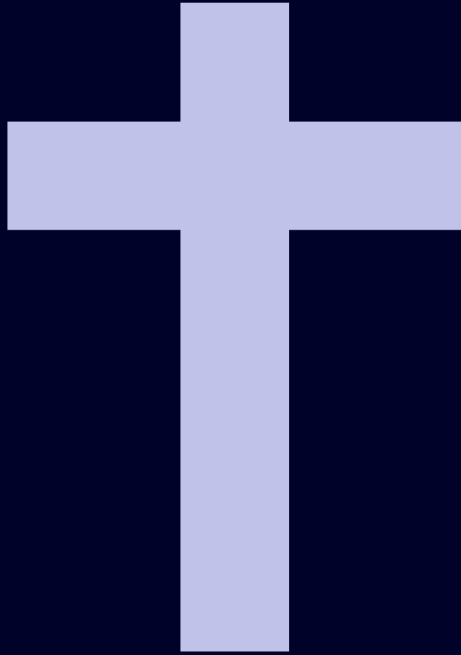

Yesu Kerisoné So
Whi Tao Sere Kisi
Fo Wisi

The New Testament in the Falopa Language of Papua New Guinea

Yesu Kerisoné So Whj Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua New Guinea

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Folopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105

Contents

Matyu	1
Mark	61
Luk	96
Jon	154
Aposel	198
Rom	254
1 Korin	280
2 Korin	305
Kalesia	321
Efesus	331
Filipai	340
Kolosi	346
1 Tesalonaika	352
2 Tesalonaika	357
1 Timoti	360
2 Timoti	368
Taitus	373
Filimon	377
Hibru	379
Jems	398
1 Pita	405
2 Pita	413
1 Jon	418
2 Jon	424
3 Jon	425
Jud	426
Hąkearaletei	428

Matyu

¹ Ita, Yesu Keriso deyaairaaalu, deté wale whirapené doirape aseýóló muló beterapó. Abraham-né deale naalené mepaae whi deté fóló, Depit dealepó. Depit-né deale naalené mepaae whi deté fóló, Yesu Keriso dealepó.

² Ai whirapené doirapeta i ape.

Abraham-né Aisak dealepó. Aisak-né Jekop dealepó. Jekop-né ti Judaró ama nomarapetamo dealepó.

³ Judané Peres-ró Seratamo dealepó. Atimaamoné hamata, Tamar-pó. Kale whi Peres-né Hesron dealepó. Hesron-né Ram dealepó.

⁴ Ram-né Aminadab dealepó. Aminadab-né Nason dealepó. Nason-né Salmon dealepó.

⁵ Salmon-né Boas dealepó. Boas-né ama hamata, Rahab-pó. Boas-né Obed dealepó. Obed-né ama hama ti Rut-pó. Obed-né Jesi dealepó.

⁶ Jesiné ti kale teteróló kaae tare doasi topo whi Depit dealepó. Depit-né Solomon dealepó. Solomon-né hamata, Uria-né dokale so wulia betepa, kale doasi topo whi Depit-né dokalepó.

⁷ Solomon-né Rehoboam dealepó. Rehoboam-né Abaija dealepó. Abaijané Asa dealepó.

⁸ Asané Jehosapat dealepó. Jehosapat-né Joram dealepó. Joram-né Usia dealepó.

⁹ Usiané Jotam dealepó. Jotam-né Ahas dealepó. Ahas-né Heskia dealepó.

¹⁰ Heskiané Manase dealepó. Manasené Amon dealepó. Amon-né Josaia dealepó.

¹¹ Josaiané Jekoniaró ama nomarapetamo dealepó. Ai whirapeta, kale Israel fake so whi bóe whirapené Babilon hae kwiapaae wae sóró faaitere alimó dealepó.

¹² Atéró, atima u Babilon hae kwiapaae wae sóró fele sisópaae

Jekoniané Sealtiel dealepó. Sealtiel-né Serubabel dealepó.

¹³ Serubabel-né Abiud dealepó. Abiud-né Eliakim dealepó. Eliakim-né Asor dealepó.

¹⁴ Asor-né Sadok dealepó. Sadok-né Akim dealepó. Akim-né Eliud dealepó.

¹⁵ Eliud-né Eliasar dealepó. Eliasar-né Matan dealepó. Matan-né Jekop dealepó.

¹⁶ Jekop-né Maria dokale whi Josep dealepó. Mariané ti Yesu dealepó. Ai sekéta, so whi feané Kerisopó du betere whipó.

¹⁷ Atéró, i doi mole whirape deté wale whi Abraham-mó kaae sóró bitiré wóló, Depit betale alimó sókó wale whirapené doirape fea touróturaalu, 14 whirapepó. Téró, Depit betale alimó kaae sóró bitiré wóló, kale bóe whirapené atima u Babilon hae kwiapaae wae sóró bitiré fele alimó sókó wale whirapené doirape fea touróturaalu, 14 whirapepó. Téró, u kale Babilon hae kwiapaae wae sóró fele alimó kaae sóró bitiré wóló, Kótóné so whi teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Keriso betale alimó sókó wale whirapené doirape fea touróturaalu, 14 whirapepó.

*Yesu Keriso deale fo
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Keriso etéró dealepó. Ama hama Maria ą dokaai tukóló beteró betere whi Josep-tamo kuni hale betepatei, Dęi Kepe Wisiné naale eró betepa kelalepó.

¹⁹ Atépa, kale so dokaai yale whi Josep ą me dowi alakélé ini, mo donoi whi wisinaale betereiné so whi feané erateremó, kale so ą hale yaqsóró, kikitiki tokó daalaai kisipa mualepó.

²⁰ Atei kisipa mutu betepa, nokenarótei Talené *ensel*-né Josep-paae duraalu, “Depit-né deté wale whiné naalema Josepó, Mariané ai ere naaleta, kale Dęi Kepe Wisinétei eró betepa ya haleni, naao sopa dokaai dapesó fae.

²¹ Ama ai ere naale detepata, ti so whi feané du betere dowi alamó saaire kwia tokóló kemeróló tao saalópóló, ama doi Yesu mulae,” yalepó.

²² Ai alarape feata, haḷe kaayóló ini, Talené fo eratere kóló whiné mo taketi aseýóló muló betere fo dokonóturaalu, yalepó.

²³ Ai fo i ape.

“Beta so seimale whi metamo kunipatei, naale yaalopó.

Ai naale deyóló betepa so whi feané a kilituraalu, ita Emanuel-pó yaalo ai ape,” erapó.

Ai fo bete feteyóló Kótó daḷamo beterapó.

²⁴ Atéro, kale whi Josep a turukó horóló, Talené *ensel*-né nokenaró aḷaae yae yale alatóro sya fóló, kale so Maria dokaa ai beḷaae dape salepó.

²⁵ Téyaletai, ama somatamo kotere ala ini, haḷe bitiré fóló kale so naale detepa, Josep-né ai naalené doi Yesu mulalepó. Atéyale kilipaae ti atimaamo kwalepó.

2

Suka hotereḷaae betere whirapené Yesu deóló betere kelale fo

¹⁻² Judia hae kwiamó tene Betelehem be huluamó, Yesu deyale kilipaae etéyalepó. Jerusalem bemó Herot a doasi topo whi betale sukamó, kale hōrené dere ala bete kisipare whirape atima suka hotereró wóló, ai be huluamó betó mole so whipaae woseturaalu, “Kale Judia fake so whi teteróló kaae tawaaire topo whi-a, momó deyóló betere? Ti noateḷaae, da suka hotereró bitu, a deyóló betteretei kisipa yópóló, ó samó daale hōre de yó tapa kolóló, a aomó bitu ama doi hale sóro horaai da i wale ape,” yalepó.

³ Tétepa, doasi topo whi Herot-né ai fo woseturaalu, ama kisipa feléni, a doasi whaaliatu betalepó. Atétepa, kale Jerusalem be huluamó betó mole so whikélé ama mutere kisipa kaaetóro mutu betalepó.

⁴ Kale doasi topo whi Herot-né so whimó Taleḷaae momaratere topo whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere whirapetamopaae ape yóló woseturaalu, “Kótóné so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóro beteró betere doasi topo whi Keriso-a, mé bemó deyaalopóló asemó yóló muló betere?” yalepó.

⁵ Ti fo depa, atimané tokó mótu duraalu, Judia hae kwiamó tene Betelehem be huluamó deyaalopóló, mo taketi Kótóné ama kóló whiné aseýóló muló betere fo i ape.

⁶ “Juda haemó tene Betelehem be huluamó betó mole so whi diaaḷ kisipané-a, Judia fake so whi teteróló kaae tare topo whirape kuamó, daḷó doi munipó fo du bitu de? Meipó.

Kótóné so whi teteróló kaae tawaaire topo whi beta diḷ tuamóte, sókó waalo ai ape.

Ai sekéné amata, *sipsip* hupurape teteróló kaae taru dere kaae, yaḷo Israel fake so whi teteróló kaae tawaalopó erapó,” yalepó.

⁷ Téro, Herot-né kale hōrené dere ala bete kolóló kisipare whirapeḷaae ape, fo kikititi yó faralepó. Atéro kale whirape wapa, atimasisi bitu duraalu, “Diaaḷ kelalepó dere hōre-a, noa sukamó kelaleé?” yóló wosetepa, atimané aḷaae mo i be demótóroti kelalepóló, yalepó.

⁸ Ama atima Betelehem be huluapaae dotonaai duraalu, “Kale naale momó sóro beteréro kelaasepóló, mo wisiyóló kekāe. Atéro kekenalemó, sóro betere tiki keletepa, ti mo hapale tétitóro aḷaae ene ape. Ti ekélé a aomó sinóló bitu, ama doi hale sóro horaairaaalu, fenérapó,” yalepó.

⁹ Atéro, kale doasi topo whi Herot-né atimapaḷaae yae yale fotóro wosóló, atima faai wale tikipaae furaalu, atima take suka hotereró bitu kelale hōretóro ó samó haḷe fu betepa kelalepó. Atétepa, atimakélé ai hōre foletai kelené kaae sóro felemó, kale naale deyóló betere tikimótóro keýóló daane felepó.

¹⁰ Ai hōrené dere ala kilituraalu, atimakélé mo doasi hēkesené sinalepó.

¹¹ Atima ai bemó sókó felemó, kale naalero hama Mariatamo betepa kólóló, atima bukutiri teýaró bitu, Doa Tale-ó yóló, a hale sóro horalepó. Atéro, atimané kale naalemó haḷe melaairaaalu sóro wale wisi wisi ḷlarape *kold kapakélé*, si keletómó bilitepa, felé kēlaa wale ḷlakélé, *mur wel* weikélé, teýóló melalepó.

¹² Tale Kótóné kale whirapeḷaae noke-naró atimané hae kwiaḷaae momó fesaae

furaalu, Herot betereró faqse yale fo kisi-paru, Herot betere turó feni kae tumó felepó.

Josep-ró Mariatamoné Yesu Isip hae kwiapaae dapesó fele fo

¹³ Atéro, atima fi sisópaae Talené ensel Josep noke firepaae wóló, nokenarótei duraalu, “Herot-né ai naale daairaalu kekqalo ai ape. Térapa, yalo yapaee ape dere alimó waasepóló, ya turukó holóló ai naaleró hamatamo dape sóró u Isip hae kwiapaae botokó fae,” yalepó.

¹⁴ Ai fo woseturaalu, kale whi a mo dikitamotei turukó holóló, kale naaleró hamatamo dapesó u Isip hae kwiapaae faairaalu, felepó.

¹⁵ Atéro, kale whi Herot sukí tikimó waairaalu, atimaamo u Isip hae kwiamó bitiré felepó. Mo take Talené ama kóló whiné aseýóló muló betere foné duraalu, “Yalo naale u Isip hae kwiamó betepa, ai hae kwia taaróló ape,” yalepó. Ai fo dokonóturaalu, motóro yalepó.

¹⁶ Kale topo whi Herot-né ama yaaire ala kikití hiróló kale hqrené dere ala kisipare whirape dilikaletei, atimané kilirapóló a mo doakale fopaae bualepó. Tétu, ama diki tare whirapepaae yóló mulótu duraalu, Betelehem be huluaró ai hae kwiamó te mole ipu betamomó mióti teó sóró betó mole naalerapemó kaae sóró dilé fóló, ba fo tamo kemeyóló betó mole naalrapekéle mo fea dóló kemerae yóló doteyalepó. Ti aita hale meipó. Kale hqrené dere ala bete kisipare whirapepaae wosetepa, atimané apaae yó melale be de tué muluraalu, atéro dóló kemerae yóló doteyalepó.

¹⁷ Ti aita hale tuámó kaayóló inipó. Kótóné ama kóló whi Jeremaiané i fo aseýóló muló beterapó.

¹⁸ “Rama bemó betere so Resel-né dekené sukí moló doasi du betepa, mepaae so whiné a kisipa felérateré fo yalemó, mo wosenipó.

Ti noatepae, ama naale senaale fea sisir-aae feleteinépó.”

Ti ai naalrape dele alata, kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yalepó.

Nasaret be huluapaae momó fesaae fele fo

¹⁹ Téro etéyalepó. Kale doasi topo whi Herot sukítikimó, kale whi Josep Isip hae kwiamó betepa, nokenaró Talené ensel-né duraalu, “Josep-ó, ai kale naale daairaalu du betale whirapeta, ai sukale ape.

²⁰ Térapa, ya turukó horóló, ai naaleró hamatamo dape sóró u Israel hae kwiapaae tokó fae,” yalepó.

²¹ Tétepa, Josep a turukó horóló, kale naaleró hamatamo dapesó Israel hae kwiapaae felepó.

²² Atéro Josep a Judia hae kwiapaae bití faai yaletéi, ai hae kwia kale doasi topo whi Herot betale sirimó, naalema Akelausiné tetéroló kaae tarapó dere fo wosóló, witepa taaralepó. Talené apaae nokenaró Judia hae kwiapaae bití faqse yale fo kisipa iru-raalu, Kaleli hae kwiamó tene Nasaret be huluapaae tokó felepó.

²³ Atéro feleteita, mo taketi Kótóné ama kóló whirapené asemó duraalu, “So whi feané a Nasaret be hulua whikópó yaalo ai ape,”

ere fo mo dokonóturaalu, atima Nasaret be huluapaae tokó felepó.

3

Jon-né Yesu waaire tu alerótu betale fo (Mak 1:2-8, Luk 3:1-18, Jon 1:19-28)

¹⁻² Atéro bitiré wóló etéyalepó. Kale wei tópurateré whikó Jon a Judia hae kwia tuámó so whikéle bitini, hale kópu kaae fi tikimó sókó wóló beterepó. A aimó betepa, mepaae a beterepaae wuateré so whipaae Kótóné fo wisi yó mótu duraalu, “Tale Kótóné ama hepen bemó tetéroló kaae tare ala mió mo felekemó walapa, diqané du betere dowi ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae,” du betalepó.

³ Ti ata, me kae mei, mo take Kótóné ama kóló whi Aisaiané waalopóló, bope du betale whipó. Aisaiané ama aseýóló muló betere fo i ape.

“So whi bitini hale kópu kaae fi tikimó, beta whi wóló daalu, fo fakeyóló duraalu, ‘Tale waaire tu donoróló aleyae,’ ” erapó.

⁴ Jon-né ama derótua yale kutita, *kamel* hupu nikiné aleyale kuti derótua yóo, ama sua yale tokélé hupu sekaené aleale to sua yóo, yalepó. Ama nukua yale ɔlakélé meke weĩró ero nusutamo maaté nukua yalepó.

⁵ Jerusalem be hulua taaróló wua yale so whíkélé, Judia hae kwiamó betó mole so whíkélé, kale Jordan weĩ felekemó betó mole so whíkélé, mo fea ɔ beterepaae wua yalepó.

⁶ Atimané dowi ala fea haƙeamó yó mótua depa, Jon-né atima Jordan fole weĩmó tópurótua yalepó.

⁷ Téyaletei, Farisi whĩraperó Sadyusi whĩrapetamo so whĩ weĩ tópurótu betere tikipaae wua depa, ama atimapaee duraalu, “Diɔ dowi wuli kaae so whĩ dilikitu betere whĩrape-ó, Kótóné diɔtamo fopaae buturaalu kwia melaɔsóró, botokó fae fo né yaleé?”

⁸ Diaaɔ ai du betere dowi ala taaróló, motóro kisipa feteyóló wapa, ti diaaɔ du betere alakélé mo kisipa tiki fetere whĩné dere ala kaaetóro yae.

⁹ Diɔta, Abraham-né deté wale naale senaale betereiteiné diɔpaae me ala eraalomeipóló kisipa muaɔsé. Yało diɔpaae mo i dere ape. I muó mole kaporapetei, Kótóné ama mo sumó Abraham-né naale senaale aleyóló beteranérapó.

¹⁰ Mepaae nirapetamo naaire du wisi olenitepa, ti diyóló si duku betere dolopaae taae deraalopó. Atéyaaairaalu, kutó talené ai ni baalemó ƙaweĩ ai bukó tare ape.

¹¹ Yało diɔ weĩ tópurótu betereiteita, di-aaɔ dere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló tópurótu beteraapó. Tétu betepatei, yało ƙilipaae waaire whĩ betɔta ɛ kaae meipó. A mo doasi fotokɔ bole whĩ betepa, ɛ naale beleƙaamale kaae, ɔ aomó beteraapó. A atei kaae doasi fotokɔ bole whĩ bitu, diɔ weĩ tópuróturaalu, ti kale Deĩ Kepe Wisiró sitamoné tópuraalopó.

¹² Ama naasené ti kale *whit* o fumi beséné só fópóló, ƙaayóló taae fótua dere ekepe fake tarapó. Kale *whit* duné fumi-rape ama fuóló taae faróló, mo *whit* ke maaté ti mulótua dere be dolopaae mu-laalopó. Atéro fumirapeta, ti sukóƙélé feni

hałe dótóro tare si dolopaae fesekée deraalo ai ape,” yalepó.

Yesu weĩ tópurale fo
(*Mak 1:9-11, Luk 3:21-22*)

¹³ Téró, Yesu ɔ Jordan weĩmó Jon-né weĩ tópurópóló, Kaleli hae kwia taaróló, Jon beterepaae walepó.

¹⁴ Tétepa, Jon-né Yesupaae ya weĩ tópuraalo meipóló seséyóló duraalu, “Naao ɛpaae ya weĩ tópurae dere-a, ɛ whĩ wisi betepa ya tópuraró de? Naotei ɛ weĩ tópuraasepólópo,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Yesuné ɔpaae duraalu, “Aita mo deretei, mió ɔamoné i dere alané Talené ama so whĩ donoraaitere ala mo dokonópólópa, naao ɛ weĩ tópurae,” depa, Jon-né wisirapóló ɔ weĩ tópuralepó.

¹⁶ Atéro, Yesu ɔ weĩ tópuóló tétitóro hae taopaae taae hotepa kelalemó, ó hepen be tu tukwe fóló, Kótóné Deĩ Kepe Wisi ba hɔkósere kaae, ama tikimó biɔ dorowalepó.

¹⁷ Atéro, ó hepen bemó fo tekerótu duraalu, “Aɔta, yało yaala sókó fóló mo hosaa mole Naale ai ape. Ama dere ala fea yało kilitu, ɛ mo doasi hekesené sinitu beteraapó,” yalepó.

4

Yesu dée nópóló Satan-né sɔ sale ala
(*Mak 1:12-13, Luk 4:1-13*)

¹ Téró etéyalepó. Satan-né Yesu ɔ sɔ sóro dée nalópóló, so whíkélé bitini kópu ƙaae fi tikipaae Deĩ Kepe wisinétei ɔlisóró felepó.

² A aimó be ɔetereró dikiteretamo whĩ siki tamo bitu, ɔla mo sawakélé néni wote siri hałe betaletikimó, ɔ mo wotené sinalepó.

³ Atéro betepa, dowi ala yópóló sɔ sóro dée nalatere seké wóló ɔpaae duraalu, “Yaɔtamo Kótóné Naalemapata, ti i kanerapepaae *bred* o alée fae yae,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné ɔpaae tokó mótu duraalu, “I fo aseýóló muló beteraapó. ‘Whĩ betere beteta, mo ɔla nokoletéiné maaté bitini,

Kótóné ama dere fo fea woseturaalu bitiré fenérapó,’” yalepó.

⁵ Téró, kale dowi Satan-né Yesu ɔ Kótóné mo kae ɔenó betere doasi be hulupaae

dapesó fóló, aimó tene momatere be mo ó hulua tómó daalalepó.

⁶ Atéro daaróló apaae duraalu, “Yatamo Kótóné Naalemapata, ti naaotei ya haepaae tųwó derepae. Ti i fo aseýóló muló beterapó.

‘Ya a haepaae muni durupuraalu, kaponé kotóo sóró doalé yaqsóró,

Kótóné ama *ensel*-rapené naase tómó muni dorowópóló, ya tao sae yaalopó,” yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Ti i fokélé aseýóló muló beterapó.

‘Betá whınékélé a teteróló kaae tare Tale Kótóné noa alakó déró kaae kelaai dapóló su saqse,’ erapó,” yalepó.

⁸⁻⁹ Atéro kale dere kaae, momó dowi Satan-né a mo doasi sokore hasi fosópaae dapesó holóló, i hae kwia feamó kae kae doasi whırapené teteróló kaae tare alaraperó ai ala tuamó mole mepaae doasi wisi wisi alarapetamo yó mótu duraalu, “Yalo i dere fotamo naao mo betá wosóló, ya e aomó bukutiri tearó bitu, doa whı-ó yóló epaae moma depa, ti ai ıla ıla fea naao teteróló kaae tanópóló, yalo yapaae melaalopó,” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Satan-ó, ya e taaróló fae. Ti i aseýóló muló betere fo wosae.

‘Naao Tale Kótópaae betá doasi-ó, yóló a aomó bitu, ama alatóro erótu betae,’ ” yalepó.

¹¹ Atétepa, kale dowi Satan-né Yesu taaróló foletamo, Kótóné ama *ensel*-rape wóló, a tao salepó.

Yesuné fo yó melaai kaae sale fo
(*Mak 1:14-15, Luk 4:14-15*)

¹² Atéro Jon *dipula* beteralepó dere fo Yesuné ama wosóló, a Kaleli hae kwiapaae momó fesaayóló felepó.

¹³ Atéro a betere Nasaret be hulua taaróló, Kaleli wei kela felekemó tene Kapeneam be huluapaae tokó fóló betalepó. Ai be huluata, Sepulun hae kwiaró Naptali hae kwiatamo tuamó tenapó.

¹⁴ Atéyaleteita, Kótóné ama kóló whı Aisaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó.

¹⁵ Ai fo i ape.

“Sepulun fakeró Naptali faketamoné hae tikita, u kale Jordan fole weıró Kaleli wei kelatamo molepaae eróló erapó. Ai hae tikita, Sepulun fakeró Naptali faketamoné haetei, Juda meire fake tokó fóló, atimané hae aleróló betó molepó.

¹⁶ Ai hae tikimó betó mole so whı atima diliki dolomó betereitei, mió mo doasi de wisinaale kolóló betó mulapó. Mepaae so whıta, sinitere alané dilikiró betepatei, mo dei suka sókó huturaalu deró betepa, ai de tuamó betó mulapó,” fo aseýóló muló beterapó.

¹⁷ Atéyale sukamó kaae sóró, Yesuné ama fo so whı feapaae hakeamó yó mótu duraalu, “Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala mió mo felekemó ai walapa, diaağ dowi ala taaróló kisipa tiki feteyae,” yalepó.

Yesuné yó matere whırape kaae sóró saletei

(*Mak 1:16-20, Luk 5:1-11*)

¹⁸ Atéro, Yesu a kale Kaleli wei kela fóku sesekę durupu bitu kelalemó, Simon doi mupatei, Pitapó du betere whıró ama noma Andrutamo hakeke wa wei kulu tuapaae derótu beterepó. Ti atimaamota, ya siré kotere whı tamopó.

¹⁹ Tétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ai ya su dere kaae, so whı atéro siré kweyaasepóló, da fea betámó kuturaalu, yalo diaamopaae yó melaalopa e sya ape,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, atimaamoné hakeke warape mulópóló taaróló, mo hapale tétitóro a sya felepó.

²¹⁻²² Atéro a tumó fu betalemó, me whıró nomatamokélé daapa kelalepó. Ai whı tamota, Sebediné naalema Jems-ró Jontamopó. Atimaamoné alimakélé atima fea wei nukumó bituraalu, atimané hakeke warape tukó faletei, wisi wisiyóló numutu betepa kelalepó. Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamokélé e sya ape,” depa, kale whı tamo mo hapale tétitóro turukó holóló, atimaamoné wei nukukélé, alimakélé betepatei taaróló, a sya felepó.

*Yesuné kisi daae mole so whi wisirale fo
(Luk 6:17-19)*

²³ Atéro, Yesu a ai Kaleli hae kwia tuamó kuturaalu, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole kisi fo wisi so whi feané wosópóló, atimané fo wosetere be dokó yó maté kweyalepó. Atéturaalu, ai so whi kuamó dowi hepo daae mole so whiró mepaae tiki momaare so whitamokélé wisiraté kutu betalepó.

²⁴ Ama so whi fea atéro wisirótu beterapó deté kotere fo Siria hae kwiamó betó mole so whiné woseturaalu, kae kae dowi kisi daale so whikélé, doasi dele su betere so whikélé, dowi kepe tepeyóló betó mole so whikélé, mepaae kae kae kisiné kele olopa olopa yóló sinaaitu betere so whikélé, mepaae momaayóló betere so whikélé, mo fea a beterepaae dapesó wua depa, ama wisirótua yalepó.

²⁵ Atéro, kale Kaleli hae kwia taaróló wale so whikélé, Dekapolis hae kwia taaróló wale so whikélé, Jerusalem be hulua taaróló wale so whikélé, Judia hae kwiaró, Jordan wei fóku uté téro betó mole so fea a beterepaae wóló, ama dere ala kelaai dapóló Yesutamo touyóló kutu betalepó.

5

*Du sokoremó Yesuné so whipaae yó mótu
betale fo*

(Luk 6:20-23)

¹⁻² Téro Yesuné kelalemó, so whi mo hale ɔla kaae wóló touró betepa, a sokore du aopaae holóló beterepó. Atéro berteremó, ama yó matere whirape a beterepaae walepó. Atéro wóló betó mupa, ama atimapaee yó mótu duraalu,

³ “Mepaae so whi dené yalo kepe bete tuamó me wisi alakélé muni, mo yayrapó du betepa, ti Kótóné wisiró berterapóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Ai so whita, Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.

⁴ Mepaae atima dekené sukutu wole du betere so whita, Kótóné wisiró berterapóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Mió dekené sukóló wole du berteretei, take Kótóné atima tué tiki feléraalo ai ape.

⁵ Mepaae naame yóló mo dua betere so whi ti Kótóné wisiró berterapóló, hajiné sinitu betae.

Ti noatepa meipó. Kótóné hae tiki mo turó atimamó matepa saalopó.

⁶ Mepaae so whi de woteró wei nokole-tamo du dere kaae, Kótóné mo donoi ala wisi eraairaalu ekele du betepa, ti Kótóné wisiró berterapóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepae, atétere so whipaaeta Tal-ené ama donoi ala mo ti sɔraalo ai ape.

⁷ Mepaae so whi denétamo mené apaae me dowi ala eratepa me ɔla meipóló hale kemeró, me whi sekei ala tuamó betepa kolené sukutu tao sóo du betepa,

ti atétere so whi Kótóné kolené sukutu tao sóró, atimané dowi alakélé ama kemeró betepa, hajiné sukutu berterópóló yae.

⁸ Mepaae so whi atimané hosaa tuamó me alatamo hosekényi, mo wisi alatóró erótu betepa, ti hajiné sukutu betae.

Ti noatepae, atétere so whiné ti Kótó mo kelaalopó.

⁹ Hɔle sere ala ó bóe dele ala taalae yóló, filitere so whita ti Kótóné wisiró berterapóló hajiné sukutu betae.

Ti noatepae, atétere so whi kilituraalu, ita Kótóné ama naale senaale berterapó yaalo ai ape.

¹⁰ Mepaae so whitamó Kótóné mo donoi alamaaté erótu berteremó, kae kae sekei alané só derótu betepa, ti Kótóné wisiró berterapóló hajiné sukutu betae.

Ti atétere so whiné Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.

¹¹ Diɔ yalo ala erótu berteremó, mepaae so whiné diɔpaae kae kae sekei ala eratepa, ó so whi feané keletómó kapala fo yóló faletepa, ó kae kae eratere fo yóló diɔ só deratepakélé, Kótóné wisiró berterapóló hajiné sukutu betae.

12 Ti noatepa meipó. Take Kótóné ama kóló wh̄irapepaaekélé mió dīapaae ai erótu betere sekei ala kaae, erótu bitipakalepó.

Atérapa ó hepen bemó mole doasi dupu saaireteimó, mo kée yóló haíné sukutu betae,”

Keriso so wh̄i i haemó kóró d̄etamo kaae beterapóló yale fo

(Mak 9:50, Luk 14:34-35)

13 “Dīata, i haemó betó mole so wh̄itamó kó felé kaae yóló ai betere ape. Téretei, kóné felé kemetepa, ti momó kae netéró felé bulaaloé? Mo meipó. Atéró felé initere kó me ala enénipó. Atétere kó taae faróló hae tikimó beseké yóló mupa, so wh̄iné teiya teiya yaalo ai ape.

14 Dīata, i haemó betó mole so wh̄itamó mo d̄e kaae beterapó. Doasi sokore hae du tómó mo h̄akeamó t̄e mole be hulua bóe wh̄iné kelaqsóro, me qlané kinanénipó.

15 Atére kaae, mepaae wh̄iné *lamp* s̄a d̄eróló doasi ni fake aqmó kinóló mulótimpó. Ti noa yopóló meipó. Be tuamó betó mole so wh̄i fea demó beterópóló kisipa mutu, s̄a d̄eróló mulatere ni fake tómótóro h̄akeamó mulótua dapó.

16 Atétu dere kaae, dīa tuamó ere d̄e so wh̄i feané kolópóló, h̄akeamó d̄eró betae. Atépa, so wh̄iné kilituraalu, ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané doi sóro horótu beterópóló, wisi ala h̄akeamó erótu betae.”

Kótóné tukóló muló betere foné erae ere ala dokḡnale fo

17 “Ē waleteita, Moses-né yóló muló betere foró Kótóné ama kóló wh̄irapené yó melale fotamo tokóló aluraai wénitei, ai asemó yóló muló betere fo dokonaairaaalu wóló i betere ape.

18 Yalo dīapaae mo i dere ape. Ó s̄aró i haetamo kemeyaa i teópa, Moses-né yóló muló betere fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó. Atéyaalopóló muló betere fo fea h̄asókó feni, dokonóló motóróti eraalo ai ape.

19 Wh̄i me dené i as̄eyóló muló betere fo mo sawakélétamo tikitepa, ó me wh̄ipaaekélé ai ala tukóló yae yóló yó

matepa, ti atétere so wh̄i Kótóné t̄etéróló kaae tare hepen be tuamó doikélé mo muaalomeipó. Téyaalotei, mepaae so wh̄i dené kale yae yóló muló betere fo wosóló eróo, mepaae so wh̄ipaaekélé i fo s̄ya fóló erae yóló yó melóo, du betere so wh̄ita, hepen bemó Kótóné t̄etéróló kaae tare aqmó doasi doi muaalo ai ape.

20 Yalo dīapaae mo i dere ape. Dīané dere mo donoi ala wisinaalené kale Moses-né asemó ere fo yó mótu betere wh̄iraperó, Farisi wh̄irapetamoné du betere donoi ala t̄eteró bitinipa, ti ó hepen bemó betere Kótóné t̄etéróló kaae tare aqmó mo sókókélé faalomeipó.”

Dei tué muóló fopaae buturaalu wh̄i daḡse yale fo

(Luk 12:57-59)

21 “Mo take diaaḡ noutererapepaae yóló mulale fo i ape. Me wh̄i mo ti dóló suku-naḡse. Atétepa, ti ai wh̄i ḡ kwia moleteiné taleyóló só deraalo ai ape.

22 Atépatei, yalo dīapaae dere fo i ape. Wh̄i me dené ama no hamomatamo me bete munipatei, h̄ale fopaae depa, ti atétere wh̄i ḡ kwia moleteiné taleyóló só deraalopó. Atétere kaae, wh̄i me dené me wh̄i hamoma eratere fo depa, ti atétere wh̄i fo taletere wh̄irape beterepaae dapesó faalopó. Téyaalotei, wh̄i me dené ama no hamomapaae duraalu, ya topo doyóló kisipa tikikélé okokoi-ó depa, ti atétere so wh̄i doasi kwia moleteiné mo h̄ale dótóro tare dowi sipaae faai ai du betere ape.

23-24 Térapa, naao me qla Kótópaae h̄ale melaai dapóló, kale momatere tikipaae sóro fenalemótamo, naao noné yaḡtamo sek̄rapó depa, ti Kótópaae h̄ale melaaire qla melaaitei folosóro, naao notamo mole sekepi teraayóló wisirae. Atéró nalo ti naao h̄ale melaaire qla Kótópaae melae.

25 Wh̄i me dené yaḡtamo fo tokótamo yaai ya dapesó fupa, ti diaamo t̄u tuamó furaa-lutei ḡ kisipa wisi mulóló, hapale donorae. Até initepa, ti ya taletere wh̄i beterepaae dapesó fóló, fo tokótamo yóló, ai wh̄inémo *dipula* be t̄etéróló kaae tare wh̄irapené doasi topo wh̄iné naase tuamó mulaalopó. Ai wh̄iné amamo ya *dipula* beteraqsóro kisipa mutu dapó.

²⁶ Yało diąpaae mo i dere ape. Ya *dipula* beteretei sokópóló, ąále mulale kwia belekaamale sonaa *monikélé* mo turó kemeróló menitepa, ti ya *dipula* ąále bitiré fóló, kemeróló duputere sukamó sokaalo ai ape. Meitepa, ti ya *dipula* ąále betó tawaalopó.”

Nópu naqse yale fo

²⁷ “I dere fota, diaaą taketi woseté wou beterapó. ‘So ó whi nópu naqse,’ erapó.

²⁸ Ai fo epatei, yało diąpaae mo i dere ape. Whi me denétamo me so kelené kolóló kisipa tikiné au nukupa, ti atétere whiné ama hosaa tuámó nópu mo ai nale ape.

²⁹ Naa turu kelenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepae, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faqsóró, ya atéro dée nalatere tiki kwia tukóló taae faróló, wisi tikipaae fupa mo wisirapó.

³⁰ Naa turu naasenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti ai naase tukóló taae falatepa mo wisirapó. Ti noatepae, ya dée nalatere naase tukóló taae farénitepa, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faqsóró dapó.”

Whiné so tokó fateremó yale fo (*Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18*)

³¹ “Upulé i fo aseýóló muló beteretei diaaą ai tuére ape. ‘Whi me dené ama so-tamo tokó falaai depa, ti tokó fatere ase sóró fópóló sopaae melae,’ erapó.

³² Ai fota mo epatei, yało diąpaae i dere ape. Whi me dené ama so me whitamó nópu nénipatei ąále tokó fatepa, ti soma amatei nópu nalatapó. Atéro tokó fatere so me whinémo dokotepa, ti ai whi ąakélé nópu nukulapó.”

Talené doi yóló malo yaqse yale fo

³³ Yesuné atimapaee duraalu, “Take bitiré wale so whipaae yóló mulale fo me i ape. ‘Naa Talepaae i ala mo yaalopóló, malo yale fo tikini, motóró eró tawae,’ erapó.

³⁴ Tépatei, yało diąpaae mo dirii fo i dapa wosae. Malo dere alakélé momókó yaqse. Naa dere fo diriróturaalu, hepen be doi yóló malo momókó yaqse. Ti noatepae, ó

hepen beta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó betere tikipó.

³⁵ Ó diaaą dere fo diriróturaalu, i haekélé doi yóló malo momókó yaqse. Ti i haeta, Kótóné ama hó dée daaló betere tiki ai ape. Jerusalem be hulua doi yólókélé momókó malo yaqse. Ti noatepae, ai be huluata, fea ala fea teteróló kaae tare doasi topo whi betere tikipó.

³⁶ Diaaą dere fo diriróturaalu, naase horóló kutiri teketere alakélé momókó yaqse. Ti noatepae, naao topo niki mo betakélé de niki ó diliki niki biliranénipó.

³⁷ Diąné me ala mo ipa, ti épó yalepótóró yae. Inipa, ti mo inipótóró yae. Naa ai dere fo mopó yópóló, mepaae kae kae hoko fotamo touróló dereteita, ti dowi Satan-né yae yóló tenatepa dapó.”

Mené sekęi ala eratepa tokó melaqse yale fo

(*Luk 6:29-30*)

³⁸ “Mo take yóló muló betepa, diaaą woseté wou betere fo i ape. ‘Whi menétamo me whi kele doratepa, ti menémo ama kekekélé dorae. Me whinétamó me whi sereke dukutepa, ti menémo ama serekekélé dukae,’ erapó.

³⁹ Ai fo mo epatei, yało diąpaae i dere fo wosae. Me whinétamó diąpaae me dowi ala eratepa, ti diaaąmo atimapaee momó tokó matere ala yaqse. Me whinétamó ya faamumó okolope deké supra, ti me tikiró faamumókélé dópóló yó melae.

⁴⁰ Mepaae whiné yaątamó fo tokótamo yóló, naao deró betere kuti sokotepa, ti me fłoi kutikélé sópóló sókó melae.

⁴¹ Mepaae whinétamó, yaąpaae 1 *kilomitamó* ama ąla ąla beleróló fae yóló sętepa, ti naaomo me beleróló, 2 *kilomita alerae*.

⁴² Whi menétamo yaąpaae me ąlakó kematepa, ti ama ai kematere ąla melae. Me whinétamó naao me ąlakó kapala asiri saai dapóló yaąpaae wosetepa, melaalomeipóló ama dere fo sisópaae eraqse.”

Bóe whipaae yaala sókó fae ere fo

(*Luk 6:27-28, 6:32-36*)

⁴³ “Taketi yóló muló betepa, diaaą woseté wou betere fo i ape. ‘Naa be whi

so wh̄ipaae yaala sókó furaalu, bóe wh̄i h̄óróló bóe du betae,' erapó.

⁴⁴ Tépatei, yało dīapaae i dere ape. Diaaọ bóe wh̄irape h̄ekesené sinóló yaala sókó furaalu, wisi ala erótu betae. Mepaae wh̄inétamo dīapaae sekei ala eratepa, atétere wh̄i Tale Kótóné tao sóró, kisipa tiki wisi mulópóló momarae.

⁴⁵ Atétepa, ti dīa ó hepen bemó betere diaaọ Ayané naale senaaletóro betaalo ai ape. Talené suka derótu betereitea, dowi ala dere so wh̄ipaaekélé, wisi ala dere so wh̄ipaaekélé erótu beterapó. Ama hali anatare alakélé, dowi ala du betere so wh̄iró donoi ala du betere so wh̄itamo wusurópaae anótua dapó.

⁴⁶ Dīanétamo, mepaae dīa h̄esekené sukóló yaala sókó fole so wh̄ipaae maaté yaala sókó fu betereitei doasi alapakó, Kótóné dīamó dupu melaalopóló de? Ti kale *takis moni* siré kotere wh̄irapenékélé atei kaae ala dua dapó.

⁴⁷ Diaaọ mo no ne apupaae maaté naamei fo yóló, k̄oleó du betere-a, ai doasi alaé? Ti mepaae Kótó tué inire so wh̄inékélé ai ala dua dapó. Tépatei, h̄ale mo so wh̄ipaaekélé naameiné k̄oleó du betepa, ti mo doasi ala ai ape.

⁴⁸ Térapa, ó hepen bemó betere diaaọ Aya ą me wisi ala yaȳani, mo ti s̄uru ere kaae, dīakélé wisi alatóro eraté fóló, Talené ama ala mo ti s̄ure wh̄i betae.”

6

Mepaae yaȳare so wh̄i tao sae ere fo

¹ “Diaaọ du betere wisi ala so wh̄iné kolóló dukirópóló, momókó yaȳse. Dīaaọ dere wisi ala tamo kolóló dukirópóló du betepa, ti ó hepen bemó betere diaaọ Ayané melaaitere dupu saalomei ai ape.

² Até yaȳsórópa, dīané mole ọla ọlarape mepaae yaȳare so wh̄imó h̄ale melaai depa, ti tiki tūapaae dorutei tó tikiné h̄ale sikilitere wh̄irapené wisi ala dapó yópóló, du betere ala kaae mo yaȳse. Ti ai wh̄irapenéta, fo wosetere berapemókélé, tū tómókélé, so wh̄iné atima doi hale sóró horópóló kisipa mutu, touró betere so wh̄iné keletómó dua dapó. Yało dīapaae mo i dere ape. Atétere wh̄irape atima me

dupu kaae saalomei, mo s̄umótóro ai sóró tare ape.

³ Térapa, naao ọla ọla mepaae yaȳare so wh̄imó h̄ale melóló, yało etei kaae ọla melalepóló kisipa yó tani, mo keterae.

⁴ Diaaọ mepaae ọla ọla yaȳare so wh̄imó materetei so wh̄i feané kelaȳsóró kikiti melae. Ti atéro kikiti dere ala keletere Aya Talené amatóro diaaọ ai dere alamó dupu melaalopó.”

Yesuné moma etéro yae yóló yó maleteti (Luk 11:2-4)

⁵ “Téyaalopa, diaaọ Talepaae momaturaalu, tūapaae dorutei wisire nisiyóló h̄ale sikilitu betere wh̄irapené dere moma kaae mo yaȳse. Ti atimané momaturaalu, fo wosetere berapemókélé, doasi tū tómókélé, so wh̄i feané dukirópóló dua dapó. Yało dīapaae mo i dere ape. Atétere so wh̄iné duputa me kae muni, mo s̄umótóro ai sere ape.

⁶ Tényi, Talepaae moma yaairaalu, naao be dolopaae fóló tū kinóló bitu, kelené kilinire diaaọ Aya Talepaae betą mo-mayae. Atétepa, ti kikiti kinóló dere ala keletere Ayané dīamó dupu melaalo ai ape.

⁷ Diaaọ Talepaae momaturaalu, Kótóné ala kisipa inire wh̄irapené bete munire forape h̄ale h̄oko deté fu dere kaae yaȳse. Ti atimané atéro ọlo s̄iyóló dere momata, Talené wosaalopóló kisipa muóló dua dapó.

⁸ Térapa, atimané ai dere ala kaae dīaaȳkélé yaȳse. Ti noatepae, diaaọ yaȳare ọla ąpaae wosaai teópatei, diaaọ Ayané ama mo kisiparapó.

⁹ Térapa, diaaọ Talepaae momaturaalu etéro yae.

‘Hepen bemó betere ɗané Aya-ó, Yaȳta dowi ala mo betakélé muniruraalu, naao ere ala mo kaepó. Téreteiné yaȳta, fea alané bete Tale betepa, so wh̄iné naao doi hale sóró horóló, mo doasi doi mulópóló yae.

¹⁰ Naao teȳteróló kaae tare aȳmó mole ala wisinaale wópóló yae. Naao kisipa mole ala ai hepen bemó irure kaae, i haemókélé atérópóló yae.

¹¹ ɗané mió i be ɗemó naaire ọlakélé naao s̄umó ąlae.

12 Mepaae whirapené dāpaae erale dowi ala kwia dāné tani, me ɔla meipóló hāle kemerótu yale kaae, dāné dowi ala kwiakélé naao hāle kemerae.

13 Dā me dowi ala yóló dée naaire tikipaae ɔlisóró faqsóró, naao seséyóló tū wisitei yó mótu betae.

Téturaalu, dā dowi ala yópóló sesemer- atere bóe whiné só deraqsórópa, ai tū naao seséyóló dā tao sae, yóló dua yae.

14 Ti mepaae whirapené diāpaae erale dowi alatamo, me ɔla meipóló hāle kemer- atepa, ti ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané diāné yale dowi alakélé, hāle kemeraalo ai ape.

15 Téyaalotei, mepaae whirapené erale dowi ala me ɔla meipóló, diaaɔtamo hāle kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere Ayané diaaɔ dowi alakélé, hāle kemeraalomeipó.”

Yesuné ɔla weyóló hāle betere alamó yale fo

16 “Diaaɔ Talepaae momayaairaaalu, ɔla weyóló hāle betere sukamó, tuāpaae dorutei tó tikiné sikilitere whirapené dere ala sūróló yaɔse. Ti so whiné atima mo wisirapó yópóló kisipa mutu, ɔla weyóló atimané kelepa hūmula yóló bitua dapó. Yaɔlo diāpaae mo i dere ape. Ai whirape atimané duputa, me kae saalomei, mo sūmó ai sere ape.

17 Tépatei, diā moma yaai ɔla weyóló bitu- raalu, diaaɔ topo nikimó *wel* wēi dilóo, diaaɔ kelepaakélé fokóo du betae.

18 Ti noa yaqsóró meipó. Mepaae whirapené diā ɔla weyóló beterapóló kisipa yaqsóró dapó. Diaaɔ kelené ke- leneire Ayané ama betā diaaɔ ai kikiti dere ala kelerapó. Atére Aya Talené amatóro diāmó dupu wisi melaalo ai ape.”

I haemó wisi wisi ɔla betāpaae huatu betaɔse yóló yale fo

(Luk 12:33-34)

19 “Diā i haemó bituraalu, ekele yóló ita yaɔlo ɔlapóló, betāpaae huatu betaɔse. Ti noatepae, i haemóta hoti dakóló ó dowi ero siné turukóló ó ɔlémi nokole whirapénékélé kikiti be fulukóló sua dapó.

20 Aténi, diaaɔ wisi wisi ɔla ó hepen bemó betāpaaeróló mulaté holópóló yae. Ti

ai bemóta ero sinékélé, hotinékélé doréni, ɔlémi nokole whirapénékélé be fulukóló ɔlémi saalomeipó.

21 Ti naao wisi wisi ɔla mole tikimótóro naao hosaakélé mo turó ai mole ape.

22 Naao keleta, ti tiki turó dēro betere *lamp* sā sū ai ape. Naao kele tamo wusuró wisipa, ti tiki turó dēyó falapó.

23 Tēni, naao keletamo dilikipa, ti tikikélé turó dilikirapó. Naao tiki tuāmó ere dētamo aluróló dilikipa, ti naao betere betekélé mo turó diliki yó falapó.

24 Betā kutó diratere whinétei tēteróló kaae tare whi tamoné kutó diranénipó. Ti me whiné du, i kutó dirae, me whinékéle i kutó dirae depa, atimaamo wusuróné kutó betā whiné diraire mo sūnipó. Ti noatepae, me whi hóróló me whipaaemo hēkesené sinóló yaala sókó fole ala yaalo ai ape. Ó me whipaaemo doasi hēkesené sinóló yaala sókó fóo, me whimo hóróló sisópaae eróo yaalopó. Tētereteiné betā whitei Kótóné ala eratere whi betóo, *moni* diā tēteróló kaae tare whi aqróló, *moniné* kutó diratere whikélé betóo, enénipó.”

Nokole ɔla ó deraaire kutimó whaaliala yaɔse ere fo

(Luk 12:22-31)

25 “Térapa, yaɔlo diāpaae i dere ape. Diā betere beteta diaaɔ naaire ɔla ó wēi nisiyóló ɛ noa naaloé? ó kuti noa deraaloé? yóló, whaaliala du betaɔse. Ti ai ɔla ɔla- a, doasi ɔlapa whaaliala du betere? Ya betere beteta, ti mo doasi topo ɔla ai ape. Naao deró betere kuti-a doasi topo ɔlapa, whaaliala du betere? Naao tikita, ti mo doasi topo ɔla ai ape.

26 Barapepaae eratere ala diāné kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae bilitere ala ó ɔla sóro bepaae mulatere ala dua de? Tétumitei, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané atimané naaire ɔla sūmó mótua dapó. Ti ai barapeta doasi ɔla meitei, ama tao sua dapó. Ti diā so whita, mo doasi ɔla beterapa, ama kisipa keteraalopóló de?

27 Me whiné ama whaaliala dere alané ɔ bitiré faaire be dē ama sūmó hikili faranére? Mo meipó.

28 Diā kuti noa deraaloé yóló, whaaliala du betere-a, kale hōko yó mole nerape

kisipa muae. Ti atima kémi bisikóló kuti nomotere ala dumipó. Mo meipó.

²⁹ Tépatéi, yało diãpaae i dere ape. Mió i yó mole nerapené ere au wisiné kale doasi topo whi Solomon-né sua yale kuti wisinaalené ere aukélé mo teraae falapó.

³⁰ Diã tué tiki tiratere ala tómó dakeró betere whirape-ó, i haemó yó mole nerapeta, mió betã yóló dóta, doyaaire qlatei, Kótóné ama mo wisiyóló aurótua dapó. Ti Talené ai ne aurótu dere kaae, diaaõ saaire kuti diãmó sumó melaalomeipóló du bitu de?

³¹ Atérãpa, qlaró wëitamo noa naaloé? ó kuti ę noa saaloé? yóló, whaalìa du betaõse.

³² Ti noatepaae, hałe hõko betó mole so whirapené ai qła qlarape saaitapóló doasi ketekę butu beterapó. Tépatéi, diãné ai yaõ du betere qła qlata, ó hepen bemó betere diaaõ Ayané ama mo kisiparapó.

³³ Térapa, folosóró Kótóné ama teteróló kaae tare alaró, mo donoi ala wisinaale-tamota, mo doasi bete mole alapa, ketekę buóló erótu betae. Atétepa, ti mepaae yaõterere qła qlakélé fea Talené ama mo sumó melaalo ai ape.

³⁴ Atérãpa, dó be demó noa ala yaaloé yóló whaalìa du betaõse. Ti dó be demó yaaire alata, ai be demótóró erópóló yae. Upaae bitiré faaire be demó yaaire sekęi ala, mió i be demó dere alatamo touraõse.”

7

Mepaae so whiné dere ala taleyóló só deraõse ere fo

(Luk 6:37-38, 6:41-42)

¹ “Diã Tale aõyóló mepaae no ne hamo-mané dere ala taleyóló só deraõse. Ai ala deremó, Talené diãkélé taleyóló só deraõsórõpa taalae.

² Ti noatepa meipó. Mepaae so whipaae diãné me noa kaae ala eróló tale itikimó, ti naao me whipaae ai erale ala mo sutoró Talené yapaaekélé eraalo ai ape. Naao me noa kaae ala me whi hamomapaae erélipa, ti ai erale sutoró Talené yapaaekélé eraalopó.

³ Naao kele dolomó doasi ni fake bupatei bunire aõyóló, naao no hamomané kele dolomó sawatamo bole mome kolóló, no-ó,

naao kelemó ai bole mome sokaalopa maé dere fo-a, noatepa du betere?

⁴ Naao kele dolomó bole doasi ni fake-a, sokoni hałe bupatei, me no hamomapaae naao kele dolomó bole mome sokotapa maé fo-a, noatepa du betere?

⁵ Tó tikiné wisire nisiyóló hałe sikili du betere whirape-ó, folosóró naao kele dolomó bole doasi ni fakepi sokae. Atéro naao kele feléyóló, qła qła diriyóló kilituraalu, ti naao noné kele dolomó bole mome wisiyóló sokonérãpó.

⁶ Kótóné ama mo kaae tukóló muló betere qła haõrape nõpóló melaõse. Meleke wisinaale hupurape daae mole tikipaae fesekée falaõse. Diãnéta mo ai ala depa, ti hupurapené hóné teõya teõya yóló, momó fesaae wouraalu diãtei dõsuyóló naalo ai ape.”

Kótõpaae me qła wosetere fo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Diã yaõterere qła Kótõpaae wosetepa, ti diaaõ ai wosetere qła ama mo melaalopó. Me qlakó saai dapóló keketepa, ti diaaõ keketere qła mo kólóló saalopó. Diaaõ tu tukõyae yóló tu dupa, ti ama tu tukõaalo ai ape.

⁸ Mepaae so whi atima yaõtepa, wosetere qła mo sua dapó. Whi me dené senée yóló keketere qła ti mo sua dapó. Tu tukõyae yóló, tu du betere so whi fea be dolopaae wópóló, tu tukõtua dapó.

⁹⁻¹⁰ Diã ai betó mole whi betãné naalemané alimapaae aya-ó, okó amaletamo ala depa ai kematere qła taaróló, kapo fake nae yóló melaaloé? ó yakó ala depa, ai kematere qła meni whi tukó nokole dowi wuli betepatei, nae yóló melaaloé? Meipó.

¹¹ Diã i haemó dowi ala du betere whirape bitutei, diãné naale senaalemó wisi wisi qła hałe matere ala ti diã mo asarapó. Atére kaae, ó hepen bemó betere diaaõ Ayanéta, mepaae whi dené apaee kematere wisi wisi qła mo hamokoróló melatere alané, i haemó betere ayané matere ala mo ti bosene falapó.

¹² Térapa, Kótóné ama qóló whirapené ere foró Moses-né yóló muló betere fotamo fea touróturaalu, ere fo beteta me kaae mei ai ape. Kae kae ala yaairaalu, mepaae

whirapené yapaae eranée dere alatóró mepaae so whípaaekélé erótua yae.”

Doasi fakere turo betekene tutamo

¹³ “Diã sawatamo betekene tu serekemó sókó fae. Mo ti aluyaaitere tikipaae faai fole tu fake yóo, mo tukélé doasi fake yóo erapó. Ti mo dekéro so whita, ai fakere tutóroti sya fu beterapó.”

¹⁴ Téretei, mo ti betó tawaaire tikipaae fole tuãa, so whi feané kilini, beta beta so whiné maaté ai betekene tu kekólo sya fu beterapó.”

Ni du olete kilituraalu etei kaa nipoló tué dere ala

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ “Diã kópaae fópóló, dilikaai Kótóné ama kóló whi aoyóló waalopa, mo hotowaró kaae tawae. Atima atéro wouraalu, kale *sipsip* hupu niki kaae bilipa mo hiti nisiyaalotei, atimané tiki tuãpaaeta, ti whi dóló nokole dowi bete haqné tiki daalapó.”

¹⁶ Ti atima noa kaae whi beterémóló, folosóro atimané dere alapi kaae kolóló tué yae. Ti noatepae, so whiné besaae teketuraalu, hale hoko kúpimó olopa tekaaloé? Nosé dukélé hale hoko nimó olopa tekaaloé? Mo meipó.

¹⁷ Atétu dere kaae, wisi niné ti wisi du oleyóo, dowi niné ti dowi dutóro oleyóo, dua dapó.

¹⁸ Wisi nimó ti dowi ni du oleyóo, dowi nimó wisi ni du oleyóo, dumipó.

¹⁹ Mepaae du wisiyóló woleneitere ni-rape feata, ti diyóló sipaae taae derótu beterapó.

²⁰ Térapa, ai kale whirapené du betere ala mo wisiyóló kaae keletepa, ti atima etei kaae whirape beterapóló, mo diriyóló kisipa yaalo ai ape.

²¹ So whi mo feané atima hepen-paae faalopóló kisipa muturaalu, yalo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, du betepatei, ai so whi mo fea faalomeipó. Ai tuãmóte, mepaae so whi de ó hepen bemó betere yalo Ayané ama kisipa mole ala sya fóló, erótu betere so whi beta mo sumó fenérapó.

²² Taletere be demó, mepaae so whiné yalo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, da naao kóló whi bitu, so whipaae Kótóné fo i ape yóló yó melóo, naao doimó dané mepaae dowi

keperape so whi tuãmó betteretei dóló hókó falóo, mepaae kelemei alarapekélé eróo, du betalepó, yaalopó.

²³ Ai fo depa, yalo atimapaae haakeamó teraae faróló duraalu, ‘Diã dowi ala du betale so whi-ó, diã ẽ mo tuékélé inipa taae fae,’ yaalopó.”

Be mo kekemeyóló tetere whiro hoko tetere whitamo

(Luk 6:47-49)

²⁴ “Tépatei, mepaae whi dené yalo fo mo wisiyóló wosóló, sya fóló eró tapa, ti kisipa tiki fosó fosóre whiné ama be teyaairaaalu mo hae kaayóló taae faróló, kapo tómó tetu dere kaae dapó.

²⁵ Atépa, doasi hali tiki wóo, wei milikélé wóo, doasi besé tikikélé wóo duraalu, ai bemó hairaletei tokó fenipó. Ti noatepae, ai be kapo tómó teyaaleteiné mo dirirapó.

²⁶ Tépatéi, mepaae whirapené yalo fo wisiyóló wosólóte sya fóló erénitepa, ti kale kolea koleare whiné wei atikã tómóte be hoko tetu dere kaae dapó.

²⁷ Atépa, doasi hali tiki wóo, wei mili wóo, doasi besé tiki wóo duraalu, ai kale bemó hairale tikimó, mo ti kolokó felepó,” yalepó.

²⁸ Téró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, aimó wóló touró betere so whi mo feané ama yó mótu betale fomó haió! yóló, siratu betalepó.

²⁹ Ti noatepa meipó. Ama atéro yó mótu betale fota, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whirapené dere kaae yó meni, me doasi tetéroló kaae tare whiné sóro betteratepa yó matere fo kaae, mo bete tokóló yó matapó du betalepó.

8

Yesuné beta dowi humu fulu derale whi wisiraletéi

(Mak 1:40-44, Luk 5:12-14)

¹ Ai ala yóló kemetepa, Yesu ą ai du sokore aqmó betteretei taaróló, dorowou betalemó, so whi mo feané ą sya wou betalepó.

² ą atéro daalemó, dowi humu fuluné tiki dore whi ą betterepaae wóló, buku-tiri teyaró bitu ąpaae woseturaalu, “Tale-ó,

nao fotokõné ę wisiraaí kisi pa mutepa, ti mo sũmó wisiranerapó,” yalepó.

³ Atéró, Yesuné kale whĩné tikimó naase mulóló duraalu, “Naao tiki doretei mió yalo wisiraaí dapa, mo ti wisi yae,” yalepó. Ai fo deretamo, ama tiki mo turó wisiyalepó.

⁴ Téró, Yesuné apaae duraalu, “Wosae, mió naao tiki ai wisi yalepa, hale mo so whĩpaae i ala yalepó fo momókó yaõse. Téni ya fóló, Talepaae momaratere whĩné maaté naao tiki fopeyópóló, yó melae. Téró, mo take Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, naao tiki wisirateremó Talepaae melae ere ęla melae. Atimané ai ala kilituraalu, ita Talené eró beterapó fo yópóló dapó,” yalepó.

*Beta topo dikitare whĩné Yesupaae tuę tiki tirale ala
(Luk 7:1-10)*

⁵⁻⁶ Atéró, Yesu ę Kapeneam be huluamó sókó felemó, 100 Rom diki tare whĩrape tęteróló kaae tare topo whĩ beta wóló apaae duraalu, “Tale-ó, yalo kutó diratere whĩ beta doasi hepo daalu ama tikikélé mo dąamu sókó fóló, bemótóró hale fió mulapó. Téruraalu, doasi dele su beterepa naao ę tao saalóé?” yalepó.

⁷ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Yalo ę wisiraaí faalopó,” yalepó.

⁸ Ti fo depa, kale topo whĩné apaae tokó mótu duraalu, “Tale-ó, ę whĩ wisi bitupakó ya yalo bepaae ape yaalomeipa, imó naao fonémaaté ama kisi bete wisiyae depa, sũmó wisiyaalopó.

⁹ Ti noatepa meipó. Ękélé ę tęteróló kaae tare whĩrape betepa, atima aõmó beterapó. Atéruraalu, yalokélé mepaae diki tare whĩrape tęteróló kaae tarapó. Ai whĩrapekó betapaae yalo fae depa ę fío, ape depa wóo dua dapó. Yalo kutó diratere whĩpaae i kutó diyae depa, ama ai alatóró dua dapó,” yalepó.

¹⁰ Yesuné ai whĩné dere fo wosóló, haió yóló siratu, ę sya wou betere so whĩpaae duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape, i whĩné doasi kisi pa tiki tiró betere kaae ere whĩ Israel hae kwiamó betepa, yalo mo kilinipó.

¹¹ Yalo diapaae i dere fo wosae. Suka hoterepaae betere so whĩkélé, suka doropolepaae betere so whĩkélé, atimané be taaróló ęla detere tikipaae wóló, atima beterópóló tukóló muló betere tikimó ęla naai betaalopó. Atima atéró touróló, Abraham, Aisak, Jekop-sépitamo hepen bemó betere Kótóné tęteróló kaae tare tuamó bituraalu, ai doasi detere ęla atima fea betamó nuku betaalopó.

¹² Téyaalotei, mepaae so whĩ Kótóné tęteróló kaae tare aõmó ama naale senaale beterópóló yóló mulaletei, diliki tuamó beterópóló, belapaae hõkó deraalopó. Aimó doasi dele su bituraalu, atimatei yale alamópóló dekené sukóló wole du betaalo ai ape,” yalepó.

¹³ Téró, Yesuné kale doasi topo whĩpaae duraalu, “Naao kisi pa tiki tiratere alatóró yalo yapaae mo eraalopa, fae,” yalepó. Mo ai fo deremótóró kale whĩné ama kutó diratere whĩné kisi bete wisi ipakalepó.

Yesuné mepaae so whĩné kisi wisirótua yale fo

(Mak 1:29-31, Luk 4:38-39)

¹⁴ Téró, Yesu ę Pitané bepaae sókó felemó, Pitané ama somané hama sere tiki suputere kisiné sinóló mupa kelalepó.

¹⁵ Atépa kolóló, kale soné naasemó ama wolaa yó salemó, ama tiki supu du betale kisi bete wisitepa, kale so ę turukó holóló, Yesumó ęla kaae sóró biliralepó.

¹⁶ Atéró, be dikiteretamo dowi kepe tepeyóló betó mole so whĩ mo turó ę beterepaae dapesó wua depa, dowi keperape foné sua yalemó, sókó fua yóo, atima so whĩ feané hepo betekélé mo ti wisitua yóo, yalepó.

¹⁷ Ai alata hale inipó. Kótóné ama kóló whĩ Aisaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

“Dané momaare tikiró kisi betetamo fea ama tikimó sóró tokóló aluraai walepó,” erapó.

Yesu ę so whĩné sya kotopa yale fo

(Mak 1:32-34, Luk 4:40-41)

¹⁸ Atéró kelalemó, so whĩ mo hale ęla kaae ę boperale wapa, Yesuné ama yó matere whĩrapepaae duraalu, “Dą weĩ kęla tęyóló uté tęró faalopa fiępe,” yalepó.

¹⁹ Atétepa, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whi betá a beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, ya mopaae fupa, ti ekélé ya sya waalopó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Kale haonaraperó barapetamota, atima fitere tiki ai ere ape. Téretei, kale whiné Naalema a betá ama topo beleróló fitere tiki meipó,” yalepó.

²¹ Ti fo depa, ama yó matere whi betané duraalu, “Tale-ó, folosóro yalo ayapi dourale faaipa, naao epaae fae fo enére?” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Sinale whirapeta, ti sinale whirapenétóro dourópólópa, ya e sya ape,” yalepó.

Yesuné doasi besé tikiró wei asyatamo béraletei

(Mak 4:36-41, Luk 8:22-25)

²³ Atéroró, a kale wei nukupaae bitihotopa, ama yó matere whirapekélé atamo betá nukupaae bitiholalepó.

²⁴ Atéroró, atima wei tuamó fu betaalemó, mo doakale hali tikiró besé tikitamo kilitainé hapale sókó walapó duraalu, wei asya wóló atima betere nuku dolopaae wei bosené horóló, kale nuku buó deraai depatei, Yesu a noke hale fió molepó.

²⁵ Yesu atéroró fipa, ama yó matere whirapené a turukuróló duraalu, “Tale-ó, da felekemó weiné aluraai dapa, naao da tao sae,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Diá noatepa wi du bitu de? Diaaq kisipa tiki tiró betere ala tómó ai ererapó,” yalepó. Tétepa, a turukó holóló, kale wei asyaró besé tikitamopaae tikae yóló foné salepó. Atéyalemó, kale wei asyaró besé tikitamo tukóló ama ere kaae mo dono felepó.

²⁷ Atétepa, kale whirape atimasisitei duraalu, “Haió! i whita, noa kaae whirópó. Kale wei asyaró besé tikitamonékélé mo whiné dere kaae, ama dere fo mo betatóro wosóló, erótua dapó,” yalepó.

Kepe tepeyóló betere whi tamo wisirale fo

(Mak 5:1-17, Luk 8:26-37)

²⁸ Atéroró, Yesu a uté teró te fóló Kadarin hae kwiamó sókó felepó. Aimó dowi kepe

tepeyóló betere whi tamo whi dourótua dere tikimó biti, atamo hokolaa yaai dapóló walepó. Ai whi tamo dowi kepené sesemeratepa doasi fopaae butu, sereke fisikó sóro whi daai du betepa, so whi fea wituraalu ai tumó fua inipó.

²⁹ Até du betere whi tamoné fo fakeyóló duraalu, “Kótóné Naalema-ó, naao damopaae noa alakó eraai waleé? Tukóló mulale suka teópatei, ya ipaae damo susupuraai waleé?” yalepó.

³⁰ Téró, mepaae hupurape mo hale ɔla kae mo umó kimimó daae molepó.

³¹ Kale dowi keperape atima witepa Yesupaae kema duraalu, “Naaotamo da dóló hokonaai depata, ti u hupurapené depe tuapaae dotonaasepe,” yalepó.

³² Atéroró, ama kale keperapepaae duraalu, “Diá whi tuamó beteretei taaróló sókó fae,” depa, atima kale whiné depe tuamó betaletei taaróló, hupurape tiki tuapaae tepeyóló bitihotopa, kale hupurape fea botokó furaalu, kula dolomó derepeletikimó, weiné sorokó fóló kale hupurape sisiraae felepó.

³³ Atétepa, ai hupu kaae tare whirape atima ai ala kilitu, mo hapale doasi be huluapaae fóló, i kale whi tamopaae erale alaró mepaae eratepa kelale alatamo so whi feapaae yalepó.

³⁴ Atétepa, ai be huluamó betó mole so whi fea Yesu kelaai dapóló walepó. Atéroró walemó Yesu betepa kilitu, atimané apaae ya i hae kwia taaróló fae, yóló setu betaletapó.

9

Yesuné tiki ddamui whi wisirale fo

(Mak 2:1-12, Luk 5:17-26)

¹ Atéroró, Yesu a wei nukupaae bitiholóló, ai wei kela teyóló a betere be huluapaae felepó.

² Atéroró a aimó betepa, mepaae whirapené betá tiki ddamui whi beseketamo turó Yesu beterepaae beleyóló walepó. Atétepa atima kisipa tiki tiróló wale ala Yesuné kolóló, kale tiki ddamui whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi ala kwia mió yalo i kemeratapa whaalia ini, naao hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

³ Ai fo depa, mepaae Moses-né ere fo yó mótu betere wh̄irape atima kisipanétei duraalu, “I wh̄iné ̄ Kótó kaae beterapóló du betere foné, Kótóné doi doróló faletu beterapó,” yalepó.

⁴ Yesuné atimané atéró mutere kisipa kolóló duraalu, “Diaāq atei kaae dowi kisipa noatepa mutu bitu de?”

⁵ Fo tamo mulapa, so wh̄iné taleyóló mé fo diaāq enére? Naa dowi alamó saaire kwia yālo aluratapó fo enérepé, yā turukó horóló naao besekē sóró fae fo enére? Dīa tūte tekeyóló kisipa yae.

⁶ Atérené i haemó betó mole so wh̄iné dowi ala kwia tokóló aluraaire fotokó Wh̄iné Naalemané sumó bulapóló, kisipa muópólópa,” kale wh̄ipaae, “Yā turukó horóló naao besekē sóró bepaee fae,” yalepó.

⁷ Ti fo depa, kale wh̄i turukó holóló ama besekē sóró bepaee felepó.

⁸ Atétere ala aimó betó mole so wh̄i feané kolóló, atima doasi hokomó sókó furaalu sira yalepó. Mo wh̄iné etei kaae ala yópóló Kótónétei sóró beteró beterapóló, ama doi hale sóró horalepó.

*Yesuné Matyupaae ̄ sya ape yale fo
(Mak 2:13-17, Luk 5:27-32)*

⁹ Atéró Yesu ̄ ai hae tiki taaróló fu betalemó, *takis moni* siré kotere wh̄i Matyu *takis moni* saairaalu, tene furu bemó betepa kelalepó. Atépa ama ̄paee duraalu, “Yā ̄ sya ape,” depa, kale seké ̄ turukó horóló Yesu sya felepó.

¹⁰ Atéró, Yesu ̄ kale wh̄i Matyuné bemó betepa, *takis moni* siré kotere wh̄iraperó mepaae dowi ala dere wh̄irapetamo mo turó wóló, Yesuró ama yó matere wh̄irapetamo fea touyóló ̄la nuku beterepó.

¹¹ Atéró ̄la nuku betepa, mepaae Farisi wh̄irapené kolóló ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Dīa yó matere wh̄i-a, *takis moni* siré kotere wh̄iraperó dowi ala dere wh̄irapetamotei, noatepa ̄la betámó nuku bitu de?” yalepó.

¹² Ai fo wosóló Yesuné duraalu, “Kisi daanire so wh̄i *dokta* beterepaae fumi, kisi daale so wh̄imaaté fua dapó.

¹³ Kótóné asēyóló muló betere fo i ape. ‘Simó sukūlaa dalóló h̄ale matere ala Kótóné ̄ saai doasi h̄ekeseni, k̄olené sinóló h̄ale tao sere ala depa, ti ̄ mo doasi h̄ekeserapó,’ erapó. Térapa dīa fóló, ai ere fo bete wosóló kisipa tekeyae. Ti ̄ waleteta, donoi ala dere so wh̄ipaae ape yaai anitei dowi ala dere so wh̄ipaae ape yaai walepó,” yalepó.

*̄la weyóló h̄ale betere ala
(Mak 2:18-22, Luk 5:33-39)*

¹⁴ Téró, Jon-né yó matere wh̄irape Yesu beterepaae wóló ̄paee woseturaalu, “D̄aró Farisi wh̄irapetamota me sukamó ̄la weyóló h̄ale bitua depatei, naao yó matere wh̄irapemo ̄la weyóló h̄ale bitinitere-a, noatepa de?” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Kale so dokaaire wh̄i ̄ ama fulumu wh̄irapetamo h̄ale betepatei, ama fulumu wh̄irape dek̄etu molómó betaaloé? T̄eni, nalo kale so dokore wh̄i mené dapesó fupa, ti ama fulumu wh̄irape atima ̄la weyóló h̄ale betaalo ai ape.

¹⁶ Mo wh̄i bet̄anékélé, kisi kuti kwia sóró si kutitamó nomotumipó. Ti noatepae, kisi kuti kwia sóró deraakele kutitamó dakoróló nomonalemó, momó bis̄aae fóló mo ti fake yaalopó.

¹⁷ Wh̄i bet̄anékélé, kisi *wain* w̄ei tepeturaalu, upulé moi hupu sekāené nomóló mole wutimó tepetumipó. Atéró tepetepa, ti kale moi hupu sekāémó tepeyale *wain* w̄ei tóputuraalu, fulukó fóló w̄ei sunée faalopó. Atéyāsóró, atima kisi *wain* w̄ei tepeturaalu, ti kisi hupu sekāené aleale wutimótóróti tepetua dapó. Atétepa, ti kale wutiró w̄etitamó wusuró mo wisiyóló muó tawaalo ai ape,” yalepó.

*Yesuné folosóro bet̄a so wisiróo, senaale
kepaaróo yale ala
(Mak 5:22-43, Luk 8:41-56)*

¹⁸ Atéró ama fo teó du betepatei, bet̄a doasi topo wh̄i wóló ̄ daalemó buku-tiri teyaró bitu duraalu, “Doa wh̄i-ó, yālo senaale mo miótóróti sinalepó. Téyaleteti, yā wóló ama tikimótamo naao naase mulatepata, ti ̄ mo kepaanérápó,” yalepó.

19 Atétepa Yesu ą turukó horóló kale whıtamo fupa, ama yó matere whırapekélé felepó.

20 Até deretamo, betą so wéliéné du betepatei, 12 ba fo kemere so Yesuné sisóró sókó wóló, ama deró betere kuti salemó wolaayalepó.

21 Kale soné ama i kisipa mualepó. “Yalıotamo ama kuti salemó wolaatepa, ti yalıo kisi bete sumó wisiyaalopó.”

22 Tétepa, Yesu ą fetée fóló kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kisipa tiki tirale alané naao kisi bete wisiralepa, hosaa tuámó sekəni, diriyóló dua fae,” yalepó. Ai fo deremótóró kale soné kisi bete mo ti wisiyalepó.

23 Atéró, Yesu ą kale doasi topo whıné be dolopaae sókó felemó, so whı fea fo tiki whaa du bitu, fó wuti hale yóló moló-u du betepa kelalepó.

24 Até du betepa, Yesuné atima foné sóró duraalu, “Ai senaleta sukuni, ą noke firapa dią taae fae,” deremó atimané ą dọ nalalepó.

25 Atéró, ai touró betere so whı fea belapaae hókó deróló, Yesu ą kale senaale mole be dolopaae fóló, kale senaalené naasemó tao salemó, ą mo ti sukąletei momó kepaayalepó.

26 Atéró, Yesuné i ala yalepóló, ai be hulua feapaae deté kwęyóló fakeralepó.

Kele dilikire whı tamoró kọlọ nomone whıtamo wisirale fo

27 Atéró Yesu ai be taaróló fu betalemó, kele dilikire whı tamoné ą sya wou fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whıné Naalema-ó, naao dąmo kọlené sukutu tao sae,” yalepó.

28 Atétepa, Yesu ą be tuąpaae sókó fi tikimó nalo kale kele dilikire whı tamo ą beterepaae wapa, atimaamopaae woseturaalu, “Yalıo diaamo sumó wisiranérapóló kisipa mute?” depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao fotokóné dąmo mo sumó wisiranérapó,” yalepó.

29 Ai fo depa, ama kale whıtamoné kelemó wolaa yóló duraalu, “Diaamoné kisipa tiki tiró betereteiné i wisiratere ape,” yalepó.

30 Ai fo yalemó, kale whıtamoné kele fisąae fóló wisitepa Yesuné atimaamopaae fo mulóló duraalu, “Yalıo diaamopaae i erale ala so whıpaae momókó deté kwęyaqse,” yalepó.

31 Téyaleteti, atimaamo be hulua feapaae fóló, Yesuné i ala yalepóló deté kwęyóló fakeralepó.

32 Atéró kale whıtamo fi tikimó, dowi kepe tepeyóló bituraalu kọlọ nomóló fokélé initere whı betą Yesu beterepaae dapesó walepó.

33 Atétepa, Yesuné kale dowi kepe dóló hókonaletikimó, kale kọlọ nomóló betale whıteı, fo kaae sóró yalepó. Atéteremó, so whı feané kolóló siraturaalu, “Take bitiré wale alimó etei kaae ala Israel hae kwiamó depa mo kolókélé inipó,” yalepó.

34 Ai fo depa, kale Farisi whırapené duraalu, “Ai dowi keperape dóló hókonaleteita, dowi keperapené doasi topo whıné fotokoratepa, dóló hókónótua dapó,” yalepó.

Kótóné kutómó ọla dekéro ọlumépaitei saaire whı meipó

35 Atéró etéyalepó. Yesu ą doasi be hulua-paaekélé, sawa be huluapaaekélé, ai be huluumó tẹ mole fo wosetere berapemókélé, Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó mole ala i ape yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaté kwęyóo, mepaae tiki momaare whıraperó hepo daale whırapetamokélé wisiraté kwęyóo yalepó.

36 Téro, so whı mó hąle ọla kaae betó mupa kelalemó, atima tao saaire whıkélé meıruraalu, bokonaale *sipsip* hupurape aoyóló betó mupa, Yesu kọlené sukutu ama hosaamó salepó.

37 Atépa ama yó matere whırapepaae duraalu, “Kutómó ere ọlata, mo dekéro ọluméreteı ọla saaire whı betą doaló meipó.

38 Térapa, ai kutómó ọlumére ọla saaire whırape dotonópóló, ai kutó Talepaae wosae,” yalepó.

10

Yesuné 12 whırape doteyale fo (Mak 3:13-19, Luk 6:12-16)

¹ Atéró, Yesuné ama yó matepa wosetere 12 wh̄rape ā beterepaae ape yalepó. Mepaae so wh̄ tuamó betere dowi kepe hókó falóo, mepaae kae kae hepo daale so wh̄ró tiki momaare so wh̄tamo wisiróo yópóló, atima fotokọ mo sumó bulóló sóró beteralépó.

²⁻⁴ Ama ai sóró beteralé 12 *aposel* wh̄iné doirape i ape. Folosóró sale wh̄ta, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere wh̄ró ama noma Andrutamo yóo, Sebediné naalema tamo Jems-ró noma Jon-tamo yóo, Filip-ró Batolomiu-tamo yóo, Tomas-ró *takis moni* siré kotere wh̄ Matyu-tamo yóo, Alpiasné naalema Jems-ró Tadeus-tamo yóo, k̄alo k̄aloi wh̄ Saimon-ró Iskariot be wh̄kó Yesu dópóló eleké deyale wh̄ Judas-tamo yóo yóló, atima atérópó.

⁵ Yesuné ama dosayóló sóró betéró betere 12 wh̄rape dotonaairaalu, folosóró atimapaee i fo yalepó.

⁶ “Juda fake mei, kae fakené be huluaró Samaria wh̄rapené be huluatamopaae feni, *sipsip* hupu kaae fókó fale Israel fake beterepaae fae.

⁷ Dīa furaalu, i fo so wh̄ feapaae h̄akeamó yó maté kweyae. Hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole ala wóló, mió mo felekemó i mole ape.

⁸ Mepaae kisi daae mole so wh̄ wisiróo, sinale so wh̄rape kepaaróo, mepaae humu fuluné tiki dore so wh̄ wisiróo, tiki tuamóbetere dowi kepe doló h̄okonóo, yae. Ai ala yaaire fotokọ diaaọ *moniné* dupuyóló sini, yało dīapaae h̄ale melalépó. Téyalepa, diaaọmo me dupu sini, so wh̄ h̄ale tao sóró wisiraté kweyae.

⁹ Dīa atéró furaalu, *kold ó silpa ó kopa moni* sóró faose.

¹⁰ Naa wa ó tómó deró betere kuti, ó horó betere hó be, ó dotó tikikélé tawóló faose. Ti noatepae, ai kutó diratere wh̄rape atimané naaire ọlakélé, ó fiyaaire bekélé ti ai be talenétóró melatepa ti mo wisirapó.

¹¹ Dīa mé doasi be huluamó ó sawa be huluamó sókó fupa, ti mo wisi kisipa mole wh̄kó aimó betereómóló kelenaalemó

betepa, ti mo ai wh̄tamotóró bitiré fóló, dīa me bepaae furaalu, ti ai be taalae.

¹² Dīa ai wh̄iné ama bemó sókó huturaalu, atimapaee k̄leó, Talené dīa wisiró beterepa, hosaa muni deyóló dua betae fo yae.

¹³ Ai be talerape wisi kisipa mole wh̄tamo betepa, ti dīané hosaa muni deyóló mo dua betae dere foné atima sumó tao sóró wisiraalópó. Atima wisi tué mole wh̄tamo bitinipa, ti dīané hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale h̄ale besekeréni, dīapaae momó fesaae wópóló yae.

¹⁴ Mepaae wh̄iné tamo dīa wisiyóló dape sini yóo, diaaọ yó matere fokélé wisiyóló woseni yóo depa, ti dīa ai betere be, ó doasi be hulua taaróló faairaalu, atimané ai be hae diaaọ hómó dakepatei faqsóró, aimó terepée deróló fae.

¹⁵ Yało dīapaae mo i dere ape. Kótóné taleyóló kwia melaaire sukamó, dīa wisiyóló dape sinitere be huluamó betó mole so wh̄paae eraaire sekei alata, Komoraró Sodom be huluatamomó betó muale so wh̄paae eraaire seke bosenóló, mo doakale dowi seke melaalo ai ape.

¹⁶ Dīa, kale bete haọ betó mole tuapaae *sipsip* hupu kaae yało i dotonaterere ape. T̄erapa, dīa wuliné kisipa kaae fosó fosó irutei, dīa me dowi ala muniru, kale ba hókóserape kaae, naame yóló mo dua betae.

¹⁷ Ti noatepae, mepaae wh̄rapené kae kae sekei ala dīapaae mo eraalopa, dīa mo hotowayóló kaae tawae. T̄éturaalu, atimané dīa fo tokótamo yóló taletere wh̄rapené naase tuapaae mulóo, atimané fo wosetere berape tuamókélé dīa susupuróló fokosó ai ala yaalo ai ape.

¹⁸ Dīa yało doi erótu betereómó, t̄eteróló kaae tare *Gavman* wh̄rapero doasi topo wh̄rapetamo beterepaae fo tokótamo yaai dapesó faalópó. Atéró, fo tokólo dere ala Juda meire so wh̄iné kélé wosóló kisipa yaalópó.

¹⁹ Téyaalotei, atimané dīa *dipula* beteraai dapesó fupa, dīa noa fo yaaloé ó fo neyóló yaaloé yóló, whaalaa yaose. Atéró fo tek̄etere be demótóróti diaaọ yaaire fo Tale Kótóné ama yó melaalo ai ape.

20 Ti atéro yaaitere fo diané kisipané yaalomeitei, diaaḡ Ayané ama Kepe Wisiné i fo yae yóló yó mótu betepa, yaalo ai ape.

21 Me whiné ama nomatei me whiné dópóló eleké deyaalo ai ape. Betā whiné ama naale senaale me whiné mo ti dóló sukunópóló eleké deyaalo ai ape. Naale senaalené hama alimatamo bóe dóló só deróló, mepaae whiné dópóló melaalopó.

22 Diā yālo ala erateremó, so whi feané diā hóróló, bóe du betaalo ai ape. Tétu betepatei, whi me detamo ai sekēi ala hāle beleté fóló kemetere kwiapaae sókó fupa, ti atétere so whi aluyaḡsóró, yālo tao saalopó.

23 Diā ai be huluamó sókó fēlalemó, ai be hulua so whiné diātamo bóe dóló diāpaae susupui ala eratepa, ti ai be taaróló me be huluapaae botokó fae. Yālo diāpaae mo i dere ape. Ai Israel fakené be hularape dokḡ fea kweyóló kemerēni teó kutu betepatei, kale Whiné Naalema sókó waalo ai ape.

24 Betā *skul* naalené ḡ yó matere whi ama teteranénipó. Atétere kaae, kutó diratere whínékélé ḡ teteróló kaae tare whi ama teteranénipó.

25 Kale *skul* naale ḡ kisipa siré fóló, ama kisipare alakélé ḡ yó matere whiné kisipare alatamo betā sū yóo, kale kutó diratere whiné dere alakélé ḡ kaae tare whiné dere alatamo betā sū yóo epata, ti mo wisirapó. Mo so whiné be tale kilituraalu, ḡta dowi keperapené doasi topo kepe Belsebul-pó du betepa, ti ama be whi so whipaaekélé betā kaae eratere fotóró yaalo ai ape.

26 Atérapa, atima ai whirape kolóló wiyāḡse. Ti noatepae, mió kinóló mole ḡla ḡlarape fea take hākearatepa kelaalopó. Kinóló mole ala ó fo so whi feané kisipa yaalo ai ape.

27 Yālo diāpaae dilikitamo yó mótu betere fota, ti be deḡtamo hākeamó yae. Diaaḡ kikitamo wosēli dolomó du betere fo ti so whi feané wosópóló, siki bemó daalu hākeamó yó melae.

28 Ti diaaḡ kepe bete dorēni, mo tó tiki-maaté sukópóló dele mo whirape koróló, diā wiyāḡse. Tēni, naao tikiró kepe bete-

tamo wusuró dowi si duku beterepaae taae deranére Talepaae betā wiyae.

29 Whirapené ba male tamo duputuraalu, sonaai *moni* kené dupu dua dapó. Téretei, diaaḡ Aya Kótóné ama kisipané ai ba belekḡamale haepaae derepae initepa, ti haepaae derepenénipó.

30 Diaaḡ topomó bilire niki feata, Tale Kótóné ama dosḡayóló mo tuérápó.

31 Atérapa, diā whaalia yóló wiyāḡse. Ti i haemó betó mole ba belekḡatiki kolósu, diā kolósu depa, diāta mo doasi ḡla ereteiné Kótóné ama diā kisipa keteraalopóló de? Mo meipó.

32 Mepaae whi denétamo amatei, so whi feané keletómó, ḡta Keriso whi beterapó depata, ti atétere whi ó hepen bemó betere yālo Ayané keletómó ita yālo ne nopó yaalo ai ape.

33 Téyaalotei, mepaae whi dené so whi feané keletómó, ḡta Keriso whi meipó depa, ti yālokélé hepen bemó betere yālo Ayané keletómó ḡ yālo ala eratere whi meipó yaalopó.

34 Ḥ i haepaae waleteita, ti i haemó betó mole so whi fea bóe dele ala taaróló, dua beterópóló wale nisiyaḡse. Tēni, i haemó betó mole so whi tuāmó tekeróló me fake kae beteróo, me fake kae beteróo yaairaalu walepó.

35 Ḥ wóló betere bete i ape.

‘Naaleró alimatamo tuāmó tekeróló bóe delóo, senaaleró hamatamo betere alakélé tuāmó tekeróló bóe delóo, whiné dokore soné ama hyama sere-tamo bóe dóo, yaalopó.

36 Whi mené ama fake so whi ó ḡtamo betāmó betere so whinétei, ḡtamo bóe daalo ai ape,’ erapó.

37 Mepaae whi dené ḡ sisópaae eróló, ama alima ó hamapaae doasi hēkesené sukóló yaala sókó fu betepa, ti atétere so whi ḡtamo betāmó betaaire sunipó. Mepaae whi dené ama naale ó senaalepaae yaala sókó furaalu, ḡ sisópaae eratepa ti atétere so whi ḡtamo betāmó betaaire sunipó.

38 Mepaae whi dené ḡ sukḡaire filipaa ni amatei beleyóló ḡ sya ḡnitepa, ti ai so whi yālo fo wosetere so whi betaaire sunipó.

³⁹ Mepaae whi dené ama betere bete me ala yaq̄sórópóló, amatei hotowayóló kaae tapa, ti atétere whiné ama betere bete aluyaalo ai ape. Mepaae whi dené yało ala eraairaalu, ama betere bete me ọla meipóló aluratepa, ti atétere whiné ama betere bete aluni, hałe muó tawaalo ai ape.

⁴⁰ Whi me dené dią wisiyóló dape sóró kaae tatepa, ti ętei wisiyóló dape sirapó. Mepaae whi dené ę wisiyóló dape supata, ti ę dotęyale sekę yało Ayatei wisiyóló dape sirapó.

⁴¹ Whi me dené mepaae whi kilituraalu, Kótóné ama fo eratere kóló whipóló, mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné Kótóné ama kóló whiné sere dupu sūtóróti saalopó. Whi me dené mepaae whi kilituraalu, ąta mo donoi ala dere whipóló mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné kale mo donoi ala dere whiné sere dupu sūtóróti saalo ai ape.

⁴² Yało diąpaae mo i dere ape. Whi me denétamo mo belei sokótei betere whi yało ala erótu betere whipóló siri wei nae yóló melatepa, ti ai ala deremó dupu haşókó feni, motóró saalopó,” yalepó.

11

Yesuró wei tópuratere whi Jon-tamo (Luk 7:18-35)

¹ Atéró, Yesuné yó matere 12 whirapepaae fo yó melóló kemetepa, ai betere tiki taaróló, ą Kaleli hae kwiamó tę mole be huluapaae felepó. Atéró fóló, hałe mo betó mole so whipaae kale kisi fo wisi yó melóo, ama fo wosetu betere so whipaaekélé yó melaté kwęyóo yaairaalu felepó.

²⁻³ Kale Jon *dipula* bitu, Yesu Kerisoné i ala du beterapóló deté kotere fo wosóló, ama yó matere whirapepaae I fo wasae yóló dotęyalepó. “Yała kale waalopóló bope du betale whi hitipé, whi me kae wópóló kaae tawaaloé yóló wosene fae,” yalepó. Atétepa, kale Jon-né dotonale whirape fóló, Yesupaae wosalepó.

⁴ Tétepa Yesuné atimapaae duraalu, “Dią Jon beterepaae fóló, diaaą wosale foró ke-lale alatamo ąpaae yó móturaalu, i fo yae.

⁵ Kale kele diliki yóló betale whirape wisiróo, hó doyóló betale whirape wisiróló

falóo, mepaae dowi humu fulu dorowóló betale whirape wisiróo, wosęli kine so whi tukwę falóo, mepaae mo ti sinale so whitei kepaaróo, yoleale yóló betere so whipaae kale kisi fo wisi yó mótu betóo, du beterapó ene fae.

⁶ Mepaae whitamo yało du betere ala kolóló, ę sya waleteti hóturaalu, dée nénitere whi ti Kótóné wisiratepa, hainė sukutu beterópóló yae,” yalepó.

⁷ Atéró, kale Jon-né ama yó matere whirape fi kinipaae, Yesuné Jon-né du betere alamó tuę muturaalu, aimó betó mole so whipaae yó melaai duraalu, “So whikélé bitinire hałe kópu kaae fi hae tikipaae fua yaleteti-a, noakó kełe fua yaleé? Besęné féporótu betere kape kelaai fua yaleé? Mo meipó.

⁸ Dią upaae noakó kelaai fua yaleé? Whi betą mo kuti wisinaale deróló betepa kełe fua yaleé? Meipó. Atei kaae kuti wisinaale deró betere whita, ti kale doasi topo whirape bitua dere tiki dokélé ini, mo sisi yóló sorokęi be wisinaalemó bitua dapó.

⁹ Téretei, dią noakó kełe fua yaleé? Kótóné ama kóló whi kelaai dapóló fua ipa, ti ątóróti mo hiti ai ape. Yało diąpaae mo i dere ape. Kótóné ama kóló whirape fea betereitei, ai whiné ama ditere kutóné mepaae kóló whirapené ditere kutó mo bosene falapó.

¹⁰ Ai sekémó kiswa mutu, Kótóné ašemó i fo erapó.

‘Ya waai teópa yało fo eraaire whi folosóró ąpi wópóló dotęyaalopó.

Ai whiné amata, ya waaire tu donoróló wisiraalopó,’ erapó.

¹¹ Yało diąpaae mo i dere ape. I haemó betó mole sorapené deyale whirapekélé fea betó moleteti, kale wei tópuratere whikó Jon-né atima fea teteróló bosene falapó. Tépateti, Kótóné teteróló kaae tare aqmó belei sókó deóló betere whiné ti kale wei tópuratere whi Jon teteró beterapó.

¹² Kale wei tópuratere whi Jon betale alimó kaae sóró, hepen bemó betere Kótóné teteróló kaae tare aqmó mole ala mo doasi fotokqtamo wouraalu, fakeraté wou beterapó. Ai ala saairaalu, ketekę buóló bóe du betere whirapené ai ala kekeparó fasó sua

dapó.

¹³ Kótóné ama fo eratere kóló whiraperó Moses-né asere fotamoné Kótóné i ala yaalopóló yó maté wóló, kale wẹi tópuratere whikó Jon betale alimó sókó walepó.

¹⁴ Térené diaaọ kisipanétamo waalopóló kale bopetu betale whi Elaijata Jon ątóróti hitipóló kisipa mutupa, ti mo wisirapó.

¹⁵ So whi de woséli daapa i dere fo mo wisiyóló wosóló kisipa muae.

¹⁶ Mió i alimó betó mole so whi etérapóló bete kisipa yópóló, yało noa ala suróló yaaloé? Atimata, etei kaae naale senaale kaaené kelerapó. So whi touraleti dere tikimó bituraalu, mepaae naale senaalené mepaae naale senaalepaae melaa yaalopa ape yóló etei fo dapó.

¹⁷ ‘Dané fó wutiné haleratepa, diąné mepaae wole forape yóló sama kilini yóo,

dané mepaae wole forape depa diaaọ moló ini yóo yaleteti-a, noatepa hałe daae mualeé?’ dua dapó.

Ai kale keteirapené dere ala kaaetóróti diaaąkélé ai du betere ape.

¹⁸ Kale wẹi tópuratere whi Jon wóló beteretei ọlakélé, *wain* wẹikélé nénitere ala mepaae so whiné kolóló, ama depe tuąmó dowi kepe bituraalu dapó dua yalepó.

¹⁹ Kale Whiné Naalema wóló bitu, ọlaró wẹitamo nokole kilitu, so whi feané ai whita, ọlakélé *wain* wẹikélé dekéro nuku betere whipó. ąta, kale *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamoné fulumu whipó, ai du betere ape. Tétu beteretei, mepaae whiné ama dere ala kaae kolóló, ai whita Kótóné mo dotoróę fale kisipa muluraalu dapó yaalo ai ape,” yalepó.

Mepaae dowi ala taaróló kisipa fetenire be huluamó ere fo

(Luk 10:13-15)

²⁰ Téró, Yesuné ama kae kae kelemei alarape erale be huluarapemó betó mole so whi dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló bitini yalemó, ai so whi só deraai yalepó.

²¹ Atéro ama duraalu, “Korasin be huluaró Betsaida be hulua so whirapetamó, dią tuąpaae mo dowi sekei ala waalo

ai ape. Yało dią tuąpaae erótua yale kelemei alarape kaaetamo, Tair be huluaró Saidon be huluatamomó eróluąsóró, ti atimané dowi ala mo taketitei taaróló, tuę tiki feteyóló kili diyóló yei kutitamo bituąpó.

²² Yało diąpaae mo i dere ape. Tale Kótóné taleyóló kwia matere sukamó, Kótóné i haemó betó mole so whipaae kwia matere alata, ti kale Tair be huluaró Saidon be huluatamopaae melaaire kwia mo bosene faalo ai ape.

²³ Dią Kapeneam be huluamó betó mole so whi-ó, dią ó saąpaae holaalopóló kisipa mute? Mo meipó. Diąta, mo apaae derepale dolopaae Kótóné sóró deraalo ai ape. Dią ai Kapeneam be hulua tuąmó erale kelemei alarape kaae, Sodom be hulua tuąmó eróluąsóró, ti ai be hulua doróluąmeipó. Miókélé hałe tę tawuąpó.

²⁴ Téretei, yało diąpaae i dere ape. Tale Kótóné Sodom so whi taletere sukamó doasi kwia melaalotei, diąpaae eraaire sekei alata, ti bosenóló mo doasi ala eraalopó,” yalepó.

Fóturu depa saą nóló dua betere ala melaalopóló dere fo

(Luk 10:21-22)

²⁵ Atéyale sukamó, Yesuné ama Alima Kótóné doi hale sóró horóló duraalu, “Saąró i haetamo tetéroló betere Aya Tale-ó, nao mió i alimó yó mótu betere alarape feata, doasi kisipa sóró betó mole whirapené kelaąsóró hyó mulóló, i naale belekaatikiné maaté kolópóló, haąeamó yó melaleteiné yaąpaae mo kée dapó.

²⁶ Aya-ó, mo dapó. Ti ai alata, mo naao kisipa mole alatoróti ai ape,” yalepó.

²⁷ “Fea alata, yało tetéroló kaae tanópóló, yało Ayané epaae meló beterapó. Mo whi betanékelé Naalema kisipa initei, Alimané ama betą kisiparapó. Térure kaae, mo whi betanékelé Alima kisipa initei, Naalemané betą ama Alima kisiparapó. Naalemané ama kisipa mole so whipaae yało Ayata, etei kaae Tale beterapóló, yó matere so whiné maaté tuę yaalopó.

²⁸ Dią mepaae whi sekei ọla beleyaletikimó, fóturuyóló bétu betere so whi-ó, dią saą nóló mo dua betaaire ala yało melaalopa, ę beterepaae ape.

²⁹ Yalo hulumó belere ni fake beleyóló, dāmo wusóro furaalu, yalo dere ala kolóló kisipa sae. Ti noatepae, yalo hosaa tuamó mole naamei ala wisi diaaḡ kisipa yaasepóló, yó melaalopa, ape. Até depata, ti diaaḡ hosaa muni deyóló mo dua betaalopó.

³⁰ Ti noatepae, yalo kutó ditere alaró beleyóló fole ɔlatamo sekēni, mo ese-pelérápó,” yalepó.

12

Yesu ɔta sḡa nḡpóló tukóló muló betere be de tale

(Mak 2:23-28, Luk 6:1-5)

¹ Atéyale sukamó, Yesuró ama yó matere whirapetamo *whit* kutó tuamó kutu betaalopó. Téyalemó, ama yó matere whirape wotetepa sḡa nḡpóló dāle muló betere sukamótei, kale ai kutómó yó mole *whit* du kḡaesu yóló nukulé fu betaalopó.

² Atei ala depa, Farisi whirapené kolóló Yesupaae duraalu, “Naaó yó matere whirapené sḡa nóló beterópóló tukóló muló betere be demótei, kale yóló muló betere fo tukóló, ɔla ai su betere ape,” yalepó.

³ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Depit-ró ama fulumu whirapetamo atima wotetepa yale ala diaaḡ dosḡayóló, kisipa muni airapó.

⁴ A Kótóné be tuapaae holóló bituraalu, mo kae muló betere *bred* o Depit-ró ama fulumu whirapetamo atima wotetepa sóro nalepó. Ti ai ota, Kótópaae melaletēi, mo hāle whirapené naḡsóró fo mupa, Kótópaae momaratere whirapené maaté nukua dapó.

⁵ Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, momatere be kae tare whirape kale dāle muló betere sukamótei atimané ditere kutó diyaai be dolopaae fua dapóló, ere fo diaaḡ dosḡayóló kisipa muni airapó. Ti kale yóló muló betere fota, mo tikitu betepatei, me dowi ala yalepóló inipó.

⁶ Yalo diapaae mo i dere ape. Kótóné ama momatere beta, doasi ɔlapatei, Kótóné ama ala erótu betere sekéró, mió ama erótu betere alatamoné ai momatere be teteróló

teraae falapó. Atére sekéta, mió diatamo betamó i betere ape.

⁷ Tale Kótóné i fo aseýóló muló beterapó. ‘Kale *sipsip* hupu ó me ɔla simó sukūlaa daróló momaratere alata, ti yalo hēkesere ala meipó. Me whi kōlené sinóló tao sere alata, ti yalo hēkesere alapó,’ erapó.

Ai fotamo diāné tuē uasóro, ti dowi ala munire whirape só deróluameipó.

⁸ Ti noa betené meipó. Kale Whiné Naalemata sḡa nóló beterópóló, dāle muló betere be de teteróló kaae tare Tale beterapó,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Téró Yesu a aimó betaletēi taaróló, atimané fo wosetere be tuapaae sóko felemó, aimó betā naase dowi whi betepa kelalepó. Atima mepaae so whiné a dowi alayale whipóló só deraaire bete kikitu Yesupaae woseturaalu, “Sḡa nóló beterópóló dāle muló betere sukamótei, whi wisiratere ala depa fo mulepé meié?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Diḡkó whi me denétamo, kale sḡa nóló beterópóló tukóló muló betere sukamó betā *sipsip* hupu nóku dolomó doropóló mupa, tao saalomeié?

¹² Tépatēi, whita ti mo doasi bete mole ɔla ereteiné whi tao sere alané *sipsip* hupu tao sere ala bosene falapó. Atérené sḡa nóló beterópóló dāle mulale sukamó wisi ala depa, fo munipó,” yalepó.

¹³ Téró ai fo yóló kemetepa, kale naase dore whipaae duraalu, “Naaó naase teréḡ falae,” depa, kale whiné ama dore naase teréḡ faralemó, me tikiró wisire naase kae yó felepó.

¹⁴ Atétepa, kale Farisi whirape atima belapaae tōḡ fóló, Yesu netéró daaloé yóló fo dokalepó.

Kótóné ama kutó dirópóló sóko sere whi

¹⁵ Até yaaire ala Yesuné ama kisipa yóló, a betale tiki taaróló felepó. Atétepa, kisi daae mole so whi feané a sya wou betepa, ama wisirótua yalepó.

¹⁶ Atéró, ama atimapaee fo mulótu duraalu, “Yalo i dere ala kolóló e eitei kae whi beterapóló mepaae so whipaae momókó yaḡse,” yalepó.

17 Yesuné ai du betale alata, mo take Kótóné ama qóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo motóró dokonóturaalu yalepó.

18 Ama ai ere fo i ape.

“Yalo kutó dirópóló, sókó sóró kae beteró betere whi i betere ape.

Ama dere alamó, ę hajné sukutu ąpaae yaala sókó fóló, mo hosaa mulapó.

Atérené yalo kepe bete ą tuąpaae beter-atepa, amamo Talené mo donotóró taleyóló kwia melaaire fo i hae kwiamó kae kae tiki daae mole so whi paae haķearóló yó melaalo ai ape.

19 Téró yalo kutó diratere whi hęle sere alaró hęle fotamo ini dereteiné, ai be belamó ó tumó fua wua dere so whiné mo wosókélé yaalomeipó.

20 Kale kape siki ąaae faairaalu, bitikine tikimó ama mo ti ąayaalomeipó.

Téturaalu, kale wisiyóló dó tanire ąakélé ama hapale sukunéni, haęle dó tanópóló kaae taté faalopó.

I haemó du betere kae kae dowi alamó, mo donotóró taleyóló kwia melaaire alané hęko taletere ala aluraté fóló, mo donoyóló taletere alané tęteróló kaae tawaalopó.

21 Atéturaalu, hae kwia feamó betóló fale so whiné ąpaae kisipa tiki tiróló hajné sukutu bitu, i sekęnéta, da mo tao saalopó du betaalo ai ape,” erapó.

Yesu ą topo kepe Belsebul-né fotokęratepa dapóló yale fo

(Mak 3:20-30, Luk 11:14-23, 12:10)

22 Téró, betą whi dowi kepe tepeyóló bituraalu, kele diliki yóo, qólókélé nomóo ere whi Yesu beterepaae dapesó wapa, ama wisiralepó. Atéró wisiratepa fo yóo, kelené ęla ęlakélé wisiyóló kolóo, yalepó.

23 So whi feané ai ala kolóló sirayóló duraalu, “Ai whi ta Depit-né deté wale fake tuamó, waalopóló bopetu betale whi hiti irurapó,” yalepó.

24 Ai fo kale Farisi whirapené wosóló duraalu, “Meipó. Ai whi ta, doasi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokęratepa, dowi kepe ai dóló hękonótu betere ape,” yalepó.

25 Atéró, atimané mutere kisipa tiki Yesuné kolóló atimapaae duraalu,

“Mepaae hae kwia tęteróló kaae tare doasi topo whirape atimasisitei bóe dupa, ti atimané tęteróló kaae tare ala mo doraalo ai ape. Atéturaalu, doasi be hulua ó betą bemó betere so whi atimasisitei bóe dupa, ti mo wisiyóló bitini, mo doyaalo ai ape.

26 Satan-né ama fake whitamotei bóe dóló hękó fatepa, ti ama tęteróló kaae tare ala amatei teketepe, ti netéró fotokę buóló daayaaloé?

27 Atére kaae diaaę duraalu, i sekęnéta kale dowi kepené doasi topo kepe Belsebul-né fotokęratepa dóló hękonalepó dere-a, diaaę be whiné dowi kepe dóló hękonótua deteretei né fotokęratepa, du betere? Atétepa, ti atimanétei diątamo fo tokótamo yóló, taletere sukamó dią só deraalo ai ape.

28 Téretei, Tale Kótóné Deį Kepe Wisiné ę fotokęrótu bettereteiné, dowi kepetamo yalo dóló hękonótu betepa, ti kale Kótóné tęteróló kaae tare aęmó mole ala dią tuąpaae wóló mulapóló kisipa yaalo ai ape.

29 Whi mené mo doasi fotokę bole whiné ęla ęla ęlémi saairaalu, noa alapi yaaloé? Folosóro kale sekępi dirii kępiné dokóló mulóló, nalo ama bemó muó mole ęla ęla sóró fenęrapó.

30 Ętamo betamó bitinire whiné ti bóe dóló ę só derótu betterapó. Mepaae whiné ama ęla ęla ętamo mulénitepa, ti atétere whiné ama ęla ęla hęko besekęrótu betterapó.

31 Atétu bettereteiné yalo diąpaae mo i dere ape. Mepaae kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamo yólótei, nalo Talepaae kemerae depa, ti Tale Kótóné me ęla meipóló haęle kemeraalopó. Tépattei, kale Deį Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti Tale Kótóné me ęla meipóló kemeraalomeipó.

32 Atére kaae, mepaae whinétamo kale whiné Naalema falatepa, ti ama ai dowi ala kwia me ęla meipóló haęle kemeraalotei, mepaae whi dené kale Deį Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti mió i betere alimókélé ó take nalo waaire alimókélé, ama ai dowi ala kwia kemeréni, haęle muó tawaalopó.

33 Ni wisi daapa, ti ama dukélé wisi

oleyaalopóló kisipa muóo, Dowi niné ama dukélé ti mo dowitóro oleyaalopóló kisipa muóo, yae. Ti noatepae, so whiné olere du kilituraalu etei kaae nipóló kisanérapó.

³⁴ Dią whi tukó nokole dowi wulirape-ó, dią dowi alané faanuraalu wisi fo noayóló yaaloé? Ti noatepae, so whi feané hosaa tuámó faayóló mole alatoróti kólónékélé foparóló haķeamó dua dapó.

³⁵ Whi wisiné ama hosaa tuámó ti wisi alatoró faayóló muluraalu, ama dere fokélé wisi fotóroti dua dapó. Dowi whiné ama hosaa tuámó ti dowi alatoró faayóló muluraalu, dowi fotóroti dua dapó.

³⁶ Térapa, ęalo diąpaae mo i dere ape. Diaaę dere fotamo, kisipa tekeyóló ini, hapale hoko depa, ti take taletere sukamó diąpaae etei kaae hoko fo noatepa yaleé yaalopó.

³⁷ Ti noatepae, taleyaaire sukamó diaaę yale wisi fonétei dią haķe fópóló eróo, mepaae yale dowi fonétei dią só deróló kwia melóo, yaalo ai ape,” yalepó.

So whiné tuę yópóló Talené Jonapaae erale kelemei ala (Mak 8:11-12, Luk 11:29-32)

³⁸ Téró, mepaae Farisi whiraperó Mosesné asere fo yó matere whirapetamoné ąpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, Talenétei eratapóló ąané kisipa yaai dapa, kelemei alakó erótumié?” yalepó.

³⁹ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Dią nópu nokole alaró mepaae sonaalei dowi alatamo du betere whirape-ó, Talenétei eratapóló sira yaaire ala erae yóló, wosó maaté tarapó. Me sira yaaire alakó yó melaalomeitei, Kótóné ama kóló whi Jonapaae erale ala kaae betą eratepa ke-laalo ai ape.

⁴⁰ Ti noatepae, kale whi Jona be de sore yóo, diki sore yóo yóló, doasi yané depe dolomó bitu yale kaae, kale Whiné Naalemakélé, be de sore yóo, diki sore yóo yóló, dou dolomó haķe muaalopó.

⁴¹ Téyaalotei, take nalo kale Ninipa be hulua whirape taletere be demó mió i alimó betó mole so whi mo só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, dowi ala taaróló kisipa tiki feteyalepó. Téyaleteti, Jonakélé ęeteróló

bosene fale whi i betepatei, kisipa tiki tirénitere-a, noatepa de?

⁴² Talené taletere be de sókó wapa, betą Saut-paae mole hae kwiamó betere doasi kwin so ą turukó holóló daalu, dią mió i alimó betó mole so whi só deratere fo yaalopó. Ti noatepae, ai sota, mo saletópaae betale sotei, kisipa tiki doktoróę fóló mole whi Solomon-né yó matere fo wosaai dapóló weipakalepó. Téyaleteti, Solomon-né kisipa tiki fosó fosóre alakélé ęeteróló bosené fale whi i betere ape.

⁴³ Kale dowi keperape whiné depe tuámó betteretei taaróló furaalu, i ala dua dapó. ą kópu kaae fi tikimó mo wisiyóló betaai dapóló kekąai fełalemó, betaaire tiki kilinitepa momó fesaae wóló duraalu, ‘Yalo taaróló wale bepaae, ę momó bitį faaitapó,’ dua dapó.

⁴⁴ Atéró, ą fóló keleralemótamo whi mekéle bitini kale be fuóló taae faróló ęla ęla fea hotowaró betąpaaeró betepa, keletapó.

⁴⁵ Atépa kale dowi kepe ą momó fesaae fóló, mepaae doasi dowi alamaaté du betere weikeró keperape dapesó wóló, kale whi tuámó bitį walapó. Atétepa, ai whi ą take folosóro betale ala sawa doretei, mió kale weikeró dowi keperape bitį waletiné, kale whiné betere bete mo ti doratapó. Atétere kaae, mió i alimó dowi ala du betere so whi paaekélé eraalo ai ape,” yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo (Mak 3:31-35, Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesuné ai touró betere so whi paae fo haķe du betepatei, ama hamaró nomarapetamoné ątamo fo yaairaalu, wóló belamó daae molepó.

⁴⁷ Tépa whi betané duraalu, “Naao haeró norapetamoné ęatamo fo yaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

⁴⁸ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Yalo haeró norapetamo-a, deé?” yalepó.

⁴⁹ Ti fo yóló, ama yó matere whirape betterepaae naasené yóló duraalu, “Yalo haeró norapetamota, ti i betó mole ape.

⁵⁰ Ti mepaae so whi denétamo hepen bemó betere ęalo Aya Kótóné ama kisipa

mole ala erótu betepata, ti yało no ne ó haetóro ai betere ape,” yalepó.

13

Yesuné whit ke biliterepaae dó faróló yale fo

(Mak 4:1-9, Luk 8:4-8)

¹ Atéyale be demótóro Yesu a ai be tuamó yó mótu betaletai taaróló, kale doasi weı kęla fókupaae bitı derepelepó.

² Atéro, ai weı fókumó so whı mo hęle ęla kaae bopéróló daae moleteiné a daayaaire te munipa, nuku tuapaae daane horalepó.

³ Atéru, so whıpaae du betale fo fea ti fo sale maaté yóló duraalu, “Whı betané ęla wae kerape ama kutómó terepété kwęyaai sóro felepó.

⁴ Atéro, kale whıné ama ęla wae kutómó terepété kuturaalu, mepaae ke ti tu tómó sókóta yóló mupa, barapené nalepó.

⁵ Mepaae kerape ti kane tómó dakere haepaae taae durupua yalepó. Atéyale ęla waeta, mo haepaae derepéni, kane tómó dakere haemó taae derepeleteiné, kale ęla wae mo hapale holalepó.

⁶ Téyaletei, mo dirii sukané kale ęla mo hapale botokole yó salepó. Ti noatepae, ama feleke mo apaae derepénireteinépó.

⁷ Mepaae kerape, ti kale mu daai ne tuamó taae durupua yalepó. Téturaalu, kale ęla wae dowi mu daai netamo betámó holale tikimó, ai kale dowi nené kale mo ęla bopée sóro aluralepó.

⁸ Mepaae kerape ti mo hae wisimó taae durupua yalepó. Atéyale ęla ti mo wisiyóló holóló, du wisinaale woleyalepó. ęla wae bılı furaalu, yo betę sóro feletei, ęla ęlumétepa suraalu ti 100 yorape mepaae 60 yorape ó 30 yorape fęanóló sóro walepó.

⁹ Mepaae whı de wosęli daapa, ti i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae,” yalepó.

¹⁰ Atéro, ama yó matere whırape wóló apaae woseturaalu, “So whıpaae naao fo salené maaté du betere-a, noatepa de?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama tokó mótu duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ama teteróló kaae tare tuamó kinóló mole kisipa tiki wisinaale diępaaeta meló betereitei, atimapaee ti meló bitini ai ape.

¹² Mepaae whı dené kale fo wisitamo sóro tapa, ti ai tómó mepaae kae beleróló melaalopó. Téturaalu, ai whı a mo dekéro muaalo ai ape. Mepaae whı dené kale fo wisi sóro tanitepa, ti ama sawatamo tareteikélé fasó saalo ai ape.

¹³ Yało atimapaee fo salené maaté i yó mótu betereitea, hęle meipó. I ere fo dokonóturaalu, erapó.

‘Atimané kelené mo kilirutei, me ęla wisiyóló koló fumipó.

Atimané wosęlinékélé wosetu bitutei, bete wisiyóló kisipa mutumipó.’

¹⁴ Ai so whı tuamó ere alata, Aisaiané aseýóló muló betere fo dokonóturaalu dapó. Ai asęre fo i ape.

‘Diaaę wosóta yaalotei, fo bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Diaaę kelenée yaalotei, wisiyóló ke-laalomeipó.

¹⁵ Ti noatepa meipó. Ai so whıné hosaa tęróo, kelekélé dilikiróo, atimané wosęlikélé kinóo erapó.

Ti noa yaqsóro meipó. Atimané kelené mo bete kolóo, wosęliné wosóló bete kisipa yóo, yaqsóro erapó.

Ai ala ere so whı atima ę beterepaae momó feteóló wapa, ti yało atima sumó wisiranérapó,’ erapó.

¹⁶ Tereitei, diaaę kelenékélé mo wisiyóló kolóo, wosęlinékélé fo wisiyóló wosóo yaleteiné, Kótóné dię wisiró beterepóló, hainé ai sukutu betere ape.

¹⁷ Yało diępaae mo i dere ape. Mo take Kótóné ama kóló whıraperó mo donoi alamaaté dere whırapetamo feané mió diaaę kilitu betere ala atimané kelenée du betaletai mo kilinipó. Diaaę wosetu betere fokélé atima feané wosenée du betaletai, mo wosókélé inipó.

¹⁸ I kale ęla wae ke terepété kwęyale whıné yale fo sale fo bete i dapa, diaaę mo wisiyóló wosae.

¹⁹ Mepaae whı de Kótóné teteróló kaae tare aqmó mole fo wisi wosóló, bete wisiyóló kisipa initere so whıta, ti kale ęla wae ke tu tuamó sókóta yóló mupa, barapené nale kaaeta, ti kale dowi Satané atima hosaa tuamó muló betere fo wisi tokó sua du beterepó.

20 Kale kane tó mó dakere haemó taae derepele ɔla waeta, ti mepaae so whi dené kale fo wisi hapale wosóló, hēkesetu dere kaaepó.

21 Té patei kale fo wisi wosóló, ama feleke mo apaae derepéniruraalu, sawa hāleke sukamó betero, sūse ala ó me sekēi ala wapa, ti kale sekē hapale tētitei dée nóló Talené ama fo wisi erateretei mo ti taalutua dapó.

22 Kale dowi mu daai ne tuā dolomó taae durupu yale kaaeta, ti whi me de Kótóné fo wosólóte, i haemó doasi *moni* soro néli whi betenée dere alaró whaalíané sukutere alatamota, mo doasi bete mole nisiyóló sya furaalu, Kótóné fo aluróló du wisiyóló ulutimipó.

23 Kale hae wisi bolemó taae derepele ɔla wae kaaeta, ti whi me de Kótóné fo wisiyóló wosóló, kisipa mutere so whi ai ape. Atétere whita, kale ɔla ɔlumétepa, mepaae 100 mepaae 60 mepaae 30 yorape deyóló fānótu dere kaaepó,” yalepó.

Dowi neró wisi ɔlatamopaae dó faróló dere fo

24 Atéro, Yesuné so whipaae fo sale fo me kae yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole alata, i ala dere kaaepó. Whi betané ama kutómó ɔla wae wisi biliyalepó.

25 Atéro biliyóló, so whi fea noke firepaae ama bōe whi wóló, kale ɔla wae ke biliyó mole tikimó dowi nené kekélé terepée daalóló, felepó.

26 Kale ɔla wae holóló du woleyaaire alimó, kale dowi netamo wusuró betámó hopa kelalepó.

27 Atépa, kale kutó diratere whirapené ai kutó talepaae duraalu, ‘Doa whi-ó, naao kutómó mo wisi ɔla wae ke maaté biliyalete, dowi nemo noayóló sokaleé?’ yalepó.

28 Ti fo depa kale kutó talené tokó mótu duraalu, ‘Aita, bōe whiné du yalepó,’ depa ama kutó diratere whirapené apaae duraalu, ‘Dā fóló ai dowi ne tokó farópé nearóé?’ yalepó.

29 Ai fo depa ama duraalu, ‘Meipó. Di-aaɔ kale dowi ne tekēturaalu *whit*-tamotei tokó falaɔsórópa, ama erópóló taalae.

30 Kale *whit*-tamo wusuró enópóló kaae tawóló, ɔla ɔlumétepa sere sukamó yaasepólópó. Atéro ɔla sere sukamóta, ti kale ɔla sere whirapepaae siré kwēyae depa, dowi nerapepi tokóló si biliraai betapaae eróló mulaalopó. Téró kale mo naaire *whit* maaté siré kwēyóló betapaae yóló, mulatere bepaae mulaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné mastard ni keró yist-tamopaae dó faróló yale fo

(*Mak 4:30-32, Luk 13:18-19*)

31 Atéro, ama atimapaae fo sale fo me yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole alata, ti betā whiné kale *mastard* niné ke ama kutómó biliyale kaaepó.

32 Ai kale *mastard* niné keta, mepaae i yó mole niné ke kaae meipó. I niné keta mo belekamaletei huturaalu, ti mepaae kutómó ere nirape fea tēteróló mo doakale ni ami daatua dapó. Atépa, ai ni tērapemó barape daaneta dua dapó,” yalepó.

33 Atéro ama kale dere kaae, fo sale fo me yóló duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole alata, betā soné *flawa* o bula duraalu tópuópóló bulatere sawa ɔla *yist* kaaepó. Ai sawa ɔlanéte *flawa* o bula doasi tóputua dapó,” yalepó.

34 Atéro, Yesuné so whi feapaae yó matere dokó fo saletamo touróló yó du betalepó.

35 Ama ai ala du betaletaita, ti Kótóné kóló whirapené yóló muló betere fo dokonóturaalu, du betalepó. Kale fo i ape.

“Take i hae kwia fea kaaraaipatei, kinóló mulaté wóló, mió i alimókélé hāle kinóló mole forape fea, ti yało fo sale fonétoró yó melaalo ai ape,” yalepó.

Kale dowi nepaae dó faróló yale fo bete hākearale fo

36 Téró, ai touró betere so whi fea betó mupatei taaróló, ā be dolopaae felepó. Atétepa, ama yó matere whirape ā beterepaae wóló duraalu, “Kutó tuamó dowi ne botokorapó dere fo salené bete dapaae yó ɔlae,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa, ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Wisi ɔla wae ke fesekeťe kotere whiťa, ti kale Whinė Naalema ai ape.

³⁸ Kale kutóta, ti so whi fea betó mole hae tiki ai ape. Kale ɔla wae ke wisita, ti Kótóné teteróló kaae tare aomó betó mole so whi ai ape. Kale dowi neta, ti dowi Satan-né naale senaale ai ape.

³⁹ Kale dowi ne du biliyale bóe whiťa, ti dowi Satan-pó. Kale kutómó ere ɔla ɔlumétepa saaitere sukata, ti kale kemeyaaitere be depó. Kutómó ere ɔla ɔlumétepa sere whirapeta, ti kale *ensel*-rape ai ape.

⁴⁰ Kale dowi nerape tokóló sipaae taae fatu dere kaae, take kemeteré sukamó atéyaalo ai ape.

⁴¹ Atéró, kale Whinė Naalemané ama *ensel*-rape dotonóló, Kótóné teteróló kaae tare aomó betó mole so whiró dowi ala dere so whitamó hoseké yóló betaosóró, ama *ensel*-rapené tokósu deté kweyaalopó.

⁴² Atéró, me whi dowi ala yópóló dée nalatere so whiró dowi ala du betere so whitamó si duku betere dolopaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, doasi wole yóló kaketuraalu, atima serekené atimatei tukó nuku betaalo ai ape.

⁴³ Atima atéró kɔlipaae ti mo donoyóló betere so whi atimané Aya Kótóné teteróló kaae tare aomó, suka wisi duraalu de tekée fu dere kaae, de tekée fi so whi betaalopó. Whi me de woséli daapata, ti i dere fo wosóló bete mo wisiyóló kisipa muae,” yalepó.

Doasi moni sere wisi wisi ɔlapaae dó faróló yale fo

⁴⁴ Atéró, Yesuné duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné teteróló kaae tare aomó mole alata, ti etei ala dere kaaepó. Whi betané ama hae kwiamó doasi *moni* sere wisi wisi ɔla bupa kikití koló salepó. Atéró kale ɔla hyó muóló, a bepaae hekesetamo felepó. Atéró fóló, ama bemó muó mole ɔla ɔla fea mepaae whitamó dotonóló *moni* sóró, kale wisi wisi ɔla mole hae tiki ama dupu yalepó.

⁴⁵ Atére kaae, hepen bemó betere Kótóné teteróló kaae tare aomó mole alata, ti meleke kaae dui ɔla ɔla wisi kekóló

keletepa, dotonóló *moni* sere whiné dere kaaepó.

⁴⁶ Ai kale meleke kaae dui ɔla wisi mupa koló sóró fóló, ama tare ɔla ɔla mo fea dotonóló, ai kale ɔla wisinaale dupu yalepó.”

Ya sere hakele wapaae dó faróló yale fo

⁴⁷ “Fo sale fo me i ape. Ó hepen bemó betere Tale Kótóné ama teteróló kaae tare aomó mole alata, mepaae ya siré kotere whirapené ya saairaalu, atimané hakele wa wei kulupaae deróló, kae kae yarape sutere kaaepó.

⁴⁸ Atéró, kale hakele wamó dere yarape taleyaairaalu, hakele wa tukó sóró wei fókumó turukwe mulóló, taleyóló wisire ya yopaae derótua yóo, doretei ti taae fatua yóo, yalepó.

⁴⁹⁻⁵⁰ Atétu dere kaae, take kemeteré sukamókélé, ai ala yaalo ai ape. Kótóné ama *ensel*-rape wóló, wisi ala du betere so whi taleyóló kaepaae beteróo, dowi ala du betere so whi kaepaae beteróo, yaalopó. Atéró bukótamo yóló, dowi ala du betere so whiťa, si duku beterepaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, atimanétei yale dowi alamópóló doasi wole yóló serekené tukó nuku betaalo ai ape,” yalepó.

⁵¹ Téro Yesuné atimapaae duraalu, “Ai yale forape fea diaaɔ wosóló bete wisiyóló kisipa yaleé?” depa, atimané duraalu, “Épó,” yalepó.

⁵² Tétepa Yesuné duraalu, “Moses-né aseýóló muló betere fo yó mótu betere whirapepaae, Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare aomó mole ala i ape yóló, mené yó matepa kisipare whiťa, ti be tale kaaepó. Beta be talené ama wisi wisi ɔla muó mole tikimó mió sale kisi ɔlakélé, mo take mole ɔlatamo touróló, Talené ala erótu betera pó,” yalepó.

Kótóné kóló whi a ama turuku bemó doi munipóló yale fo

(Mak 6:1-6, Luk 4:16-30)

⁵³ Yesuné ai fo sale forape yó melóló kɔlipaae a ai be hulua taaróló felepó.

⁵⁴ Atéró, ama turuku bemó sókó fóló bituraalu, atimané fo wosetere bemó fo kaae sóró yó mótu betalepó. Ama atéró

yó matere fomó sirayóló duraalu, “Ai whiné kisipa tiki dotoróę fale alaró kae kae eratere kelemei alarapetamo-a, né yó matepa du bitutérópó,” yalepó.

⁵⁵ I naaleta, kale be tẹtere whiné naalema h̄iti meié? Ama hamata Maria ai ape. Kale Jems, Josep, Saimon, Judas, ai whirapeta, ti ama nomarape ai ape.

⁵⁶ Ama nemarapekélé, d̄atamo i betere ape. Ama doa ai du betere ala feata, momó sóró du bitu dérópóló, ątamo dei tuę mualepó.

⁵⁷ Atéró, Yesuné ątamo dei kisipa mutere ala kolóló, ama atimapaae duraalu, “Be hulua feamóta Kótóné ama kóló whiné doi doasi moletei, ama turuku be hulua so whiró ama fake so whitamó tuamó, ti doasi doi muni ai ape,” yalepó.

⁵⁸ Atimané ama dere fo wosóló kisipa tiki tirénireteiné ai be hulua tuamó, ama kae kae doasi fotokęi kelemei alarape mo dekéro eréni, tóróti eralepó.

14

Kale węi tópurale whi Jon dale ala (Mak 6:14-29, Luk 3:19-20, 9:7-9)

¹ Atéyale sukamó, kale Kaleli hae kwia tẹteróló kaae tare whi Herot-né Yesuné i alarape du beterapó dere fo wosalepó.

² Ai fo wosóló ama kutó diratere whirapepaae duraalu, “Aita, kale węi tópuratere whi Jon kepaayóló biturapó. Atéru, mo kae kae doasi kelemei alarape ai erótu betere ape,” yalepó.

³⁻⁴ Ai fota, h̄ale inipó. Herot-né Yesuné i alarape du beterapó dere fo wosaai bitutei, i ala yalepó. Jon-né Herot-paae duraalu, “Naa no Filip-né so Herodias-tei noatapa tokóló dokaleé?” yale fomótei, kale Herot-né Jon *dipula* beteralepó.

⁵ Ai fo deremó, kale Herot-né Jon *dipula* beteróló daai yaletai so whi kolóló ą witu-raalu, *dipula* bemó h̄ale beterópóló taaralepó. Ti noatepae, Jon-ta, Kótóné ama kóló whipóló, so whi feané kisiparapó.

⁶⁻⁷ Kale doasi topo whi Herot-né ama hamané ą deyale be de wapa, doasi ęla deyóló nuku betalepó. Até du betepa, kale so Herodias-né senaalema wóló, ęla nuku

betere so whirapené keletómó kilitu be-talepó. Atéró kilitu betepa, Herot ą mo doa hękesené sukutepa kale so seimalepaae duraalu, “Naa ępaae noa ęlakó kematepa, ti naao ai kematere ęlatóróti yało yamó melaalopóló,” doasi dirii fo yóló mulalepó.

⁸ Ai fo depa, kale so Herotasiné senaalepaae ya fóló, kale węi tópuratere whi Jon-né topo tukóló ęlae fo ene fae depa, kale senaale ą fóló Herot-paae duraalu, “Węi tópuratere whi Jon-né topo betą tukóló nuku tómó beleróló ęlae,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Kale doasi topo whi Herot-né ai fo wosetu ą mo doasi fomoné sukąletai, ama ęla naai wale so whiné keletómó i ala mo yaalopó yóló mulale fo tikinépa, ama diki tare whirapepaae Jon-né depa tikae yóló, dotonalepó. Atétepa atima fóló, Jon *dipula* bemó betepa, depa tukóló ama topo nuku mó beleróló sóró walepó.

¹¹ Atéró, kale whiné topo du nuku tómó beleróló kale senaalepaae melatepa, ama sóró fóló, hamapaae melalepó.

¹² Atétepa, Jon-né ama yó matere whirape wóló, kale sekéné ama tupuló tiki sóró fóló douralepó. Téro atima fóló, Yesupaae i alarape yalepóló ene felepó.

Yesuné 5000 whimó ęla melale fo (Mak 6:31-44, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13)

¹³ Atei ala yalepó dere fo Yesuné wosetu, ai so whi betó mole tiki taaróló, ama yó matere whirape atimanale maaté węi nuku sóró so whi bitinire tikipaae felepó. Aimó betó muale so whi feané Yesu upaae felepó dere fo wosóló, atima betere doasi be huluarape taaróló, ątamo hokolaa yaai dapóló atima hae tumó felepó.

¹⁴ Atéró, Yesu ą hae tópaee taae fóló ke-lalemó, so whi mo h̄ale ęla kaae wóló betó mupa kolóló, ama hosaa tuamó mo doasi kęlené sukutepa, atimané hepo beterape wisiralepó.

¹⁵ Atéró, be felekemó diki yaaiteretamo, ama yó matere whirape ą beterepaae wóló duraalu, “Dą so whikélé bitini h̄ale tuą tikimó betepatei be dikiyalepa, felekemó tẹ mole be huluarapepaae atimané naaire ęlakó dupuyaaai fópóló, dotonae,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Imó d̄ané menanénipa, atima dupune

fópóló de? Diaaḡtei, atimané naaire ɔla melótumié,” yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Ti fo depa, ama yó matere whi betané duraalu, “Ḋané imó moleteita, *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló betá i mole ape,” depa, ama duraalu, “Ai ɔlarape ɛpaae sóro ape,” yalepó.

¹⁹ Atéro, ama so whi feapaae ai ne tómó betae yóló atima fea betó mupa, ama kale *bred* o bula aporó sóo, ya tamo sóo yóló taruraalu, hepen-paae kese horóló Tale Kótópaae mo kée yóló, terekéeraalu yalepó. Atéro ama yó matere whirapepaae melatepa, atimamo so whimó melaté kwęalepó.

²⁰ Atéro, so whi mo fea nóló sętepa, buki muni feletei kale yó matere whirapené betapaae yóló, 12 yorape deyóló faanalepó.

²¹ Atéro, ai kale ɔla nale so whirapeta, soraperó naale senaaletamo dosąani, whirape maaté dosąayóló touróturaalu, 5000 whirapepó.

*Yesu węi tómó daaté fele fo
(Mak 6:45-52, Jon 6:16-21)*

²² Atéro Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Ęta, i betó mole so whi atimané be séle sélepaae fópóló dotonóló walapa, węi tę utéro betaai diąpi ai nukutamo fae,” yalepó.

²³ Téro, so whi fea fópóló dotonóló kęlipaae Yesu ą ama wotoró du sokore aḡmó momayaairaaalu holalepó. ą aimó wotoró betepatei, be dikiyalepó.

²⁴ Aimó betepatei, kale węi nuku węi kulu tuąmó hąle fu betepa doasi węi asyaró besę tikitamo atima faaire tikiró waletiné, kale nuku hapale feni, dua wóputé fu betalepó.

²⁵ Felekemó be deýó holaai deretamo, Yesu ama yó matere whirape beterepaae waairaaalu, węi tómó daaté wou betalepó.

²⁶ ą atéro daaté wou betepa atimané ą kolóló, mo doasi witu diri furu furu yóló duraalu, “Kepe ai wale ape,” yalepó.

²⁷ Atéteretamo Yesuné atimapaee du-raalu, “Ita ępa dią wini, hosaa diriyóló mo dua betae,” yalepó.

²⁸ Tétepa Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó ępaata, ti ękélé ęątamo hokolaa yaai węi

tómó daaté waaitapa, ape yae,” depa ama duraalu “Ape,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Pita węi nuku taaróló węi tópaee taae doropóló, Yesu walepaae daaté felepó.

³⁰ Téyaletai, doakale besę tiki wale kolóló wituraalu, węi dolopaae buó deyaai depa ama fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, węiné ę felekemó aluraai dapa, tao sae,” yalepó.

³¹ Atéteretamotóro, Yesuné ama naasemó taosu duraalu, “Naao kisipa tiki mo ti tiró bitini airapó. Noatepa kisipa tiki tamo dekaaporóló mualeé?” yalepó.

³² Atéro, atimaamo węi nukupaae bitę holalemó, kale besę tiki tikalepó.

³³ Tétepa, kale ai nuku tuąmó betó mole whirape Yesu aḡmó sukóló bitu, ama doi hale sóro horótu duraalu, “Yąta so whi fea tęteróló kaae tare Tale Kótóné Naalematóro mo hętipó,” yalepó.

³⁴ Atéro, atima ai węi dąala tęyóló, Kene-saret hae utéro sókó felepó.

³⁵ Ai be huluamó betó mole so whiné ą kolóló ita, kale Yesu airapó yóló kisipa mutu ai hae kwiamó betó mole be hulua so whipaae Yesu wóló i betere ape, yó faralepó. Atétepa, kale kisi daae mole so whirape atimané ą beterepaae dapesó wua yalepó.

³⁶ Atéro wóló betó mulu, whirapené ąpaae woseturaalu, i kisi daae mole so whiné naao kuti salemómaaté wolaa yópóló yae yalemó, téyae depa ą wolaatua yale so whiné kisi beterape fea wisitua yalepó.

15

*Farisi whirape atimané mara mole ala dorapóló yale fo
(Mak 7:1-13)*

¹⁻² Téro, kale mepaae Farisi whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere whirapetamo, Jerusalem be huluamó biti wóló, Yesu beterepaae fóló woseturaalu, “Naao yó matere whirapené ąané ayarapené mara mole ala noatepa tikitu bitu de? Atimané ɔla naairaaalu, folosóro naase fukunipatei ɔla nuku betere-a, noatepa de?” yalepó.

³ Ti fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Mo diaaqtóro diané ayarapené mara mole ala sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo noatepa tikitú betere?”

⁴ Ti noatepae, Kótóné duraalu,

‘Naao hae aya wisi doi muópóló hale sóro horótu betae,’ fo erapó.

‘Mepaae whinéamo ama hama alimané doi doróló, dowi tekani fo depata, ti sinópóló,’ mo ti daae erapó,” yalepó.

⁵ “Ai fo aseýóló mupatei, diaaq etei fo dua dapó. Whi betané ama mole ɔla ó *monikó* alimaró hamatamo tao sóro melóluátei, ita Kótópaae melaaipó yaleteiné, diaamo melanénipó dua dapó.

⁶ Atéturaalu, hamaró alimatamo aomó bitu, atimaamoné doi hale sóro horaterere ala iniyóló alurótu beterapó. Diaaq ayarapené mara mole ala sya fóló du bettereteiné, Kótóné fo hãle ɔla kaae aqróló alurótu beterapó.

⁷ Diã tiki tuãpaae dorutei, hãle sikili du betere whirape-ó, diaaq ai du betere alamó Kótóné ama kóló whi Aisaiané asere fota, ti mo diãpaaetóro erapó.

⁸ Ai asere fo i ape.

‘I so whiné hãle kólónémaate yãlo doi hale sóro horótu bitu, atimané ɛ hosaa tuãmó muló bitini, kisipa keteróló mo sisópaae eró beterapó.

⁹ Atimané ɛpaae, “Aya Tale doa whi-ó,” du betteretei ti mo hãle du beterapó. Atéro yó mótu betere fota, ti mo whiné tuënë kekeme nóló i ala yae yóló, yó matere fotei yó mótu beterapó,’ erapó,” yalepó.

¹⁰ Yesuné aimó daae mole so whi feapaae ape yóló duraalu, “I dere fo bete diãné wisiyóló wosóló kisipa muae.

¹¹ Whi betere bete doratereteita, mo nokole ɔlané dorótimatei, whiné tiki tuãmó kaayóló kólómó sókó wale foné betã Kótóné keletómó ai whiné betere bete mo dorótua dapó,” yalepó.

¹² Tétepa, ama yó matere whirape a betterepaae wóló duraalu, “Ai Farisi whirapené naao ai du betere fo wose-turaalu, atima dei kisipa mutu betteretei naao kelere?” yalepó.

¹³ Ti fo depa ama duraalu, “Ó hepen bemó betere yãlo Ayané ama biliniyale ɔlarapeta, ti ama feleketamo turó tokó saalo ai ape.

¹⁴ Ti ai whirape atimata, kele dilikirutei mepaae whirape ai ɔlisóro fu betterepa, atima atétóro du betterópóló taalae. Me kele dilikire whiné me kele dilikire whipaae tu i mole ape yóló ɔlisóro fupa, ti atimaamo wusurótóro dée nóló, kulu dolopaae derepaalo ai ape,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, naao nokole ɔlané whi dorótumipó, yale fo salené bete dãpaae hãkearóló yó ɔlae,” yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diãkélé yãlo ai yale fo bete wisiyóló kisipa muni, diaaq kutirikélé hapólu ai ere ape.

¹⁷ Whiné kólómó nóló, depepaae bití doropole ɔlané whiné tiki dorótumipó. Ai ɔlata, depepaae bití doropóló nalo, di alée fua deretei diaaq kisipaníe?

¹⁸ Téretei hosaa tuãmó kaayóló, whiné kólómó sókó wale foné betã ti whi dorótua dapó,” yalepó.

¹⁹ “Whiné hosaa tuãmó kaayóló wouraalu, whi doraterere alarape ti i ape. Doi ala yaai mutere dei tuékélé, whi dele alakélé, whiné dokore so ó so dokore whítamo nópu nokole alakélé, kokopei ó seimalené kae kae nópu nokole alakélé, kikiti ɔla ɔlémi sere alakélé, whi me dilikóló ama ɔla ɔla sere alakélé, fo tokóló taleturaalu kapala fo dere alakélé, me whi eraterere alakélé, ai alarape feané so whi dorótua dapó.

²⁰ Whi doratereteita, naase fukuni bólutamo ɔla nokole alané dorótumipó,” yalepó.

Kenan soné Talepaae tué tiki tirale fo (Mak 7:24-30)

²¹ Atéro Yesu a ai kale Juda so whiné hae tiki taaróló, Tair-ró Saidon be huluatamo felekemó mole hae kwiapaae felepó.

²² Téyalemó, ai Juda meire be hluamó betere Kenan fake so betã Yesu betterepaae wóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whiné Naalema Tale-ó, yãlo senaale dowi kepe tepeyóló bitu, mo sonaalei dowi

ala eróló, ama tiki doasi susupu su betepa, naao ẹ kọletu tao sae,” yalepó.

²³ Ai fo deté wou betepatei, Yesuné kale sopaae me fo tokó menitepa, ama yó matere whirapené ẹpaae duraalu, “Ai soné ẹ sya wouraalu dotopoi fo deté wou betepa, fópóló hókó falótumié?” yóló ẹyalepó.

²⁴ Ai fo depa ama kale sopaae tokó mótu duraalu, “Ẹta, Israel fake so whi tuámó fokó fóló betó mole hupurape tao sópóló, dotonatepa wóló i betere ape,” yalepó.

²⁵ Tétepa, kale so Yesu daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, ẹ naao tao sae,” yalepó.

²⁶ Ti fo depa ama kale sopaae duraalu, “Kale naale senaalené nokole ọlatei yuwirape nópóló melatere-a wisire?” yalepó.

²⁷ Ai fo depa kale sokó duraalu, “Tale-ó, naao dere fota mo deretei, haṣrapenékélé ẹ whaatere whiné bemó, ọla nokole ni fake tómó beleróló nokole ọla folope aqmó sorokóta deretei nukua dapó,” yalepó.

²⁸ Tétepa, Yesuné kale sopaae tokó mótu duraalu, “Ti so-ó, ya betá mo doasi kisipa tiki tiróló betepa, naao ẹpaae eraasepé dere ala mió i eratere ape,” yalepó. Ai fo deretamotóróti kale soné senaalemané kisi bete mo ti wisi ipakalepó.

Yesuné 4000 whirape ọla melale fo

²⁹ Atéró Yesu ai hae kwia taaróló, Kaleli wei kẹla fóku seseke fu betero, du sorokó mole aṣpaae holóló beterepó.

³⁰ Atéró beterepó, hẹleke momaare so whikélé, keke dilikire so whikélé, tiki dore so whikélé, kọló nomone so whikélé, mo hẹle ọla kaae mepaae so whiné beleóló ẹ daalemó mulaleta depa, atimané kisi beterepe ama wisirótua yalepó.

³¹ Kale kọló nomóló betale so whirapetei fo yóo, hẹleke momaayóló betale whirapekélé wisi yóo, bukutiri doayóló betale whirapekélé mo wisi yóo, keke dilikiyóló betale whirapekélé keke wisiyóló kolóo, depa so whi feané sirayóló Israel so whiné Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

³² Atéró, Yesuné ama yó matere whirape ẹ beterepaae ape yóló duraalu, “I so whi

mo doa kọlené sinitapó. Ti noatepae, atima ọlakélé néni wote siri betepa be ẹ sore kemeyaleteiné atima tu tuámó wotené sisiraae faṣsóró, dotonaalo meipó,” yalepó.

³³ Ti fo depa, ama yó matere whirapené duraalu, “So whikélé bitini, hẹle tuẹ tikimó betepa, doai betó mole so whiné naaire ọla momó mupa melaaloé?” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné atimapaee wose-turaalu, “Diṣané meteró *bred* o bularape tare?” depa atimané ẹpaae duraalu, “Wẹikeró o bularape yóo, ya belekṣatiki sawa téti yóo yóló betá i tare ape,” yalepó.

³⁵ Ti fo depa, ai betó mole so whi feapaae duraalu, “Ai hae tikimó betó muae,” yalepó.

³⁶ Téro, ama kale wẹikeró o bularaperó yarapetamo taruraalu, Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whirapepaae melatapa, atimanémo so whimó ẹliralepó.

³⁷ Atéró, atima mo fea nóló sṣtepa, buki muni feletei ama yó matere whirapené betapaae daseté kweyóló 7 yorape deóló fṣanóló mulalepó.

³⁸ Ai kale ọla nale so whiṣta, soraperó naale senaaletamo dosṣani, whirape maaté dosṣayóló touróturaalu, 4000 whirapepó.

³⁹ Atéró, Yesuné so whi fea dotonóló nalo ẹ wei nukupaae bitṣ holóló, Makatan be hulua felekemó ere hae kwiapaae bitṣ felepó.

16

Yesupaae kelemei alakó kelaalopa erae yale fo

(*Mak 8:11-13, Luk 12:54-56*)

¹ Téro, kale Farisi whiraperó Sadyusi whirapetamo Yesu beterepaae wóló, ẹ kṣaae kolóló sṣ saairaalu i fo yalepó. “Kótóné ó hepen bemó mole ala kolóló, ita Talenétei eratapóló sira yaai dere kelemei alakó ẹmaletamo kelaaitapa, erótumié?” yalepó.

² Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Be kuluka sṣko sonaa dere ala kolóló, dóta suka wisi yaalo ai ape dua dapó.

³ Hṣka be suka sokoteretamokélé sṣko dilikiyóló sonaatapa, diaaṣ i fo dua dapó. Mió doasi hali waai dapó, dua dapó. Sṣnẹ

dere ala bete diaaḡ wisiyóló kolóló kisiḡa irutei, mió i alimó me ala yaairemó dere alarape diḡané kolóló kisiḡa enénipó.

⁴ Diḡ mió i alimó, dowi ala du betere so whíró nópu nuku betere so whítamonétei Kótó mo beterapóló kisiḡa muóppóló, mo doa yaai dere kelemei alakó eratepa, kelemei yóló ketekę butu beteretei, kelemei ala me kae eraalomeipó. Jonapaae erale ala kaae betḡ eratepa, diaaḡ kelaalo ai ape,” yalepó. Atéró, ai whírape atima betó mupatei Yesu ḡ felepó.

Farisi whíraperó Sadyusi whírapetamoné yó mótu betere ala
(Mak 8:14-21)

⁵ Atima nukutamo ai węi kęla tę fóló, kelalemó ama yó matere whírapené *bred* o sini, keyó yóló weipakalepó.

⁶ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Farisi whíraperó Sadyusi whírapetamoné *bred* o tópuratere ęla *yist*-né diḡ doraḡsórópa, mo hotowayóló kaae tawae,” yalepó.

⁷ Yesuné ai fo depa, atimasisitei fo kęlaaróló duraalu, “Ti ama ai dere fota, ḡané *bred* o sóró anipa du ḡapó,” yalepó.

⁸ Atimasisi atéró kęlaarótu betepa, Yesuné kisiḡa yóló, atimapaee duraalu, “Diḡ tómó maaté kisiḡa tiró betere whírape-ó, diḡsisitei noatepa fo kęlaaróló, *bred* o sóró anipó du bitu de?”

⁹ Diaaḡ Yało yale alarape kolóló, wisiyóló kisiḡa muni airapó. Kale 5000 whírapemó aporó *bred* o bula terekeyóló melaleteti-a, diḡané kisiḡa keteraleé? Kale buki muni fele *bred* o diaaḡ betḡapaae yóló, metéró yorape faḡanaleé?

¹⁰ Ó kale węikeró *bred* o bularape terekeyóló, 4000 whírapemó melatepa, nóló buki muni feletei diaaḡ betḡapaae yóló, meteró yorape faḡanóló mulaleé?

¹¹ Yało take yale fota, *bred* omó kisiḡa muóló iniyaleteti, diaaḡ wosóló kisiḡa munié? Ti ai yale fota, kale Farisi whíraperó Sadyusi whírapetamoné *yist*-né diḡ doraḡsóró, kisiḡa mutu yalepó.”

¹² Téró, atimané ai dere fo wosóló, ama yale fota, kale *bred* o tópuóppóló bulatere ęla *yist*-mó initei, Farisi whíraperó Sadyusi whírapetamoné yó matere foné ḡa atima

doraḡsóró, hotowaró kaae tawae yóló irapóló kisiḡa salepó.

Pitané Yesupaae yaḡa mo Keriso ai ape yale fo

(Mak 8:27-30, Luk 9:18-21)

¹³ Atéró, Yesu Filipainé tęale be Sesaria Filipai doi mole hae kwiamó sókó fóló, ama yó matere whírapepaae woseturaalu, “Mo so whíné kale Whíné Naalema-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa atimané ḡpaae duraalu, “Mepaae so whínéta, ya kale węi tópuratere whíkó Jon-pó du beterapó. Mepaae so whínémo, ti Elaijapó du beterapó. Mepaae so whínémo, Jeremaiapó du beterapó. Tétepa, mepaae so whíné duraalu, Kótóné ama betḡ kóló whíkó duyalepó, du beterapó,” yalepó.

¹⁵ Ti fo depa ama atimapaee woseturaalu, “Ti aita atimané mutere kisiḡapapa, diaaḡ kisiḡapané ę-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa Saimon Pitané duraalu, “Yaḡa, mo ḡale betótóro tare Kótóné Naalema so whi fea tęteróló kaae tanóppóló, sóró beteró betere whi Keriso ai ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa Yesuné ḡpaae duraalu, “Jonané naalema Saimon-ó, ya betḡ Kótóné wisiró betereteiné mo ḡainé sinitu betere whi ai ape. Ti noatepae, naao ai yale fota, mo whíné ḡapaae yó menitei, ó hepen bemó betere yało Ayané yó matepa ḡapó.

¹⁸ Térapa, yało ḡapaae i dere ape. Yaḡa Pitapó. I doasi kapó fake tómó be tętu dere kaae, yało so whi doasi fake firaalo ai ape. Atéró tęyóló betepa, sukutere alané bole fotokęné bóe daalotei, yało tętu betere be fisikóló mo doraalomeipó.

¹⁹ Téyaalomeitei, ó hepen bemó tęteróló kaae tare tuḡpaae faaire be tu tukiyaaire kirape yało ya melaalo ai ape. Diaaḡ i haemó dowi ala deretei dokóló mulatepa, ti Kótóné hepen bemókélé dokóló muló beterapó. I haemó diaaḡ teraayóló ḡakeamó mulatepa, ti Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló ḡakeamó muló beterapó,” yalepó.

²⁰ Téró, Yesuné ama yó matere whírapepaae dirii fo yóló mulótu duraalu, “Ęta, Kótóné so whi fea tęteróló kaae

tanópóló sóró beteró betere whị Kerisopó fo mepaae so whịpaae momókó yaqse,” yalepó.

*Yesu Kerisoné ą sukqalopóló yale fo
(Mak 8:31-9:1, Luk 9:22-27)*

²¹ Mo ai be demó kaae sóró, Yesuné ama yó matere whịrapepaae duraalu, “Ę Jerusalem be huluamó fóló betepa, kale whị disiraperó mo so whımó Talepaae momaratere topo whịrapenékélé, Mosesné yóló muló betere fo yó matere whịrapenékélé epaae kae kae susupui ala eróló, ę mo ti sukópóló daalopó. Atéró sukóló sore be de kemetepa, ę momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²² Ti fo depa, Pitané ą tu depaae dapesó fóló duraalu, “Tale-ó, mené yapaae atei kaae ala mo yaalomeipó,” yalepó.

²³ Ai fo depa Yesuné Pitapaae duraalu, “Satan-ó, ya taae fae! Ę faai dere tu wisi naao ai dere alané sesé dapó. Naao ai dere alata, Kótóné kisipa mole ala mei, mo whinė kisipa mole ala ai dere ape,” yalepó.

²⁴ Téro Yesuné ama yó matere whịrapepaae duraalu, “Whị me detamo ę sya waai kisipa mutepata, ti ama yaai kisipa mole ala taaróló, ą dóló oloraaire filipaa ni, amatei beleyóló wópóló yae.

²⁵ Ti noatepa meipó. Mepaae whị dené ama kisipané ą betere bete me ala yaqsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapata, ti ai whinė ama betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whị dené yalo erae dere ala sya fóló eróturaalu, ama betere bete me ọla meipóló ą sinitepata, ti atétere whinė ama betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó.

²⁶ I haemó yó mole wisi wisi ọla fea whị betané amatórótípóló tawóló beteralemó, ai whinė ama betere bete alutepa, ti me noa ọlatamo dupu yóló ama betere bete momó saaloé? Ama betere bete mo ti aluyaalo ai ape.

²⁷ Ti noatepae, kale Whinė Naalema ama Alimané ere au wisinaaletamo ama *ensel*-rapetamo wouraaalu, so whị dokọ feané yale alarape sumótóróti dupu melaalopó.

²⁸ Yalo diapaae mo i dere ape. Dią i betó mole whịrape mepaae sukuni hąle betepatei, kale Whinė Naalema ama

teteróló kaae tare alatamo wapa, kelaalo ai ape,” yalepó.

17

*Yesuné ama tiki kae daane wale fo
(Mak 9:2-13, Luk 9:28-36)*

¹ Naase apomiró be de kemetepa, Yesuné ątamo faairaalu, Pita, Jems-ró noma Jontamo atimanale mo doasi hasi fosópaae holalepó.

² Atéró holóló bituraalu, atimané kele tómótei Yesuné tiki mo kae daane wóló, ama kelepaakélé, sukané de kaae yó felepó. Atéturaalu, ama deró betere kutikélé fea mo de tekée felepó.

³ Atima atéró daae mupa, Moses-ró Elaijatamo sókó wóló Yesutamo fo du betepa kelalepó.

⁴ Atétu betepa, Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, da fea imó betepa mo wisirapó. Naao kisipanétamo furu be sore epaae teyae depa, ti me ya betóo, me Ilaija betóo, me Moses betóo yaairetei, yalo tēnaalopó,” yalepó.

⁵ Ama ai fo hąle du betepatei, mo deį sąkoné atima husurąle dorowóló ai sąko dolomó i fo depa atimané wosalepó. “I whịta, yalo mo doasi hosaa muóló yaala sókó fóló mole naalepó. Ama dere ala yalo kilitu, ę mo doasi hękeserapó. Atérapa, diaaą ama dere fotóró mo wisiyóló wosae,” yalepó.

⁶ Ama ai dere fo woseturaalu, atima mo doasi winé sinitu, haemó deraapisa fóló muó molepó.

⁷ Atépa, Yesu ą wóló, atima tikimó olaayóló duraalu, “Dią wiyaqse, turukó holóló betó muae,” yalepó.

⁸ Ai fo depa atimané kelalemó, whị me daale kilini, Yesu betą ama wotoró daapa kelalepó.

⁹ Atéró, atima hasi fosómó dorowou bitu, Yesuné kale whịrapepaae fo mulótu duraalu, “Kale Whinė Naalema mo ti dóló momó kepaayóló betaaire suka teópatei, i ala depa kelalepóló, mepaae so whịpaae momókó yaqse,” yalepó.

¹⁰ Tétepa, ama yó matere whịrapené ąpaae duraalu, “Ti Mosesné ere fo yó matere whịrapené Elaijapi folosóró

waalopó du betere-a, noa betené du bitu de?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ti aita mó dapó. Ilaija ą wouta, take folosóró wisiyóló mole ọla ọla fea dopa, ama momó wisiróló mulaalo ape.

¹² Ai alata mo yaalotei, ọlọ diąpaae i dere ape. Elaijata, ti mo walepó. Téyaleteti, ita Elaijapóló kisipa muni, atimané ąpaae eraai kisipa mole ala fea mo erótua yalepó. Atéyale kaae, ai whịrapené kale Whịné Naalemapaaekélé kae kae sekei alarape eraalo ai ape,” yalepó.

¹³ Ai fo depa, ama yó matere whịrapené kale weị tópuratere whịkó Jon-mó dapóló kisipa yalepó.

Yesuné dowi kepe tepeyóló betere naale wisirale fo

(Mak 9:14-29, Luk 9:37-42)

¹⁴⁻¹⁵ Atéró, atima so whị fea betó mole tuąpaae sókó walemó, whị betą Yesu daalepaae wóló, ą daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, ọlọ naale topo doturaalu, hó naase kotokọ yó sóró, si dolopaae ó weị dolopaae biliyó sua du betera, naao kọlené sukuturaalu tao saaloé?”

¹⁶ Naao yó matere whịrape beterepaae dapesó waletei, atimané wisirairetei sunipó,” yalepó.

¹⁷ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Dią mió i alimó betó mole so whịta, Kótópaae kisipa tiki tiróló betaaire tu wisi mupatei, kisipa tiréni, dowąae fóló kópaae ai fu betere ai ape. Dią tu wisipaae fópóló kisipa mutu, ẹ diątamo betale sumó hóné sukutapa, ai naale ẹ beterepaae dapesó ape,” yalepó.

¹⁸ Atéró, kale naale Yesu beterepaae dapesó wapa, Yesuné foné seremó, dowi kepe sókó felepó. Mo ai be demótóróti kale naale topo doretei, mo ti wisiyalepó.

¹⁹ Téró, ama yó matere whịrape Yesu beterepaae wóló, atimasisi bitu ąpaae woseturaalu, “Dąné ai kale dowi kepe dóló hokonalemó, sókó feniyaleteti, noa betené yalerópó,” yalepó.

²⁰ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diaaọ kisipa tiki tiró betere ala tómó ereteiné ai yale ape. Ọlọ diąpaae mo i

dere ape. Diaaọ kisipa tiki tiró betere alata, sawatamo *mastard* ni ke kaae bulu, diaaọ i ulupaae duraalu, ‘Hiliki fóló tumó daayae,’ depa ai ulu mo hiliki fóló daane faalo ai ape. Diaaọ kisipa tikitamo mo ti tiró betepa, ti fea ala fea sumó enérapó,” yalepó.

²² Téró, ama yó matere whịrape atima Kaleli haemó tourąle wóló bitu, ama atimapaee duraalu, “Kale Whịné Naalema dópóló mené eleké deyóló, mepaae whịrapené naase tuąpaae mulaalo ai ape.

²³ Atéró atimané ą mo ti doló suku-naalotei, tamo be demó maaté doumó muóló, sore be dené ti ą momó kepaayaalo ai ape,” depa, ama yó matere whịrape atima dekené sukutu betalepó.

Momatere be kaae tawaaire moni derale fo

²⁴ Atéró, nalo Yesuné ama yó matere whịrapetamo Kapeneam bemó sókó felemó, kale momatere bemó *takis moni* siré kotere whịrape Pita beterepaae wóló woseturaalu, “Dią yó matere whịné momatere bemó *takis moni* mótua dépé meié?” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, ama tokó mótu duraalu, “Épó. Mótua dapó,” yalepó. Atéró, Pita ą be tuąpaae sókó holalemó, folosóró Yesunépi Pitapaae woseturaalu, “Saimon-ó, naao noa kisipa mute? Naao kisiapané i haemó betó mole doasi topo whịrapené kae kae ọla ọlamó *moni* suatere alaró *takis moni* siré kotere alatamo, mo atimané naalerapepaaekélé ąlae dua dépé, mo whịrapepaae maaté ąlae yóló, sua de?” yalepó.

²⁶ Ti fo depa, Pitané ąpaae tokó móturaalu, “Mepaae mo whịrapepaae maaté ąlae yóló sua dapó,” depa, Yesuné duraalu, “Atétepa, ti doasi whịrapené naalerapepaae ąlae yóló sinitu dapó.

²⁷ Tépateti, damotamo atima dei tué muaosórópa, ọlọ naao kemei sóró weipaae derane fae. Atéró derąlemó ya supa, ti ai folosóró sere yané kóló daayóló kelenaalemótamo, 4 *drakima moni* ke bupa kelaalo ai ape. Ai *moni* sóró fóló, damo wusuróné *takis* mulae,” yalepó.

18

Kótóné tẹteróló kaae tare hepen be tuámó doasi doi mole whị deé yale fo (Mak 9:33-37, Luk 9:46-48)

¹ Atéyale sukamó, Yesuné ama yó matere whịrape ẹ beterepaae wóló woseturaalu, “Hepen bemó Kótóné tẹteróló kaae tare aomó whị fea betó moletei, mo doasi topo betere whị-a, de?” yalepó.

²⁻³ Ai fo depa, ama betẹ naale belekaamale dape sóró atima betó mole tuámó daaló bitu duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diẹ kisipa tiki feteyóló, etei naale ketei kaae bitinitepa, ti Kótóné tẹteróló kaae tare aopaae mo sókó faalomeipó.

⁴ Térapa, mepaae so whị detamo amatei deróló i naale male kaae mo dua betepa, ti ó hepen bemó betere Kótóné tẹteróló kaae tare aomó topo whị ai betere ape.

⁵ Mepaae whị dené etei kaae naale male yalo doimó, mo wisiyóló dape supa, ti ẹtei wisiyóló dape sirapó.

⁶ Téretei, mepaae whị denétamo mepaae doi muni, ẹpaae kisipa tiki tiróló betere belei sókó dei so whị dowi ala yópóló me ala eratepa, ti atétere whịné depamó mo doakale kane fake duwóló wẹi kẹla tuapaae taae faluásóró mo wisi wuapó.

⁷ Mepaae i haemó betó mole so whịné mepaae so whị dowi ala yóló dée nópóló, mepaae alarape mo eraalo ai ape. Atétere whị ẹtei mo dowi kwia saaireteimó, doasi wiyópóló yae! Ai alarape mo yaalotei, u kale whị dowi ala yóló, dée naaitere tẹ muaşóró yae. Me whị atéró dowi ala yópóló, tẹ mulatere whị ti doakale dowi kwia saaireteimó wió yae!

⁸ Naao naase ó hóné yá dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere naase ó hó tukóló taae falae. Ti noatepae, naao naase ó hó betẹ daayóló, mo ti betó tawaaire be tuapaae sókó fupa wisirapó. Naao hó ó naase tamo daayóló beterale tikimó, Talené mo ti dó tare si dolopaae taae deratepa mo dorapó.

⁹ Naao kelenétamo yá dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepae, betẹ keletamó bitu, mo ti betere be tuapaae sókó fupa wisirapó. Naao kele

tamo daayóló betepa, mo ti dó tare dowi sipaae Talené yá taae deraşóró dapó.”

Fokó fole sipsip hupupaae dó faróló yale fo

¹⁰ “Yalo diapaae mo i dere ape. I betó mole naale momale mo doi muni belei sokótei betepa, diẹ teteirapepóló tẹteraşe. Ti noatepae, atima kaae tare *ensel*-rape ó hepen bemó betere yalo Aya Kótóné kelepa koló tarapó.

¹² I dere fo wosóló, diaaş noa kisipa mute? Whị betẹné ama 100 *sipsip* hupurape whaanalemó, betẹ hupu alutepa, ama neté yaaloé? Kale 99 hupurape du sokoremó betó mupatei taaróló, kale betẹ aluyale hupu kekene faalo ai ape.

¹³ Yalo diapaae mo i dere ape. Kale whịné ai aluyale hupu keletepa, ti ẹ mo haşné sinóló betaalo ai ape. Ti noatepae, betó mole 99 *sipsip* hupurape kilitu haştu betepatei, kale aluyale *sipsip* hupu keletepa, dere haşné mo teraae falapó.

¹⁴ Atére kaae, i kale doi muni belei sokótei so whị betẹkélé aluyaşóró, ó hepen bemó betere diaaş Ayané doasi kisipa mutu beteraşó,” yalepó.

Yapaae eratere dowi ala donora yóló dere fo

¹⁵ “Naao noné yapaae me dowi ala eratepa, ti yá ẹ beterepaae fóló, diaamosisi betẹmó bitu no-ó, naao ẹpaae etei kaae dowi ala eralepóló yó melae. Ama naao dere fotamo wosóló, hapale donoratepa, ti diaamo tuámó muale seke kemeyóló, betẹmó wisiyóló ai betere ape.

¹⁶ Aténi, naao dere fotamo woseni hóróló dowaae fupa, ti kale aşemó yóló muló betere fo sya furaalu, fea ala fea mo yalepóló, kelale whị tamo ó sore dapesó fóló, diẹ fea bituraalu, teraayóló ai seke wisirae.

¹⁷ Amatamo diẹné dere fokélé wosenteipa, ti touró betere Keriso fake so whịné keletómó haşeamó yó melópóló yae. Atéralemókélé, Keriso so whịné dere ma fo woseni hóratepa, ti ẹ Keriso doi muni, haşle mo whị kaae ó *takis moni* sere whị kaae beteroşpóló yae.

¹⁸ Yalo diapaae mo i dere ape. Naao me whị hamopaae erale dowi ala, mo

yalepóló teraayóló kemeréni hãle muó tapa, ti Kótóné ó hepen bemókélé dokóló ai muló betere ai ape. Naaotamo me whi hamomapaee erale dowi ala mo yalepóló teraatepa, ti Tale Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló muló beterapó.

¹⁹ Yãlo diãpaae i dere ape. Atétere kaae, diãkó whi tamo mo betã kisipa muóló ó hepen bemó betere yãlo Aya Talepaae momaturaalu, me òlakó wosetepa, ti ai wosetere òla ama mo melaalo ai ape.

²⁰ Ti noatepae, yãlo doi hale sóró horaairaalu, whi tamo ó sorekélé touróló betepa, ti atima tuãmó êkélé beterapó,” yalepó.

Mené erale dowi kwia hãle kemeratere fo sale fo

²¹ Tétepa, Pita Yesu beterepaae wóló ãpaae woseturaalu, “Tale-ó, yãlo noné ãpaae erale dowi ala hãle kemeraalopóló meteró fapo enére? Wëi keró fapomó maaté yóló supóló taaranére?” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné ãpaae tokó mótu duraalu, “Yãlo yãpaae mo i dere ape. Wëikeró félimó maaté deretei sunipa, deté fu beteró 77 félimó, ama dowi ala kemerãle wópóló yae.

²³ Atéró kale ó hepen bemó betere Talené teteróló kaae tare aqmó mole alata, etei ala dere kaaepó. Betã doasi topo whiné ama *moni* kwia mulóló saletei, ama kutó diratere whirapené meteró saleró taleyaai ã beterepaae ape yalepó.

²⁴ Atéró, kaae sóró taletu betalemó, betã 10,000 *kold kapa* seķe ðale sóró, kwia mulóló sale whi kale doasi topo whi beterepaae dapesó walepó.

²⁵ Ai whiné ama kwia mulóló sale *moni* tokó melaairetei sumó tanipa, ama doasiné mepaae kutó diratere whipaae duraalu, ai whikélé, ama somakélé, naale senaalekélé, mené wae sóró dupu yópóló dotonóo, ama òla òlakélé mo fea me whiné dupu yópóló dotonóo, yae. Téró, ai *moniné* ti ama mole kwia kemeraairaalu, sóró ape yóló mulalepó.

²⁶ Ai ala yaaitepa, kale whi ã ama doasi daale felekemó bukutiri teãró bitu dua naamei fo yóló duraalu, “Yãlo yã

betemó kwia mulóló sale òla òla fea tokó melaalopa, sawa kaae tawae,” du betalepó.

²⁷ Kale kutó diratere whiné fo depa, ama doasiné ã kelalemó, ã kolené sukuturaalu, kwia mole *moni* me òla meipóló, kale whi ã hãle fópóló dotonalepó.

²⁸ Téyaletei, ai kale whi ãmo furaalu, ama 100 *denarias moni* kwia mulóló sale whi ķele felepó. Ti ai whita, atimaamo betã kutó ditere whipóló kisipa muni, ama depamó botokó sóró taru, mo deteraayóló duraalu, “Yãlo 100 *denarias moni* yãpaae kwia mulapa, mo miótitei, hapale tokó ãlae’ yalepó.

²⁹ Ai fo depa, kale whi ã bukutiri tẽane doropóló, mo dua naameiné ãpaae duraalu, “Yãlo tokó melaalopa, sawa kaae tawae,” yalepó.

³⁰ Téyaletei, kale whiné kaae tawaalomeipóló, *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kale kwia sale *moni* tokó melatere sukamó ti ã sókó daalaasepólópa, hãle beterópóló yae,’ depa, kale whi *dipula* beteralepó.

³¹ Atétepa, mepaae atima betã kutó ditere whirapené ai ala kolóló, atimakélé dei tuẽ muóló seķetepa, atimané doasi topo whipaae i ala yalepóló ãpaae yalepó.

³² Atéró ene wale fo wosóló, kale doasiné ai ala yale whipaae ape yóló, ãpaae duraalu, “Yãta mo dowi ala yó tare kutó diratere whi ai ape. Naa ãpaae mo dua naamei fo depa, yãlo yãpaae doasi kwia moletei, me òla meipóló taaralepó.

³³ Térapa, yãlo yã kolené sukóló taalótu yale kaae, naakélé diaamo betã kutó ditere no hamoma ķleturaalu, ai ala iniyólópó,” yalepó.

³⁴ Atéró, kale doasi topo whi ã fopaae buólo, u kale *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kwia mole *moni* momó tokó melópólópa, ã *dipula* beteróló, susupuróló fokosói ala deté fu betae,” yalepó.

³⁵ Ai fo deté fóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Naa no hamomané yãpaae erale dowi ala me òlameipóló, mo hosaa turóné kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere yãlo Ayané diã dokó feapaaekélé ai kaae alatóró eraalo ai ape,” yalepó.

19

Soró whıtamo dokoretei tekęteremó yale fo

¹ Atéró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, ai Kaleli hae taaróló Judia hae kwiamó fole Jordan wẹi tẹyóló uté fakeró felepó.

² Atéró fóló beteremó, so whı feané ą sya wou betepa, atimané kisi beterape wisirótua yalepó.

³ Atéró, mepaae Farisi whırape Yesu beterepaae wóló ą haşókó fuléró kaae ke-lai woseturaalu, “Kale yóló muló betere foné betą whıné ama so sawa haşókó fole ala, ó mepaae kae kae doasi dowi ala depakélé tokó falatepa Kótóné fo mulepé munié?” yalepó.

⁴ Ti fo depa, Yesuné ama tokó mótu duraalu, “Aşemó yóló muló betere fo dosayóló diaaą kisipa munié? Take keké nale alimó so whı aleturaalu, whı kae aleyóo, so kae aleyóo erapó.

⁵ Atére betené betą whı ą so dokoturaalu, ama alimaró hamatamo taaróló, ama somatamo mo betą tikitóro daayóló betaalo ai ape,” yalepó.

⁶ “Atimaamo tamotei, Kótóné dekaaporóló mo betą tikitóro alée faló betereitei, mo whıné tekeyaşóro yae,” yalepó.

⁷ Ai fo depa, kale Farisi whırapené ąpaae duraalu, “Ti ai fo epateimo, Moses-né yóló muló betere foné duraalu, whı betané ama soma tokó falaai depata, ti so tokó falatere aşe ai soné sóro fópóló, melae ere fomo, hałe noatepa yaleé?” yalepó.

⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Moses-né ai ere fota, diaaą dowaae fóló du betere alamó, so tokó falaai depa, hałe hoko tokó feni, aşe sóro fópóló melae yóló ai ere ape. Ti atéró so tokó fatu betere alata, take keké nale alimó, Talené atei ala yae yóló inipó.

⁹ Yało diąpaae mo i dere ape. Mepaae whıné ama soma me nópu nénipatei, hałe tokó faróló, ai whı ą me kae sotamo dokotepa, ti atétere whı ą dowi ala yóló mo ti folokoleratapó,” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, ama yó matere whırapené ąpaae duraalu, “So dokóló betere ala doasi hapólu ereteiné da so dokoni hałe

betepakélé, mo wisirapóló kisipa mutapó,” yalepó.

¹¹ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Whı fea so dokoni, hałe betenénitei, atei ala yópóló Talené ama tukóló muló betere whıné betą mo şumó enérapó.

¹² Ti noatepae, take mepaae whırape hamané deyale sukamótei, nóluku fopei deyóo, mepaae whırape ti mo whınétei nóluku sokóo, mepaae whırape ti Kótóné ó hepen be tuamó teteróló kaae tare aomó mole ala eraairaalu, so dokotere ala taaróló, Talené kutó betą diróo dua dapó. Mepaae whırapené i dere fo sya fóló, ya naao wotoró bitu Talené ala mo şumó eranérapóló kisipa mutepata, ti téyópóló yae,” yalepó.

Yesuró belekqatiki naale senaaletamo (Mak 10:13-16, Luk 18:15-17)

¹³ Téró, so whı atimané naale senaaletamo Yesuné naase mulóló momarópóló dapesó walepó. Téyaletei, ama yó matere whırapené ai kale naale senaaletamo dapesó wale so whı foné sóro seséyalepó.

¹⁴ Atétepa, Yesuné duraalu, “Mepaae so whıtamo i naale senaaletamo kaae betepa, ti Kótóné teteróló kaae tare hepen bemó mole alarape saalo ai ape. Tétepa, ai naale senaaletamo atima ę beterepaae wópólópa, sesé yaqse,” yalepó.

¹⁵ Atéró, ama atimané tikimó naase mulóló momayóló kemetepa, atima ai betere tiki taaróló felepó.

Yesuró betą kokopei néli whıtamo (Mak 10:17-31, Luk 18:18-30)

¹⁶ Téró, whı betą Yesu beterepaae wóló woseturaalu, “Yó matere whı-ó, mo ti betó tare bete saairaalu, noa wisi alakó yaaloé?” yalepó.

¹⁷ Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Noa wisi alakó yaaloé? yóló, ępaae wosetere-a, noatepa de? Ti wisi ala erótu betere Tale betą betera, ai ti betere bete saaitepa, ti ama yae yóló muló betere fo betą wisiyóló sya fóló eró tawae,” yalepó.

¹⁸ Ai fo depa, kale whıné duraalu, “Noa ala maaté?” depa, Yesuné ąpaae tokó móturaalu, “Whı me ti dóló sukunaqse, so

nópu naqse, ɔla ɔlémi saqse, me whi di-likóló só deraairaalu, kapala fo yaqse er-ápó.

¹⁹ Naao dere alaró dere fotamoné naao hae aya wisi doi muópóló hae aya aqmó naameyóló mo dua betae. Téturaalu, naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé, atéro yaala sókó fu betae,” yalepó.

²⁰ Tétepa, kale kokopei whiné duraalu, “Ai yae yóló muló betere alarape betakókélé yało tikini, betere dokɔ fea yało sya fóló eró tarapa, me noa alakómo haşókó fóló yało inire?” yalepó.

²¹ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Naao kisipanétamo mo betá alakókélé haşókó feni, mo turó sya fóló eraterere whi betaai kisipa mutepa, ti ya fóló, naao tare ɔla ɔlarape fea dotonóló *moni* sóró yoleale yóló betere whirapemó hałe melae. Atétepa, ti naao saaire ɔla ɔla ó hepen bemó mo doasi horóló mupa, saalo ai ape. Atéro melólóta, ya ɛ sya ape,” yalepó.

²² Téro, kale kokopei whiné ai dere fo wosóló furaalu, a ɔla ɔla fea tare néli whi betereiteiné, a fomoné sinité felepó.

²³ Téro, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yało diapaae mo i dere ape. Fea ɔla ɔla mole néli whi Kótóné tetéróló kaae tare hepen be tuapaae sókó faairetei mo dirirapó.

²⁴ Yało diapaae momó i dapa wosae. *Kamel* hupuné ketéli dolomó sókó fenéretei, ɔla ɔla fea tare néli whi Kótóné tetéróló kaae tare hepen be tuapaae sókó faairetei mo doasi dirirapó,” yalepó.

²⁵ Tétepa, ama yó matere whirapené ai dere fo wosóló atima fomo depa, apaae woseturaalu, “Noa kaae whimo aluyaqsóró, tao saaloé?” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, Yesu atima beterepaae fetée fóló duraalu, “Atei ala fea mo whiné enénitei, Kótóné ama betá fea ala fea mo şumó enérápó,” yalepó.

²⁷ Ti fo depa, Pitané apaae duraalu, “Tale-ó, mióta dané tare ɔla ɔla fea taaróló, ya sya walapa, naao dapaae noa ɔlakó melaaloé?” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yało diapaae mo i dere ape. Take i haeró

şatamo ó ɔla ɔla fea momó kae kisi aleyóló mulatere sukamóta, kale Whiné Naalema tetéróló kaae tare doasi betere tikimó ama mo kae ere au wisinaale yóló betepa, ke-laalopó. Téro, diá ɛ sya wale whirapekélé ai kale 12 doasi topo whi betere tikimó bituraalu, 12 Israel fakerape taleyaalo ai ape.

²⁹ Mepaae whi dené ama be ó noma ó nema ó hama alima ó ama naale senaale ó ama kutó ó hae tikikélé fea taaróló, yało ala eraairaalu fupa, ti ai taaróló wale ɔla ɔlamó Talené beleróló, 100 félimó melaalo ai ape. Téturaalu, ai tómó mo ti betó tare betekélé matepa saalo ai ape.

³⁰ Téyaalotei, mepaae mió mo doasi doi mole so whirape take nalo atima doi muni whi kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, hałe hoko sókó deyóló betere so whi, ti take nalo mo doasi doi mole topo whi kaae betaalo ai ape,” yalepó.

20

Kutó diróló dupu serepaae dó faróló yale fo

¹ “Ó hepen bemó Kótóné tetéróló kaae tare alata, etei ala kaaepó. Betá hae tale mo hikati ama *wain* kutó dirópóló, whirape sóró beteraai dapóló felepó.

² Atéro, kale kutó talené mepaae whirape sóró atimapaee duraalu, ‘Betá be demó ditere kutómó *denarias moni* betá melaalopa, yało *wain* kutó dirane faaloé?’ yóló wosalemó, téyaalopó depa, dini fópóló dotonalepó.

³ Atéro, hika 9 kilok sukakelemó, kale kutó tale a momó fóló kelalemó, mepaae whirape so whi fea touratere tikimó hałe daae mupa kelalepó.

⁴⁻⁵ Atépa, ama atimapaee duraalu, ‘Diaaɔ ditere kutó şutóróti diakélé yało dupu yaalopa, yało *wain* kutó dirane fae,’ depa, atima felepó. Atéro, 12 kilok sukakelemókélé, mepaae whirape hałe daae mupa kale dere fo kaae yóló dotonóo, kuluka 3 *kilok*-mókélé, atéro dotonóo yalepó.

⁶ Mo kuluka 5 *kilok*-mó a momó fóló kelalemó, kale dere kaae mepaae whirape

håle daae mupa kolóló, duraalu, ‘Diå imó hæle noatepa daae mulu de?’ yalepó.

7 Ai fo depa, atimané duraalu, ‘Me whiné dâ ama kutó dirópóló sinitépa hæle i daae mole ape,’ depa, kale whiné duraalu, ‘Diåkélé, yålo kutó dirane fae,’ yalepó.

8 Atéró, be diki deretamo kale kutó talené ama kutó diratere whirape kaae tare whipaae duraalu, ‘Ai kutó diratere whirapepaae ape yóló, atimané dupu mótu, nalo ki dini wale whirapemó kaae sóró melaté fóló, folosóró wale whirapepaae kemeråle fae,’ yalepó.

9 Téró, kuluka 5 kilok-mó kaae sóró kutó diyale whirapekéle fea *denarias moni* betåtóró matepa sua yalepó.

10 Atérótóró maté fóló kemetépa, kale folosóró hikati kutó dini fele whirape atimané *moni* horóló melaalo nisi yalemó, kale nalo wale whi melale *denarias monitóró* atima fea betå betå yóló matepa, sua yalepó.

11 Atéró *moni* sóró kemetépa, kale kutó taletamo dei tuę muturaalu, *monimó* dokó dokó dere ala kaae sóró du betalepó.

12 Atima mo hikati kaae sóró kutó dirale whirapené kale kutó talepaae duraalu, ‘Dåta, doasi suka suputamokélé, mo depe tukó wei kutó ditu betalepó. Téyaletei, kuluka mo betå sukakelemó kutó dirane wale whirapekéle, dâ melale şutóróti ai melale ape,’ yóló, kale kutó taletamo fo tokótamo du betalepó.

13 Tétepa, ama atimakó whi betåpaae duraalu, ‘No-ó, yålo naao *moni* tukóló menéni, mo donotóróti i matere ape. Take hikati dâmo fo dokoturaalu, yåpaae *denarias moni* betåtóró melaalopó fo yåpaae inié?’

14 Térapa, mió naao *moni* sóró fae. Nalo yålo kutó dirane wale whirapekéle, diå melale kaaetóró, atimakélé melaai kisipa mutapó.

15 Yålo *moniné* me ala enépa, ti yålo mo şumó enérápó. Yålo hamokoturaalu me whipaae eratere alamó naao ştamo noatepa dei kisipa mutu de?’ yalepó.

16 Ai ala du dere kaae, nalo wale whi folosóró fóo, folosóró fele whi ti nalo wóo yaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné å sukåalopóló sore dakoróló momó yale fo

(Mak 10:32-34, Luk 18:31-33)

17-18 Téró, Yesu å Jerusalem be hulua-paae holaaairaalu, ama yó matepa wosetere 12 whirape atimasisi fu bitu tu depaae dapesó fóló, atimapaee duraalu, “Mióta dâ Jerusalem be huluapaae holaai i fole ape. Téteretei, kale whiné Naalema mepaae whiné eleké deyóló, so whimó Talepaae momaratere whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné naase tuåmó mulale faalopó. Ai whirapenémó åtamo fo tokótamo yóló, å só deróló, mo ti sinópóló, daairaalu fo dokaalopó.

19 Atéró, ai whirapenémó ti Juda mei, kaae fakené naase tuåpaae mulatépa, atimané å faleyóló doka doka yóo, fokosói ala yóló susupuróo, filipaa ni tó mó oleróló dóo yaalo ai ape. Atéró mo ti sukåalotei, sore be demó ti Talené å momó kepaaróló beteraalo ai ape,” yalepó.

Jems-ró Jon-tamomó hamané Yesupaae woserale fo

(Mak 10:35-45)

20 Téró, kale Sebediné naalema tamo hamané Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéró, wóló kale so å bukutiri teåne doropóló bitu duraalu, “Yålo i eraasepé yóló yåpaae wosetere ala wisinaalekó naao eraalóé?” yóló wosalepó.

21 Tétepa, ama åpaae duraalu, “Yålo yåmó noa alakó erópóló kisipa mute?” depa, kale soné duraalu, “Naao teåteróló kaae tare be tuåmó, yålo i naale tamokó me naale naao turu naase demó beteróo, me naale naao fę naase demó beteróo, yaasepóló dapó” yalepó.

22 Ai fo depa, Yesuné kale whi tamopaae duraalu, “Diaamoné epaae ai wosetere fo beteta, diaamo kisipa inipó. Dowi ala kwia tokóló aluraairaalu, susupu sóró sinaaire ala, diaamonékélé şumó senére?” depa, atimaamoné duraalu, “Dåmonékélé şumó senérápó,” yalepó.

23 Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yålo naaire wutimó belere węi diaamonékélé şumó naalotei, turu naase ó fę naase demó betaaire alata, ti yålo teåteróló kaae tanipó. Ai alata, yålo Ayané ama

tęteróló kaae taru, aimó betaaire whi tamokélé, ama mo taketitei tukóló betero beterao,” yalepó.”

²⁴ Tétepa, kale mepaae yó matepa wosetere naase tamo whirapené ai dere fo woseturaalu, u kale whiró nomatamopaae fopaae yóló dei tuę mualepó.

²⁵ Atétepa, Yesuné atimapaee tourale ape yóló duraalu, “Juda mei, kaae fake tęteróló kaae tare topo whirapené mo so whi tęteróló kaae tawóo, atimané sóró betero betere whirapenékélé mo so whi tęteróló kaae taru, i ala erae du betereitei diaaę ai kisipare ape.

²⁶ Atétere kaae, dię tuamókélé ai ala momókó yaęse. Aténi, dię tuamótamo doasi topo whi betaai kisipa mutepa, ti so whi feané kutó diratere whi betero pólo yae.

²⁷ Whi me de doasi doi mole whi betaai kisipa mutepa, ti dięné wae sóró kutó diratere whi kaae betae.

²⁸ Kale Whiné Naalema waletaita, ama kutó dirópóló mepaae whirape sóró beteraai wéni, mo whiné kutóitei ama diróo, so whiné betere bete aluyaęsóró, ama betere bete hale melóló, dupuróló tao sóo yaairaalu, walepó,” yalepó.

*Yesuné kele dowi whi tamo wisirale fo
(Mak 10:46-52, Luk 18:35-43)*

²⁹ Atéro, Yesu ę ama yó matere whirapetamo ai Jeriko be hulua taaróló fu betaalemó, so whi mo feané atima sya wou betalepó.

³⁰ Atétepa, kale kele dilikire whi tamo tu demó betere mó, Yesu fu beterao dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depitné Naalema Tale doa whi-ó, damo kolené sukuturaalu, tao sae,” yalepó.

³¹ Ai fo depa, so whi feané kale whitamopaae taalae yóló foné supatei, woseni nisiyóló, mo ti fo fakeyóló duraalu, “Depitné Naalema doa Tale-ó, damo kolené sukuturaalu tao sae,” yalepó.

³² Atétepa, Yesu ę aimó kejoyóló daalu, kale whi tamopaae ape yóló, atimaamopaae woseturaalu, “Yalo diaamopaae noa alakó erópóló de?” yalepó.

³³ Ai fo depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao damoné kele wisiraasepóló dapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné mo kolené sukuturaalu, atimaamoné kelemó olaa yalepó. Atéro olaa yaletamotóro atimaamoné kele wisitepa, Yesu sya felepó.

21

Yesu doasi topo whi aoyóló Jerusalem be huluapaae sókó fele fo

(Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

¹⁻² Atéro, atima Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai, kale *Olip* du sorokó molemó tęne Betpas bemó sókó felepó. Aimó Yesuné ama yó matere whitamo dotonaaai duraalu, “Diaamo u be huluapaae fóló kelenalemó, betę *donki* hupu ama maletamo halikané duló betaalo ai ape. Téyaalopa, ai hupu ama maletamo wusuró ę beterepaae taayóló sóró ape.

³ Whi menétamo diaamopaae, ai hupu neyaai taayóló só fute? depa, i fo yae. “Talené ama kutó doasi moletai, diyóló kemetepa, momó sóró waai, kapala asiri serę fae yale tikimó sóró fulapó,” yalepó.

⁴ Até yaletaita, take Kótóné ama kóló whiné yóló muló betere fo motóro dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

⁵ “Jerusalem be hulua so whi-ó, diaaę doasi topo whi ai walapa, kelae.

ęta fopaae buni, mo naamei whi teó utę *donki* hupuné sisó tómó betóló ai walapa, kelere?” erapó.

⁶ Atéro, Yesuné ama yó matere whitamo fóló, atimaamopaae yae yale alatóro yalepó.

⁷ Téro, kale whi tamoné *donki* hupu ama maletamo wusuró dapesó wóló, atima feané kuti sokóló, ai hupuné sisó tómó whamenóló, ai tómó Yesu beteralepó.

⁸ Atéro, so whi feané kutirape sokóló tu tómó whamenaté fío, mepaae so whiné ti ni teteirape tukóló whamenaté fío du betalepó.

⁹ Atétepa, mepaae so whi ti ętamo folosóro fío, mepaae so whi nalo wóo du bitu, fo fakeyóló ę dukiróturaalu,

“Hosana, Depitné Naalema doa whi-ó, da tao sae.”

“Talené doimó wale whi wisinaale Kótóné wisirópóló yae.”

“Mo ó taoró betere Tale Kótóné doi hale sóró horae,” deté fu betalepó.

¹⁰ Atéró, Yesu ɔ Jerusalem be huluapaae sókó felemó, so whi feané fo tiki whaatamo ɔ busuró wou betepa, ai be huluamó betó mole so whiné woseturaalu, “Ai wale whi-a de yaleé?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa, ɔ busuró wale so whi feané atimapaae duraalu, “Aɔa, Kaleli haemó teɔe Nasaret be hulua whikó Kótóné fo eratere kɔló whi Yesupó,” yalepó.

Yesuné momatere be dolomó hɔkó farale fo

¹² Atéró, Yesu ɔ momatere be dolopaae sókó holalemó, ai be dolomó whirape ɔla ɔla dotonóló duputamó yóló su betepa, atima hɔkóló taae faralepó. Téró, kae kae be hulua whi atimané kae kae *moni* duputamó du betere whirape bitua dere ni fakerapekélé, kale ba hɔkósere dotonóló dupu du betere whirape bitua dere fɔloi ni fakerapekélé fea fesekeyó mepaae whirape dóló hokó faróló, fetée deralepó.

¹³ Atéró, ama atimapaae duraalu, “I fo aseýóló muló betepapó. Yalo i beta moma betɔ yaairaalu teɔnapó. Tépateti, diaaɔ ai dere alané ɔlémi nokole whirape betere be aɔrótu betepapó,” yalepó.

¹⁴ Téró, mepaae kele dilikire whiraperó hó momaare whirapetamo, ai momatere be tuɔpaae wua depa, Yesuné atima wisirótu betalepó.

¹⁵ Téyaletei, ama ai dere ala wisinaale kolóo, ai momatere be tuamó betó mole naale senaalené fo fakeýóló, “Hosana, Depit-né Naalema-ó,” yóló du betere fo kale mo so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné wosóo, yóló, atima dei tué muturaalu fopaae bualepó.

¹⁶ Tétepa, atimané ɔpaae woseturaalu, “I naale senaalené du betere fo-a, naao wosere?” depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Épó. Kale aseýóló muló betere fo diaaɔ dosɔyóló kisipa muni airapó. Ketei naale senaaleró teɔnemó teó belere naale senaaletoné Kótóné doi hale sóró horópolópó yóló, Talenétei tukóló muló betepapó,” yalepó.

¹⁷ Atéró, atima ai be huluamó betó mupa taaróló, ɔ u Betani be huluapaae fóló, diki betɔ fiyalepó.

Yesuné nose sélirale fo (Mak 11:12-14, 11:20-24)

¹⁸ Atéró, ɔ mo hikati u kale be huluapaae momó fesaae yóló fu betalemó, tumó ɔ mo wotené sinalepó.

¹⁹ Atépateti, ɔ fu betalemó, tumó ni nose daapa, nose daale felekepaae fóló kelalemó, dukélé woleni, hale sókumaaté epa kelalepó. Atépa, ai nipaae duraalu, “Du momó kaae woleyaalo mei ai ape,” yalepó. Ai fo yaletamotóro kale ni mo ti séliyó deyalepó.

²⁰ Atéró ama yó matere whirapené ai kale ni sélitere ala kolóló siraturaalu, i ni hapale tétitei séliyale-a, neýóló yalerópóló, atimané ɔpaae wosalepó.

²¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo diɔpaae mo i dere ape. Diaaɔ kisipa tiki tamo muni, mo ti tiró bitutamó, yalo nipaae yale kaae, diaaɔkélé ai ulupaae ɔ daale tiki taaróló, a wei kɔla tómó daane derepaae depa, mo téyaalo ai ape.

²² Diaaɔ kisipa tikitamo Talepaae mo ti tiró bitu, moma duraalu, noa ɔlakó wosetepa, ti diaaɔ ai wosetere ɔla mo saalopó,” yalepó.

Yesupaae ɔ né sóró betereleé yóló wosale fo

(Mak 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Atéró, Yesu ɔ momatere be tipiné bopéro daaló beterepaae fóló, yó mótu betepa, mo so whimó Talepaae momaratere whiraperó mepaae whi disirapetamo wóló ɔpaae woseturaalu, “Naao ai alarape du beterepóló, ɔ né sóró betereleé?” yalepó.

²⁴ Ti fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Yalokélé diɔpaae betɔ wosetere fo yaalopó. Yalo wosetere fotamo diaaɔ ɔpaae tokó matepa, ti ɔpaae ɔ né sóró beteratepa de? yóló wosale fokélé yalo diɔpaae tokó melaalo ai ape.

²⁵ Take Jon-né so whi wei tópurale ala momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae depa yalepé, hale mo whiné yae depa, yaleé?” yalepó. Ai fo

depa, atimasisitei fo kɛlaaróló duraalu, “Dɔ́nétamo ó hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti dɔ́paae diaaɔ ama dere fo wosóló, ɔ́paae kisipa tiki tiréni dere ala noatepa yale? fo yaalopó.

²⁶ Ti mo whiné yae depa yalepó fo uɔ́tei, Jon ɔ́ Kótóné ama fo eratere kóló whípóló so whí mo feané kisipareteiné, atima dɔ́ daɔ́sóró wirapó,” yalepó.

²⁷ Atétepa, atimané Yesupaae duraalu, “Dɔ́ kisipanipó,” yalepó. Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mené ɛ́paae i alarape yae depa dapóló, yalokélé diɔ́paae yó melaalomeipó,” yalepó.

Beta whiné naale tamopaae dó faróló yale fo

²⁸⁻²⁹ Atéroró atimapaee duraalu, “I dere fo wosóló, diaaɔ noa kisipa muaaló? Whí betɔ́né ama naale tamo beterepó. Tépa, kale whí ɔ́ ama me naale beterepaae fóló duraalu, ‘Ti naale-ó, ya yalo wain kutó dirane faasepólópó,’ yalepó. Téyaletéi, kale naalené alimapaee naao kutó dirane fole ɔ́ hórópó yaletéi, nalomo ama kisipa feteyóló wisirapóló dirane felepó.

³⁰ Tétepa, kale whí ama me naale beterepaae fóló, me naalepaae yale fo kaaetóroró yalemó, ai naalené duraalu, ‘Aya-ó, wisirapó téyaalopó,’ yalepó. Téyaletéi ɔ́ feni, hóyalepó.

³¹ I kale naale tamokó mé naalené ama alimané kisipa mole ala eraleé?” depa, atimané tokó mótu duraalu, “Folosóroró yale naalenépó,” yalepó. Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diɔ́paae mo i dere ape. Kale *takis moni* siré kotere whíraperó nópu nokole sorapetamo Tale Kótóné tɛ́teróló kaae tare be tuɔ́paae sókó furaalu, folosóroró atimapi faalo ai ape.

³² Ti noatepaae, kale wɛ́i tópuratere whíkó Jon waletéita, mo donoi alamaaté yó melaai waletéi, diɔ́né ama dere fo wosóló, kisipa tirénipó. Téyaletéi, *takis moni* siré kotere whíraperó nópu nokole sorapetamoné ti ama dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tiralepó. Atéroró, atimané du betere alakélé diaaɔ kolólóte, mo dapóló diɔ́né dowi ala taaróló, kisipa feteyóló, tirénipó,” yalepó.

Wain képi kutópaae dó faróló yale fo (Mak 12:1-12, Luk 20:9-19)

³³ Atéroró, Yesuné duraalu, “Fo sale fo me kae i dapa wosae. Beta whiné ama haemó wain kutó diyóló, tipiné bolaayóló atimané wain képi du dɔ́wóló wɛ́i tepeyaairaaalu, kutú diri dukiyóo, kale kutópaae ɔ́lémi whí wale kelaai kaae tawóló betaaire be ɔ́lo mo sikipaae horóló tɛ́yóo yalepó. Atéroró kale whí ɔ́ mepaae uké faairaaalu, mepaae kutó diratere whírapepaae ama kutó kaae tawae yóló, atima sóroró beteróló ɔ́ felepó.

³⁴ Atéroró, kale wain du teketeré ali wapa, ama mepaae kutó diratere whírape u kale kutó kaae tare whírape beterepaae ɔ́lumétepa sóroró muló betere ɔ́lakó senaale fae yóló, dotonalepó.

³⁵ Téyalemó, ai kale kutó kaae tare whírapéné u kutó diratere whírape me whí hɔ́le fokosói ala yóló susupuróo, me whí mo ti dóló sukunóo, whí me kapo duné siriyóló dóo, yalepó.

³⁶ Até itikimó, momómo kale whiné ama mepaae kutó diratere whírape dotonalepó, ai whírapekéle take folosóroró dotɛ́yale whírapepaae erale ala kaaetóroró ipakalepó.

³⁷ Atéroró, nalo mo ti kemeróturaalu, kale whiné ama naale so whiné mo wisiyóló dape saalopóló kisipa muóló, dotonalepó.

³⁸ Téyaletéi, kale kutó kaae tare whírapéné kale whiné naalema wale kolóló, atimasisi fo kɛlaaróló duraalu, ‘Ai naalenéta, ama alima sinitépa, ɔ́la ɔ́la fea ama saai du beterepa, ai ɔ́la ɔ́la fea dɔ́né saai ɔ́kélé daalopa, siépe,’ yalepó.

³⁹ Atéroró, atimané kale naale ai kutó alépaae tao sóroró taae deróló mo ti dalepó.

⁴⁰ Atépa, ai kale wain kutó tale wouraalu ai kutó kaae tare whírapepaae noa alakó eraaló?” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, atimané ɔ́paae tokó mótu duraalu, “Mo sonalei dowi ala du betere whírape atima mo ti sinópóló ama daalo ai ape. Atéroró, ama kale wain du ɔ́lumétepa sóroró wisiyóló bukóló atima sóo, kale kutó tale melóo, yópóló mepaae whírapepaae kaae tawae yaalopó,” yalepó.

⁴² Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné ašémó yóló muló betere fo diaaɔ

dosąayóló kisipani airapó.

'Kale doakale kane fake be tẹtere whịrapené dopa taae farale kapotei, be hulua deyaaire doasi eleké alée felepó.

Ai kelaalo kokọi ala, Talenétei eró betepa dané kilituraalu, sira du beterapó,' erapó.

⁴³ Tẹrapa, yało diąpaae i dere ape. Kótóné ama tẹteróló kaae tare ala wisi dią tuámó moletei, ama tokó sóró du wisinaale woler-aaire so whịpaae melaalo ai ape.

⁴⁴ Whị me de ai kane fake tómó dé nukupa, ti ai whịné ama diri derakó faalotei, whị me detamo ai kane fake dorowouraalu tẹiyaratepa, ai whị mo ti derakó fóló muaalo ai ape," yalepó.

⁴⁵ Atéró, mo so whímó Talepaae momaraterere topo whịraperó Farisi whịrapetamoné ai yale fo sale forape woseturaalu, Yesuné ai yale fota, atimapaetóro yalepóló kisipa mualepó

⁴⁶ Atétepa, atimané ą daaire tų kik-itu betaleteti, so whị feané kisipané ąta hąle mo whị mei, Kótóné ama fo eraterere kóló whịpóló kisipareteiné, atima daqsóro witepa taaralepó.

22

So dokotere be demó ọla deyóló nokolepaae dó faróló yale fo (Luk 14:16-24)

¹⁻² Atéró, Yesuné atimapaee fo sale me kae yóló duraalu, "Kótóné ó hepen bemó tẹteróló kaae tare aqmó mole alata, betą doasi topo whịné ama naalemané so dokotere be demó ọla deraairaalu, donoróló mulaterere kaaepó.

³ Kale whịné atéró detere ọla naai ape yóló ali male so whị dape sene fae yóló, ama kutó diraterere whịrape dotonaleteti, atima hųyóló waalomeipó yalepó.

⁴ Tétepa, ama mepaae kutó diraterere whịrapemo dotonótu duraalu, 'I detere ọla naai ape yóló ali male so whịpaae i fo yae. Yało ọlata taleyóló mulóló, *bulmakau* hupuró mepaae seraai huputamó dóló turukiyóló mulóo, mepaae ọla ọlakélé fea mo sųmó taleyóló mulóo erapa, yało

naalené so dokotere be demó detere ọla naai ape yae,' yalepó.

⁵ Téyaleteti, atima ai dere fo woseni nisyóló, dapo dapo yóló, me whị ama kutópaae fóo, me whị ti ama yaai tué mole alapaae fóo, yalepó.

⁶ Mepaae feni hąle betere whịrapené ti ama kutó diraterere whịrape fokosoi ala yóo, mepaae mo ti dóló sukunóo yalepó.

⁷ Atétepa, kale doasi topo whị ą fopaae buóló ama diki tare whịrape u kale whịrape dale whịrape dóló kemeróo, atimané doasi be huluakélé si biliyóló, torokó fąle fae depa atima fóló, si biliyóo yalepó.

⁸⁻⁹ Téró, ama kutó diraterere whịrapepaae duraalu, 'Kale so dokoteremó detere ọla sųmó taleyóló mulóo betepatei, ai ọla naai ape yale whịrape atima i detere ọla naaire mo sųnipa taaróló, dią fóló, doasi bepaae fole tų demó ó sawatamo tųmó mepaae so whịkó keletepa, ti i detere ọla naai faalopóló dape siré kwęae,' yalepó.

¹⁰ Atétepa, ama kutó diraterere whịrape doasi be huluapaae fóló, tųtu so whị keketé kwęyóló, wisi so whịró dowi so whıtamo hoko dape siré kwęyóló, tourale tikimó, be mo ti fąae felepó.

¹¹ Téyaleteti, kale doasi topo whị ai ọla naai wóló betó mole so whị kuapaae fóló kelalemó, whị betą kale so dokotere be demó ọla naairaalu, derótua dere kuti deró bitinipa kelalepó.

¹² Atépa, kale doasi topo whịné ąpaae woseturaalu, 'No-ó, ya so dokotere be demó detere ọla naai derótua dere kuti derénire noatepa yaleé?' yóló foné salemó, kale whị haleturaalu, fokélé tekeni, hokomó sókó fi beterepó.

¹³ Tétepa, kale doasi topo whịné ama kutó diraterere whịpaae duraalu, 'Ai whị belamó diliki dolomó wole du bitu ama serekenétei, ą turukóló nuku beterópólópa, hó naase dokóló taae derae,' yalepó.

¹⁴ Ti noatepae, so whị mo turó ape yaleteti, tóróti sokósu yale so whịmaaté wóló beterapó," yalepó.

Sisapaae takis moni melae yale fo (Mak 12:13-17, Luk 20:20-26)

15 Téro, kale Farisi whirape fóló, Yesuné ama dere fomó ą só deraai dapóló, fo dokóló mulalepó.

16 Atéro, atimané yó matere whiraperó Herot-né fo eratere whirapetamo Yesu beterepaae dotonóló, atimané ąpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ya betą mo formaaté yó mótu bituraalu, Kótóné ama kisipa mole ala ó yóló muló betere fo mo sya fóló erótu betereitei, ąané kisiparapó. Ti noatepae, naao fo yó móturaalu doasi doi mole so whi kolóló ya wini, doasi doi mole so whipaaekélé, doi muni belei sókó deóló betere so whipaaekélé, mo betą kaae alatóró erótu beterepó.

17 Sisapaae *takis moni* matere ala wisirépé, dore? Ti naao noa kisipa mute?” yalepó.

18 Ai fo yaleteti, atima dowi kisipa muturaalu, Yesuné ą só deraai tų kikitu betere ala kolóló, atimapaae duraalu, “Dorutei tó tikiné ąle sikili du betere whirape-ó, noatepa diaaą ę só deraai tų kikitu bitu de?

19-20 Térapa ąané *takis* melótua dere *moni* ąalo kelaalopa sóró ape,” yalepó. Tétepa, atimané ą beterepaae betą *denarias moni* sóró wapa, ama atimapaae woseturaalu, “I asoró i mole doitamo-a, né?” yalepó.

21 Ai fo depa, atimané ąpaae tokó mótu duraalu, “Aita Sisanépó,” yalepó. Tétepa, ama atimapaae duraalu, “Sisané ąlapa ti Sisapaaetóró melae. Kótóné ąlapa, ti Kótópaaetóró melae,” yalepó.

22 Yesuné atéro dere fo woseturaalu, “Haió!” yóló sirayóló, atima ą taaróló felepó.

Kepaayóló betere whirape so dokotimipóló yale fo

(Mak 12:18-27, Luk 20:27-40)

23 Atéyale be ątamotóróti mepaae Sadyusi whirape Yesupaae betą fo wosaai dapóló walepó. Ti ai Sadyusi whirape atima kisipanéta, sukale so whi momó kae kepaayaalo meipó dua dapó.

24 Atétere whirapené Yesupaae woseturaalu, “Yó matere whi-ó, Moses-né ąpaae etei fo yóló muló beterepó. ‘Whi betą naale senaale deni, ąle betéro sukutepa, ti so wulia nomané dokóló naalekó detepa, ti

noma betale sirimó, ai naale beterepóló, erapó.

25 Téro, weikeró nomarape ątamo betalepó. Téru, topo whi ą betą so dokaleteti, naale senaale dini, ąle betéro kale whi sinitepa, kale so wulia ama noma me whinėmo dokalepó.

26 Téyaleteti, ai kale whikélé naale senaale dini, noma yale kaaetóró ąle sukalepó. Atétepa, kale so wulia me whinėmo dokalemó, ai whinėkéle naale senaale dini, ąle sukalepó. Mepaae ąuró nomarapekéle atérótóró sisiraae felepó.

27 Nalo mo kemerótu, kale sokélé sinalepó.

28 Téyalepa, mió kale sinale whirape kepaayóló betaaire sukamó, kale weikeró nomarapekó mé whiné ai kale so dokaaló? Ti noatepae, aita nomarape dokó feané dokoté wale sopó,” yalepó.

29 Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Diaaą ai mutu betere kisipata, kale ašemó yóló muló betere foró Kótóné doasi bole fotokótamo wisiyóló kisipani, ąsókéle furaalu du beterepó.

30 Kale sinale whirape momó kepaayóló betaaire sukamó whikélé so dokóo, sokélé whıtamo fóo ini, ó hepen bemó betere *ensel*-rape kaae betaalo ai ape.

31-32 Kale sinale whirape atéro kepaayóló betaalopóló, Kótóné ąpaae ašemó ere fo dosąayóló kisipanié? Téro ama duraalu, ‘Ęta, Abraham, Aisak, Jekop-sépi atimané Kótópó,’ yalepó. Ti ai sukale so whi mo ti alu wuąsóró ti i dosąayale so whirape tetéróló kaae tare Kótópó fo wuąmeipó. Ti ąta, mió i betó mole so whiró take sukóló kepaayóló betó mole so whıtamo tetéróló kaae tare Kótópó,” yalepó.

33 Tétepa, so whi feané ai dere fo woseturaalu, haió! yóló sirayalepó.

Tale ą waaire be ą ó suka kele mené tuęnipóló yale fo

(Mak 12:28-31, Luk 10:25-28)

34 Téro etéyalepó. Yesuné kale Sadyusi whirapené wosetere fo mo donótóró tokó matepa, kale Farisi whirape, atima betapaae touróló atimasisi fo kęlaaralepó.

³⁵⁻³⁶ Atéro, Moses-né asere fo yó matere kisipa tiki fosó fosóre whi betané a kaae ke-laai su sóró woseturaalu, “Yó matere whi-ó, kale yóló muló betere foné i ala yae ere doasi topo fo-a, mé foé?” yalepó.

³⁷ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Naao Talepaae yaala sókó fóló, hekesené sinitere alata, naao hosaa bete turónékélé, naao kepe bete turónékélé, naao kisipa tiki bete turónékélé, yaala sókó fu betae.

³⁸ Ti ai alata, ama folosóró yae yóló muló betere mo doa topo ala ai ape.

³⁹ Ai kilipaae me tamo dakoróló yae yóló muló betere mo doasi topo fo i ape. Naaotei ya yaala sókó fóló hekesené sukutu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé atéro yaala sókó fu betae.

⁴⁰ Kale yae yóló muló betere forape fearó Kótóné ama fo eraterere kóló whirapetamoné ere fota, ti i doasi topo fo tamo tómó beleró beterapó,” yalepó.

*Keriso a né naalemaé yóló yale fo
(Mak 12:35-37, Luk 20:41-44)*

⁴¹⁻⁴² Atéro, kale Farisi whirape betapaae tourale wóló betó mupa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Kótóné so whi tetéroló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Keriso-a, né naalemaé?” yóló wosetepa, atimané tokó mótu duraalu, “Depit-né deté wale whiné deale naalepó,” yalepó.

⁴³⁻⁴⁴ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Kale Deji Kepe Wisiné Depit fotokoratepa, Depit-né apaae Tale-ó ere fo-a, me whiné ama deale naalené deté fele naalepaaetei Tale-ó fo dua de? Té dumitei, Deji Kepe Wisiné fotokoratepa Depit-né apaae Tale-ó fo aseyóló i muló betere ape. Ai fota i ape. ‘Talené e tetéroló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bóe whirape atima yalo teteirape aleróló, naao hó aomó beteraalopa, ya yalo turu naase demó bitu kaae tawae,” erapó.

⁴⁵ Ti Depit-né apaae Tale-ó fo du bitipa, momómo ama naale-ó, dere fomo neyóló yaleé?” yalepó.

⁴⁶ Ti fo depa, whi betané kélé Yesuné ai yale fo mené tokókélé menénipó. Ai be demó kaae sóró fóló, mepaae whirapené wosetere fo me kae ini, taaróló felepó.

23

*Dowi kwia saalopa kaae tawae yale fo
(Mak 12:38-39, Luk 11:43, 11:46, 20:45-46)*

¹⁻² Téro, Yesuné aimó touróló betó mole so whiró ama yó matere whirapetamopaae duraalu, “Moses-né asere fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamota, kale doasi whi Moses betale sirimó bituraalu, ama yó matere ala yó tarapó.

³ Atimané yó matere fo diaaq wosóló, sya fóló erótua yae. Tépateti, atimané ai du betere ala momókó sya fóló yaqse. Ti noatepae, atimané yó mótu betere fota wisiyóló yó mótu bitutei, sya fóló eraterere alamo dumipó.

⁴ Atimané doasi sekei qlarape whirapené beleyópóló, dokóló atimané hulúmó belerótua dapó. Téteretei, atimanémo ai kale sekei qla belere whirape fasóló mo sawa tao sere alakélé dumipó.

⁵ Atimané du betere ala feata, ti so whiné kolóló dukirópóló, dua dapó. Téturaalu, Kótóné fo atimané kutiri tuamó bulapóló, so whiné kolóló aunópóló, aseyóló atimané kutirimó meleke kaae beleyóo, naasemó hq kaae sóo, Kótópaae moma yaaikélé, atima mo ekelerapó yópóló, deraterere floi kuti mo ti foloróló kwiamó, mepaae au-raterere qla olerótua yóo dapó.

⁶ Téturaalu, qla detere be demó mo doasi doi mole whirape bitua dere tikimótóró betaai ekéle yóo, moma dere bemó doasi topo whirape bitua detere tikimó maaté betaai ekéle yóo dua dapó.

⁷ So whi fea touraterere tikimó betó mole so whiné atimapaee doasi doi mole yó matere whi wisi kóló yóló, dukiraterere kokómó dua dapó.

⁸ Atétu dere kaae, mepaae whirapené diapaae *Rabai*, yó matere whi-ó, yaqsóró yae. Ti noatepae, diá tuamó doasi topo whi betatóró betepa, diá fea ti mo norapetóró ai betere ape.

⁹ Mepaae i haemó betó mole mo whipaaetei diané aya-ó, du betaqse. Ti noatepae, diané Aya mo betá ó hepen bemó beterapó.

¹⁰ Mepaae whiné diá kilituraalu, diapaae yó matere whi-ó, yaqsóró yae. Ti noatepae,

diã yó matere wh̄ita, so wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere doasi wh̄i Keriso ą betą beterapó.

11 I haemó diã tuãmó doasi doi mole topo wh̄i betepa, ti ai wh̄i ą diãné kutó diratere wh̄i betaalo ai ape.

12 Ti noatepae, mepaae wh̄i dené ama doitei hale sóró horótu betepa, ti atétere wh̄iné doi haepaae só deraalopó. Téretei, mepaae wh̄i dené amatei ą deróló dua betepa, ti atétere wh̄iné ama doi doasi muaalo ai ape.

13 Diã Moses-né as̄ere fo yó mótu betere wh̄iraperó Farisi wh̄irapetamo-ó, tiki tuãpaae dorutei h̄ale sik̄ili du betepa, Kótóné diã dowi kwia melaalopa, mo doasi witu betae. So wh̄i fea Kótóné t̄eteróló kaae tare bepaae sókó faai fu betepatei, faqsóró ai t̄u diaaą dere alanétei seséyóló kinótu beterapó. Ti diãta, ai t̄umó sókó fumitei, aipaae sókó faai fole so wh̄i ai sesétu betere ape.

15 Diã Moses-né as̄ere fo yó mótu betere wh̄iraperó Farisi wh̄irapetamo-ó, tiki tuãpaae dorutei, tóné h̄ale sik̄ili du betepa, Kótóné doasi dowi kwia melaairetei wió yae. Mepaae wh̄irape diãtamo touróló doasi fake firaai dapóló, w̄ei tómkélé, hae tómkélé, kutu beterapó. Atéró, me wh̄ikó diaaą dere fo wosóló diã fake alene wapa, diaaą dere ala yó melóló, ai yó matere alanétei diaaą du betere dowi ala bosenóló, mo dowi si duku beterepaae faai betere wh̄irape kaae beterótua dapó.

16 Diãkélé keke dilikire wh̄irape bitutei, me wh̄ipaae t̄u i mole ape yóló yó matere wh̄i kaae betepa, mo doa dowi kwia saalopa, wió yae. Ti noatepae, diãné etei fo dua dapó. Wh̄i me dené Tale Kótóné momatere be doi yóló mo dirii malo depa, ti me bete muni, Tale Kótóné momatere be tuãmó mole *kold kapa* doi yóló, Kótópaae mo dirii malo yóló mulatere fo tikitepa, ti mo doasi kwia saalopó dua dapó.

17 Diã keke dilikiyóló tuékélé okokore wh̄irape-ó, doasi topo ąla-a, noaé? Momatere beta, doasi topo ąla ai ape. Ai *kold kapanéta*, ti momatere be wisiróló kae mulótumipó. Tétumitei, Momatere be tuãmó Kótóné ala eratereteiné, ai be tuãmó

mole *kold kapatei* wisiróló, kae mulótua dapó.

18 Meta, diaaą i fokélé dua dapó. Me wh̄iné ama dere fo diriróturaalu, Talepaae h̄ale matere ąla belerótua dere kapo doi yóló, malo depa, ti ai bete munipó. Kale ai kapo tómkó sukulaa dalaai beleratere ąla doi yóló, dirii malo depa, ti mo dirirapó dua dapó. Ai fotamo tikitepa, mo doasi dowi kwia saalopó du beterapó. Diã keke dilikire wh̄irape-ó, mé ąla doasi bete mule? Talepaae h̄ale matere ąlapé ai ąla beleraterere tiki doasi bete mule? Ti ai h̄ale matere ąla beleratere tikiné Talepaae h̄ale matere ąla wisiróló, kae mulótua dapó.

19 Diã kisipa tiki okoko yóló, kekekélé dilikire wh̄irape-ó, mé ąla-a, doasi topo ąlaé? Kótópaae h̄ale matere ąlapé, ai ąla mulatere tikié?

20 Téraapa, wh̄i me dené ama fo diriróturaalu, hupu ó mepaae ąla beleraterere tiki doi yóló malo depata, ti kale sukulaa dalaai beleratere ąlakélé wusuró doi yóló malo ai dere ape.

21 Wh̄i me dené Kótóné momatere be doi yóló dirii malo depa, ti ai momatere beró ai bemó betere sekétamo wusuróné doi yóló malo ai dere ape.

22 Wh̄i me dené dirii malo duraalu, hepen be doi depa, ti kale doasiné t̄eteróló kaae tare tikiró aimó betere sekétamoné doi yólókélé, du beterapó.

23 Moses-né as̄ere fo yó mótu betere wh̄iraperó Farisi wh̄irapetamo-ó, diã tiki tuãpaae dorutei, h̄ale sik̄ili du betereiteiné, doasi dowi kwia saalopa, mo wió yae. Ti noatepae, diaaą kutómó ere ąla naase tamo epa, betą ti naao Kótópaae h̄ale matapó. Téretei, mo doasi bete mole ala diaaą kisipa muni, sisópaae eróló, mo keteró beterapó. Ai doasi bete mole ala i ape. Fo tokótamo yóló mo donoyóló taletere alakélé, k̄olené sinóló tao sere alakélé, Kótópaae kisipa tiki tiróló, ama ala h̄ale eró tareteikélé, fea diaaą kisipa keteró beterapó. Ti mepaae yóló muló betere doasi bete alarape fea wisiyóló eróturaalu, mepaae sawa alarapekélé kisipa keteréni, fea touróló eróluasóró mo wisi uapó.

24 Diã keke dilikirutei, mepaae wh̄ipaae

tụ i mole ape yóló yó mótu beterapó. Diḡané ọla nukuraalu, mo sawa dokọletamo họko naọsóró, mepaae ọla ọla sorokóló nuku beterapó. Tétu bitutei, doasi *kamel* hupumo, ti diḡané kiliniyóló ọlatamo touróló họko ai nuku betere ape.

²⁵ Moses-né yóló muló betere fo yó mótu betere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, diḡ tiki tuḡpaae doruraalutei, ḡale sikili du bettereiné mo dowi kwia saalo ai ape. Diḡané wẹi nokole wutiró nukutamo tómaaté fukuturaalu, tuḡpaae fukutumipó. Ti ai tómó maaté fukutu betere so whịta, ọlémi nokole alakélé, ukusi yóló ekẹle dere alakélé mo fḡanapó.

²⁶ Kele dilikire Farisi whị-ó, folosóró ti kale wẹi nokole wutiró ọla nokole nukutamo tuḡpaae hotowayóló fokae. Atétepa, ti tóta ama ḡaletei fokó faalo ai ape.

²⁷ Moses-né asẹre fo yó mótu betere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, tiki tuḡpaae doruraalutei tóné ḡale sikili du bettereiné mo doasi dowi kwia saalo ai ape. Diḡata, kale whị dou tómó kale deḡ ni fẹné aurale tikimó kelaalo mo kokọre kaae erapó. Ti whị dou tóta kelaalo kokọretei, whị mole dou tuḡ dolopaaeta, sukḡale whịné diriró kae kae kẹlaamilitamo fḡanapó.

²⁸ Diḡakélé u tuḡpaae atei kaae ala epatei, so whị feané diaaḡ tó tiki maaté kilituraalu, mo donoi ala du betere whịrape nisi du beterapó. Diaaḡ tiki tuḡpaaeta, whị dilikitere alaró kae kae mo sonaalei dowi alatamoné ai fḡane ape.

²⁹ Moses-né asẹre fo yó matere whịraperó Farisi whịrapetamo-ó, diḡ u tuḡpaae dorutei, tómó ḡale sikili du betepa, mo dowi kwia saaireteimó wió yae. Diḡata, Kótóné ama fo erale kọló whịrape dourale tikiró, mo take donoi ala yóló sinale whịrape dourale tikitamo hotowa yóló be tẹnóló aurótu beterapó.

³⁰ Atéturaalu, diaaḡ etei kaae fokélé du beterapó. Dḡatamo, noutererape betale alimó bituḡsóró, ti Kótóné ama kọló whịrape dóló samea sókó fatua wuḡ meipó dua dapó.

³¹⁻³² Diḡata kae whịrape meipó. Diaaḡ ai du betere fonétei diḡ só deróturaalu, Tale Kótóné ama kọló whịrape dilé wale

whịrapené deté wale naalerapeta, diḡatóró ai ape. Térapa, atimané deté wale dowi ala diaaḡkélé mo ti fakeróló du betae.

³³ Diḡ whị sinópóló tukó nokole mo dowi wulirape-ó, diḡatamo fo tokótamo yóló dowi si duku betterepaae só der-aairetei noa yóló ḡasókó faaloé?

³⁴ Térapa, ḡalo diḡ betterepaae Kótóné ama kọló whịrapekélé, kisipa tiki fosó fosóre whịrapekélé, Kótóné yóló muló betere fo yó matere whịrapekélé, dotonótu beterapó. Tétu betepatei, mepaae whịrape ti diaaḡ dóo, mepaae whịrape filipaare ni tómó oleróló dóo, mepaae whịrape diaaḡ fo wosetere be tuḡmó fokosói ala yóo, mepaae whịrape atima me be huluapaae botokó fupa, diaaḡ daai sya kwẹyóo yaalo ai ape.

³⁵ Atéyaletiné, donoi ala du betale whị Abel-né samea sókó feleteimó, kaae sóró dilé wóló, kale Barakayané naalema Sekaraiakélé momatere beró Talepaae ḡale matere ọla sukḡlaa dalatere tikitamo tuḡmó diḡané dalepó. Ai dilé wale whịrapené samea sókó feletei fea touróturaalu, diḡ mió i alimó betó mole whịrapepaae doa kwia melaalopó.

³⁶ ḡalo mo i dere ape. Take atéró whị dilé walemó dowi ala kwia fea touróturaalu, mió i betó mole so whịné saalopó.

³⁷⁻³⁸ Jerusalem be huluamó, betó mole so whị naao teyae! Kótóné ama kọló whịrape diḡ betterepaae dotonótua depatei, kapo duné siróló dua yale so whị-ó, kale bané ama malerape baase aḡpaae buó su dere kaae, ḡalo diḡakélé atéró dape saalopóló dua yaleteti, diaaḡtei hýyóló dowḡae fua yalepó. Téyaletiné mo doasi kọléo, Talené diḡ taalatepa, mió diaaḡ be hulua ai wópu mutapa, kelere?

³⁹ Térapa, ḡalo diḡpaae mo i dere ape. Diaaḡ ẹ kilini bitiré fóló, “Talené doimó wale whị Kótóné wisiratepa ḡ ḡainé sinóló betterópóló yae’ dere sukamó, ti diaaḡ ẹ momó kelaalopó,” yalepó.

24

Take kemetere sukamó yaaire ala (Mak 13:1-2, Luk 21:5-6)

1 Téro, Yesu momatere be taaróló fu betepa, ama yó matere whirape atamo hokolaane fóló duraalu, “Momatere be wisinaale ai tẹyóló muló betepa, kelere?” deté fu betalepó.

2 Tétépa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai tẹ mole berape diaaq kelere? Yalo diapaee mo i dere ape. Ai berape fea fisikó furaalu, kapo fake betakókélé me kapotamo olokopa kelaalomeitei, mo fea kolokó fóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

3 Atéro, Yesu a *Olip* du sorokó molepaee fóló betepa, ama yó matere whirape a beterepaee wóló atimasisi bitu apaee woseturaalu, “Da mokọleyaa yóló betepa, ya walemó kilita sókó faqsórópa, folosóró noa alapi eratepa kolóló, dané tué yaaloé? Keme yaaire be dẹrọ ya waaire be dẹtamo, dané kisipa yópóló noa alapi eraaloé?” yalepó.

4 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Me whiné di dilikóló kópaae alisóró falaqsóró, mo hotowayóló kaae tawae.

5 Ti noatepaee, whirape mo feané di dilikituraalu yalo doi yóló, ‘Eta, so whi fea tẹteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere whi Kerisopó,’ depa, so whi feané mo nisi yóló sya faalo ai ape.

6 Me tikipaae bóe du beterapó dere fokélé wosóo, mo felekemó bóe du betere alakélé kolóo duraalu, di tué sekeyóló wiyaqse. Ti noatepaee, ai alarapeta mo yaalopóló tukóló muló betereiteiné hasókó feni, mo yaalotei, kemeyaaire be dẹ ti teórapó,” yalepó.

7 “Me hae kwiamó betere be hulua whiró me hae kwiamó betere be hulua whitamó bóe doasi daalo ai ape. Me hae kwia tẹteróló kaae tare topo whiró me hae kwia tẹteróló kaae tare topo whitamokélé bóe daalo ai ape. Atéturaalu, doasi wote aliró doasi bao dere alatamo hae kwia feapaee wou betaalo ai ape.

8 Ai alarape feata, ti kale sorape naale saai sisó kaae sóró nuku dere kaae dapó.

9 Téturaalu, di ẹ sya wóló, yalo ala erótu betere, i hae kwia feamó betó mole so whiné di hóróló fokosoi ala yóló, mo ti sinópóló daalo ai ape.

10 Atétere sukamó, so whi mo fea kisipa tiki tiró betere ala taaróló, me whi hóróló atimasisitei bóe daairaalu, eleké deyóló u só derane, i só derale, du betaalopó.

11 Atétu betepa, mepaae whirape mo fea Kótóné ama mo kóló whi aqyóló wóló, so whi dilikóló kópaae faraalo ai ape.

12 Ti noatepa meipó. I hae kwia feamó betó mole so whiné dowi ala mo ti faketé furaalu, so whi feané yaala sókó fóló hekesené sukutu betere ala siri buóló, mo ti haepaae derepaalopó.

13 Tépatei, mepaae whi de kisipa tiki tiró betere ala mo ti yó taté fóló, kemene fole sukamó sókó fupa, ti ai whi aluni, Tale Kótóné ama mo tao saalopó.

14 Atéturaalu, Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó, mió wosetere kisi fo wisi i hae kwia feamó betó mole so whipaee yó maté koteremó, ita Talenétei eratapóló kisipa yaalopó. Ai ala yale kilipaae, ti mo kemeterere be dẹ sókó waalo ia ape.

15-16 Atétepa, Kótóné ama kóló whi Daniel-né mo taketi asemó yóló muló betere foné duraalu, be wópu mulaai, kelaalo mo sonaalei ọla Talené ama kae tukóló muló betere tikimó daapa kilitu, ai asere fo dosatere whi diané wisiyóló kisipa muae. Ai ala kilituraalu, Judia hae kwiamó betó mole so whi du sorokó mole tikipaae botokó fópóló yae.

17 Mo betá whikókélé siki be kemó biti até aqró bemó mole ọlakélé sene derepéni, mulópóló taaróló, botokó fae.

18 Whi me kutómó daapatamo ai ala depa, ti momó fesaayóló ama bukaaire kuti sene feni, mulópóló taaróló botokó fae.

19 Atétere sukamó kale naale ere soraperó teó naale tare sorapetamo mo doa kọlerapó.

20 Di botokó faairetei doasi sosóli aliró ssa nóló beterepóló, tukóló muló betere be dẹtamo tuamó eraqsóró, Talepaee momatu betae.

21 Ti noatepa meipó. Ai waaire doasi sekei alata, i hae keké nale alimó kaae sóró wóló, mió i betere alimókélé, take nalo betaaire alimókélé ai kaae sekei ala mo kelaalomeipó.

22 Atétere be demó, waaire sekei alarapetamo Kótóné hakekeróló tukóló mulóluameisóró, ti mo betá whikókélé hasókó fóló bituameipó. Até yaosóró, Kótóné sorokó suyóló sóró beteró betere so whimó kisipa mutu, ai be derape hakekeróló tukóló mulaalo ai ape.

23 Atétere sukamó, mepaae whiné duraalu, Kótóné so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Keriso i wóló beterepa kela depa, ó u wóló betere ape depa, mo dere nisiyóló wosóló kisipa tiraqse.

24 Ti noatepae meipó. Mepaae dilikitere Kerisoró Kótóné ama koló whipóló, kapala fo yó matere whirapetamo waalo ai ape. Atétu, kae kae ala yaairemó eraterere doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo eróturaalu, Kótóné sorokó suyóló beteró betere so whikélé kópaae falaai, kaae kolóló su saalopó.

25 Ai alarape yaai teópatei yalo diapaae ai yale ape.

26 Téyaalopa, mepaae whiné diapaae duraalu, 'Kale seké a whikélé bitinire tikimó wóló i betere ape,' depa, wosóló mo dapóló kelaai faqse. Ó, 'Be dolomó i betere ape,' depa, mo dere nisiyóló kisipa tiraqse.

27 Ti noatepa meipó. Suka hotereró dere epéneteí suka doropolepaaekélé deyó fu dere kaae, kale Whiné Naalema atéro mo hakeamó wapa so whi feané kelaalo ai ape.

28 Diané ó sapaae kese honalemótamo, kale ba dukaarape sé kweyóló bopétu betepa kilitu, sinale na ó hupu mupa dapó kisipa muae.

29 Ai sekei alarape yale kilipaaetóro 'Suka kekélé dilikiróló, wéliékélé mo de yaalomeipó.

Hqerapekélé torokó dorowóló, ó samó ere ola olakélé fea wore yaalo ai ape,' erapó.

30 Atétere sukamó, kale Whiné Naalema mo felekemó waai dapóló kisipa yópóló, ó samó doasi ala eratepa kelaalopó. Atéro ama doasi ere au wisinaaletamo ó sakomó hakeamó sókó wapa i hae kwiamó betóló fale so whi feané kilitu, doasi moló-u yaalopó. Kale Whiné Naalema ó samó atéro wouraalu, ama bole doasi fotokqro

Kótóné ama kae ere ala wisinaaletamo ó sako dolomó sókó wapa, kelaalo ai ape.

31 Atéturaalu, ama *ensel*-rapené ukulumó wuti mo doasi fakeyóló hale deté kuturaalu, hae kwia de dokq feamó ama sorokó suyóló kae beteró betere so whi dape siré kweyópóló dotonaalopó.

32 Térapa, mió kale ni nosené dere ala kolóló, wisiyóló kisipa muae. Sóku fóló momó hulu depa kilituraalu, kale ba fo mo felekemó ai sókó wale ape fo dua dapó.

33 Até dere kaae, ai bopeyale alarape diá betere tuapaae wapa kilituraalu, mióta a mo felekemó waairaalu tu sókó walemó daapa, ai dere ape kisipa muae.

34 Yalo diapaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whi fea sukuni hale betó mupatei, ai alarape mo fea yaalo ai ape.

35 Ó saró i haetamota, mo kemeyaalotei, yalo fo betá kemekélé ini, hale muó tawaalopó," yalepó.

Whiné Naalema waaire be deró suka keletamo mené tuénipó

(Mak 13:32-37, Luk 17:26-30, 17:34-36)

36 "Até yaaire be deró sukakeletamota, mo whi betanékelé, hepen bemó betó mole *ensel*-rapekélé, ama Naalemanékélé mo tuénitei, Alimané ama betá tuérápó.

37 Kale whi Noa betale alimó yale ala kisipa muae. Kale Whiné Naalema woukélé, mo ai ala kaaetóro yaalo ai ape.

38 Ti noatepae, atéyale sukamó kale wei doasi alaai teópa, atima mo wisiyóló bitu, qlaró weítamo nóló, whi so dokotere alakélé, so whitamo dokotere alakélé deté fu beteró, Noasépi nuku tuapaae bití holale sukamó sókó walepó.

39 Atima betere tuapaae ai ala sókó waairetei kisipani, hale mo koleaa yóló bitiré wóló, wei doasi anóló, so whi fea aluralepó. Kale Whiné Naalema wale sukamókélé, atétu yale kaaetóro yaalo ai ape.

40 Whi tamo kutómó daayaalotei, me whi dapesó furaalu, me whi daalópóló taaróló faalopó.

41 So tamo *whit* o derakóló detu be-taalotei, me so dapesó furaalu, me so betepa taaróló faalopó.

42 Ti noatepa meipó. Diã teteróló kaae tare Tale waaire suka, diã kisipanipa, mo hotowayóló kaae tawae.

43 I alarapeta mo yaalopa, i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae. Beta be talené dilikitamo etei kaae sukakelemó qlémi nokole whiné ama be fulukene waalopóló, kisipa muóló bituásóró, ti ama be fulukóló ɔla ɔla sóró fópóló, ɔ noke fió muni, siki siki yóló bituapó.

44 Térapa, diãkélé donoróló mo siki siki yóló betae. Ti noatepa meipó. Kale Whiné Naalema waalomei nisiyóló, kisipa keteróló betere sukamó, ɔ sókó waalo ai ape.

45 Ti i dere fo wosóló, diãkó me whi etei kaae kekemeyóló kutó diratere whi beterémóló, diaaɔtei kɔae kelae. Beta be tale ɔ mepaae uké faairaalu, ama dere fo sya fóló, mo eró tare fosó fosó yóló kekemere whipaae mepaae kutó diratere so whi naao teteróló kaae taru, ɔlakélé mo wisiyóló melae yóló ɔ fulapó.

46 Ai kale kutó tale doasi topo whi ɔ momó fesaae wouraaalu kelerálemó, ɔ faai bituraalu diyae yale kutórape fea ama sumó dipa, ti ai kutó diratere whi ɔ mo hajiné sinaalo ai ape.

47 Yalo diãpaae mo i dere ape. Kale be talené ama ɔla ɔla mo fea ai seképaee naao mo hotowayóló kaae tawae yóló, ama naase tuamó mulaalopó.

48-50 Tépatéi, ai kutó diratere whitamó dowi tué mole whi betepa, ti i ala dere kaaepó. Kale kutó diratere whiné kisipané ama doasi hapale waalomei nisiyóló, ɔtamo kutó ditere whirapetei fokosói ala yóo, topo dotere wei nokole whirapetamo fulumu yóló hoko bitu, ɔlaró weitamó mo dekéro nóo du betaalopó. Téturaalu, ama doasi waalomei nisiyóló mokɔleyaaró betere tuamó, kale whi sókó wapa kilita sókó faalopó.

51 Atéro, kale whi ama doasiné fokosoi ala yóló, ama tiki mo turukée fi kale tó tikiné wisire nisiyóló sikili du betere whirapetamo betamó beteraalopó. Tétepa, aimó doasi susupu sóró kaketu bitu naao téyae yóló, atima sereke fisikó sóró doasi wole du betaalopó,” yalepó.

25

Naase tamo so seimalepaae dó faróló yalefo

1 Téro Yesuné duraalu, “Atéyaaire sukamó, ó hepen bemó Kótóné teteróló kaae tare aɔmó mole alata, i ala kaae yaalopó. Kale naasetamo so seimalerape atimané *lamp* sɔ dirirape sóró so dokotere be demó detere ɔla naai kale so dokaaire whitamó hokolaa yaai felepó.

2 Atéro mepaae aporó fele seimale senaalerapeta, ti kisipa fosó fosó yóo, mepaae aporó so seimale ti kisipa tiki fosó fosó ini yóo erepó.

3 Kale kisipa tiki fosó fosó inire seimale sorape atimané *lamp* sɔ dirimó wei belepa sóró feletei, kemetepa saaitapóló mepaae *wel* wei wutimó tepeóló sóró fenipó.

4 Téyaleteiné, kale kisipa tiki fosó fosó yóló kekemere seimale sorape atimané *lamp* sɔkélé wei belepa sóró fóo, kemetepa saaire *wel* weikélé wutimó tepeyóló sóró fóo yalepó.

5 Atéro, kale so dokaaire whi hapale wéni, diki deté fu betepa, atima fea noke kemetepa noke foposaa yó molepó.

6 Atima atéro noke fopesaapa, diliki su tuatamo whi betané fo fakeyóló duraalu, ‘Kale so dokaaire whi i walapa, ɔtamo hokolaayaa faalopa ape,’ yalepó.

7 Atétepa, kale so seimalerape turukó holóló, atimané *lamp* sɔ dirirape wisiyóló dópóló donoralepó.

8 Atéro, kale kisipa tiki fosó fosó inire so seimalerapené kale kisipa tiki fosó fosó yóló, kekemere so seimalerapepaae duraalu, ‘Dané *lamp* sɔ dirirape *wel* wei kemeturaalu, felekemó sukó faai dapa, diané tare *wel* weikó damaletamo ɔlae,’ yalepó.

9 Ti fo depa, atimané duraalu, ‘Meipó. Dané tare *wel* wei diã melatepa, ti dané sɔ dirimó tepeyaaire mei yaqsórópa, mepaae *wel* wei dotonaterere whirapetamo dupune fae,’ yalepó.

10 Ai fo depa, atima *wel* wei dupune fi tikimó, kale so dokaaire whi sókó walepó. Atétepa, kale donoróló betere so seimalerape kale so dokaaire whitamó

so dokoteremó detere ɔla naairaalu, be dolopaae horóló tɔ kinalepó.

11-12 Atéró beteremó, nalomo mepaae kale fele so seimalerape wóló, atimané fo fotokɔ yóló duraalu, ‘Doa whi-ó, doa whi-ó, da holaaitapa tɔ tukɔae,’ depa, ama atimapaee duraalu, ‘Yalo diɔpaae mo i dere ape, diɔ ɛ kisipanipa diɔ deé?’ yalepó.

13 Atérapa, diaaɔ doasi waaire be deró suka keletamo diɔ kisipanipa, mo hotowaró kaae tawae,” yalepó.

*Doasi monipaae dó faróló yale fo
(Luk 19:11-27)*

14 “Fo me i ape. Talené tɛteróló kaae tare alata, whi betá ɔ me bepaae faairaalu, ama kutó diratere whirape ɔ beterepaae ape yóló, ama ɔla ɔlarape kaae tawópóló, sóró beterate kaaepó.

15 Téró, ama kutó diratere whirapepaae *moni* melaairaalu, folosóró me whiné dere ala kaae kolóló, 5000 melóo, whi mené ama dere alakélé kaae kolóló, 2000 melóo, me whiné ama dere alakélé kaae kolóló 1000 melóo, yóló duraalu, ‘Yalo i *moniné* mepaae kutó dirótu betae,’ yóló, ɔ felepó.

16 Atétepa, kale 5000 *moni* sale whiné ai *moniné* mepaae kutó diyóló, ama kale sale 5000 tómó 5000 me beleróló salepó.

17 Atéró, me kale 2000 *moni* sale whiné kélé mepaae kutó dité fóló, 2000 me beleróló salepó.

18 Téyaletei, kale 1000 *moni* sale whi ɔpaae melale *moniné* me kutó dini sóró fóló, hae dukiyóló kikititi hyó mulalepó.

19 Atéró, kale doasi ɔ hapale wéni, bitiré fóló me sukamó momó fesaae wóló, ama kutó diratere whirapepaae kale melale *moni* taleyaalopa, ape yalepó.

20 Atétepa, kale 5000 *moni* melale whi wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao ɛpaae 5000 melaleti, kutó dité fóló, tómó beleróló saletei me 5000 i ape,’ yalepó.

21 Ti fo depa, ama doasiné ɔpaae duraalu, ‘Yalo kutó diratere whi wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yalo ɔpaae yae yale ala naao wisiyóló ereteiné, mepaae ɔla ɔlakélé fea naaotóró tɛteróló kaae tawaasepólópa, ɔkélé naao doasitamo hɛkese dere ala tuamó betaalopa ape,’ yalepó.

22 Atétepa, kale 2000 *moni* melale whi wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao ɛpaae 2000 melaleti, kutó dité fóló, tómó beleróló 2000 me saletei i ape,’ yalepó.

23 Ti fo depa, ama doasiné ɔpaae duraalu, ‘Yalo kutó diratere whi wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yalo ɔpaae yae yale ala naao wisiyóló ereteiné mepaae ɔla ɔlakélé fea naaotóró tɛteróló kaae tawaasepólópa, ɔkélé naao doasitamo hɛkese dere ala tuamó betaalopa ape,’ yalepó.

24 Téró, kale 1000 *moni* melale whikélé wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao dere alata, yalo tuérápó. Yata mo deteraai whi bituraalu, ɔla wae bilitere alakélé, ɔla wae ke terepetere alakélé dumitei, hale hoko tikimókélé naao ɔla wisi sua dapó.

25 Atérené ɛ wituraalu, naao ɛpaae melale *moni* yalo hae dukiyóló hyó mulaletei, i tarapa sae,’ yalepó.

26 Ti fo depa, ama doasiné ɔpaae duraalu, ‘Yata, kutókélé diyaalo mo dekané sini, kutó diratere whi dowi ai ape. Ti yalo naasené ɔla wae bilini yóo, ɔla kekélé terepeni yóo, dere tikimóte i ɔla sua dapó fota, naaotei ai yale ape.

27 Atétere ala naao tuérutei, yalo ɔpaae melale *moni* tómó beleróló sópóló, *moni* kaae tare whirapetamo muléliyólópó. Até uasóró ti ɛ fesaae wouraalu, yalo melale *moni* tómó mepaae beleróló suapó,’ yalepó.

28 Térapa, ama ai tare 1000 *moni* tokó sóró kale 10,000 *moni* tare whipaae melae.

29 Ti noatepae, mepaae whi dené me ɔla tapa, ti Talené tómó beleróló móturaalu, ai whiné mo dekéro tawaalópó. Mepaae whiné mo sawa tapa, ti ai sawa tareteikélé ama fasó saalo ai ape.

30 Téró, ai kale deka kutó diratere whi mo dilikire tikipaae taae deratepa aimó kaketu bituraalu, amatei yale alamópóló doasi wole du betaalópó,” yalepó.

Sipsip-ró meme huputamopaae dó faróló dere fo

31 “Kale Whiné Naalema ɔ waaire sukamó, ama mo kae ere de wisinaaletamo wouraalu, ama *ensel*-rapekélé, mo fea betámó waalópó. Atéró wóló, ama tɛteróló kaae tare doasi topo whi betere tikimó

bituraalu, ó hepen bemó mo ama kae ere au wisitamo bitu, taleyaalo ai ape.

³² Atéro bituraalu, i hae kwiamó betó mole so whi mo fea a betere tikipaae tourale wóló betepa, kale *sipsip* hupuró *meme* huputamo kaae tare whiné taleyóló, *sipsip* hupurape kaepaae daalóo, *meme* hupu kaepaae daalóo, du dere kaae, so whikélé atéro taleyaalo ai ape.

³³ Atéro taleyóló, kale *sipsip* hupu ti ama turu naaseró beteróo, *meme* hupurape ti ama fé naaseró beteróo, yaalopó.

³⁴ Téro, kale doasi topo whiné kale turu naaseró betere so whipaae etei fo yaalopó. ‘Yalo Ayané wisiró betepa hainé sukutu betere so whi-ó, Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala take saro haetamo aleyaapatei, diamó melaai dapóló, taleróló muló betere ɔla saai ape.

³⁵⁻³⁶ Ti noatepae, e woténé sinóló mupa, ɔla melóo, e wei nokoletepa, wei nópóló melóo, e uké whi kaae betepa, diaaɔ bepaae wisiyóló dapesóo yalepó. E bukaaire kutikélé meipa, diaaɔ melóo, e kisiné sukóló mupa, diaaɔ mo hotowayóló kaae tawóo, e *dipula* betepa, wisi kisipa muópóló diané e kele wua yóo yalepó.’

³⁷ Tétepa, kale mo donoi ala du betere so whiné apaae i fo yaalopó. ‘Tale-ó, ya woténé sinóló mupa, ó wei nokole du betepa, dané yamó metéli melaléé?’

³⁸ Tale-ó, ya uké whi kaae betepa, dané dape sóo, ya bukaaire kuti meipa kuti melóo, yalepó dere-a, dané yamó metéli melaléé?

³⁹⁻⁴⁰ Ya kisiné sinóló mupa, ó *dipula* betepa kisipa tiki feléyópóló, dané ya metéli kele waleé?’ depa, kale topo whiné i fo tokó melaalopó. ‘Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaɔ mepaae wisi ala i doasi doi mole yalo norapepaae eróturaalu, mo belei sokótei betere so whipaaekélé erélipa, ti epaaetóro eró beterapó,’ yaalopó.

⁴¹ Téro kale fé naaseró betere so whipaae i fo yaalopó. ‘Talené só deró betere so whirape-ó, dia e betere tiki taaróló mo sukókélé feni, hale dó tare sipaae bitifae. Ai sita, mo dowi Satan-ró ama kutó dirópóló doteyale keperapetamo dópóló, tukóló muló betere sipó.

⁴²⁻⁴³ Ti noa betené meipó. E wote betepa, me ɔlakókélé meni yóo, wei nokole depa weikélé meni yóo, uké whi kaae betepa, diaaɔ dape sini yóo, bukaaire kuti meitepa kutikó meni yóo, e hepo daróló betepa, ó *dipula* betepa wisiyóló tao sini yóo yalepó,’ yaalopó.

⁴⁴ Ti fo depa, atimané apaae etei fo yaalopó. ‘Ya woténé sinóló betepa, ó ya wei nokole depa, ó uké whi kaae betepa, ó bukaaire kuti meitepa, ó ya kisiné sukóló mupa, ó ya *dipula* betepa, dané ya wisiyóló tao sinipó dere-a, metéli tao sinipóló de?’ yaalopó.

⁴⁵ Ti fo depa, ama atimapaee i fo yaalopó. ‘Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaɔ mepaae wisi alakó i doi mole whirapepaae erénituraalu, i betó mole belei sokóteipaaekélé erénipa, ti epaaetei erénipó,’ yaalopó.

⁴⁶ Ai ala du betale so whita kemekélé ini, mo ti sótóro tawaaire dupu saalopó. Téyaalotei, mo donoi ala du betale so whita, ti mo titóro betó tawaaire bete saalo ai ape,” yalepó.

26

Yesu daairaaalu fo dokale ala
(*Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Jon 11:45-53*)

¹⁻² Atéro, Yesuné ai forape yóló keme-tepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Kale bosenyóló fele be demó ɔla deyóló naaire be de sókó waai be de tamo betá hale moletei diaaɔ ai kisipare ape. Ai be demó kale Whiné Naalema mepaae whirapené filipaa ni tómó oleróló dópóló, atimané naase tuamó mulaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴ Téro, kale so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó mepaae whi disirapetamo, momaratere doasi topo whi Kaiapas-né be wisinaalepaae tourale walepó. Atima atéro wóló touró bitu, Yesu a tawóló daai kikiti fo dokalepó.

⁵ Atima atéro fo dokóló mulótu duraalu, “I alata, kale ɔla detere sukamó yaalomeipó. Ti noatepae, so whi feané keletómó ai ala depa doasi foya yaqsóro, me be demó yaalopó,” yalepó.

Beta soné Yesuné topomó felé kɛlaa wale wel wɛi suniyale fo

(Mak 14:3-9, Jon 12:1-8)

⁶ Téró etéyalepó. Yesu ɔ Betani be hu-luapaae fóló, kale dowi humu fuluné tiki dopa ama wisirale whi Saimon-né bemó ɔla nuku betalepó.

⁷ Atéro beterepó, so betané doasi moniné duputere felé kɛlaa wale wel wɛi *alabasta* kane fakené aleale wutimó belepa tawóló walepó. Téró, kale soné ai wel wɛi wisinaale wuti faayóló Yesu ɔ tiróló firu ɔla nuku betepa, ama topomó suniyalepó.

⁸ Atétere ala, ama yó matere whirapené kolóló, dei kisipa muóló duraalu, “Ai wel wɛi wisinaale-a, hɔko noatepa besekeróló suniyaleé?”

⁹ I felé kɛlaa wale wel wɛi wisinaale, mepaae whitamó dotonóló doasi *moni* sóró, hɛle yoleale yóló betó mole so whimó móluasóró mo wisiuapó,” yalepó.

¹⁰ Atimasisi atéro du betere fo Yesuné tuéyóló, atimapaae duraalu, “Ai soné ama ɛpaae mo kokɔi ala wisinaale eralepa, diaaɔ ama kisipa tiki dorakesé.

¹¹ Kale hɛle yoleale yóló betó mole so whita, ti betere dokɔ diatamo betó tawaalotei, ɛta diatamo betó tawaalomei ai ape.

¹² Ai soné kale felé kɛlaa wale wel wɛi yaɔo tikimó suniyaleteita hɛle meipó. ɛ sukutepa douratere sukamó felé kɛlaa wópóló ai dilale ape.

¹³ Yaɔo diapaae mo i dere ape. I hae kwiamó betó mole so whipaae kale mió i wosetere kisi fo wisi yó maté kuturaalu, i soné ama i yale alakélé yó melaalo ai ape. Téturaalu, i kale soné i ala yalepóló kisipatoró hɛle yó tawaalopó,” yalepó.

Judas-né Yesu eleké deale fo

(Mak 14:10-11, Luk 22:3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Téró, kale yó matepa wosetere 12 whirapekó beta Iskariot be whikó Judas so whimó Talepaae momaratere topo whirape beterepaae fóló woseturaalu, “Yaɔo i seké diaaɔ naase tuapaae mulatepa, diaaɔ ɛmó noa ɔlakó melaaloé?” yalepó. Ai fo depa, atimané 30 *silpa moni* dosayóló amó melalepó.

¹⁶ Ai sukamó kaae sóró, Judas-né Yesu ɔ mepaae whiné naase tuamó mulaaire tu kikitu betalepó.

Yesuró ama yó matere whirapetamo ɔla nale ala

(Mak 14:12-21, Luk 22:7-14, 22:21-23, Jon 13:21-30)

¹⁷ Téró, yist buni fopei *bred* o deóló nukuatere be de kaae suraalu i ala yalepó. Yesuné ama yó matere whirape ɔ beterepaae wóló woseturaalu, “Kale bosenyóló fele be demó deyóló naaire ɔla-a, mé bemó dané taleróló mularóé?” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diɔ u doasi be huluapaae fóló, ai bemó me whikótamo betepa, apaae i fo yae. ‘Kale yó matere whiné duraalu, ‘Apaae me ala eraai tukóló mulale be de felekemó sókó waai depa, kale bosenóló fele be demó, yaɔo yó matere whirapetamo naao bemó ɔla deyóló naai dapó,’ ene fae,” yalepó.

¹⁹ Atétepa, ama yó matere whirape fóló, Yesuné atimapaae yae yale alatóróti yóló, kale bosenyóló fele be demó deyóló naaire ɔlarape taleróló mulalepó.

²⁰ Atéroló, be dikiteretamo Yesu ɔ ama yó matepa wosetere 12 whirapetamo ɔla nukuatere ni fake tómó tiróló firu ɔla nuku beterepó.

²¹ Atéro ɔla nuku bitu, ama atimapaae duraalu, “Yaɔo diapaae mo i dere ape. Diakó beta whiné ɛ mepaae whiné dópóló eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, atima kisipa tiki fomaake yóló, dekené sukutu duraalu, “Tale-ó, ai ala dané mo yaalopóló de?” yóló, atima feané beta kaae fotóro deté felepó.

²³ Ti fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Aita ɛtamo betamó ɔla nuku betere whinéte mepaae whiné ɛ dópóló eleké deyaalo ai ape.

²⁴ Ti noatepae, whiné Naalemata, kale asemó yóló muló betere fo motóroti dokonóturaalu sinaalopó. Téyaalotei, Whiné Naalema mepaae whiné dópóló eleké deyaaire whi ya beta doasi kwia saaireteimó mo wió yae. Ai whi ɔ hamané dewuaméisóro, ti mo wisiuapó,” yalepó.

²⁵ Tétepa, ą dópóló eleké deyaaire whi Judas-né duraalu, “Yó matere whi-ó, ai ala yalo yaalopóló de?” depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Épó mo naaotóróti yaalo ai ape,” yalepó.

²⁶ Atima atéró ąla nuku bituraalu, Yesuné *bred* o bula tao sóró Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whirape ąlirótu duraalu, “Ita, yalo tikipa dią feané sóró nae,” yalepó.

²⁷ Téró, kale dere kaae węi belere wuti tao sóró Kótópaae mo kée yóló, atima melóló duraalu, “Dią feané i węi nae.

²⁸ Ti i węita, so whi mo feané yale dowi ala kwia aluraai, Kótóné dią tao saalopóló tukóló muló betere fo diriróturaalu, sókó farale yalo sameapa dią feané nae.

²⁹ Yalo diąpaae mo i dere ape. I nokole képi du węi momó kae néni hąle bitiré fóló, yalo Ayané tęteróló kaae tare aomó da fea betámó bitu, kisi *wain* węi naalopó. Ai be de sókó waai teópa, ai węi me kaae néni hąle bitiré faalopó,” yalepó.

³⁰ Atéró, atima wole fo betą yóló, *Olip* du sorokó mole tikipaae felepó.

Pitané Yesu ą tuęnipóló yale fo

(*Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38*)

³¹ Téró, Yesuné atimapaae duraalu, “Mo mió i dikitamotóró atimané ępaae er- atere ala kilituraalu, dią fea ę taaróló botokó faalopó. Ti noatepae, até yaaire alata, ašemó i yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yaalo ai ape.

‘Kale *sipsip* hupurape kaae tare whi yalo dupa, *sipsip* hupurape dapo dapo yó faalopó,’ erapó.

³² Téyaalotei, ę momó kepaayóló u Kaleli haepaae ępi folosóró fimó dią nalo waalopó,” yalepó.

³³ Ai fo depa, Pitané ąpaae duraalu, “Yąpaatamo mené noa kaae ala eratepa, ti mepaae whirape atima yą taaróló fupa, yalo betą yą mo taaróló faalomeipó,” yalepó.

³⁴ Ti fo depa, Yesuné ąpaae tokó mótu duraalu, “Yalo yąpaae mó i dere ape. Mo mió i dikitamotóró wą *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ę tuęnipó fo sore félimó yaalopó,” yalepó.

³⁵ Ai fo yalemó, Pitané ąpaae duraalu, “Ę yątamo betámó sukutepa ti mo wisir- apó. Yalo yą tuęnipó fo mo yókélé yaalomeipó,” depa, mepaae ama yó matere whirapenékélé ama dere fo kaaetóró yalepó.

Kelaalo kokęi tiki Ketsemanimó yale ala (Mak 14:32-42, Luk 22:39-46)

³⁶ Téró, Yesu ą ama yó matere whirape fea kelaalo kokęi tiki Ketsemanipaae fóló, ama atimapaae duraalu, “Ę upaae mo- mane fulapa dią imó betae,” yalepó.

³⁷ Atima atéró beteróló, Pita kale Sebe- diné naalema tamo atima fu bitu, ama hosaa tuąmó mo doasi dekené sukutere ala kaae sóró, sekei kisipa muté felepó.

³⁸ Atéró ama atimapaae duraalu, “Yalo hosaa tuąmó dekené sukuturaalu, ę felekemó sukąai depa upaae momane fulapa, dią imó ę kaae tawóló bitu noke fini, ętamo momatu betae,” yalepó.

³⁹ Téró ama yó matere whirape aimó betó mupa taaróló, ą sawa tupaae fóló, haemó deraapisa fóló fió mulu momatu duraalu, “Yalo Aya-ó, i sekei ala ępaae waqsóró seséyaaire tų mupa, ti naao sesé yae. Tépateti yalo kisipa mole ala eréni, naao kisipa mole ala betą erópóló yae,” yalepó.

⁴⁰ Téró, ą ama yó matere whirape beterepaae momó fesaae wóló kelalemó, atima fea noke foposaa yó molepó. Atépa, ama Pitapaae duraalu, “Sukakele betámó ę kaae taruraalu, momatu bitinié?

⁴¹ Dią me dowi ala yópóló sų sere alané só deraqsóró, hotowayóló kaae taru, mo- matere ala yó tawae. Kepe betenéta wisi ala eraai mo doasi ketekę bupatei, tó tiki fotokę bunipó,” yalepó.

⁴² Kale yale kaae, ą momó fesaae fóló momatu duraalu, “Yalo Aya-ó, ępaae i er- aaire sekei ala waqsóró seséyaaire tų mupa, ti seséyae. Seséyaaire tų munipa, ti naao kisipa mole alatóró ępaae erópóló yae,” yalepó.

⁴³ Atéró, ą momó fesaae wouraalu ke- lalemó, atima fea kale dere kaae, noke foposaa yó molepó.

⁴⁴ Atima atéro foposaapa taaróló, ą momó sore dakoróló fesaae fóló momaturaaalu, kale yale moma kaaetóróti momó yalepó.

⁴⁵ Téró, ą momayóló fesaae wóló, ama yó matere whırapepaae duraalu, “Dią sąa nóló bitu noke foposaa yó mole-a, mió dą hąle betaaire be dę dekéro mupa de? Kale Whıné Naalema dowi ala dere whırapené dópóló eleké ai deyale ape.

⁴⁶ Ę dópóló eleké deyale whı ai walapa, dią turukó horóló dą faalopa fiépe,” yalepó.

Yesu ą tawale fo

(Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Jon 18:3:12)

⁴⁷ Yesuné ai fo du betepatei, ama yó matepa wosetere 12 whırapekó Judas sókó walepó. ąta, kale momatere be teteróló kaae tare whırapperó so whı teteróló kaae tare whı disirapetamoné dotonale whırapetamo walepó. Atima atéro wouraalu, nópuluró bóe dele sepaketamo tao diliki yóló walepó.

⁴⁸ Téró, Yesu mepaae whıné dópóló eleké deyale whıné ątamo wale whırapetamo fo dokóló duraalu, “Yąlotamo kóló tukó nukupa, ti ątóró hıtipa, tawae,” ipakalepó.

⁴⁹ Atéro, kale Judas ą folosóro Yesu daalepaae sókówóló duraalu, “Yó matere whı, kóleó,” yóló, apuóló kóló tukó nalepó.

⁵⁰ Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “No-ó, naao yaairaaalu, wale ala tėti yae,” yalepó. Tétepa, kale whırape atima hapale sókó woutóro Yesu botokó sóro tawalepó.

⁵¹ Atétepa, Yesuné ama fulumu whırapekó whı betané bóe dele sepake sókó sóro, so whımó Talepaae momaratere doasi topo whıné kutó diratere whıné wosęli sęae deralepó.

⁵² Tétepa, Yesuné ąpaae duraalu, “Naao ai sepake bulatere be dolomó momó bulae. Ti noatepae, mepaae whı denétamo sepakené whı dupa, ti ai sepakenétei ą mo ti dóló sukunaalo ai ape.

⁵³ Naao kisipané-a, yąlo Ayapaae 72,000 *ensel*-rapené ę tao sene wópóló dotonae depa, ama dotonaalomeipóló de?

⁵⁴ Yąlotamo ai ala depa, ti kale ašemó yaalopóló muló betere fo netéro dokon-aalóé?” yalepó.

⁵⁵ Atéyale sukamó, Yesuné ai so whıpaae duraalu, “Diaaą kisipané ęta, *Gavman* whırapetamo bóe dóló atimané teteróló kaae tare ala fasó saai, whırape fea ąlisóro fole whı beteparaalu, ę tawóló daai sepakeraperó nópulurapetamo tao diliki yóló wou de? Betere dokó fea diąné momatere be tipiné bopéro daaló betere tikimó ę fo yó mótu betepa, diaaą ę tanipó.

⁵⁶ Ténitei ai yale alarape feata, ti Kótóné ama kóló whırapené ašemó yóló muló betere fo motóro dokonóturaalu dapó,” yalepó. Atétepa, ama yó matere whırapené ą taaróló, atima fea botokó felepó.

Juda fakené Yesu só deraai fo tokótamo yale fo

(Mak 14:53-65, Luk 22:54-55, 22:63-71, Jon 18:13-14, 18:19-24)

⁵⁷ Atétepa, mo so whımó Talepaae momaratere doasi topo whı Kaiapas-né bemó touróló betó mupa, Yesu tawale whırapené ą dapesó felepó. Aimó kale Moses-né asęre fo yó matere whırapperó so whı teteróló kaae tare whı disirapetamo touróló betó molepó.

⁵⁸ Téyaletei, Pita ą Yesu fi tikimó nalo taaeta deté furaalu, so whımó Talepaae momaratere doasi topo whıné be bopéro betere tipi tuąpaae doropóló, aimó betó mole diki tare whırapetamo bituraalu, Yesupaae noa alakó eratéro kelaai, kaae tawóló beterepó.

⁵⁹ Atéro, so whımó Talepaae momaratere whırapperó fo tokótamo yóló taleratere whırapetamoné kapala so whı dilikóló Yesu sukópóló, só deróló daaire bete kikitu betalepó.

⁶⁰⁻⁶¹ Atéro, atimané ą só deraai dapóló kapala fo yaletei, ai foné ą só deraaire sunipa, nalo whı tamo wóló duraalu, “Ai sekęnéta, ‘Kótóné ai momatere be fisikóló sore be dęmó ama momó tęyaalopó,’ depa dąmoné wosalepó,” yalepó.

⁶² Tétepa, mo so whımó Talepaae momaratere doasi topo whı turukó holóló Yesupaae duraalu, “Ai whırapené yą só deratere fo dapa, naao atimapaae fo mekó tokó menitere-a, noatepa de?” yalepó.

⁶³ Téyaletei, Yesu fo tekeni hąle daalepó. Atépa, kale momatere be kaae tare topo

whiné ɔpaae duraalu, “Mo titóro betó tare Kótóné keletómó yálo yápaae mo dirii fo i dere ape. Yáta mo so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóro betero betere whi Kótóné Naalema Kerisopata, ti mió dapaetóro yó ɔlae,” depa Yesuné duraalu, “Épó. Naa mo dono ai dere ape.

⁶⁴ Téretei, yálo diá feapaae i dere ape. Take nalo waaire be demó, kale Whiné Naalema mo doasi fotokó bole Kótóné turu naasemó betepa kolóo, ó hepen be taaróló sáko dolomó sókó wapa kolóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁶⁵ Ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné ama deró betere kuti bisayóló duraalu, “Kótó faleyóló doka doka ai du betere ape. Ti ama hasókó fole ala depa kelalepó yaaire meipapakó kekáaloé? Ti Kótó faleyóló doka doka dere fota, amatei depa diá feané ai wosale ape.

⁶⁶ Térapa, diaaɔ noa kisipa mute?” depa, atimané duraalu, “A sinaaitere fo amatei ai dapa sinópóló yae,” yalepó.

⁶⁷⁻⁶⁸ Téró, atimané ama kele dolomó fesaa apuróló, naase duné dóo, mepaae whiné ɔ okolope deké sóo yóló duraalu, “Kótóné so whi teteróló kaae tare whi Keriso-ó, yá Kótóné ama koló whipata, ti yá dale whi dapaae yó ɔlae,” yalepó.

Pitané Yesu ɔ tuénipó yale fo
(Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁹ Atéroró Pita, ai be bopéro daaló betere tipi bolaa dolomó betepa, kale kutó diratere so seimale betá ɔ beterepaae wóló duraalu, “Yákélé u Kaleli whikó Yesutamo betámó kwéale whi ai ape,” yalepó.

⁷⁰ Ti fo depa, so whi feané keletómó Pitané kale so seimalepaae duraalu, “Naa ai dere fota, noa fo yóló déro ɔ kisipanipó,” yalepó.

⁷¹ Atéroró, kale whi ɔ ai be bolaare dopóku tu serekepaae sókó durupupa, me so seimalené ɔ kolóló ai betó mole so whi feapaae duraalu, “I whi akélé, Nasaret whikó Yesutamo betámó kutu betale whi ai ape,” yalepó.

⁷² Ti fo depa, Pitané kale dere fo kaae Talené keletómó dirii malo yóló duraalu, “Naa ai bopetere whita ɔ tuénipó,” yalepó.

⁷³ Atéroró sawa betale kilipaae, aimó daae mole mepaae whirape Pita beterepaae wóló duraalu, “Yáta atimatamo kutu betale whi mo hiti ai ape. Ti noatepae, naao dere fo nakomené yá mo hitipóló hakeamó yó matapó,” yalepó.

⁷⁴ Ai fo depa Pitané duraalu, “Yálo diápaae mo i dere ape. Ai whi ɔ mo tuénipó. Yálo kapala fo depata, ti Talené ɔ mo doasi kwia melópólópó,” yalepó. Ai fo deretamotóro wá kakaruk bané hale yalepó.

⁷⁵ Tétepa, Pitané Yesuné ɔpaae kale kakaruk bané hale yaaipatei, naao ɔ tuénipó fo sore félimó yaalopó yale fo kisipa muni walepó. Atétepa, Pita ɔ belapaae sókó doropóló bituraalu, mo doasi dekené sini wole du betalepó.

27

Judas képi wei nale fo
(Mak 15:1, Luk 23:1-2, Jon 18:28-32)

¹ Atéroró, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó so whi teteróló kaae tare whi disirapetamo, mo hikatitei Yesu sukópóló daairaalu, fo taleyóló mulalepó.

² Atimané ɔ halika tikiné naase tamo dokóló, kale doasi Gavman topo whi Pailat beterepaae dapesó fóló, ama naase tuámó mulalepó.

³⁻⁴ Atéroró, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deale whi Judas-né Yesutamo fo tokótamo yóló só deratere ala kolóló, amatei yale alamó dapóló, mo dowi fomaake kisipa mualepó. Atéroró duraalu, mo so whimó Talepaae momaratere whiraperó so whi teteróló kaae tare whi disirapetamoné ɔ melale 30 *silpa kapa moni* u kale whirapepaae momó melaai felepó. Atéroró atimapaee duraalu, “Me hasókó fele alakélé inipatei, ɔ dópóló yálo hāletei eleké deale alané ɔ doasi dowi ala yalepó,” yalepó. Ai fo depa, atimané ɔpaae duraalu, “Dapaee noa yaró de? Ai alata, naaotei ai yale ape,” yalepó.

⁵ Atétepa, Judas-né ama sale *moni* ai kale momatere bepaae fesekée faróló, amatei ą képi węi nalepó.

⁶ Atétepa, so whımó Talepaae momaratere topo whırapené kale whıné teraae farale *moni* sóró taru duraalu, “I *monita*, whı daai dupuyaleteipa, Kótópaee matere *monitamo* touraęse yóló fo mulapó,” yalepó.

⁷ Téro, atima fo taleyóló duraalu, i *monita* mepaae wale whırape sukutepa दौराारे tiki, kale doka haené wuti aletua dere whırapené hae dupu yaai dapóló mulalepó.

⁸ Ai hae tikita, whı dópóló eleké deyalemó, melale *moniné* dupuyaletiné ai haené doi whıné samea sókó fele haepó, miókélé hąle du beterepó.

⁹⁻¹⁰ Atéyale ala Kótóné kóló whı Jeremaia-paae yó matepa, ama aseýóló muló betere fo motóróti dokonóturaalu yalepó.

“Talené ępaae i ala yae yóló muló betere fo sya furaalu, Israel so whı atimané ą dupu yóló melale 30 *silpa moniné* doka haené wuti aletu betere whırapené hae tiki atimanétei dupu yópóló yae,” fo erapó.

Doasi topo whı Pailat-né Yesutamo fo tokótamo yale fo

(Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Jon 18:33-38)

¹¹ Ai ala hąle du betepa, atimané Yesukélé doasi *Gavman* whıné sóró betero betere topo whı Pailat-né keletómó daapa, ąpaae woseturaalu, “Yą Juda so whı teteróló kaae tare doasi topo whıé?” depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Naaotóró mo dono ai dere ape,” yalepó.

¹² Ai fo depa, so whımó Talepaae momaratere topo whırapero so whı teteróló kaae tare whı disirapetamoné kae kae só deratere fo ąpaae depatei, ama me fo tokó menipó.

¹³ Tétepa Pailat-né ąpaae duraalu, “Atima kae kae forapené yą só derótu betepatei, yą fo tekeni dere-a noatepa de?” yalepó.

¹⁴ Ai fo depatei, Yesuné kale Pailat-né dere fo mo sawa tokó matere alakélé inipó. Ai ala kale doasi *Gavman* topo whıné kilituraalu, i whıta atimané dere fo tokó matere alakélé mo dumipóló sira yalepó.

¹⁵ Téro, *Gavman* doasi topo whıné ba fo dokę fea atimané dua dere ala sya furaalu, ęla detere sukamó so whı touróló, atimané kisipa mole *dipula* betero betere whıkó betą hąle fópóló dotęyae depa, ti ai whıtóró dotonótua dapó.

¹⁶ Atéyale sukamó, dowi ala du betere doi mole whı Barabas *dipula* betero beterepó.

¹⁷ So whı fea atéro wóló touró betepa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaę kisipané-a, mé whı *dipula* sokóló hąle fópóló kisipa mute? Barabas dotęyarópé, so whı feané Kerisopó du betere whı Yesu dotęyaró de?” yalepó.

¹⁸ Ti noatepa meipó. Kale Juda so whı teteróló kaae tare whırapené so whı feané Yesuné doi hale sóró horóló, dukirateremó atima dowi kisipa muturaalu, atimané ą daai kale Pailat-né ą beterepaae dapesó weirapóló kisipa mualepó.

¹⁹ Atéro, kale Pailat ą so whıtamo fo tokótamo yaai bituatere tikimó betepa, ama somané fo yó fótu duraalu, “Yąlo mió mo dowi noke yaletiné ę doasi seę yalepa, ai dowi ala mo betąkéle munire whıpaae me ala momókó eraęse,” yalepó.

²⁰ Téyaletei, so whımó Talepaae momaratere topo whırapero whı disirapetamoné so whıpaae duraalu, “Barabas ipaae wópóló dotonóturaalu, Yesu sinópóló oleróló dae yae,” yóló, so whı feapaae sesemeratere fo du betalepó.

²¹ Tétepa, kale *Gavman* whıné sóró betero betere doasi topo whıné woseturaalu, “I whı tamokó mé whı dią beterepaae wópóló sokóló dotonaróé?” depa, atimané duraalu, “Barabas wópóló dotonae!” yalepó.

²² Tétepa, kale Pailat-né so whıpaae woseturaalu, “So whı feané Kerisopó du betere whı Yesu neýaroé?” yóló wosetepa, aimó dae mole so whı feané duraalu, “Ata, filipaa ni tómó olorae!” yalepó.

²³ Ai fo depa, Pailat-né atimapaee duraalu, “Ai whıta me dowi alakélé inipatei, hąle noatepa daró de?” depa, atimané fo mo ti fakeyóló duraalu, “A filipaare ni tómó olorae!” yalepó.

²⁴ Tétepa, ai yó mole so whı atimané kisipa mutere ala eraęsóró, Pailat-né seséyalemókélé mo sını, so whıné doasi

foya yaaitere ala kolóló, so whi feané keletómó weiné ama naase fukutu duraalu, “I whi delemó Kótóné matere kwiata, yało saalomeitei, diaaqtóro saalopó. Atéro sókó fatere samea yało naasemó yaqsóro, i fokotapa kelere?” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, so whi feané duraalu, “Ai whi dele kwiata, Kótóné đaró đané naale senaaletamopaae melópólópó,” yalepó.

²⁶ Téro, so whi atimané Pailat-paae dotonae yale whi Barabas hałe fópóló dotonóturaalu, mepaae diki tare whirapené Yesu fokosói alapi yóló, nalo filipaa ni tómó oleróló daai dapesó fae yóló melalepó.

*Diki tare whirapené Yesu faleyale fo
(Mak 15:16-20, Jon 19:2-3)*

²⁷ Atéro, kale Gavman whiné sóro betero betere topo whiné ama diki tare whirape betere tiki wisinaale Pretorium-paae Yesu duwóló sóro felepó. Téyalemó, diki tare whirape feané a boperóló daane walepó.

²⁸⁻²⁹ Téro, atimané ama deró betere kuti sokóló betá sonaaı kuti deralepó. Atéro, mu daai képinétei doasi topo whiné deraterere topo taopóló bopeyóló, ama topomó deralepó. Téro, atimané betá dotó tiki ama turu naasemó taróló, a daalemó bukutiri tçane doropóló duraalu, “Juda so whiné topo whi-ó!” yóló faleyóló doka doka du betalepó.

³⁰ Atéro atimané a fesaa apuróló, kale dotó tiki momó fasó sóro, ama topomó momó du momó du betalepó.

³¹ Atéro, atimané a doka doka du betero, sonaaı kuti sókó sóro ama kuti momó deralepó. Téro, a filipaa ni tómó oloraaı dapesó felepó.

*Yesu filipaa ni tómó sukale fo
(Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27)*

³² Atéro dapesó fu beteremó, Sairin be hulua whikó Saimon a tumó hokolaa depa, a fasóló ai filipaa ni aapaae naaomo beleyae! yóló seıyalepó.

³³ Atéro, atima betá hae doi Kolkotamó sókó walepó. Ai fo feteyóló whiné topo diri mole tikipó.

³⁴ Aimó atimané Yesumó betá hakesaaı weıro mo wain weıtamo hosekéróló tepyaletai melalemó néni hóıyalepó.

³⁵ Atéro atimané a filipaa ni tómó oleróló, kılipaae ama kuti saairaalu atimané ni kukwia teraae horóló mé whiné ni kukwia mo donotóro muni dorowapa, ti ai whinétoró sua yalepó.

³⁶ Atéro, a teó sukutu betepa, kale diki tare whirape atima kaae tawóló betó molepó.

³⁷ A oleró betere ni topomó i betené dalepóló aseıyóló oleralepó. Ai aseıyóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TÇETERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHI
YESU I APE

³⁸ Kale qlémi nuku betale whi tamokélé atamo betámó, me whi ama turu naase deró nimó oleróo, me whi feı naase deró me nimó oleróo yalepó.

³⁹⁻⁴⁰ Mepaae ai tumó fua wuatere so whi atimané folópu kelepéyóló faleyóló doka doka duraalu, “Yaıta kale momatere be fisikóló, sore be demó momó tçyaalopó du betale whıpa, naaotei ya tao sae. Yaıtamo Kótóné Naalemapata, ti ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó.

⁴¹ Atéro kale dere kaae, mo so whımó Talepaae momaratere topo whirapenékélé, Moses-né asere fo yó matere whirapenékélé, mepaae whi disirapenékélé, faleyóló doka doka duraalu,

⁴² “Mepaae whirape sukaqsóro ama tao sua yaletai, a sinaqsóro amatei tao sinıtupó. Ti ata, Israel fake so whiné doasi topo whi ereteiné filipaa ni taaróló dorowapa, ti da aapaae kisipa tiki tiraalopó.

⁴³ Ama duraalutamó, a Kótóné Naalemapóló kisipa tiki tirateremó, Kótóné a tao saai kisipa mutepa, ti tao sópóló yae,” yalepó.

⁴⁴ Yesutamó kale betámó olerale qlémi nuku betale whi tamonékélé u whirapené dere kaae, a faleyóló doka doka dere forape dekéro du betalepó.

*Yesu sukale ala
(Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30)*

⁴⁵ Téró suka tuamó 12 kilok sukakelemó kaae sóró fóló, be kuluka derepaae 3-kilok-mó hae kwia mo fea dikiyalepó.

⁴⁶ Atéro be kuluka 3-kilok seretamo, Yesuné doasi fo fakeyóló duraalu, “Eloi, Eloi, lama sabakatani,” ai fo feteyóló, “E teteteróló kaae tare Kótó-ó, E teteteróló kaae tare Kótó-ó, e yalo wotoró beteropóló noatepa taaróló feleé?” yalepó.

⁴⁷ Ti fo depa, mepaae aimó daae mole so whirapené ama ai dere fo wosóló duraalu, “Ama Elaijapaae ape yóló ai dere ape,” yalepó.

⁴⁸ Tétepa, atimakó whi betá mo hapale sururu yóló fóló, kale wépi kaae ɔla sóró séli kɛlaa kaae ere moi *wain* wɛi kale wépi kaae ɔlamó tópuró sóró, kapemó haka sóró Yesu nópóló melaai sóró felepó.

⁴⁹ Téyaletei, mepaae whirapené duraalu, “Iaija wóló tao sene walémóló kelaalopa, atéro olerópóló taalae,” yalepó.

⁵⁰ Atéro, Yesuné ama kepe bete sókó furaalu, kale dere kaae doasi fo fake yóló a sinalepó.

⁵¹ Atéteretamotóro kale momatere be sataɔleróló oleró betere kuti óté kaae sóró tereketé doropóló, a salepaae sókó deralepó. Téturaalu, doasi bao yale tikimó kaporapekélé terekeyóló felepó.

⁵² Atéturaalu, whi dourale tikikélé turukwɛ fóló, mo take Kótóné ama kae sóró betemale so whi sukutepa douraletei, dou taaróló momó kepaayóló fua yalepó.

⁵³ Yesu atéro kepaayóló fi kɛlipaae, ai kale kepaayale so whirape mepaae so whiné kolópóló, Kótóné ama kae tenó betere Jerusalem be huluapaae yó male felepó.

⁵⁴ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whiró Yesu me ala yaqsóro, kaae tare diki tare whirapetamoné doasi bao dere alaró mepaae kae kae dere alarapetamo kolóló, atima fea winé sukóló diri furu furu yóló duraalu, “Haió! i whita, Kótóné Naalematoró mo hitipó,” yalepó.

⁵⁵ Téró, Yesu a mepaae ɔla ɔla yaɔtepa tao sóró mótua yale sorape, Kaleli hae kwia taaróló wóló, Yesupaae eratere ala kelaai mo tumó daae mulu, kese faló beterepó.

⁵⁶ Atima ai sorape kuamó Maktala be hulua sokó Mariakélé, Jems-ró Josis-tamoné

hama Mariakélé, Sebediné naalema tamoné hamakélé, atima atéro daae molepó.

Yesu dourale ala
(Mak 15:42-47, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42)

⁵⁷ Be mo felekemó dikiyaaai deretamo, betá Arimatea be whikó néli whi Josep walepó. Ai whi akélé Yesuné yó matere whi betalepó.

⁵⁸ Kale sekéné Yesuné tiki saai dapóló, kale topo whi Pailat-paae wosene felemó, Pailat-né ama diki tare whirapepaae duraalu, “I sekéné Yesuné tiki ama sóró faaipó dapa, sóró fópóló melae,” yalepó.

⁵⁹⁻⁶⁰ Atéro matepa mo de tekée fi *linen* kuti wisinaalené Yesuné tiki bopeyóló só fóló, mepaae sukale whi dourénire kane dolomó Yesuné tiki mulalepó. Téró kale dou tu kinaai aleyóló mulale kane fake biliraté fóló kinóló a felepó. Ti ai kane dolota, kale whi Josep a sukutepa dourópóló, aleyóló muló betere tikipó.

⁶¹ Atétepa, kale Maktala be hulua sokó Mariaró ama yakoma Mariatamo ai kale whi douró betere tiki kese faróló beterepó.

Yesuné tiki me ala yaqsóro diki tare whirapené kaae tare ala

⁶²⁻⁶³ Atéyale sisópaae dótóro ɔa nóló betaairaalu, ɔla ɔla taleyóló mulóló, be detepa i ala yalepó. Kale moma dere be kaae tare topo whiraperó Farisi whirapetamo Pailat beterepaae fóló duraalu, “Doa whi-ó, ai kale so whi dilikité kutu betale whi a sukai bitu be de sore kemetepa, a momó kepaayóló betaalopó depa, dané wosalepó.

⁶⁴ Atéro ai kale sukale whiné ama yó matere whirapené ama tiki ɔlémi sóró fóló, mo whipaae a momó kepaayóló beterepó deté kuturaalu, so whi dilikaalo ai ape. Atéro dilikitere alané ama take folosóro so whi dilikaletai teraae faalopó. Téyaqsóropa, naao diki tare whirapené ai kale whi dourale tiki be de soremó mo wisiyóló kaae tawópóló yae,” yalepó.

⁶⁵ Ai fo depa, Pailat-né so whi teteteróló kaae tare whirapepaae duraalu, “Whi douró betere tiki mo wisiyóló kaae tawópóló, mepaae diki tare whirape

dapesó fóló, etéro kaae tawae yóló yó melae,” yalepó.

⁶⁶ Atétepa atima fóló, kale whi dou mené tukiyalemóló kelaai tu kinale kane fak-eró hale daale kane kwiatamo meke eróló, tuamó siri mulóló diki tare whirapepaae kaae tawae yóló sóró daalalepó.

28

Yesu kepaayóló fele fo

(Mak 16:1-10, Luk 24:1-10, Jon 20:1-18)

¹ Téro kale sa naai tukóló mulale suka kemeyóló *fula* kaae sere be demó mo hikaititei, Maktala be hulua so Mariaró yakoma Mariatamo kale whi dou kelaai felepó.

² Atéro, kale so tamo dou tópaee sókó faai teó fu betepatei, betá *ensel* hepen bemó dorowóló, dou kinó betere kane fake tukwe faróló a tómó beterepó. Ai kane fake tukwe falateremó, mo doakale bao yalepó.

³ Ama tiki mo epée de kaae iruraalu, ama deró betere kutikélé mo de tekée fapa kelalepó.

⁴ Ai dou kaae tawóló betó mole diki tare whirapené a kolóló, winé sukóló diri furu furu duraalu, sukóló mole whirape aoyóló haemó deraapisa fóló molepó.

⁵ Téro kale so tamo sókó wapa, kale *ensel*-né atimaamopaae duraalu, “Diaamo wiyaose. Diaamota, filipaa nimó dale whi Yesu keke waletai yalo tuérapó.

⁶ Ti ata imó muni, a mulale tiki halerapa kelaai ape. Ti take ama yale fotóro dokonóló, a kepaayóló falapó.

⁷ Atérapa, diaamo hapale fóló, ama yó matere whirapepaae i fo yae. A mo ti sukaletei kepaayóló, diá nalo wópóló api Kaleli haepaae furaalu, atamo aimó hokolaa yóló kelaalopa, ape yale fo yalo diaamopaae i dere ape,” yalepó.

⁸ Atétepa, kale so tamo wirutei mo haitamo whi dou taaróló, ama yó matere whirapepaae yaai dapóló sururuyóló felepó.

⁹ Atéro fu betepa, Yesu hapale sókó wóló daalu kóleó yalepó. Atétepa, atimaamo a daalepaae fóló, ama hómó apuó taru Tale-ó du betalepó.

¹⁰ Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Wiyaose! Diaamo fóló, yalo norapepaae diaaose u Kaleli haemó ke-laasepóló ape yalepó, yaai fae,” yalepó.

Diki tare whirapené i ala kelalepóló yale fo

¹¹ Téro ai kale so tamo fu betepatei, kale mepaae dou kaae tawóló betale diki tare whirape atima momatere be kaae tare topo whirape beterepaae fóló, atimané kelale alarape fea yó melalepó.

¹² Ti fo depa, mo so whimó Talepaae momatere topo whiraperó mepaae so whi tetéroló kaae tare whi disirapetamo betapaae touróló bitu, i ala yaalopóló taleyóló mulalepó.

¹³ Atéro fo deyóló, kale diki tare whirape atimané kelale ala mo so whipaae yaosóro fo mulótu duraalu, “Mené diapaae noa ala yaleé depa i fo yae, ‘Da firepaae Yesuné ama yó matere whirape wóló, ama tiki qlémi sóró falapó yae,’ ” yóló doasi *moniné* dupuyalepó.

¹⁴ Atéro duraalu, “*Gavman* topo whiné i dere fo wosetepa, diatamo doasi fopaae buóló me ala eraosóro diá seséturaalu, danétei ama kisipa tiki feléaalopó,” yalepó.

¹⁵ Téro, kale diki tare whirape doasi *moni* sóró furaalu, atimapaae yae yale fotóro deté kweyalepó. Atéro dere fo so whi feané wosóló, fakerale fo mió i alimó betó mole Juda so whinékelé wosóló mo kisiparapó.

Yesuné ama yó matere whirapepaae yale fo

(Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Jon 20:19-23)

¹⁶ Téro Yesu a sukai bitu, ama yó matepa wosetere 11 whirapepaae, atamo Kaleli haemó daale hasi fosómó hokolaa yaalopó, yale fo tuéru atima felepó.

¹⁷ Atéro fóló, aimó atimané a kolóló, hemée deyóló betó mulu Tale-ó du betalepó. Tétu betaletai, mepaae whirapené Yesu a hiti yale molópóló, kisipa tamo mutu beterepó.

¹⁸⁻¹⁹ Tétepa, Yesu a atima betere felekepaae fóló duraalu, “Ó hepen bemókélé i haemókélé ere ala fea yalo tetéroló kaae tanópóló, Kótóné e sóró

beteró beterapó. Térapa, dià i hae kwiamó betóló fale so whì beterepaae fóló, atimakélé yálo yó matepa wosetere so whì beterópóló, yó maté kwęyae. Atéturaalu Alima, Naalema, Dęi Kepe Wisi, dąné betą doimó węi tópurótua yae.

²⁰ Tétu, yálo diąpaae yae yóló mulale ala fea, atimanékélé wosóló sya fópóló yó mótu betae. Yálo dią taaróló feni, dą fea betąmó bitiré fóló, kemene fole alimó sókó faalopóló i yóló mulatere ape,” yalepó.

Mark

*Jon-né Yesu waaire tų alerale fo
(Mat 3:1-12, Luk 3:1-9, 3:15-17, Jon 1:19-28)*

¹ Kótóné Naalema Yesu Kerisoné kisi fo wisi etéro kaae sirapó.

² Mo take Kótóné ama fo eratere kóló whi Aisaiané aseyóló muló betere fo i ape.

“Yalo fo erale fae yóló dotonaterere whi ya waaire tumó api folosóró fópóló, yalo dotęyaalo ai ape.

Ai sekénéta, ya waaire tų aleóló dono-raalopó.

³ I whi ata, so whikélé bitinire kópu kaae fi tikimó sókó wóló daalu, fo fake yóló i fo yaalo ai ape.

‘Tale waaire tų donoróló aleyae,’ ” er-apó.

⁴ Atéyale fo dokonóturaalu, betą whi Jon walepó. Ata so whikélé bitini kópu kaae fi tikimó sókó wóló duraalu, “Mepaae so whi de atimané yale dowi ala taaróló, tuę tiki feteyóló walemó węi tópuratepa, ti Kótóné diaaę dowi ala kwia tokóló aluraalopó,” du betalepó.

⁵ Atétere fo woseturaalu, Judia hae kwiamó betó mole so whiró Jerusalem bemó betó mole so whitamó ą beterepaae wóló, atimané yale dowi alarape fea hakeamó yó matepa, Jon-né atima Jordan węimó tópurótua yalepó.

⁶ Jon-né ama bukutua yale kutita, ti kale *kamel* hupu nikiné dokóló moletei bukutua yóo, ama tokélé hupu sekaęné aleyaletei sua yóo, yalepó. Ama nukua yale ęla ti ero nusuró meke węitamopó.

⁷ Atéro ama atimapaae duraalu, “Ęta folosóró wale whi i ape. Nalo yalo kęlipaae, ti mo doa fotokę bole sekę whi waalo ai ape. Ai sekę ata ę kaae mei, mo doasi sekę whi betepa, ę ą aqmó belekāmamale naale kaae betera-pó. Tęru, ama hó bené kępi yalo teraayaairetei mo sunipó.

⁸ Yalota, dią hąle węi maaté tópurótu betereitei, amata dią Dęi Kepe Wisitamó tópuraaalo ai ape,” yalepó.

*Yesu węi tópurale alaró sų sale alatamo
(Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)*

⁹ Atéyale sukamó, Yesu ą Kaleli hae kwiamó tene Nasaret be taaróló wapa, Jon-né ą Jordan węimó tópuralepó.

¹⁰ Téro, Yesu ą węi tópuróló hae taopaae hutu betepa, Jon-né ó sapaee kese horemó hepen, be tų kuti tekée fu dere kaae yóló, Dęi Kepe Wisi ba hokósere kaae Yesuné ama tikimó bitį dorowapa ke-lalepó.

¹¹ Atéro betepa ó samó fo tekerótu duraalu, “Yata, yalo mo yaala sókó fóló, hosaa mole Naalepó. Naa dere ala fea mo wisi alatóró dereteiné ę mo doasi hajné sukturapó,” yalepó.

¹² Téyalemó mo ai fapotóróti, kale Dęi Kepe Wisiné Yesu so whikélé bitini, kópu kaae fi tikipaae seyóló falalepó.

¹³ Yesu ą atéro fóló betepa, be dę whi siki tamo kemeyalepó. Atępa, Yesu ą dęe nópóló Satan-né ąpaae kae kae sų sere alarape erótu betalepó. ą aimó syaae ęlatamo betepa, me ala yaqsóró Kótóné ama *ensel-r*ape dorowóló, Yesu tao salepó.

*Yesuné ama yó matere whirape ą sya ape
yale fo*

(Mat 4:12-22, Luk 5:1-11)

¹⁴ Jon *dipula* beteraale kęlipaae, Yesu ą Kaleli hae kwiapaae sókó wóló, Kótóné ama kisi fo wisi so whi feapaae yó mótu betalepó.

¹⁵ Atéro yó mótu duraalu, “Talené eraaire ala ama kóló whirapené deté wale fo mió i dokonaterere ape. Tęturaalu, Kótóné tęteróló kaae tare alakélé mió sókó wóló i mole ape. Tęrapa diaaę du betere dowi ala taaróló, tuę tiki feteyóló kale kisi fo wisi wosóló, kisipa tiró betae,” du betalepó.

¹⁶ Atéro, Yesu ą ai Kaleli węi fóku seseę hutu bituraalu kelalemó, Saimon-ró noma Andrutamo hąleke wané ya su beterepó. Atimaamota, suka fea ya siré kotere whi tamopó.

¹⁷ Atętu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ai ya siré koteretei taaróló, ę sya ape. Ti noatepa mei diaamoné ai ya su dere kaae so whikélé siré kweyaasepóló, yalo diaamo sóró beteraalopa ape,” yalepó.

18 Ama ai fo deretamotoró atimaamoné kale ya siré kotere hāleke wa taaróló, Yesu sya felepó.

19 Atéró ą sawa fóló, kale dere kaae Sebedi naalema Jems-ró noma Jon-tamo nukumó bituraalu, hāleke warape turukó feletei wisi wisiyóló nomotu betepa ke-lalepó.

20 Atétu betepa, mo ai fapotóróti Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamo ę sya ape,” yalepó. Tétepa, atimaamoné alima Sebediró ama kutó diratere whırapetamo nukumó betepatei taaróló, atimaamo Yesu sya felepó.

*Yesuné dowi kepe hōkonale fo
(Luk 4:31-37)*

21 Atéró, atima fea touyóló Kapeneam bemó sókó fóló, ai bemó kale ąa nōpóló tukóló muló betere sukamó atimané fo wosetere be dolopaae fóló, Yesuné fo yó melaai kaae salepó.

22 Téró, ai kale so whıné ama yó matere fo wosóló duraalu, “I sekéné yó matere fota, doasi kisipare whırapené dere fo kaae dapóló, siratu betalepó. Kale Moses-né asęre fo yó matere whırapené ąapaae atéró yó mótumipó,” du betalepó.

23-24 Atétu betalemó, mo ai fapotóróti kale ai fo wosetere be dolomó betą dowi kepe tepeyóló betere whıné fo fakeyóló duraalu, “Nasaret be whıké Yesu-ó, naao ąamopaae noa alakó eraai waleé? ąamo noatepa dóló aluraai waleé? Yąta, dowi ala mo betąkélé munire whı wisinaale betepa, Kótóné sóró kae beteró betteretei, yąlo mo kisiparapó,” yalepó.

25 Tétepa, Yesuné kale dowi kepe foné sóró duraalu, “Fo taaróló, whı tuąmó betteretei sókó fae,” yalepó.

26 Ai fo deremó, kale dowi kepe sókó faairaaalu, kale whı tao sóró feseróló fo fakeyóló keterętamo sókó felepó.

27 Atéteremó, kale so whı atimasisitei u wosene i wosene yóló duraalu, “Ita, noa ala yalerópó. Ama i yó matere kisi fota, mo doasi topo whırapené dere fo kaae dapó. Dowi keperapenékélé, mo whıné dere kaae, ą aqmó sukóló bituraalu, ama yae dere ala motoró dapóló,” siratu be-talepó.

28 Atétere ala so whı mo feané kolóló, Yesuné i ala du beterapóló kulu kulu só kotepa, Kaleli hae kwiamó betó mole so whı feané wosalepó.

*Yesuné kisi daae mole so whı wisirale fo
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)*

29 Atima fo wosetere be taaróló furaalu, Jems-ró Jon-tamokélé dape sóró Saimon-ró noma Andru-tamoné bepaae felepó.

30 Atéró fóló berteremó, kale Saimon so-mané hamasere tiki supu kisiné sukóló mupa, Yesupaae yalepó.

31 Tétepa, Yesu kale so kisi dalóló molepaae fóló, ama naasemó tao sóró turukó horalemó, kale soné tiki supu du betaletei tukóló, atimamó ąla kaae sóró biliralepó.

32 Atéyale sukamó, suka doropóló be hoteretamo, mepaae kisi daae mole so whıró dowi kepe tepeyóló betó mole so whıtamo, Yesu betterepaae dapesó wóló betterąleta dua yalepó.

33 Ai be hulua feamó betó mole so whı wóló, Yesu betere be tu sókó walemó touróló betó molepó.

34 Atéró betó mupa, mepaae kae kae hepo daae mole so whıkéle wisirótua yóo, so whı tuąmó tepeyóló betere dowi keperapekélé hōkonóló sókó fatua yóo, yalepó. Kale dowi keperapené Yesu ą atei kaae whıpóló tuęreteiné mo so whıpaae fo yaqsóró Yesuné ama seséyalepó.

*Yesu ama wotoró bitu momayale fo
(Luk 4:42-44)*

35 Téró, Yesu ą be ąęyaa du bettere-tamotei turukó holóló ai be taaróló, so whıkéle mei tikipaae fóló, momatu be-talepó.

36 Yesu atéró momatu betepa, Saimon-ró ama fulumu whırapetamoné ą kikitu betalepó.

37 Téró, atimané ą kekóló keletepa ąpaae duraalu, “Tale-ó, so whı feané yą mopaae felerópóló kikitu berterapó,” yalepó.

38 Ai fo depa ama atimapaae tokó mótu duraalu, “ąa i be taaróló, felekemó tę mole berapepaae kale fo wisi yó melaai faalopa fiępe. Ti noatepae, ęta ai kutó diyaaairaaalu i wóló betere ape,” yalepó.

³⁹ Téró, a ai Kaleli hae kwia tuamó te mole fo wosetere berapemó, kale fo wisi yó melaté kuturaalu dowi keperapekélé dóló hōkonótua yalepó.

Dowi humu fuluné tiki dore whi wisirale fo

(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

⁴⁰ Atéro dowi humu fuluné tiki dore whi betā Yesu beterepaae wóló, bukutiri tearó bitu i fo yalepó. “Yesu-ó, naotamo e wisiraa i kisipa mutepa, ti wisiraasepólópó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo depa Yesuné kale whi kelalemó, kōlené sukutu ama tikimó naase mulóló duraalu, “Yalo ya wisiraa i kisipa mutapa, wisi yae,” yalepó.

⁴² Ai fapotoró kale whi dowi humu fuluné tiki doretei mo ti wisiyalepó.

⁴³⁻⁴⁴ Atéro, Yesuné kale whi dotonaa i mo dirii fo yóló duraalu, “Yalo naao tiki wisiralepó fo mo so whipaae momókó deté kweyaose. Ya fóló, Kótópaae momatere be kaae tare whirapepaae maaté naao tiki wisiraletei yó melae. Téró, whiné tiki wisirateremó, mo take Moses-né melae yóló ere ɔla male fae. Ti noatepae, ai whirapené naao tiki kilituraalu, ita Tal-ené erapó yópóló, yó melaai fae,” yóló dotonalepó.

⁴⁵ Yesuné kale seképaae ai fo yaletei taaróló, ama tiki wisirale fo so whi feapaae hakeamó yó melaté kweyalepó. Atéyale tikimó, Yesu a so whi betó mole kuamó konénipa, so whi bitinire tikipaae bitī fua yalepó. Atétua yalemókélé, kae kae tikimó betó mole so whi mo hale ɔla kaae a beterepaae wuatóro yó tarepó.

2

Yesuné tiki sukóló dāamui whi wisirale fo

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

¹ Téró nalo me sukamó, Yesu a momó Kapeneam bepaae wóló beterepémó, so whi mo feané Yesu ama bemó wóló beterepó dere fo wosalepó.

² Ai fo woseturaalu so whi dekéro wale tikimó, be dolokélé, tu sókó walekélé, so

whi daayaaire te munipó. Atépa, atimapaee ama kale fo wisi hakeamó yó mótu betalepó.

³ Yesu a atéro yó mótu betepa, mepaae douro whirapené betā tiki dāamui whi Yesu beterepaae beleyóló walepó.

⁴ Téyaletei, so whi mo fanuraalu kale whirape atima whi sóro faaire te munipa, siki bepaae holóló, Yesu daale mo donotoróti kale siki be keya dolo sokóló tiki dāamui whi besekeamo turó deralepó.

⁵ Atétepa, Yesuné ai kale douro whirapené kisipa tiki tiratere ala kolóló, kale tiki dāamui whipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao yale dowi ala kwia fea mió yalo tokóló aluratapó,” yalepó.

⁶ Yesuné ai fo depa, kale Moses-né asere fo yó melatere whirape atima tué tekitu betalepó.

⁷ “I whi ata, Kótó kaaepó du betere foné Kótó faletu beterepó. Ti dowi ala kwiata, Kótóné betā sumó aluranérapó,” du betalepó.

⁸ Atima atéro mutu betere tué tiki Yesuné kisipanétei mo hapale kolóló, atimapaee duraalu, “I kale yale fomó diā noatepa atei kaae tué mutu bitu de?”

⁹ Ti diāsitei taleyae. Mepaae whiné duraalu, naao dowi ala kwia yalo aluratapó fo so whi feané enérepé, ya turukó holóló naao beseke sóro fae, fo enére?

¹⁰⁻¹¹ Tereitei, i haemó betóló fale so whiné dere dowi ala tokóló aluraaire fotokó Whiné Naalemané sumó bulapóló, so whi feané tué yópóló i dapa, ya turukó holóló naao beseke sóro bepaae fae,” yalepó.

¹² Mo ai fapotoróti, kale whi atima feané keletómó turukó holóló, ama beseke sóro felepó. Atétere ala kolóló, so whi feané sirayóló, atima Kótóné doi hale sóro horótu duraalu, “Mo take bitiré wale alimókélé, dané etei kaae ala mo kolókélé inipó,” yalepó.

Lipaipaae a sya ape yale fo
(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

¹³ Téró etéyalepó. Yesu a momó wēi fókumó fóló beterepémó, so whi mo dekéro a beterepaae wóló betó molepó. Atépa, fo kaae sóro yó melalepó.

14 Atétu beteró, tumó furaalu kelalemó, Alpias-né naalema Lipai a *takis moni* saairaalu kapala tene furu bemó betepa, apaae duraalu, “Ya e sya ape,” depa, kale whi a turukó holóló Yesu sya felepó.

15 Atéro Yesu a Lipainé bemó ọla naai fóló beteremó, mepaae *takis moni* sere whirapekélé, dowi ala dere whirapekélé, Yesuné ama yó matere whirapekélé, ama dere fo wosóló a sya fu betere so whikélé, fea ọla nuku betalepó.

16 Atépa, Farisi whiraperó mepaae Moses-né asere fo yó melatere whirapetamoné Yesu a dowi ala dere whiraperó *takis moni* sere whirapetamo betamó ọla nuku betepa kelalepó. Atépa, Yesuné yó matere whirapepaae woseturaalu, “A *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamotei noatepa ọla betamó nuku bitu dérópó,” yalepó.

17 Atéro dere fo Yesuné wosóló atimapaee duraalu, “Hepo daani hale sesere so whi *dokta* beterepaae fumitei, hepo daale so whiró tiki dore so whitamó maaté fua dapó. Atétere kaae, e wale alata wisi ala dere so whipaae ape yaai anitei, dowi ala dere so whipaae ape yaai walepó,” yalepó.

*Ọla weteremó Yesupaae wosale fo
(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)*

18 Téro, Jon-né yó matere whiraperó Farisi whirapetamo atima ai sukamó ọla weyóló hale beterepó. Tépa, mepaae so whi Yesu beterepaae wóló apaae woseturaalu, “Jon-né yó matere whiraperó Farisi whiné yó matere whirapetamo ọla weyóló bitu dere kaae, Naao yó matere whirapekélé ọla weóló bitini dere noatepa de?” yalepó.

19 Tétepa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Kale nomarape atima so dokore whitamó betamó bituraalu, ọla weyóló hale betaaló? So dokore whikélé atima fea betamó betereiteiné ọla weyóló hale betenénipó.

20 Téretei, me sukamó kale so dokore whi atima betamó betepatei, mené a tawóló só fole sukamó, atima ọla weyóló hale betó muaalópó.

21 Mepaae whiné kisi kuti kwia sóró derakele kuti dakoróló nomotumipó. Atétepa, ti kale kisi kuti fe sókó fóló

kóputuraalu, derakele kuti dotouyó sóró, mo ti bisaae faalópó.

22 Atétere kaae, mepaae whirapené kale kelaa wale kisi *wain* wei hupu sekaené aleyale arói wutimó tepetumipó. Até enalemó, kale wei mómu sókó faai tóputuraalu, ai kale hupu sekaené aleyale arói wutikélé fulukó fóló, weikélé hale besekeraalópó. Até yaosóró, atimané kisi *wain* wei tepeturaalu, ti hupu sekaené aleyale kisi wutimótóró tepetua dapó,” yalepó.

*Yesu ọta sqa nokole be de Talepó
(Mat 12:1-14, Luk 6:1-11)*

23 Téro etéyalepó. Saa nópóló tukóló muló betere sukamó, a ama yó matere whirapetamo *whit* kutó tuamó kutu betalepó. Atéro kutu bituraalu, ama yó matere whirapené ai kutómó ere *whit* bokóló nukulé fu betalepó.

24 Atétere ala Farisi whirapené kolóló, apaae duraalu, “Saa nokole sukamótei, naao yó matere whirapené atei kaae ala noatepa yópóló kaae tare? Saa nokole sukamó kutó ditepa, mo doasi fo mulapó,” yalepó.

25 Ai fo depa, ama atimapaee tokó mótu duraalu, “Depit-ró ama fulumu whirapetamo wotetepa yale ala asemó yóló muló betereitei, diaaọ dosayóló tué muni airapó.

26 Kótópaae momaratere be Abiatané teteróló kaae tawale sukamó, Depit a Kótóné be dolopaae sókó fóló, Kótóné keletómó melaairaalu muló betere *bred* otei, a wotetepa sóró nalepó. Téturaalu, ama fulumu whirape atimakélé matepa nalepó. Ti ai ọlata, mo hale whiné nukupa, fo moleteiné kale momaratere be kaae tare whirapené maaté nukua dapó,” yalepó.

27 Téro, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné whi aleyaleitei, saa naai tukóló muló betere be de doi sóró horópóló ini, whi tao saai kisipa mutu, ai saa nokole be de tukóló muló beterepó.

28 Atéreteiné Whiné Naalema ọta, ai saa nópóló tukóló muló betere be de teteróló kaae tare Talepó,” yalepó.

3

¹ Téró me sukamó Yesu ʼa fo wosetere bepaae sókó walemó, naase dowi whi betʼa betepa kelalepó.

² Kale Sʼa naai tukóló muló betere sukamótei, naase dowi whi Yesuné wisiratémóló kelaai, mepaae whirapené kele mulóló betó molepó. Aita hʼale mei, kale tukóló muló betere be demótei whi wisiratepa, ʼa só deraai kisipa mutu yalepó.

³ Tépatéi, Yesuné naase dowi whipaae duraalu, “So whi feané kolópolópa, yʼa turukó holóló daayae,” yalepó.

⁴ Atéró ama atimapaee woseturaalu, “Sʼa nokole sukamó so whi tao sere ala depa fo mulepé, dowi ala depa fo mule? Whi sukaosóró tao sere ala depa fo mulepé, whi dele ala depa fo mule?” yóló wosalemó, atimané ʼapaae me fokélé tokó menipó.

⁵ Ai whirapené atei kaae dore whipaae kʼolere ala ini, dowʼaae fu betepa Yesu ʼa doasi sekʼi kisipa mutu, atimatamo fopaae buóló kale whipaae duraalu, “Naao naase teréʼ falae,” depa, ama naase teréʼ faralemó, kale dore naase mo wisiyó felepó.

⁶ Atéteremó, kale Farisi whiraperó Herotné dere ala sya fu betere whirapetamo belapaae tóʼ fóló daalu, Yesu netéró daaloé? yóló atimasisi kʼlaaróló, fo dokotu betalepó.

*Mo turó so whiné Yesu sya fele fo
(Luk 6:17-19)*

⁷ Téró Yesuró ama yó matere whirapetamo ai be taaróló, wʼei kʼla molepaae fóló beteremó, Kaleli haemó betó mole so whi mo fea ʼa sya wou betalepó.

⁸ Yesuné ai alarape du beterapó dere fo woseturaalu, mepaae Judia hae kwiamó betó mole so whikélé, Jerusalem be hulua so whikélé, Idomia hae kwiamó betó mole so whikélé, Jordan wʼei fóku uté tʼeró betó mole so whikélé, Tair be huluaró Saidon be huluatamo felekemó betó mole so whikélé, mo fea Yesu beterepaae wou betalepó.

⁹ So whi mo dekéró wóló touró betepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “So whi touró betereteiné ʼa daayaaire tʼe munipa, wʼei nuku belekʼamalekó taleyóló mulae,” yalepó.

¹⁰ Ti noatepae, mepaae folosóró hepo dalóló betó mole so whi wisirale ala kolóló, atima mepaae hepo daale so whikélé wisirópóló kisipa mutu, Yesuné tikimó wolaa yaai dapóló, araletamo tʼeté tʼeté wou betalepó.

¹¹ Téró, mepaae dowi keperapené Yesu keletere dokʼ ʼa daale aomó deraapisa fóló fió mulu, fo fakeyóló duraalu, “Yʼata, Kótóné Naalemapó,” dua yalepó.

¹² Ai fo depa, Yesuné kale dowi keperapepaae duraalu, “ʼEta, Kótóné Naalemapóló, mo so whipaae hʼakeamó momókó deté kwʼeyaʼose,” yóló doasi fo mulalepó.

*12 aposel whirape sóró beterale fo
(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)*

¹³ Téró, Yesu ʼa du sorokó mole aqʼpaae horóló bituraalu, ama tué mole whirape maaté dosʼayóló ape depa, atima ʼa beterepaae walepó.

¹⁴⁻¹⁵ Atéró wóló, ʼatamo fulumuyóló betámó betóo, ama fo wisi yó melaté kwʼeyóo, dowi keperape doló hʼokonóo yópóló, 12 aposel whirape sóró beteralepó.

¹⁶ Atima atéró sóró beterale 12 whirapené doi etérópó. Saimon-tei, me doi Yesuné Pita mulalepó.

¹⁷ Sebedi naalema tamo Jems-ró noma Jon-tamokélé, Yesuné kisi doi Boanersis mulalepó. Ai doi beteta, Be Sapalaané naalema tamopó.

¹⁸ Andru, Filip, Batolomiu, Matyu, Tomas, Alpias naalema Jems, Tadeus, kʼalo kʼalo whi Saimon, Iskariot whikó Judas atima atéró whi sóró beteralepó.

¹⁹ Kale Iskariot be whikó Judas-ta, Yesu daai eleké deyale whipó.

*Yesu Belsebul-pó yale fo
(Mat 12:24-32, Luk 11:14-23, 12:10)*

²⁰ Téró, Yesu ʼa betʼa be dolopaae wóló beteremó, so whi mo fea momómo tourale tikimó, Yesuró ama yó matere whirapetamo ʼla naaitere tʼekélé munipó.

²¹ Atétu beterapó, dere fo Yesuné hamaró nomarapetamoné wosetu ʼa keyaa fole whi kaae beterapóló, atima Yesu dape saai wóló betó molepó.

²² Atépa, mepaae Jerusalem be hulua amó wale Moses-né asʼere fo yó matere

whirapené duraalu, “Dowi keperapené topo kepe Belsebul Yesu tuámó bitu ą fotokoratepa, dowi keperape hokónótua du betepapó,” yalepó.

²³ Ai fo du betepa, Yesuné ai kale so whipaae ą beterepaae ape yóló atimapaee fo sale forape yóló duraalu, “Satan ątamo betą kutó ditere hamoma netéró doló hokonaaloé? Ai kaae ala mo enénipó.

²⁴ Betą doasi topo whiné tetéro betere be hulua so whi atimasisitei bóe dupa, atétere be huluarape fotokọ buóló betaaloé? Meipó.

²⁵ Betą faketamotei bóe dupa, ti atétere fake fotokọ buóló betaaloé? Mo aténénipó.

²⁶ Atétere kaae, Satan-né ama fulumu whirapetamotei bóe dupa, ti ątei tuámó teketapó. Atéturaalu, fotokọ buóló betaaire suni, ątei kemeyaalo ai ape.

²⁷ Mepaae whiné doasi fotokọ bole whi dokóló munéni, hąle betepatei ama be fulukóló, ọla ọla senénipó. Folosóro kale whi ąpi mo dirii képiné dokó mulóló, nalo ti ama be fulukóló ọla ọla fea sımó sóro fenérápó.

²⁸ Yąlo diąpaae mo i dere ape. Kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamota, ti Kótóné mo sımó tokóló aluraalopó.

²⁹ Téyaalotei, mepaae whiné kale Dęi Kepe Wisi faletepa, atétere so whiné dowi ala kwia mo alukélé eraalomeipó. Ai dowi ala kwia, mo hąle muó tawaalo ai ape,” yalepó.

³⁰ Ai fota Yesuné hąle inipó. Atimané duraalu, “Yesu ą tuámó dowi keperape tepeyóló bituraalu dapó,” depa, ai fo yalepó.

*Yesuné hamaró nomarapetamo
(Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)*

³¹ Ai fo du betepa, Yesuné ama hamaró nomarapetamo wóló be belamó daae mulu, Yesupaae belapaae dere ape yae! yóló yó horalepó.

³² Tétepa, ą boperóló betó mole so whiné ąpaae duraalu, “Naao haeró nonaorapetamoné yą kele wóló belamó ó daae mole ape,” yalepó.

³³ Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Ti yąlo hae ó norape-a, de maaté?” yalepó.

³⁴ Ai fo yóló, ą boperóló betó mole so whi kelené dokoyóló duraalu, “Yąlo hae ó norapeta, ti diątóróti i betere ape.

³⁵ Ti noatepae, mepaae so whi de Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepa, ti yąlo no ó ne ó haetóróti ai betere ape,” yalepó.

4

*Ọla wae terepetere fo sale
(Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)*

¹ Téró me sukamó ą węi fókupaae momó fóló bitu, kale fo wisi kaae sóro yó melótu betalepó. Atéró, yó melótu betepa so whi mo dekeró waletikimó, ą betekętepa ai so whi węi fókumó betó mupatei, ą węi nukupaae daane holalepó.

² Ama atéró yó matere kae kae forape fea, fo salenétóro du betalepó.

³ Ama atéró yó mótu duraalu, “Yąlo i dere fo wosae. Whi betąné ama kutópaae ọla wae ke terepeyaairaalu sóro felepó.

⁴ Atéró só furaalu, mepaae ke tu tuámó sókó deóló muó mupa barapené dósu yóló nukua yalepó.

⁵ Téró, kale whiné kutómó terepeté kuturaalu, mepaae ke kapo tómó bole haemó terepée durupua yalepó. Até yaleteti, ai hae mo apaae derepéni, kane tómó bole hae ereteiné kale ọla wae mo hapale holalepó. Téyaleteti, feleke hae tuąpaae doaló derepénipó.

⁶ Atéró, kale ọla wae holóta yaleteti, mo doasi diri suka wouraalu, kale ọla kapo supuné tukó sóro séli yaairaalu yalepó. Ti aita, kale ọlané feleke haepaae diriyóló derepénireteinépó.

⁷ Mepaae keta, dowi mu daai ne dolomó terepée durupua yalepó. Atéyale ọla wae holaletei, dowi nené bopée sóro muluraalu, du wisiyóló wolenipó.

⁸ Mepaae ke ti hae wisimó terepée durupua yalepó. Atéyale ọlata mo wisiyóló holóló, du woleyalepó. Atéró, betą yo sóro fóló biliyaleteti ọlumétepa suraalumo, 30-yorape ó mepaae 60-yorape ó 100-yorape fąanótua dapó,” yalepó.

⁹ Ai fo sale kemetepa, ama atimapaee duraalu, “Dią so whi detamo woséli daapa, ti i dere fo sale bete mo wisiyóló wosóló tué munérápó,” yalepó.

10 Ai fo du beteró, nalo so whi mo fea fi tikimó, a ama wotoró be dolopaae fóló betepa, ama yó matere 12 whiraperó mepaae atamo fuluyóló betó mole whirapetamoné apaae woseturaalu, “Naao ti yale fo sale da kóló kólórapa noa betené yaleé?” yóló wosalepó.

11 Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Tale Kótóné so whi mo fea ama teteró kaae tare ala hiróló moletei, diapaae betá hakearóló i yó melatere ape. Téteretei, mepaae hale mo so whipaaeta, ti fo sale foné maaté du beterapó.

12 Ti aita, i fo betené erapó.

‘Mió atimané kelené kilitu bitutei, ai ọla mo diriyóló tué mutumipó.

Atimané woseliné wosetu bitutei, mo diriyóló wosóló, bete kisipa mutumipó.

Ai alatamo ini, atimané dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótó beterepaae wapa,

ti atimané yale dowi ala kwia me ọla meipóló, hale kemeranérápó,” erapó.

13 Téró Yesuné atimapaae duraalu, “I fo sale bete diá tuéni kóló kóló depa, ti mepaae fo sale forapekélé netérómo tué yaaloé?

14 Kale ọla ke terepeté kutu dere kaae, Kótóné ama fo wisi yó mótu beterapó.

15 Kale ọla wae ke tumó sorokó doropole kaaeta, mepaae whiné Talené fo yó matepa so whiné wosóló, tué tuámó mulateretei, Satan-né mo hapale tokósu beterapó.

16 Téró, kale kapo tómó bole haemó terepée derepele ọla wae kaaeta, kale fo wisi wosóló hekesetamo sua dapó.

17 Téretei, ọla wae feleke haepaae mo ti derepeniru ere kaae, kale fo wisi haleke sukamó maaté wosóló taalatapó. Ai kale fo wisi woseteremó, mepaae sekei ala ó doasi delei ala eratepa, atima téti hapaletóro dée nukua dapó.

18 Kale dowi mu daai ne dolomó terepée derale ọla wae kaaeta, kale fo wisi mo wisiyóló wosóló hekesené sukutere whipó.

19 Téteretei, mió i haemó bitu doasi whaalia du betere alakélé, doasi néli whi betené yóló, mutere kisipané kópaee

faróló dilikitu betere alakélé, mepaae wisi wisi ọla senée yóló mutere tuékélé a tuámó kaayóló sókó wouraalu, kale fo wisi botokó sóro alurótu betereteiné du wisi oletimipó.

20 Hae wisimó terepée derepele ọla wae kaaeta, ti kale fo wisi mo wisiyóló wosóló, ama tué tiki tuámó sóro mulótua dapó. Atétere whita, ọla wae yo betá sóro fóló biliyaleiteinéte, ulumétere alimó suraalu mepaae 30 yorape ó 60 yorape mepaae 100 yorape fanótua dere kaae, mepaae so whi tuámó Kótóné fo atéro du oletua dapó,” yalepó.

Sá dalóló hakeamó mulatere fo (Luk 8:16-18)

21 Téró ama atimapaae duraalu, “Sá deróló nuku aomó ó me ni fake aomó kinóló mulótimipó. Téní, ai sá de so whi feané kolópóló, sá daalatare ni fake tómó fopa hakeamó mulótua dapó.

22 Ti mió kikiti hiró betere ọla feata, take nalo hakeamó mulatepa so whiné tué yópóló erapó. Mió kinóló muló betere ọla fea take nalo hakeamó mupa, so whi feané kolópóló erapó.

23 Diá mepaae so whi woséli daapa, ti i dere fo sale bete mo wisiyóló wosóló tué yópóló yae,” yalepó.

24 Atéro, ama yale fo kaae atimapaae momómo duraalu, “Yalo diapaae i dere fota mo wisiyóló wosóló tué muae. Naao meteró ọla atimamó matepa, ti Kótóné yamókélé naao ai matere sutóroti móturaalu, mepaae tómó belerólókélé melaalo ai ape.

25 Whi me dené ama tare ọlatamo tawóló betepa, ti atétere whipaae ama ai tare tómó, Kótóné me kae beleróló melaalopó. Whi me denétamo me ọlakó tanipa, ti ai sekéné ama mo sawa tareteikélé, Kótóné momó tokó saalo ai ape,” yalepó.

Ọla wae hoterepaae dó faróló yale fo

26 Téró ama kale yale fo kaae momó duraalu, “Kótóné teteróló kaae tare aomó betere alata, ti betá whiné kutómó ọla wae ke bilitu dere kaaepó.

27 Atéro biliyale kilipaae detamo ó dilikitamo fipa, ó turukó horóló betepakélé, kale biliyale ọla wae tumu haemó noaró

sokotérópóló, kale whiné ama tué mutumipó.

²⁸ Ere ɔla feata, haenétei fotokoróló sókó hotapó. Tumupi sókó horóló, sóku woleyóló, nalo ti fua dua dapó. Atéro fua yóló, tuə dolomó ti whiné naaire ke butapó.

²⁹ Ai kale ɔla ɔlumétere alimó, ti kale kutó tale ɔ sepaketamo fóló, ɔlumére ɔla siré kotapó,” yalepó.

Mastard kepaee dó faróló yale fo sale
(Mat 13:31-35, Luk 13:18-19)

³⁰ Téro, atimapaee kale fo kaae momó duraalu, “Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala diaaɔ kisipa yópóló, yało noa ala suróló yó melaaloé? Me noa fo salepaee dó faróló yaaloé?

³¹⁻³² Kótóné teteróló kaae tare aomó mole alata, *mastard* ni ke kaaepó. Ti *mastard* ni keta, mo sawa belekamaleteti, haemó bilitepa huturaalu, ti kutómó mepaae yó mole ɔla fea teteróló, tetejrape fɔlo fua dapó. Atéru, doasi tei fale sirimó barape daaneta dapó,” yalepó.

³³ Yesuné so whipaae fo yó móturaalu, atei kaae fo salenétoró dekéro yó mótu betalepó. Téturaalu, atima so whiné wosóló kisipa yaaitere sutoró yó melaté fu betalepó.

³⁴ Ama fo yó matere dokɔ hale mo so whipaaeta, ti fo sale fonémaaté yó mótua yalepó. Téyaletei, ama yó matere whirape atimasisi bituraalu, ti ama yó matere forape fea bete tokóló yó mótua yalepó.

Yesuné weí asya bérale fo
(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

³⁵ Atétu beteró, be dikiteretamo ama yó matere whirapepaee duraalu, “Da nukutamo uté tɔ faalopa fiépe,” yalepó.

³⁶ Ai so whi atima weí fókumó betó mupatei taaróló, Yesu ɔ nukumó hale betepa, ama yó matere whirape atima maaté felepó. Atéro fupa, mepaae nukurapekélé, atima fea betamó felepó.

³⁷ Téro ai weí tuamó fu betalemó, doakale besé tikiró weí asyatamo hapale sókó wouraalu, weí nuku dolopaae bosene dorowóló, kale nuku mo felekemó buó deyaa yalepó.

³⁸ Até depatei, Yesu ɔ nuku sisóratere salemó toró mulóló noke fipa, ama yó

matere whirapené ɔ turukuróló duraalu, “Yó matere whi-ó, da weiné mió mo felekemó sóró i aluratapa, naao da kolenié?” yalepó.

³⁹ Atétepa, Yesu ɔ turukó holóló, kale weí asyaró besé tikitamo foné sóró duraalu, “Ai whaa yóló hoteretei taaróló, báyóló dono fae,” yalepó. Téyalemó, kale weí asyaró besé tikitamo tukóló báyóló dono felepó.

⁴⁰ Ai fo yóló, ama yó matere whirapepaee duraalu, “Diə noatepa wiyóló diri furu furu dute? Diə tué tiki tiróló bitini airapó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo deremó, winé sukóló atimasisitei duraalu, “Haió! ɔ noa whiné dérópó. Kale weí asyaró besé tikitamonékélé, ama dere fo wosóló, ɔ aomó sukóló bitupó,” yalepó

5

Dowi kepe betere whi wisirale fo
(Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

¹ Téro, atima ai weí kɔla tɔyóló Kadarin whirapené hae kwiamó sókó felepó.

² Atéro fóló, ɔ nuku taaróló hae taopaae taae felemó, betə dowi keperape tepeyóló betere whi, whi douratere tikimó biti Yesutamo hokolaayaa walepó.

³ Ai whi ɔ mo bemó bitini, whi dou tómó bitua yalepó. Atére whi mené mo képiné ó dirii *sein* képinékélé ɔ dokonénipó.

⁴ Take suka fea *sein* képiné ama hóró naasetamo dokotua yalemó, ama fotokónetei hale turukó falatua yalepó. Atéreteiné whiné kélé ɔ tawóló dokóló béranénipó.

⁵ Ai whi ɔta, sukatamokélé, dikitamokélé, be detere dokɔ fea whi dou tómó bituraalukélé, du sorokó mole tikimó bituraalukélé, doasi keteré yóló, amatei ama tiki kapo fosóné tikitua yalepó.

⁶ Atétu betere sekéné Yesu mo umó daapa ɔ sururu yóló wóló kelalemó, Yesu doa whi kilituraalu, ama hó aomó bukutiri tɔyaró bitɔ derepelepó.

⁷ Atéro bitu, fo fake yóló Yesupaae duraalu, “Yaata, ó sɔ taoró teteró betere Tale Kótóné Naalemapa, naao epaae noa alakó eraai waleé? Naao ɔ dele seróló susupu eraalomeipóló, Kótóné doi yóló dirii malo dumié?” yalepó.

⁸ Ai fo depa, Yesuné kale whípaae duraalu, “Dowi kepe-ó, ya ai whi tuámó betteretei taaróló sókó fae,” yalepó.

⁹ Ti fo fóló, Yesuné apaae woseturaalu, “Naa doi deé?” depa, ama tokó mótu duraalu, “Yało doita Lisanipó. Dą mo hąle ąla kaae i betó mole ape,” yalepó.

¹⁰ Atéró Yesupaae atima betere tiki taaróló fópóló hąkonaąse fo momó du, momó du, du betalepó.

¹¹ Ai du sokore aąmó, hupurape mo hąle ąla kaae kimimó daae molepó.

¹² Atépa, kale dowi keperapené Yesupaae duraalu, “Dą ai hupurape tuapaae bitį derepaai dapa, naa dą dotonaasepe,” yalepó.

¹³ Ti fo deremó, Yesuné atimapaae téyae, depa atima kale whi tuámó betaletei taaróló sorokó furaalu, hupurape tuapaae bitįta yalepó. Atétepa, kale hupurape atima botokó feletikimó, kulamó doropóló weinė soroką fóló, mo fea sisiraae felepó. Ai hupurape doką sóró touróturaalu, 2000-rópó.

¹⁴ Atétere ala kolóló, kale ai hupurape kaae tare whįrape atima botokó fóló, ipu bemó betó mole whįraperó doasi be hulamó betó mole whįrapetamopaae i ala yalepóló ene felepó. Tétepa, kale so whi atima doasi be hulua tuámó noa alakó du bitu dérópóló, kelaai felepó.

¹⁵ Atéró, atima Yesu betere tikimó sókó wóló kelalemó, dowi keperape mo hąle ąla kaae tepeyóló betale whıtei kuti wisi deróló mo kisipa wisi mole whi kaae betepa kilitu, atima wiyalepó.

¹⁶ Téró, ai ala depa kelale so whinė mepaae wale so whípaae i kale whi tuámó betale dowi keperape hąkonale alaró hupurapepaae erale alatamo fea yalepó.

¹⁷ Atei fo woseturaalu, so whinė Yesupaae, “Ya atima betere hae kwia taaróló fae,” yóló, sętu betalepó.

¹⁸ Ai fo deremó, Yesu ą nukupaae bitį derepaai depa, kale dowi kepe tepeyóló betale whinė Yesupaae, “Akelé yątamo fenére?” yóló wosalepó.

¹⁹ Tétepa, ai whi ątamo faai waąsóró seséyóló duraalu, “Talené kolené sukutu

yaapaae erale ala naa hae aya, no nerapepaae yó melaai fae,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, kale whi ą atéyale tiki taaróló, Dekapolis be huluarapepaae fóló, Yesuné apaae erale ala so whi feapaae yó melalepó. Téyalemó, kale so whi mo feané ai dere fo woseturaalu, hai-ó! yóló siratu betalepó.

Sukąle senaaleró betą kisi daale sotamo wisirale fo

(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

²¹ Téró, Yesu ą nukumó kale weį momó ipaae te wóló daapa, so whi mo dekeró ą beterepaae boperąle wóló betó molepó.

²² Yesu ą atéró berteremó, Kótóné fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus wóló Yesu kelalemó doasi whi kilitu, ą daale aąmó deraapisa fóló muluraalu, i fo yalepó.

²³ “Doa whi-ó, yało senaale felekemó sukąai depa ę ya keęle walepa, kisi bete wisi yópóló, ama tikimó naa naase mulaasepóló mo miótóró dąmo wusuró faalopó,” du betalepó.

²⁴ Ai fo depa, Yesu ą kale whıtamo wusuró fupa, so whi mo feané atimaamo busuró felepó.

²⁵ Atima atéró fu betepa, 12 ba fo tuámó hepo daalu samea fu betere so betą walepó.

²⁶ *Dokta* whįrape feané kale so wisiraai dapóló, fea ala fea yalemó wisini, atimané ai yale alané kale soné kisi betetei mo ti fake yalepó. Téturaalu, ama *monikélé* hąle kemeralepó.

²⁷ Yesuné mepaae so whi wisiraté kutu berterapó dere fó kale soné wosóló, ą so whi kuamó buté buté wóló, Yesuné kuti salemó wolaayó salepó.

²⁸ Ti noatepae, kale soné ama tuéné Yesuné kutimó maaté wolaa depa, ama tiki tuámó daale kisi bete wisiyaalopó kisipa mutu wolaayalepó.

²⁹ Atéró, wolaa deretamotóró kale so ą samea fu betaletei tikituraalu tiki felétepa ama kisi bete mo ti kemeyalepó kisipa mualepó.

³⁰ Até yale tikimó, Yesuné ama fotokó sókó foleteti kisiparu, ą so whi kua

dolomótei fetée fóló duraalu, “Yálo kutimó né wolaa yaleé?” yalepó.

31 Tétepa, ama yó matere wh̄irapené ɔpaae tokó mótu duraalu, “Mo turó so wh̄iné yá ai betekini betekini du betepa, ɛ né wolaa yaleé? fo-a, noatepa de?” yalepó.

32 Tétepa, Yesuné ɔ wolaayale wh̄i kelaai kelené dokó du betalepó.

33 Atétepa, kale soné ɔpaae erale alamó tué muturaalu, ɔ witamo diri furu furu du bitu Yesu daale ɔmó deraapisa fóló mulu, ama mo yale alatóro fea Yesupaae h̄akearóló yó melalepó.

34 Tétepa Yesuné kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao tué tiki tiró betale alané yá dele su betale kisi bete ai wisiyalepa, naao hosaa muni deóló dua fae,” yalepó.

35 Kale sotamo ai fo du betepatei, Kótóné fo wosetere be kaae tare wh̄i Jairus-né ama be wh̄irape wóló ɔpaae duraalu, “Naao senaleta mo ti sukalepa, ai yó matere wh̄ipaae naao me fo kae ini, ama teóppóló taalae,” yalepó.

36 Ti fo depa Yesuné atimané ai dere fo sisópaee eróló, kale fo wosetere be kaae tare wh̄ipaae duraalu, “Yá whaalia yóló dei tué muni, tué tiki betá tirae,” yalepó.

37 Mepaae wh̄irape ɔtamo faaitapóló waqsóro seséyóló, Pita, Jems, ama noma Jon atima betá ɔtamo faai dape salepó.

38 Atima atéroró fóló, kale fo wosetere be kaae tare wh̄iné bemó sókó felemó, so wh̄i mo h̄ale ɔla kaae kale senaale bopé tómó betó muluraalu, mo dekené suk̄i moló yóo, mepaae so wh̄i ti atima hosaa tuámó dekené sukuturaalu, wole kaae maaté dorowóo, mepaae so wh̄i ti h̄ale fo tiki whaa yóo, du betepa kelalepó.

39 Atéroró, Yesu ɔ be tuɔpaae fóló, aimó betó mole so wh̄ipaae duraalu, “Diɔ fo tiki whaaró wole-utamó noatepa du bitute? Ai senaleta mo ti sukuni, kapala noke ai fire ape,” yalepó.

40 Ama ai fo deremó, kale so wh̄iné ɔ dɔ nalalepó. Tétepa, Yesuné mo so wh̄i fea belapaae h̄okó faróló, ɔtamo wale wh̄iraperó kale senaalené hamaró alimatamo betá kale senaale mole be dolopaae felepó.

41 Téró, Yesuné kale senaale naasemó tao sóro duraalu, “*Talita kum*” i fo feteyóló “Ti senaale-ó, yálo yápaee dapa turukó holae,” yalepó.

42 Ai fo deretamotóro kale senaale turukó horóló kw̄eyalepó. Ai senaale ɔ betale ba fota, 12-rópó. Ai be dolomó ɔtamo daae mole so wh̄iné atétere ala kilituraalu, hai-ó! yóló siratu betalepó.

43 Atéroró, Yesuné atimapaee i ala yalepóló mepaae so wh̄ipaae momókó deté kw̄eyaɔse yóló fo mulóló, kale senaalemó ɔlakó melae yalepó.

6

Kótóné kɔló wh̄i ama bemó doi munire fo (Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

1 Téró Yesu ɔ atéyale be taaróló, ama yó matere wh̄irape atima ama turuku be hulupaee felepó.

2 Atima atéroró fóló bituraalu, kale s̄aa nóló beteropóló tukóló muló betere sukamó ɔ fo wosetere be dolopaae fóló, fo kaae sóro yó melalepó. Atéroró yó melalemó, so wh̄i feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I wh̄iné ama tué tiki dotoróɛ fóló du betere doasi kelemei alarape-a, momó salerópó?”

3 Ti ɔta wh̄i me kae mei, kale Mariané naalema be t̄etere wh̄i meié? Ama nomarapeta, Jems, Joses, Saimon, Judas-sépi atima imó bitinié? Ama nemarapekélé, d̄atamo i betó mole ape,” yóló atimané ɔ h̄ale mo wh̄i nisiyóló dei tué muturaalu faletu betalepó.

4 Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné ama kɔló wh̄i kae be hulupaee fupa ti ai so wh̄iné ɔ dukiróló, ama doi sóro horótu betereitei, ama kekelé so wh̄iró ama turuku be hulua so wh̄itamóné ɔ dukiróló, ama doi mulatere ala dumipó,” yalepó.

5 Atéroró ɔ ai bemó bituraalu, mepaae kelemei alarape erénitei, betá betá hepo daae mole so wh̄i maaté ama naase mulóló, wisirótua yalepó.

6 Atéroró, so wh̄i feané ɔpaae tué tiki tirénitere noatepa dérópó kisipa mualepó. Téró, felekemó t̄eté fale be hulua dokó Yesuné kale fo wisi yó melaté fu betalepó.

Yesuné 12 wh̄irape doteyale fo (Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)

⁷ Ama soro betero betere 12 whirape a beterepaae ape yolo, so whi tuamo betere dowi keperape dolo hokonopolo, atima fokok bulolo soro beteralep.

⁸ Ateyale kilipaae atima tamo tamo yolo dotonaairaa, etei ma fo yalepo. "Dia furaalu mepaae nokole olakela, monikela to dolomo bulolo faose.

⁹ Tetu, bukaaire kutikela me dekaaporolo soro feni, holeke be beta horolo, doti tiki tawolo fae.

¹⁰ Dia me be huluamo soko furaalu, beta whine bemo fitapa, ti ai bemotoro bitire folo, me bepaae furaalu, ai be taalae.

¹¹ Kale dere kaae, dia me be huluamo soko felalem, dia wisiyolo dape seni yoo, diaa dere fokela woseni yoo depa, dia faairaa i ala yae. Ai be hulua so whi diaa atimapaee wisi ala eraai yalem, atimanetei hotapa taarolo felepolo kisipa yopolo, diaa holeke bemo dakere hae terepe derolo fae," yalepo.

¹² Atima atero folo, kale fo wisi yo motu duraalu, "Diaa dowi ala taarolo tu tiki feteyolo betenrapolo," yo melate kutu betalep.

¹³ Atima atero kuturaalu, mepaae so whi tuamo betere dowi keperape dolo hokonotua yoo, mepaae kisi dalolo mole so whi *wel wei* dilolo wisirotua yoo, yalepo.

Jon depa tikale fo

(Mat 14:1-12, Luk 3:19-20, 9:7-9)

¹⁴ Yesune erotu betere kelemei ala so whi feane kololo duraalu, "Aita, wei topurater whiko Jon mo sukopololo daletei, momo kepaayolo betera. Atere fotokone ama mepaae doasi kelemei alarape erotu betera," so whine ama doi so kotere fo kale topo whi Herot-ne wosalepo.

¹⁵ Atapa mepaae so whine duraalu, "Aa Iaija kepaayolo betera," depa, mepaae so whine mo duraalu, "Aa, Kone kolo whiko du yalepo," du betalep.

¹⁶ Atero kulu kulu so kotere fo topo whi Herot-ne wosolo duraalu, "Ai whita me kae mei, yalo depa tukolo dale whi Jon momo kepaatu yalepo," yalepo.

¹⁷⁻²⁰ Ai alata hale ini, Filip-ne so Herodias noma Herot-ne tokolo dokalepo.

Ateteremo, Jon-ne kale topo whi Herot-paae, "Nao none sotei tokolo dokotere ala fo mulapo," yalemotei, Herot-ne ama diki tare whirapepaae Jon dapeso folo, dirii keline dokolo, "Dipula beterae," yalepo. Ateteremo, kale so Herodias a doasi fopaae buturaalu, Jon daaitere tu kikitu betalep. Teyaletei, Herot-ne Jon a mo donoi alamaate yo tapa, Kone mo kae betero betere whi wisipolo kisipa mutu, ama somane yaai dere ala seseyalepo. Ti noatepae, Herot-ne Jon-ne du betere fo ekele yolo wosetu betaletei, ai fone beta ama kisipa seni, kolo kolo yalepo.

²¹ Tero, Herodias-ne Jon daaire tu keketi folo, nalo ti etei kaae tu kelalepo. Herot a deale be de wapa, ama soro betero betere doasi whirapemokela, ama diki tare whirapene topo whirapemokela, Kaleli haemo beto mole doi mole whi disirapemokela, mo doasi ola deralepo.

²² Atima atero ola deyolo nuku betalemo, kale so Herodias-ne senaalema soko wolo, kiliyaleteine Herot-ro ama ola naai wolo beto mole so whitamo doasi hekeserotu betalep. Ateteremo a hekeseturaalu, kale topo whine kale so seimalepaae duraalu, "Ya noa olako saai tu mute? Nao saai tu mutere ola yalo melaalopa, epaae yae," yalepo.

²³ Atero, Herot-ne kale so seimaletamo mo dirii fo yolo mulotu duraalu, "Yalo tetorolo kaae tare haekela tuamo tekeyolo, o mepaae ola ola kwiapaae ya saai tu mutepa, yalo ya melaalopo," yalepo.

²⁴ Ai fo depa kale so seimale a folo, hamapaae woseturaalu, "Emo noa olako melopololo apaae yare?" depa, hamane duraalu, "Kale wei topurater whi Jon depa tukolo, ama topo du beta alae yae," yalepo.

²⁵ Ti fo depa, kale senaale hamane dere fo wosolo, a kale doasi topo whi Herot beterepaae folo duraalu, "Kale wei topurater whi Jon-ne topo mo miotoroti tukolo, nuku tomolo belerolo alae," yalepo.

²⁶ Kale senaalenai fo deremo, Herot a fomo duraalu, kutiri humula yalepo. Teyaletei, ama ola naai wolo beto mole so whi feane keletomo, ama yolo mulale dirii fo tikepa, teyalopo yalepo.

²⁷⁻²⁸ Atéroró, Herot-né hapale tétitoró kale whi du betere whipaae duraalu, “Ya *dipula* bepaee fóló, Jon depa tukóló ama topo du sóró ape,” yóló doteyalepó. Tétepa kale whi fóló, Jon depa tukóló topo nuku tómó beleróló sóró wóló, kale so seimalepaae melatepa, amamo hamapaae male felepó.

²⁹ Jon atéroró depa tikalepó dere fo woseturaalu, ama yó matere whirape wóló, ama tupuló tiki betá sóró whi bulatere kane dolomó douralepó.

*Yesuné 5000 whi ɔla melale fo
(Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13)*

³⁰ Téró Yesuné doteyale, *apotel* whirape atima a beterepaae fesaae wóló Yesu boperóló daalu, atimané yó male foró yale alatamo apaae yalepó.

³¹ Atéroró yó mótu betepa, so whi mo fea fua wua du bituraalu atima ɔla naaire tɛkélé munipa, Yesuné atimapaae duraalu, “Da i betere tiki taaróló, so whi bitinire tikipaae sa nóló bití faalopa ape,” yalepó.

³² Atéroró, atimasisi so whi bitinire tikipaae betaai wei nukumó felepó.

³³ Téyalemó so whi feané atima foletai kolóló, atimatamo hokolaa yaairaaalu, Yesusépi faai dere tikipaae hae tumó so whi atimapi hapale sókó fóló betó molepó.

³⁴ Atéroró, Yesusépi atima nuku taaróló, haepaae taae doropóló kelalemó, so whi mo hãle ɔla kaae wóló betó molepó. Ai so whita kaae tare whi meiyóló, atima kɔleaané betó mole *sipsip* hupurape kaae betepa kilitu, Yesuné atima kɔlené sukalepó. Téturaalu, Yesuné atimapaae bete mole forape fea yó melaai kaae salepó.

³⁵ Atéroró yó melaté fu betepatei, be mo ti dikiyalepó. Atétepa, ama yó matere whirape a daalepaae wóló duraalu, “Doai so whi-a, whikélé bitinire tikimó betepatei, be ai diki yale ape.

³⁶ Térapa, ti felekemó tɛ mole beraperó ipu berapetamopaae ɔlakó atimanétei dupuyóló naleta yópóló, doteyaasepe,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Atimané naaire ɔla diaaɔtei melae,” depa, atimané apaae duraalu, “Atima naaire

ɔla 200 *denarias moniné* sumó dupunére?” yalepó.

³⁸ Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Ti wisirapa, *bred* o bulakó meteró muléro kɛle fae,” yalepó. Ai fo depa, atimané kɛle fóló apaae duraalu, “*Bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló betá mulapó,” yalepó.

³⁹ Atépa ama atimapaae duraalu, “Bukóló kae kae beterae,” yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa, ama yó matere whirapené kale so whirape dosayóló, 100 whirape betapaae yóló kae beteróo, mepaae 50 whirape betapaae yóló, kae beteróo, yalepó.

⁴¹ Atéroró beteróló, kale *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló, taru hepen-paae kese horóló momaturaalu, Talepaae mo kée yóló kemetepa, kolokóraalu yóló, ama yó matere whirapepaae melalepó. Tétepa atimanémo mo so whimó aliralepó.

⁴² Atéroró, ai ɔla atima mepaae so whi hasókó dini, mo fea sumó nalepó.

⁴³ Atéroró nóló muni fele *bred* oró ya bukitamo ama yó matepa, wosetere whirapené siré kweyóló, 12 yorape deyóló faanalepó.

⁴⁴ Soraperó naale senaaletamo dosani, ai ɔla nale whirape maaté dosayóló touróturaalu, 5000 whirapepó.

*Yesu wei tómó daaté fele fo
(Mat 14:22-33, Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Atétu beteró, mo ai fapotóróti Yesu a ai touró betere so whipi fópóló kaae taru, ama yó matere whirape atimapi wei nuku sóró Betsaida bepaee fópóló, dotonalepó.

⁴⁶ Atéroró, nalo Yesu a ama wotoró bituraalu, so whipaae kɔle-ó yóló fópóló dotonóló, a du sorokó mole apaae moma yaairaaalu felepó.

⁴⁷ Atéroró be dikité dorowaletamo, Yesuné ama yó matere whirape atima nukutamo wei kulu tuamó fu betepa, a ama wotoró wei fókumó beterepó.

⁴⁸ Atéroró bituraalu kelalemó, ama yó matere whirape atima nuku bisiki fotokoyóló itu betepa kelalepó. Ti noatepae, atima faai fole tikiró besé tiki wouraaalu, fotokóné bisiki tɛtepa, mo fotokoyóló itu betalepó. Atétu betepa, be mo deyaai du beteretamo Yesu a atima dekeróló faai, wei tómó daaté walepó.

⁴⁹ A wēi tó mó atéro daaté waletēi atima feané kolóló, kepe wale nisiyóló wituraalu atima keterē yalepó.

⁵⁰ Até deretamo Yesu sókó wóló atimapaee duraalu, “Ita epa, wiyaqse. Diaaq hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

⁵¹ Yesu atéro wēi tó mó daaté wóló, nuku tuapaae taae holalemó, kale wou betale besé tiki tikalepó. Atétere ala kolóló, kale whirape atima siratu betalepó.

⁵² Atéro ɔla kolokó daalu yóló nale bete atima wisiyóló kisipa muni, atimané tué tiki hapólu ipakalepó.

⁵³ Atéro, atima wēi tē Kenesaret haeró fóló, kale nuku ai dulalepó.

⁵⁴ Atima atéro, nuku dulóló haepaae taae feletamotóro so whi mo feané Yesu kilitu, a Yesupóló kisipa yalepó.

⁵⁵ Atéro, Yesu kelale so whi mo hapale fóló, ai hae kwiamó tē mole be hulua feamó hepo daróló betó mole so whi beleyóló, Yesuné wisirópóló, a kotere tiki dokosó fua yalepó.

⁵⁶ Atéro Yesu a sawa be huluarapepaaekélé, doasi be huluarapepaaekélé, ipu berapepaaekélé, kotopa so whiné ai ala deté kutu betalepó. Atéturaalu, mepaae ai be hulua mó hepo dalóló betó mole so whi ɔla dupuneta dere tikimó beteraleta yalepó. Atéro betó mulu, Yesupaae woseturaalu, “Naao kuti salemó maaté dané wolaa yó su yaaitapóló,” dotopoi fo du betalepó. Atéro, Yesuné kuti salemó maaté wolaa yale so whi fea wisitua yalepó.

7

Bólu inipatei fokotere fo (Mat 15:1-20)

¹ Atéro, kale mepaae Farisi whiraperó Moses-né yóló muló betere fo yó melatere whirapekó mepaae whirapetamo atima Jerusalem be taaróló, Yesu beterepaae wóló a bopéróló betó molepó.

² Atima atéro wóló betó mulu, Yesuné yó matere whirape atima naase fokoni, ɔla nuku betepa kelalepó. Atétepa, kale whirapené duraalu, “Da ɔla naai naase fokutu dere kaae atimakélé fokotere noatepa dérópó,” du betalepó.

³ Ti noatepae, kale Farisi whiraperó Judia whirapetamo atima alimarapené mara

mole ala sya furaalu, naase bólu epa, ó bólu inipatei naase fokonitepa, ti atima ɔla naalomeipó.

⁴ Atéturaalu, atima ɔla dupuneta dere tikipaae fi wóló, atimané tiki bólu inipakélé wēi tó punipa, ti atima ɔla nukua dumipó. Téturaalu, atimané alimarapené kae kae mara mole alarapekélé hotowa yóló sya fu dere kaae, atimané ɔla detere wutirape ó wēi nokole wutirapekélé fea fokóló nukua dapó.

⁵ Atéreteiné kale Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matepa whirapetamoné Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whirapené dané ayarapené mara mole ala sya fóló, atimané naase fokonipatei ɔla nukua dere-a, noatepa de?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Kótóné ama kóló whi Aisaiané diá tó tikiné sikilire whirapemó tué muturaalu, i fo mo donotóro aseýóló muló betera pó.

‘I so whi atimané hosaa tuamó e sóro beterenirutei, hale kólóné maaté yalo doi hale sóro horótu betera pó.

⁷ Atimané yó mótu betere fota, bete mupatei mo whiné kisipané kekeme nóló i ala yae ó yaqse du betera pó.

Atima e aqomó bitinirutei, hale foné maaté Tale-ó du betera pó,’ erapó.

⁸ Ti diaaq ayarapené mara mole alatóro hale sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo eréni, taaló ai betere ape,” yalepó.

⁹ Téro ama atimapaee duraalu, “Kótóné yae yóló muló betere fo sisópaae eróló, diqané ayarapené mara mole ala wisirapóló ai sya fu betere ape.

¹⁰ Ti noatepae, Moses-né i fo aseýóló muló betera pó.

‘Naao ayaró haetamo aqomó sukóló bituraalu, atimaamoné doi hale sóro horótu betae,’ erapó. Me fo i ape. ‘Mepaae whiné ama hamaró alimatamo tekeratere fo depa, atétere whi mo ti sukópóló dae.’ fo aseýóló muló betera pó.

¹¹ Ai fo epatei, diaaq i fo du betera pó. ‘Mepaae whiné ama hamaró alimatamopaae duraalu, “Yalo mole ɔla ɔla diaamo tao sóro móluqte, Kótópaae

melaletiné diąamo werapó. Yało mole ọla feata, Koropani, ai fo feteyóló Kótó melale ọlapóló mo so whiné supa, ti fo mulapó,” ’ dua dapó.

¹² Kale mepaae whiné ama hamaró alimatamo tao saairetei diaaọ atétere alané sesétu beterapó.

¹³ Ti diąta, diaaọ ayarapéné mo deté wale mara mole ala sya furaalu, Kótóné fo hẹle ọla kaae aqrótu beterapó. Take ai ala deté wale kaae, mió diaaọkélé atei kaae alarape họko ai du betere ape,” yalepó.

¹⁴ Téró, Yesuné kale mo so whi ọ beterepaae momó ape yóló duraalu, “Dią feané yało i dere fo mo diriyóló wosóló tué muae.

¹⁵ Mo nokole ọla whiné tiki tuąpaae durapuraalu whi dorótímipó. Téni, whiné tiki tuąmó kaayóló sókó wale alané betą whi doratapó,” yalepó.

¹⁷ Atéró, Yesu ọ ai so whi betepa taaróló, fóló bemó berteremó, ama yó matere whirape ọ beterepaae wóló, ama kale yale fo sale fo noa betené yalerópóló ąpaae wosalepó.

¹⁸ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Diąkélé, diaaọ kisipa tiki hapólu eruraalu, yało ai yale fo bete tuéni airapó. Mo nokole ọla whiné tiki tuąpaae doropóló whi doréni deretei, dią kisipanié?

¹⁹ Ti mo nokole ọlata, whiné hosaa tuąpaae sókó fumitei, depepaae doropóló, di alée fulapó,” yalepó. Yesuné ai fo ereteiné nokole ọla fea naaitepa fo munipa, nae erapó.

²⁰ Ai fo tómó olekeyóló atimapaee duraalu, “Whiné tiki tuąmó kaayóló belapaae sókó wale alané betą whi doratapó.

²¹⁻²³ Ti whiné hosaa tuąmó kaayóló wale alarape i ape. Dei tué mutere alakélé, aqni kae kae họko nópu nokole alakélé, mené ọla ọlémi sere alakélé, whi dele alakélé, nópu nokole alakélé, fea ọlamó ekẹle dere alakélé, me whitamo dei tué mutere alakélé, kapala dilikitere alakélé, mo enénire dowi alakélé, mené ọla senée yóló dei tué mutere alakélé, me whi eraterere fokélé, seké whipóló bopé faketerere alakélé, wisi tué muniru, sonalei họko du betere dowi alakélé, ai dosąayale alarape

fea whi tuąmó kaayóló wouraalu, whi dorótua dapó,” yalepó.

Juda meire soné kisipa tiki tirale fo (Mat 15:21-28)

²⁴ Téró Yesu ọ ai be taaróló, doasi Tair be hulua bopéróló tẹ mole berapepaae felepó. Atéró, ọ betą whiné be dolomó fóló betepa, mepaae whirapéné ọ kelaqsóro bope yaqse yaleteti, ọ kinóló betenénipó.

²⁵ Ọ atéró beterapó dere fo betą dowi kepe tepeyóló betere senaale hamané wosóló, ọ Yesu beterepaae hapale sókó walepó. Atéró, ọ Yesu daale aqmó der-aapisa fóló fió mualepó.

²⁶ Ọta Juda fake mei, Krik so ọ hamané Siria haemó tene be Fonisiamó dealepó. Ai so Yesu daale aqmó fió mulu duraalu, “Yało senaale tuąmó betere dowi kepe naao hokonaasepé,” du betalepó.

²⁷ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Folosóro naale senaalené nokole ọla atimapi nópóló melae. Ti noatepae, atima sumó nénipatei, yuwirape nópóló matere ala dorapó,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa, kale soné ąpaae tokó mótu duraalu, “Tale-ó, aita mo deretei, kale keteirapéné ọla ni fake tómó beleróló nokole folope sorokóta deretei haorapénékélé nukua dapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao ai dere foné naao senaale tuąmó betere dowi kepe sókó felepa, dua fae,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, kale so ọ ama bepaae sókó fóló senaalema kelalemó, ama tiki tuąmó betere dowi kepe sókó fóló, besekẹ tómó ọ feléyóló fió molepó.

Kqlóro wosélitamo kine whi wisirale fo

³¹ Atéró Yesu ọ ai Tair hae kwia taaróló, Saidon hae kwia tuąmó tẹyóló fóló, Kaleli wei fókumó tẹ mole be Dekapolis hae kwiamó sókó felepó.

³² Yesu atéró sókó fóló berteremó, betą woséli kiyóló fokélé alure whi Yesuné wolaa yópóló, atimané dapesó wóló beteralepó.

³³ Atéró betepa, kale so whi daae mole tiki taaróló, Yesuné depaae dapesó fóló daalu, ama naase dou tamo kale whiné woséli dolopaae kesekée faróló sókó

salepó. Atéro, ama naase doumó fesaa fe eróló, kale whiné hapemó wolaayalepó.

³⁴ Atéro, Yesu a hepen-paae kese horóló fomo sókó faróló duraalu, “Epapeta” i fo feteyóló, “Kineti tukwe fae,” yalepó.

³⁵ Ai fo deremó, kale whiné kine woséli tukwe fío, ama kólókélé tukwe fío duraalu, fo du betere whi kaae, fo kaae sóró yalepó.

³⁶ Atéro, Yesuné atimapaee erale alarape mepaae whipaae, “Yaose,” yóló fo mulaletei, Yesuné yale ala so whi feapaae deté kweyóló fakeralepó.

³⁷ So whi feané atétere fo wosetu, sir-ayóló duraalu, “I whiné du betere ala feata, mo kokoi ala alamaaté erótua dapó. Woséli kine whitei tukwe falóo, kóló nomone whikélé fo yóo, dapó,” du betalepó.

8

Yesuné 4000 whi ɔla male fo (Mat 15:32-39)

¹⁻² Atéro kale yale kaae, mepaae so whi mo dekéro a beterepaae tourale wóló betó molepó. Atéro betó mole so whi atima naaire ɔla meipa, ama yó matere whirapepaae ape yóló duraalu, “I so whi sore sukamó etamo bituraalu, ɔlakélé neni, hale betaletiné atima e mo doasi kolené sukutapó.

³ Ti atima mepaae so whita, saletómó waletiné wote siri hale fópóló dotonatepa, tu tuamó wotené sisiraae faqsóro dapó,” yalepó.

⁴ Ti fo depa, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “Aita mo deretei, so whikélé meitikimó atimané naaire ɔla-a, momó mupa melaaloé?” yalepó.

⁵ Ai fo depa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Ti diané bred o bulakó meteró mule?” depa, atimané apaae duraalu, “Wekeró o bularape betá mulapó,” yalepó.

⁶ Tétépa, Yesuné ai betó mole so whi fea hae tikimó betae yóló, kale bred o bularape ama sóró taru, Talepaae mo kée yóló, momayalepó. Atéro momayóló kemetepa, Yesuné kolokó daalu yóló, ama yó matere whirapepaae melae depa, atimanémo, kale so whimó aliróló melaté kweyalepó.

⁷ Téro, ama yó matere whirape atimané toróti mole ya belekatikikélé melatepa, Talepaae mo kée yóló, atimapaee duraalu, “I yarapekélé nópóló, melaté kweyae,” yalepó.

⁸ Atéro, atima nóló sɔturaalu buki muni feletei, ama yó matere whirapené daseté kweyóló, weikeró yorape faanalepó.

⁹ Atima ai ɔla nale whirape dokó sóró touróturaalu, felekemó 4000-whirapepó.

¹⁰ Atéro kemetepa, ai betó mole so whi fópóló doteyóló, Yesu a ama yó matere whirape atima Dalmanuta hae kwiapaae nukutamo felepó.

¹¹ Atima atéro fóló betepa, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló, apaae kae kae wosetere fo du betalepó. Aita, a kaae kolóló sɔ suraalu, naao hepen bemó mole kelemei alakó damaletamo kelaai dapa, eranénié? du betalepó.

¹² Atéteremó, Yesu a fomo sókó faróló atimapaee duraalu, “Diá mió i alimó betere so whiné me kelemei alakó kelaaipe erae du betere-a, noatepa de? Talené diapaae kelemei ala me kae eraalo meipóló yalo diapaae mo i dere ape,” yalepó.

¹³ Ai fo du betero kemetepa, kale so whi betó mupatei taaróló, atima nukutamo wei fóku utéro momó te felepó.

Yist-paae dó faróló yale fo (Mat 16:5-12)

¹⁴ Atima atéro furaalu, mepaae ɔla uté teró mupatei keóro bred o bula betá maaté atima nukumó mupa kelalepó.

¹⁵ Téro, Yesuné ama yó matere whirape kisipa mulóló ma duraalu, “Kale Farisi whiraperó Herot-tamoné bred o tópuratere ɔla yist-ta mo doropa, wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

¹⁶ Ai fo deremó, ama yó matere whirape atimasisitei duraalu, “I dere fota, dané kale bred o bularape keyó yóló weimó ai dere ape,” yalepó.

¹⁷ Atimasisitei atéro kelaarótu betere fo Yesuné ama tué yóló atimapaee duraalu, “Bred o meipóló, diasisitei noatepa fo tiki kelaarótu bitu de? Diaaɔ tué tiki hapóluraalu, ai yale alarape diané kilitu bitutei, diaaɔ tuéni airapó.

18 Diaaḡ kelenékélé mo kolóo, wosélinékélé mo wosóo yaletéi, yaḡo erale alarape diaaḡ kisipani, ai keteréirapó.

19 Yaḡo aporó *bred* o bula kolokó daalu yóló 5000-whirape atima nalemó sṭepa, buki daseté kweyóló meteró yorape deyaleé?” depa, atimané duraalu, “12 yorape deyóló faanalepó,” yalepó.

20 “Yaḡo me 4000 whirapemó, wēikeró *bred* o bularape kolokó daalu yóló melóló, atima nalemó sṭepa, buki daseté kweyóló meteró yorape deyaleé?” depa, “Wēikeró yorape faanalepó,” yalepó.

21 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ti ai yale alarape fea diaaḡ kolólóte, bete diriyóló tué muni airapó,” yalepó.

Betsaida bemó kele dilikire whi wisirale fo

22 Atétu beteró, atima Betsaida bemó sókó walemó, mepaae whirapené beta kele dilikire whi Yesupaae ḡ wolaa yae yaairaaalu dapesó walepó.

23 Atéró wapa, ai be hulua taaróló, depaae Yesuné kale kele dilikire whi naasemó tawóló felepó. Atéró fóló, kale whiné kelemó fesaa apuróló, Yesuné ama tikimó naase mulóló duraalu, “Mió naao kelené me ḡlakó wisiyóló kelete?” yalepó.

24 Ai fo depa, kale sekéné ama kele fisaae faróló duraalu, “Whirape kotereteita, ni kaae tokóló só kotapó,” yalepó.

25 Ti fo depa, kale dere kaae momó Yesuné naasené kale whiné kelemó wolaayalemó, ama kele mo ti wisituraalu, ḡla ḡla diriyóló kelalepó.

26 Atéró, Yesuné kale whi ḡ ama bepaae fḡpóló dotonótu duraalu, “Ya doasi be hulupaae feni, mo naao bepaaetóro fae,” yalepó.

Pitané yaḡa Kerisopó yale fo (*Mat 16:13-20, Luk 9:18-21*)

27 Atéró, Yesu ḡ ama yó matere whirapetamo ai be taaróló Sesaria-Filipai be hulua bopéróló tē mole be huluarape tuamó fu bitu atimapaee woseturaalu, “Mo so whiné ḡ-a, depó du bitute?” yalepó.

28 Ai fo depa, atimané ḡpaae tokó mótu duraalu, “Mepaae so whinéta, ya kale wēi tḡpuratere whi Jon-pó. Mepaae so whiné

duraalu, yaḡa Elaijapó, mepaae so whiné duraalu, yaḡa, Kótóné ama ḡló whipó du beterapó,” yalepó.

29 Ai fo depa Yesuné duraalu, “Diaaḡ tuéné-a, ḡ depó du bitu de?” depa, Pitané ḡpaae tokó mótu duraalu, “Yaḡa, so whi fea tēteróló kaae tanópóló, Kótóné sóro beteró betere whi Kerisopó,” yalepó.

30 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ḣta, Kerisopóló, mepaae so whipaae momókó bope yaḡse,” yalepó.

Yesuné ḡ sukḡalopó yale fo (*Mat 16:21-28, Luk 9:22-27*)

31 Ai fo yóló, Yesuné ḡpaae eraaire ala atimapaee kaae sóro yó mótu duraalu, “Whiné Naalema kae kae seḡei ala mo saalopó. Mepaae whi disirapénékélé, kale mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whirapénékélé, Moses-né asere fo yó matere whirapénékélé ḡta Whiné Naalema meipóló, mo ti só deraalopó. Atétepa, mepaae whirapené ḡ mo ti daalotei, be de sore kemetepa, ti ḡ momó kepaayóló betaalo ai ape,” yalepó.

32 Yesu ḡpaae eraaire ala amatei ḡakearóló depa, Pitané ḡ tu depaae dapesó fóló, atei fo ekesé yóló, foné salepó.

33 Ti fo depatei, Yesu ḡ ama yó matere whirape beterepaae fetée anóló Pita foné sóro duraalu, “Satan-ó, ya yaḡo sisópaae fae. Naao ai mole tuéta, ti Kótóné yaaire alamó kisipa muni, mo whiné yaaire ala maaté kisipa mutu ai dere ape,” yalepó.

34 Atéró, ama yó matere whiraperó ai betó mole so whi featamopaae ḡ beterepaae ape yóló duraalu, “Diḡ mepaae so whitamó ḡ sya waai kisipa mutupa, ti naao yaaire ala taaróló, sisópaae mulóló, ya sukḡaire filipaa ni naaotei beleyóló ḡ sya ape.

35 Whi me dené ama betere bete me ala yaḡsórópóló, amatei wisiyóló kaae tapa, ti atétere whi ḡ ama betere betetamo turó aluyaalo ai ape. Téretei, whi me de yaḡo ala eróturaalu, i kale fo wisi erótu betere tuamó ama betere bete kameratepa, ti ai whiné betere bete aluni, mo ti muó tawaalo ai ape.

36 Mepaae whi de i haemó muó mole wisi wisi ḡla dekéro betapaae du betere

tuámó, ama betere bete mo ti alutepa, ti ai wisirapóló kisipa mute? Mo meipó.

³⁷ Ama betere bete alutepa, momó saairaalu, noa ɔlatamo dupu yaaloé?

³⁸ Mió i alimó dowi alaró nópu nokole alatamo du betere tuámó me whinė duraalu, ‘Yata, Yesu tuéru, ama ala erótu betere whié?’ yóló wosetepa ɔ witu halemó, ai whiró ama fotamo ɔ tuénipó depa, ɔpaae i fo yaalo ai ape. Kale Whiné Naalema Alimané doasi doi mole de wisinaaleró ama mo kae betere *ensel-rapetamo* wale sukamó folosóro halemó ɔ tuénipó yale whípaae, Whiné Naalemanékélé ai whi ɔ tuénipó yaalo ai ape,” yalepó.

9

Yesu kae tiki daane wale fo (Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

¹ Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diɔpaae mo i dere ape. Diɔ mió i betó mole so whi mepaae sukuni hale betepatei, Kótóné ama teteróló betere aomó mole ala mo doasi fotokotamo wapa kelaalopó,” yalepó.

² Atéró apomiró be de kemetepa, Yesuné Pita, Jems, Jon-sépi atima dape sóro doasi sokore hasi fosópaae holalepó. Atéró horóló berteremó, atimané kele tómótei, Yesuné ama daale tiki taaróló, kae tiki daane walepó.

³ Atéturaalu, ama deró betere kutikélé, mo yako kaae de tekée fi deró betepa kelalepó. I haemó betó mole so whiné deró betere kuti de kaae aleraai fokotepakélé, ai kutiné de kaae alée fenénipó.

⁴ Téró aimó, atimané keletómó kale Moses-ró Elaijatamokélé mo betere whiné tiki kaae daayóló sókó wóló, Yesutamo fo du betalepó.

⁵ Atétere ala kolóló, Pitané Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, da fea etéró betámó berteretei mo wisirapó. Térapa, me ya betóo, me Moses betóo, me Ilaija betóo, yaaire furu be sore dané tɛnaalopa, wisire?” yalepó.

⁶ Ai fota hale ini, atima wituraalu, yaaire fo ketetepa, hoko fotei erapó.

⁷ Atéró daae molemó, kitikiné atima husurɔle dorowóló, ai kitiki dolomótei fo

fakeyóló duraalu, “Ita, yalo mo hosaa mole naalepa, ama dere fo mo wisiyóló wosae,” yalepó.

⁸ Ai fo deretamotóro atimané kele kele yalemó, kale whi tamo daani, Yesu ama wotoró daapa kelalepó.

⁹ Atétu beteró, atima ai hasi fosó taaróló durupu bitu, Yesuné atimapaee duraalu, “I yale alarape mepaae so whípaae diáné mió folo hapale momókó yaose. Kale Whiné Naalema ɔ dóló mo ti sukunaletei, momó kepaayóló fi tikimó ti yaasepóló, mió hapale bope yaose,” yalepó.

¹⁰ Ama ai yale fo wosóló, atimané mepaae whípaae ini, atimasisitei kɛlaaróló duraalu, “Mo ti doló sukunóló momó kepaayóló betaalopó dere fo-a, noa fo betené yalerópó,” du betalepó.

¹¹ Atéró, atimané ɔpaae woseturaalu, “Kale Moses-né asere fo yó matere whirapené Tale waai teópatei, Elaijapi waalopó du betere-a, noa fo betené du bitute?” yalepó.

¹² Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Ti mo dapó. Elaijapi wóló, ɔla ɔla fea ama momó donoróló mulaalopó. Téretei, Kótóné fo asere tuámó i fo erapó. Whiné Naalema, ɔ mo doasi dele su betepa, atimané ɔ faleyóló só deraalopó ere fo-a, metéli yaaireteimó ere?”

¹³ Téretei, yalo diɔpaae mo i dere ape. Ilaija ɔta, mo walepó. Tétepa mepaae so whiné kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu, atimané ɔpaae mo eranée yale alarape fea motóroti ai erale ape,” yalepó.

Dowi kepe betere naale wisirale fo (Mat 17:14-21, Luk 9:37-43)

¹⁴ Téró Yesu ɔtamo fele whirape fesaae walemó, mepaae beteróló fele yó matere whirape mo so whiné bopéróló daae mupa kelalepó. Aita hale mei, ai whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo foné u só derótu, i só derótu du betepa, kaae tawóló daae molepó.

¹⁵ Atétu berteremó, Yesu sókó wapa kilitu, so whi feané doasi sirayóló, ɔtamo hokolaa yóló kɔleó yaairaalu felepó.

¹⁶ Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae woseturaalu, “Noa fo

betemó diā fo tokótamo du bitu de?” yalepó.

17 Ai fo du betepa, ai wóló daae mole so whī kuamó betā whīné duraalu, “Yó matere whī-ó, yało naale dowi kepe bituraalu, ama kóló nomunu fo initeretei naao wisiraasepóló, yapaae dapesó walepó.

18 Ti noatepae, dowi kepené haepaae taae deróló haeratepa, ama sereke hatua yósóro kólómó dako sókó wua dapó. Téturaalu, ama hó naase, tikikélé fea sosoro falótua depa, naao yó matere whīrapepaae hōkonaasepé yalemó, atimané hōkonaaitere sūnipó,” yalepó.

19 Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Mió i alimó tué tiki tiréni hōko betó mole so whīrape-ó, diā tué tiki tirópóló meteró sukamó ę diātamo betaaloé? Diaaq hapólure kisipa taaróló, wisi kisipa sópóló ę diātamo meteró sukamó betaaloé? Térapa, ai naale ępaae dapesó ape,” yalepó.

20 Ai fo depa kale naale ę beterepaae dapesó walemó, dowi kepené Yesu kilituraalu, téti kale naale mo fotokōiné tao sóro feseróló haemó haeratepa biliraté feletikimó, kólómó dako sókó walepó.

21 Atétere ala kolóló, Yesuné kale naalené alimapaee woseturaalu, “Naao naale ai ala du betepa, ba fo meteró kemeyaleé?” depa alimané duraalu, “Mo ketemó kaae sóro deté waleteti, miókélé hāle ai yó tare ape.

22 Yało naale doló sukunaairaalu, ai dowi kepené sipaaekélé ó wēipaaekélé, tao sóro taae falatua yalepó. Térapa, naao dāmo kōleturaalu sūmó tao senépa ti tao saasepólópó,” yalepó.

23 Ai fo depa, Yesuné ępaae duraalu, “Naao ępaae sūmó tao saaloé? dere-a, mepaae whī dené Talepaae tué tiki tiratepa, ti ai whīpaae fea ala fea Talené ama sūmó eranérapó,” yalepó.

24 Ai fo depa kale naale alimané ama ere ala hākearóló duraalu, “Yało tué tiki tiró betepatei doa meipa, me kwiapaae hālekeretei naao ę tao saasepé,” yalepó.

25 Yesu ę ai ala du beterepaae so whī fea sururu yóló wapa kolóló, dowi kepe foné sóro duraalu, “Whīné kólóro wosēlitamo kinó betere dowi kepe-ó, ya ai whī tuāmó

beteretei, yało i hōkonatapa, momó kae bitī weni, mo ti fae,” yalepó.

26 Yesuné ai fo deremó, kale naalené tiki tao sóro feseróló kale dowi kepe keterētamo sókó felepó. Atépa, kale naalené tiki mo sukī whī aōpa, kolóló so whī feané duraalu, “A mo ti ai sukāle ape,” du betalepó.

27 Atépa, Yesuné kale naale naasemó tao salemó turukó horóló daane holalepó.

28 Atétu beteró, nalo Yesu ę be dolopaae doropóló betepa, ama yó matere whīrape atimanalemaaté bitu ępaae duraalu, “I dowi keperape dāné doló hōkonatepa, sókó fenitere-a, noatepa dérópó,” yalepó.

29 Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Moma dere alané betā atei kaae dowi keperape sūmó hōkonanérápó,” yalepó.

30 Téró atima ai be taaróló, Kaleli hae tuāmó tēyóló felepó. Ti atéro feleteita, Yesuné ama yó matere whīrapepaae maaté kale fo wisi yó melaai kisipa mutu, mo so whīné atima betere tiki tué yaosóro yalepó.

31 Atima atéro fóló bitu, ama atimapaee duraalu, “Hāle mo whīné kale Whīné Naalema dópóló, whī mené eleké deyaalopó. Atéro, mo ti dóló sukunaalotei, sore be ę kemetepa, ti ę momó kepaayóló betaalo ai ape,” du betalepó.

32 Ama atéro yale fo bete atima tuēnitepa, noa betené yalerópóló, wosaai waleteti, atima wituraalu, taaralepó.

Doasi topo whī deé? yale fo

(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)

33 Téró, atima Kapeneam bepaae fóló, atima fiyaaire bemó bitu, ama yó matere whīrapepaae woseturaalu, “Diā tu tuāmó alale siré wou betale-a, noa fokó deté wou betaleé?” yalepó.

34 Yesuné ai fo depa tuāmó wou bituraalu, topo whī-a de betere yóló atimasisi alale siré waletiné haletu, Yesupaae tokó matere fokélé inipó.

35 Téró Yesu ę bitī deyóló ama yó matere 12 whīrape ę beterepaae ape yóló duraalu, “Whī me detamo topo whī betaai kisipa mutupa, ti belei aqyóló so whī feané kutó diratere whī betae,” yalepó.

³⁶ Atéroró, ama betá naale belekaamale dape sóroró atima tuamó daalóló, ama apuó taru duraalu,

³⁷ “Mepaae whi denétamo yalo doimó etei kaae naale mo wisiyóló dape supata, ti etei mo wisiyóló dape sirapó. Atétere whiné emaaté dape sumitei, ę dotęyale sekékélé dape sirapó,” yalepó.

Datamo bóe dinitere whita dané be whipó

(Luk 9:49-50)

³⁸ Téró, Jon-né Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, whi betané naao doimó dowi kepe hokutu betepa, ata datamo betamó kotere whi meipóló, dané seséyalepó,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Atei kaae whiné ama yaaire ala yópóló sesékese. Ti noatepae, mepaae whiné yalo doimó mepaae kelemei ala erale kılıpaaemo, yalo doi doróló faleyaalo meipó.

⁴⁰ Mepaae datamo bóe dini dere whirapeta, ti datamo mole whi ai ape.

⁴¹ Yalo diapaae mo i dere ape. Diá Keriso whi bitu, yalo ala erótu beteremó, mepaae whiné wę melatepa, atétere whi dupu hásókó feni, mo saalo ai ape,” yalepó.

Me whi dowi ala yópóló dée nalatere ala

(Mat 18:6-9, Luk 17:1-2)

⁴² “Mepaae whi denétamo epaae tuę tiki tiró betere doi muni, sókótei sókó dei so whi dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere whi mo doasi dowi dupu saalo ai ape. Atei ala dere whi ama depamó mené doasi kane fake dulóló wę kęlapaae taae faluąsóró wisi uapó.

⁴³ Naao naasenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere naase tukóló taae falae. Ya betá naasetamo bituraalu, mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó. Naase tamo daayóló beteręletikimó, me naasené naao tiki turó doasi surukókélé feni, hale dó tare sipaae ąlisóró faąsóró dapó.

⁴⁵ Naao hóné ya dowi ala yópóló dée nalatepa, atétere hó tukóló taae falae. Ya betá hótamo bituraalu, mo ti betaaire tikipaae sókó faasepóló dapó. Ti noatepae, ya hó tamo daayóló beteręletikimó, me

hóné naao tiki turó si duku beterepaae ąlisóró faąsóró dapó.

⁴⁷ Naao kelené ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Betá keletamo bituraalu, ya mo ti betaaire tikipaae sókó faasepólópó. Ti noatepae, naao kele tamo wusuró buóló betepa, naao tiki turó hale dó tare sipaae faąsóró dapó. Ti Kótóné tęteróló kaae tare tikimó mole alata, betá keletóró daayóló bituraalu, sene fupa mo wisirapó.

⁴⁸ Ti dowi dele su betaaire tikimó kisipa mutu, ašemó i fo erapó. Aimó betere whirapeta, mokené turukóló nokoleteti mo kemekélé ini yóo, sikélé surukó feni hale dótóró tawóo yaalopó.

⁴⁹ Na ó hupu mi kęlaayaąsóró kó terepetu dere kaae, so whi fea tuamó mole dore alaró wisire alatamo sinétei biliyóló taleyaalo ai ape.

⁵⁰ Ti kóta, ęla feléróló nokole ęla wisipó. Téretei, kale kóné felé kemetepa, momó kae noayóló felé bulaaloé? Mo meipó. Térapa, ai kó wisinaale diaaą hosaa tuamó mulóló, so whitamo hosaa muni deyóló wisi kisi-patamo mo dua betó muae,” yalepó.

10

So ó whi tokó fateremó dere fo

(Mat 19:1-12, Luk 16:18)

¹ Téró, Yesu ą ai be taaróló Judia hae kwia tuamó kutu beteró Jordan wę uté fakerókélé felepó. Aimó sókó felemó, so whi mo fea kale duatere kaae touręle wóló betó mupa, ama dua dere alatóró yóló yó mótu betalepó.

² Atétu betepa, mepaae Farisi whirape wóló, ą sųsóró ąpaae woseturaalu, “Mepaae whiné ama soma tokó fatepa fo mulepé meié?” yalepó.

³ Ai fo depa ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Diaaą dosąayóló tuę yópóló, Moses-né diapaae noa ala yae yóló, asęre?” yalepó.

⁴ Ti fo depa atimané ąpaae tokó mótu duraalu, “Mepaae whiné so tokó falaai depa, ti soné asę sóroró fópóló melae yóló Moses-né asęrapó,” yalepó.

⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Ti aita, diaaą hosaa tųruraalu dowęae fu

betepa, Moses-né ai fo aseýóló muló betepapó.

⁶ Téretei mo take kaarale alimó, 'Kótóné whiró sotamo alipakalepó.'

⁷ 'Atéyale betené whiné ama hamaró alimatamo taaróló, sotamo dokóló atimaamo mo betá tikitóro daayaalopó.'

⁸ Atéreteiné atimaamo tamo mei, mo betá tikitóro ti ai daale ape.

⁹ Kótóné atimaamo atéro betá tiki daaróló betero betereiteimó, mo so whiné tekeróló whi kae betero, so kae betero, yaqsóro yae," yalepó.

¹⁰ Ai fo yóló Yesu á ama yó matere whirape atima fea bemó betó mulu, Yesupaae woseturaalu, "Naao ti yale fo dakélé kisipa yaai dapa, bete mo ti hakearóló yae," yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, "Whi me dené ama topo so tokó daalóló so me dokotepa, ai whiné Kótóné fo tukóló topo sotamo betere ala mo ti doratapó.

¹² Atétere kaae sonékélé, oma whi tokó daalóló, whi metamo dokotepa, atétere soné Kótóné fotei tukóló, ama omatamo betere ala mo ti doratapó," yalepó.

Naale senaale Yesupaae dapesó wale fo (Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

¹³ Téro etéyalepó. So whiné kale keteirape Yesuné wolaa yópóló, á beterepaae dapesó wua yalepó. Atétepa, ama yó matere whirapené kale so whi foné sóro sesétu betalepó.

¹⁴ Yesuné atétere ala kolóló, ama yó matere whirapetamo fopaae buóló duraalu, "Ai naale senaale é beterepaae wópólópa sesékese. Ti noatepae, atei naale senaale kaae betere so whita, ti Kótóné tetéroló betere aqmó sókó fóló betepapó.

¹⁵⁻¹⁶ So whi i naale senaale kaae aqyóló bitinitepa, ti Kótóné tetéroló betere aqmó sókó fenénipó," yalepó. Ai fo yóló, Yesuné kale naale senaale dokó apuósu yóló, naase mulóló atima wisiraterere fo dua yalepó.

Doasi néli teó whipaae yale fo (Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)

¹⁷ Téro etéyalepó. Yesu á ama kisipa mole tikipaae faai fu betalemó, whi betá sururu yóló wóló, Yesu daalemó bukutiri

tearó bitu, apaae duraalu, "Yó matere whi wisi-ó, é mo ti betó tawaairaaalu, noa alakó yaaloé?" yóló wosalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama kale whipaae duraalu, "Naao epaae noatepa whi wisi-ó fo du de? Whi betakókélé wisi whi bitini, Kótó á betá mo wisirapó.

¹⁹ Ti Kótóné yae yóló muló betere alarape i ape.

'Whi daqse, so nópu naqse, qlémi naqse, kapala fo yóló me whi só deraqse, me whi dilikóló qla qla qlémi saqse.

Naao hae aya wisi doi mulópóló, atimaamo aqmó bitu, wisi ala betá erótu betae yóló, ere fo fea ti naao ai tuétre ape," yalepó.

²⁰ Ai fo depa kale whiné apaae duraalu, "Yó matere whi-ó, ai alarape feata, é mo naale belekamalemó bitutei deté wóló, miókélé haje yó tarapó," yalepó.

²¹ Ai fo depa Yesuné kale whi yaala sókó fóló kelené á kaae taru duraalu, "Mo betá ala betá ya mei ai ere ape. Térapa ya fóló, naao mole qla qla fea dotonóló *moni* sae. Atéro sere *moni* ti qla qla meiyóló yolealere so whimó aliróló melae. Atéro melóló yaata, ti ó hepen bemó taleróló muló betere wisi wisi qla saasepóló damo faalopa é sya ape," yalepó.

²² Ai fo depa, kale seké á fea qla qla mole néli whi ereteiné, ama kelepa humula yóló fomoné sukuté felepó.

²³ Téro Yesuné ama yó matere whirape kaae taru duraalu, "Doasi néli whirape Kótóné tetéroló betere aqmó sókó faairetei mo doasi hapólurapó," yalepó.

²⁴ Ama yó matere whirapené ai dere fo woseturaalu, atima siratu betalepó. Tétepa, ama atimapaee momó duraalu, "Ti naalarape-ó, Kótóné tetéroló betere tikimó sókó faairetei, béni mo doasi hapólurapó.

²⁵ Doasi *kamel* hupu kuti nomotere ketéli dolomó sókó fenénipó. Atére kaae, fea qla qla tare néli whi Kótóné tetéroló betere aqmó sókó faairetei mo doasi hapólurapó," yalepó.

²⁶ Yesuné ai fo deremó, ama yó matere whirape atimasisitei doasi sirayóló duraalu, "Atéro hapólupa, ti noa kaae so

whimo mo ti aluyaqsóro tao saaloé?" yalepó.

²⁷ Ti fo depa, Yesuné atima kaa taru duraalu, "Mo whiné atei kaa ala fea sumó enénipó. Mo whi ere kaa Kótó ą ateni, fea ala fea ama mo sumó eranérapó," yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Pitané ąpaae duraalu, "Dą ąatamo kwęyaairaaalu, dąné ąla ąla fea mo ti taaróló i wale ape," yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, "Yalo diąpaee mo i dere ape. Whi me detamo ąalo ala eróturaalu, kale fo wisi yó maté kwęyaai, ama be ó no nemarape ó hama alima ó naalemarape ó hae tiki fea taaróló wapa, ti atétere whimó i ala eraalo ai ape.

³⁰ Ama betą ąla taaróló walemótei, nomarapekélé kutórape, nemarapekélé, hamarapekélé, alimarapekélé, naalemara-pekélé, berapekélé 100 tó mó beleróló saalo ai ape. Téturaalu, dowi susupui alakélé saalotei, nalo waaire alimó mo ti betó tawaaire bete saalopó.

³¹ Téyaalotei, mió i alimó mepaae doasi doi mole whirape take nalo doi munire whi kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, sókó deyóló betere so whita, take nalo mo doasi doi mole topo whi kaae betaalo ai ape," yalepó.

*Yesu ą sukąairemó yale fo
(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)*

³² Atéró, atima Jerusalem bepaae furaalu, Yesu ąpi fi tikimó, ama yó matere whirape nalo haió! yóló sira deté fu betaalopó. Tétepa, mepaae atima sya wou betere so whikélé wiyalepó. Atéró, Yesuné ama yó matere 12 whirape tu depaae dapesó fóló daae mulu, ąpaae eraaire ala fea atimapaee momó yó melalepó.

³³ Atéró, atimapaee duraalu, "Mió dą Jerusalem bepaae i fole ape. Téteretei, kale Whiné Naalema me whiné eleké deyóló mo so whimó Talepaee momaraterere whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné naase tuąmó mulaalopó. Téró fo tokóló só deróló, Juda mei kae fakené ą dópóló, melaalo ai ape.

³⁴ Atéró, atimané ą faleterere alakélé, fesą apuraterere alakélé, halika tikiné fokosó sere alakélé, faleyóló haleraterere alakélé

erótu beteró, nalo atimané ą mo ti sukópóló daalopó. Téyaalotei, be de soremó dou dolomó muóló ą momó kepaayóló betaalopó," yalepó.

*Jems-ró Jon-tamoné Yesupaae wosale fo
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Téró, kale Sebedi naalema tamo Jems-ró Jon-tamo Yesu beterepaae wóló duraalu, "Yó matere whi-ó, dąmoné ąpaee wosetere ala naao eraaloé?" yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, "Yalo diaamomó noa alakó eraró de?" yalepó.

³⁷ Tétepa, atimaamoné ąpaee duraalu, "Take naao mo kae ere de wisinaale hąkearaterere sukamó dąmo me whikó naao turu naase demó beteróo, me whi fé naase demó beteróo, yaasepóló dapó," yalepó.

³⁸ Ti fo depa, Yesuné kale whi tamopaae duraalu, "Diaamoné ąpaee ai wosale fota, Talené tetéróló kaae tare tikimó ere ala diaamo tuęni keteruraalu dapó. Dowi ala kwia tokóló aluraai susupu sóro sinaaitere ala, diaamonékélé sumó senére? Ó ę weı tópuraterere kaae, diaamokélé tópurópóló kisipa mute?" yalepó.

³⁹⁻⁴⁰ Ai fo depa, atimaamoné duraalu, "Dąmokélé ai ala sumó enérapó," yalepó. Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, "Yalo tikimó doasi susupu sóro sinaaire alaró ę weı tópuraaaitere alatamo diaamopaaekélé sumó eraalotei, turu naase ó fé naase demó beteraaire alata, ti ąalo tetéróló kaae tanipó. Ai alata, ąalo Ayané ama tetéróló kaae taru, aimó betaaire whi tamokélé, ama mo taketitei tukóló beteró beterapó," yalepó.

⁴¹ Tétepa, mepaae ama yó matere naase tamo whirapené ai fo woseturaalu, Jon-ró noma Jems-tamopaae doakale fopaae bualepó.

⁴² Atétepa, Yesuné atimapaee tourąle ape yóló duraalu, "Juda mei kaae fake tetéróló kaae tare topo whirapené mo so whi tetéróló kaae tawóo, atimané sóro beteró betere whirapénékélé mo so whi tetéróló kaae taru, i ala erae du beteretei diaaą ai kisipare ape.

⁴³ Atétere kaae, dią tuąmókélé ai ala momókó yaąse. Dią tuąmótamo betą whikó

doasi topo whi betaai kisipa mutepa, ti so whi feané kutó diratere whi betenérápó.

⁴⁴ Whi me de doasi doi mole topo whi betaai depa, ti diané wae sóró kutó diratere whi kaae betae.

⁴⁵ Ti noatepae, kale Whiné Naalema waletaita, a topo whi bitu mepaae whirapepaae ama kutó dirae yaairaaalu wéni, a mo so whiné kutó diratere whi bitu, atima aluyaqsóró ama betere bete hãle melóló, dupuraai walepó,” yalepó.

*Kele dilikire whi Batimeus wisirale fo
(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Atéro atima Jeriko bepaae walepó. Atéro, nalo ama yó matere whiraperó mo so whi featamo ai doasi be taaróló fu betalemó, betã kele dilikere whi Timeus naalema Batimeus tu demó bituraalu, monikó ãlae yóló kematu du beterepó.

⁴⁷ Atétua dere whi a tu demó beterepó, kale Nasaret whikó Yesu walapó dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté fele whiné Naalema Yesu-ó, e kolené sukuturaaalu, tao sae,” du betalepó.

⁴⁸ Ai fo du betepa, mepaae so whiné taalae yóló, foné salepó. Tétepatei, kale whiné woseni nisiyóló, fo mo ti fakeyóló duraalu, “Depit-né deté fele whiné Naalema Yesu-ó, naao e kolené sukuturaaalu, tao sumié?” yalepó.

⁴⁹ Ai fo deremó, Yesu a keiyóló daalu, “Aãpaae ape yae,” yalepó. Tétepa, kale whirapené kale kele dilikire whipaae duraalu, “Mió yãpaae ape dapa, whaaliani, haĩtamo turukó horóló fae,” yalepó.

⁵⁰ Tétepa, kale whiné ama bukóló betere kuti dãae faróló, a Yesu beterepaae hapale tuwó felepó.

⁵¹ Atéro daapa, Yesuné aãpaae duraalu, “Yãlo yãmó noa alakó eraró de?” yalepó. Ai fo depa, kale kele dilikire whiné duraalu, “Yó matere whi-ó, yãlo kelené ãla ãla kelené du beterepa, naao wisiraasepé,” yalepó.

⁵² Ti fo depa, Yesuné aãpaae duraalu, “Naao tué tiki tiratere alané yã wisiralepa dua fae,” yalepó. Ai fo deretamotoró kale whiné ama kele wisitepa, Yesu sya felepó.

11

Yesu doasi topo whi aoyóló fele fo

(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

¹ Atéro atima Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faairaaalu, Olip du sorokó mole aomó tene Betpas beró Betani betamomó sókó felepó. Aimó Yesuné ama yó matere whirapekó tamo whi dotonaa duraalu,

² “Diaamo fole be hluamó sókó fe-nalemó, whi betóló konire utu donki hupu duló betepa kelaalo ai ape. Térapa, ai hupu taayóló ipaae dapesó ape.

³ Atéro taanalemó me whiné duraalu, ‘Ai hupu neaai só fute?’ depa, aãpaae i fo yae. ‘Momó hapale sóró waaitei, Talené ama me kutó diyaai, kapala asiri sene fae yale tikimó sóró fulapó,’ yae,” yóló dotonalepó.

⁴⁻⁵ Atétepa atimaamo fóló kelalemó, be bela tu demó tene be tu sókó walemó, kale bopeyale hupu duló beterepó. Atépa, kale hupu taatu betalemó mepaae aimó daae mole so whiné atimaamopaae duraalu, “Diaamoné ai hupu neyaai taatu de?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné atimaamopaae yae yale fotóró yalemó, atimané “Wisirapa sóró fae,” yalepó.

⁷ Atéro, kale hupu dape sóró Yesu beterepó sókó felemó, ama yó matere whirapené deró betere kuti sókósu yóló, ai kale donki hupuné sisó tómó whamenatepa Yesu a bitu holalepó.

⁸ Atéro betóló fupa, mo turó so whiné atima kuti sorokóló tumó whamenaté fío, mepaae so whiné sapo dãa ó wolou dãarape turukóló whamenaté fío, deté fu betalepó.

⁹ Yesu a tuãmó fupa, mepaae so whi folosóró fío, mepaae so whi nalo wóo du bitu fo fakeyóló duraalu,

“Hosana! Talené doimó wale whi wisinaale-ó! Talené yã mo wisiró beterepó.

¹⁰ Mo take dané ayarape deté wale whi Depit-né teteróló kaae tawale ala mió dã tuãmókélé sókó walapó.

Térapa, Talené yã wisirópóló yae!

Hosana, ama doi doasi ó sikipaae sóró horópoló, yae!” deté fu betalepó.

11 Téró Yesu ą Jerusalem bepaee sókó fóló, momatere be dolopaae felepó. Atéró, ai be dolomó muó mole ọla ọla fea kelené dokọ du betalepó. Atétu betalemó, be dikitepa ama yó matere 12 whịrape atima fea Betani bepaee felepó.

Yesuné momatere bemó hokale fo (Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Jon 2:13-22)

12 Atéró fiyóló be deṭepa, hịka ai Betani be taaróló fu betalemó, tų tuámó Yesu ą wote yalepó.

13 Atétepa, ą tųmó fu bitu kese falalemó betą nose mo umó daapa kelalepó. Atépa betepaae fóló, dukó olerémóló kelalemó, oleni hąle sókumaaté erepó.

14 Atépa kale nipaae duraalu, “Me sukamó wouraalu whị betanékélé naao du momó kae tokóló naalomeipó,” depa ama yó matere whịrapené wosalepó.

15 Atéró, atima momó Jerusalem bepaee sókó wóló bituraalu, kale momatere be dolopaae fóló kelalemó, whịrape ai be dolomó ọla ọla dotonóló dupu du betepa hókó faralepó. Atéró, be kaepaae wale whịrape atimané *moni* ai be talené *monitamo* duputamó du betere ni fak-eraperó ba hókósere beleróló dotonótu betere fọloi ni fakerapetamo fesekeyóló taae faralepó.

16 Téró, mepaae whịné momatere be tuą dolomótei dotonaaire ọla ọla beleyóló sóró fua wua du betepa, Yesuné ama seséyóló kaae sóró hókonalépó.

17 Atéró ama atimapaee yó mótu duraalu, “I aseýóló muló betere fo diaaọ dosąayóló tué munié?

‘Yąlo beta, i hae kwia feamó betó mole kae kae tiki daae mole so whịné Talepaae betą moma yópóló tenó betere bepó, erapó.’

Ai fo epatei, diaaọ du betere alané ọlémi nokole whịrape touróló betere be aqrótu beterapó,” yalepó.

18 Yesuné atéró yó mótu betere fo mo so whịné wosóló siratu betere ala, mo so whịmó Talepaae momaratere topo whịrapéro Moses-né asere fo yó matere

whịrapetamoné wosóló atima dei kisipa muturaalu, Yesu daaire tų kikitu betalepó.

19 Atétu beteró be dikitepa, atima ai doasi be hulua taaróló felepó.

Yesuné nose sélirale fo (Mat 21:20-22)

20 Atéró, atima mo hịkati tųmó fu bituraalu kelalemó, kale ni nose betekélé mo turó sélipa kelalepó.

21 Atépa, Yesuné take kale yale fo Pitané tué muni wapa ąpaae duraalu, “Yó matere whị-ó, naao foné dorale ni nose ai sélirapa kelere!” yalepó.

22 Ti fo depa Yesuné ąpaae duraalu, “Kótópaae tué tiki tiróló betae.

23 Yąlo diąpaae mo i dere ape. Mepaae whị de kisipa tamo muni, Talepaae tué tiki tiróló i ulupaae yą ai daale tiki taaróló wẹi kẹla tómó daane derepae depa, mo téyaalo ai ape.

24 Térapa, yąlo diąpaae i dere fo wosae. Diąné moma duraalu me noa ọlakó wosetepa, ti ai wosetere ọla naao mo serapóló tué tiki tiratepa, ti diaaọ mo saalo ai ape.

25 Diąné moma duraalu, hepen bemó betere Aya Kótóné diaaọ yale dowi ala kwia hąle kemerópóló, mené diąpaae me dowi ala erélipa, ti ąpaaemo kwia tokó melaai dapóló tao tani, me ọla meipóló kisipa keterae,” yalepó.

Yesupaae yą né sóró beterale éyale fo (Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

27 Téró atima momó Jerusalem bepaee wóló bituraalu, ą momatere be tipiné bopéro daaló betere tuámó kutu betalemó, mó so whịmó Talepaae momaratere topo whịrapekélé, Moses-né asere fo yó matere whịrapekélé, mepaae whị disirapekélé, fea ą beterepaae walepó.

28 Atéró wóló ąpaae woseturaalu, “Ai alarape du beterópóló yą né sóró beteraleé?” yalepó.

29 Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yąlokélé diąpaae betą wosetere fo yaalópó. Yąlo wosetere fotamo diaaọ ẹpaae tokó matepa, ti diaaọ wosetere fokélé yąlo tokó melaalópó.

³⁰ Ti take Jon-né so whị wẹi tópurale ala, momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae depa yalepé, mo whịné yae depa yaleé?” yalepó.

³¹ Ai fo depa, kale whịrape atimasisitei fo kẹlaaróló duraalu, “Dạné hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti dọpaae ama dere fo wosóló ọpaae tuẹ tiki tirénitere noatepae? yaalopó.

³² Atéyaọsóró, mo whịné yae depa yalepó fo ọtẹi, Jon ọ Kótóné fo eratere kọlọ whịpóló so whị feané kisipareteiné atima kapó duné dọ siróló daọsóró ai fo yaalo meipó,” yalepó.

³³ Atétepa atimané Yesupaae duraalu, “Dọ tuẹnípó,” yalepó. Ti fo depa ama atimapaee duraalu, “Mené ọpaae i alarape yae depa dapóló, ọlókélé diọpaae yó melaalomeipó,” yalepó.

12

Kutó tale faai yale fo sale (Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)

¹ Téro, Yesuné ama kale fo sale forape momó kaae sóró yó melótu duraalu, “Whị betané wain képi wae biliyaai kutó diyóló tipí bopé yalepó. Atéro, kale képi du ọlumétepa tokóló fẹ dowaire tiki kaponétei aleyóló mulalepó. Atéro kemetepa, kutó kaae tawóló betaaire be mo sikimó deróló tẹalepó. Téro ai kutó tale ọ me bepaae faai kutó kaae tawópóló, mepaae whịrape sóró beteróló duraalu, ọla ọlumétepa sere sukamó dọ bukaalopa, kutó wisiyóló kaae tawae yóló ọ felepó.

² Atéro fóló bitu, ama biliale képi du ọlumétepa sere alimó bukóló, ama saaire sụ ti ama kutó diratere whị betané sene fọpóló, kale kutó kaae tare whịrape beterepaae dotonalepó.

³ Atéro dotonalemó, atimané ọ tawóló fokosoi ala du beteró me ọlakélé menéni, hẹle fọpóló dotonalepó.

⁴ Tétepa, kale whịné ama me kutó diratere whịmo dotonalemó, ai whịkélé kale dere kaae topomó kapóró dóló haleróló faralepó.

⁵ Atétepa kale dere kaae, me whịmo dotonalemó ai whịkélé mo ti dalepó. Tétepa, mepaae whịrape mo dekeró

dotonótua yalepó. Téyalemó, mepaae whịrape dóló hẹle susupuróo, mepaae whịrape mo ti dóló sukunóo dua yalepó.

⁶ Whịrape fea atétu beteró kemeróturaalu, ama hosaa mole naale betọ bitị felepó. Ai naale dotonaaí duraalu, mió atima ọlọ i naale aọmó bituraalu, ọpaae mo wisi ala betọ eraalopóló kisipa mutu doteyalepó.

⁷ Téyaletei, kale naale wale kilitu, kale kutó kaae tare whịrape atimasisi duraalu, ‘I kutó tale sukutepa ọ betale sirimó betaaire whị ai wale ape. Tétu ai kutó ama saọsóró dọ saairaalu, ọ daalopa siépe,’ yalepó.

⁸ Atéro, atimané kale sekékélé mo ti dóló sukunóló, ai kutó tipí aọpaae taae deralepó.

⁹ Atétepa, ai kutó talené ama noa ala yaaloé? Kale kutó tale ọ wouraalu ai kutó kaae tare whịrape fea mo ti dóló aluraalopó. Atéro ai kutó kaae tawópóló, mepaae whịrape sóró beteraalopó.

¹⁰ Ti i aseýóló muló betere fo diaaọ dosayóló tuẹ munié?

‘Kale be tẹtere whịrapené dopa taae farale kapo faketei, doasi be hulua deyaaire eleké wisinaale alée felepó.

¹¹ Ai ere ala wisinaale dọné kilituraalu, Talené eró beteraapóló dukiróló siratu beteraapó,” yalepó.

¹² Yesuné ai yale fo sale beteta, Juda topo whịrape atima só deratapóló kisipa mutu, ọ daaire tẹ kilitu betalepó. Aimó ọ tawaaí yalemó, ai touró betere so whịné atimapaee me ala eraọsóró witepa taaróló felepó.

Sisapaae takis moni matere fo (Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

¹³ Atéro, nalo mepaae Farisi whịraperó Herot-né ama kisipa mole ala erótu betere whịrapetamo Yesuné dere fo bete wosóló ọ só deraairaalu, kaae tawóló beterópóló dotonale whịrape walepó.

¹⁴ Atima wóló Yesupaae duraalu, “Yó matere whị-ó, ọta mo fomaaté dere whị betereitei dọné tuẹrapó. Tẹruraalu, doasi doi mole so whịró wisi so whítamo maaté tao sóró wisi ala eróturaalu, mepaae belei sókó deyóló betó mole so whị taalatimipó. Téni,

kale mo fo bete sya furaalu, Kótóné ama ere ala i ape yóló yó mótu beteretei ðané kisiparapó. Térapa, ðané topo whi Sisapaae *takis moni* matere ala wisirépé dore?

¹⁵ Naao kisipané melarópé melaqseróe?" yalepó.

Ti fo depa, Yesuné tiki tuapaae dorutei tó tikiné wisire nisi du betere whirapené kapala dilikitu betere ala bete ama tuépatei duraalu, "Diñané ę dópóló só deraai noatepa dilikitu bitu de? Ti ai *denarias moni* yało kelaalopa ipaae sóró ape," yalepó.

¹⁶ Tétepa, atimané kale *denarias moni* kolópóló sóró wóló matepa, atimapaae woseturaalu, "I ere aseró mole asotamo-a, né?" yóló wosetepa, atimané apaae duraalu, "Aita Sisané aseró asotamopó," yalepó.

¹⁷ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, "Sisané ọlata, ti Sisapaae melae. Kótóné ọla ọla ti Kótópaae melae," yalepó. Ama ai dere fo woseturaalu, atimané haió! yóló siratu betalepó.

Kepaayóló bitu so ó whi dokaalomeipóló dere fo

(*Mat 22:23-33, Luk 20:27-40*)

¹⁸ Atéyale kılıpaae etéyalepó. Sukutere so whi momó kae kepaayaalomei, mo ti alutapó du betere Sadyusi whirape Yesu beterepaae wóló i fo wosalepó.

¹⁹ "Yó matere whi-ó, Moses-né i fo aseýóló muló beteraapó. 'Mepaae whiné so dokaletei naale dini hałe beteroó sukutepa, ti nomanémo ai so wulia dokóló naale detepa, ti sukale whi sirimó bituraalu, ama ọla ọla teteróló kaae tanópóló yae,' fo erapó.

²⁰ Take weikeró nomarape beterepó. Atéro kale topo whi so dokaletei, naale senaalekélé dini hałe sukalepó.

²¹ Atéro sukutepa, ai so wulia noma me whinémo dokalepó. Téyalemó, ai whikélé naale dini hałe sukalepó. Atétepa, noma me whinémo dokalepó. Téyalemó, ai whi akélé hałe sukalepó.

²² Atétepa, kale so wulia weikeró nomarapené dokoté waleteti, kale weikeró whirape fea naale betakélé dinipó. Téró nalo kemeróturaalu, kale sokélé sukalepó.

²³ Atéyale so take kepaayóló wale sukamó, mé whiné a dokaaloé? Ti noatepae, betá sotei take nomarape feané dokoté waletetinépó," yalepó.

²⁴ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, "Kótóné aseýóló muló betere foró ama fotoktamó wisiyóló tué munireteiné dią fea kópaae falapó.

²⁵ Ti sukale so whi momó kepaayóló betere sukamó, so dokotere ala yaalomeipó. Sokélé, whitamó dokotere ala mo yaalo meipó. Hepen bemó betere *ensel*-rape ere kaae, haletóro betó tawaalo ai ape.

²⁶ Sukale whi momó kepaayóló be-taalopóló, Moses-né aseýóló muló beteretei, diaaq dosayóló tué muni airapó. Hasi fosómó ni sesaape dolomó Kótóné Moses-paae duraalu, 'Eta Abraham, Aisak, Jekop-sépi, teteróló kaae tare Kótó i betere ape,' erapó.

²⁷ Ti ata, mo take sukóló aluyale so whi teteróló kaae tare Kótó mei, mió i alimó betó mole so whikélé teteróló kaae tare Kótópó, erapó. Atépatei dią tuéniru, hoko fo du beteraapó," yalepó.

Kótóné yóló muló betere doasi topo fo

(*Mat 22:34-40, Luk 10:25-28*)

²⁸ Atéro, Sadyusi whirapené Yesupaae wosetere fo fea ama wisiyóló tokó mótu betepa, Moses-né asere fo yó matere whirapekó betané Yesupaae woseturaalu, "Kótóné yae yóló muló betere forape tuámó mo doasi bete mole fo-a, mée?" yalepó.

²⁹ Ti fo depa Yesuné duraalu, "Mo doasi bete mole topo fo i ape.

'Israel fake so whi-ó, wosae! Da teteróló kaae tare Tale Kótóta me kae bitini, mo betatóro beteraapó.

³⁰ Térapa, Tale Kótópaae yaala sókó fole alata, tué tiki turónékélé, naao hosaa turónékélé, naao kepe bete turónékélé, naao fotokó turónékélé yaala sókó fu betae.'

³¹ Tamo dakoróló dere fo me i ape. 'Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé atéro yaala sókó fu betae.'

I fo tamoné mepaae yae yóló muló betere forape fea teteró beteraapó," yalepó.

³² Ai fo depa kale whinė tokó mótu duraalu, “Yó matere whi-ó, Kótó tekeyóló tamó bitini, mo betatóro beterapó dere fota, naao mo dono ai dere ape.

³³ Ti naao hosaa turónékélé, naao tué tiki turónékélé, naao fotokó turónékélé, Talepaae yaala sókó fu betae. Téturaalu, naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé atéro yaala sókó fu betae. Ai doasi bete mole fo tamota hupu dóló Talepaae simó sukúlaa dalatere alaró mepaae ɔla ɔla haɔle matere alatamo mo tɔró beterapó,” yalepó.

³⁴ Téro, Yesuné ama ai yale fo bete kale whinė mo wisiyóló tokó matepa apaae duraalu, “Yaata, Kótóné tɔteróló kaae tare tikipaae mo felekemó sókó faai dapó,” yalepó. Ai fo deremó, me whinékélé apaae wosetere fo kae ini, atima witepa taaralepó.

Keriso né naaleé yale fo
(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

³⁵ Atéro, Yesu a momatere be bolaare tuamó daalu so whipaae fo yó móturaalu, i fo wosalepó. “Kale Moses-né asere fo yó matere whirapéné duraalu, Kótóné sóró betero betere whi Kerisota Depit-né naalemápó du betere fo-a, noa betené du bitute?

³⁶ Mo take Deji Kepe Wisiné Depit a fotokoratepa, ama haɔkearóló i fo ipakalepó. ‘Talené e tɔteróló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bóe whirape ya aomó beteropóló, yaɔlo dóló tɔteraalopa, ya yaɔlo turu naase demótóro betó tawae,” erapó.

³⁷ Depit-né ama deyale naalené deyaaire naalepaaetei, a tɔteróló kaae tare Tale-ó du betale-a, neyóló yaleé?” yalepó. Ama atéro dere fo aimó touró betere mo so whiné hekesetamo wosetu betalepó.

³⁸ Téro, Yesuné so whipaae fo yó mótu duraalu, “Moses-né asere fo yó matere whirapéné dere alané diɔ doraosóro, mo hotowa yóló kaae tawae. Ti atimata, so whi feané whi wisipó yóló dukiratere kokómó, so whi touraleta dere tikipaae faairaaalu, so fɔloi kuti wisinaale maaté deróló fua dapó.

³⁹ Téro, Kótóné fo wosetere berapepaae furaalukélé, mo doasi topo whirape bitu- atere tikimótóro betaai ekeɔle yóo, kale ɔla detere sukamókélé, doasi doi mole topo whirape bituatere tikimótóro ekeɔle yóló betóo, dua dapó.

⁴⁰ Atéturaalu, kale wulia sorapekélé dilikóló atimané muó mole ɔla ɔlakélé ɔlémi sóo, atima dukirópóló momatere alakélé mo fɔlo siyóló yóo, dua dapó. Atétere whirapeta take taletere sukamó, mo doakale dowi kwia saalo ai ape,” yalepó.

Wulia soné Talepaae male moni ke
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Atéro, me etéyalepó. Momatere bemó so whi atimané tare moni sutóro Talepaae haɔle deraleta duraalu mepaae néli so whiné ti doasi moni derótua yalepó. Atétu betepa, Yesu a kaae tawóló daalepó.

⁴² Téyaleteti, betá yolealere wulia soné ama sonaai moni ke tamo sóro wóló deralepó. Ai moni keta, kale sonaai moni ketamo sunipó.

⁴³ Yesuné ai kale wulia soné derale wale moni ke kolóló, ama yó matere whirapepaae ape yóló duraalu, “Yaɔlo diɔpaae mo i dere ape. I yolealere wulia soné derale wale moni kené so whi feané deraleta yale moni fea teraae falapó.

⁴⁴ Ti noatepae, mepaae so whinéta doasi moni mupatei, tómó moletei maaté sóro wóló deraleta yalepó. Téyaleteti, i wulia sonéta ama depe dolo sesé taretei mo ti kemeróló derale walepó,” yalepó.

13

Mió betere ali kemeteremó yaaire ala
(Mat 24:1-35, Luk 21:5-33)

¹ Téro, atima ai momatere be taaróló fu bitu, ama yó matere whirapekó betané apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, doakale kapo fakené be wisinaale ai tɔnapa kelere?” yalepó.

² Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ai tɔ mole doasi be wisinaalerape take fisikó furaalu, mió i ere kaae betá kane fakekélé metamo olekepa kelaalomeipó. Mo featóro kolokó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴ Atéro, Yesu ai momatere be ópaae t̄ene fapa, *Olip* du sokoremó Pita, Jems, Jon, Andru atimasisi bitu apaae woseturaalu, “Naao mió ti bope yale alarape-a metéli yaaloé? Ai yale fo mo dokonaairaaalu noa alapi depa, kolóló d̄ané kisipa yaaloé?” yalepó.

⁵ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae wh̄iné kapala fo yóló dīa dilikaqsóró, mo wisiyóló kaae tawae.

⁶ Mepaae dilikitere wh̄irape wóló, yało doi yóló duraalu, ‘Ēta dīané wópóló kaae tare wh̄i Keriso i ape,’ yóló, so wh̄i fea kópaae fópóló dilikaalo ai ape.

⁷ Bóe mo du betepa kolóló dere foró, me bemó bóe du betepapóló deté kotere fotamo wosóló, diri furu furu duraalu wiyaq̄se. Ti ai alarapeta, mo yaalotei kemeyaaire be d̄e sókó waai teórapó.

⁸ Me hae kwiamó betere wh̄iró me hae kwiamó betere wh̄itamó bóe daalo ai ape. Me hae kwia t̄eteróló kaae tare topo wh̄iraperó me hae kwia t̄eteróló kaae tare topo wh̄irapetamo bóe daalopó. Kae kae hae kwiapaae doakale baotere alaró, ọla sóku alutere alitamo waalo ai ape. Ai alarapeta, sorapené naale saai sisó kaae sóró nukutere kaae dapó. Ai alarape yóló kemetepa, nalo mo doasi sekei ala waalopó.

⁹ Ai sekei alarapeta hasókó feni, dīapaae mo eraalopa siki sikiyóló betó muae. Ti noatepae, mepaae mo wh̄irapené dīa be kaae tare wh̄irapené fo tokóló só derópóló, atima naase tuamó mulóo, mepaae wh̄irapené dīa fo wosetere bepaae dapesó fóló fokosói ala yóo, yaalopó. Dīa yało ala erateremó, t̄eteróló kaae tare *Gavman* doasi topo wh̄iraperó atimané sóró beteró betere topo wh̄irapetamoné keletómó sóró daalaalo ai ape. Atétere be demó, Talené dīapaae erale alarape atimané wosópóló, diaao yaaire t̄e amatei mulaalo ai ape.

¹⁰ Atéro, kemeyaaire be d̄e sókó waai teópa, folosóró i hae kwia feamó betó mole so wh̄ipaae mió wosetere fo wisi yó maté kweyóló s̄uraalopó.

¹¹ Atétepa, mepaae wh̄iné dīatamo fo tokótamo yaai dapesó fupa, noa fo yaalorópóló whaalia yaq̄se. Dīané fo

yaai kaae seretamo, diaaq̄ yaaire fo Talené yó melaalo ai ape. Diaaq̄ kisipané yaalomeitei, Kótóné ama D̄ei Kepe Wisiné yae dere fotóró yaalo ai ape.

¹² Me wh̄iné ama nomatei mené d̄ópóló eleké deyóo, me wh̄iné ama naaletei me wh̄iné d̄ópóló eleké deyóo, naale senaalenékélé hama alima aqmó betere h̄oróló, mepaae wh̄iné d̄ópóló eleké deyóo, yaalopó.

¹³ Dīa yało ala erótu beteremó, so wh̄i mo feané dīatamo dei tué muturaalu, dīa h̄oróló bóe daalo ai ape. Téyaalotei, mepaae so wh̄i de epaae kisipa tiki tiróló, diriyóló bitiré fóló kemetere kwiamó sókó fupa, ti atétere so wh̄i aluyaqsóró yało tao saalopó.

¹⁴ Diaaq̄ keleralemó, Kótóné ama kae bemóte, mo kelaalo sonaalei dowi ala du betepa, Talené doi folokoleróló, be mo wópu mulaalopó. Ai ala enénire tikimóte, epa kilitu, i as̄ere fo dos̄atere so wh̄i dīané mo wisiyóló kisipa muae. Ai ala depa, Judia hae kwiamó betó mole so wh̄i hasi fosópaae botokó fópóló yae.

¹⁵ Dīa siki be kemó beteralemó i sekei ala wapa kilitu, siki bemó betereitei taaróló, aqró be kemó mole ọla ọla sene derepéni taaróló botokó fae.

¹⁶ Mepaae wh̄i kutómó daaralemó ai ala depa, ama d̄aae mulale bukutere kuti momó sene feni, mulópóló taaróló botokó fae.

¹⁷ Atétere sukamó, mepaae naale ere soraperó naale senaale tare sorapetamo botokó faaire s̄uni bipi ereteiné mo doa k̄olerapó.

¹⁸ Térapa, ai alarape sosóli alimó yaqsórópa, moma bet̄a du betae.

¹⁹ Ti noatepae, Atétere alimó mo doakale dowi sekei waalo ai ape. Mo take Kótóné keké nale alimó kaae sóró bitiré wóló, mió i alimókélé atei kaae dowi sekei ala mo kolókélé inipó. Téro bitiré fóló, nalopaaekélé atei kaae dowi sekei ala momó kae kelaalomeipó.

²⁰ Ai be d̄erape Talené h̄alekeróló tukóló mulólūa meisóró, ti so wh̄i mo betakókélé hasókó fūa meipó. Talené ama sorokósu yóló kae beteró betere so wh̄imó kisipa mutu, be d̄erape h̄alekeróló tukóló muló beterapó.

21 Ai sukamó whi mené diappaee du-raalu, 'Kale sóró beteró betere whi Keriso ai walapa kelaie!' Ó u wóló betere ape depa wosóló, mo dapóló momókó tué tiki tiraqse.

22 Ti noatepae, mepaae Keriso aqyóló dilikitu betere whiraperó Kótóné kóló whipóló kapala fo yó matere whirapetamo waalo ai ape. Atétu, kae kae ala yaairemó eratere doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo eróturaalu, Kótóné sorokósu yóló kae beteró betere so whikélé kópaae fenérémóló kaae kolóló su saalopó.

23 Téyaalopa, diá dilikóló kópaae falaqsóró, siki siki yóló bituraalu mo wisiyóló kaae tawae. Ai alarape fea yaai teópatei, yalo diappaee i dere ape.

24-25 Ai sekei alarape wale kilipaae ti i asere fo dokonóturaalu, i alarapepi yaalo ai ape.

'Suka ke aluróló dilikiróo, Wéliékélé de iniyóo, hōrerapekélé i haepaae torokó dorowóo, yaalopó.

Téturaalu, Kótóné ama bole fotokōnétei ó sa woreróturaalu, samó ere ɔla ɔlakélé fea wore yaalo ai ape,' erapó.

26 Atétere sukamó, kale Whiné Naalema a ama fotokōró mo kae ere de wisinaale-tamo sako tuamó sókó wapa, so whi feané kelaalo ai ape.

27 Atéró wóló daalu, ama sorokósu yóló kae beteró betere so whi dape siré kweyópoló, ama ensel-rape dotonaalopó. Haeró sa kwiatamo dene fale dokó feamó, betóló fale so whi dape siré kweyópoló dotonaalopó.

28 Téró fo me i ape. Ni nosepaae dó faróló dere fo diaaq wisiyóló tué yaasepóló, i dapa wosae. Nose sóku fóló, totokó momó beletepa kilituraalu, kale ba fo ali mió felekemó sókó walapó dua dapó.

29 Yalo i bopeyale alarape eratepa kilituraalu, kale Whiné Naalema felekemó waai, tu serekemó daapa dapóló tué muae.

30 Yalo diappaee mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whi fea sukuni hale betepatei, i alarape mo eratepa kelaalo ai ape.

31 Ó saró i haetamo kemeyaalotei, yalo fo betá mo kemekélé ini, hale muótóro tawaalopó.

A waaire be deró suka keletamo tuénipó yale fo

(Mat 24:36-44)

32 Mo whi betanékélé, hepen bemó betere ensel-rapekélé, Naalemanékélé, ai be deró suka keletamo tuénitei, i be demó i alarape yaalopóló, Alimané betá tuérápó.

33 Térapa, a waaire be de diá tué inireteiné ali ali yaqsóró, betere dokó siki siki du betae.

34 Kale Whiné Naalema waaireteita, i ala dere kaaepó. Betá whi metikipaae faairaalu, ama kutó diratere whirapepaae kutó betá betá yóló dokóratapó. Atéró, be tu sókó walemó daayaaire whipaaekélé, mo wisiyóló kaae tawae yóló a fulapó.

35-36 Ti be tale fesaae waaire suka diá tuénipa, ai be de kaae tawóló betae. Ti noatepae, suka doropolepaae ó dilikitamo ó be deyaai bané hale deretamo ó diá noke firepaae ó suka sokoterepaae a hapale sókó walemó, diá ali ali eraqsóró kele diriyóló betaasepóló dapó.

37 Yalo i dere fota, diappaee maaté dumitei, so whi feapaae a mo waalopa, hotowayóló kaae tawae, yóló i dere ape," yalepó.

14

Betani bemó Yesu wel wej dilale fo

(Mat 26:1-13, Jon 12:1-8)

1 Atéró, kale bosneyóló fele be deró fopei bred o deyóló nokole be detamo sókó waai, tamo be de hale mupa etéyalepó. Kale so whimó momaratere whiraperó Mosesné asere fo yó matere whirapetamoné Yesu tawóló daaire tu kikitu duraalu, "Dané a neyóló tawóló daaloé?" yalepó.

2 Tétepa, mepaae whiné duraalu, "Itei kaae ɔla detere be demó dané ai ala enalemó, ti so whiné hōle sóró doasi foya enérápó," yalepó.

3 Téró, Yesu a Betani bemó dowi humu fuluné tiki dopa, take ama wisirale whi Saimon-né bemó ɔla nuku beterepó. Atétepa, so betané alabasta kanené aleale wutimó felé kēlaa wale nadi wel wej maapa tawóló walepó. Ai weita, doasi moni-né duputeretei kale soné ai wuti topo dopó faróló, Yesuné topomó suniyalepó.

⁴ Atétere ala mepaae wh̄rapené kilitu, ai sotamo dei tuę muóló atimasisitei duraalu, “Ai w̄ei wisinaale noatepa h̄le besekéróló suniyalerópó?”

⁵ I w̄eita, dotonóló 300 *denarias moni* sóró mepaae h̄le yolealere so wh̄imó móluşóró wisiuapóló,” deteraayóló tamo foné su betalepó.

⁶ Atétu betepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ama epaae mo kokçi ala wisinaale eralepa, diaağ a foné sere ala taalae.

⁷ Ai yolealere so wh̄ita, suka fea diatamo bitu, diaağ tao saai kisipa mutere sukamó tao sua enérápó. Téyaalotei, çta suka fea diatamo betó tawaalo meipó.

⁸ Téyaaireteiné ai soné ama enére ala ai yale ape. Ama ai yale alata, yało tiki douratere sukamó felé k̄laa wisi wópóló yaaire ala şuralapó.

⁹ Yało diapaae mo i dere ape. Hae kwia feapaae kale fo wisi yó maté kuturaalu, i soné epaae erale alakélé tuętóró h̄le yó taru, yó melaté kwęyaalopó,” yalepó.

¹⁰ Téró Yesuné ama yó matere 12 wh̄rapekó Iskariot be wh̄ikó Judas a Talepaae momaratere topo wh̄rape beterepaae Yesu daaire tu aleyópóló eleké dene felepó.

¹¹ Atéteremó, kale wh̄rape atima h̄kesené sukuturaalu, Judas-mó *moni* melaai taleyóló mulalepó. Tétepa Judas a bituraalu, Yesu eleké deyaaire tu kekitu betalepó.

Talepaae erale ala tuę muóló nokole ęla (Mat 26:17-30, Luk 22:7-23, Jon 13:21-30, 1Korin 11:23-25)

¹² Téró, kale fopei *bred* o deyóló nokole *fula* kaae sere be demó i ala yalepó. Atimané mara mole ala sya furaalu, kale bosneyóló fele be demó ęla deyaai *sipsip* hupu male dóló simó biliyóló nukua dapó. Ai ala yaai, Yesuné ama yó matere wh̄rapené apaae woseturaalu, “Kale bosneyóló fele be demó deyóló naaire ęla dané mé bemó taleyóló mularóé?” yalepó.

¹³ Ai fo depa, ama yó matere wh̄rapekó tamo dotonaaai duraalu, “Diaamo ai doasi be huluapaae fóló kelenalemó, tu tuamó bet̄a wh̄i a w̄ei wuti beleyóló wou

betepa hokolaayaalo ai ape. Téyaalopa, diaamokélé atamo fae.

¹⁴ Atéró, a fole be dolopaae diaamokélé fóló, ai be talepaae i fo yae. ‘Yó matere wh̄i a ama yó matere wh̄rapetamo, kale bosneyóló fele be demó detere ęla naairaalu wale wh̄rape betaaire be ke mé eré?’ yóló wosae.

¹⁵ Ténalemó, ęla ęla fea şumótóró sisóló muló betere siki be ke doasi ama diaamopaae yó melaalo ai ape. Ai be dolomó dané naaire ęlakélé taleyóló mulale fae,” yóló dotęyalepó.

¹⁶ Tétepa, ama yó matere wh̄i tamo fóló kelalemó, Yesuné atimaamopaae epa kelaalo ai ape yale alatóróti, mo epa kelalepó. Atépa, ai be ke dolomó kale bosneyóló fele be demó deyóló naaire ęla taleyóló mulalepó.

¹⁷ Téró, be dikiteretamo Yesu a ama yó matere 12 wh̄rapetamo sókó walepó.

¹⁸ Atéró, atima be dolomó ęla nuku bitu, Yesuné ama yó matere wh̄rapepaae duraalu, “Yało diapaae mo i dere ape. Mió çtamo i ęla nuku betere wh̄rapekó bet̄ané ç dópóló me wh̄ipaae eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Ai fo deremó, atima tuę sekętepa apaae duraalu, “Ya ęla eleké deyaalopóló de?” yóló, atima feané bet̄a kaae fotóró deté felepó.

²⁰ Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai ala yaaire wh̄ita, diğ 12 wh̄rapekó mió i nuku dolomó *bred* o w̄emó tópuró su yóló nuku betere wh̄inétei ç dópóló eleké deyaalo ai ape.

²¹ Atéró, kale Wh̄iné Naalemapaae eraaire alata, kale aşemó ere fo mó dokonaalo ai ape. Téyaalotei, kale Wh̄iné Naalema dópóló eleké deyaaire wh̄i a bet̄a doasi dowi kwia saairemó wió yae! Ai wh̄i a hamané dewuğ meisóró, mo wisi wuapó,” yalepó.

²² Atéró atima ęla nuku bitu, Yesuné kale *bred* o bula bet̄a tao sóró taru, Talepaae mo kée yóló kolokó daalu yóló, ama yó matere wh̄rape dokoróló mótu duraalu, “Ita yało tikipa, sóró nae,” yalepó.

²³ Téró kale dere kaae, *wain* w̄ei wutikélé sóró taru Talepaae mo kée yóló, ama yó

matere wh̄irapemó matepa, atima feané bet̄a wutimótei nukulé felepó.

²⁴ Atéró melóló duraalu, “I wutimó maane w̄eita, Kótóné ama so wh̄i fea aluyaqsóró tao saalopóló, diriróturaalu sunéé farale yało sameapó.

²⁵ Yało dīapaae mo i dere ape. Ẽ dīatamo etéró bitu, *wain* w̄ei momó kae néli h̄ale bitiré fóló, Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó bituraalu, kisi *wain* w̄ei naalopó,” yalepó.

²⁶ Atéró, atima wole fo bet̄a yóló keme-tepa, Olip du sorokó mole aq̄paae holaa felepó.

Yesuné Pitapaae naao a kisipanipó yaalopóló yale fo

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38)

²⁷ Atéró fóló, Yesuné atimapaee duraalu, “Mió dīa ̄tamo bet̄amó titiyóló beteretei, ̄ taaróló botokó dapo dapo yaalo ai ape. Ti asēmó i fo erapó.

‘Kale *sipsip* hupu kaae tare wh̄i yało dupa, hupurape atima botokó dapo dapo yaalopó,’ erapó.

²⁸ Téyaalotei, ̄ momó kepaayóló Kaleli haepaae ̄pi fimó, dīa nalo waalo ai ape,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Pitané Yesupaae duraalu, “Mepaae wh̄irapené ya taaróló fupa, ̄ bet̄a mo até yaalomeipó,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa Yesuné aq̄paae tokó mótu duraalu, “Yało yaq̄paae mo i dere ape. Mo mió dilikitamo w̄a *kakaruk* bané h̄ale tamo dakoróló yaaipatei, naao ̄ tūenipó fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

³¹ Ti fo depa, Pitané fo diriné momó duraalu, “Atimané ̄kélé yātamo wusuró d̄ópóló, yało ya tūenipó fo mo yaalomeipó,” yalepó. Mepaae yó matere wh̄irape feanékélé, ama ai dere fo kaaetóro yalepó.

Ketsemanimó yale ala

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

³² Atéró, atima kelaalo kok̄oi tiki Ketsemanimó sókó felepó. Aimó ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Ẽta momane fulapa dīa imó betó muae,” yalepó.

³³ Atéró Pita, Jems, noma Jon, atima maaté Yesutamo felepó. Atéró, Yesuné ama hosaa tūamó mo doasi dele duraalu,

sekené sukóló dei fomaake kisipa kaae sóró muté fu betalepó.

³⁴ Atétepa, ama atimapaee duraalu, “Yało hosaa tūamó dekené sukutu ̄ mo felekemó suk̄ai dapa, dīa imó kaae tawóló betó muae,” yalepó.

³⁵⁻³⁶ Ai fo yóló, a atima betere tiki sawa taaróló fóló, aq̄paae waaire seke h̄asókó f̄ópóló, haemó deraapisa fóló mulu momaturaalu, “Apa-ó, ̄paae i eraaire sekei ala waqsóró seséyaaire tū mupa, ti naao seséyae.

Tépatei, yało kisipa mole ala sya fóló ini, naao kisipa mole ala bet̄a erópóló yae,” yalepó.

³⁷ Téro a ama yó matere wh̄irape beterepaae momó fesaae walemó, atima noke fopesaapa kelalepó. Atépa, Pita turukuróló duraalu, “Saimon-ó, suka kele bet̄amó ̄ kaae tawóló bitini, ya noke ai firerapó.

³⁸ Kae kae s̄u sere alané dīa me dowi ala yóló dée nalaqsóró, mo hotowayóló kaae taruraalu momatu betae. Ti noatepae, kepe betenéta mo wisi alamaaté yaai ketek̄e bupatei, tó tikiné dowi ala yaqsóró sesé yaaire fotok̄o buni, bérapó,” yalepó.

³⁹ Atéró a fesaae fóló, ama kale yale moma kaaetóro momó yalepó.

⁴⁰ Atéró, a kale dere kaae momó fesaae wou kelalemó, atima noke kele depa, fopesaapa yó molepó. Atima atéró noke mo fiyaletiné, aq̄paae noa fo yaalorópóló k̄óló k̄óló yalepó.

⁴¹ Atéró, a sore dakeróló momane fi wouraalu kelalemó, noke fire alatóro yó tapa atimapaee duraalu, “Dīa sa nóló noke fitere ala h̄ale ai yó tare? S̄umó fiyalepa mióta, kale tukóló muló betere sukakele i sókó wale ape. Kelae! mió dowi ala dere wh̄irapené kale Wh̄iné Naalema d̄ópóló, mené eleké ai deyale ape.

⁴² Mió ̄ d̄ópóló eleké deyaaire wh̄i ai walapa, turukó hóróló da faalopa fīepe,” yalepó.

Yesu tawale fo

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Jon 18:3:12)

⁴³ Ai fo deretamotóro, ama yó matere 12 wh̄irapekó bet̄a Judas sókó walepó. Ama k̄ilimó, wh̄irape mo fea sepakeró

nópulutamo tao diliki yóló wó tarepó. Ai wh̄irapeta, mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄irapekélé, Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapekélé, wh̄i disirapekélé, atima fea betámó fo deyóló dotonatepa walepó.

44 Téró, Yesu dópóló eleké deyaaire wh̄iné ʔ tawaaire wh̄irape atima kóló kóló duraalu, “H̄oko wh̄itei tawaʔsóró ʔ fóló, ʔalotamo kóló tukó nukupa, ti ʔtóró h̄iti ai ape. Térapa, tawóló dokóló só furaalu, ʔ botokó faʔsóró mo wisiyóló kaae tawae,” yóló mulélipakalepó.

45 Téró, kale Judas ʔ Yesu daalepaae mo hapale sókó fóló duraalu, “Yó matere wh̄i-ó,” yóló kóló tukó nalepó.

46 Atétepa, ai wóló daae mole wh̄irape sókó furaalu, Yesu naasemó et̄e sóró fotok̄yóló tawalepó.

47 Atétere ala kolóló, Yesutamo daale wh̄i betané ama sepake sókó sóró, so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄iné kutó diraterere wh̄iné wos̄eli saae deralepó.

48 Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “ʔta, Gavman-tamo b̄oe dóló so wh̄i ʔalo ʔlisóró fulapóló ʔ daai nópuluró sepake-tamo tao dilikiyóló woute?”

49 Ti ʔ suka fea momatere be belamó daalu diʔpaae fo yó mótu betepa, fo tokótamo yaairaalu, diʔané ʔ aimó tanipó. Tépatei, kale as̄emó yóló muló betere fo dokonaairaalu dapa, mo erópóló yae,” yalepó.

50 Yesu atéró tateremó, ama yó matere wh̄irape atima wimó ʔ taaróló, botokó dapo dapo walepó.

51 Tétepa, bet̄a kokopei wh̄i kutikélé deréni, ama bukutere dēi kuti maaté bukóló Yesu sya fu betalepó.

52 Atéró fu betalemó, atimané ʔkélé ama bukure kutitamo touróló tawalemó, ai kutitei atimapaae d̄ae melóló, ʔ tiki daapi h̄ale botokó felepó.

Juda topo wh̄irapené Yesu só derale fo (Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Jon 18:13-14, 19-24)

53 Téró, atimané Yesu ʔ Talepaae momaratere doasi topo wh̄i beterepaae dapesó walepó. Atéró betepa, ai doasi topo wh̄i aqmó betere momaratere

wh̄irapekélé, Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapekélé, wh̄i disirapekélé, fea wóló touralepó.

54 Téró Yesu tawóló só fupa, Pita ʔ nalo dua tokó su deté fu betalepó. Atéró fóló, momaratere wh̄irapené topo wh̄iné be bopéró daaló betere dopóku tu serekemó sókó felepó. Atéró ʔ ai be kaae tare diki tare wh̄irape betó mole kua dolomó, sosólitepa simó beterepó.

55 Atépa, kale momaratere topo wh̄iraperó fo tokóló taletere wh̄irapetamoné Yesu sukópóló daaire bete kikitu betaleteti, bete mekélé kilinipó.

56 Atimané ʔ dópóló kapala fo yóló só deraaitere fo wh̄i feané yaleteti bet̄a fotóró ini, mené fo kae, mené fo kae, du betalepó.

57 Atéró, ʔ só deraai mepaae wh̄i turukó holóló daalu i fo yalepó.

58 “Mo wh̄iné naasené t̄eale be ama fisikóló, wh̄iné t̄enénire momatere be ama sore sukamótóró momó t̄eyaalopó depa, d̄ané wosalepó,” yalepó.

59 Téyaleteti, atima feané bet̄a fotóró ini, mepaae wh̄iné dere fo kae, mepaae wh̄iné dere fo kae du betalepó.

60 Atétu betepa, momaratere topo wh̄i kale fo tokóló taleraterere wh̄irapené keletómó turukó horóló daalu, Yesupaae woseturaalu, “Ȳa só deraterere wh̄irapené doa i dere fo-a, naao atimapaae tokó menitere noatepa de?” yalepó.

61 Ti fo depa, Yesuné atimapaae fo me tokó menipó. Atétepa, kale momaratere topo wh̄iné ʔpaae momó woseturaalu, “Ȳata, wisi alamaaté erótu betere Talené naalema so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló, sókó betero betere wh̄i Kerisoé?” yalepó.

62 Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ai wh̄ita, ʔtóróti i ape. Wh̄iné Naalema mo doasi fotok̄ bole Talené turu naase demó betóo, ó s̄ako dolomó wóo depa, diaaʔ kelaalo ai ape,” yalepó.

63-64 Kale momaratere topo wh̄iné ama deró betere kuti bis̄ayóló duraalu, “ʔ só deraaire bete kilinipakó, ama dere ala ke-lale wh̄i me kae kek̄aloé? Ti Kótó faleterere fota, amatei deremó d̄ané wosalepa, diʔané noa kisipa mute?” depa, atimané duraalu,

à só deraaire fota amatei ai yalepa, à sukópóló daalopó yóló mulalepó.

⁶⁵ Atéró, mepaae wh̄rapené à fesaa apuróo, mepaae wh̄rapené ti kuti kwiané ama kele husiróló dokóló, naase duné dóo yóló, àpaae duraalu, “Yàtamo Kótóné ama wh̄pata, ti yà dale wh̄ dāpaae yó àlae,” yalepó. Atéró, diki tare wh̄rapenékélé, à tao taru du betalepó.

Pitané Yesu à tuénipó yale fo

(*Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Atétu betepa, Pita à momaratere topo wh̄iné be boperó betere dopóku aomó kese horóló betepa, kale topo wh̄iné kutó diratere so seimalerapekó betà à beterepaae walepó.

⁶⁷ Atéró, Pita à sosóli depa simó beteremó, kale so seimalené à kelené kikéró kaae taru duraalu, “Yàkélé Nasaret be wh̄ikó Yesutamo betámó kutua yale wh̄ipó,” yalepó.

⁶⁸ Ti fo depa, Pitané kale senaalepaae duraalu, “Naa ai dere fo beteta è tuéni, kóló kólórapóló,” à witepa dopóku tū sereke felekemó bit̄i felepó.

⁶⁹ Atétepa, kale so seimalené Pita kolóló, aimó daae mole so wh̄paae momó duraalu, “I wh̄ikélé Yesutamo betámó kwēale wh̄ikópó,” yalepó.

⁷⁰ Tétepa, Pitané ama kale dere fo kaae momó duraalu, “È mo meipó,” yalepó. Atéró sawa betóló, kale dere kaae mepaae felekemó daae mole wh̄rapekó betané àpaae duraalu, “Ti yàta, àtamo betámó kwēyale wh̄i mo h̄iti ai ape. Ti noatepae, naao dere fota, Kaleli be fo nakome wose-tapó,” yalepó.

⁷¹ Ti fo depa, Pitané atimapaee duraalu, “Diaaḡ ai bopetere wh̄ita, è tuénipó. Yalotamo diāpaae kapala fo depa, ti Talené è dōpóló yae,” yóló, mo dirii dāle dere fo kaae yalepó.

⁷² Ai fo deretamotóro, kale wā *kakaruk* bané hale tamo dakoróló yalepó. Tétepa, take Yesuné Pita àpaae du, wā *kakaruk* bané hale tamo dakoróló yaaipatei, naao è tuénipó fo sore félimó yaalopó yaletēi, kisipa muni walepó. Atétepa, à dekené sukuturaalu, doasi wole du betalepó.

15

Pailat-né Yesu dae yale fo

(*Mat 27:1-2, 11-26, Luk 23:1-5, 13-25, Jon 18:28-19:16*)

¹ Atéró, mo h̄ikati so wh̄imó momaratere topo wh̄rapekélé, wh̄i disirapekélé, Moses-né asere fo yó matere wh̄rapekélé, fo tokóló taleratere wh̄rapekélé, atima fea fo dokóló, mo betà tuétóro muóló, Yesu naase tamo dokóló dapesó Pailat-né naase tuamó mulalepó.

² Atéró wóló daapa, Pailat-né àpaae woseturaalu, “Yàta, kale Juda fake so wh̄i t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄ié?” depa, Yesuné àpaae tokó mótu duraalu, “Èpó. Naa ai dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

³ Ai fo deremó, Talepaae momaratere topo wh̄rapené dei tué mutu, i sekéné kae kae h̄oko alarape yalepóló, só deratere fo du betalepó.

⁴ Atétu betepa, Pailat-né àpaae momó woseturaalu, “Atima kae kae forapéné yà só derótu betere fo fea naao woserutei, tokó menitere-a, noatepa de?” yalepó.

⁵ Ai fo depatei, Yesuné kale topo wh̄i Pailat-paae me fo tokó menitere ala kilitu, ama sirayalepó.

⁶ Atimané ḡla detere alimó, mara mole ala ipó. *Dipula* betero betere wh̄i betákó ba fo dokómó so wh̄iné sokae dere wh̄itóro Pailat-né sókó daalótua dapó. Atéró dotēyaa so wh̄paae wosóló, atimané doi dere wh̄itóro dotonótua dapó.

⁷ *Gavman*-tamo bóe dóló wh̄i dupa, *dipula* betero betere wh̄rapetamo Barabas-kélé beterepó.

⁸ Atépa, so wh̄i mo fea Pailat beterepaae wóló woseturaalu, “Naa kale duatere kaae yaaloé?” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaḡ kisipané Juda so wh̄i t̄eteróló kaae tare topo wh̄i dotonaró de?” yalepó.

¹⁰ Fo yaletēita, momaratere topo wh̄irape Yesutamo dei tué muturaalu, à daai dapesó wale bete Pailat-né ama kisipa yalepó.

¹¹ Tétepa, kale momaratere topo wh̄rapené mo so wh̄paae Barabas sokópóló, yae yóló sesemeratere fo deté kotēpa, atimané ai fo yalepó.

12 Ti fo depa, Pailat-né atimapaae momó duraalu, “Juda so whi teteróló kaae tare topo whipaae yalo noa alakó eraró de?” yalepó.

13 Tétepa, kale so whiné fo fakeyóló duraalu, “Ai whi filipaa ni tómó oleróló dae,” yalepó.

14 Ai fo depa Pailat-né atimapaae duraalu, “A me dowi ala initepatei, hale noatepa daró de?” yalepó. Tétepa, kale so whi feané mo ti fo fakeyóló duraalu, “Filipaa ni tómó sukópóló olerae,” yalepó.

15 Atétepa, ai so whiné Pailat apaae wisi tué muópóló, Barabas atima beterepaae fópóló sokóló daalóló, Yesu mo dirii halika tiki népi fokosoi ala du beteró, filipaa ni tómó sukópóló olerae yóló, diki tare whirapené naase tuámó mulalepó.

Diki tare whiné Yesu doka doka yale fo (Mat 27:27-31, Jon 19:2-3)

16 Téró, kale diki tare whirapené Yesu dape sóró kale topo whi Pailat-né be bela wisinaalené doi Pretorium-paae dapesó felepó. Ai dopóku bolaa dolopaae mepaae diki tare whirapekélé mo fea ape depa, atima touralepó.

17 Atéró daaló bitu, sonaai kuti deróo, mu daai kèpítei topo whirapené deratere topotao suróló bopeyóló, ama topomó deróo yóló, a faletu betalepó.

18 Atéró, atimané duraalu, “Juda so whi teteróló kaae tare doasi topo whi-ó,” yóló, fesaa apuróló dotó tiki né du betalepó.

19 Atéró, dotó tiki né ama topomó momó du momó du yóló fesaa apurótu betalepó. Atéró atima Yesu aomó bukutiri tearó bitu, doa whi-ó yóló doi sóró horóló faletu betalepó.

20 Atétu beteró, atimané a derale sonaai kuti sókóló, ama kuti momó deralepó. Atéró a filipaa ni tómó sukópóló, oleraaialu dapesó felepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo (Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27)

21 Atéró dapesó fu betepa, Sairin be whikó Aleksandaró Rufus-tamoné alima Saimon a ipu bemó biti, doasi be hulua-paae faai wapa, kale diki tare whirapené

apaae Yesu dóló oleraaire filipaa ni a fasóló naao belerae yóló seyalépó.

22 Atéró, atimané Yesu dapesó fóló, beta hae Kolkotamó sókó felepó. Ai doiné beteta, topo diripó.

23 Téró, aimó wain weiró kale mur ni fetamo hosekéróló tepeyóló nópóló melaletei, ama nénipó.

24 Atéró, atimané a filipaa ni tómó sinópóló oleralepó. Atéró oleróló, ama kuti atima saairaalu, beta melaa yalepó. Kale diki tare whirape atima beta beta yóló kapo fakemó siri eróló, sikipaae fesekée horótua yalemó, mé whiné siri moletei wisiyóló muni doró wapa, ti ai whiné ama kuti sua yalepó.

25 Téró hika 9 kilok sukakelemó, Yesu dóló oleralepó.

26 I betené dalepóló, a wolerale ni topomó aseýóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHI

27 Atéró, olémi nuku betale whi tamo me whi Yesuné fè naase deró oleróo, me whi turu naase deró oleróo, yalepó.

29-30 Atéró oloró betepa, mepaae fua wua du betere whirapené kili fépo yóló duraalu, “Yata, momatere be fisikóló sore sukamótóro momó teyaalopó du betale whipa, mió naaotei ya tao sóró, ai filipaa ni taaróló dere ape,” dua yalepó.

31 Kale yale fo kaae, momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo atimasisitei duraalu, “Mepaae so whi sukaosóro tao sua yale kaae, amatei a tao sinitupó,” du betalepó.

32 “Yatamo Israel fake so whi teteróló kaae tare doasi topo whi Kerisopata, ti da tué tiki tiraai dapa, ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó. Téró, atamo oleró betere whi tamonékélé, u whirapené dere kaae, faletu betalepó.

Yesu sukale fo

(Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30)

33 Atéró, suka tuámó 12 kilok kaae sóró be dikiraleteti, kuluka 3 kilok-mó momó deralepó.

34 Atéró, ai sukakelemó, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “Eloi, Eloi, lama sabakatani,” ai fo bete feteyóló “E teteróló

kaae tare Kótóo, ę tęteróló kaae tare Kótóo, ę wotoró beterópóló, noatepa taaróló feleé?” yalepó.

³⁵ Ama ai dere fo felekemó daae mole whırapené wosóló duraalu, “Elaijapaae ape yóló, ai dere wosere?” yalepó.

³⁶ Tétepa, beta whı hapale fóló, wépi kaae ęla kape sikimó haka sóró, séli ęlaaa kaae ere *wain* węi tópuróló melaai yalemó, mepaae whıné duraalu, “Ilaija wóló ę tokóló só fulémóló kelaalopa, kaayae,” yalepó.

³⁷ Atéro, Yesuné fo fakeyóló, ę mo ti sukálepó.

³⁸ Atéteretamo, kale momatere be tuamó sataęe yóló oleró betere kuti, haęletei ó kwiamó kaae sóró tuamó teketé doropóló, salepaae sókó deralepó.

³⁹ Téró, kale 100 diki tare whırape kaae tare doasi topo whı ę Yesu oleró betere tiki felekemó daalemó, ę sukąairaalu, dere fo fake wosóo, sukutere alakélé kolóo duraalu, “Haió! ęta, Kótóné Naalematei ai dirapó,” yalepó.

⁴⁰ Mepaae sorapekélé mo tumó kese anóló daae molepó. Ai sorape kuamó, Maktala sokó Mariakélé, Jems-ró Joses-tamoné hama Mariakélé, Salomekélé, atima atéro daalepó.

⁴¹ Ai sorapeta Yesu sya fóló, take Kalelimó ętamo kuturaalu, ę ya yętere ęla melóló kaae tawale sorapepó. Mepaae ętamo Jerusalem bepaae wale sorapekélé fea atima daae molepó.

Yesu dourale fo

(*Mat 27:57-61, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42*)

⁴² Kale Juda whırape atima sęa nóló betere be dę dótóróti sókó waaipa, miótóró kulukapaae ęla ęla sisóló mulatere be dęmó ai ala yalepó.

⁴³ Tétepa, kuluka deretamo Israel fake so whıné fo tokóló taleratere whırape tuamó doasi doi mole Arimatea be whıkó Josep walepó. Ai sekęta, Kótóné tęteróló kaae tare ala wópóló kaae tare whıpó. Atéreteiné ę witere alakélé ini, halaainé Yesuné tiki melaaloé? yóló, Pailat-paae wosene felepó.

⁴⁴⁻⁴⁵ Atéro, Yesu mo sukálepó dere fo kale Pailat-né wosóló, ę kilita sókó fu sira

yalepó. Tétu, diki tare whırapené doasi topo whıpaae woseturaalu, “Yesu mo ti sukáleé?” depa, kale sekéné duraalu, “Ępó. ę mo ti sukálepó,” yalepó. Ti fo depa, kale Palaitiné Josep-paae wisirapa tokóló sóró fae yalepó.

⁴⁶ Tétepa, Josep-né ama beta dęi *linen* kuti wisinaale dupuyóló, Yesu tokóló haemó mulóló, ama tiki bopeyóló dokalepó. Atéro só fóló, mené aleyóló muló betere kane dolomó douralepó. Atéro, Josep-né ai dou tu kinaaire kane fake biliraté fóló kinalepó.

⁴⁷ Atéro, Yesu dourótu betepa, Maktala sokó Mariaró Joses-né hama Mariatamo mo tumó daalu, kese faló beterepó.

16

Yesu kepaayale fo

(*Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Jon 20:1-10*)

¹ Téró, kale sęa nokole be dę kemene fupa, Maktala so Mariakélé, Jems-né hama Mariakélé Salomekélé, atima felé ęlaaa wale wisi wisi ęla Yesuné tikimó dilęle faai dupuyalepó.

² Atéro, *fula* kaae sere be dęmó, hıka suka hoteretamo kale sorape atima Yesu mole dou tópaee felepó.

³ Atéro atimasisi fu bituraalu, “Kale dou dolo kinó betere doasi kane fake beta né tukwęyóló biliraté faalorópó?” deté fu be-talepó.

⁴ Atima atéro mo umó wou bitu kese faralemó, kale dou dolo kinó betere doasi kane fake biliraté fóló, dęmó muló betepa kelalepó.

⁵ Atępa, atima dou dolopaae felemó, beta kokopei whı dęi kuti wisinaale deróló, turu naase dęró betepa kólóló, atima witu kilita sókó felepó.

⁶ Atętepa kale whıné atimapaae duraalu, “Dię wiyóló kilita sókó faęse. Dięta, atimané filipaa ni tómó oleróló dale Nasaret whı Yesu kekitu betepapó. ęta imó muni, kepaayóló ai fele ape. ę mulale tikikélé haęle ai erapa kelae.

⁷ Térapa dię fóló, ama yó matere whı Pitaró mepaae yó matere whırapetamopaae i fo ene fae. Take ę sukąai bituraalu, yale fo motóróti dokonóturaalu, dię wópóló, folosóro ępi Kaleli haepaae ai fale ape.

Térapa, diã aipaae fupa, ą aimó kelaalopó,
”yalepó.

⁸ Ai fo deremó, kale sorape atima diri furu furu yóló kilita sókó furaalu, doutó taaróló botokó felepó. Atéró, kale sorape atima aso sókó feleteiné witepa, atimané kelale alarape me whıpaae inipó.

⁹ Fula kaae sere be demó Yesu ą kepaayóló mo hıkti Maktala be sókó Maria daalemópi sókó walepó. ąta, take Yesuné weıkeró dowi keperape betepa, hıkonale sopó.

¹⁰ Téró, Maria ą fóló, Yesutamo kweyale whırape dekené sukuturaalu, molómó betó mupa, ama kelale ala fea atimapaee yalepó.

¹¹ Téyalemó, atimané kale soné Yesu kepaayóló betepa kelalepóló ene wale fo wosóló, mopóló tué tiki tirénipó.

¹² Téró nalomo, ama yó matere whırapekó tamo whı, doasi be hulua taaróló, me tikipaae faai fu betalemó, Yesuné ama tiki mo kae daayóló, atimaamo fu betere tuámó sókó wóló, daapa kelalepó.

¹³ Atétepa, kelale whı tamoné mepaae yó matere whırapepaae ą mo kepaayóló beterapó fo ene walemókélé, mo dapóló atima tué tiki tirénipó.

¹⁴ Atéró, nalo Yesu ą ama yó matere 11 whırape ąla nuku beteremó sókó walepó. Atéró wóló, atimané ą mo kepaayóló beterapó dere fo wosóló, tué tiki tiréni deremó, atima foné sóró duraalu, “Diaaq kutiri hapóluru dowaae fóló, ę kepaayóló beterapóló ene wale fo wosóló, mopóló tué tiki tirénitere noatepa de?” yalepó.

¹⁵ Atéró, atimapaee duraalu, “Kótóné kaaróló beteró betere kae kae tiki daae mole so whı feapaae i kale kisi fo wisi yó melaté kweyae.

¹⁶ Mepaae so whı detamo tué tiki tiróló bitu weı tóputepa, ti atétere so whı aluyaqsóró Kótóné tao saalotei, mepaae tué tiki tirénire so whı ti ama só deróló, dowi dupu melaalopó.

¹⁷⁻¹⁸ Atéró, tué tiki tiró betere so whıne etei kelemei alarape eraalo ai ape. So whı tuámó betó mole dowi keperape yalo doimó hıkonótua yóo, kae kae be fo

tuénirutei tuére whıne dere fo kaae yóo, whı dele dowi wulirape naasené tatua yóo, hereikélé naalotei sukuni yóo, hepo daróló mole so whıne tikimó naase mulatepa wisi yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Atéró, Tale Yesuné atimapaee ai forape yóló kemetepa, Kótóné ą hepenpaae dapesó holóló, Talené ama turu naase demó beteralepó.

²⁰ Atéró, ama yó matere whırape atima hae kwia feapaae kale kisi fo wisi yó maté kweyaaı felepó.

Atima atéró yó maté kotere fo so whıne mo dapóló tué muópóló, mepaae kelemei alarape eraaire fotokı Talené atima tuapaae mo sıralepó.

Luk

Węi tópuratere whi Jon deyaalopóló yale fo

¹ Kótóné eraalopóló muló betere fo da tuapaae mo eró betepa, mepaae whiné kolóló aseýalepó.

² Ai whirape atima kọleaané aseni, yale alarape mo kelale whirapené deté wale fotóró yó maté wou betalepó. Ai whirapeta, kale fo wisi kae fotamo hoseké eraosóró hotowayóló kaae taru, yó mótu betalepó.

³⁻⁴ Mepaae whirapené deté wale fo aseýale kaae, mió yalokélé ai fo wisiyóló taleyóló betemó kaae sóró, mo donotóró aseýaai kisipa mutapó. Doa whi Tiopilusó, take mepaae whirapené yapaae yó melale fota, mo erapóló naao diriyóló tué yaasepóló, yalo i asetere ape.

⁵ Kale Judia hae kwia teteróló kaae tare topo whi Herot betale alimó etéyalepó. So whimó Talepaae momaratere whi betá beterepó. Ai whita, Lipai faketei, Abaijané deté wale whi Sekaraiapó. Ama soma Elisabet-ta, momaratere topo whi Eron-né deté wale sopó.

⁶ Kótóné keletómó atimaamo mo donoi soró whitamó bitu, Kótóné yóló muló betere fo aqmó sukóló, ama erae dere ala betá eraté fu betalepó.

⁷ Atéretei, kale so Elisabet atimaamo naale senaalekélé mei, ni daayóló betepa, sokélé sere yóo, whikélé otere yóo yalepó.

⁸ Atéro betere tuamó Abaija fake whirapené so whimó momarópóló, tukóló muló betere be demó Sekaraiaró ama fake whitamóné momatere be kaae tarepó. Atéru, Sekaraia a so whimó momarótu betalemó etéyalepó.

⁹ So whimó momaratere whirape atima mara mole ala sya furaalu, atimané doi mole ni fakerape fesekée deralemó, Sekaraiané doi mole ni fake dono fetée horóló muni dorowalepó. Atétepa, a kale momatere be tuapaae fóló, felé kẹlaa wale fetera kaae ọla si keletómó biliyópóló, atimané a sóró beteralepó.

¹⁰ Atéro, kale felé kẹlaa wale fetera kaae ọla simó sukulaa dalatere sukamó a momatere be dolopaae fóló, simó terepetu betalepó. Atétu betepa, mepaae momayaai wale so whi atima belamó kaae taru momatu betalepó.

¹¹ Até du betepa, Talené dotonale *ensel* wóló, kale felé kẹlaa wale ọla bilitere tiki turu naase deró daapa kelalepó.

¹² Ai *ensel* sókó walemó, Sekaraia kilita sókó furaalu, mo winé sukutu betalepó.

¹³ Tétepa, kale *ensel*-né apaae duraalu, “Sekaraia-ó, ya wiyaose, naao du betale moma Talené wosalepó. Naao so Elisabet naale deyaalo ai ape. Téyaalopa, ama doi Jon mulae.

¹⁴ Ai naale detere kilituraalu, ya doasi hainé sukó, mo so whikélé ai naale kilituraalu, hainé sukó yóló Talepaae mo kée du betaalo ai ape.

¹⁵ Ti noatepae, Talené keletómó a mo doasi whi betaalopó. A doayóló bitukélé, *wain* weiró topo doyóló keyaa fole weitamó naalomeipó. A hamané depemó betepatei, kale Dei Kepe Wisi a tuamó faayóló mo suró betaalopó.

¹⁶ Atéru, take kópaae fu betere Israel fake so whi atima teteróló kaae tare Kótó aqmó beterópóló, ai naalené momó dapesó waalo ai ape.

¹⁷ Tale wópóló folosóró api wouraalu, ama yaaire alata, take betale whi Ilaija a keperó fotokotamo faanuraalu du betale ala kaae, ai seké a tuamókélé até yaalopó. Ai naale doayóló bitu, alimaraperó naale senaaletamopaae momó hosaa muópóló, atima tué tiki feteraalo ai ape. Atéturaalu, mepaae Kótóné fo woseni dowaae fu betere so whi Kótóné donoi ala tuamó wisi kisipatamo beterópóló eraalopó. Atéturaalu, so whi fea Tale beterepaae faaire ala amatei, donoróló beteraalo ai ape,” yalepó.

¹⁸ Atéro Sekaraiané *ensel*-paae duraalu, “Atei ala mo eraalopóló yalo noayóló kisipa yaaloé? Ti e otere yóo, yalo sokélé sere yóo, erapó,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, kale *ensel*-né apaae duraalu, “Eta Kótóné keletómó daalu i ala yae depa du betere *ensel* Kebriel-pó. Mió i dere fo

wisi yało yaɓaae yó melóppóló, ama ɛ ya beterepaae dotonatepa wóló yaɓamo fo i du betere ape.

²⁰ Mió yało i dere fo wosóló kisipa tiki tiréni depa, ti naao fo aluyaalo ai ape. Ya atéatei bitiré fóló, mió i dere fo dokonóló eraterere sukamó ti naao fo momó yaalo ai ape,” yalepó.

²¹ Téró, Sekaraia momaterere be dolopaae holóló betepa, belamó ɓ kaae tawóló betó mole so whiné duraalu, “A mo taketi holaletei, diki du betere-a, noakó su bitu dérópó,” du betalepó.

²² Téró kale whi ɓ belapaae dorowóló atimapaee fo yaairetei suni, ama fo alureteiné naasené maaté du betepa, so whiné etei kisipa mualepó. Be tuámó Talené me alakó ɓaae nokené dere ala kaae eratepa kilitu yalepó du betalepó.

²³ Atéró, momaterere be tuámó kutó diyópóló ɗale mulale be ɗ kemetepa, ama bepaae felepó.

²⁴ Ai alarape yale kilipaae ama soma Elisabet naale yalepó. Atétepa, kale so ɓ kelaosóro ama bemó kinóló betepatei, wélié aporó kemeyalepó.

²⁵ A atéró bitu duraalu “Take ɛ ni daapa so whi feané faletu betaleteti, mió i be demó Talené ɛpaae erale wisi alané so whi feané keletómó yało hale kemeralépó,” yalepó.

Yesu deyaalopóló yale fo

²⁶ Téró, kale so ɓ naale yóló betepa, apomi wélié tuámó Kótóné ama *ensel* Kebriel, Kaleli haemó ɓene Nasaret be huluapaae doteyalepó.

²⁷ Atéró, kale *ensel* Kebriel betá so seimale Maria beterepaae felepó. Ai sota, Depit fake whikó Josep-né dokaairaaluu tukóló betero beterepó.

²⁸ Téró, kale *ensel* ɓ beterepaae fóló duraalu, “Talené hekesere so seimale-ó, Tale yaɓamo ai betere ape,” yalepó.

²⁹ Atei fo Mariané woseturaalu, etei kaae kɔleó dere fo-a, noa betené dérópóló ɓ kisipa teketu betalepó.

³⁰ Até du betepa, kale *ensel*-né ɓaae duraalu, “Maria-ó, Kótóné ama ya mo wisiyóló kolóló hosaa mutu, yaɓaae wisi ala eraai dapa, wiyaɔse.

³¹ Yaɓa, naale yaalo ai ape. Ai naale detepa, ama doi Yesu mulae.

³² A doasi topo whi betepa kilituraalu, so whi feané mo ó taoró betere Kótóné Naalemapó du betaalo ai ape. Ai naaleta, take ama noumaterere Depit bitu yale kaae, so whi fea ɓeteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei ɓ doasi whi sóro beteraalo ai ape.

³³ Aɓa topo whi bituraalu, Jekop-né firale fakerape ɓeteróló kaae tare ala kemekélé ini, hale yótóro tawaalopó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Mariané *ensel*-paae duraalu, “Eɓa, whitamokélé konipa, ai ala neyóló yaaloé?” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, *ensel*-né ɓaae tokó mótu duraalu, “Kale Deji Kepe Wisi ya tuɓpaae bitɓ waalopó. Téturaalu, mo ó taoró betere Kótóné fotokóné ya ɓeteróló husuró betaalo ai ape. Ai deyaaire naaleta, me dowi alakélé muni, mo kae naale detepa so whi feané kilitu, ita Kótóné Naalemapó fo yaalo ai ape.

³⁶ Aita ya maaté mei, naao kekelé so Elisabet-kélé seretei naale erapó. Upulé ɓ ni daapa mepaae so whiné atei serené naale deyaalomeipó dua yaleteti, mió ɓ naale epa, apomiró wélié kemeyalepó.

³⁷ Ti fea ala fea Kótóné sɓmó enénipóló de?” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, Mariané ɓaae duraalu, “Ti eɓa Kótóné ama kutó diraterere so beterepa, naao yale fotóro ama ɛpaae erópóló yae,” yalepó. Téró, kale *ensel* felepó.

Maria ɓ Elisabet keɓe fele fo

³⁹ Atéyale be demótóro, Maria ɓ ɔla ɔla hapale sisóló ai be hulua taaróló, Judia du sorokó mole haemó ɓene be huluapaae felepó.

⁴⁰ Atéró, kale so ɓ Sekaraiaró somatamo betere be dolopaae fóló, Elisabet-paae duraalu, “Fapa kɔleó,” yóló apualepó.

⁴¹ Mariané Elisabet-paae ai dere fo woseturaalu, Elisabet-né depemó betere naale toróyó holalepó. Atéturaalu, Deji Kepe Wisi ɓ tuámó faayóló sɓralepó.

⁴² Atéru Elisabet-né fo fakeyóló duraalu, “Sorape fea betó mupatei, ya betá Tale Kótóné mo wisiró beterepó. Atéturaalu, naao deyaaire naalekélé ama mo wisiró beterepó.

43 Ẹ mé so wisi betepa, ẹ tẹteróló kaae tare Talené hama naao ẹ kẹle waleé?

44 Naao kọleó dere fo woseturaalu, yało depemó betere naalekélé hẹkesené sukutu toróyó holalepó.

45 Kótóné yapaae eraalopó yale fo wosóló, naao kisipa tiki tiralemó ya wisiró betepa, mióta ya hẹkesené sukẹe,” yalepó.

Mariané Kótóné doi hale horótu yale wole fo

46 Téro, Mariané duraalu, “Yało hosaa tuámó Talené doi hale sóró horatapó.

47 Yało hosaa turónékélé ẹ aluyaqsóró tao sale Kótópaae mo kée yóló hajiné sukutapó.

48 Ti ẹta, kutó diratere doi muni sókótei so betepatei, ama ẹ wisiyóló tao salepó. Mió i be demó kaae sóró bitiré faaire so whị feané ẹ kilituraalu, ita Kótóné wisiró betere sopó yaalo ai ape.

49 Ti noatepae, mo doa fotokọ bole Tale Kótóné ẹmó mo doakale ala eralepó. Ama doi mo kae muluraalu, dowi ala mo betakélé munire Talepó.

50 Mepaae so whị de Kótópaae winé sukóló ẹ aqmó dua betepa, ama kọlené sukutere ala mió i alimó betere so whịpaaekélé, take bitiré faaire so whịpaaekélé, hẹle yó tarapó.

51 Ama doasi bole fotokọné mepaae doasi alarape eralepó.

Atéturaalu, mepaae whị de atima kisi-panétei duraalu, ‘Ẹta mo doasi seké whị betepapóló,’ bopé faketu be-tale whịrape dapo dapo yóló fópóló, hokó faralepó.

52 Mepaae tẹteróló kaae tare doasi topo whịrapené kaae tare alarape ama kemeróló, haepaae só deróo, mepaae naameyóló sókótei betere so whị ama sikipaae horóo, yalepó.

53 Mepaae wotené sukutere whịrape ama ọla wisi melóló hairóo, mepaae ọla ọla dekéro mole néli so whị hẹle fópóló dotonóo, dua yalepó.

54 Ama kutó diratere Israel fake whịrape kisipa keteréni, kọlené sukuturaalu, atima tao sere ala hẹle yó tarapó.

55 Talené Abraham-ró ama deté faaire naaletamopaae wisi ala eraalopó yóló mulale fo keteréni, dané ayara-pepaaekélé eralepó.

Atéyale kaae, mió i alimó dapaaekélé ama kọlené sukutere ala hẹle yó tarapó,” yalepó.

56 Téro, wélié soremó Maria ẹ Elisabet-tamo betero, nalo ama bepaae fesaae felepó.

Wẹi tópuratere whị Jon deyale fo

57 Téro etéyalepó. Kale so Elisabet ẹ naale saaitere be demó ama naale dealepó.

58 Tale Kótóné doasi kọlené sukuturaalu, apaae erale alamó Talepaae mo kée yóló doasi hẹkese yalepó. Atétepa, ama be whị so whịró kekelé so whịtamokélé ama dere hẹkese kaaetóró du betalepó.

59 Atéro kale so naale sóró betero, bokó wale be demó ama tiki sekaẹ tukóló siriróo, kale naalené doikélé alima Sekaraiané doi yakoróo yaai, ama fake so whị walepó.

60 Até yaaitepa, ama hama Elisabet-né duraalu, “Meipó. Ama doita, Jon mulaai dapó,” yalepó.

61 Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Ya fake whịkó mo betakélé atei doi munipó,” yalepó.

62 Ti fo depa, atimané alimapaae naasené maaté yóló duraalu, “Naao kisi-pané ẹ de doi mulaaloé?” yalepó.

63 Tétepa, ama atimapaae naasené maaté yóló duraalu, asẹtere sóku sóró ape depa, sóró walepó. Atéro, ai kale sóró wale ọla tómó Jon doi asẹyalepó. Ai doi asẹtere kilituraalu, so whị feané haió yóló, sirayalepó.

64 Até yaletamotóró Sekaraia ẹ fo aluretei momó duraalu, Kótóné doi hale sóró horalepó.

65 Atimaamoné be felekemó betó mole so whịné atétere ala kilitu, me ala kae dapóló winé sinalepó. Du sorokó mole Judia hae kwiamó betó mole so whị feapaae i ala yalepóló deté kweyóló fakeralepó.

66 Mepaae i fo wosale so whịné “I naaleta, Tale Kótóné mo doasi fotokọ bete ẹ tuámó mupa kilitu, take doayóló ẹ noa kaae whị betaalorópó,” du betalepó.

Sekaraiané yale wole fo

67-68 Kale naale Jon-né alima Sekaraia Dei Kepe Wisiné fotokoratepa, Kótóné apaae yae depa mo so whípaae duraalu, “Dané Talené doi hale sóró horaalopó. Israel fake so whi teteróló kaae tare Kótópaae mo kée du betae.

Ti noatepae, da ama so whípóló dupuró beterapó.

69 Ama kutó diratere whi Depit-né firale fake tuámó Kótóné whi betá sóró beteró beterapó.

Ai sekéné ama fotokóné da i hae so whi aluyaqsóró tao saalopó.

70 Ti mo take Kótóné ama kae beteró betere kóló whirapené yale fo mo dokonóturaalu yalepó.

71 Da bóa whi kuamó betepa, ama tao saalopó. Téturaalu, mepaae whiné dowi kisipa muóló dātamo bóa dupa, ama fotokóné sesé yaalopó.

72 Dané ayarape ama kisipa keteréni, kólené sukuturaalu mió da tao saaire whi dotonaalopó.

73 Ti aita hāle mei, Kótóné dané aya Abraham-paae i ala eraalopóló mo dirii fo yóló muló bettereteinépó.

74 Take ai yóló muló betere fo dokonóturaalu, bóa whirapené da dóló teteraqsóró, tao sóró beteró beterapó.

Atérené mió da wikélé ini, halaaainé Kótóné kutó betá dirótu betenérápó.

75 Ti betere dokó fea da ama keletómó ama kae ere alaró mo donoi alatamo tuámótóró betó tawaalopó.

76 Yāta, yālo naalepó. Take nalopaae so whi feané yā kilituraalu, mo taoró betere Kótóné ama kóló whípó yaalopó.

Ti Tale waaipa yāpi folosóró wouraalu, a waaire tū donoraē yaaire whi betaalopó.

77 Téturaalu, Kótóné ama so whiné dowi alamó melaaire kwia aluróló tao saaire ala naao atimapaae yó melaalo ai ape.

78 Ti Kótóné kōle dere ala ama hosaa tuámó fāaneteiné ai ala eraalopó.

Ti atéyaaire alata, hika teó sokotere suka dané tikimó felétu dere kaae, Kótóné ama hepen-mó ere de da betere tuapaae eraalopó.

79 Ti aita, noa yaai mei, mepaae diliki tuámó betó mole so whiró mo felekemó sukāai du betere so whitamó Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala tuapaae bitī fōpóló, ai deñé yó melaalopó,” yalepó.

80 Atéró, kale naale a doaturaalu, ama kepe tuapaaekélé doasi fotokó bualepó. Atéru, a Israel so whi betterepaae hākearóló sókó waairaalu, so whi bitini hāle wópu tikimó bitiré felepó.

2

Yesu deale fo (Mat 1:18-25)

1 Ai alarape du betale tuámó etéyalepó. Rom *Gavman* topo whi Sisa Akastus-né i hae kwiamó betó mole so whi doi siré kweyae yóló mulalepó.

2 Atéró so whi doi saleteita, Siria hae kwia Kwirinius-né teteróló kaae tapa, folosóró kaae sutóró yalepó.

3 Atétepa, kale so whi mo fea doi sópóló, atimané turuku be séle sélepaae felepó.

4 Atétepa, Josep a Depit-né deté wale whi ereteiné Kaleli hae kwiamó tēne Nasaret be taaróló, Judia haemó tēne Depit-né be hulua Betelehem-paae felepó.

5 Ama dokaai tukóló beteró betere so Maria naale epa, atimaamoné doikélé mullaai felepó.

6 Atéró fóló, atimaamo ai bemó betepa, kale so naale saaire be de sókó walepó.

7 Ai be demó kale soné ama topo naale deyalepó. Atéró, kale naale kutiné bope yóló hupurape ɔla melótua dere ni fak-ené aleyale nuku tómó beleró betterepó. Ti noatepae, uké wale so whiné fitere be fāaneteiné yalepó.

Ensel-rapéné sipsip hupu kaae tare whirapepaae yale fo

8 Téró etéyalepó. Ai hae kwiamó mepaae sipsip hupu kaae tare whirape ai be hulua taaróló, ne yó molepaae fóló, dikitamo atima hupurape kaae tawóló betó molepó.

9 Atéró betteremó, Talené *ensel* betá atima betere tikimó sókó wouraalu, Talené ama ere doasi deñé atima betere tikikélé deyó felepó. Atéteremó atima fea winé sukutu betalepó.

¹⁰ Atétepa, kale *ensel*-né atimapaee duraalu, “Diḡ wiyaqse, ḡta i hae kwia feamó betó mole so whiné wosóló doasi hainé sukaire fo wisinaale ene walepó.

¹¹ Diḡ i haemó betó mole so whi aluyaqsóró, tao saaire whi mió i be demó Depit-né be huluamó ai deyale ape. Aṭa, Kótóné so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere Kerisopó.

¹² Diḡ fóló kelenalemó, miótóró deale naale kutiné bopeyóló hupurape ɔla melótua dere ni fakené aleale ɔla tómó beleró betepa kilituraalu, ita kale bope yale naale hitipó yaalo ai ape,” yalepó.

¹³⁻¹⁴ Atéró, mo tétitóró kale *ensel* betḡ daalepaae ó hepen bemó betó mole *ensel*-rape mo hḡle ɔla kaae dorowóló daae mulu, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu, “Mo taoró betere Kótóné doasi mole doi hale sóró horae.

Kótóné ama tuéné wisi ala eraaitere so whipaae hosaa muni deyóló mo dua betere ala erópóló yae,” yalepó.

¹⁵ Kale *sipsip* hupu kaae tare whirape betó mupatei taaróló, *ensel*-rape hepen-paae fesaae holalepó. Atétepa, kale whirape atimasisi duraalu, “Talené dapaae yó melale ala kelaai, Betelehem be huluapaae faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁶ Atéró, atima hapale fóló Mariaró Josep-tamo betóo, kale naalekélé hupurape ɔla melótua dere ɔla tómó firóo, epa kelalepó.

¹⁷ Atimané kale naale kolóló *ensel*-rapené atimapaee yale fo so whi feapaae deté kweyóló fakeralepó.

¹⁸ Ai fo depa wosale so whi feané ita, noa kaae fo yalerópóló, sirayóló tuḡ teketu betalepó.

¹⁹ Até du betepatei, Mariané ai dere fo wosóló, ama hosaamó muló bitu kiswa hḡle yó tarepó.

²⁰ Téró, kale *sipsip* hupurape kaae tare whirape atima bepaae fesaae furaalu, kale *ensel*-rapené atimapaee i ala epa kelaalo ai ape, yale ala motóró epa kelaletiné Kótóné doi hale sóró horaté fu betalepó.

Yesu momatere bepaae yó male fele fo

²¹ Atéró kale naale sóró bitiré fóló, bokó wale be demó ama tiki siriróló Yesu doi

mulalepó. Aita kale so naale yaaipatei, *ensel*-né mulae yale doipó.

²² Moses-né ašemó soné naale sale tiki Talené keletómó wisiyópóló, kaae tawae ere be de kemetepa, Josep-ró Mariatamo kale naale Talepaae melaaai dapóló, Jerusalem bepaae dapesó felepó.

²³ Aita hḡle meipó. Talené fo tuámó “Topo naale Talepaae melae,” ere fo sya furaalu yalepó.

²⁴ Téró, me ere fo i ape. “Betḡ soné naale senaale detepa, kale soné naale ditu yale ala Talené wisirópóló, ba hokósere tamo ó sukusi tamo Talemó melae,” ere fo sya furaalu atéyalepó.

²⁵ Até yale sukamó, Jerusalem bemó whi betḡné doi Simeon beterepó. Aṭa, mo donoyóló bituraalu, Kótóné ala betḡ erótu betale whipó. Atéró, kale Israel fake so whi dowi sekei ala tuámó betepa, tao saaire whi wópóló, kale Deḡ Kepe Wisi aṭamo betámó beterepó.

²⁶ Apaae kale Deḡ Kepe Wisiné etei fo yóló munélipakalepó. Ya hapale sukuni, Talené sóró beteró betere whi Keriso kolóló sukalo ai ape.

²⁷ Atéyale sukamó, Simeon otere Deḡ Kepe Wisiné fotokoratepa, momatere be tuapaae fóló beterepó. Atéró beteremó, kale yóló muló betere foné yae ere ala yaairaalu, hamaró alimatamoné Yesu apuóló momatere bepaae sókó walepó.

²⁸ Atéró wapa, kale Simeon oterené kale naale tao sóró ama naase tómó beleróló, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu,

²⁹ “ɔla ɔla fea teteróló kaae tare Tale-ó, naao kale yóló mulale fo mió mo dokonatereteiné naao kutó diratere whi sukutepa, hosaa muni deyóló dua fópóló yae.

³⁰⁻³¹ Ti noatepae, naao so whi aluyaqsóró, tao saaire ala so whi feané keletómó donoróló muló betepa mió yaḡo i keletere ape.

³² Ai dené Juda mei, kae fake so whi tuapaae Kótóné ere ala hakearatepa kolóló tuḡ yóo, Israel fake so whikélé doasi doi sóo, yaalopó,” yalepó.

³³ Téró, kale naale hamaró alimatamoné Simeon oterené yale fo wosóló, haió i

yale fo-a, noa betené yalerópóló siratu be-talepó.

³⁴ Kale Simeon oterené atima wisir- atere fo yóló, hama Mariapaae duraalu, “I naalenéta, Israel fake so whi fea haepaae só deróo, mepaae so whi tao sóró sikipaae horóo, yaalopó. Atétere ala kilituraalu, Kótóné hiróló mole ala so whi feapaae hakearóló yó matepa, mepaae so whiné ai dere fo wosaalomeipóló, a só deraalo ai ape.

³⁵ Atétere alané mepaae so whiné hosaa tuámó mole tué tiki hakeamó mulaalopó. Atéteremó, sepake kwia kaaené naao hosaamó deyaalo ai ape,” yalepó.

³⁶⁻³⁷ Aimó Kótóné ama betá kóló so wulia Aser fakekó Fanuel-né senaalema Anakélé beterepó. Ama whitamó dokóló betepa weikeró ba fo kemeyóló, oma sukutepa wulia bitu kemeyale ba fotamo touróturaalu 84 ba fo bitu serepó. Atéro Kótópaae kisipa tiró bitu, momatere be taaréni, dikitamokélé, detamokélé, moma dere ala hale yó tarepó. Atéru, a ɔla weyóló bitu, moma dere ala betá dua yalepó.

³⁸ Téró ai fapotoró kale so Ana atima beterepaae sókó wóló Kótópaae mo kée yóló, Jerusalem bemó betó mole so whi aluyaosóró dupuróló tao saaire whi wópóló kaae tare so whipaae kale naale i ape yóló yó mótu betalepó.

³⁹ Atéro, Josep-ró Mariatamoné Tal- ené yae yóló muló betere alarape yóló kemetepa, Kaleli haemó tene atimané diri Nasaret be huluapaae momó fesaae felepó.

⁴⁰ Kale naale a doaturaalu, mo doasi fo- toko buóo, tué tiki dotoróe fóló fosó fosó yóo, Kótóné apaae hosaa muóló yaala sókó fío erapó.

Yesu a teó naale belekqamale, momatere bemó betere fo

⁴¹ Téró etéyalepó. Kale bosenée fele be de sókó wapa ɔla deteremó, ama hamaró alimatamo ba fo dokó fea Jerusalem be huluapaae fua yalepó.

⁴² Kale naale doayóló 12 ba fomó betepa, atima dua dere kaae, ɔla detere sukamó atimaamo Jerusalem be huluapaae ho- lalopó.

⁴³ Kale bosenée fele be demó ɔla detere ali kemetepa, ama hamaró ali- matamo bepaae fesaae furaalu, kale naale Yesu Jerusalem bemó betepatei, fole so whitamó fele nisiyóló atimaamo felepó.

⁴⁴ Téró kale soró whitamóné kisipané so whitamó fole nisiyóló atimaamokélé fu betepa, be de betá kemeyalepó. Atéro fóló kale naale atimaamoné fake so whiró fulumu whirapetamo betere tikimó kekalepó.

⁴⁵ Até yalemó bitinipa, kekai Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó.

⁴⁶ Atéro kekitu betepa, be de sore hale kemeyóló nalo kale momatere be bopére tipí tuámó betepa kelalepó. Atéru, mepaae Juda yó matere whirapené dere fo wosóo, mepaae wosetere forapekélé yóo du be- talepó.

⁴⁷ Kale naale atéro kisipa fosó fosóru ati- mané apaae wosetere fo mo donotoró tokó matepa woseturaalu, whirape feané siratu betalepó.

⁴⁸ Atétere ala hamaró alimatamoné kil- itu, atimaamo kilita sókó fóló hamané apaae duraalu, “Ti naale-ó, ayanaao damo ya whaalia depa kekale supa, noatapa atei kaae ala yaleé?” yalepó.

⁴⁹ Ti fo depa, atimaamopaae duraalu, “Yalo ayané e beteropóló ere bemó fóló betereitei diaamo tué iniru e kekenapó,” yalepó.

⁵⁰ Ama ai yale fo bete atimaamoné diriyóló wosóló kisipa sinipó.

⁵¹ Téró, kale naale ama hama alimatamo Nasaret be huluapaae fóló, atimaamoné dere fo betá wosóló aomó sukóló beterepó. Téruraalu, Yesuné ama yale fo fea hamané kisipa keteréni, ama hosaamó muló beterepó.

⁵² Téró, Yesu a teó doatutei kisipa tiki dotoróe fóló, fosó fosói naale wisi doatapa Kótónékélé, mo so whiné kélé, hesekeyóló apaae hosaa mualepó.

3

Weí tópuratere whi Jon-né yó male fo (Mat 3:1-12, Mak 1:2-8, Jon 1:19-28)

¹ Taiperius Sisa 15 ba fo tuámó a topo whi bituraalu, Rom hae kwia mo fea ama

tęteróló kaae tarepó. Atéyale sukamó, Pontias Pailat akélé doasi *Gavman* topo whi bitu, Judia hae kwia tęteróló kaae tawóo, Herot akélé doasi topo whi bituraalu, Kaleli hae kwia tęteróló kaae tawóo, ama noma Filip-né Ituraea hae kwiaró Trakonaitis hae kwiatamo tęteróló kaae tawóo, Lisanas a doasi topo whi bitu, Abilene hae kwia tęteróló kaae tawóo, erepó.

² Anas-ró Kaiapas-tamo Kótópaae momaraterere doasi topo whi betere sukamó, Sekaraiané naalema Jon whi bitini wópu mole tikimó betepa, Kótóné fo a tuapaae sókó walepó.

³ Atéró, Jon a Jordan weı fole hae kwiamó tę mole be hulua dokópaae fóló, fo yó mótu betalepó. Atéró, Kótóné fo yó mótu duraalu, “Diaaę du betere dowi ala taaróló, Kótópaae kisipa tiki feteyóló ape. Atétepa, yało dią weı tópuraało ai ape. Diaaę dowi alamó saaire kwia Kótóné me ęła meipóló, hałe kemeraalo ai ape,” deté kutu betalepó.

⁴ Mo take betale Kótóné ama kóló whi Aisaiané aseyóló muló betere fo mo donotóróti yalepó. Ai fo i ape.

“Whi betą hałe wópu mole tikimó bitu fo fakeyóló duraalu,
Tale waaire tu aleyae, a waaire tu donora.

⁵ Tukwe derepale tiki, hae mulóló wisirae. Doasi hasi uluró du sokoreteitamo dukiyóló mulurae.

Wę węre tukélé, mo donoyóló aleyae.

Kapo ó hapisaa muóló dore tu dukiyóló taae faróló wisirae.

⁶ Até depa, ti Kótóné so whi fea aluyaqsóro tao saaire ala wisi so whi mo feané kelaalo ai ape,” yalepó.

⁷ So whi mo fea Jon-né weı tópurópoló a beterepaae wua depa, atimapaae duraalu, “Diaaę dere alata, wuliné tu kotere kaae dapó. Kótóné diątamo fopaae butu taleyaqsóro, mopaae botokó faai de?

⁸ Dią dowi ala taaróló kisipa feteyóló tu wisipaae fulapó du betere fo, hałeamó motóro du betae. Ti noatepae, Abraham-ta diaaę ayapó du betere fomó yało diapaae i dere ape. I muó mole kapo fakerape Kótóné whi aleyóló, Abraham-né naale senaale beteranérapó.

⁹ Talené kaweı ni bete dokę taketi muló beterapó. Mepaae ninétamo du wisi olenitepa, ti ai nirape fea diyóló sipaae taae deraai Talené ama to ai ni betemó bukó tarapó.” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa so whi feané apaae duraalu, “Ti dané noa alakó yaaloé?” yalepó.

¹¹ Ti fo depa Jon-né atimapaae duraalu, “Me whi dené kuti tamo deró betepa, me kuti sokóló yaęare whi melae. Whi me dené ęła huyóló mupa, ti aikélé betą kaae alatóro yae,” yalepó.

¹² Mepaae *takis moni* siré kotere whirape atimakélé weı tópuuai dapóló wóló apaae woseturaalu, “Yó matere whi-ó, da noa alakó yaaloé?” yalepó.

¹³ Tétepa, ama atimapaae duraalu, “Diaaę *takis moni* siré kutu, bosenóló sini, sae yale sutoró sae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa, mepaae diki tare whirape wóló apaae woseturaalu, “Da noa ala yaaloé?” depa ama duraalu whiné *moni* saai, so whi tęteréli fo yóló ó dilikóló saęse. Naao *Gavman*-né dią matere *monitóro* tawóló betae. I su meipóló, dokó dokó yaęse,” yalepó.

¹⁵ So whi feané Jon kilituraalu, i seké Kótóné sóro beteró betere whi Keriso du yalepóló, tuę tekitu betalepó. Ti noatepae, atima Keriso mo kelaai kisipa mutu betaletainépo.

¹⁶ Até du betepa, Jon-né atimapaae tokó mótu duraalu, “Yałota, dią weı maaté tópuratapó. Tétereteı, mo doa seké whi betą waalo ai ape. Aą ę kaae meipó. E a aqmó naale belekaamale kaae bettereteiné yało ama hó be dokore képi teraayaairetei mo sunipó. Amata, kale Deı Kepe Wisiró sitamoné dią weı tópuraało ai ape.

¹⁷ Ama naasené *whit* betapaae eróló kane fake kaae ęła tómó mulóló, fumi beséné só fópóló epeyóló horaterere ęła tarapó. Tétu, mo *whit*-ta betapaae eróló mulótu beterapó. *Whit* fumita, mo sukókelé feni hałe dó tare sipaae taae deraalopó,” yalepó.

¹⁸ Atéró, Jon-né kale mió wosetere kisi fo wisi so whi feapaae yó melóturaalu, so whiné kisipa tiki feteraaire forapekélé, yó melótu betalepó.

¹⁹ Tétu betaletei, kale doasi *Gavman* topo whi Herot-né noma Filip-né sotei a dokoo, mepaae kae kae dowi alarape yoo, du betaletépó. Até du betepa, Jon-né Herot-paae atei alarape taalae yóló, foné salepó.

²⁰ Herot-né take yale alarape tómó, me i alakélé yalepó. Kale Jon *dipula* beteralepó.

Jon-né Yesu wei tópurale foró Yesu dete yale whirapené doirape

(Mat 3:13-17, Mak 1:9-11)

²¹ Atéyale sukamó, Jon-né so whi fea wei tópuróturaalu, Yesukélé wei tópuralepó. Até ró a momatu beterepó, ó hepen be tu tukwe fóló molepó.

²² Atépa, kale Dei Kepe Wisi ba hókósere kaae Yesuné tikimó bití dorowalepó. Até deretamo, hepen beró fo fakeyóló duraalu, “Yata, yalo Naalepó. Nao dere ala wisi kilituraalu, e mo doa hekesené sinitapó. Ti yata yalo mo yaala sókó fóló mole Naalepó,” yalepó.

²³ Téró etéyalepó. Yesu a kutó kaae saai betale sukamó, 30 ba fo beterepó. A até ró betepa so whiné ata, Josep-né naalema nisi yalepó.

Josep-ta, Heli-né naalemapó.

²⁴ Heli-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Lipai-né naalemapó.

Lipai-ta, Melki-né naalemapó.

Melki-ta, Janai-né naalemapó.

Janai-ta, Josep-né naalemapó.

²⁵ Josep-ta, Matatias-né naalemapó.

Matatias-ta, Amos-né naalemapó.

Amos-ta, Naham-né naalemapó.

Naham-ta, Esli-né naalemapó.

Esli-ta, Nakai-né naalemapó.

²⁶ Nakai-ta, Mat-né naalemapó.

Mat-ta, Matataias-né naalemapó.

Matataias-ta, Semen-né naalemapó.

Semen-ta, Josek-né naalemapó.

Josek-ta, Joda-né naalemapó.

²⁷ Joda-ta, Joana-né naalemapó.

Joana-ta, Resa-né naalemapó.

Resa-ta, Serubabel-né naalemapó.

Serubabel-ta, Sealtiel-né naalemapó.

Sealtiel-ta, Neri-né naalemapó.

²⁸ Neri-ta, Melki-né naalemapó.

Melki-ta, Adi-né naalemapó.

Adi-ta, Kosam-né naalemapó.

Kosam-ta, Elmadam-né naalemapó.

Elmadam-ta, Er-né naalemapó.

²⁹ Er-ta, Josua-né naalemapó.

Josua-ta, Elieser-né naalemapó.

Elieser-ta, Jorim-né naalemapó.

Jorim-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Lipai-né naalemapó.

³⁰ Lipai-ta, Simeon-né naalemapó.

Simeon-ta, Juda-né naalemapó.

Juda-ta, Josep-né naalemapó.

Josep-ta, Jonam-né naalemapó.

Jonam-ta, Eliakim-né naalemapó.

³¹ Eliakim-ta, Melea-né naalemapó.

Melea-ta, Mena-né naalemapó.

Mena-ta, Matata-né naalemapó.

Matata-ta, Natan-né naalemapó.

Natan-ta, Depit-né naalemapó.

³² Depit-ta, Jesi-né naalemapó.

Jesi-ta, Obed-né naalemapó.

Obed-ta, Boas-né naalemapó.

Boas-ta, Salmon-né naalemapó.

Salmon-ta, Nason-né naalemapó.

³³ Nason-ta, Aminadab-né naalemapó.

Aminadab-ta, Atimin-né naalemapó.

Atimin-ta, Arni-né naalemapó.

Arni-ta, Hesron-né naalemapó.

Hesron-ta, Peres-né naalemapó.

Peres-ta, Juda-né naalemapó.

³⁴ Juda-ta, Jekop-né naalemapó.

Jekop-ta, Aisak-né naalemapó.

Aisak-ta, Abraham-né naalemapó.

Abraham-ta, Tera-né naalemapó.

Tera-ta, Nahor-né naalemapó.

³⁵ Nahor-ta, Seruk-né naalemapó.

Seruk-ta, Reu naalemapó.

Reu-ta, Pelek-né naalemapó.

Pelek-ta, Eber-né naalemapó.

Eber-ta, Sela-né naalemapó.

³⁶ Sela-ta, Kainan-né naalemapó.

Kainan-ta, Arpaksat-né naalemapó.

Arpaksat-ta, Sem-né naalemapó.

Sem-ta, Noa-né naalemapó.

Noa-ta, Lamek-né naalemapó.

³⁷ Lamek-ta, Metusela-né naalemapó.

Metusela-ta, Enok-né naalemapó.

Enok-ta, Jared-né naalemapó.

Jared-ta, Mahalalel-né naalemapó.

Mahalalel-ta, Kainan-né naalemapó.

³⁸ Kainan-ta, Enos-né naalemapó.

Enos-ta, Set-né naalemapó.

Set-ta, Adam-né naalemapó.

Adam-ta, ti Kótóné naalemapó.

4

*Satan-né Yesu dée nópóló sụ sale fo
(Mat 4:1-11, Mak 1:12-13)*

¹ Yesu ả Đe Kepe Wisi fạayóló sụruraalu, Jordan wẹi taaróló wapa, Đe Kepe Wisiné ả whị bitini, hẹle wópu mole tikipaae ảlisóró felepó.

² ả aimó betepa, dowi Satan-né ả dée nópóló, sụ sere alarape deté fu betepa 40 be đẹrape kemeyalepó. Atéyale be đẹmó ả ảlakélé neni wote siri bitiré fóló, kemene folepaae ả wote yalepó.

³ Atéró betepa, dowi Satan-né ảpaae duraalu, “Yạtamo Kótóné Naalemapata, ti i kapopaae bred o alée fae yae,” yalepó.

⁴ Ai fo depa Yesuné ảpaae duraalu, “Tale Kótóné asemó i fo erapó.

‘So whị betereiteita, mo ảla maaté nukuraalu bitinipó erapó,’ ” yalepó.

⁵ Atéró, kale dowi Satan-né ả mo ópaae hore dupaae dapesó holóló daalu, i hae kwia dokọ tẹteróló kaae tare alarape fea ảpaae tétítóró hapale yó melalepó.

⁶ Téró, ảpaae duraalu, “Yạlo yạmó doasi doi muaaire alaró i haemó muó mole wisi wisi alatamo naao tẹteróló kaae tawaasepóló melaalopó. Ti noatepae, take ảpaae matepa taretei, mepaae yạlo kisipa mole whịrape melaai depa, ti sụmó manérapó.

⁷ Yạlo i dere fotamo naao betạ wosóló ẻ aqmó bitu, doa Tale-ó depa, ti i ảla ảla fea naaotóró tẹteróló kaae tawaasepóló melaalopó,” yalepó.

⁸ Ti fo depa, Yesuné ảpaae duraalu, “Kótóné asemó ere fo i ape.

‘Tale Kótó mo betạtóró betepa, ả aqmó sinóló bitu, Aya doa Tale-ó, yóló ama ala betạ erótu betae erapó,’ ” yalepó.

⁹ Téró, kale dowi Satan-né Jerusalem bemó tẹne momatere be hulua tómó dapesó holóló daaló bitu duraalu, “Yạtamo Kótóné Naalemapata, ti haepaae tụó derepae.

¹⁰ Ti noatepae, asemó i fo erapó.

‘Kótóné ama ensel-rapepaae yạ me ảlané doalé yaqsóró, wisiyóló kaae tawae yaalopó.’

¹¹ Me fo i ape. ‘Yạ atimané naase tómó muni durupuraalu, me ảlané yạ kotóo sóró doalé yaalomeipó,’ ” yalepó.

¹² Ai fo depa, Yesuné kale dowi Satan-paae duraalu, “Asemó i fokélé erapó.

‘Naao Tale Kótóné yạ tao sirémóló kaae kolóló sụ saqse,’ erapó,” yalepó.

¹³ Atéró, kale dowi Satan-né Yesu dée nópóló sụ sale kịlipaae me tẹ mutere sukamó momó sụ saai dapóló taaróló felepó.

*Nasaret so whị Yesuné dere fo
wosaalomeipó yale fo*

(Mat 13:53-58, Mak 6:1-6)

¹⁴ Atéró, Yesu kale Đe Kepe Wisiné fotokratepa, ả Kaleli hae kwiapaae momó fesaae felepó. ả atéró wóló beterapó dere fo ai hae kwiamó betó mole so whị feapaae deté kweyalepó.

¹⁵ Atéró, ả ai hae kwiamó bituraalu, atimané fo wosetere be dokọ fo yó maté kotopa, so whị feané ama doi hale sóró horótu betalepó.

¹⁶ Take ả doayóló betale Nasaret be hulupaae fóló bituraalu, kale sạa nokole be đẹmó ama dua dere kaae, fo wosetere be dolopaae holalepó. Atéró, Kótóné asemó ere fo dosayayairaaalu turukó holalepó.

¹⁷ Kótóné ama kọló whị Aisaiané asẹre buku bopeyóló moletei, ama dosayayópóló, whị mené ảpaae melalepó. Tétepa, ai buku sóró dẹae faróló, ama tuẹ mole fo kekọlemó keletepa dosayayale fo ipó.

¹⁸ “Talené ama Đe Kepe Wisi ẻ tuạmó betéró beterapó. Ti aita hẹle mei, ama kale fo wisi so whịpaae yó melópóló ẻ sóró beteralepó. Atéru, dipula kaae betere so whị hẹle fópóló dotonóo, kele dilikire so whịné kele fisaae falóo, mepaae wae sóró sonaalei ala tuạmó betéró betere so whị sokóló hẹle betéróo yópóló, ẻ dotonalepó.

¹⁹ Talené so whị wisiyóló betérópóló, ama kọlené sukutu hamokoróló hẹle tao sere ali i wale ape fo so whịpaae yópóló, ẻ dotonalepó,” yalepó.

²⁰ Téró, Yesuné kale fọloi buku momó bopeyóló kaae tare whịpaae melóló, ả bitị deyalepó. Atéró betepa, ai fo wosetere be

dolomó betó mole so whị feané ọpaetóró kele fopola yalepó.

21 Téro, ama atimapaee momó duraalu, “Mió diaaọ wosale asemó yóló muló betere fota, motóró dokonalepó,” yalepó.

22 Ama yó matere fo wosale so whị feané i whịné kólómó mo kokọi fo wisinaale dapóló, siratu betalepó. Tétu atimasisitei duraalu, “Ita, Josep-né naalema meié?” yalepó.

23 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “I mara mole fo diaaọ ẹpaee mo enérápó. ‘Dokta whị-ó, naaotei ya tikimó daale kisi bete wisirótimié? Ti Kapeneam be huluumó du betere alarape ọané wosalepa, umó erótu betale ala kaae naao i turuku bemókélé erótumié?’ ” yalepó.

24 Atéro ama atimapaee momó duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Kótóné kóló whịné ama be whị so whịpaee Kótóné fo i ape yóló yó matepa, atimané mo dapóló wosetimipó.

25 Yalo diapaae mo i dapa wosae. Mo take Israel haemó Ilaija betale alimó mepaae sorape atimané whị sukóló wulia betó molepó. Ai sukamó ba fo sorené wélie apo mirómó hali kinó betepa, hae kwia feamó ọla sóku aluyóló, wote ali walepó.

26 Téyaleteti, Kótóné Ilaija dotonaleteti, mo betọ Israel fake sorapekó tao sọpóló dotonénipó. Ténitei, Saidon hae kwiamó tene Sarepat be huluumó betere betọ wulia so tao sene fọpóló doteyalepó.

27 Téro, Kótóné ama kóló whị Elaisané Israel hae kwiamó dowi humu fuluné tiki doyóló betó mole so whị mo betakélé wisirénipó. Israel hae kwiamó atei kaae whịrape betó mupatei, mo betakélé wisiréni, Siria hae kwiamó betere whịkó Naaman maaté wisiralepó,” yalepó.

28 Ai kale fo wosetere be dolomó betó mole so whị mo feané ama ai dere fo wosóló, atima doasi fopaae bualepó.

29 Atéro atima hapale turukó huturaalu, ọ belapaae hókó deralepó. Téro, ai be hulua felekemó ere kulapaae taae deraai dapóló dapesó felepó.

30 Téyaai depa, ai touró betere so whị kua dolomótei sókótamo yóló, ama faai yale tikipaae felepó.

Yesuné dowi kepe hokonale fo (Mak 1:21-28)

31 Téro, Yesu ọ Kaleli hae kwiamó tene Kapeneam be huluapaae derepelepó. Aimó bituraalu, kale sọ naai tukóló muló betere be demó so whị feapaae ama fo momó kaae sóró yó mótu betalepó.

32 Ama ai yó matere fo so whị feané woseturaalu, sóró betero betere topo whịné fo kaae dapóló, siratu betalepó.

33 Ai fo wosetere be dolomó dowi keperape tepeyóló betere whị betọ beterepó.

34 Ai sekéné fo fakeyóló duraalu, “He! Nasaret be hulua whịkó Yesu-ó, naao ọpaee noa alakó eraai waleé? Naao ọ doraai waleé? Yata, me dowi alakélé muni, Kótóné mo kae betero betere whịpóló, yalo kisiparapó,” yalepó.

35 Ai fo depa, Yesuné kale dowi kepe foné sóró duraalu, “Fo taaróló ya ai whị tuamó betereitei, sókó ape,” yalepó. Ti fo depa, dowi kepe kale whị tuamó betaleteti, so whị feané keletómó ama tiki haepaae taae deróló ọ sókó felepó. Atéyaleteti, kale whị ọ doalékélé inipó.

36 Atétere ala so whị feané kolóló, sirayóló atimasisitei duraalu, “I whịné yó mótu betere fota, mo kaepó. Ti ama fota, doasi fotokotamo yó matepa, dowi keperapenékélé ama dere fo mo betọ wosóló, ai sókó fulapa, kelae!” yalepó.

37 Yesuné i ala du beterepó fo, ai hae kwiamó betó mole so whị mo feapaae deté kweyalepó.

Yesuné so whị feané kisi wisirale fo (Mat 8:14-17, Mak 1:29-39)

38 Yesu ọ ai fo wosetere be taaróló, Saimon-né bepaae felepó. Ai bemó kale Saimon-né auma sere tiki suputere kisiné sinóló mupa, atimané Yesupaae, “Naao wisiraaloé?” yóló wosalepó.

39 Atétepa, ọ kale so molepaae fóló hemene doropóló, kale soné tiki supu dere kisi bete foné salemó, kemeyalepó. Atéteretamotóró kale so ọ turukó holóló, atimamó ọla kaae sóró biliyóló melalepó.

40 Be dikiyaairaalu, suka doropoletamo mepaae hale betere whịrapené kae kae hepo daale so whị Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéro wóló betó mupa, so whị

dokọ feané tikimó ama naase mulótua yalemó, atimané kisi beterape wisiyalepó.

⁴¹ So whị feané tiki tuámó tepeyóló betere dowi keperape fo fakeyóló sókó furaalu, yaṭa Kótóné naalemapó dua yalepó. Ai fo depa, atimané aṭa haḷe whị mei, Kótóné so whị tẹteróló kaae tanópóló sóró betero betere whị Kerisopó yaṣóró, kale dowi keperape foné sua yalepó.

⁴² Mo hikati Yesu ama wotoró so whikélé bitinire tikipaae felepó. Atépa, kale so whị feané keketé kweyóló, a betere tikimó sókó walepó. Atéro wóló bituraalu a metikipaae faṣóró, atimatamo betaai dapóló, sesé du betalepó.

⁴³ Tétepetei, ama atimapaee duraalu, “Kótóné tẹteróló kaae tare aṣmó mole fo wisi i ape yóló yó maté kweyópóló, Kótóné ẹ doteyalepó. Atéreteiné ẹ diatamo betenéni, mepaae be huluapaae faai dapó,” yalepó.

⁴⁴ Téró, a Judia hae kwiamó tẹ mole fo wosetere be dokọ fea fo yó matétóró kutu betalepó.

5

Yesuné mepaae ama yó melaaire whirape ape yale fo

(Mat 4:18-22, Mak 1:16-20)

¹ Téró etéyalepó. Me be demó Yesu a Kenesaret wei fókumó daalepó. So whị mo fea haḷe ọla kaae wóló tourale tikimó, hae tiki faae fóló mulu, Kótóné fo wosetu betalepó.

² Até du betepa, wei nuku tamo ai wei fókumó duló betepa kelalepó. Ai nuku tamota, ya siré kotere whirapené nukupó. Atimané nuku aimó dupa teraae fóló, wei fókumó haḷeke warape fukutu betalepó.

³ Atétu betepa, a nukumó biṭi holalepó. Ai nuku tale, Saimon-paae duraalu, “Naao nuku ai wei kulu tuapaae sawa hikili falae,” yalepó. Téró, a nuku tómó bituraalu so whị feapaae fo yó mótu betalepó.

⁴ A fo yó melóló kemetepa, Saimon-paae duraalu, “Yakó detémóló kelaalopa, nuku wei kulu tuapaae fóló, diaaṣ haḷeke warape wei dolopaae derae,” yalepó.

⁵ Ai fo depa, Saimon-né apaae duraalu, “Doa whị-ó, mió dikitamo yakó saalo

nisiyóló da depe tukó wei ala yóló der-até kweyalemó, mo betakókélé denipó. Téyaletei, naao derae depa ti haḷeke warape dané deraalopó,” yalepó.

⁶ Atéro, atimané haḷeke warape deralemó mo doakale yarape deale tikimó, atimané haḷeke warape tukó faairaalu yalepó.

⁷ Atéteremó, atimané fulumu whirapepaae atima tao sene ape depa wóló, mepaae yarape nuku dolopaae bulóló fu betalemó, kale nuku tamo wusuró mo felekemó wei dolopaae buó deyaai yalepó.

⁸⁻¹⁰ Atétepa, Saimon-ró aṭamo kutó ditere whirapetamokélé, atima betamó ya siré kotere Sebedi naalema tamo Jems-ró Jontamokélé, ya mo dekéro sóró muló betere kilituraalu, haió yóló siratu betalepó. Atétepa, Saimon Pita a Yesuné hó aṣmó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, ẹta dowi ala du betere whipa, taaróló ya fumié?,” yalepó.

Tétepa, Yesuné Saimon-paae duraalu, “Ya wiyaṣe, naao ya su dere kaae, mió kaae sóró so whị siré kweyaasepólópó,” yalepó.

¹¹ Atétepa, atimané nukurape wei fókupaae tao sóró mulóló, atimané ọla ọlakélé mupatei taaróló a sya felepó.

Dowi humu fuluné tiki dore whị Yesuné wisirale fo

(Mat 8:1-4, Mak 1:40-45)

¹² Téró etéyalepó. Yesu a beta be huluamó beteremó, dowi humu fuluné tiki dore whị walepó. Atéro, Yesu betere felekemó ama kelepaa haepaae deróló bukutiri tearó bitu apaae woseturaalu, “Tale-ó, yaḷo tiki doretei naao kisipané wisiraa depa, ti wisiraasepólópó,” yalepó.

¹³ Atétepa, Yesuné ama naase teré faróló kale whiné tikimó wolaayóló duraalu, “Naao tiki yaḷo wisiraai kisipa mutapa wisiyae,” yalepó. Téyalemó, mo ai fapotóró kale whiné dore tiki mo ti wisiyó felepó.

¹⁴ Atéro, Yesuné kale whị dotonaai apaae mo diri ma fo yóló duraalu, “Yaḷo naao tiki wisiralepóló, mo whipaae momókó yaṣe. Ya fóló, Kótópaae momaratere whiné naao tiki fope yópóló, yó male fae. Atéro fopeyóló naao tiki wisipa kilitu, Moses-né ere fo sya furaalu, Talepaae haḷe melaere

qla melae. So whi feané ai ala kilituraalu, ita Talené erapó kisipa muaalopó,” yalepó.

15 Yesuné mo so whipaae yaose yaleteti, i ala yalepóló deté kwęyóló fakeratepa, so whi feané woseturaalu, atimané kae kae kisi beterape wisiróo, ama dere fo wosóo yaairaalu, wua yalepó.

16 Atépatei, Yesu ą so whıtamo betere tiki taaróló so whikélé bitinire tikipaae suka fea moma eneta dua yalepó.

*Yesuné tiki momaare whi wisirale fo
(Mat 9:1-8, Mak 2:1-12)*

17 Atéró, me sukamó etéyalepó. Ama fo yó mótu betepa, mepaae Farisi whıraperó Moses-né asęre fo yó matere whırapetamo Kaleli haeró Judia haetamomó betó mole so whikélé, Jerusalem be hulua so whikélé, wóló betó molepó. Ai sukamó, so whi feané kisi bete wisiraaire Talené fotokq sımó bolepó.

18 Atépa, mepaae whırapené betą tiki momaare whi beseķené dokopatei, beleyóló wóló be tuępaae holóló Yesu beterepaae sóró holaai kisipa mualepó.

19 Téró, kale whi sóró faaire tımó so whi mo fea daayale tikimó fenénipa, siki bepaae sóró holóló kea sokóló, kale whi dokopatei, beseķetamo Yesu daale donotóró deralepó.

20 Atéró, atimané kisipa tiki tiratere ala Yesuné kolóló, kale tiki momaare whıpaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi alamó kwia melaai yaleteti mió i kemeratere ape,” yalepó.

21 Yesuné ai fo depa, Farisi whıraperó Moses-né asęre fo yó matere whırapetamo atimasisi fo yaai tuę teketu betalepó. “Ti whiné ąta, Kótó kaaepó du betere foné Kótó faletu betera. Mo whi betąnekélé dowi alamó melaaire kwia kemeranénitei, Kótóné betą sımó enérapó,” du betalepó.

22 Atéró mutere kisipa Yesuné kolóló, atimapaee duraalu, “Noatepa dią atei tuę mutu bitu de?

23 Ti mé fo so whi feané enére? Naao yale dowi alamó saaire kwia aluratapó enérepe, ya turukó holóló naao beseķę sóró fae fo enére?

24 I haemó betó mole so whiné dowi ala bete tokóló aluraaire fotokq Whiné Naalemané sımó bulapóló, kisipa yaasepóló i whıpaae eratere ala kelae. Yało yaępaae mo i dere ape, ya turukó holóló naao beseķę sóró bepaae fae,” yalepó.

25 Ai fapotóró kale be whi so whi feané keletómó turukó horóló ama beseķę sóró bepaae furaalu, Kótóné doi hale sóró hor-até felepó.

26 Atéteremó, so whi fea winé sukutu sir-ayóló duraalu, “Mo take etei kaae ala depa, ęané kolókélé ini, mió kisi ala keletapóló,” Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

*Takis moni sere whi Lipaipaae Yesuné ą
sya ape yale fo*

(Mat 9:9-13, Mak 2:13-17)

27 Ai ala yóló kemetepa, Yesu ą betą *takis moni* siré kotere whikó ama doi Lipai *moni* su betepa kolóló, Yesuné ąpaae duraalu, “Ya ę sya ape,” yalepó.

28 Ti fo depa, ą turukó holóló ama ęla ęlakélé mupatei, taaróló ą sya felepó.

29 Téró, Lipainé Yesu ama bepaae dapesó fóló, ąmó doasi ęla deralepó. *Taks moni* siré kotere whıraperó mepaae so whıtamo fea touró bitu, ęla nuku beterepó.

30 Tétu betepa, mepaae Farisi whıraperó atima betą kisipa mulu Moses-né asęre fo yó matere whırapetamoné Yesuné yó matere whırapepaae duraalu, “*Taks moni* siré kotere whıraperó dowi ala du betere whırapetamo weıró ęlatamo betámó noatepa ęla nuku bitu dérópó,” yalepó.

31 Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Hepo daanire so whi *dokta* whi beterepaae fumi, hepo daale so whi maaté fua dapó.

32 Ę waleteita, donoi ala du betere whıpaae ape yaai ani, dowi ala du betere so whi atimané dowi ala taaróló ape yaairaalu walepó,” yalepó.

*Yesuné yó matere whırape ęla woteremó
yale fo*

(Mat 9:14-17, Mak 2:18-22)

33 Atimané ąpaae duraalu, “Jon-né yó matere whırapeta, Kótópaae kisipa muóló, me féli ęla weyóló bitu, momatua dapó. Atétere kaae, Farisi whırapené yó matere

whirapekélé atétua dapó. Tétepei, naao yó matere whirape ai ala ini, atima ɔlaró wɛitamó nokole ala suka fea haɓe yó tarapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Beta whi ɔ so dokotere sukamó ama nomarape ɔla weyóló haɓe bitua de? Meipó.

³⁵ Téyaalo meitei, me sukamó kale so dokaaire whi atima betamó bituraalu, ɔla nuku beteralemó, ɔ tawóló só fole sukamó atima ɔla weyóló haɓe betaalopó,” yalepó.

³⁶ Ama atimapaee yale fo kisipa sópóló, me fo sale etéro yalepó. “Mepaae whiné kisi kuti bisayóló derakele kuti bisaae faletei nomotua de? Atétepa, ti derakele kutiné kisi kuti hukulu yóló doróo, nomateikélé kokó ini yóo, yaalopó.

³⁷ Atétere kaae, mepaae whirapené wain wɛi hupu sekaɓéné aleyale derakele wutimó tepetumipó. Até enalemó, kale wɛi fotokóné kale hupu sekaɓéné aleyale derakele wuti fulukó furaalu, wɛikélé sunée faalopó.

³⁸ Até yaqsóro, atimané kisi wain wɛi tepeturaalu, ti hupu sekaɓéné aleyale kisi wutimó tepetua dapó.

³⁹ Folo moi wain wɛi nokole whirape atima kisi wain wɛi naai hɛkese dumipó. Ti noatepaae, folo moi wain wɛi nólo toureteiné mo wisirapó, du beteraapó,” yalepó.

6

Yesu ɔta, ɔa nokole be de tɛteróló kaae tare Talepó yale fo

(Mat 12:1-14, Mak 2:23-28, 3:1-6)

¹ Téró, ɔa naai tukóló muló betere be demó, Yesu ɔ ama yó matere whirapetamo whit kutó tuamó tɛyóló felepó. Atéro furaalu, ama yó matere whirapené ai kutómó ere whit du kaae sóro fumi hotokóló nukulé fu betaalopó.

² Mepaae Farisi whirapené até dere ala kolóló, ɔpaae duraalu, “ɔa nokole sukamó naao yó matere whirapené atei ala yópóló, noatepa kaae tare?” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Depit-ró ama fulumu whirapetamo wotetepa yale ala ašemó

moletei, diaaɔ dosayóló kisipa muni airapó.

⁴ Depit ɔ Kótóné be dolopaae holóló bituraalu, Kótópaae melale mo kae muló betere bred otei ama sóro nalepó. A nólo, kwiapaae ama fulumu whirapekélé matepa, atimané sóro nalepó. Ai ota, haɓe mo whiné nukumi, Talepaae momaraterere whirapené maaté nukua dapó,” yalepó.

⁵ Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “ɔa nópóló tukóló muló betere be de tɛteróló kaae tare Taleta, ti kale whiné Naalemapó,” yalepó.

⁶ Téró, ɔa nokole me be demó, Yesu ɔ Kótóné fo wosetere be dolopaae fóló, fo yó mótu betaalopó. Atéro yó mótu betaalemó, beta whi ama turu naase sinóló dopa kelalepó.

⁷ Atétepa, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné Yesu só deraaire bete kikitú, kale ɔa nokole be demó naase dowi whi wisirateró kelaairaalu, kaae tawóló beterepó.

⁸ Atimané atéro mutere kisipa ama kolóló, kale naase dowi whipaae duraalu, “Ya so whi kuamó turukó holóló, daayae,” yalepó. Atétepa, kale whi ɔ so whi feané keletómó daane holalepó.

⁹ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaɓo diapaae beta fo wosetapó. ɔa nokole sukamó noa ala yaɔse yóló mule? Whi tao sóro wisiraterere alapé, dowi ala deretei? Ó whi sukaqsóro tao sere alapé ó whi betere bete doraterere alaé?” yalepó.

¹⁰ Ai so whi beterepaae kele keleyóló kale whipaae duraalu, “Naao naase teré falae,” depa, kale whiné naase teré faralemó, wisiyalepó.

¹¹ Atéteremó, doasi fopaae buóló atimasisitei fo kɛlaaróló duraalu, “Dané ɔpaae noa alakó eraaloé,” du betaalopó.

Yesuné 12 whirape sóro sóro beteraale fo (Mat 10:1-4, Mak 3:13-19)

¹² Téró beta sukamó Yesu ɔ moma yaairaalu, du sorokó mole ɔpaae felepó. Atéro, aimó Kótópaae moma deté fu betepatei, be deralepó.

¹³⁻¹⁴ Atéro be deyó hotepa, hika ama yó matere whirapepaae ape yóló, fea betó

mupatei, 12 wh̄irape maaté sorokó sóró, aposel doi mulalepó.

¹⁵ Saimon doi mupatei, ama me doi Pita mulalepó.

¹⁶ Ama noma Andru, Jems, Jon, Filip, Batolomiu, Matyu, Tomas, Alpias-né naalema Jems-kélé, k̄alo k̄alore wh̄i Saimon, Jems-né naalema Judas-kélé, Yesu d̄ópóló eleké deyaaire wh̄i Judas Iskariot, atima atéró wh̄irape sóró beterallepó.

¹⁷ Atéró, Yesu ̄a kale du sorokó mole tiki taaróló, ai aq̄mó sawa mulure tikipaae ama sóró beteralle wh̄irapetamo derepelepó. Kale mepaae yó matere wh̄irapekélé, Judia hae kwiamó wale so wh̄ikélé, Jerusalem be huluamó wale so wh̄ikélé, wēi fók̄u felekemó t̄ene Tair beró Saidon betamomó wale so wh̄ikélé, mo h̄ale ̄la kaae wóló touró beterepó.

¹⁸ Atéró waleteita, ama dere fo wosóo, atimané kisi bete kemeróo, mepaae so wh̄ikélé dowi kepe tepeyóló betereitei dóló h̄okonóo, yópóló walepó.

¹⁹ Ama fotok̄oné aimó betó mole so wh̄i atimané kisi bete wisirótua yaletiné, ama tikimó wolaayaaí dapóló walepó.

Yesuné amayó matere wh̄irapepaae dere fo

(Mat 5:1-12)

²⁰ Atétepa, Yesuné ama yó matere wh̄irape kaae taru duraalu,

“Dīa yoleale betere wh̄irapeta, ti Kótóné t̄eteró betere ala sereteiné dīa h̄ainé sukutu beterepó.

²¹ Dīa mió wotené sukóló mole so wh̄irapeta, take ̄la sumó naalopóló kisipa mutu, h̄ainé ai sukutu betere ape.

Mió dīa dekené sukóló moló du betere so wh̄ita, take h̄ainé sinóló betaaireteimó, Talené wisiró beterepa, wisi kisipa muóló betae.

²² Atéró, dīa Wh̄iné Naalema sya fu beterepó, mepaae wh̄irapené dīa h̄oróo, kae beterepóló h̄okó falóo, dowi ala dere wh̄ipóló diaāq̄ doi doróló fale yóo du beterepa, ti Talené dīa wisiró beterepa, h̄ainé sukutu betae.

²³ Atétere sukamó h̄ekesené sukutu, t̄uwó holae. Ti noatepae, diaāq̄ take saaire doasi dupu wisi hepen-mó muló beterepó. Ti take atima alimarapénékélé Kótóné ama k̄oló wh̄irapepaae bet̄a kaae ala erótua yalepó.

²⁴ Téretei, néli wh̄irape dīa mo doa wió yae! Ti noatepae, diaāq̄ tiki feléyóló mo dua betaaire ala taketi sóró tareteiné, nalopaae atei wisi wisi ̄la momó kae saalomeipó.

²⁵ Mió dīa mepaae wh̄i de ̄la sumó nóló betere so wh̄i dīa mo wió yae! Ti noatepae, take dīa wotené suk̄aalo ai ape.

Mió dīa mepaae wh̄i de d̄o nóló h̄ekesetu beterepa, take dīa dekené sukuturaalu doasi wole yaaireteiné mo doasi k̄olerapó.

²⁶ So wh̄i feané yapaae wh̄i wisi-ó, yóló dukiraterere fo du beterepa, k̄olerapa mo doasi wió yae. Ti noatepae, mió dīa dukiraterere so wh̄i atima alimarapénékélé take betale kapala k̄oló wh̄irape atéró dukirótua erapó,” yalepó.

Bóe wh̄ipaae yaala sókó fu betae yale fo (Mat 5:38-48)

²⁷ “Téretei, mepaae ȳalo fo wosetere so wh̄i dīapaae i dere ape. Dīa h̄oróló bóe duraalu, dowi ala erótu betere so wh̄ipaae yaala sókó fóló h̄ekesené sukutu, wisi ala bet̄a erae.

²⁸ Mepaae wh̄i dené dīa doróló sekeraterere fo depa, Kótóné atima wisirópóló, fo wisitei yae. Mepaae wh̄i dené dīapaae sekei ala eratepa, Kótópaae atima wisirae yóló momarae.

²⁹ Mepaae wh̄i dené naao faamumó deké supa, metikirókélé d̄ópóló yó melae. Mepaae wh̄i dené naao tómó deró betere kuti sokotepa ti naao tuamó deró betere kutikélé seséni, sokópóló yae.

³⁰ Mepaae wh̄i dené yapaae me ̄lakó ̄lae depa, ama kematere ̄la melae. Mepaae wh̄i dené naao tare ̄la fasetepa, momó ̄lae fo yaq̄se.

31 Mepaae so whinė yapaee eranée dere ala kaae, naao mepaae so whıpaakélé erótua yae.

32 Diapaee yaala sókó fu betere whıpaee maaté yaala sókó fu betere-a, ai doasi alaé? Mepaae dowi ala dere whırapenékélé atimané fulumu whırapepaee atéro yaala sókó fole ala du beterapó.

33 Mepaae whı dené diapaee wisi ala erótu betepa, diaaokélé atimapaee wisi ala eratepa, aita doasi ala meipó. Ti aita, dowi ala du betere so whınékélé dere alapó.

34 Diaaotamo mepaae whinė diapaee momó tokó melópóló me ɔla melatepa, ai-a hapólure? Ti mepaae dowi ala dere whırapenékélé momó tokóló saai ai ala dua dapó.

35 Tépaitei diaaota, bóe whıpaee yaala sókó fóló wisi ala betá erótua yae. Atéturaalu, naao me ɔla mótu, momó tokó melópóló kisipa muóló meni, hãle meló betá yae. Atétepa, ti diá mo taoró betere Kótóné dupu wisi menóló, ama naalrape betaalo ai ape. Ti noatepae, ama kolené sukutere alaró hãle tao sere alatamota, dowi ala du betere whıraperó apaee mo kée initere whırapetamopaae erótu beterapó.

36 Diaaotamo Ayané mo so whı feapaae kolené sukutu dere kaaetóro diaaokélé me whıpaee atéro kolené sukutu betae,” yalepó.

*Me whı hãletei foné só deraotse yale fo
(Mat 7:1-5)*

37 “Diaaotamo me whı taleyóló só deratere ala yaotse. Naaotamo me whı só deratere ala initepa, ti mené diakélé taleyóló só deraalomeipó. Diáné mepaae whıtamo foné só deréni depa, ti yakélé mené só deraalo meipó. Mené yapaee erale dowi ala me ɔla meipóló hãle kemeratepa, ti diaaotamo yale dowi alakélé me ɔla meipóló hãle kemeraalopó.

38 Mepaae ɔla ɔla yayare so whımó hãle matepa, menékélé diámó hãle melaalo ai ape. Naaotamo me ɔla melaai depa, ti deyóló mo ti faanoló melaee. Ti noatepae, naao mepaae whımó mo dekéro mótu dere kaae, menékélé yámó naao male sutóro melaalo ai ape,” yalepó.

39 Atéro, ama i yale fo tómó atimapaee i fo sale yalepó. “Betá kele dilikire whinė me kele dilikire whıpaee tu i mole ape yóló alısóro fenére? Atétepa, ti a dée nukuraalu, atimamo wusuró dée nóló dolopaae derepaalopó.

40 Betá skol naalené a yó matere whı teteraalo meipó. Téyaalo meitei, kisipa siré fóló sutepa, ti a yó melale whı kaae betaalopó.

41 Naao kele dolomó doakale bole ni fake kilini, naao noné kelemó sawatamo bole mometei noatepa sokaai du betere?

42 Naao nopaae duraalu, ‘No-ó, naao kele dolomó bole mome sawa sokotapa maé,’ dere noatepa de? Naao kele dolomó bole doasi ni fake sokóló naao kele feléruraalu, ti naao noné kelemó bole mome sokotepa mo wisirapó,” yalepó.

*Wisi niné dowi du oletimipó yale fo
(Mat 7:16-20, 12:33-35)*

43 “Ni wisiné dowi du oletimipó. Dowi ninékélé wisi du ulutimipó.

44 Mo nirape fea du oletepa kolóló, ita du wisi oletepe nipó, ita, kokola oletepe nipó dua dapó. Whırape feané nose du teketuraalu, mu daai képi tikimó ó hãle hoko ni tikimó olepa teketumipó. Mo besaae teketukélé hãle képimó olepa tekete? Meipó.

45 Whı wisiné hosaa tuámó wisi alatóro faayóló muluraalu, ama dere fokélé, wisi fotóro dua dapó. Dowi whinė ama hosaa tuámó faayóló mole alatóro dowi fo hãkeamó depa wosetua dapó.

*Be hoko tetere alaró wisiyóló tetere alatamomó yale fo
(Mat 7:24-27)*

46 Yalo diapaee yae dere alamo diaaotamo iniyóló, epaae doasi Tale-ó fo noatepa du betere?

47 Mepaae whinė yalo dere fo wosóló, yalo yae dere alakélé wisiyóló erótu betere so whı ti etei kaae alané kelerapó.

48 Whı betané ama be tetairaalu, tó hae fea dukuté doropóló, hae dirimó kapo fake mulóló, ai tómó be tetua dapó. Atéro tetene be doakale hali tikiró wei asyatamo waalotei, ai be mo wisiyóló teteteiné tokó fenipó.

⁴⁹ Téyaalotei, whi me dené yało fo wose-tutei, yało erae dere ala erénitepa, ti etei ala kaaené kelerapó. Whi betané ama be teyaairaaluu, tó hae kaayóló taae faréni, hałe hoko tənápó. Atépa, doakale hali tikiró weı ayatamo waletikimó, kale be tokó taae faróló, mo ti doralepó,” yalepó.

7

Topo diki tare whiné kutó diratere whi wisirale fo

(Mat 8:5-13)

¹ Téró, Yesuné so whipaae fo yó melóló kemetepa, ą Kapeneam bepaee felepó.

² Ai bemó betą topo diki tare whiné ama hosaa mole kutó diratere whi betą heponé mo felekemó sukąai du betalepó. Ai topo whiné 100 Rom diki tare whirape tetéróló kaae tarepó.

³ Atépa, kale topo whiné Yesu wóló beterapó dere fo woseturaalu, ama kutó diratere whi Yesuné tao sene wópóló, mepaae Juda topo whirapené ąpaee ene fópóló doteyalepó.

⁴ Atima Yesu beterepaee wóló ąpaee duraalu, “U whi wisinaale mo felekemó sukutapa, naoo ą wisiraasepóló ya da faalopó.

⁵ Ti noatepae, da Juda fake so whıtamo hekesené sukóló yaala sókó fole ala muluraalu, dané fo wosetere bekélé ama tənalepó,” yalepó.

⁶ Atétepa, Yesu ą atimatamo fóló, kale whiné be felekepaee sókó waairaaluu wou betepa, kale diki tare whirapené doasi topo whiné ama fulumu whirape Yesutamó tumó hokolaatu, i fo yae yóló dotonalepó.

⁷ Atétepa, atima fóló, kale topo whiné Yesupaae yae yale fo yalepó. “Tale doa whi-ó, ą whi wisi betepapakó ya ama be tuąpaee ape yaalomeipa, ya tika tumó daalu kisi bete wisi yae fo betą yae.

⁸ Ti noatepae, ekélé ę tetéróló kaae tare whi aómó beterapó. Yało diki tare whirape atimakélé ę aómó beterapó. Ai whirapepaee yało ‘Fae,’ depa fóo, ‘Ya ape,’ depa wóo, dua dapó. Yało kutó diratere whipaae i ala yae depa, ai alatóró ama dua dapó,” yalepó.

⁹ Yesuné i kale whiné ene wale fo wosóló sirayalepó. Téró, Yesu fetée fóló ą sya wou betere so whipaae duraalu, “Israel hae kwiamó etei kaae kisipa tiki tiró betere whi mo betąkélé betepa kilinipó,” yalepó.

¹⁰ Téró, kale doasi topo whiné doteyale whirape bepaee momó fesaae wóló kelalemó, kale kutó diratere whiné hepo bete wisiyóló, mo betepa kelalepó.

Yesuné wulia soné naale kepaarale fo

¹¹ Atéró, Yesu ą Kapeneam be huluaamó sawa beteró, ama yó matere whirapekélé, mo so whikélé, fea ątamo Nain be hulua-paae sókó faai fu betalepó.

¹² Atéró fu betalemó, ai be hulua tipiné bopéró daaló betere tikimó sókó felemó, betą sukąle whi beleyóló walepó. Ai naalené hamata, oma sukóló wulia bituraalu, ai naale betątóró kaae tarepó. Ama tiki sini beleyóló fupa, ai be huluaamó betó mole so whikélé fea ątamo fu betalepó.

¹³ Atétepa, Talené kale so kelalemó, kolené hosaamó supa, ą daalepaee fóló duraalu, “Ya wole ekesé,” yalepó.

¹⁴ Téró, Yesu ą wóló kale sukąle whi dokore besekę olaatepa, beleyóló fu betere whirape feni, kejyóló daayalepó. Atétepa ama duraalu, “Ti naale-ó, yało yaąpaee dapa turukó holae,” yalepó.

¹⁵ Atétepa, kale sukąle whıtei turukó holóló bituraalu, fo kaae sóró yalepó. Téró, Yesuné kale sukąle naalené hamapaae naoo naale ai ape yóló melalepó.

¹⁶ Ai ala kolóló, so whi fea winé sukutepa, Kótóné doi hale sóró holóló duraalu, “Kótóné mo doasi kóló whi betą ama so whi tao saai i wóló betere ape,” yalepó.

¹⁷ Yesuné ai ala du beterapó fo Judia hae kwiaró ai hae kwia tuąmó betóló fale so whıtamo feapaae deté fóló fakeralepó.

Jon-né ama yó matere whi tamo Yesu beterepaee dotonale fo

(Mat 11:2-19)

¹⁸ Atéró, kale Jon-né ama yó matere whirapené Yesuné i alarape du beterapóló, Jon-paae ene walepó.

¹⁹ Jon-né ama yó matere whi tamopaae ape yóló, Tale beterepaee fópóló doteyalepó. Atétepa, atimaamo fóló ąpaee

woseturaalu, “Waalopóló bope du betale whi yapé? Whi me kae wópóló kaae tawaróe?” fo ene fópóló dotonalepó.

20 Atéro, kale whi tamo Yesu beterepaae wóló apaae duraalu, “Damota, wei tópuratere whikó Jon-né yapaae wosene fae depa walepa, yata kale waalopóló bopetu betale whipe, whi me kae wópóló kaae tawaaloé?” yalepó.

21 Atéyale sukamótóro Yesuné mepaae hepo daale so whikélé, depe dolomó dowi kepe betere so whikélé, keke dilikire so whikélé, wisirótu beterapó.

22 Atéro, ama atimaamopaae duraalu, “Diaamo fesaae fóló diaamoné wosale foró kelale alatamo Jon-paae ene fae. Mepaae keke dilikiyóló betale so whiné keke fisaae fóló ɔla ɔla kolóo, hokeke dore so whi mo sesere whi kaae kweyóo, dowi humu fuluné tiki dore whirape sesé mo betere whiné tiki kaae daayóo, mepaae woséli kinu fokélé wosenire so whi woséli tukwe falóo, mepaae sukutepa दौराai yale so whitei kepaaróo, mepaae yoleale betere whirapepaaekélé, kale mió wosetere fo wisi yó matepa wosetu beterapó fo ene fae.

23 Mepaae so whi de yalo du betere alamó dée néni, suka fea eró tare so whita, hainé sukópóló yae fo apaae ene fae,” yalepó.

24 Atéro, kale Jon-né doteyale whi tamo fimó, Yesuné Jon-mó kisipa mutu, ai betó mole so whipaae duraalu, “Upulé dia so whikélé bitini kópu kaae fitikipaae fua yale-a, beséné kape fépo eratere kelaai felepé, whi kuti wisinaale deróló auretei kelaai feleé? Meipó.

25-26 Ti mepaae wisi wisi kuti maaté deratere whita, topo whi betere be wisimótóro bitua dapó. Ata atei ala inipa, dia noa ɔlakó kelaai feleé? Atépattei, diatamo Kótóné ama kóló whi mo kelaai fitikimó, ti ata ai kutó maaté mei, mepaae kutókélé dirópóló sóro betero beterapó.

27 Asemó yóló muló betere fota, i whimó kisipa mutu erapó.

‘Whi betá api folosóro furaalu, ya waaire tu donoraé fo ene fópóló yalo doteyaalo ai ape.’

28 Yalo diapaae i dere ape. I haemó betó mole soné deale whirapekélé fea betó moletei, kale wei tópuratere whi Jon-né tetéro beterapó. Tépattei, whi me detamo Kótóné tetéro kaae tare aomó, belei sókó deóló betepa, ti kale wei tópuratere whi Jon bosenée falapó,” yalepó.

29 Mo so whi fearó *takis moni* siré kotere whirapetamo Jon-né dere fo wosóló sya fupa, atima wei tópuraleteiné Yesuné yale fo wosóló, Kótó ata, mo donotóro taletere Talepó du betalepó.

30 Téyaletei, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó mótu betere whirapetamo Kótóné tao sóro eraai yale wisi ala atimanétei hórlepó. Ti noatepae, atima Jon beterepaae wei tópuairaaluu feni yaleteinépó.

31 Téró, Yesuné duraalu, “Mió i alimó betere so whirapené du betere ala yalo noapaae dó faróló yaaloé?

32 Atimata, so whi mo fea touróló betere tikimó, kale keteirape atimasisitei melaa duraalu, etei kaae ala dere naale senaale kaaené kelerapó.

‘Dia kiliyópóló dané fó wuti haleróló mepaae wole forape yalettei, dia hekeseýóló sama kilinipó.

Dia deke duraalu moló yópóló, mepaae wole forape yalettei, dia wolekélé inipó,’ yalepó.

33 Atére kaae, kale wei tópuratere whikó Jon ɔlakélé, weikélé, néni, weyóló hale betepa, diaaɔ duraalu, ‘A tuamó dowi kepe tepeyóló beterapó,’ dua yalepó.

34 Kale whiné Naalema ɔlaró *wain* weitamó nokole ala kolóló diaaɔ duraalu, ‘Kelere? i whita, ɔla mo dekéro nóo, *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamo fulumu yóo, du beterapó,’ fo diaaɔ ai dere ape,” yalepó.

35 Atei fo diaaɔ du betereitei, mepaae so whi de Kótóné mo fo wisi wosóló sya fupa, so whi feané hakeamó kilitu, ita Kótóné mole fosó fosóre tué sya feleteiné erapó, yalepó.

Dowi ala du betale soné Yesuné hó fokale fo

36 Téró etéyalepó. Farisi whirapekó betané Yesupaae atamo ɔla naai faalopó depa, fóló beterepó.

³⁷ A atéro wóló Farisi whiné bemó ọ́la nuku beteropó dere fo ai be huluoamó dowi ala du betere soné wosóló, *alapasita* kanené aleyale wutimó felé kẹ́lao wale *wel* wẹ́i sóró walepó.

³⁸ Atéro wóló, a Yesuné sisópaae fóló, ama hó aomó hemée deyóló bitu, wole du betalepó. Atéro du betale wole kaape Yesuné hẹ́leke tópaee durupu beterepó. Tétepa, kale soné ama topo nikinétei, helekóló kópúrótu betalepó. Atéro, kale soné Yesuné hẹ́leke tamo kóló tukó nóló, kale felé kẹ́lao wale *wel* wẹ́i ama hómó suniyalepó.

³⁹ Atétere ala betá Farisi whiné kolóló, ama kisipanétei duraalu, “I whíta, Kótóné kóló whi uasóró, ti ama hómó olaa deremó, dowi ala dere sonétei a olaa dapó, kisipa muapó,” yalepó.

⁴⁰ Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Saimon-ó, yálo yapaae yaaitere fo betá mulapó,” yalepó. Ti fo depa, ama duraalu, “Yó matere whi-ó, naao epaae yaaitere fo yae,” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Betá whiné *moni* momó tokó melaai dapóló, tamo whiné kwia mulóló me whiné 500 *denarias moni* sóo, me whiné 50 *denarias moni* sóo, yalepó.

⁴² Kale whi tamoné sale *moni* talepaae tokó melaairetei sunipa, kale whiné me ọ́la meipóló, taaralepó. Atéro taalatepa, atimaamokó mé whiné kale *moni* talepaae doasi hosaa muóló yaala sókó fole ala enére?” yalepó.

⁴³ Ti fo depa, Saimon-né apaae duraalu, “Yálo kisipanéta, kale doasi *moni* sale whi a hẹ́kese yaalo ai ape,” Tétepa, Yesuné duraalu, “Naao dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

⁴⁴ Téró, a kale so daalepaae fetée fóló, Saimon-paae duraalu, “I so naao kelere? E naao bepaae waleteti, yálo hẹ́leke fokópóló, naao wẹ́ikó e menipó. Ténitei, i soné betá ama wole kaape fe yálo hómó epa, ama topo nikinétei helekóló kópuralepó.

⁴⁵ E naao bepaae wale sukamó, yálo faamumó naao kóló tukó néni, i soné betá yálo hó kóló tukó nuku betalepó.

⁴⁶ Naao yálo topomó *wel* wẹ́i dilénitei, i soné betá yálo hẹ́lekemó felé kẹ́lao wale *wel* wẹ́i dilalepó.

⁴⁷ Atéyale kaae, yálo yapaae i dere ape. I soné ama mo doasi du betale dowi alamó saai yale kwia yálo hẹ́le kemeraleteiné ama epaae hosaa muóló doasi yaala sókó fu beteropó. Tépateti, whi me dené ama dowi ala hẹ́le tómó maaté kemeratepa, ti ama yaala sókó fóló hẹ́kesené sukutere alakélé hẹ́le tómó erapó,” yalepó.

⁴⁸ Téró, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao yale dowi alamó saaire kwia hẹ́le kemeró beteropó,” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa, atamo betámó ọ́la nuku betere whirape atimasisitei, fo kẹ́laaróló duraalu, “I whíta, Tale kaae bitu, dowi alamó saaire kwia ama hẹ́le kemeraalopóló dérópó,” yalepó.

⁵⁰ Tétepa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naao kisipa tiki tiró betere alané ya tao sóró wisiralepa, naao hosaa muni deyóló mo dua fae,” yalepó.

8

Ọ́la wae biliterepaae dó faróló yale fo sale
(*Mat 13:1-23, Mak 4:1-20*)

¹ Ai ala yóló kemetepa, Yesu a doasi be huluaró sawa be huluatamopaae fóló kale fo wisi yó móturaalu, Kótóné tẹ́teróló kaae tare aomó mole ala etérapóló yó maté kweyalepó. A atéro kotere alata, ama yó matepa wosetere 12 whirapekélé feapó.

² Téró, take depe tuámó dowi keperape betepa wisirale sorapekélé, mepaae hepo daapa wisirale sorapekélé, fea atamo felepó. So whiné Maktala be hulua sokó Mariapó du betere so felepó. Ai sota, take wẹ́ikeró dowi keperape tepeyóló betepa, dóló hẹ́konale sopó.

³ Kale topo whi Herot-né ama be ó ọ́la ọ́la fea kaae tanópóló, sóró betéro betere whi Kusané soma Joanakélé, so me Susanakélé, mepaae sorapekélé, mo fea atamo felepó. Ai sorape atima *moninétei*, Yesuró ama yó matere whirapetamo tao sua yalepó.

4 Atéro so whi fea betapaae tourótu betepa, mepaae kae kae doasi be hululamó betó mole so whikélé wóló tourótu betalepó. Atépa, Yesuné ama i fo sale yalepó.

5 “Whi betané ɔla wae ke ama kutómó terepeté kwɛyaairaalu, sóró felepó. Atéro furaalu, mepaae kerape tumó sorokóta yóló mupa, so whiné hɔlekené teiya teiya yalepó. Atépa, sikimó kotere barape dorowóló, kale kerape dósu yóló nalepó.

6 Téro, kale whiné kutómó kerape terepeté kwɛyaletei, mepaae ti kane tómó dakere haemó taae doróló hapale holalepó. Téyaletei, kapo tómó dakere hae fe meiru, kale ɔla wae feleke doaló derepeniyóló, hapale séliyalepó.

7 Mepaae ke ti dowi ne eremó taae derepelepó. Atéyaletei, dowi netamo betámó holóló kale ke ɔla wae wisi dowi nené bopeyóló aluralepó.

8 Mepaae hae wisimó terepée derepele ɔla wae wisiyóló holóló, du oleyalepó. Ai ɔla ɔlumétepa sóró, 100 yorape faanalepó,” yalepó.

Ama i fo sale yóló kemetepa, fo fotokoiné duraalu, “Whi de woséli daapata, i dere fo wisiyóló wosóló tué muae,” yalepó.

9 Tétepa, ama yó matere whirapené apaae woseturaalu, “Naao ti yale fo sale noa betené yaleé?” yalepó.

10 Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Tale Kótóné tɛteróló kaae tare aomó kinóló mole ala diaaɔ tué yópóló, mené dia sóró beteró beterapó. Téretei, mepaae hɔle mo so whipaaeta, ti fo salené maaté du beterapó. Ti noatepae, ‘Take atima kelené kelaalotei, mo diriyóló koló faalomeipó.

Take atimané fo wosaalotei, bete mo diriyóló kisipa yaalomeipó,’ erapó.

11 I yale fo sale bete i ape. Kale ɔla wae keta, ti Kótóné fo wisipó.

12 Kale ɔla wae ke tumó taae doropóló mupa, barape dorowóló dósu yóló nale kaaeta, mepaae whi de Kótóné fo wisi wosóló, atimané hosaa tuámó mulatepatei, dowi Satan wóló, kale fo wisi tokó sua du beterapó. Aita hɔle mei, kale fo wisi wosóló kisipa tiratepa, Kótóné atima tao saqsóro du beterapó.

13 Téro, mepaae kane tómó dakere haemó taae derepele ɔla waeta, i ala dere kaaepó. Kótóné fo hɛkesetamo wisiyóló woseteretei, atimané tué tuámó mulótimpó. Sawa sukamó kisipa tiki tiró bitu, woseté fu betaalotei, sekei ala wale be demó hapale dée nukua dapó.

14 Kale dowi ne dolomó taae doropóló ɔla wae botokó sóró honiyale kaaeta, i ape. Mepaae whi de Kótóné fo wosólóte, tumó furaalu, atima betere alamó doasi whaaliala dere alakélé, tó tikiné felé yaaire alakélé, atimané kisipa tiki tuámó muló bitu, kale fo wisi botokó sóró aluróló, du wisi oletimpó.

15 Tépateti, hae wisimó taae derepele ɔla waeta, i ala dere kaaepó. Mepaae so whiné kale fo wisi kisipa wisitamó wosóló keteréni, atimané hosaa tuámó mulóló eró tareteiné, ɔla wae kaae holóló, kale fo wisi du oletua dapó,” yalepó.

Mo whi betanékelé lamp sa kinóló munanéni yale fo

(Mak 4:21-25)

16 “So whiné lamp sa deróló haené aleale nuku aomó ó fitere kea aomó kinóló munéni, so whi feané kolópóló deróló hakeamó mulótua dapó.

17 Ti so whiné kelaqsóro mió hiróló muló betere ala fea take fopa hakeamó mulatepa, so whi feané kelaalopó.

18 Téyaalopa, mió diaaɔ wosetere fo wisi mo wisiyóló sya fóló, erótóro tawae. Ti noatepae, mepaae so whi dené Kótóné fo wisi mo bete mulapóló tao tapa, atétere so whipaae Talené tómó beleróló mo dekéro melaalopó. Mepaae so whi dené wosale fo wisi ama kisipané tare nisi du betereteikélé Kótóné fasó saalopó,” yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo wóló belamó daalopó yale fo

(Mat 12:46-50, Mak 3:31-35)

19 Téro etéyalepó. Yesuné ama hamaró nomarapetamo a kelaai waleteti, so whi fea touraletikimó, a daale felekepaae fenénipa, atima belamó kaae tawóló daae molepó.

20 Atépa, mepaae whiné apaae duraalu, “Naao haeró nonaarapetamo ya kelaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

21 Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mepaae so whi de Kótóné fo wosóló erótu betepa, ti yálo haeró norapetamo ai ape,” yalepó.

Yesuné hali tikiró besé tikitamo foné sale fo

(Mat 8:23-27, Mak 4:35-41)

22 Téró me be demó Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “I wéi kèla uté téré faalopa fiépe,” yalepó. Atétepa, atima nuku tuapaae bití holóló, tẹ felepó.

23 Atéró, atima nukutamo wéi tómó fu bituraalu, ą nuku salemó toró mulóló, noke firepó. Atéró wéi tómó fu betalemó, doakale besé tikiró wéi asyatamo wale tikimó, nuku dolopaae wéi bọ dorowóló faaturaalu, wéiné atima mo felekemó aluratópó, du betalepó.

24 Tétepa, ama yó matere whirape fóló, ą turukuróló duraalu, “Doa whi-ó, mió wéiné ą mo felekemó i alurateré ape,” yalepó.

Atétepa, ą turukó holóló kale besé tikiró wéi asyatamopaae taalae yóló foné salemó, béyóló dono felepó.

25 Atéró, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dią kisipa tiki tiró bitini airapó,” yalepó.

Ai fo deremó atima witepa, sirayóló atimasisitei duraalu, “I sekénéta, noa whirópó. Wéi asyaró besé tikitamokélé, ą aqmó bitu, ama dere fo mo betą wosetapó,” yalepó.

Dowi kepe tepeyóló betale whi wisirale fo
(Mat 8:28-34, Mak 5:1-20)

26 Atéró, atima ai Kaleli wéi kèla teyóló, Kadarin hae kwiamó sókó felepó.

27 Atéró, Yesu ą nuku taaróló hae tópaee taae felemó, ai be hulua mó betą dowi kepe tepeyóló betere whi ątamo hokolaa yaai walepó. ą mo take bitiré woutei, kutikélé deréni, tiki hąle whi dou tómotóró bitua yalepó.

28 Atéyale whiné Yesu daale kolóló, keteré yóló ama hó aqmó deraapisa fóló fió mulu fo fakeyóló duraalu, “Mo taoró betere Tale Kótóné Naalema-ó, yálo yapaee dapa, naao ę momó kae susupuraose,” yalepó.

29 Ti noatepae, Yesuné kale dowi kepepaae duraalu, ai whi tuamó beteretei taaróló sókó fae dere fomó yalepó. Ti ąta, take mepaae whiné sein képiné dokóló mulótua yaletéi, kale dowi kepené ą whi bitinire tikipaae fópóló, hókó fatua yalepó.

30 Yesuné ąpaae woseturaalu, “Naa doi deé?” depa ama duraalu, “Yálo doita Lisani-pó, ” yalepó. Ti noatepae, ą tuamó keperape mo hąle ąla kaae woló, betó moleteinépó.

31 Téró, kale dowi keperape atima betere tiki taaróló, mo apaae derepale dolopaae hókó deraose yóló momó du, momó du, yalepó.

32 Ai du sorokó mole aqmó hupurape kimimó daae mupa, dowi keperapéné Yesupaae woseturaalu, “Dą ai hupurape tuapaae bití faai dapa, naao ąpaae fae yaaloé? depa, Yesuné wisirapa téyae,” yalepó.

33 Atétepa, kale dowi keperape kale whi tuamó betaletéi taaróló, kale hupurape tuapaae tepeyóló bití felepó. Tétepa, kale hupurape botokó fele tikimó wéiné saane kulamó doropóló, wéiné sorokó fóló, fea sisiraae felepó.

34 Atétepa, kale hupu kaae tare whirape wituraalu botokó fóló, doasi be huluaró ipu berapetamopaae fóló atimané kelale ala deté kweyalepó.

35 Ai fo wosale so whi feané noa ala yalerópóló kelaai felepó. Atéró, Yesu berteremó sókó felemó, dowi keperape tepeyóló betale whitei tué wisi muóló, mo whi kaae kuti wisitamo betepa kilitu, atima wiyalepó.

36 Téró, mepaae ai ala depa, kelale so whiné ai wale so whipaae duraalu, “I whita, dowi keperape tepeyóló betale whitei, mió ą wisiyóló mo sesere whi kaae, ai betera kela,” yalepó.

37 Téró, ai kale Kadarin hae kwiamó betó mole so whi doasi wituraalu, Yesupaae atima taaróló fae yóló, setu betalepó. Atétepa, ą faairaalu, wéi nukupaae bití holalepó.

38 Tétepa, dowi keperape tepeyóló betale whiné Yesupaae ąkélé yątamo fénére? yóló wosalepó.

³⁹ Tétepa, Yesuné a dotęyaai duraalu, “Ya ętamo faalomeipa, Kótóné yaþaae erale ala yó melaai naao bepaae fesaae fae,” yalepó. Atétepa, kale whi a fóló, Yesuné aþaae erale alarape ai be huluamó betó mole so whi feapaae yó melaté kweyalepó.

Yesuné betę senaaleró sotamo wisirale fo

(Mat 9:18-26, Mak 5:21-43)

⁴⁰ Atéro, Yesu a momó wei kęla tęyóló uté teró sókó fóló beteremó, a wópóló kaae tawóló betó mole so whi fea hekesetamo a boperale walepó.

⁴¹ Yesu atéro betepa, Kótóné fo wosetere be kaae tare whi Jairus wóló, Yesu kelalemó, mo doasi whiþa, ama hó aomó deraapisa fóló fió mulu, aþaae mo miótóro ama bepaae faalopóló, wosetu betalepó.

⁴² Aita hale mei, 12 ba fo kemere senaale mo betatóro betteretei mo felekemó sukai depa yalepó.

Téro, Yesu tumó fu betepa, so whi feané beteki beteki deté fu betalepó.

⁴³ A atéro sókó felemó, fake fu betepa 12 ba fo kemere so betę walepó. Tętu betepatei, mo whi betanékélé ama ai kisi bete wisiraaire mo sunipó.

⁴⁴ Atére so a so whi kuamó Yesuné sisóro kikiti sókó wóló, ama tómó deró betere kuti salemó olaa yaletamotóro, ama samea fu betaleteti tikalepó.

⁴⁵ Atétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Ę né olaa yaleé?” yalepó. Téyalemó, ai so whi feané atima meipó depa Pitane duraalu, “Doa whi-ó, so whi feané ya tę alu yóló ai daae mole ape,” yalepó.

⁴⁶ Tétepa Yesuné duraalu, “Diakó whi betané ę olaa yaletikimó, yalo fotokó sókó felepa, ę né olaa yaleé?” yalepó.

⁴⁷ Téro, so whine keletómó kale soné ama yale ala hiranénipa, a Yesuné hó aomó deraapisa fóló fió molepó. Ateru, ama kisi bete wisi yópóló kisipa mutu olaa yalemó, kisi bete mo hapale tętítóro wisiyalepo.

⁴⁸ Téro, kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kisipa tiki tiraletine ya ai wisiyalepa, hosaa muni deyóló dua fae,” yalepó.

⁴⁹ Kale sotamo ai fo du betepatei, fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus-né

ama be whi wóló aþaae duraalu, “Naao senaale mo ti ai sukale ape. Tétepa, yó matere whiþaae fo me kae ini taalae,” yalepó.

⁵⁰ Ai dere fo wosóló, Yesuné kale whi Jairus-paae duraalu, “Naao senaaleta wisiyaalopa, ya fomoyóló whaaliani, kisipa tiki betę tirae,” yalepó.

⁵¹ Atéro etęyalepó. A kale fo wosetere be kaae tare topo whi Jairus-né bemó sókó fóló duraalu, “Mepaae whirape ętamo faai dapóló waose. Pita, Jon, Jems, kale senaalené alimaró hamatamo betę wópóló yae,” yalepó.

⁵² Atéro, sókó fóló kelalemó, kale senaale sukóló mupa molóro fo tiki whaatamo du betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai senaaleta, sukuni noke firapa, diaaq fo tiki whaaró moló-utamo taalae,” yalepó.

⁵³ Ai fo depa, atima mo so whine kisi-pane i senaaleta, mo ti sukunapóló, a do nanalepó.

⁵⁴ Tetepa, kale senaalené naasemó tao sóro duraalu, “Ti senaale-ó, ya turukó holae,” yalepó.

⁵⁵ Atétepa, ama kepe bete a tuþaae momó bitę wouraalu, mo hapale tętítóro turukó holóló daayalepó. Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Me ęlakó nópóló melae,” yalepó.

⁵⁶ Atétere ala kolóló, kale senaalené ama alimaró hamatamo hokomó sókó furaalu, sirayalepó. Tétepa, Yesuné atimaamopaae fo mulótu duraalu, “I ala yalepóló, mepaae so whiþaae momókó yaose,” yalepó.

9

Yesuné sóro betterale 12 whirape dotonale fo

(Mat 10:5-15, Mak 6:7-16)

¹ Atéro etęyalepó. Yesuné ama dosayóló sóro betteró betere 12 whirape betapaae tourale ape depa, walepó. Atéro wóló betó mupa, ama doasi fotokó bulóo, so whi tuamó dowi keperape betteretei, dóló hokonótua yóo, mepaae kae kae kisi daale so whirape wisirótua yóo, yópóló sóro betteralepó.

² Atéro atima dotęyaai duraalu, “Dię be hulua dokę feapaae fóló, Kótóné tęteróló

kaae tare aqomó mole ala yó melóo, mepaae hepo daale so whikélé wisiróo yaasepóló fae,” yalepó.

³ Atéró ama atimapaee duraalu, “Diã furaalu dotó tikikélé, waró yotamokélé, mo nokole olakélé, monikélé, kutikélé me dekaaporóló momókó sóró faqse.

⁴ Diã me be huluamó sókó fñalemó, betã whiné diã dape supã, ti ai whitamotóró fitua yóló, fole sukamó ai be taalae.

⁵ Mepaae so whiné diãtamo dape sini depã, ti atimané yale alamó dapóló kisipa muópólópa, ai be hulua taaróló faairaalu, diaaq hómó dakere hae terepée deróló fae,” yalepó.

⁶ Atéró atima fóló, be hulua dokq feamó kale fo wisi yó maté kweyóo, atima kotere be huluamó kisi muó mole so whikélé, fea wisiraté kweyóo, yalepó.

⁷ Atima ai ala deté kutu beterapó dere fo Kaleli hae kwia teteróló kaae tare whi Herot-né wosalepó. Mepaae so whiné kale sukãle whi Jon momó kepaayóló beterapóló deté fele fo wosetu, Herot-né ama kisipa tiki kóló kóló du betalepó.

⁸ Atétepa mepaae so whiné duraalu, “Mo take betale whi Ilaija wóló biturapó. Tétepa, mepaae so whiné du, mo take betóló sukãle Kótóné ama kóló whirapekó, momó kepaayóló wou yalepó,” du betalepó.

⁹ Tétepa kale topo whi Herot-né duraalu, “Jon-ta, yało diki tare whirapené depã tikalepa, aita demó dérópóló,” ama kełe faai kisipa mualepó.

Yesuné 5,000 whirape qla melale fo

(Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Jon 6:1-13)

¹⁰ Téró, ama doteyale whirape atima momó fesaae wóló, atimané yale alarape Yesupaae yó melalepó. Téró, ama atima maaté dape sóró, Betsaida be huluapaae felepó.

¹¹ Atima atéró felepó dere fo so whi mo turóné woseturaalu, a sya felepó. Atima atéró a beterepaae wapa, wisirapóló dape sóró, Kótóné teteróló kaae tare aqomó mole ala atimapaee yó melóo, mepaae hepo daapa wale so whikélé wisiróo, yalepó.

¹² Atéró, suka doropoletamo ama yó matepa wosetere 12 whirape a beterepaae

wóló duraalu, “Dãta olakélé meire tikimó beterapa, i so whi felekemó tẽ mole berapepaae fóló atimané naaire qlaró fiyaaire betamo atimanétei kekãai fópólópa, dotonae,” yalepó.

¹³ Ti fo depã, ama atimapaee duraalu, “Diaaqte, atima naaire qla melae,” depã atimané apaae duraalu, “Dãnéta, bred o bula aporó yóo, ya tamo yóo, yóló betã i mole ape. Térapã, naao kisipané i betó mole so whiné naaire olakó dãnétei dupune fópóló kisipa mute?” yalepó.

¹⁴ Atéró, aimó betó muale soró naale senaaletamo dosãani, whi maaté dosãayóló touróturaalu, 5,000-rópó.

Tétepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dosãayóló 50 whirape kae kae yóló beteraté kweyãe,” yalepó.

¹⁵ Tétepa, ama yó matere whirapené so whi fea taleróló beteraté felepó.

¹⁶ Atépa, Yesuné bred o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló taruraalu, hepen-paae kese holóló Kótópaae mo kée yóló terekée daalu yalepó. Téró, ama yó matere whirapepaae melatepa, atimanémo so whi feamó aliraté kweyalepó.

¹⁷ Atéró, atima fea nalepó sũtepa, buki muni feletei, ama yó matere whirapené siré kweyóló, 12 yorape deyóló fãanalépó.

Pitané Yesupaae Kótóné sóró beteró betere whi Kerisopó yale fo

(Mat 16:13-28, Mak 8:27-9:1)

¹⁸ Téró, me sukamó eteyalepó. Ama yó matere whirape atimasisi maaté momã du bitu, ama atimapaee duraalu, “Ai so whi feané e-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁹ Ti fo depã, atimané duraalu, “Mepaae so whiné yaãta, wei tópuratere whi Jonpó, mepaae so whiné ti Elaijapó, mepaae so whiné ti mo take betale Kótóné kóló whirapekó kepaayóló bituraalu, du beterapó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depã, ama atimapaee duraalu, “Diãnéta e depóló kisipa mute?” yalepó. Atétepa Pitané duraalu, “Yaãta, Kótóné so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Kerisopó,” yalepó.

²¹ Ti fo depã, Yesuné atimapaee fo fotqiné duraalu, “Pitané ai yale fota, so whipaae momókó yaqse,” yalepó.

²² Téró ama duraalu, “Kale Whiné Naalema kae kae sekei ala saalo ai ape. Doasi whi disirapenekélé, mo so whimó Talepaae momaratero topo whirapenekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapenekélé, a mené dópóló, só deraalo ai ape. Téyaalotei, a momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²³ Téró ama yó matere whirapepaae duraalu, “Whi me de e fole tumó waai kisipa mutepa, ti naao yaaire ala tetéroló ya dóló oleraaire filipaa ni naotei beleyóló, betere dokó e sya ape.

²⁴ Mepaae so whi dené ama betere bete me ala yaqsórópóló amatei hotowaró kaae tapa, atétere so whiné betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, whi me dené yaalo ala eróturaalu, Talepaae naaopóló taalatepa, atétere whiné betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó.

²⁵ Betá whiné i haemó muó mole wisi wisi ɔla dekéro sóro betapaae du betere tuamó ama betere bete alutepa, ti me noa dupu wisikó saaloé?

²⁶ Mepaae whi de witu halemó, ekélé, yaalo fokélé tuenipó depa, kale Whiné Naalemakélé, Alimakélé, mo kae betere *en-sel-rapekélé* ama mo kae ere detamo wale sukamó, Whiné Naalemanékélé ai whi a tuenipó, yaalopó.

²⁷ Téyaalopa, yaalo diapaae mo i dere ape. Diá i daae mole so whi mepaae sukaiapatei, Kótóné tetéroló kaae tare ala mo kelaalopó,” yalepó.

*Yesuné ama tiki kae daane wale fo
(Mat 17:1-13, Mak 9:2-13)*

²⁸ Yesuné i forape yóló bitiré fóló, bokó waleró be de kemetepa, etéyalepó. Pita, Jon, Jems, atima Yesuné dape sóro du sorokó molepaae moma yaairaalu felepó.

²⁹ Atéro holóló momatu betaalemó, ama kelepaa kae daane wóo, ama deró betere kutikélé mo epée de kaae yó fóo, yalepó.

³⁰⁻³¹ Atére tuamó, whi tamo Moses-ró Elaijatamo mo kae ere detamo sókó wóló, Yesutamo fo du betepa kelalepó. Atima atéro du betale fota, Yesu a i hae taaróló hepen-paae momó fesaae faaire ala dokonóló, Jerusalem bemó eraalopó du betaalopó.

³² Pitaró ama fulumu whirapetamo noke fi turukó horóló kelalemó, kale whi tamo mo doasi ere de tuamó daalu, Yesutamo fo du betaalopó.

³³ Atéro, kale whi tamo Yesu taaróló faai depa Pitané duraalu, “Yó matere doa whi-ó, da fea etéro betere ala mo wisirapó. Dané diámó furu be sore tenaai kisipa mutapó. Me yamó tenóo, me Moses-mó tenóo, me Elaijamó tenóo, yaalopó,” yalepó. Aita, Pita a noa fo enénitepa, kóló kóló duraalu yalepó.

³⁴ Pitané atéro fo du betepatei, sako dorowóló atima husuratepa, doasi winé sukutu betaalopó.

³⁵ Ai sako dolomó i fo yalepó. “Ita, yaalo Naalepó. A sókó sóro, yaalo kae beteró beterapa, ama dere fo wosae,” yalepó.

³⁶ Ai fo yóló kemetepa kelalemó, Yesu a betá daapa kelalepó. Ama yó matere whirape atimané ai kelale alarape mo so whipaae ini, hiróló bitiré felepó.

*Yesuné dowi kepe tepeyóló betere naale
wisirale fo*

(Mat 17:14-21, Mak 9:14-29)

³⁷ Atéro be deyó hotepa, atima ai du sorokó mole tiki taaróló dorowou betaalemó, so whi mo hale ɔla kaae atamo tumó hokolaa yaai walepó.

³⁸ Ai so whi betó mole kua dolomó betá whi turukó holóló daalu, fo tokoróló duraalu, “Yó matere whi-ó, yaalo mo betá naale naao wisirale waaloé?”

³⁹ Suka fea dowi kepené a taneta depa, keteré yóló ama kóló dako sókó wua dapó. Até duraalu, dowi kepené a taaróló feni, fotokóné ama tiki feseróló, hó naasekélé sosoro faróló mo dorótua dapó.

⁴⁰ Até du betepa, naao yó matere whirapepaae hokonaaloé? yóló wosalemó, atima sunipó,” yalepó.

⁴¹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Mió i alimó kisipa tiki tiréni, dowaae fóló kópaae fu betere so whi-ó, diá tu wisi-paae fópóló e diatamo betale supa, ai naale ipaae dapesó ape,” yalepó.

⁴² Kale naale dapesó wou betepatei, dowi kepené haepaae taae deralepó. Atéro haemó mulu, feserótu betepa, Yesuné kale keperape foné sóro duraalu, ai naale

tuamó beteretei hokó faróló, alimapaee malepó.

⁴³⁻⁴⁴ Kótóné doasi fotokóné eralepóló, so whi feané kilituraalu, siratu betalepó. Yesuné atéro yale alamó so whi feané haió, i-a noa ala yalerópóló, siratu betepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yalo diapaae i yaaitere fo mo wisiyóló wosóló kisipa muae. Kale Whiné Naalema mo whirapené dópóló, mené eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

⁴⁵ Ama atéro yale fo kinóló moleteiné bete atima wisiyóló kisipa initepa wosaai yalemó, atima wituraalu taaralepó.

*Doasi topo whi de betaalóe yale fo
(Mat 18:1-5, Mak 9:33-40)*

⁴⁶ Téró, Yesuné ama yó matere whirape atimasisitei de doasi topo whi beteré yóló, u só derólu i só derólu dere ala kaae salepó.

⁴⁷ Atimané atéro mutere kisipa Yesuné kolóló, naale betá tao sóró turukó horóló ă daale demó daalalepó.

⁴⁸ Téró, ama atimapaee duraalu, “Whi me dené yalo doimó etei kaae naale wisiyóló dape supa, ti etei dape sirapó. Whi me dené ę wisiyóló dape supa, ti ę doteyale sekétei dape sirapó. Whi me de diă tuamó naale belekaamale aleyóló belei betepa, ti ă doasi whi ai betere ape,” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa wosóló, Jon-né duraalu, “Tale doa whi-ó, betá whiné naao doi yóló dowi kepe hokonótu betepa, ăta ďakó meipóló kisipa mutu, ďané ăpaae atékese yóló, sesé du betalepó,” yalepó.

⁵⁰ Ai fo depa, Yesuné ăpaae duraalu, “Di-aaq ă sesé yaqse. Ti noatepae, mepaae diătamo bóe dinitere whiă, ti diătamo mole whi ai ape,” yalepó.

Yesu wisiyóló dape sini yale fo

⁵¹ Téró, Yesu i hae taaróló hepen-paae dapesó holaai feleke deremó, ă me tikipaae faai kisipa muni, Jerusalem be huluapaae maaté faai fotokq yalepó.

⁵² Téró, Yesu ă nalo faairaalu, mepaae whirape beró naaire ęlatamo donoróló mulaai atimapi fópóló dotonatepa, atima Samaria hae tuamó țene bemó sókó felepó.

⁵³ Téyaletei, ai be hulua so whi feané ă Jerusalem bepaee faai wale kilitu, dape sinipó.

⁵⁴ Atétere ala kilitu, ama yó matere whitamó Jems-ró Jon-tamoné ăpaae duraalu, “Tale-ó, i be huluamó betó mole so whi fea hepen-mó mole si dorowópóló yae yóló kisipa mute?” yalepó.

⁵⁵⁻⁵⁶ Ai fo depa, Yesu ă fetée fóló atimaamo foné sóró, atima me be huluapaae felepó.

Betá whiné Yesupaae ya sya walapó yale fo

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Atéro atima fu betalemó, țu tuamó whi betané ăpaae duraalu, “Yă mopaae fupa, ti ękélé yătoró sya waalopó,” yalepó.

⁵⁸ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Hăonarapeta, atima fitere tiki yóo, barapekélé fiyaaire dépi daayóo eretei, Whiné Naalema betá toró mulóló fiyaaire tiki inipó,” yalepó.

⁵⁹ Atéro, whi mepaae duraalu, “Yă ę sya ape,” yalepó. Ai fo depa, kale whiné duraalu, “Tale-ó, folosóro ę yalo ayapi dourale fulapa, wisire?” yalepó.

⁶⁰ Ai fo depa, Yesuné ăpaae duraalu, “Sukune aqre whiné ti sukune whi dourópóló, yă ti Kótóné țeteróló kaae tare aqmó mole ala yó maté kweyae,” yalepó.

⁶¹ Atéro, me whinékelé duraalu, “Tale-ó, ę yă sya waaitei, yalo hae ayapaae kqleó fo ene faai kisipa mutapó,” yalepó.

⁶² Ti fo depa, Yesuné ăpaae duraalu, “Whi me de ama kutó ditu bitutei, đepaae kele mulatere whiné Kótóné țeteróló kaae tare aqmó mole kutó diraaire sunipó,” yalepó.

10

Yesuné 72 whirape doteyale fo

¹ Atéyale kqlipaae. Talené mepaae 72 whirape sóró beteróló, ă faai dere be hulua dokqpaee atimapi fópóló, tamo tamoyóló doteyalepó.

² Atéro doteyaae atimapaee duraalu, “Kutómó ęla mo dekéro ęlumépatei, ai ęla saaire whi betá doaló meipó. Tėrapa, ai ęla sere ala țeteróló kaae tare

Talené mepaae whirapekó ai kutópaee dotonópóló, Talepaee kemayae.

³ Diã bete haorape betere tuãpaee sip-sip hupu malerape kaae, yało i dotonaterere ape.

⁴ Diã furaalu *moni* detere bekélé, mo yokélé, hó bekélé, sóró faqse. Tũmó furaalu, so whĩpaee kqleó fokélé ini, fó betã yae.

⁵ Diã betã whĩné bemó sókó furaalu, Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala diã tuãmó mulópóló yae, fo betã yae.

⁶ Ai be tuãmó hosaa muni deyóló dua betere whĩtamo betepa, ti Kótóné hosaa muni deyóló dua betere ala ai whĩ tuãmó muaalopó. Meipa, ti ai ala diãtamo momó fesaae waalo ai ape.

⁷ Ai fitere bemótóró bitu, atimané diãmó matere qlaró weĩtamotóró nuku betae. Ti aita, diaađ diteremó kutómó dupu dono ai sere ape. Térapa, diã be dokq hqko fité kuni, fitere bemótóró fitua yae.

⁸ Téró, diã betã be huluamó sókó fenalemó, ai be hulua so whĩné diã wisiyóló dape sóró qla matepa, ti ai qlatóró nae.

⁹ Atéró bitu, ai be huluamó kisi daae mole so whĩ wisirótua yae. Diaađ atimapaee yó mótu, ‘Kótóné tẽteróló kaae tare alakélé diã beterepaee mo felekemó wale ape,’ fo yae.

¹⁰ Téyaalotei, diã betã be huluamó sókó fenalemó, atimané diã wisiyóló dape sinitepa, ti ai be bela tuãmó daalu, atimapaee i fo yae.

¹¹ ‘Diaađ yale alamó, diãné be hae đané hómó dakeretei diaađ keletómó i helekẽtere ape,’ fo yae. Diãné dowãae fu betepa, Kótóné tẽteróló kaae tare aqmó mole ala mo felekemó waalopa, diã diriyóló kisipa muae yae,” yalepó.

¹² Atéró, Yesuné ama yó matere whirapepaee duraalu, “Yało diãpaee mo i dere ape. Kótóné i haemó betó mole so whĩ taletere sukamó, Sodom be huluamó betó mole so whĩpaee doasi sekei ala eraalotei, diã wisiyóló dape sinitere be hulua so whĩpaee eraaire sekei alata, mo doasi bosenóló eraalo ai ape.

¹³ Korasin beró Betsaida be huluatomómó betó mole so whĩ diã tuãpaee doasi sekei ala waalopa, diã mo wió

yae. Ti noatepaee, i be hulua tamomó erale kelemei kaae, Tair-ró Saidon be huluatomómó eróluaşóró, ti atima mo taketitei yei kuti bukóo, kili diyóo, yóló kisipa feteyóló bituãpó.

¹⁴ Téyaalotei, Kótóné fo tokóló tale dere sukamó Taia-ró Saidon be hulua so whĩtamopaae sekei ala eraalotei, diãpaeta, ai bosenóló mo doasi sekei ala eraalo ai ape.

¹⁵ Diã Kapeneam be hulua so whĩ-ó, diaađ kisipané diã Talené ó şãpaee dapesó horaalopóló de? Meipa, doa kqleó. Whĩ mo ti sukóló aluyaaire dolopaaetei derepaalo ai ape,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, Yesuné ama yó matere whirapepaee duraalu, “Mepaae diaađ dere fo wosetere so whĩné ti yało dere fokélé wosetapó. Mepaae so whĩ dené diã hqratepa, ti ekélé hqratapó. Téretei, mepaae whĩ dené yało dere fo woseni nisyóló hqratepa, ti ę dotẽyale whĩkélé hqratapó,” yalepó.

¹⁷ Téró, kale dotẽyale 72 whirape hẽkesetamo momó fesaae wóló duraalu, “Tale-ó, đané naao doi yóló dowi keperape doló hqkonatepa, đané dere fo mo betã wosóló fua dapó,” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Hepen bemó dowi Satan epée đẽ kaae fitã deté i haepaae dorowapa kelalepó.

¹⁹ Dowi wuliró tqrapetamo diãné tẽya depa, đané bóe whĩ Satan-né bole fotokqné diã doraalomeipó.

²⁰ Ti ai alata motei, kale dowi keperape diã aqmó sukóló beteremó hẽkeseni, hepen bemó diaađ doi aseýóló moleteimó betã diã hẽkesetu betae,” yalepó.

²¹ Atéyale sukamó, Yesu ą Đei Kepe Wisiné fotokqratepa, doasi haĩné sukutu duraalu, “Hepen beró haetamo aleóló muló betere Aya Tale-ó, *skul* yóló doasi kisipa sere whĩraperó fea ala tuẽre whĩrapetamoné kelaşóró kinóo, ketei aqre whĩrapené kolópóló, haqearóo dere kilitu, yało yãpaee mo kée yóló, naao doi sóró horatapó. Aya-ó, aita mo naao kisipa mole alatóró erapó,” yalepó.

²² Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai ala feata, yało tẽteróló kaae tanópóló,

Ayané epaae meló beterapó. Whi betanékélé Naalema tuéni, Alimané betá tuérapó. Atére kaae, Alimakélé whi betané tuéni, Naalemané betá tuérapó. Atérené Naalemané ama Aya i ape yóló yó melaai tué mole so whipaae yó matepa, ai so whiné maaté Alima tuénérápó,” yalepó.

23 Téró, Yesu á ama yó matere whirape atimanale bitu, á atima beterepaae feté fóló duraalu, “Mió diaaq kelené i kilitu betere ala tué sere so whi Kótóné wisiró beterapóló, haíné sukutu beterópóló yae.

24 Ti noatepae, yálo diáppaae mo i dere ape. Mió keletere ala take betale kóló whiraperó topo whirapetamoné kelené deté waletéi kilini yóo, diaaq wosetu betere fokélé wosené deté waletéi woseni yóo ipakalepó,” yalepó.

Samaria whiné Juda whi tao sale fo

25 Téró, Moses-né asere fo yó matere whi betá turukó holóló Yesu súsóró duraalu, “Yó matere whi-ó, é mo ti betó tawaairaa, noa alakó yaaloé?” yalepó.

26 Ti fo depa ama duraalu, “Ai asémó noa fo ere? Ai yóló muló betere fo dosáatu, naao noa kisipa mute?” yalepó.

27 Ai fo depa, kale whiné áppaae tokó mótu duraalu, “Tale Kótópaae hekesené sinóló yaala sókó fole alata, naao hosaa turónékélé, kepe turónékélé, fotokó turónékélé, kisipa tiki turónékélé, du betae. Tétu, naaotei yá hekesené sukutu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé, atéro hekesené sukóló yaala sókó fu betae,” yalepó.

28 Ti fo depa, Yesuné kale whipaae duraalu, “Aita, naao mo dono tokó matapa, yá mo ti betaasepóló, ai alatóró hále yó tawae,” yalepó.

29 Téró kale whiné ama yale fonétei á só deranépa, á donore whi aoyóló Yesupaae woseturaalu, “Naao epaae be whipó dere fo-a, demó de?” yalepó.

30 Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Whi betá i Jerusalem be taaróló, Jeriko bepaee durupu betalepó. Téyalemó, qlémi nokole whirape tú tuámó melaai muóló, ama kuti sorokóló taae faróló á susupuróló felekemó sukáai du betepa atima felepó.

31 Atéro, Talepaae momaratere whi betá ai kale whi derepele tumó durupuraalu kelalemó, kale whi tumó mupa, dekeróló á demó derepelepó.

32 Atétepa, betá Lipai fake whi ákélé sókó walemó, kale whi sinóló mupa kolóló, dekeróló ákélé demó felepó.

33 Téyaletei, betá Samaria whi ákélé kale whi mole tikimó sókó wouraalu kelalemó, kqlei ala epa kilitu, ama tao saai kisipa mualepó.

34 Atéturaalu, á kale whi mole felekepaae fóló, kale whiné dealére tikimó *wel* weiró *wain* weitamó dilóló dokalepó. Téró, kale whi ama *donki* hupu tómó beteróló fóló, uké whirape fitua dere bemó beteróló, kale whi ama mo wisiyóló kaae tarepó.

35 Téró, be detepa hika kale whiné ama *silpa moni* tamo sóró, kale uké whirape fitere be kaae tare whipaae duraalu, ‘Yálo i matere *moniné* á kaae taté felalemó, ai *moni* tamo kemetepa, ti é wóló naao *moni* yálo tokó melaalopa, á mo wisiyóló kaae tawae,’ ” yalepó.

36 Téró, Yesuné kale Moses-né asere fo yó matere whipaae duraalu, “Naao kisipané i whirape sorekó mé whi kale dale whiné ama be whi kaae aoyaleé?” yalepó.

37 Ti fo depa, kale whiné momó tokó mótu duraalu, “Kqlené sukutu tao sale whipó,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné áppaae duraalu, “Ama yale ala kaae, naaokélé yaai fae,” yalepó.

Yesu Mataró Meriatamo betere be huluamó betale fo

38 Téró, Yesu á ama yó matere whirapetamo tumó fité woló, Mata betere be huluamó sókó wapa, Matané átamó betaai dape salepó.

39 Matané kema Mariakélé Yesuné hó aqmó bituraalu, ama dere fo wosetu betalepó.

40 Atétu betepatei, Marta á atima naaire qlamó bipi du bituraalu, ama yó matere fo wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale so Yesu beterepaae wóló áppaae duraalu, “Tale-ó, é yálo wotoró depe tukó wei ala du betepa, ama é tao sene wópóló, naao áppaae dumié?” yalepó.

⁴¹ Ti fo depa, Talené ɔpaae duraalu, “Ti senaale Mata-ó, yɔta mepaae ala noa yaaloé yóló, doasi whaalía du betereteiné yɔ ai só deró betere ape.

⁴² Téretei, mo doasi topo ɔla betɔ yɔ seni, yɔyɔ ai ere ape. Mariané ama betɔ mo doasi topo ɔlapóló kisipa muóló sóró taretei ɔané fasó saalomeipó,” yalepó.

11

Yesuné Talepaae moma dere ala yó melale fo

(Mat 6:9-15, 7:7-11)

¹ Téró me sukamó. Yesu ɔ me tikimó bitu, moma du beterepó. Atéró, moma yóló kemetepa, ama yó matere whi betané ɔpaae duraalu, “Tale-ó, Jon-né ama yó matere whirapepaae Kótópaae momatere ala yó melale kaae, naao ɔakélé yó melaasepé,” yalepó.

² Ai fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diaaɔ Talepaae moma dere ala etéro yae. ‘Aya-ó, yɔta dowi ala mo betakélé munire Kótó betereteiné so whi feané naao doi wisinaale doasi mulópóló yae. Naao tetéroló kaae tare aomó mole ala wisi wópóló yae.

³ Be de dokó betɔ betámó ɔané naaire ɔla naao sumó ɔlae.

⁴ Mepaae so whiné ɔapaae erale dowi ala kwia tani, me ɔla meipóló hɔle kemeratapa, ɔané dowi ala kwiakélé naao hɔle kemerae.

Téturaalu, sɔ sere alané ɔa deé nalaosóró, naao ɔa ɔlisóró fae.’ ”

⁵⁻⁶ Téró, ama atimapaae duraalu, “Diakó betɔ whiné ama fulumu whi saletómó wóló betepa, ɔ diliki sɔ tuɔtamo ama noma beterepaae fóló duraalu, ‘No-ó, yɔlo fulumu whi mióti sókó waleteteiné naaire ɔla meitepa, yɔpaae *bred* o bula sorekó ɔ maletamó melaasepé fo dekéro yó tapa, noa ala yaaloé?”

⁷ Ai be dolomó betere whiné i fo yaalopó. ‘Be tɔ kinóló yɔlo naale senaale tamó fireteiné turukó holóló, naao kematere ɔla menané nipa, ɔpaae dotopoi fo ekesé,’ dua dapó.

⁸ Yɔlo diɔpaae i dere ape. Kale whi ɔ halainé kematóró hɔle yó tapa, ama

fulumu whi turukó horóló kematere ɔla manénipatei, mo sumótóró melaalo ai ape.

⁹ Atérapa, yɔlo diɔpaae i dere ape. Talepaae me ɔlakó kematepa, ai kematere ɔla melóo, keketepa ti ai ɔla mo kolóo, tɔ tukiyae yóló tɔ dupa, ti tukiyáo yaalopó.

¹⁰ Ti noatepae, mepaae kematere so whiné ti mo sua dapó. Mepaae so whiné keketepa ti ai ɔla mo kilitua dapó. Mepaae so whiné tɔ tukiyae yóló tɔ dupa, atétere so whi wópóló tɔ tukitua dapó.

¹¹ Diakó me whiné diaaɔ naale senaalené yakópóló kematepa, ya taaróló, dowi wuli male melaaloé?

¹² Ó naao senaale naalené ba kekó ‘Aɔlae’ depa, ai kematere ɔla taaróló, whi tukó nokole tɔ melaaloé? Meipó.

¹³ Diɔ dowi ala du betere whirape bitutei, diaaɔ naale senaalemó wisi wisi ɔla matere ala diaaɔ ai kisipare ape. Atére kaae, mepaae so whi dené Deji Kepe Wisi kematepa, ó hepen-mó betere diaaɔ Aya Talené mo melaalo ai ape,” yalepó.

Yesupaae Belsebul-né fotokɔratepa dapó yale fo

(Mat 12:22-30, Mak 3:20-27)

¹⁴ Téró me sukamó etéyalepó. Dowi kepené whi betɔ kóló nomonó betepa, Yesuné dóló hɔkonalepó. Atétepa, kale dowi kepe sókó furaalu, ama fo kaae sóró deremó, ai touró betere so whi feané sirayalepó.

¹⁵ Atétepa, mepaae so whiné duraalu, “Aita, dowi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokɔratepa, dóló hɔkonótu beterapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, mepaae whirapené ama noa ala deró ɔ sɔ sóró kaae kilituraalu, ɔpaae hepen bemó mole betɔ fareyópu eratapóló ɔané kisipa yaaipa, erae yalepó.

¹⁷ Atéró mutere tué tiki Yesuné kisipa yóló atimapaae duraalu, “Mepaae doasi topo whirape atimané tetéroló kaae tare tuámó atimasisitei bóe dupa, ti tetéroló kaae tare ala mo haepaae doropóló doyóo, betɔ be huluamó betó mole so whikélé atimasisitei bóe dupa, ti ai be haepaae doropóló mo doyóo yaalopó.

¹⁸ Satan ama fake atimasisitei bóe dupa, ti ama tetéroló kaae tare ala netéro fotokó

buaaloé? Yalo i dere fota, diaaḡ ɛpaae ya dowi keperapené topo kepe Belsebulné fotokoratepa, hōkonótu beterapó depa i dere ape.

¹⁹ Ti diaaḡ ɛpaae topo kepe Belsebulné fotokoratepa, dóló hōkonalepó dere-a, diḡ fakenékélé dóló hōkonótu betere ala né fotokoratepa de? Motamo Kótóné fotokḡ bulatepa dapó depa, ti fo tokóló taletere sukamó atimanétei diḡ só deraalopó.

²⁰ Téretei, yaḡlotamo Kótóné fotokḡné dowi keperape dóló hōkonélipa, ti Tale Kótóné tḡteróló kaae tare aḡmó mole ala diḡ tuḡpaae wóló i mole ape.

²¹ Fotokḡ bole whiné be ó ɔla ɔla mepaae whiné doraḡsóró, sesé duraalu, kale whiné ama tḡró dikitamo tawóló, siki siki yóló kaae tapa, whi mené doraalomeipó.

²² Téretei, mepaae doasi fotokḡ bole whiné bōe sókó wouraalu, kale doasi fotokḡ bole whi dóló tḡteróló, bōe dele ɔla ɔlakélé fea fasóló, ama bemó muó mole wisi wisi ɔlakélé fea sóró ama be whitamó ḡli yaai sóró fulapó.

²³ Whi me de ɛtamo betamó bitinipa, ti ɛtamo bōe dilapó. Whi me de ɛtamo bitu, ɛ fasóló ɔla ɔla betapaaeróló munénitepa, ai whiné yaḡ ɔla ɔla hōko besekératapó.

²⁴ Atéró, kale dowi kepe whiné depe tuḡmó beteretei, sókó furaalu kópui hae tikipaae ḡ feléyóló betaaire tiki kekḡairaalu fua dapó. Atéró fóló, kekenalemó betaaire tiki kilinitepa, ḡ take betale be kelaai momó fesaae faai dapó dua dapó.

²⁵ Atéró ḡ sókó wóló kelenalemó, kale be wisiyóló fuóló taae faróló, wisiró betepa keletapó.

²⁶ Téró, kale dowi kepe ḡ momó fóló, mepaae dowi ala mo turó faane weikeró keperape dape sóró, kale bepaae momó bitḡ walapó. Atétepa, kale whi ḡ take bitu sawa doyaḡletei, mió mo ti doyó faalopó,” yalepó.

²⁷ Atéró Yesuné ai forape du betepa, so whi fea betó mole kuamó so betḡné fo fakeyóló duraalu, “Ya deyóló awḡ male so naao hae Tale Kótóné wisiró beterapa, ḡ hainé sinóló beterḡpóló yae,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai dukiratere fota mepaae whi de Kótóné fo wosóló, sya fóló erótu betere so whita, Tale Kótóné wisiró betereteiné hainé sukutu beterapó,” yalepó.

Yesupaae me ala yaairemó dere fareyḡpukó erae yale fo
(Mat 12:38-42, Mak 8:12)

²⁹ Téró, so whi fea wóló touró betepa Yesuné duraalu, “Mió i alimó betere so whi dowi alané faanutei, ɛpaae doasi sira yaaire me fareyḡpukó erae du beterapó. Tépatei, me kae eraalomeipa, mo take Jonapaae erale ala kaae betḡ eratepa kelaalo ai ape.

³⁰ Ti noatepae, Ninipa so whiné Jonapaae erale fareyḡpu kilituraalu, ita Kótóné dotonale whipóló kisipa moipakalepó. Atéyale kaae, mió i alimó betere so whinékelé Whiné Naalemapaae eraterale ala kilituraalu, ita Tale Kótóné dotonó betere whipó kisipa muaalo ai ape.

³¹ Betḡ Saoti hae kwia tḡteróló betere doasi topo *kwin* soné mió i alimó betó mole so whitamó fo tokóló taletere be demó, diḡ só deraalo ai ape. Ti noatepae, ai sota hae kwia dene falepaae bitu wóló, Solomonné fosó fosói kisipa muóló yó matere fo wosaai walepó. Téyaḡletei, Solomonné mole kisipa bosenóló whi betḡ i betere ape.

³² Téretei, Ninipa be hulua so whiró diḡ mió i alimó betó mole so whitamó só deraaai fo tokóló taletere be demó atimanétei diḡ só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, kisipa tiki feteyalepó. Tépatei, Jonakélé tḡteróló bosenée fale mo doasi seké whi betḡ wóló i betere ape.

Keleta tiki fea deró betere sa supó yale fo
(Mat 5:15, 6:22-23)

³³ Mo whi betḡnékelé, *lamp* sa deróló kinéli tikipaae ó nukuné husiróló mulótimipó. Deróló daalótua dere tikimótóro mulótua dapó. Mepaae so whi be dolopaae wapa, ai demó beterḡpóló, deró beterapó.

³⁴ Naao keleta, ti tiki turó deró betere *lamp* sa su ai ape. Naao kele tamo wusuró wisipa, ti naao tikikélé turó derapó. Téretei,

naao kele tamo wusuró dilikipa, ti naao tikikélé turó dilikirapó.

³⁵ Naao tiki tuámó dó tare de diliki yaosóro, mo hotowa yóló kaae tawae.

³⁶ Térapa, naao tiki turótamo depa, ti tiki me kwiapaae sawa dilikikélé ini, tiki featóro deyo furaalu, belapaaekélé sókó faalo ai ape,” yalepó.

Yesuné Farisi whirapepaae wiyó yae yale fo

(Mat 23:1-36, Mak 12:38-40, Luk 20:45-47)

³⁷ Yesuné ai fo yóló kemetepa, Farisi whi betané atamo ɔla naairaalu ama bepaae dapesó fóló, ɔla nukuaterere ni fake tómó tiróló beterepó.

³⁸ Atéru, Yesu ɔla naairaalu, atimané mara mole ala sya furaalu, folosóro ama naase fokunitepa, kale Farisi whi ɔ hokomó sókó fu sirayalepó.

³⁹ Atétepa Talené apaae duraalu, “Aita motei, diɔ Farisi whiné ɔla nokole nukuró wutitamo hɔle tómó ere bólu maaté fukutua dapó. Téturaalu, diaaɔ tiki tuapaaeta, ti fea ɔla senée yóló ekeletere alaró ukusitere alatamoné ai faane ape.

⁴⁰ Diɔ okokoi tué mole whirape-ó, Kótóné diaaɔ tó tikimó ere ala fea taleturaalu, u tuapaaekélé tale dumipóló de?

⁴¹ Diaaɔ nuku tuámó mole ɔla sóro yolealere so whi tao sóro melae. Atétepa, ti diaaɔ tiki tuámó ere ala fea Kótóné kilitu, mo kokorapó fo yaalo ai ape.

⁴² Farisi whirape-ó, diɔné kutómó ere sawa ɔlakélé naase tamo supa, dekeyóló beta Kótópaae hɔle móturaalutei, mo donotóro taletere alaró Kótópaae yaala sókó fole alatamo sisópaae erótu beterepó. Atére alamó doasi sekei ala diɔ tupaae waalopa, wiyó yae. Donoyóló taletere alaró Kótópaae yaala sókó fole alatamo touróló, Kótópaae hɔle matere alakélé uasóro mo wisi uapó.

⁴³ Farisi whirape-ó, diɔ fo wosetere bepaae furaalu, doasi doi mole whirape bitua dere tikimótóro betaai ekele yóo, ɔla dotonaterere tikimó daalukélé, so whiné doasi whi wisi-ó yóo, yóló dukiraterere kokomó ai ala dua dapó. Atétere alamó diɔpaae doasi sekei ala waalopa wiyó yae.

⁴⁴ Farisi whirape-ó, diɔta u tupaae whi dou epatei hɔle tiki aɔpa, ai tómó so whi fua wua du beterepó. Ti diɔta, douró betere whi kaae aɔrapa, wiyó yae,” yalepó.

⁴⁵ Tétepa, Moses-né asere fo yó matere kisipa fosóre whiné apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, naao ai dere forapené da mo ti só deratapó,” yalepó.

⁴⁶ Ti fo depa Yesuné duraalu, “ Moses-né asere fo yó matere whirape-ó, diaaɔ so whipaae i ala yae, i ala yaose, du betere alata, doa sekei ɔla so whiné hulúmó belerótu dere kaae du beterepó. Ai sekei ɔla diaaɔ belerótu bitutei, atima fasóló tao sere alamo dumipó. Atétepa, diɔpaae waaire sekei alamó wiyó yae.

⁴⁷⁻⁴⁸ Take diaaɔ noutererapené dale Kótóné kóló whirape dourale tiki be wisiyóló tenótu beterepó. Mió atétepa betere alané diaaɔ ayarapené whi dale ala wisirapóló, hakeamó yó matapó. Atéteremó diɔpaae doasi sekei ala eraalopa, wiyó yae.

⁴⁹ Atétepa betale alamó Kótóné ama fosó kisipa sya furaalu, i fo erapó.

‘Yalo kóló whiraperó aposel whirapetamo atima beterepaae dotonaalotei, mepaae whi mo ti dóo, mepaae hɔle susupuróo yaalopó,’ erapó.

⁵⁰ Atétepa, mo take kaae sóro dilé wale kóló whirapené samearó mió diaaɔ du betere whirapené sameatamomó kwia turó mió i alimó betere so whi diaaɔ saalo ai ape.

⁵¹ Ita, mo dapó. Atéyaaire alata, Abel-mó kaae sóro dilé wóló, kale momaterere bemó Kótópaae simó sukulaa dalaterere tikiró kae tukóló muló betere be ke tuámó dale whi Sekaraiamó dale yóló kwia feata, mió i alimó betó mole so whiné saalopó.

⁵² Moses-né asere fo yó mótu betere whirape-ó, Kótóné mo bete mole alapaae sókó faaire so whi faosóro tu tukitere ki diaaɔ fasó salepó. Ti diɔta, ai tumó fumitei, atima faai du betere so whi diaaɔ sesétepa beterepó. Atétere alamó diɔ doasi sekei ala saalopa, mo wiyó yae!” yalepó.

⁵³ Ai fo yóló kemetepa, Yesu ɔ felemó, kale Farisi whiraperó Moses-né ere fo yó matere whirapetamoné ɔ só deraairaalu, deteraai fo du betalepó.

⁵⁴ Aita hãle mei, ą hãsóó kó fuléro kelaai kae kae wosetere fo du betalepó.

12

Farisi wh̄rape wisiyóló kaae tawae yóló yale fo

(Mat 10:26-33)

¹ Atéro, so wh̄i mo dekeró wale tikimó hae tiki faapa, folosóó Yesuné ama yó matere wh̄rapepaae duraalu, “Farisi wh̄rape tuámó bole yist diãpaae tekaşóó hotowaró kaae tawae. Atimata tiki tuãpaae dopatei, tó tikimó hãle wisire nisi du beterapó,” yalepó.

² “Mió kilini hiró betere ala fea, take hãkearatepa so wh̄i feané kolóló tué yaalopó.

³ Diaağ diliki tuámó du betere fo demó depa wosóo, be dolomó dua kikiti dere fo be huluamó daalu fakeyóló depa so feané wosóo, yaalopó.

⁴ Norape-ó, diãpaae i dere fo wosae. Mepaae wh̄rapené diaağ tó tikita dóló sukunaalotei, take diãpaae me ala eraalomeipa, ai alapaae wiyağse.

⁵ Wiyaai depata, ti naao mo tikikélé, kepe betekélé, doróló mo ti dó tare sipaae deraire fotokọ bole Kótó betera, ąpaae betã mo doasi wiya.

⁶ Sonaai *moni* ke tamoné aporó ba belekaatikiki dupunérapó. Atére barape betakélé Kótóné kisipa keterótimpó.

⁷ Diãta, ai ba belekaatikitamo suni, Kótóné ama hosaa mole doasi ọla ai ape. Diaağ topo nikiélé Kótóné ama sumó dosãayóló kisipareteiné diã wiyağse.

⁸ Yało diãpaae mo i dere ape. So wh̄i feané kele tómó mepaae wh̄iné duraalu, Yesuta ę tetéro kaae tare Talepó depa, Wh̄iné Naalemanékélé Kótóné *ensel-rapéné* keletómó ą yało fo eratere wh̄ipó yaalopó.

⁹ Téyaalotei, wh̄i me dené so wh̄i feané keletómó ą Keriso fake meipó depa, ti Wh̄iné Naalemanékélé, Kótóné *ensel-rapéné* keletómó ai wh̄i ą kisipanipó yaalopó.

¹⁰ Mepaae wh̄i dené Wh̄iné Naalema eróló foné só deratepa, ai dowi ala kwia kemeróló aluranérapó. Tépaitei, kale Deį Kepe

Wisiné ditere kutó faleyóló só deratepa, ai kwia mo aluranéripó.

¹¹⁻¹² Bóe wh̄rapené fo wosetere bepaae ó so wh̄i tetéro kaae tare wh̄rapepaae ó *Gavman*-né sóró betero betere topo wh̄i beterepaae fo tekaai dapesó fupa, diã noa fo yaaloé yóló, whaalia yağse. Ti noatepae, atétere sukamó diaağ yaaitere fo fea Deį Kepe Wisiné yó melaalo ai ape,” yalepó.

Néli wh̄iné hoko ala yaletei fo salepaae dó faróló yale fo

¹³ Tétepa so wh̄i fea touró betere kuamó, wh̄i betané Yesupaae duraalu, “Yó matere wh̄i-ó, yało no dãmoné ayané mómu ọla ọla bukóló, emale melópólópa, naao yało nopaae yae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Ti wh̄i-ó, diaamomó ọla ọla bukóló melópóló né ę sóró beteralee?” yalepó.

¹⁵ Téro ama atimapaee duraalu, “Kae kae ọla fea senée yóló au nokole alané diã doraşóó, mo hotowaró kaae tawae. Ti noatepae, ọla ọla mo dekeró sóró tare alané wh̄i betero bitinipó,” yalepó.

¹⁶ Téro, ama atimapaee fo sale fo etéro yalepó. “Beta néli wh̄iné ama diyale ke kutómó ọla dekeró salepó.

¹⁷ Ai ala kilitu, ama etei kisipa mualepó. ‘Ama kutómó yó mole ọla mulaaire tiki meipóló,’ ą fomo du betalepó.

¹⁸ Téro ama duraalu, ‘Yało ọla ọla mulaai teale be fisikóló mo doakale be teyóló yało kutómó sere ọlaró mepaae wisi wisi ọlatamo mulaalopó.

¹⁹ Atéroló yałotei etei fo enérapó. Ę ọla ọla mo sumó moleteiné mió me kutó dini doasi ba fomó şa nóló hãle bitu, mole ọlaró weıtamo maaté haıtamo nukulé fu betaalopó,’ ere fo kisipa muni airapó.

²⁰ Tépaitei Kótóné ąpaae duraalu, ‘Kisipa okokore wh̄i-ó, naao betere bete mió dilikitamo yało tokọ sirapa, naao donoróló mulale ọla né saaloé?’ yalepó.

²¹ Wh̄i me dené mepaae ọla ọla wh̄i tao sóró hãle móturaalu, ita Kótópaae matapóló kisipa muóló meni, ątóró néli wh̄i betaai dapóló fea ọla ekeleyóló betapaae du betepa, ti i ere fo ai wh̄ipaetóó eraalo ai ape,” yalepó.

Naaire ɔla ó yagare ɔlamó whaaliala yaqse yale fo

(Mat 6:25-34)

22 Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Yalo diapaae i dere ape. Diɔ naaire ɔla meitepa, noa naaloé yóló whaaliala du betaqse. Nao tikimó kisipa mutu, kutikélé noa saaloé yóló whaaliala du betaqse.

23 Nokole ɔlata, wisi ɔlatei whiné betere beteta, mo doasi ɔlapó. Kutikélé wisi ɔlatei, whiné tikita mo doasi ɔlapó.

24 Barapené dere ala kolóló kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae bilyóo, ɔlumé depa sóró bepaae mulatere alakélé yóo, dumipó. Tépaitei, Kótóné atima kaae taru, betere dokɔ fea atimané naaire ɔla mótua dapó. Hepen bemó betere diaaɔ Ayané barape kolósu, diɔ kolósu depa, diɔ so whipaae ama hosaa mo turó mulapó.

25 Diakó beta whiné ama betaaire alamó kisipa muóló whaaliala duraalu, ɔ betaaire ba fo sɔmó ɔloranére?

26 Ai sawatamo ala diané enénipa, ti mepaae doasi alarapemó noatepa whaaliala du betere?

27 Hɔle yó mole nerape fuatere ala kolóló, kisipa muae. Ai ne fua kémi bisikóló kuti nomotumitei, ama ere au wisi kelaalo mo kokɔrapó. Atére auné Solomon-né derótua yale kokɔi kutiné au bosene falapó.

28 Diɔ kisipa tiki sawa tiró betere so whirape-ó, haemó hɔle yó mole nerapeta mió maaté yóló dó simó biliraaire ɔlatei, Kótóné wisiyóló aurótua dapó. Ai nerapepaae erótu betere alakélé mo bosenóló, diaaɔ deraaire kuti Kótóné sɔmó melaalomeipóló de?

29 Diané naaire ɔla ó weimó hosaa turó muóló noa naaloé yóló doasi whaaliala du betaqse.

30 Ti noatepae, hɔle hɔko betere so whi feané ai ɔla saai dapóló ketekɔ buóló wóputu beteraipó. Ti diané yayatere ɔla hepen bemó betere diaaɔ Ayané ama mo tuɔrapó.

31 Térapa, Kótóné tɔteróló kaae tare aɔmó betaai dapóló, ketekɔ buóló kikitu betepa, ti yayɔ du betere ɔla ɔla ama sɔmó melaalo ai ape.

32 Yalo *sipsip* hupu malerape-ó, diaaɔ Ayané ama tɔteróló kaae tare ala ɔ wisi kisipa muóló haɔtamo diámó hɔle melaalopa, whaaliala yaqse.

33 Térapa, diaaɔ muó mole ɔla dotonóló *moni* sóró mepaae yolealere so whimó hɔle melae. Atétere alané hɔle muó tawópóló, *moni* detere be wisi aletapó. Atétepa, ti wisi wisi ɔla hepen bemó hɔle muó taru, kemekélé yaalomeipó. Aimó ɔlémi nokole whikélé, hoséli ó ero sinékélé, turukóló do-raalomeipó.

34 Mé tikimó nao wisi wisi ɔla mupa, ti nao hosaakélé aimótóró mulapó,” yalepó.

Kutó mo wisiyóló kaae tawale fo
(Mat 24:42-51)

35 “Diɔ kutó dine faairaalu kuti deróló bitu, sarapekélé duku beterópóló, ɔeróló mulae.

36 Ti atétere alata, mepaae kutó diratere whirape atimané doasi whi beta so dokotere be demó detere ɔla nale feletei fesaae wópóló, kaae tatu dere kaaepó. Atépa, kale whi wouraalu be tu dupa, ɔ be dolopaae holópóló, hapale atimané be tu tukɔyaalo ai ape.

37 Atéro, atima tɔteróló kaae tare whi wouraalu keleralemó, ama ɔla ɔla mo wisiyóló kaae tapa, ɔ hekeseturaalu atimapaee mo wisi ala eraalopó. Yalo diapaae mo i dere ape. Kale topo whi ɔ kuti wisi deróló, ama kutó diratere whirape wópóló ɔpi fóló, ɔla nokole ni fake tó mó kaae tawóló betaalopó.

38 Kale doasi whi ɔ be diliki tuámó ó be teó ɔterepaae sókó wouraalu ama kutó diratere whirape keleralemó, fea ɔla ɔla sɔmó donoró betepa, ɔ hekeseturaalu atimapaee mo wisi alatóró eraalo ai ape.

39 Tépaitei, i dere fo mo diriyóló wosóló tuɔ muae. Beta be talené ama be fulukóló ɔla ɔla ɔlémi saaire whi i sukakelemó waalopóló kisipa uasóro ti ama be fulukóló ɔla ɔla sóro fópóló kaae tawuɔ meipó.

40 Térapa, diakélé hotowaró donoróló betae. Ti noatepae, kale Whiné Naalema waalomei nisiyóló mokɔleyaa yóló betere tuámó waalo ai ape,” yalepó.

41 Tétepa Pitané duraalu, “Tale-ó, nao ai fo salepaae dó faróló dere fo-a, dapaae

maaté dépé, so whi feapaaekélé de?” yalepó.

⁴² Ai fo depa Talene duraalu, “Beta fosó fosóre kutó diratere whi ama doasiné dere fotóró wosóló eró tapa, mepaae kutó diratere so whi apaae teteróló kaae tawae enérapó. Tétu, tukóló muló betere sukamótóró atimané naaire ɔla maté fɔpóló, ama naase tuamó mulóló a fulapó.

⁴³ Téró kale doasi whi a momó fesaae wouraalu keleralemó, ama diyae yóló fele kutó mo wisiyóló dipa kilitu, ai whipaae mo doa hɛkesené sinóló mo wisi ala eraalo ai ape.

⁴⁴ Yalo diapaae mo i dere ape. Kale topo whiné ama ɔla ɔla fea ai whipaae naao mo wisiyóló kaae tawae yóló ama naase tuamó mulaalopó.

⁴⁵ Tépatéi, kale kutó diratere whiné ama etei kisipa munérapó. ‘Yalo doasi a foloti feletei hapale wómipó,’ dua dapó. Atéreteiné, a bitu mepaae kutó diratere whiraperó sorapetamo fokosói ala yóló, du beteró a ɔlaró wɛitamó dekéro nóló topo doyóló keyaa faalopó.

⁴⁶ Atéru kale doasi whi waalopóló kisi-pani, mokɔleyaa yóló betere tuamó a sókó wouraalu, kale whi diyóló turukópi sóró kisipa tirénire so whitamó touyóló beterópóló, hɔkó faraalopó.

⁴⁷ Ai whiné ama doasiné mole ama kisipa tué irutei, a donoróló bitu doasiné dirae yale kutó diréniyalemó, fokosói ala yóló mo doasi susupuraalo ai ape.

⁴⁸ Téyaalotei, mepaae kutó diratere whiné atima doasiné mole kisipa bete wisiyóló sinipa, ti ai whipaae kwia mótukélé sawa tétitóró melóo, dele alakélé dekéro ini, tétitóró dóo yaalopó. Nalo kale doasi wóló, ama doasi alarape teteróló kaae tawae yale whipaae duraalu, yalo yapaae melóló fele kutórape fea maé yóló wosaalopó. Mepaae so whiné me whipaae duraalu, ‘Dané ɔla ɔla kaae tawae,’ yóló huyóló mélipa, ti atima momó fesaae wou ama male suróló maé yóló wosaalopó,” yalepó.

Fake tekeyóló, betaalopóló yale fo
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Eta i haepaae waleteita si sóró walepó. Ai si i haemó mo hapale dó

holópóló, mo taketi noke uapóló kisipa mutapó.

⁵⁰ Tépa, e mo kae wɛi tópuaaire ala beta moletei kemeraai kaae taru, mo doasi sekené sukutu beterapó.

⁵¹ E i haepaae waleteita, diaaɔ kisi-pané diá i haemó betó mole so whitamó hosaa muni deyóló dua betaaire ala sóró walepóló de? Meipó. Yalo diapaae mo i dere ape. Eta, diá fake tekeyóló beterópóló, tekenale walepó.

⁵² Atérené mió i betere alimó kaae sóró, beta bemó aporó so whi betepa, atimasitei bóe dóló tekeyóló, sore whi kae betóo, tamo whi kae betóo, yaalo ai ape.

⁵³ Atimasisi atéro fake tekeyóló kae bitu, alimané naaletamo bóe dóo, naalené alimatamo bóe dóo, hamané senaaletamo bóe dóo, senaalené hamatamo bóe dóo, whiné hama hyama sotamo bóe dóo, hyama soné ama whi hama sotamo bóe dóo, yaalopó,” yalepó.

Dere ala kilituraalu i ala yaalopóló kisipa yaaire fo
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Téró, Yesuné aimó touró betere so whipaae duraalu, “Suka doropolepaae sako hɔkolo depa kilitu, etei fo dua dapó. Mió hali waairaaalu ai dere ape deretei, motóró wua dapó.

⁵⁵ Besékélé Saut depaae wapa kilitu, mió mo dirii suka yaai dapó deretei motóró dua dapó.

⁵⁶ Diá tó tikiné wisire nisi du betere so whirape-ó, i haemó dere alaró samó dere alatamo ti diaaɔ mo diriyóló kisiparapó. Mió i alimó diá tuamó erótu betere ala diané kilitu betepa nalo waaire alimó yaaire ala bete diriyóló tué initere noatapa de?

⁵⁷ Diané dere ala diaaɔteitaleyóló, ita mo dono ala dapóló kisipatere noatapa de?

⁵⁸ Whi mené yatamo fo tokóló só deraai taletere whi beterepaae dapesó fupa, di-amosisi tumó furaalu donoratepa wisirapó. Ti noa yaqsóro meipó. Ama ya dapesó fóló, taletere whiné naase tuamó mulatapa, ai whinémo diki tare whirapené topo whiné naase tuapaae mulatapa, ya dipula beteraqsóro dapó.

⁵⁹ Yalo yapaae mo i dere ape. Naao melópóló dāle mulale *moni* fea melaletei, kale sonaai *moni* ke mo ti kemeróló menitepa, ti ya sókó feni, hāle bitiré faalo ai ape,” yalepó.

13

Kisipa fetenitepa aluyaalopóló yale fo

¹ Ai forape yóló kemeteretamo Pailatné dale mepaae Kaleli whīrapené samea Kótópaae sukūlaa dalóló hāle matere ɔlatamo touróló mótu beterapó fo mepaae whīrapené Yesupaae ene walepó.

² Ai fo depa Yesuné atimapaee duraalu, “Diaaɔ kisipané ai dale Kaleli whīrapeta, mepaae hāle betó mole Kaleli so whīné yale dowi ala bosenóló, atima mo doasi dowi ala ereteiné dalepóló kisipa mute?”

³ Ténipa, yalo diāpaae i dere fo wosae. Diaaɔ dowi ala taaróló kisipa fetenitepa, ti diākéle ai whīrape yale kaae yaalo ai ape.

⁴ Ai fo kaae, me i ape. Sailoam be huluoamó tene fōloi be kolokó dorowouraalu, mepaae 18 whīrape dalepó. Diaaɔ kisipané ai whīrapené yale dowi alané mepaae Jerusalem be huluoamó betó mole so whīné dowi ala bosenée faleteiné erapóló kisipa mute?

⁵ Aténipa, yalo diāpaae i dere fo wosae. Diākéle diaaɔ du betere dowi ala taaróló kisipa fetenitepa, ti atima yale kaae diākéle fea dóló aluraalo ai ape,” yalepó.

⁶ Téró, ama atimapaee i fo sale yalepó. “Whī betané ama képi du kutómó betā nose biliyaletai oloréro kele felemó, du betākélé olenipa kelalepó.

⁷ Atépa, ai kutó talené ama kutó kaae tare whīpaae duraalu, ‘Ai nose du oloréro ba fo sore tuamó keleta yaletai, du mo betākélé olere kilinipa, diyó mulae. Ti ai dowi wāsa daale niné hae fe hāle kemerópóló, noatepa kaae tawaaloé?’ yalepó.

⁸ Ai fo depa, kale whīné āpaae duraalu, ‘Doa whī-ó, ba fo betā tuamó yalo mepaae kēlaai ɔla ɔla sóró ai ni betemó munaalopa, daalópóló taalae.

⁹ Waaire ba fo tuamó kaae tarālemó, olotepa ti wisirapó. Olenitepa ti diyó mu-laalopó,” yalepó.

Sāa naai dāle muló betere sukamó sisó fulukó tare so wisirale fo

¹⁰ Sāa nokole be demó Yesu ā fo wosaaite mole berapekó betā bemó Talené ala etérópóló yó mótu betalepó.

¹¹ Tétu beteremó, aimó dowi kepené sisó fulukuró betepatei, 18 ba fo kemere so beterepó. Atéruraalu, ā donoyóló betere alakélé ini, mo heméetóro tarepó.

¹² Atépa Yesuné kolóló āpaae ape yóló duraalu, “Ti so-ó, ya dokóló muló betere kisi bete mió ai kemeratere ape,” yalepó.

¹³ Atéró, kale soné tikimó naase mulale-tamotóro, ama sisó fulukó taretei donone hotepa, Kótóné doi sóró holalepó.

¹⁴ Sāa nokole sukamótei Yesuné ai so wisiratere ala kilitu, ai fo wosetere be kaae tare topo whī ā fopaae butu, aimó betó mole so whīpaae duraalu, “Kutó diyaaire be dērapeta apo miró mulapó. Térapa, diaaɔ kisi bete wisirópóló depa ti Sāa nokole be demó wéni, hāle be dērapemó wua yae,” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, Talené āpaae duraalu, “Diā tó tikiné hāle wisire nisi du betere whīrape-ó, Sāa nokole sukamótei diaaɔ *bulmakau ó donki* hupurape duló betereitei wei nópóló dapesó fua dumié?”

¹⁶ Atére kaae, Abraham-né deté yale i betere so dowi Satan-né képiné dokóló muló betepa, 18 ba fo hāle kemeyalepó. Atépa ā fópóló, Sāa nokole be demótei, yalo teraayalepa ai ala dore?” yalepó.

¹⁷ Ama ai fo deremó, ātamo dei kisipa muóló só deraaire whīrape atimatei hale duraalu, wiyalepó. Téyaletai, so whī feané ama ai dere ala kilituraalu, kokōi ala dapóló doasi hēkesené sukutu betalepó.

Mastard niró yist-tamopaae dó faróló yale fo sale

(*Mat 13:31-33, Mak 4:30-32*)

¹⁸ Téró Yesuné duraalu, “Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole ala etérápóló noa alapaee dó faróló yaaloé?”

¹⁹ Ti aita, i ala kaaené kelerapó. Betā whīné *mastard* ni ke sawatamo só fóló, kutómó biliyalepó. Atéró kale ni holóló, doasi ami daapa, tetejímó sikimó kotere barape sirimó daaneta dua dapó,” yalepó.

20 Atéró, ama kale yale kaae momó duraalu, “Kótóné tẹteróló kaae tare aqómó mole ala noatamo suróló enére?”

21 Aita, i ala dere kaaepó. Beta soné *flawa* o bula duraalu, *yist* mo sawatamo bulatereteiné doasi o bula alerótua dapó,” yalepó.

Betekene sawa tumó fae yale fo
(*Mat 7:13-14, 21-23*)

22 Ai alarape yóló kemetepa, Jerusalem-paae fole tumó tẹ mole doasi be huluaró sawa be huluarapemó Yesu faai furaalu, Talené fo yó maté fu betalepó.

23 Atéró, mepaae whiné Yesupaae duraalu, “Tale doasi-ó, beta beta so whi maaté aluyaqsóró tao saaloé?” yalepó.

24 Ai fo depa ama atimapaae duraalu, “Diá mo sawa betekene tumó sókó faairaalu, ketekẹ buóló fae. Yalo diápaee mo i dere ape. So whi fea ai sawa tumó faai dapóló faalotei fenénipó.

25 Ai be talené ama be tẹ kinó betepa diá wóló belamó daalu tumó haluróló fo fakeyóló duraalu, ‘Tale doa whi-ó, da holai dapa tẹ tukiyae,’ yaalopó. Ai fo depa ama diápaee duraalu, ‘Diá maae so whirapeé?’ yaalopó.

26 Tétepa, diaaọ i fo yaalopó. ‘Da fea betámó bitu, ọlaró wẹitamo náo, ya dané tẹrapemó daalu yó matere fo wosóo, du betale so whipó,’ yaalopó.

27 Ai fo yaalotei, ama atimapaae i fo yaalopó. ‘Dowi ala yó tare so whirape-ó, diá maae wale so whiró ẹ kisipanipa, taae fae,’ yaalopó.

28 Atétepa, diaaọ Abraham, Aisak, Jekop, mepaae Kótóné whirapekélé fea ama tẹteróló kaae tare be tuámó betó mupa kelaalopó. Téyaalotei, diá ai be tuápaee honi, belamó dele doasi sóró wole du bitu, diaaọ serekenétei diá tukóló nuku betaalo ai ape.

29 Atétere be demótóró suka hotereró wale so whikélé, suka doropoleró wale so whikélé, u depaae wale so whikélé, i depaae wale so whikélé, mo fea Kótóné tẹteróló kaae tare be tuámó detere ọla naairaalu, atima betaaire tiki séle séle sóró betaalopó.

30 Mió i alimó mepaae nalo wale so whi folosene fóo, mepaae folosóró fole so whirape nalone fóo yaalo ai ape. Yalo i dere fota, hasókó feni, mo yaalopó,” yalepó.

Yesuné Jerusalem so whi hosaamó sir-apóló yale fo
(*Mat 23:37-39*)

31 Atéyale sukamótóró, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaae wóló duraalu, “Herot-né ya daai du beterepa, i be taaróló, metikipaae fae,” yalepó.

32 Ai fo depa, atimapaae duraalu, “Diá fóló, ai whi dóló nokole dowi haopaae i fo yae. Mióró dótamota, ẹ mepaae kisi dae mole so whiró dowi kepe tepeyóló betere so whitamó wisiróló, sore be dené ti yalo diyaae yale kutó fea kemeróló dalemó sókó fatapó yae.

33 Téyaalotei, mió ó dó ó duakélé, atimané ẹpaae me ala eratepa taaréni, hale fó maaté yaalopó. Ti noatepaae, Kótóné kóló whi kae tikimó sukutepa aoni, Jerusalem bemótóró sukutepa ti mo donorapó.

34 Jerusalem, bemó betó mole so whirape-o, Kótóné ama fo eratere kóló whirape dóo, mepaae ama diá beterepaae doteyale whirapekélé kapo duné siróló dóo, dua yalepó. Kale bané malerape ama baase aopaae buósu dere kaae, diaaọ naale senaale yalo atéró buó saalopóló dua yalemó, diané hórlepó.

35 Tétepa, mió diaaọ be mo wópu maalo ai ape! Yalo diápaee mo i dere ape. Ẹ diaaọ kilini hale bitiré fóló, Talené doimó wale whi-ó, Kótóné hamokoróló tao sere alané wisirópóló yae dere sukamó ti ẹ momó kelaalopó,” yalepó.

14

Yesu Farisi whiné bemó ọla naai betere fo

1-2 Téro, Saa nokole sukamó Yesu a Farisi whirapekó doi mole whiné bemó ọla naai fóló beterepó. Atépa, beta hó naase tópure whi Yesu betere felekemó betepa, me alakó déro kelaai kaae tawóló betó molepó.

3 Atépa, Yesuné Farisi whiraperó Moses-né asere fo kisipare whirapetamopaae duraalu, “Saa nokole sukamótei whi wisir-atepa fo mulepé, meié?” yalepó.

⁴ Ai fo depa, atimané me fokélé tokó menipó. Atétepa, Yesuné kale whi wisiyópóló tikimó tawóló, turukó hóróló fópóló doteyalepó.

⁵ Atéro, Yesuné atimapaee duraalu, “Diakó whi betané ama naale ó *bulmakau* hupu şa nokole be demótei nóku dolopaae doropóló mupa, téti hapale tao saalo meié?” yalepó.

⁶ Ai fo depa, atimané apaee me fo tokó menipó.

⁷ Téro, atima ęla naai wale so whirape doasi doi mole whi betere tikimó betaai dapóló fole ala kilitu, atimapaee etei fo sale yalepó.

⁸ “Whi mené ama so dokoturaalu detere ęla naai ape depa furaalu, doasi doi mole whirape bitua dere ni fake wisimó betaai ekele yaşse. Ti noatepae, ya tetéro betere doasi doi mole whirapepaae ape eretei, ya kisipani ai ape.

⁹ Atéro wóló betepa, diaamopaae ape yale whiné duraalu, ya betaai yale tikimó i seké beterópóló, ya hale tikimó betae depa, ya doasi hale saalopó.

¹⁰ Atéyaşsóro, yapaae ęla naai ape depa furaalu, doasi doi mole whirape betere ni fake aşmó hoko betae. Atépa, yapaae ęla naalopa ape yale whiné kilituraalu, ‘No-ó, ya i wisi tikimó bitı holae yaalo ai ape.’ Atétepa, ętamo betámó ęla nuku betere so whiné keletómó naao doi hale sóro horaalopó.

¹¹ Ti noatepae, mepaae whi dené amatei a doi sóro horatepa, atétere whi ti Kótóné haepaae só deróo, whi me de amatei deróló dua betepa, ti Kótóné a sóro horóló doasi doi mulóo, yaalo ai ape,” yalepó.

¹² Téro, Yesuné apaee ęla naai ape yale whipaae duraalu, “Naao suka tuşmó ó dikitamo ęla naairaaalu, naao fulumu whirape ó naao norape ó fake so whirape ó ętamo felekemó betere néli so whirapepaae maaté ęla naai ape yóló dape saşse. Naotamo ai ala depa, atimapaee erale ala kaae, yapaaekélé eraalo ai ape.

¹³ Ténı, ai detere ęla naairaaalu, hale yolealere so whi ó tiki dore so whi ó hó dore so whi ó kele dilikire so whi fea ape

yóló dape supa, ti Kótóné ya wisiróló hale horaalopó.

¹⁴ Ti atei kaae so whirapené naao erale alamó yapaae momó tokó menanénipó. Naao ai dere alamó saaire dupu wisita, take wisi ala yóló sukale so whirape kepaayóló wale sukamó senérapó,” yalepó.

So dokoteremó detere doasi ęlapaae dó faróló yale fo sale (Mat 22:1-10)

¹⁵ Atéro, Yesuné ai dere fo wosóló, aimó ęla nuku betere whirapekó betané apaee duraalu, “Kótóné tetéro kaae tare aşmó bitu, detere ęla naalopóló kisipa mutu betere so whita ti Kótóné wisiró beterapa, doasi haşné sukutu beterapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa, Yesuné apaee tokó mótu duraalu, “Whi betané ama doasi ęla deyaairaaalu, taleyóló mulóló so whi feapaae naai ape yalepó.

¹⁷ Atéro kale whiné ęla deyaaire be de wapa, ęla naai ape yale so whi dapesene fópóló, ama kutó diratere whi dotonalepó. Atétepa, a fóló atimapaee duraalu, ‘Mió ęla taleróló muló betepa faalopa ape,’ yalepó.

¹⁸ Atéro deté kwęyaletei, atima fole hómó kutórapené bipi epa fenénipó dua yalepó. Folosóro whi betané duraalu, ‘No-ó, ęlo dóti dupuyóló diyaaire kutó kele faaireteiné, ę ętamo faalomeipó,’ yalepó.

¹⁹ Kale dere fo kaae whi menékélé duraalu, ‘No-ó, ęta ęlo dóti dupuyale naasetamo *bulmakau* hupurapené dere ala kele faaireteiné ętamo fenénipó,’ yalepó.

²⁰ Whi menékélé kale dere fo kaaetóro yóló duraalu, ‘No-ó, ę so mo dótóro dokóló bettereiné ętamo fenénipó,’ yalepó.

²¹ Atétepa, kale kutó diratere whi momó fesaae wóló, whirapené yale fo ama doasipaae yalepó. Tétepa, kale be tale a fopaae buóló ama kutó diratere whipaae duraalu, ‘Ya mo hapale fóló ai doasi be huluaro sawatamo be huluatamopaae fole tuşmó yolealere so whikélé, tiki momaare so whikélé, kele dilikire so whikélé, hó naase dore so whikélé, fea wópóló dapesene fae,’ yalepó.

²² Ti fo depa, ama yae yale alarape yóló kılıpaae kale kutó diratere whiné duraalu, ‘Doa whi-ó, naao epaae yae yale alarape

fea yało sumó yaletai, mepaae whi beter-
aaire de hałe ai mune fale ape,' yalepó.

²³ Tétepa kale doasi whiné aƣaae du-
raalu, 'Ya doasi turapemó fóló, tu demó
betó mole so whikélé fea dape siré kweyóló
wapa, ti be kerape fea sunérapó.

²⁴ Yało ƣapaae i dere ape. Mepaae
whi de ƣa naalopa ape yalemó wéni yale
so whirapeta, yało doasi detere ƣa mo
sawakélé hoteyaalomeipó,' yalepó.

*Filipaa ni beleyóló fenitepa Yesuné yó
matere whi betenénipó ere fo*

(Mat 10:37-38)

²⁵ Téró, so whi mo hałe ƣa kaae Yesu-
tamo fu betepatei, Yesu fetée wóló i fo
yalepó.

²⁶ "Mepaae so whi detamo e beterepaae
wouraalu, ti ama aya ó hae ó ama so,
naale senaale ó ama noraperó nerapeta-
mopaaekélé ó ama betere betekélé hóróló
bóe dinitépa, ti a yało dere fo wosóló yó
matere whi betenénipó.

²⁷ Mepaae whi dené a oleraaire filipaa
ni amatei beleyóló e sya anitepa, ti atétere
whikélé, yało yó matere whi betenénipó.

²⁸ Diakó betá whi ama kisipanétamo,
doasi fóló be olekeyóló teyaairaaalu, ama
tare *moniné* sumó tenéréro kisipanépi tal-
enérápó.

²⁹⁻³⁰ Ti noatepae, be teyaai folosóro bete
kaaturaalu, dirii eleké bilitapó. Tétereitei,
kale be kemerénipa kilitu, mepaae so
whiné do nanóló doka doka duraalu, i
sekéné mo folo teale betei kemerénipóló
do nanaalopó," yalepó.

³¹ Fo sale me i ape. Me hae kwia tetéroló
kaae tare topo whiné me hae kwia tetéroló
kaae tare topo whitamo bóe dełe faairaalu,
10,000 diki tare whiraperó me topo whiné
20,000 diki tare whirapetamo bóe dupa,
20,000 diki tare whirape dóló kemeraalopé
neté yaalorópóló kale topo whi a kisipapi
tekenérápó.

³² Atéro bóe whirape mo umó wou
betepatei, ama kisipanétamo atimatei
betapaae delépa, ti bóe dele ala taarópó.
Mió da bóe fiyóló dua betaalopó fo ene fae
yaalopó.

³³ Atétere kaae, diakó whi me dené
ama muó mole ƣa ƣa fea me ƣa

meipóló taarénitepa, ti yało fo eratere whi
betenénipó.

³⁴ "Kóta, mo feléi ƣa wisitei ama felé
kemetépa, ti momó kae neyóló felé bu-
laaloé?"

³⁵ Atéro felé initere kóta, ƣa betepaaekélé
munéni, hałe tikipaae taae fatua dapó.
Mepaae whi detamo woséli dapa, ti i dere
fo wisiyóló wosópóló yae," yalepó.

15

*Aluyale sipsip hupupaae dó faróló yale fo
(Mat 18:12-14)*

¹ Téró, mepaae *takis moni* sere
whiraperó so whiné dowi ala dere
whirapépó du betere whirapetamo Yesuné
dere fo wosaai a beterepaae tourałe wóló
betó molepó.

² Atépa, mepaae Farisi whiraperó Moses-
né asere fo yó matere whirapetamoné
Yesu kikitai eratere fo yóló duraalu, "I
whinéta dowi ala du betere whirapetei,
touróló ƣa betámó nuku beterapó,"
yalepó.

³ Ti fo depa, Yesuné atimapaee etei fo
sale yalepó.

⁴ "Diakó whi betané 100 *sipsip* hupu-
rapekó betá hupu alupa, 99 hupurape hałe
tuá tikimó beteróló, alure hupu keketé
kweyóló dape sumié?"

⁵ Atéro, dape supa, a hekesené sukóló
bepaae dapesó wua dapó.

⁶ Atéro, bepaae só fóló, ama fulumu so
whiró be whi so whitamopaae tourałe ape
yóló duraalu, 'Yało kale aluyale hupu ke-
kitu beteró dape salepa, diakélé fea e dere
kaae hekesé yae,' yaalopó.

⁷ Yało diapaae i dere ape. Atétere kaae,
betá dowi ala du betere whi kisipa tiki
feteyóló Kótó beterepaae wapa, ti hepen
bemó mo doasi hekesé dere alané i haemó
dere hekesé tetéroló bosene falapó. Téretei,
mepaae 99 so whiné duraalu, da me dowi
alakélé dumipa, kisipa tiki hałe neyóló
fetyaalooé dere so whipaae hekesé doaló
dumipó," yalepó.

Aluyale moni kepaee dó faróló yale fo

⁸ Ai ala kaae me i ape. "So betané *silpa*
kapané aleyale naasetamo *moni* kekó betá
alutepa, ama noa ala yaaloé? Kekairaalu

sà deyóló be tuámó muó mole mome wisiyóló fuóló kekóló mupa sumié?

⁹ Atéro su, ama fulumu so whiró be whi so whitamopaae kale aluyale *moni* ke saleteiné dā hēkese yaalopa, diā fea betāpaae tourāle ape enérápó.

¹⁰ Yālo diāpaae i dere ape. Ai ala dere kaae, mepaae whi de ama dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae wapa, ti ó hepen bemó betere *ensel*-rape mo doasi hēkesené sinaalo ai ape,” yalepó.

Aluyale naalepaae dó faróló yale fo sale

¹¹ Atéro, Yesuné ama deté wou betere fo tómó me i fo yalepó. “Whi betāné naale tamo beterepó.

¹² Téru, me deķe naalené alimapaee duraalu, ‘Apa-ó, naao yālo no dāmómó melaai muló betere ọla ọla bukóló ẹmaletamo ọlae,’ depa, alimané naalema tamo tuámó bukuralepó.

¹³ Atéro kale deķe naale alimané melale ọla ọla fea sóró, mo saletó tikipaae felepó. Atéro bitu, mepaae kae kae ala hōko deté fu beteró, ama kale sóró fele ọla ọla fea kemeralepó.

¹⁴⁻¹⁵ Atéro berteremó, ai hae kwiamó doasi wote ali wóló ẹ naaitere ọlakélé meitepa, ẹ fóló whi betāpaae duraalu, ‘Naao me kutókó mupa yālo diraalopó yóló wosalepó.’ Ti fo depa, kale whiné ama hupurape kaae tawaaire kutó betā mulapa dirane fae yóló doteyalepó.

¹⁶ Atéro fóló, kale hupurape kaae tapa mené ẹmó nokole ọlakélé menipó. Tétepa, ẹ wotemó kale hupurape matere besāae bolo naai kisipa mutu betalepó.

¹⁷ Atétu ama take muale kisipa feteyóló, momó wisi kisipa muóló duraalu, ‘Yālo ayané ama kutó diratere whirapeta, ọla deķeró mupa nuku betereitei, ẹ imó wotené sukutapó.

¹⁸ Tétereteiné, mió ẹ momó yālo aya beterepaae fesaae fóló i fo yaalopó. Apa-ó, ó hepen-mó betere Kótópaaekélé, yāpaaekélé yālo wisi ala eréni, mo doasi dowi ala eralepó.

¹⁹ Atéyaleiteiné, mió ẹ naao naale aqréni, kutó diratere whirape kaae beterae,’ yaairaalu faai kisipa mualepó.

²⁰ Atéro tué teketu beteró, kale naale ẹ betere tiki taaróló, alima beterepaae momó fesaae felepó. Atéro kale naale mo umó wou betepa alimané kolóló, ama hosaamó suraalu, ẹ mo hapale sururu yóló fóló, apuó taru kóló tukó nalepó.

²¹ Atétepa kale naalené alimapaee duraalu, ‘Aya-ó, naao kele tómókélé, hepen bemó betere Aya Kótóné kele tómókélé, mo doasi dowi ala yalepó. Téyalepa, mió ẹ naao naale aqraṣe,’ yalepó.

²² Téyaleitei, kale naale alimané ama kutó diratere whirapepaae duraalu, ‘Diā mo hapale fóló, ẹmó deraaire kuti wisi sóo, naasemó bulaaire bi sóo, hómó horaaire hōleke be sóo, yóló derae,’ yalepó.

²³ Atéro, ama kutó diratere whirapepaae duraalu, ‘Dāné ẹ hēkeseróló ọla deraalopa, betā seraai *bulmakau* hupu male sene fae.

²⁴ Ti noatepae, yālo i naaleta sukāletei momó kepaayóló biture kaae erapó. Mo ti aluyale whitei momó dape sóró biture kaae epa, mió dāné ẹmó ọla deróló hēkese yaairaalu i dere ape,’ yalepó.

²⁵ Até du betepa, kale whiné topo naale kutómó daai be bela felekemó sókó walemó, *kitatamo* wole fo yóló, kilitu betere fo wosalepó.

²⁶ Até du betepa, ama kutó diratere whirapekó betāpaae ape yóló duraalu, ‘Doa ai-a, noa alamaaté du bitu de?’ yalepó.

²⁷ Ti fo depa ama āpaae duraalu, ‘Naao no me alakélé ini, mo wisiyóló sókó waleiteiné, ayanaaoné seraai *bulmakau* hupu male dóló ọla i derótu betere ape,’ yalepó.

²⁸ Ai du betere ala kilitu, kale topo naalené alimatamo doasi fopaae buóló, bepaae hotere hōyóló belamó dalepó. Atépa, alima doropóló naalema be dolopaae holópóló, bératere fo yalepó.

²⁹ Téyaleitei, ama alimapaee duraalu, ‘Kelere! Ba fo dokọ fea ẹ naao wae sóró kutó diratere whi kaae bitu, hōkélé ini naao erae dere ala yālo eró tawalepó. Téyaleitei, yālo fulumu whirapetamo dóló nópóló, naao *meme* hupu male betākókélé menipó.

³⁰ Até yaleitei, naao ai naale hōko nópumó kutu beteró naao melale wisi wisi ọla

fea aluróló wapatei, naao amó seraai *bulmakau* hupu male dóló ọla ai deratere ape,' yalepó.

³¹ Ai fo depa alimané duraalu, 'Ti naale-ó yata, suka fea etamo betereiteiné yalo mole ọla ọla feata, ti naaotóro ai ape.

³² Tereiteiné da fea hekese duraalu, amó ọla deralepa, ya depe sekēni hekese yae. Ti noatepae, naao no a mo ti sukale whi momó kepaayóló wóló biture kaae epa ọla deratere ala taaréni, mo enérapó. Ata, aluyale whitei, momó sókó wapa dape sóro i betere ape,' " yalepó.

16

Ọla ọla tetéroló kaae tawae yale fo sale

¹ Téró, Yesuné ama yó matere whirapepaae i fo yalepó. "Whi mené betá néli whipaae duraalu, naao ọla ọla kaae tare whiné wisiyóló kaae tani, hoko besekerótu betérapó depa wosalepó.

² Atei fo depa, ama sóro beterale whipaae ape yóló apaae woseturaalu, 'Naao du betere ala mené epaae ene walepa, naao yalo ọla ọla netéro kaae tare? Mió naao ditu betere kutó kemeraai dapa, naao tetéroló kaae taru deté wale ala fea epaae yae,' yalepó.

³ Ai fo depa kale whiné ama kisipanétei duraalu, 'Yalo doasiné e melale kutó kemeratepa, mió e noa kutókó diyaaloé? Hae dukiyaaire fotokokélé buni yoo, me whipaae ọla kema dere alakélé, hale yoo ereteiné, e noa ala yaalorópó.

⁴ Tépatéi, e i kutó taaróló fupa, mepaae so whiné e mo wisiyóló dape sópóló, i ala betá yaai kisipa mutapó,' yalepó.

⁵⁻⁶ Atétepa, kale whiné ama doasiné ọla ọla kwia mulóló sale whirape betá betá ape depa, walepó. Atéro kale folosóro kwia mulóló sale whipaae woseturaalu, 'Yalo doasiné ọla naao meteró saleé? depa, ama duraalu, dałe 4000 *lita olip wel* wēi salepó,' depa, kale whipaae duraalu, 'Ya hapale fóló sawa betéro, naao sale 4000 *lita wel* wēi dałe helekóló, 2000 *lita aseya*,' yalepó.

⁷ Téró, kale dere kaae me whipaae woseturaalu, 'Naao yalo doasiné ọla meteró saleé?' depa, kale whiné duraalu, 'Whiti yorape 1000 salepó,' yalepó. Ti fo depa,

kale whiné apaae duraalu, 'Naao melaai sale kwia asereitei helekóló 800 aseya,' yalepó.

⁸ Atéro, kale ọla ọla talené ama sóro beterale whi wisipa meitei a dukiróló duraalu, 'I whita ọlémi nuku bitutei, topo daalu fosó fosói ala maaté du betérapó. Ti i haemó betere so whi atimasisi u tao su i tao su dere ala mepaae so whiné kilitu, mo fosó fosóre so whipóló dukiraterere alané, kale de tuamó betó mole so whi tetéroló ketei aqratapó,' yalepó.

⁹ Yalo diapaae i dere ape. I haemó bituraalu, naao sere *moni* mepaae yayare so whi tao sóro hale melae. Atéro fea melóló kemeratepa, atimané ya mo ti tetare bepaae holae yóló dape saalo ai ape.

¹⁰ Mepaae whi dené sawa kutó mo wisiyóló kaae taru dirótu betepa, so whiné kilitu i sekéné kutó mo dono ditapóló kisipa tiraterere whinéta ti doasi kutókélémo wisiyóló diranérapó. Mepaae so whi denétamo sawa ọla mekó ọlémi supa, ti doasi ọlakélé ọlémi senérapó.

¹¹ Atétepa, i haemó muó mole ọla ọla diaaq wisiyóló kaae tawaaire sunipa, mo ti muó tare wisi wisi ọla diapaae kaae tawae yóló né melaaloé?

¹² Me whiné diapaae kaae tawae dere ọla ọlatamo diaaq mo wisiyóló kaae tanitepa, naao mo ti muó tawaaire ọla yamó né melaaloé?

¹³ Betá kutó diraterere whinétei, doasi topo whi tamoné kutó diranénipó. Atétepa, ti me whipaae yaala sókó fóló mulu, ama kutó diróo, me whi hóróló ama erae dere alakélé eréni yoo, yaalópó. Ai ala dere kaae, betá whinétei Kótóné kutóro mepaae *moni* saaitere kutótamo touróló diranénipó," yalepó.

¹⁴ Ai fo depa, mepaae *monimó* hosaa muóló ekeleré Farisi whirapené Yesuné ai dere fo woseturaalu, faleyóló doka doka du betalepó.

¹⁵ Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, "Diyané ai du betere ala so whiné kilitu, mo wisirapó du betepatei, diaaq hosaa tuamó kinóló mole ala ti Kótóné kolóló mo kisi-parapó," yalepó. Atétepa, ama atimapaae duraalu, "Mo so whinéta, diyané mo doasi

bete mole ala dapó du betepatei, Kótóné keletómó ti bete muni, mo sonaalérapó.

¹⁶ Kale Moses-né asere foró Kótóné kóló wh̄rapetamoné yó maté waleteti, Jon betale alimókélé taaréni, h̄ale yó matétóro fu beterepó. Atétu betepa, Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole kisi fo wisi wosaai dapóló h̄ajiné sukuturaalu, so wh̄i fea aipaae alaletamo fu beterepó.

¹⁷ Ti s̄aró haetamota kemeyaalotei, Kótóné fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó.

¹⁸ Wh̄i me dené ama topo so tokó daaróló so me kae dokotepa, ti Kótóné fo tukóló nópu nukulapó. Wh̄i me dené me wh̄iné tokó daalale so dokotepa, ti aikélé yóló muló betere fo tukóló nópu nukulapó,” yalepó.

Néli wh̄iró Lasarus-tamoné yale ala

¹⁹ “Téró suka fea kelaalo mo kokoi sonaai kuti maaté derótua yóo, mo feléi wisi ɔla maaté nóo du betere néli wh̄i beterepó.

²⁰ Ai néli wh̄iné ama be t̄u sókó walemó yoleale wh̄i humu fulu daayóló bitu, suka fea ɔla kematu betere wh̄iné doi Lasarus beterepó.

²¹ Atéró bitu, ɔ wote depa kale néli wh̄i ni fake tómó ɔla nukuraalu, folope sorokóta deretei naai kisipa mutu betepa haɔrapené ama humu ɔe nukua depakélé, dowaae fóló beterepó.

²² Ai ala du betere tuamó kale wh̄i Lasarus sukutepa, *ensel*-rapené ɔ beleyóló fóló, Abraham betere uté t̄eró beteralépó. Atéró ɔ sukale k̄ilipaae kale néli wh̄ikélé sukutepa douralépó.

²³ Téró, kale néli wh̄i mo ti dó tare simó duku bituraalu kese falalemó, kale Lasarus Abraham-tamo daapa kelalépó.

²⁴ ɔ atépa kolóló duraalu, ‘Aya Abraham-ó, naao ɔ k̄ɔle depata, ti kale Lasarus-né naase doumó w̄ei f̄e eróló ɔalo hape siri bulale w̄ópóló dot̄eyae. Ti noatepae, ɔ siné dukuraalu doasi dele sereteiné dapó,’ yalepó.

²⁵ Ai fo depa Abraham-né duraalu, ‘Ti naale-ó, aita mo deretei, naao kisipa muae. Take ɔ haemó betale sukamó wisi wisi ɔlamaané su betalépó. Até du betepa, Lasarus ɔ dowi ɔla sua waleteti, mió ɔ imó

hosaa muni deyóló h̄ekesené sinitu betepa, ɔ doasi dele ai su betere ape.

²⁶ T̄eretei, ɔ imó betere wh̄i aipaae wóo, atéró betere wh̄i ipaae wóo ɔaɔsóró, tuamó doasi fao muló betereiteiné ɔ aipaae t̄e wonénipó,’ yalepó.

²⁷ Ai fo depa, kale wh̄iné Abraham-paae duraalu, ‘Aya Abraham-ó, Lasarus ɔalo ayané bepaae fóló norapepaae ene f̄ópóló yae.

²⁸ Ti noatepae, ɔalo norape aporó betere-apa, ɔ doasi dele su betere tikipaae atimakélé ɔaɔsóró, ene f̄ópóló dapó,’ yalepó.

²⁹ Ti fo depa Abraham-né duraalu, ‘Moses-ró Kótóné kóló wh̄rapetamoné yó mótu betere fo wosóló, atima kisipa feteyóló tué tiki tiratepa, ti té ȳópólópó,’ yalepó.

³⁰ Ai fo depa, kale wh̄iné Abraham-paae duraalu, ‘Aita mo deretei, sukale so wh̄i fólótamo depa, ti atimané du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló waalópó,’ yalepó.

³¹ Ti fo depa ama duraalu, ‘Moses-ró Kótóné kóló wh̄rapetamoné yó mótu betere fo wosenitepa ti sinóló kepaayóló wale wh̄iné dere fokélé wosóló kisipa tiki tiraalomeipó,’ yalepó.

17

Dowi alamó dée nalatere wh̄i sekei ala erópóló yae yale fo

(*Mat 18:6-7, 21-22, Mak 9:42*)

¹ Téró, Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “So wh̄i fea dowi ala yóló dée nópóló kae kae s̄usere alarape waalo ai ape. Té yaalotei, wh̄i me dené me wh̄i dowi ala ȳópóló dée nalatepa, ti atétere wh̄ipaae doasi sekei ala eraalópó.

² Diakó mé wh̄iné i betó mole naale senaale belek̄aatikikó dowi alamó dée nalatepa, ti atétere wh̄iné depamó képi dulóló, doasi kapo fake oleróló w̄ei k̄elapaae taae derólúasóró mo wisi uapó.

³ Atérapa, diaaɔ dere alarape dijanétei mo hotowa yóló kaae tawae. Naao notamo mepaae dowi ala depa, ti atékesé yóló ɔ foné sae. Ténalemótamo, naao dere fo wosóló ɔ kisipa feteyóló wapa, ti ama yale ala me ɔla meipóló h̄ale kemerae.

4 Betā be demótei, naao noné weikeró félimó yapaae dowi ala eralepóló, ya beterepaae fesaae wóló, ‘No-ó, yalo yapaae weikeró félimó dowi ala eraleteiné doasi kōleó ene wapa,’ ti naaomo kwia tani, me ɔla meipóló hale kemerae,” yalepó.

5 Téró, Kótóné ama fo erāle fópóló doteyāle whirapené duraalu, “Tale-ó, ɔané kisipa tiki doaló tiró bitinireteiné mo diriyóló tiraai dapa, naao ɔa yó ɔlae!” yalepó.

6 Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Diā kisipa tiki tiró betere alatamo mo sawa *mastard* niné ke kaae bupa, ti i daale *malberi* nipaae naao feleke turó tokóló, doasi weī kēla tuāmó daane derepae depa, naao dere fo wosóló mo téyaalo ai ape.

7 Diā kó betā whiné ama kutó diratere whī ɔla wae biliyaaī hae dukiyóló mulale fóló, ó *sipsip* hupu kaae tane fi teó wale-tamotei kale doasiné ama kutó diratere whīpaae, ‘Ya ɔla naasepóló hapale ape,’ fo dua de? Meipó.

8 Doasi whiné atei fo yaalomeitei, etei fota ti enérápó. ‘Yalo naaire ɔlaró weitamopi donoróló, ɛ nuku betepa ti naao naaire ɔla donoraasepólópó dua ɔapó.’

9 Kale kutó diratere whiné ama doasiné ɔpaae dirae dere kutó fea diyóló kemer-atepa, ama doasiné ɔpaae mo kée fo dua de? Meipó.

10 Atétere kaae, Kótóné diāpaae dirae dere kutó diyóló kemetepa, diaaɔtei diā bopé fake enére? ‘Dāta, whī wisi meitei, ɔané diterere kutórá diyalepó fo enérápó,’ yalepó.

Naase tamo whirape dowi humu fuluné tiki dopa wisirale fo

11 Ai fo yóló kīlipaae Yesu ɔ Jerusalem be huluapaae sókó faairaalu, Samariaró Kaleli haetamo ɔale tuāmó fu betalepó.

12 Atéró ɔ betā be huluamó sókó felemó, dowi humu fuluné tiki dore naase tamo whirape ɔtamo hokolaa yaai wóló, mo tumó daae molepó.

13 Atéró daalu fo fake yóló duraalu, “Doa whī Yesu-ó, naao ɔa kōlené sukutu tao sae!” yalepó.

14 Ai fo depa, Yesuné atima kelalemó kōlené sukutepa duraalu, “Diā fóló, so

whīmó momaratere whirapepaae diaaɔ tiki yó melale fae,” yalepó. Atétepa, atimané tiki yó melaai tu tuāmó fu betepatei, atimané dowi humu fulu torokó fóló wisiyalepó.

15 Atétepa, atimakó betā whiné ama tiki fopeyalemó wisipa kilituraalu, momó fesaae fóló fo fakeyóló Kótóné doi sóró horaté fu betalepó.

16 Até deté wóló, Yesu daale felekemó deraapisa fóló mulu, mo kée du betalepó. Aṭa, Samaria hae kwiamó wale whīkópó.

17-18 Tétepa, Yesuné atimapaae wosetu-raalu, “Mepaae naase tamo whirape yalo wisiréníé? Ita, kae fake whītei Kótóné doi hale sóró horatapa, Naase aporó kemeyóló douró whirape-a, neyāleé?” yalepó.

19 Téró ama ɔpaae duraalu, “Naao kisipa tiki tiró betale alané ya wisiralepa, turukó holóló mo dua fae,” yalepó.

Kótóné tetéroló kaae tare ala wóló mulapóló yale fo

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Atéró, me sukamó Farisi whirapené Yesupaae duraalu, “Kótóné tetéroló kaae tare ala noa be demó wapa so whī feané kelaaloé?” yalepó. Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné tetéroló kaae tare alata, whiné kelené kolóló tué yópóló me fareyópu kae yaalo meipó.

21 So whī feané imó ó umó wóló beterapó fo enénipó. Ti noatepae, Kótóné tetéroló kaae tare alata, mió diā tuāmó i wóló mole ape,” yalepó.

22 Téró, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Take waaire be ɔrapekó betā tuāmó kale Whiné Naalema kelené du betaalotei mo kelaalo meipó.

23 Atéró kekitu betepa, mepaae so whiné duraalu, ‘Kale Whiné Naalema umó wóló beterapó,’ ó ‘Imó wóló beterapó,’ depa, mo dere nisiyóló sya faose.

24 Ti noatepae, kale Whiné Naalema ɔ wouta, epée duraalu hae kwia fea ɔeyó fu dere kaae yaalo ai ape.

25 Ai alarape fea yaaipatei, folosóró ɔpi kae kae susupui ala supa, ti mió i alimó betó mole so whiné ama fo woseni, ɔ hōraalo ai ape.

²⁶ Take Noa betale alimó yale kaae, mió Whinė Naalema waaire alimókélé atétóro yaalo ai ape.

²⁷ Take Noa betale alimó, so whi fea ɔlaró weıtamo nokole alakélé, so whıtamo beter- atere alakélé, whi so dokotere alakélé, deté fu betepatei, Noasépi nuku tuɔpaae bitı horalepó. Até deretamotóro, atima ai du betale ala kemene felepó. Atéturaalu, doasi wei dukulé horóló so whi fea sisiraae felepó.

²⁸ Ai yale kaae, take Lot betale alimókélé, so whi fea wisiyóló bitu ɔlaró weıtamo nokole alakélé, ɔla ɔla dotonóló duputere alakélé, ɔla wae bilitere alakélé, be teterere alakélé, fea deté fu bitipakalepó.

²⁹ Atétu betepatei, Lot ɔ Sodom be hulua taaróló foletamotóro hepen bemó siró kapo whaa kaae ere *sulpa* sitamo hali kaae dorowóló, so whi fea doralepó.

³⁰ Atétu yale kaae, kale Whinė Naalema mió kinóló betteretei haķeamó wapa, so whi feané kelaalo ai ape.

³¹ Atétere sukamó, whi me ama siki bemó biti hae bemó mole ɔla wisi saai dapóló derepaɔse. Kutómó daale whi momó fesaee fóló, bemó mupa wale ɔla momókó sene faɔse.

³² Ti noatepae, Lot-né soma yale ala kisipa muae.

³³ Mepaae whi de yało ala erótutei, ama betere bete me ala yaɔsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapa, ti atétere whiné betere bete aluyaalopó. Tépatei, whi me dené ama betere bete me ɔla meipóló taalatepa, ti ama betere bete aluni, mo ti muó tawaalopó.

³⁴ Yało diɔpaae i dere ape. Diliki- tamo whi tamo betɔ besekémó fipatei, me whi dapesó furaalu, me whi fipa taaróló faalopó.

³⁵ So tamo *flawa* o bula yaai derɔketu betepa, me so dapesó furaalu, me so taaróló faalo ai ape,” yalepó.

³⁷ Tétepa, kale yó matere whırapené Yesupaae woseturaalu, “Tale-ó, ai alarape- a momó eratepa kelaaloé?” depa, ama duraalu, “Na ó hupu ķlaai nokole barape sikimó sę kwęyóló bopétu betepa, ti ama

naaire ɔla ķlaai mupa ai dere ape yóló kisipa yaalopó,” yalepó.

18

Tao sae yóló dotopo du betale wulia sopaae dó faróló yale fo

¹ Ai fo yóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whırapené Talepaae momatere ala haķe yó tanópóló, etei fo sale yalepó.

² “Ai doasi be huluamó fo tokóló taletere whi betɔ betterepó. Ai whıta, Kótó kolóló witere alakélé ini, dotoróę falepó.

³ Ai be huluamó betɔ wulia so betterepó. Ai so ama bóe whiné ıtamo fo tokóló só deraɔsóró ɔ tao sópóló, suka fea fo taletere whi betterepaae eneta du betalepó.

⁴⁻⁵ Kale soné betɔ fo maaté eneta du betepa, ɔ hóturaalu i fo yalepó. ‘Ęta, Kótókélé mo so whıķélé, kolóló wi inire whıtei, i wulia soné ɔ tao sae yóló dotopoi fo maaté eneta yó taneteiné ę hótępa ɔ tao saalopó,” yalepó.

⁶ Téró Talené duraalu, “Kale fo tokóló taletere dowi whiné i sopaae yale fo wosóló kisipa muae.

⁷ Kótóné ama sorokó su yóló beteró betere so whiné detamokélé, dikitamokélé, kematóro yó tapa, ai kematere ɔla ama melaalomeié?

⁸ Yało diɔpaae i dere ape. Kale fo tokóló só deraaire whiné diɔ só deraɔsóró, ama mo hapale tao saalo ai ape. Téyaalotei, kale Whiné Naalema i haepaae wale sukamó so whi fea kisipa tiki tiró betepa kelaalorópó,” yalepó.

Farisi whıró takis moni siré kotere whıtamoné yale ala

⁹ Yesuné i fo sale atimapaee yó mótu duraalu, mepaae whi atimata mo donoi ala dapóló bopé faketuraalu, mepaae so whi teteratere alamó Yesuné etei fo sale yalepó.

¹⁰ “*Taks moni* sere whıró Farisi whıtamo moma yaairaalu, momatere be dolopaae holalepó.

¹¹ Téró, kale Farisi whi ɔ turukó holóló daalu amatei, ımó etei kaae moma yalepó. ‘Tale Kótó-ó, ęta mepaae whırape dere kaae ɔla ɔlémi nokole alakélé, nópu nokole alakélé, mepaae dere dowi alakélé, ó i

daale *takis moni* sere whi kaae bitinipó. Tériu yało yaƣaae mo kée dapó.

¹² Ɛta, betá fulamótei be de tamomó ɔla néni, weyóló hałe bitu, yało ɔla ɔla naase tamo moletei dekeyóló, betá Talepaae mótua dapó, yalepó.

¹³ Téyaletei, kale *takis moni* sere whi a mo tumó daalu, hepen bepaae kese horéni haepaae hemée deyóló daalu, “Tale Kótó-ó, ɛta dowi ala dere whiƣa naao kɔlené sukutu, yało dowi ala kwia kemerae,” yalepó.

¹⁴ Yało diƣaae i dere ape. Kale nalo momayale *takis moni* sere whiné ama dowi ala Talené kemeratepa, a haıtamo bepaae feletei, me whiné ama dowi ala hałe mupatei felepó. Mepaae whi de amatei a deróló dua betepa, ti Kótóné a sóró horaalo ai ape,” yalepó.

Naale belekƣatikiki Yesupaae dapesó wale fo

(*Mat 19:13-15, Mak 10:13-16*)

¹⁵ Téro so whi feané teó sóró betó mole naale senaale tikimó Yesuné naase mulópóló, a beterepaae dapesó wua dere ala kilitu, ama yó matere whirapené dapesó wakesé yóló, atima foné salepó.

¹⁶ Téyaletei, Yesuné kale naale senaale a beterepaae dapesó ape yóló duraalu, “Atei kaae naale belekƣatikiki ɛ beterepaae wópólópa, sesékese. Ti noatepae, Kótóné tetéroló kaae tare aomó betaaire alata, atei naale senaale belekƣatikiki kaae fóló betenérápó.

¹⁷ Yało diƣaae mo i dere ape. Mepaae so whi detamo i betó mole naale senaale belekƣatikiki kaae betepa, ti Kótóné tetéroló kaae tare aomó sókó fóló betenérápó,” yalepó.

Néli whiné Yesupaae wosale fo

(*Mat 19:16-30, Mak 10:17-31*)

¹⁸ Atéro, betá Juda topo whi wóló Yesupaae woseturaalu, “Yó matere whi wisi-ó, mo ti betere bete saairaalu, yało noa alakó yaaloé?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, Yesuné ƣaae tokó mótu duraalu, “Betá whikélé whi wisi bitini, Kótó a betá wisirapa, naao ɛpaae noatepa whi wisi-ó fo de?

²⁰ Ti noatepae, kale tukóló muló betere fota, naao dosƣayóló ai kisipare ape. So nópu naose, whi daose, ɔlémi naose, me whi dilikóló kapala fo yaose, naao hae aya aomó mo dua betae erapó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, kale whiné tokó mótu duraalu, “Ai alarape feata take ɛ ketemó bitu deté waleteti, miókélé hałe yótóro tarapó,” yalepó.

²² Ai fo depa, Yesuné ƣaae duraalu, “Mo betá ala betá ya yaƣarapó. Térapa, naao muó mole ɔla ɔla fea dotonóló, *moni* sóró mepaae yolealere so whimó melae. Atéro yaıta, hepen-mó mole wisi wisi ɔla saasepóló ɛ sya ape,” yalepó.

²³ Kale hamoko whiné ai fo woseturaalu, a doasi néli whi mo beterapóló kisipa mutu, kutiri humula yóló fomotamo felepó.

²⁴ Atéteremó, Yesuné a kelené kikéyóló kaae taru duraalu, “ɔla ɔla fea tare whi Kótóné tetéroló kaae tare aomó sókó fóló betaaire mo doasi dirirapó,” yalepó.

²⁵ “Ti noatepae, *kamel* hupu ketéli dolomó sókó faaire hapóluni, sumó fenérápó. Tépatei, doasi ɔla ɔla mole néli whirapeta, Kótóné tetéroló kaae tare aomó sókó faaire mo hapólurapó,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa wosale so whiné Yesupaae woseturaalu, “Da feata alunérapa, Kótóné demaaté tao saaloé?” yalepó.

²⁷ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Mo whiné enénire ala Kótóné mo sumó enérápó,” yalepó.

²⁸ Tétepa Pitané duraalu, “Dané be ó ɔla ɔla fea mupa taaróló, ya i sya wale ape,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yało diƣaae mo i dere ape. Mepaae whi dené ama be ó soma ó nomarape ó hama alima ó naale senaale taaróló, Kótóné tetéroló kaae tare aomó betaai dapóló fupata, ti mió i alimó bitukélé ama taaróló wale ɔla ɔla tómó beleróló, Kótóné mo dekéro matepa saalo ai ape.

³⁰ Ai ɔla maaté meitei, take waaire alimó mo ti betaaire betekélé saalo ai ape,” yalepó.

Yesu a sinaaire fo mó yaletei
(*Mat 20:17-19, Mak 10:32-34*)

³¹ Atéroró, Yesuné yó matere 12 whirape depaae dapesó fóló bitu duraalu, “Dáta Jerusalem be huluapaae holaai foleteti, Kótóné ama kóló whirapené i ala yaalopóló asere fo mió mo dokonóló kale Whiné Naalemapaae eratepa kelaalo ai ape.

³² Áta, Juda meire fake whirapené dópóló eleké deyóló, atima naase tuapaae mulaalo ai ape. Atétepa, atimané a doka doka yóo, haleróo, fesaa apuróo, képi tikiné fokosoi ala yóló, a mo ti sukópóló dóo, yaalo ai ape yalepó.

³³ Téyaalotei, sore be demó a mo ti sukaletei momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

³⁴ Ama yó matere whirapené ai yale fo wosóta yaleteti, bete hiróló moletiné diriyóló kisipa sini, kóló kóló du betalepó.

*Kele dilikire whi wisirale fo
(Mat 20:29-34, Mak 10:46-52)*

³⁵ Téró Yesu a Jeriko be huluapaae felekemó sókó faai tumó fu betaalemó, beta kele dilikire whi tu demó bituraalu, fua wuatere so whipaae monikó alae yóló, kema du betalepó.

³⁶ Atéroró wosalemó, so whi mo fea tumó fua wua du betepa, ai so whipaae woseturaalu, “Doa ai-a, noa ala maaté du bitu de?” yalepó.

³⁷ Ti fo depa, atimané apaae duraalu, “Nasaret be hulua whikó Yesu i fole ape,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, ama fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema Yesu-ó, naao e kolené sukuturaalu tao sae,” yalepó.

³⁹ Atéroró, mepaae folosóro fele so whiné kale whipaae momó yaai dée yóló foné salepó. Tétepatei, kale sekéné fo faketóro dekéro yó taru duraalu, “Depit-né Naalema Yesu-ó, naao e kolené sukæ,” yalepó.

⁴⁰⁻⁴¹ Atétepa Yesu a keiyóló daalu, kale whirapepaae duraalu, “Ai whi e beterepaae dapesó ape,” yalepó. Atétepa, kale whi dapesó wóló felekemó daapa, Yesuné apaae woseturaalu, “Yalo yamó noa alakó erópóló de?” depa, kale whiné duraalu, “Tale-ó, yalo kelené ɔla ɔla kelené yóló kisipa mutapó,” yalepó.

⁴² Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Naao kisipa tiki tirale alané naao kele ai wisiyalepa, mió kelae,” yalepó.

⁴³ Yesuné ai fo deretamotóro kale whiné ama kele wisitepa, Yesu sya furaalu, Kótóné doi hale sóro horaté felepó. Ai ala depa kelale so whinékelé Kótóné doi hale sóro horalepó.

19

Takis moni siré kotere whi Sakius-né yale ala

¹ Atéroró, Yesu a Jeriko be huluamó sókó fóló, ai be belamó fu betalepó.

² Téyalemó, *takis moni* siré kotere whirapené doasi topo whi Sakius beterepó. Áta, fea ɔla ɔlané néli whipó.

³ Ama kisipané Yesu deró kelaai dapóló felemó, aimó mo hale ɔla kaae so whi touróló daae moletiné, Sakius a halekeruraalu Yesu wisiyóló kilinipó.

⁴ Atépa, kale whi api sururu yóló fóló, Yesu tumó wale kelaai, beta nose kaae ni siki doló holóló kaae tawóló beterepó.

⁵ Atépa, Yesu a ni betemó sókó fóló ai ni sikipaae kele horalemó Sakius daapa kolóló duraalu, “Sakius-ó, mió e yatamo naao bemó betaai kisipa mutapa, ya mo hapale dere ape,” yalepó.

⁶ Atétepa, a hapale téti dorowóló, hekesetamo Yesu dape sóro ama bepaae felepó.

⁷ Atétepa, ai daae mole so whi feané Yesu Sakius-né bepaae fupa kolóló, atimasisi kikiti eróló duraalu, “Áta dowi ala du betere whitamotei, betaai ai fele ape,” yalepó.

⁸ Téyaleteti, kale Sakius a turukó holóló Talepaae duraalu, “Tale-ó, mióta, yalo i mole ɔla ɔlarape bukóló, mepaae yolealere so whimó melóo, yalotamo so whi dilikóló mepaae monikó simó ti douro félimó tómó beleróló tokó melóo, yaai dapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa Yesuné apaae duraalu, “Kótóné so whi aluyaosóro tao sere ala mió i bepaae walepó. Ti noatepae, i whi akélé Abraham-né naaletóro beterepó.

¹⁰ Ti Whiné Naalema a waleteta, aluyale so whi kekóló tao saairaalu, walepó,” yalepó.

Naase tamo whīrapené doasi whīné kutó diraai moni sale fo sale

(Mat 25:14-30)

¹¹ Atéró, ama ai du betere fo wosetu betepatei, ʻJerusalem be hulua felekepaae sókó waleteiné Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole ala so whīné kisipané mo felekemó sókó waaitere nisi du betalepó. Atétepa ama du betere fotamo touróló, atimapaee i fo salekélé yalepó.

¹² Atéró ama duraalu, “Hae kwia fea tēteróló kaae tare topo whīrapené fake whī betā topo whī sóró beteratepa momó fesaae wóló, hae kwia ama tēteróló kaae tawaai dapóló, ʻʻ felepó.

¹³ ʻʻ Atéró faairaalu, ama kutó diratere naasetamo whīrapepaae ape yóló duraalu, ‘Yalo i matere *moniné* mepaae kutó diraté fóló, tómó beleróló sóró muló betepa, momó fesaae wou kelaalopóló,’ ʻʻ felepó.

¹⁴ Téyaletei, ama be whī so whīné ai sekéné atima tēteróló kaae tawaasóró kisipa mutu, ‘Kale doasi topo whīpaae ene fópóló, atimakó mepaae whīrape ʻʻ fi kīlipaae dotēyalepó.’

¹⁵ Até yaletei, doasiné kale whīpaae naaotóró tēteróló kaae tawaasepóló, yá sóró beteratapa fae depa, ʻʻ bepaae fesaae walepó. Téró, ama kutó diratere whīrapepaae melale *moniné* mepaae kutó diróló, tómó beleróló meteró saleró kelaai, dapesene fae yóló, whīrape dotēyalepó.

¹⁶ Atétepa, ama *moni* melale whīrapekó betā whī folosóró wóló duraalu, ‘Doa whī-ó, take naao ʻʻpaae betā melale *moni* bosenóló, mo dekéro sóró muló beterapó,’ yalepó.

¹⁷ Ti fo depa, kale topo whīné duraalu, ‘Yalo kutó diratere whī wisi-ó, naao ai ere ala mo wisirapó. Ti noatepae, yalo mo sawatamo melale ʻʻala naao mo wisiyóló kaae tawirapa, naasetamo be huluakélé naaotóró tēteróló kaae tawaasepe,’ yalepó.

¹⁸ Kale dere kaae whī me wóló duraalu, ‘Doa whī-ó, naota ʻʻpaae *moni* betā melaletei, yalo mepaae kutó dité fóló, naao melale *moni* tómó beleróló aporó sóró muló beterapó,’ yalepó.

¹⁹ Ti fo depa, ama topo whīné tokó mótu duraalu, ‘Aporó be huluarape naao

tēteróló kaae tawaasepóló, yalo yá sóró beteratapó,’ yalepó.

²⁰ Téró kale dere kaae, ama kutó dirale whī me wóló duraalu, ‘Doa whī-ó, naao kale melale *monita*, yalo me kutókélé dini, kuti kwiané bopeyóló mulaletei, i sóró wale ape.

²¹ Ti noatepae, yata mo kekepai whī bitu, mené ʻʻlatei naao sóo, me whīné biliyale ʻʻala naao bukóló, kwiapaae yá sóo dua dapó. Atétere ala yalo tuēruraalu, ʻʻ witepa naao yae yale ala inipó,’ yalepó.

²² Ti fo depa ama topo whīné ʻʻpaae duraalu, ‘Yata, kutó diratere whī dowipó. Yatamo fo tokóló yá só deraaitere ala ti naao dere fonétei yá ai só deretere ape.

²³ Ti naao atei kaae kisipa mulutei, ʻʻ fesaae wouraalu hūróló sópóló *moni* mulatere tikipaae mulale fole noatepa yaleé?’ yalepó.

²⁴ Téró, kale topo whīné aimó daae mole whīrapepaae duraalu, ‘Ama ai tare *moni* fasóló naase tamo *moni* tare whīpaae melae,’ yalepó.

²⁵ Ai fo depa, atimané kale topo whīpaae duraalu, ‘Doa whī-ó, ai whīta naase tamo *moni* taketi sóró tarapó,’ yalepó.

²⁶ Ti fo depa ama duraalu, ‘Yalo diāpaae i dere ape. Mepaae ʻʻala ʻʻala hūróló mole whīpaae ti mo dekéro beleróló melaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whī de ʻʻala ʻʻala sawa téti mupa, ti ai ʻʻala fasó saalo ai ape.

²⁷ Téyaalotei, mepaae yalo tēteróló kaae tare aomó betere hūróló bóe dele whīrapeta, ipaae dapesó wóló, mo ti sinópóló dae,’ ” yalepó.

Yesu Jerusalem be huluapaae doasi topo whī aoyóló sókó wapa hale sóró horale fo

(Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Jon 12:12-19)

²⁸ Téró Yesuné i fo yóló kemetepa, atima Jerusalem be huluapaae furaalu, ama ʻʻalisó felepó.

²⁹ Atéró, ʻʻ Betpas beró Betani betamopaae sókó faai fu betalepó. Ai be hulua tamo felekemó *Olip* dupó du betere tiki erapó.

³⁰ Aimó ama yó matere whī tamo dotonaa i atimaamopaae duraalu, “U bepaae di-aamopi fae. Ai bemó sókó fóló kelenalemó, whīkélé betóló kunire teó *donki* hupu duló

betaalopó. Téyaalopa, ai hupu taayóló ipaae dapesó ape.

³¹ Atéro taanalemótamo, whi mené di-aamopaae woseturaalu, ‘Ai neyaai de?’ depa, ti i fo yae. ‘Momó dapesó waaitei, Talené ama diyaaire kutó mupa sóró ape yale tikimó sóró fulapó yae,’ ” yalepó.

³² Atéro dotonatepa fóló kelalemó, atimaamopaae yale fotórómo epa kelalepó.

³³ Atépa, atimaamo kale *donki* hupu halika teraatu betaalemó, hupu talerape wóló atimaamopaae woseturaalu, “Ai hupu teraatu betere-a noyaai de?” yalepó.

³⁴ Ti fo depa atimaamoné duraalu, “Ita Talené ama diyaaire kutó mupa, serale fae yale tikimó sóró fulapó,” yalepó.

³⁵ Atéro, Yesu beterepaae dapesó wóló daaló bitu, atimaamoné deró betere foloji kutirape sorokóló, Yesu a hupuné sisó tómó beterópóló, whamenalepó.

³⁶ Atéro a ai hupu tómó betóló wapa, so whi folosóró furaalu, atimané deró betere kutirape sorokóló tumó whamenaté felepó.

³⁷ Atéro, a Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faairaalu, *Olip* du sokore aopaae doropole tumó sókó derepelepó. Aimó, ama yó matere so whi mo feané Kótóné kae kae kelemei alarape eratepa kelaletéiné atima hekesené sukuturaalu, fo fakeyóló Kótóné doi hale sóró horaai kaae salepó.

³⁸ “Mió Talené doimó wale doasi topo whi wisi-ó, Kótóné ya wisirópóló yae!”

“Kótóné hepen be tuamó mole hosaa muni deyóló dua betere ala so whi feapaae erópóló yae.

Téturaalu, mo taoró betere Kótóné kae mole doasi doi hale sóró horae!” deté fu betalepó.

³⁹ Tétepa, ai so whi kuamó betó mole Farisi whirapené Yesupaae duraalu, “Naa yó matere whirapepaae taalae yóló, foné sae,” yalepó.

⁴⁰ Ti fo depa ama atimapaee duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Atimatamo fo ini dua betepa, ti tumó ai daae mole kaporapenétei doasi fo fake yaalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Atéro, Yesu a Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai fu bitu, ai doasi be hulu tuapaae kese deralemó, mo kolei ala epa, a doasi wole yalepó.

⁴² Atéro woleyóló duraalu, “Hosaa muni deyóló dua betaaire ala mió i be demótóro dia beterepaae walapóló, kisipa uasóro ti mo wisi uapó. Téuátei, ai ala yaaire be de kemeyaletéiné mió diaa kelené kelaosóro, kinó beterapó.

⁴³ Téretei, nalo me be demó kale bóe whirape atima naa bepaae dorowaairaalu, be bopéro betere tipimó hae kayóló mulaté holóló, naa be bopéro betaalopó.

⁴⁴ Atére tómó atima daane holóló, diakélé diaa naale senaalekélé tao sóró haemó hairaalo ai ape. Kane fake me tómó beleretei, atéro mulópóló taalaalomeipó. Ti noatepae, Tale Kótóné dia tao saai wale be de diaa kisipani, hōraleteinépó,” yalepó.

Momatere bemó ɔla dupu du betepa Yesuné hōkonale fo

(Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Jon 2:13-22)

⁴⁵ Téro, a momatere be bolaare tipi tuapaae sókó holalemó, whirapené ɔla ɔla dotonóló dupu du betepa fópóló dóló hōkonalepó.

⁴⁶ Atéro, ama atimapaee duraalu, “Yalo beta, moma maaté yaai tenapóló asemó epatei, diaa ai du betere alané ɔlémi whi betere be aórótu beterapó,” yalepó.

⁴⁷ Atéro momatere bemó, betere dokó fea ama fo yó maleta du betalepó. Tétu betepatei, so whimó momaratere topo whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, so whi kaae tare mepaae whi disirapekélé, fea touyóló, Yesu daaire tu kekitu betalepó.

⁴⁸ Téyaletéi, atimané a daaire tu me kilinipó. Ti noatepae, yó matere fo so whiné wosóló, hosaamó su betaletéiné a daaire tukélé kilinipó.

20

Yesupaae ya topo whi né sóró beteraleé yóló wosale fo

(Mat 21:23-37, Mak 11:27-33)

¹ Téró, me sukamó Yesu a momatere be tuamó Kótóné ala etérópóló so whi feapaae yó matere alaró, kale mió wosetere fo wisitamo yó mótu betalepó. Tétu betepa, mo so whimó momaratere whirapekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapekélé, mepaae whi disirapekélé, fea touyóló a beterepaae walepó.

² Atéró wóló apaae duraalu, “Naao ai alarape yópóló, ya né sóró beteralee?” yalepó.

³ Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Yalokélé diapaae wosetere fo betá i dapa, epaae tokó alae.

⁴ Jon-né wei tópuratere ala ó hepen bemó yae depa yalepé, mo whiné yae depa yaleé?” yalepó.

⁵ Ai fo deremó, whirape atimasisitei fo kelaaróló duraalu, “Danétamo, hepen bemó yae depa yalepó depa, ti dapaae ama dere fo wosóló kisipa tiki tiratere noatapa deé enérapó.

⁶ Tépateti dané duraalu, mo whiné yae depa yalepó depa, ti doai wóló betó mole so whiné kapo duné da siróló daalopó. Ti noatepae, Jonta so whipaae yó matere Kótóné kóló whi betaleteti feané kisi-parapó,” yalepó.

⁷ Atétepa, atimané apaae duraalu, “Jon-né wei tópuratere ala apaae né yae depa yaleró, da kisiapanipó,” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Diaaḡ yalo wosale fo tokó menitepa, ti diané epaae wosale fokélé tokó melaalo meipó,” yalepó.

Whi betané ama kutó kaae tanópóló sóró beteratere alapaae dó faróló yale fo (Mat 21:33-46, Mak 12:1-12)

⁹ Téró Yesuné so whipaae ai fo deté fóló, me i fo salekélé yalepó. “Whi betané ama kutó diyóló wain képi wae biliyalepó. Atéró, ai kutó mepaae whirapené kaae taru, ulumétere ɔla sóró dotonótu betae yóló, a fɔlo sukamó me be huluapaae bití felepó.

¹⁰ Kale ɔla uluméterepa sere alimó, kale kutó talené ama kutó diratere whikó betapaae duraalu, ya kutó kaae tare whi beterepaae mepaae ulumére ɔlakó serale fae yóló doteyalepó. Téyaleteti, kutó kaae

tare whirapené a du beteró, hale fópóló doteyalepó.

¹¹ Téró, kale dere kaae ama kutó diratere whi me doteyalepó. Téyaleteti, ai whikélé atimané dóló susupuróló, haletamo hale fópóló doteyalepó.

¹² Atéró, kale dere kaae sore dakoróló whi memo doteyalepó. Téyaleteti, ai whikélé atimané du beteró samea sókó faróló, belapaae sóró taae deralepó.

¹³ Téró, kale wain képi kutó talené duraalu, ‘Mió yalo noa alakó yaaloé? Yalo yaala sókó fóló hosaa turó mole naale betá atima beterepaae dotonatepa, atimané a mo wisiyóló dape sóró, ama dere fo wosaalopóló kisipatu, doteyalepó,’ yalepó.

¹⁴ Téyaleteti, kale kutó diratere whirapené a wale kolóló, atimasisitei fo dokóló duraalu, ‘Aita, i kutó talené ama naalepó. Alima sinitepa, i kutó mepaae mómu ɔla ɔlatamo fea ama saḡsóró, da saairɔalu, a daalopa siépe,’ yalepó.

¹⁵ Atéró, atimané a kale wain képi kutó tuamó sóró belapaae taae deróló mo ti dalepó. Atétepa, kutó tale wóló atimapaee noa alakó eraaloé?

¹⁶ Kale kutó diratere whirape mo ti dóló sukunóló, ai kutó mepaae whirapené kaae tawópóló melaalopó,” yalepó.

Tétepa, aimó betó mole mo so whi feané ai dere fo wosóló duraalu, “Aita enénire alatei dapó,” yalepó.

¹⁷ Téró, Yesuné kelené kike yóló kaae taru atimapaee woseturaalu, “Kótóné fo tuamó,

‘Mepaae be tetere whirapené taae farale kane faketei, sóró be hulua eleké wisinaale botokoróló deyaalo ai ape,’ yóló asemó ere fo-a, noa betené yaleé?

¹⁸ Téyaalotei, mepaae so whi de ai kapo fake tómó kotóo sóró dée nukupa, ti ama tiki turukó fóló doalé maaté yaalo ai ape. Téyaalotei, ai kale kapo dokó dorowouraalu teiya dere so whita, mo ti derakó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, Moses-né asere fo yó matere whiraperó mo so whimó momaratere topo whirapetamoné ama ai yale fo saleta, atimapaetóro dapóló aimótóro tawóló daai yaleteti, ai touró betere so

whinė atimapaae me ala eraqsóro, witepa taaralepó.

Sisapaae takis moni melaróe yóló wosale fo

(Mat 22:15-22, Mak 12:13-17)

²⁰ Atétepa, atimané Yesuné me alakó hasókó fóló déró kelaai, mepaae whirape mo ala dere whi aoyóló kikiti kaae tawóló beterópóló, mepaae whirape doteyalepó. Aita hãle mei, a hasókó fóló, ama i fo mo depa wosalepóló, Rom *Gavman* topo whiné naase tuámó mulale faai kisipa mutu yalepó.

²¹ Atétepa, kale whirapené apaae wose-turaalu, “Yó matere whi-ó, naao dere foró so whipaae yó matere alatomota, mo dono dapó. Naao fake so whi maaté taosuraalu, mo so whi sisópaae erótumipó. Naaota, Kótóné tué mole alatóro mo dono yó mótu beteretei dané kisiparapó.

²² Ti dané *takis moni* Sisapaae materetei-a, donorépe meié?” yalepó.

²³⁻²⁴ Atimané a só deraai dere ala ama kolóló, atimapaae duraalu, “Ai *denarias moni* yalo kelaalopa epaae yó alae yóló matepa tao sóro duraalu, *moni* tómó i mole asoró doitamo-a né?” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, atimané duraalu, “Sisanépó,” yalepó. Tétepa ama duraalu, “Sisané ɔlapa, ti Sisapaae melae. Kótóné ɔla ti Kótópaae melae,” yalepó.

²⁶ Atéro, Yesu so whi feané keletómó me alakó hasókó fuléro kelaai sɔ saletei, a hasókókélé feni, ama atimapaae fesaayóló dere fomó, atima hokomó sókó furaalu fokélé tekini, siratei du betalepó.

Sinale whi kepaayóló so dokaaloé yóló wosale fo

(Mat 22:23-33, Mak 12:18-27)

²⁷ Mepaae sukãle so whi kepaayaalo meipó, du betere Sadyusi fakekó mepaae whirapetamo Yesupaae wosetere fo yaai walepó.

²⁸ Atéro duraalu, “Yó matere whi-ó, whi betã so dokaletai, naale senaalekélé deni hãle sinitapa, noma me whiné ai so wulia dokóló naale detepa, ti ai naale noma sukãle whi betale sirimó beterópóló yae fo Moses-né asémó dapaae erapó,” yalepó.

²⁹ “Take weikeró nomarape beterepó. Atéro bitu, topo whi so dokaletai, ai sotamo naale deni, a hãle sinalepó.

³⁰ Atéro sukutepa, kale so wulia noma me whinémo dokalemó, ai whikélé naale deni, hãle sukãlepó.

³¹⁻³² Nomarape fea até deté fóló, nalo mo kemerótu noma awã taalu whiné dokaletai, akélé hãle sukãlepó. Atéro mo ti kemeróturaalu, kale sokélé sukãlepó.

³³ Atéro, weikeró whirapené dokale so take kepaayóló wale sukamó, mé whiné dokaaloé?” yalepó.

³⁴ Ti fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Mió i alimó bitu, whi so dokóo, so whitamó fóo, du beterapó.

³⁵ Tétu betepatei, sukãle so whi momó kepaayóló betaaire alimó atéro whi so dokotere alakélé, so whitamó beteratere alakélé, sinitere alakélé ini, hepen bemó betere *ensel* kaae betaalo ai ape.

³⁶ Téturaalu, atima kepaaró betere naale senaale ereteiné Kótóné ama naale senaaletóro betaalopó.

³⁷ Ni sesaapemó duku betere si mi dolomó yale fo Moses-né aserapó. Ata, Abraham, Aisak, Jekop-sépi fea tetéroló kaae tare Kótó beterapó. Atére foné sukãle so whi aluni, kepaayóló beterapóló, hãkeamó yó matapó.

³⁸ Ti ata, sukãle so whi maaté tetéroló kaae tanitei, mo betere so whikélé tetéroló kaae tare Kótó beterapó. Ti noatepae, sukãle so whikélé, betere so whikélé, fea amatóro betéro beterapó,” yalepó.

³⁹ Moses-né asere fo yó matere whirape mepaaené apaae tokó mótu duraalu, “Yó matere whi-ó! naao dere fota, mo dono dapó,” yalepó.

⁴⁰ Téyaletei, ama ai yale foné atima haleturaalu, whi betanékélé apaae me wosetere fo inipó.

So whi tetéroló kaae tare whi-a né naaleé yale fo

(Mat 22:41-46, Mak 12:35-37)

⁴¹ Téró, Yesuné atimapaae duraalu, “Kótóné so whi tetéroló kaae tare whi Kerisota, Depit-né naalepó du betere-a noa fo betené de?

⁴²⁻⁴³ Ti ai fo bete Depit-né amatei, haķearóló *buk* Sam-mó aseýóló muló beterapó.

‘Talené ę teteróló kaae tare Talepaae duraalu, “Yalo naao bóe whırape tétei aleróló, naao hó aqmó beteraalopa, kaae tawóló yalo turu naase demó betae,”’ erapó.

⁴⁴ Ti Depit-né ą teteróló kaae tare Tale-ó du betaleteimo, ama naalepó, fo neteró yaleé?” yalepó.

⁴⁵ Téro, aimó betó mole so whı feané ama yó mótu betere fo wosetu betepatei, Yesu ą ama yó matere whırape daalepaae fetée fóló duraalu, “Moses-né asere fo yó matere whırapené dere alané dią doraqsóro mo wisiyóló kaae tawae.

⁴⁶ Ti atimata, so whı feané doasi whı-ó yóló, dukiratere kokómó so whı fea touraleta dere tikipaae faairaalu, mo fıloi kuti wisimaaté deróló fua yóo, Kótóné fo wosetere be dolopaae fukélé, mo wisi tikimótóro betaai hękese dua yóo, ęla detere sukamókélé, topo whırape bitua betere tikimó, betaai eķęle yóo, dua dapó.

⁴⁷ Téturaalu, kale wulia sorapekélé dilikóló atimané ęla ęla fea ęlémi sóo, moma duraalukélé, so whıné dukiratere kokómó fılo sıyóló yóo, dua dapó. Take kemetere sukamó atétere whırapené saaire kwiata, mepaae so whıné saaire seķę bosenóló, mo doasi saalo ai ape,” yalepó.

21

Wulia soné moni ke deręle wale fo (Mak 12:41-44)

¹ Téro Yesu ą momatere bemó bitu kaae taremó, mepaae néli whıné Kótópaee haķe matere *moni* deratere dolopaae deķeró deręleta du betalepó.

² Atétepa kelalemó, betą yoleale wulia sonékélé sonaai *moni* ke beleķamale tamo deręle walepó.

³ Atétepa ama duraalu, “Yalo diąpaae mo i dere ape. I yolealere wulia soné derale *moni* kené so whı feané derale *moni* taaróló, mo bosene falapó.

⁴ Ti noatepae, so whı feanéta doakale *moni* mupatei, téti maaté deręleta yalepó. Téyaleteti i wulia sonéta, ama depe dolo sesé

mole *moni* ketei, mo ti kemeróló deręle walepó,” yalepó.

Sęró haetamo kemeyaaı deremó eratere fareyópu

(*Mat 24:1-35, Mak 13:1-31*)

⁵ Téro, mepaae ama yó matere whırape atima furaalu, “Mepaae so whıné Kótópaee haķe matere ęla ęlaró kapo fake wisitamóné momatere be wisinaale tęyale tikimó kokóné sininó beterepa kelae,” yalepó.

⁶ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Di-aaę mió i keletere ęla ęla feata, take waaire sukamó me kapotamo atéro woleķepa ke-laalomeitei, fea fisikó fóló, haemó kolokó doropóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

⁷ Ti fo depa atimané ąpaae woseturaalu, “Yó matere whı-ó, ai alarape-a noa sukamó yaaloé? Noa kaae fareyópu eratepa, kolóló kisipa muaaloé?” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “ Mepaae whıné kapala fo yóló dią dilikaqsóro, mo hotowa yóló kaae tawae. Ti noatepae, mepaae dilikitere whırape wouraalu yalo doi yóló, ‘Kale waalopó du betere whı ętórótıpó. Ali mió felekemó walapó,’ depa mo nisiyóló sya faęse.

⁹ Doasi bóe dele alaró mepaae whırape atimané hae tiki atimatei teteróló kaae tawaaıraalu, *Gavman* whıtamo bóe du beterapó dere fo wosóló wıyaęse. Ti noatepae, folosóro ai alarape mo yaalotei, kemeyaaıre ali folo sókó waalomeıpó,” yalepó.

¹⁰ Téro atimapaee duraalu, “Me hae kwiamó betó mole so whıró me hae kwiamó betó mole so whıtamo bóe dóo, me hae kwia teteróló kaae tare topo whırapero me hae kwia teteróló kaae tare topo whırapetamo bóe dóo, yaalo ai ape.

¹¹ Atéturaalu, hae kwia feamó doakale bao dere alakélé, doasi seķęı alakélé, wotetere alıró hepo alitamokélé waalopó. Téturaalu, so whı mo doa winé sinóló diri furu furu yaaire alaró me ala yaairemó dere fareyóputamo sımó eratepa, diaaę kelaalopó.

¹² Ai alarape yaaiteti folosóro, mepaae whıné dią dóló susupuróló, fo wosetere berapepaae dapesó fóló, *dipula* beteraalo

ai ape. Atéroró, diã doasi topo whĩraperó *Gavman* whĩrapetamo beterepaae dapesó faalopó. Diã yãlo ala erótu beteremó bóe duraalu ai alarape yaalopó.

¹³ Atétere alané yãlo yó melale alarape atimané keletómó yó melópóló, diã tẽ ai mulatere ape.

¹⁴ Atimané diã só deraairaalu, fotokõiné depa diã noa fo yaaloé, yóló whaalia yaqse.

¹⁵ Ti noatepae, ai ala deretamo yãlo diãpaae kisipa tiki dotoróẽ fole alaró atimané dere fo tokó melaaire fotamo yó melaalo ai ape. Diãné ai fo depa wose-turaalu, diã só deraaitere whĩrape folópu kolokó fóló, mo betã whĩnékélé me tokó matere alakélé yaalomeipó.

¹⁶ Diaaõ hae aya ó norape ó fake whĩrape ó fulumu whĩrapenékélé, diã dõpóló eleké deyaalo ai ape. Téturaalu, diã mepaae whĩrape atimané mo ti dóló sukunaalopó.

¹⁷ Atétu, so whĩ mo feané diãtamo bóe dóló, diã hõraalo ai ape. Ti atétere alata, atimané ẽ hõrótu diãkélé ai hõratere ape.

¹⁸ Téyaalotei, diaaõ topo niki mo betãkókélé aluyaalo meipó.

¹⁹ Diã mo ti betaaire bete saairaalu, mo diriyóló betae.

²⁰ Diaaõ kelerãlemó, Jerusalem be hulua bóe whĩrapené bopéro betepa kilituraalu, kale be hulua mió mo felekemó dóló wópu mulaai dapóló, kisipa muae.

²¹ Atétere sukamó, Judia hae kwiamó betó mole so whĩ diã ti du sorokó molepaae botokó fóo, mepaae doasi be hulua tuãmó betó mole so whĩ diã ai be hulua taaróló fóo, mepaae ai hae kwiamó betóló fale so whĩkélé ai doasi be hulua tuãpaae faqsóro yae.

²² Ti atétere alimó yaaire alata hãle meipó. I haemó betóló fale so whĩné yale alamó Kótóné kwia móturaalu, doasi sekẽi ala eraalopóló, asẽmó ere fo dokonóturaalu, mo eraalo ape.

²³ Ti aita, Kótóné i hae kwia feamó betó mole so whĩtamo doasi fopaae buturaalu, só ai deratere ape. Atétere be demó mepaae naale ere soraperó, naale teó awã nuku betere sorapetamo betã kõleó, mo doasi sekẽi ala saalo ai ape.

²⁴ Téturaalu, atima mepaae ti bóe dele

sepakené dóló kemeróo, mepaae so whĩ ti hae kwia feapaae *dipula* sóro dapó dapó yóo, yaalopó. Tétu, Jerusalem be mo ti doróló torokó faróló, Juda meire fake atimané tẽteróló kaae taté fóló, Kótóné ðale muló betere kwiamó sókó fupa, ti kemeyaalo ai ape.

²⁵ Atéturaalu, sãmó daale sukanékélé, hõrerapenékélé, wéliénékélé, kae kae alarape depa kolóo, doasi wẽi kẽla whaau yóló holóo yaalopó. Atétere ala i hae kwia feamó betó mole so whĩné kilitu, noa ala du derópóló hosaa wẽi wẽi yóló wiyaalopó.

²⁶ I hae kwia feamó betó mole so whĩné ó sã wore duraalu, hõrerape torokó dorowale kilitu, i haemó noa ala du derópóló, doasi winé sukãalopó. Tétu, diri furu furu yóló be fesaaetamo du dere kaae yaalo ai ape.

²⁷ Ai alarape yóló kemetepa, kale Whĩné Naalema ó sãko dolomó doasi bole fotokõró mo kae ere ðẽ wisinaaletamo hãkeamó wapa kelaalopó.

²⁸ Ai alarape kaae sóro depa kilitu, aluyaqsóro Kótóné ama dupure so whĩ mo felekemó dapesene walapóló kisipa mutu, hãtamo turukó holóló daae muae.

²⁹ Atéroró, ama atimapaae i fo sale yalepó. Ti daale ni noseró mepaae nirapetamoné ere ala diaaõ kolóló kisipa muae?

³⁰ Nirape sóku fóló, tokó momó beletepa kilituraalu, kale ba fo ali mió mo felekemó ai sókó wale ape dua dapó.

³¹ Atei alarape kaae depa diaaõ kilitu, Kótóné tẽteróló kaae tare ala mió mo felekemó walapóló kisipa muae.

³² Yãlo diãpaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whĩ sukuni hãle betepatei, i alarape folosóro yaalo ai ape.

³³ Sãró i haetamo kemeyaalotei, yãlo fo betã mo kemekélé ini, hãle muó tawaalopó.

³⁴ Diã wẽi nóló topo dotere alané diaaõ tiki ó naao dere ala hãle õla kaae taae fatereteikélé, ó i haemó whaaliatu betere alakélé, diãné hosaa tuãmó sekẽné sinitere alakélé du betepa, i be ðẽ sókó wouraalu yã hemó duku dere kaae yaqsóro, mo hoto-waró kaae tawae.

³⁵ Ti noatepae, ai yaaire alarapeta, i hae kwiamó betó mole so whi mo feapaae waalo ai ape.

³⁶ Kale Whiné Naalema betere tikimó diakélé betaalopó. Téyaalopa, ai alarapené diá só deraqsóró, betere dokó fea hotowayóló kaae taru, momatere ala yó tawae,” yalepó.

³⁷ Atéro, Yesu a suka fea ai momatere bemó Talené ala etérapóló yó melóló, be kuluka deretamo a *Olip* du sorokó molepaae fini fi wuatu betalepó.

³⁸ Atei ala du betepa, so whi fea mo hikaititei turukó holóló Yesuné momatere bemó yó mótu betere fo wosaai wua yalepó.

22

Judas-né Yesu eleké deale fo

(*Mat 26:1-5, 14-16, Mak 14:1-2, 10-11, Jon 11:45-53*)

¹ Kale bosene fele be de kisipa mutu, fopei *bred* o deyóló nokole be de felekemó sókó waai depa etéyalepó.

² So whimó momaratere topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamo so whiné kapo duné siróló daqsóró wituraalu, Yesu kikití daaire tu kekítu betalepó.

³ Téro, atima 12 yó matere whirapekó betá whiné doi Judas Iskariot tuapaae dowi Satan bití walepó.

⁴ Tétepa kale Judas a fóló, mo so whimó momaratere topo whiraperó momatere be kaae tare diki tare whirapené topo whirapetamo betó molepaae felepó. Téro Yesu dópóló netéro eleké deyaaloé? yóló, fo dokaai felepó.

⁵ Atéro, fo dokóló kemetepa, hekesese duraalu *moni*-né a dupuyaalopó, yóló mulalepó.

⁶ Atéro, Judas-né wisirapó depa, so whi touróló bitinitere sukamó Yesu dópóló naase tuapaae mulaaire tu kekítu betalepó.

Yesu ama yó matere whirapetamo siki bemó bitu ɔla nale fo

(*Mat 26:17-30, Mak 14:12-26, Jon 13:21-30, 1Korin 11:23-25*)

⁷ Kale bosene fele be de kisipa mutu, fopei *bred* o deyóló nokole be demó

betá *sipsip* hupu male dóló, Talepaae simó sukúlaa daróló melaaire be de sókó walepó.

⁸ Téro, Yesuné Pitaro Jon-tamo dotonaai duraalu, “Diaamo fóló, kale bosene fele be demó deyóló naaire ɔlakó taleyóló mulaai fae,” yalepó.

⁹ Ti fo depa atimaamoné apaae wose-turaalu, “Naao kisipané ai ɔla-a, damoné momó taleyóló mulópóló de?” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa ama duraalu, “Diaamo ai be hulua tuamó sókó felealemó, whi betá wei wuti beleyóló tumó diaamotamo hokolaa yaalo ai ape. Téyaalopa a sya fóló, fole be dolopaae diaamokélé buó deyaie.

¹¹ Téro, ai be talepaae etei fo yae. Yó matere whiné yapaae duraalu, “Yalo yó matere whirapetamo bosene fele be demó, ɔla deyóló naaire be kekó momó donoróló muló betere?” yóló, wosae yalepó,” yalepó.

¹² Aténalemó, ama diaamopaae oté taoró doasi be ke yó melaalo ai ape. Ai be ke dolomó betaaire ni fake ó mepaae ɔla ɔlakélé fea sumó donoróló muló betepa kelaalo ai ape.

¹³ Atétepa atimaamo fóló kelalemó, Yesuné yale fo motóró epa kelalepó. Atéro bituraalu, kale bosene fele be demó atimané deyóló naaire ɔla aimó donoróló mulalepó.

¹⁴ Atéro, kale ɔla naaire suka kele sókó wapa, Yesuné yale fotóró mo epa kelalepó. Atéro *aposel* whirapetamo ɔla nokole ni fake tómó boperó bitu ɔla nuku beterepó.

¹⁵ Atéru, ama atimapaae duraalu, “E doasi seke saaire ala feleke depa, kale bosene fele be demó detere ɔla da betámó nokoletiné e mó doasi hekesese dapó.

¹⁶ Ti yalo diapaae i dere ape. I bosene fele be demó detere ɔla e néli hale bitiré fóló, Kótóné tetéroló kaae tare aomó mió i ɔla detere ala bete dokonatapa, ti momó naalo ai ape,” yalepó.

¹⁷ Atéro, Yesuné *kap* wuti sóró taru, Tale Kótópaae mo kée yalepó. Atéro mótu, Yesuné atimapaae duraalu, “I matere wei tao sóró, diá fea nósu deté fóló, kemerae.

¹⁸ Ti yalo diapaae mo i dere ape. Mió i nokole *wain* képi wei momó kaae néli hale bitiré fóló, Tale Kótóné tetéroló kaae

tare ala sókó wale sukamó momó naalopó,” yalepó.

¹⁹ Téró, ama *bred* o bula tao sóró Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ʔnirótu duraalu, “Ita, ʔalo tiki diámó i matere ape. Térapa, diʔané ʔ kisipa muóló nukulé fu be-tae,” yalepó.

²⁰ Atéro, atima ʔla nóló kemetepa, kale yale kaae wẹi wuti tao sóró taru duraalu, “I *wain* wẹita, Kótóné ama so whi tao saalopóló, kisi yóló mulale fo diriróturaalu, diʔ tao saai sunée farale ʔalo sameapó.

²¹ Téretei, i ni fake tómó ʔtamo betámó ʔla nuku betere whinétei, ʔ dópóló eleké deyaalopó.

²² Téyaalotei, Whiné Naalema i ala yópólópó yóló, Kótóné tukóló muló betere fo mo dokonóturaalu eraalo ai ape. Téyaalotei, Whiné Naalema dópóló eleké deyaaire whi betá mo doasi sekei ala saaireteiné kọlerapó,” yalepó.

²³ Ti fo depa, ai ala-a né yaai dée yóló, atimasisitei u wosene i wosene du betalepó.

²⁴ Atéro kale dere kaae, ama yó matere whirape atimasisi doasi topo whi-a, de be-taai dée yóló fonétei alale su betalepó.

²⁵ Tétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Kale Juda meire fake ʔeteróló kaae tare topo whirapenémo so whi ʔeteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whirapeta doasi néli whi bitu, so whi fea tao sóró wisi ala erótu betere whirapépó dua dapó.

²⁶ Tépatei, diʔ atei kaae ala ini, diʔ tuámótamo doasi topo whi betepa, ti mo ketei kaae betóo, diʔ ʔeteróló kaae tare topo whi ti kutó diratere whi kaae betóo yae.

²⁷ Ti noatepae, ʔla deyóló nokole sukamó doasi doi mole whirapené noa ala dua de? Ti atima doasi whirape ni fake tómó bitu, ʔla maaté nuku beterepé, kutó diratere whi kaae bitu, ʔla biliyóló maleta dua de? Meipó. Ai doasi doi mole whirape atima ai ala dumi, ni fake tómó bituraalu, ʔla maaté nukua dapó. Tépatei, ʔta diʔ feané kutó diratere whi kaae betepapó.

²⁸ Diʔta, ʔpaae sekei ala wou betepatei ʔ taaróló botokó feni, ʔtamo betámó bitiré walepó.

²⁹ So whi ʔeteróló kaae tanópóló ʔalo Ayané ʔ sóró beterótu yale kaae, ʔalokélé

diʔ so whi ʔeteróló kaae tanópóló, sóró beteratapó.

³⁰ Até dapa, ʔalo ʔeteróló kaae tare ala tuámó ni fake tómó bitu, ʔla nóló, wẹi nóló du betaalopó. Atéturaalu, doasi topo whi betere tikimó bitu, 12 Israel fakerapetamo diaaʔ fo tokóló tale yaasepóló, sóró beteratapó.

Pitané yaaire alamó Yesuné yale fo (Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Jon 13:36-38)

³¹ Saimon, Saimon-ó, ʔalo ʔapaae i dere fo wosae. Mepaae so whiné *whit* ke buléro kelaai fumi sukutu dere kaae, ʔa tuámó noa alakó muléro kaae kelaairaalu, Satané ʔapaae wosene walepó.

³² Téyaleteti Saimon-ó, naao kisipa tiki tiró betere ala taaróló haepaae derepaʔsóró, ʔalo ʔámó momaralepó. Naao kisipa tiki feteyóló, ʔa ʔ beterepaae momó wapata, ti naao norape tao sóró fotokọ bulaasepé,” yalepó.

³³ Tétepa Pitané ʔpaae duraalu, “Tale-ó, ʔa *dipula* beteratepa ti ʔkélé wusuró beteróo, sukutepakélé ti wusurótóro sukọo enérápó,” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Pita-ó, ʔalo ʔapaae i dere ape. Mió i be demó wá *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ʔ kisi-panipó fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

³⁵ Téró, Yesuné atimapaee woseturaalu, “ʔalo diʔ dotonale sukamó *moni* butere be ó hõleke be ó me ʔlakélé sóró fae ini, hale fópóló doteyalepó. Téyaleteti, diʔ me ʔlakó mei yaleé?” depa atimané duraalu, “Meipó,” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Mió diaaʔ *moni* detere be mupa sóo, yokélé sóo yae. Bóe dele sepakekótamo munipa, ti diaaʔ tómó deró betere kuti sokóló, me whitamó dotonóló sepake betákó dupuyae.

³⁷ Ti noatepae, i fo aseýóló muló betepapó. Dowi ala dere whirape dosatuturaalu, ʔkélé touróló dosayalepó. ʔalo diʔpaae i dere ape. Ai ere fo dokonóturaalu ʔpaae mo eraalopó. Mo dapó. ʔmó kisipa muturaalu, Kótóné kóló whirapené asemó ere forape fea dokonóló ʔpaae motóro eraalo ai ape,” yalepó.

³⁸ Téro, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “Tale-ó, dané bóe dele sepake tamo i tarapa kelere?” depa, ama duraalu, “Ai supó,” yalepó.

*Yesu Olip dumó daalu moma yale fo
(Mat 26:36-46, Mak 14:32-42)*

³⁹ Atéro, Yesu ą belapaae sókó doropóló ama dua dere kaae, *Olip* du sokorepaae fupa, ama yó matere whirapekélé, ą sya felepó.

⁴⁰ Atéro, aimó sókó fóló, ama atimapaae duraalu, “Sų sere alané dią dowi alamó dée nalaqsórópa, Talepaae momatu betae,” yalepó.

⁴¹ Atéro, ą atima daale tiki sawa taaróló fóló, bukutiri teyaró bituraalu momayalepó.

⁴² Ama i moma yalepó. “Aya-ó, naao kisipané epaae i waaire sekei ala waqsóró sesé yaai depa ti té yae. Yalo kisipané enére ala yaalomeipa, naao yaai kisipa mole ala betą erae,” yalepó.

⁴³ Atétepa, ó hepen bemó betere *ensel* betą dorowóló ą tao sóró fotokọ bulalepó.

⁴⁴ Atéro, Yesuné ama hosaa tuamó mo doa sekené sinitepa, Alimapaae mo fotokọi moma yalepó. Atéturaalu, ama tikimó fosono doasi fąke kaae dorowóló, haepaae fu betalepó.

⁴⁵ Atéro momayóló kemetepa, ą turukó holóló ama yó matere whirape beterepaae momó fesaae fóló kelalemó, atima dekené sukuturaalu fotokọkélé meiyóló, noke foposaa yó molepó.

⁴⁶ Atépa ama atimapaae duraalu, “Dią noatepa, noke foposaa yó mule? Sų sere alané dią ąlisóró fóló, dowi alapaae só de-raqsóró, turukó holóló Talepaae momatu betae,” yalepó.

Judas-né Yesu bóe whiné naase tuapaae mulale fo

(Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Jon 18:3-11)

⁴⁷ Ama fo kemeni hąle du betepatei, so whi mo hąle ọla kaae walepó. Kale yó matepa wosetere 12 whirapekó betą whi Judas-né Yesu kóló tukó naai, ą daale felekepaae walepó.

⁴⁸ Téyaletei, Yesuné apaae duraalu, “Judas-ó, kale Whiné Naalema dópóló, eleké deyóló kóló tukó naai wou de?” yalepó.

⁴⁹ Até yaaire ala, Yesuné ama yó matere whirapené kolóló apaae duraalu, “Tale-ó, dané i tare sepakerapené deyaróe?” yalepó.

⁵⁰ Téro, atimakó betą whiné mo so whimó momaratere doasi topo whiné kutó diratere whiné tururó wosęli sęae deralepó.

⁵¹ Tétepa Yesuné duraalu, “Ai ala me momókó yaqse!” yalepó. Atéro, Yesuné kale whiné wosęli ama ere kaae eralepó.

⁵² Téro, Yesuné mo so whimó momaratere doasi topo whirapekélé, momatere be kaae tare whirapené topo whirapekélé, whi disirapekélé fea woló, ą tawaai boperóló daae molepó. Atépa ama duraalu, “Diaaq ęta, i hae kwia tetéróló kaae tare doasi topo whirapené kaae tare alarape fasó saai, bóe daai ąlisóró fole whipóló, sepakeró nópulutamo tao diliki yóló, ę tawaai wou de?”

⁵³ Take ę diątamo momatere be tuamó bitua yaletei, diaaq ę daai tanipó. Ténitei, mióta, dilikire alané tetéróló kaae tapa, diaaq yaaitere ala yópóló, tukóló muló betere sukakelemó dapó,” yalepó.

*Pitané Yesu tuęnipó yale fo
(Mat 26:57-58, 69-75, Mak 14:53-54, 66-72, Jon 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Téro, atimané ą tawóló so whimó momaratere topo whiné bepaae dapesó felepó. Atétepa, Pitakélé Yesu sya nalo taaeta deté fu betalepó.

⁵⁵ Téyaletei, ai momatere be bolaare dopóku tuą dolomó si noke yóló, atima fea simó boperóló betó mupa, Pitakélé atimatamo beterepó.

⁵⁶ Atéro ą simó beteremó, kutó diratere so seimale betané kolóló, mo ti kikýóló kaae taru duraalu, “I sekęta, Yesutamo betamó kwęale whikópó,” yalepó.

⁵⁷ Ai fo depa Pitané duraalu, “Ti senaale-ó, naao ai bope dere whita ę mo tuękélé inipó,” yalepó.

⁵⁸ Atéro sawa beteró, whi me kaené ą kolóló duraalu, “Yąkélé atimatamo kwęale

whĩkóe?” depa, Pitané duraalu, “Ai whĩta ę meipó,” yalepó.

⁵⁹ Atéro, suka kele betę kemetepa kale dere kaae, whĩ menemo duraalu, “I sekęta, Yesutamo betęmó kwęale whĩkó irurapó. Ti ękélé Kaleli whĩtóro mo hĩtipó,” yalepó.

⁶⁰ Ti fo depa, Pitané duraalu, “Diaaę ai bope dere whĩta, demó dęró ę tuęnipó,” yalepó. Ai fo deretamotóro wę *kakaruk* bané hale deremó, ama du betale fo tukó felepó.

⁶¹ Tétepa, Tale ę Pita daalepaae fetée wóló, kelené kikęyóló kaae tawalepó. Atę deremó, take Talené Pita ępaae *kakaruk* bané hale sore félimó yaaipatei, naao ę kisipanipó yaalopó yale fo kisipa muni walepó.

⁶² Atétepa, Pita ę belapaae sókó doropóló, mo doa dekené sini wole du betalepó.

Diki tare whĩrapené Yesu faleyale fo
(*Mat 26:67-68, Mak 14:65*)

⁶³ Atéro, Yesu botokó faęsóro, kaae tare whĩrapené ę doka doka duraalu faletere forape yóló deleta du betalepó.

⁶⁴ Atéro, ama kelepaa atimané kutiné kinóló dokóló ępaae woseturaalu, “Yę né daleé? Yę dale whĩ dępaae yó ęlae,” yalepó.

⁶⁵ Atéro, atimané ę faleyóló kae kae dowi forape du betalepó.

Pailat-ró Herot-tamoné Yesutamo fo tekęle fo

(*Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Jon 18:19-24*)

⁶⁶ Atéro, be teó dęteretamo fo tokóló tale yópóló beteró betere whĩ disirapekélé, mo so whĩmó momaratere doasi topo whĩrapekélé, Moses-né asęre fo yó matere whĩrapekélé, fea betępaae touręle walepó. Atéro touró bitu, Yesu fo tokóló taleyópóló tale dere whĩrape beterepaae dapesó felepó.

⁶⁷ Atéro atimané duraalu, “Yęta, Kótóné so whĩ tęteróló kaae tare whĩ Kerisopata, ti dępaae yó ęlae,” yalepó. Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Yęlo diępaae depa diaaę ępaae kisipa tiki tiraalomeipó.

⁶⁸ Yęlo diępaae mepaae fo wosonalemókélé, diaaę tokó melaalomeipó.

⁶⁹ Téretei, mo miótóro kaae sóro kale Whĩné Naalema mo doasi fotokó bole

Kótóné turu naase tuęmó betaalo ai ape,” yalepó.

⁷⁰ Ai fo depa, atima mo feané ępaae woseturaalu, “Ti yęta, Kótóné Naalemaé?” depa ama duraalu, “Me kae mei, diaaę mo dono ai dere ape,” yalepó.

⁷¹ Ti fo depa, atimané duraalu, “Me kae noa fokómo depa, wosaai de? Fo feata, ama kólómótóro sókó wapa dęné ai wosale ape,” yalepó.

23

Yesu Pailat-né keletómó fo tokóló, filipaa ni tómó olerae yale fo

(*Mat 27:1-2, 11-26, Mak 15:1-15, Jon 18:28-19:16*)

¹ Téro, atima aimó betó mole whĩ mo fea turukó horóló, Yesu Pailat beterepaae dapesó felepó.

² Atéro, atimané ę faleyóló só derótu duraalu, “Ai whĩnéta, so whĩ feané Sisapaae *takis moni* melaęsóro sesé yóló, so whĩ kópaae ęlisóro fu beterapó. Tętu, amatei ęta so whĩ tęteróló kae tare topo whĩ Kerisopó du betere alané dęné tęteróló kaae tare alarape fea dorótu beterapó,” yalepó.

³ Atétepa, Pailat-né Yesupaae woseturaalu, “Yęta, Juda fake so whĩ tęteróló kaae tare topo whĩé?” depa, Yesuné duraalu, “Ępó. Naaotóro dono ai dere ape,” yalepó.

⁴ Téro, Pailat-né Talepaae momaratere topo whĩraperó so whĩ featamopaae duraalu, “I whĩ yęlo kęae kelalemó, fo tokóló ę só deraaire bete mekélé mupa kilinipó,” yalepó.

⁵ Tétepa, atimané fo fakeyóló deteraainé duraalu, “Ai whĩné Judia hae kwiamó betó mole so whĩpaae yó matere fo wosetu, fo tiki whaa deté fu betalepó. Ama Kaleli hae kwiamó kaae sóro yó maté wóló, mió ipaae ai sókó wale ape,” yalepó.

⁶ Ai dere fo wosóló, Pailat-né atimapaae woseturaalu, “Ęta, Kaleli whĩé?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, atimané duraalu, “Ai whĩta, Herot-né tęteróló kaae tare hae kwiamó beterapó,” yalepó. Atęyale sukamó Herot ękélé ai Jerusalem be huluamó betepa, Pailat-né Yesu Herot beterepaae dotęyalepó.

⁸ Téró, Yesu atéro sókó wapa kilituraalu, a mo hajiné sinalepó. Ti noatepae, ama mepaae kelemei alarape erótu betepapó deté fole fo woseturaalu, Yesuné kelemei alakó eratepa kelenée yóló, kisipa mutu betaletéinépó.

⁹ Atéro, kale Herot-né apaae kae kae forape woseté feletei, Yesuné fo betakélé tokó menipó.

¹⁰ Atétepa, so whimó momaratere doasi topo whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné a faleyóló só deratere fo du betalepó.

¹¹ Téró, kale Herot-ró ama diki tare whirapetamoné a faleyóló duraalu, wisi wisi kuti deróló Pailat beterepaae momó fesaae fópóló dotonalepó.

¹² Upuléta, kale Herot-ró Pailat-tamo bóe dóló betaletéi, mió i ala yale sukamó fulumu whi aleyóló beterepó.

¹³ Atéro, kale Pailat-né so whimó momaratere topo whirapepaaekélé, so whi tetéroló kaae tare topo whirapepaaekélé, so whi feapaaekélé ape yalepó.

¹⁴ Atéro touró betepa, ama atimapaee duraalu, “Diaaḡ i whita, take tetéroló kaae tare doasi topo whirapetamo bóe daai alisóro fole whipóló, e beterepaae dapesó wapa diaaḡ keletómó yaḡo a tuamó daaló bitu, me hasókó fele alakó muléro kekalemó meipó.

¹⁵ Herot-nékélé taleyalemó, dowi ala mekéle munipa, ama dapaae ai dotonale ape. I whi mo ti sukópóló dele alata, me noa ala itikimó daai de?

¹⁶ Térapa, yaḡo a fokosó sóro haḡe fópóló doteyaaai dapó,” yalepó.

¹⁸ Atimané mo betaḡ koló daae fóló fo fakeyóló duraalu, “Ai *dipula* betere whi Barabas da beterepaae wópóló dotonóturaalu, i seké dóló alurae,” yalepó.

¹⁹ Ti noatepae, ai whi Barabas-ta *Gavman* whi betaai dapóló bóe dóló whi dupa, a *dipula* beteralepó.

²⁰ Pailat-né ama kisipanéta, Yesu haḡe fópóló dotonaairaaalu, so whipaae momó yalepó.

²¹ Téyaletei, atimané mo doa fo fakeyóló duraalu, “A filipaa ni tómó dóló olerae, a filipaa ni tómó olerae,” du betalepó.

²² Téró, ama sore dakoróló atimapaee duraalu, “I whiné noa dowi ala yalemó daaloé? I whi daaire bete me munipó. Téreteiné, yaḡo a dóló susupuróló, haḡe fópóló dotonaai dapó,” yalepó.

²³ Téyaletei, atimané fo fake dekéro yó taru, doasi seyóló duraalu, “A sukópóló filipaare ni tómó dóló olerae,” yóló, dere foné Pailat-né fokélé só deralepó.

²⁴ Atétepa, Pailat-né kisipanétei taleyóló wisirapa téyae yóló, dotopoi fo du betere so whipaae melalepó.

²⁵ Atéro, ama whi betaḡ dóo, tetéroló kaae tare alamó topo whirapetamo bóe dóo deremó, *dipula* beterae whi haḡe fópóló dotonae yalepó. Téró, Yesupaae atimané kisipa mole ala erópóló, doasi diki tare whirapené naase tuapaae melalepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo

(*Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Jon 19:17-27*)

²⁶ Atéro atimané Yesu duóló sóro fu betalemó, Sairin be hulua whikó Saimon ipu bemó biti doasi be huluapaae derepaaai wou betepa tu tuamó hokolaa yalepó. Atéro a tawóló Yesu oleraaire filipaa ni beleróló, Yesuné sisómó fópóló yalepó.

²⁷ Atétepa, so whi mo feané a sya felepó. Atéro, sorape feané sya fu bitu koléné sinituraalu, mo dekené sukḡ wole fo deté wou betalepó.

²⁸ Até deté wou betepa, Yesu fetée anóló duraalu, “Jerusalem senaalerape-ó, diaaḡ e wolekesé, diasisitei wole yóló, diaaḡ naale senaalekélé wole yae.

²⁹ Ti noatepae, take waaire sukamó diaaḡ etei fo yaalo ai ape. Mepaae sorape naale senaale deni, haḡe ni daale sorapekélé, naale senaale meiyóló haḡe betere sorapekélé, naale senaale awa menitere sorapekélé, hajiné sinóló ai betere ape.

³⁰ ‘Ai sekḡi ala wale sukamó atimané i fo yaalopó. “I daae mole ulupaae dukó dorowóló da teirae,” yaalopó.

Du sorokó mole hae durapepaaekélé, kaae dorowóló da husurale dere ape yaalopó,’ erapó.

31 Ti kisi daale nipaae atei ala depa, ti sélitere nipaae noa kaae sekei ala eraaloé?" yalepó.

32 Kale Rom *Gavman*-né yóló muló betere fo tukóló dowi ala yale whi tamokélé atamo betámó dóló oleraai dapesó walepó.

33 Atéro, atima sókó wale tikiné doita, whiné topo diripó doi mulapó. A sukópóló aimó atimané filipaa ni deyóló oleralepó. Atéro, me whi ama turu naase deró oleróo, me whi ama fê naase deró oleróo, yalepó.

34 Atéro Yesuné duraalu, "Aya-ó, ę dele whirapené saaire dowi ala kwia naao hãle kemerae. Ti noatepae, atimané du betere alarape atima wisiyóló kisipanipó," yalepó. Atéro, atimané ama kuti taleyóló saairaalu i ala yalepó. Ni fakerape tao sóró fesekée horótua yalemó, me whiné doi ó siri moletei sókó dorowapa, ai whinétóro sua yalepó.

35 Atéro kale so whi fea mo tumó kese ălu yóló daae molepó. Kale tetéroló kaae tare topo whirapené Yesu faletere fo yóló duraalu, "Mepaae whi aluyaqsóro ama mo wisiyóló tao sua yaletei, atamo Kótóné sókó sóró, betéro betere whi Kerisopata, ti amatei ă tao sópóló yae," yalepó.

36 Atéro, kale doasi diki tare whirapekélé, ă oleró betere tikipaae wóló daae muluraalu, faletu betalepó. Atéro, atimané amó betă kelaa wale *finika wain* wei ă nae yóló melalepó.

37 Atéro apaae duraalu, "Yatamo Juda so whiné doasi topo whipata, ti ya sinaqsóro naaotei tao sae," eneta du betalepó.

38 Yesuné ama toporó beteremó oleró betere asemó i fo erapó.

ITA, JUDA FAKE SO WHI TĒTERÓLÓ KAAE TARE DOASI TOPO WHIPÓ.

39 Téro, kale dowi ala du betepa dóló olerale whi tamokó betané ă faleyóló duraalu, "Yă Kerisopata, ti naaotei ya taosu damokélé tao sae," yalepó.

40 Téyaletei, me fakeró oleró betere whiné me whi foné sóró duraalu, "Damó sukutereteita, mo damoné yale dowi alamó kwia tokó mótu dereteiné mo donorapó. Téretei i whita, me dowi alakélé meipatei, đă fea betă ala yóló sinitapa, ya Kótópaee winié?

41 Ti noatepae, damota damoné yale alamó i sinitere ape. Téretei i whita, dowi ala mo betakélé inipatei, hãle dóló oleró beterapó," yalepó.

42 Téro ama duraalu, "Yesu-ó, ya naao tetéroló kaae tare be tuapaae furaalu, ę kisipa keteraqse," yalepó.

43 Ti fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, "Yalo yapaae mo i dere ape. Miótitei, ya etamo mo kokoné sukı be wisinaalemó fóló betaalo ai ape," yalepó.

Yesu sinale fo

(*Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Jon 19:28-30*)

44 Atéro suka tuamó daapatei, hae kwia fea diki yalepó. Atéro dikipatei bitiré fóló, 3 kilok suka tó daane folepaae kemeyalepó.

45 Ti noatepae, sukané đe sukăleteiné, diki yó tawalepó. Talepaae momaratere be sataleróló oleró betere kuti ama hăletei tuamótóro teketé doropóló, haepaae sókó deralepó.

46 Atétepa, Yesuné fo fakeyóló duraalu, "Aya-ó, yalo kepe bete naao kaae tawasepóló, ya tuapaae i mulatere ape," yalepó. Atéro ama ai fo yóló kemetepa, ama fomo sókó fóló ă sukălepó.

47 Atétepa, kale diki tare whirapené topo whiné ai yale ala kolóló, Kótóné doi hale sóró horótu duraalu, "Mo dapó, ita mo whi wisinaale ai sukırapó," yalepó.

48 Atéro, betapaae touró betere so whiné kelale alarape atima bepaae momó fesaae furaalu, naao téyae yóló dekené sinité fu betalepó.

49 Téyaletei, mepaae ă kisipare whiraperó atamo Kaleli haemó betámó betóló wale sorapetamo atima mo tumó daae mulu, ai dere alarape kaae dilikiyóló yó molepó.

Yesu dourale fo

(*Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Jon 19:38-42*)

50 Atéro ai Judia hae tuamó tene Arimatea be whıkó Josep beterepó. Ata, mo whi wisinaale naameyóló dua betepa, Judia hae kwiamó betó mole so whi hasókó fupa fo tokóló taleyópóló sóró betéro betere whipó.

⁵¹ Ai sekénéta, mo whiné dere alaró mo tikiné dere alatamomó ama mo wisirapó kisipa mutumipó. Aṭa, Judia hae kwiamó tēne Arimatea be huluaamó walepó. Téru, a Kótóné tēteróló kaae tare aomó mole ala wópóló kaae tawóló beterepó.

⁵² Atéro, kale whi a Yesuné tiki saaitapóló Pailat-paae wosene felepó.

⁵³ Téro, kale whiné Yesuné tiki tokóló muló bituraalu, mo deḡi kutiné bopeyóló whi betakélé munénire kapo dolomó mulalepó.

⁵⁴ Atima sḡa naai tukóló muló betere be deḡ dótóró sókó waai depa, ɔla ɔla donoróló mulatere be demó ai alarape yalepó.

⁵⁵ Atéro, mepaae Kaleli hae kwiamó Yesutamo wale sorape Josep-né Yesuné tiki mulaai fupa, neyóló mulatéro kelaairaa, atima Josep sya felepó.

⁵⁶ Téro, atimané bepaae fóló kale felé kḡlaa wale fetera kaae ɔlaró felé kḡlaa wale *wel* wḡitamo taleyóló munalepó. Téyaletēi, kale yóló muló betere fo tikinépa, Talepaae moma yaai dapóló tukóló munale sukamó sḡa nóló betalepó.

24

Yesu kepaayóló fele fo

¹ Fula kaae sere be demó, mo hikati kale sorapené felé kḡlaa wale ɔlarape sisóló whi mulale dou tópaee felepó.

² Atéro atima fóló kelalemó, whi dou tu kinale kane fake biliyó faló beterepó.

³ Atépa, atima kane dolopaae buó deóló kelalemó, Tale Yesuné tiki munipó.

⁴ Atépa, neyalerópóló atima kisipa teketu beterepó, mo kasa kasai kuti deró betere whi tamo atima daae mole uté deró sókó wóló daalepó.

⁵ Até deremó, kale sorape atima winé sinitu, kelepaa haepaae hemée deyóló betó molepó. Tépa, kale whi tamóné atimapaee duraalu, “Sukḡle whi दौरó betere tikimó, betere whiné noatepa keketé kutu bitu de?”

⁶ Ti noatepae, a aimó muni kepaayóló falapó. Take diḡ Kaleli haemó bitu ama diḡpaae yale fo diaaḡ kisipa munié?

⁷ Whiné Naalema mepaae dowi ala dere whirapené naase tuḡpaae mulaalopó.

Atétepa, atimané a filipaa ni tómó ol-eróló sukutepa, sore be demó ti a momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

⁸ Téro, atimané ama yale fo mopóló kisipa yalepó.

⁹ Atéro, atima whi dou tópaee fi fesaae wóló atimané kelale alarape kale 11-whiraperó mepaae whirapetamopaae yalepó.

¹⁰ Ai sorapeta, Maktala sokó Mariakélé, Joanakélé, Jems-né hama Mariakélé, mepaae sorapekélé, atima fea betó mulu, kelale alarape ama *aposel* whirapepaae yalepó.

¹¹ Téyaletēi, kale sorapené yale fo mo dapóló kisipa tirénipó. Ti noatepae, atimané kapala fo detere nisi yalepó.

¹² Téyaletēi, Pita a mo hapale sururu yóló fóló, whi dou tómó sókó felepó. Atéro a dou dolopaae fóló kelalemó, ama tiki bopeyóló mulale deḡi *linen* kuti maaté demó mupa kelalepó. Atépa a momó bepaae fesaae furaalu, i noa ala yalerópóló kisipa tekété fu betalepó.

Emeas bepaae fole tu tuamó yale fo

¹³ Atéyale sukamótóró atimakó whi tamo Emeas bepaae faai tu tuamó fu betalepó. Ai Emeas be taaróló Jerusalem be hulua-paae fole dḡleta, 11 *kilomitapó*.

¹⁴ Atimaamo tumó fu bituraalu, kale yale alarape fea sḡraté fu beterepó.

¹⁵ Atimaamo até deté fu betepa, Yesu tu tuamó sókó wóló, atima fea betamó fu betalepó.

¹⁶ Até yaletēi, atimaamoné Yesupóló kisipa yaḡsóró, me ɔlané atimaamoné kele seraaralepó.

¹⁷ Atéro fu bitu, Yesuné atimaamopaae woseturaalu, “Diaamo ai-a noa fo deté fu bitu de?” yalepó. Ti fo depa, atimaamo fu betaletēi, kelepaa humula yóló keḡyóló daalepó.

¹⁸ Atimaamo fu betere me whi Kliopasné ḡpaae duraalu, “I be demó yale alarape so whi feané kisiparapa, yaṭa Jerusalem be hulua-paae wale whié?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa ama ḡpaae woseturaalu, “Noa alamó de?” yalepó. Ti fo depa atimaamoné duraalu, “Nasaret be hulua whikó Yesupaae erale alamó dapó. Ti noatepae,

ata Kótóné kóló whi bitu, ama dere foró dere alatamo Kótóné kele tómókélé, so whi feané kele tómókélé, mo doasi fotokotamo du betalepó.

²⁰ Atéro so whimó momaratere topo whiraperó da tetéroló kaae tare whirapetamoné a sukópóló dae yóló, doasi *Gavman* whirapené naase tuapaae mulalepó. Atétepa, atimané a filipaa ni tómó sinópóló oleralepó.

²¹ Téyaletai, Israel fake so whi dupuróló tao saaire whipóló kisipa mualepó. Ai maaté mei, ai ala yóló betepa be de tamo kemeyóló, soreratere be de ti mió i ape.

²² Ai fotei me ipó. Da betamó kotere sorape sore mo hikati kale whi dou tópaee fóló, mepaae kelale alarape depa wosetu da kilita yalepó.

²³ Kale sorape fóló kelalemó ama tiki munipa, *ensel*-rapené Yesu kepaayóló betepapóló atimapaee yale fo fea dapaae ene walepó.

²⁴ Téró, dané fulumu whirape atimakélé fóló kelalemó, kale sorapené ene wale ala motóro epa kelalepó. Téyaletai, atimané a betá kilinipó,” yalepó.

²⁵ Ama atimapaee duraalu, “Diaamota, take Kótóné ama kóló whirapené deté wale fo wosóló kisipani, ketei kaae kisipa tiki okokoru kutiri hapólu ai ererapó.

²⁶ Kótóné so whi tetéroló kaae tanópóló, sóro betero betere whi Keriso a doasi doi muaaire ala tuapaae sóko faairaaalu, folosóro ai sekei alarape salepó. Ai alata hasóko faalomei, mo yaalopó ere fo dokonóturaalu yalepó.

²⁷ Mo take Moses-né asere fomó kaae sóro wóló, Kótóné kóló whirape feanékélé asere fo beteta, emótóro erapóló amatei hakearóló yó malepó,” yalepó.

²⁸ Atimaamo fole bepaae felekemó sóko faai, tu aupalomó fu betalepó. Téyaletai Yesu ata, ai be hulua bosenyóló saletópaee faai fole aq yalepó.

²⁹ Atéro a fupatei, kale whi tamoné a kejróló duraalu, “Felekemó be diki yaai dapa, da imó fiyaalopa siépe,” Depa atima fea fiyaai felepó.

³⁰ Atéro, a atimaamotamo ola naairaaalu, ola nokole ni fake tómó beterepó. Atéro

bitu, ama *bred* o bula betá tao sóro Alima Kótópaae mo kée yóló terekeyóló nópóló sóro malepó.

³¹ Téró, atimaamoné kele seraaretei fisaae furaalu, kale seké airapóló diriyóló kisipa yalepó. Téyaletamo atimaamoné kele alinameróló a aluyó deyaletapó.

³² Tétepa, atimaamosisitei duraalu, “Da tumó wouraalu, asemó ere fo damopaae yó matepa, wosóló hosaamó si kaae dukuraalu mo feléné sukalepó,” yalepó.

³³ Atétepa, mo ai fapotóro atimaamo Jerusalem be huluapaae momó fesaee felepó. Téyalemó, mepaae 11-*apospel* whiraperó atimatamo betere so whirapetamo fea betapaae touró betepa kelalepó.

³⁴ Atéru, atimané kale whi tamopaae duraalu, “Ai mo dapó. Tale kepaayóló furaalu, Saimon beterepaae wapa ama mo kelalepó,” yalepó.

³⁵ Téró, kale whi tamo tu tuamó wou bitu yale alaró *bred* o bula tekeyóló atimaamo matepa, a kisipa yale alatamo atimapaee yalepó.

Yesu a ama yó matere whirapepaae yó male wale fo

³⁶ Atéro, ai fo du betepa Yesu atima betó mole tuamó sóko wóló atimapaee duraalu, “Hosaa muni deyóló mo dua betere ala diá tuamó mulópóló yae,” yalepó.

³⁷ Atei fo deremó, atima kisipané kepené dere nisi yóló kilita sóko furaalu, winé sinalepó.

³⁸ Atétepa, ama atimapaee duraalu, “Diá wituraalu kisipa tamo muóló, hosaa noatepa weitu bitu de?

³⁹ Etóro mo hitipa, yalo naaseró hótamo diaaq kelae. Ti noatepaae, kepeta miró diritamo bunipa, e ai ala erémóló olaa yae,” yalepó.

⁴⁰ Ama ai fo yóló kemetepa, atimapaee ama naaseró hótamo yó melalepó.

⁴¹ Téyaletai, atétere ala kilituraalu, hekesetere alaró, siratere alatamo atima tuamó muatei, ata Yesupóló kisipa tirénipó. Atétepa atimapaee woseturaalu, “Diá imó bitu, naaitere olakó mule?” yalepó.

⁴²⁻⁴³ Tétepa, atimané simó biliyale ya kwia ʔ matepa tao sóró, atimané kaae tapa nalepó.

⁴⁴ Atéro ama atimapaee duraalu, “Moses-né asere fokélé, Kótóné kóló whirapené ere fokélé, Sam buk-mókélé, emótóró kisipa mutu ere fo fea dokonóturaalu mo eraalopóló ʔ diʔtamo betámó bitu ai yale ape,” yalepó.

⁴⁵ Kótóné asémó ere fo fea kisipa yópóló, ama atima kisipa wisi mulalepó.

⁴⁶ Atéro ama atimapaee duraalu, “Kale asémó ere fo i ape. Kótóné ama so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Kerisota, doakale sekéi alaró susupui alatamo sóró mo ti sinaalotei, tamo be de kemeyóló sore be demó ʔ momó kepaayaalopó.

⁴⁷ Jerusalem be huluamó kaae sóró hae kwia feamó betó mole so whipaae yalo doimó i fo yó maté kweyaalopó. Diaaʔ dere dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa, ti diaaʔ dowi ala kwia yalo hale kemer-aalopó.

⁴⁸ I alarape depa kelalepóló so whipaae yó melaaire whirapeta, ti diʔtóró ai ape.

⁴⁹ Take yalo Ayané diʔ melaalopóló mulale ʔla yalo diʔpaae dotonaai kisipa mutapó. Téyaalopa, diʔ ai be huluamó bitiré fóló, mo óté taoró mole doasi fotokone diʔ kuti kaae bukurale dorowópóló, kaae tawae,” yalepó.

Yesu i hae taaróló ó sɔpaae dapesó holale fo

⁵⁰ Téró atima wópóló, ʔpi folosóró Betani be huluapaae felepó. Téró, ama naase horóló fonétei atima wisiralepó.

⁵¹ Atéro, atima wisiraterere fō du betepatei taaróló, Alimané ʔ hepen-paae dapesó holalepó.

⁵² Téró, atima bukutiri teʔró bitu, Doa Tale-ó, yóló ama doi sóró horaté hekesetamo Jerusalem be huluapaae momó fesaae felepó.

⁵³ Atéro, atima momatere bemó bitu, Kótóné doi hale sóró horatere ala suka fea deté fu betalepó.

Jon

Kale mo fo whi alée feletei

¹ Mo take ɔla ɔla fea keké nale alimó, kale fo haɓe bitipakalepó. Ai fota, Kótó ɔtamo betámó bitipakalepó. Ai fo mo Kótó ɔtórótípó.

² Ai kale fota, mo take keké nale alimóte, Kótótamo betámó bitipakalepó.

³ Aleyóló muló betere ɔla ɔla mo fea Kótóné ɔpaae naao aleyae depa, amatóro kaarélipakalepó. Ere ó mole ɔla ɔla fea haɓe kaani, amatóro kaaró betera-pó.

⁴ A tuámó betere bete molepó. Ai betere betené so whi fea demó betero-póló, derótu betalepó.

⁵ Ai dené diliki tuapaae derótu betereitei, dilikiné sukó faróló alurótimipó.

⁶ Kótóné beta whi dotonatepa walepó. Ai whiné ama doita, Jon-pó.

⁷ Jon ɔ waletteita, so whi feané ai detere kilituraalu ɔpaae kisipa tiróló betero-póló, kale detere bete i ape yóló haɓearóló yó melaai walepó.

⁸ Ai deterené beteta Jon ɔ meitei, so whi feapaae detere bete ai ape yóló, yó melaai walepó.

⁹ I haemó betó mole so whi feapaae derótu betere mo de bete ɔ i haepaae sókó waairaalu, teó wou betalepó.

¹⁰ A i haemó betó, i haeró yó mole ɔla ɔlatamo Kótóné ɔpaae aleyae depa, amatóro kaaró epatei i haemó betó mole so whiné kilitu, ɔ etei kaae Talepóló kisipanipó.

¹¹ Atéro, ɔ ama be whi so whi betere turuku bepaae walettei, atimané ɔ kale whipóló wisiyóló dape sere ala inipó.

¹² Tépatei, mepaae so whi dené Yesu dape sóo, ɔ etei kaae whipóló ama yó matere fo wosóló, ɔpaae tué tiki tiróo, yale so whita, Kótóné mo ama naale senaaletóro betero-póló, sóro beteralepó.

¹³ Ai naale senaaleta, mo so whiné naale senaale detere kaae ó whiné tó tiki fotokóné ó so omané ama hekesere alanékélé mei, Kótónétóro atima deyóló betero betera-pó.

¹⁴ Téro, kale fo mo whi alée fóló, da tuámó kapala kuti be teyóló bitu dere kaae asiri betalepó. Atépa, ɔ tuámó ere ala wisinaale dané kelalepó. Ai ere ala wisinaaleta, Alima Kótóné dotonale mo beta betere naale tuámó fanapó. Ai seké ɔ tuámóta, koletu hamokoróló haɓe tao sere alaró mo fotamo turó bulapó.

¹⁵ Jon-né ai sekémó kisipa mutu fo fakeyóló duraalu, “Take yaɓo diapaae noa fo yaleé? ‘Nalo yaɓo kilipaae waaire whita ɔ kaae mei, ɔ yaɓo haené deyaai, ɔ mo taketi betóo, ekélé tetérolo bosene fío, ere doa seké whi waalopóló bope du betaleteti ɔtóró ai ape,’ ” yalepó.

¹⁶ Ama koené sukutu, hamokoróló haɓe tao sere ala wisi ɔ tuámó fanu, wei kaae feleyóló wapa dané mo dekeró su betalepó.

¹⁷ Ti noatepae, Kótóné kale tukóló muló betere forapeta, Moses-paae matepa, amamo so whipaae meló betera-pó. Téyaleitei, koené sukutu hamokoróló haɓe tao sere alaró mo alatamota, ti Kótóné Yesu Kerisopaae matepa, amamo dapaae malepó.

¹⁸ Whi mo betané Kótó kolókéle initei, alimané hosaa tuámó betóló wale Naalené amatóro, Alima etei kaae ala ere Tale betera-póló, dapaae haɓearóló yó malepó.

Jon-né ama hó makemó dokore képi ama teraanénipó yale fo

(Mat 3:1-12, Mak 1:7-8, Luk 3:15-17)

¹⁹ Atéro eteyalepó. Jerusalem bemó betó mole Juda topo whirapené dotonale momaratere whiraperó Lipai fake whirapetamo Jon beterepaae fóló ɔpaae, “Ya deé?” yóló wosalepó.

²⁰ Atétepa, Jon-né atimapaae tokó melaaire fo hiréni, ɔ etei kaae whipóló haɓearóló i fo yalepó. “Kótóné so whi fea tetérolo kaae tanópóló, sóro betero betere whi Keriso ɔ meipó,” yalepó.

²¹ Ai fo depa atimané ɔpaae woseturaalu, “Ti ya Elaijapé deé?” depa, ama du meipó. Tétepa atimané du, “Ti yaɓa, take asemó ere foné waalopóló bope du betale Kótóné koló whié?” depa, ama duraalu, “Ai whikélé ɔ meipó,” yalepó.

²² Tétepa, mo ti kemeróló atimané ɔpaae duraalu, “Naao ya depó dute? Da doteyale

whirapepaae ene faaipa, ya etei kaae whipóló dapaee hakearóló yae,” yalepó.

23 Ai fo depa, ama atimapaee tokó matere alata, mo take betale Kótóné kóló whi Aisaiané asere fo yó mótu duraalu, “Whikélé bitini, hale kópu kaae fi tikimó wóló daalu fo fakeyóló, ‘Tale waaire tu donoyóló aleyae,’ fo maaté ene wale whita, ti e i ape,” yalepó.

24-25 Atétepa, kale mepaae dotonatepa wale Farisi whirapené apaae duraalu, “Yata, so whi fea tetéroló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere whi Keriso ó Ilaija ó Kótóné kóló whi betakélé meipa, ti so whi naao noatepa wei tópurótu bitu de?” yalepó.

26 Tétepa, Jon-né atimapaee tokó mótu duraalu, “Yalota, dia wei maaté tópurótu betteretei, whi beta dia tuamó ai daaletei diaaó kisiapanipó.

27 Ti ai sekéta, e wale kilipaae waalopóló bopetu betale whipó. Ata, mo doa seké whi betepa, e naale ketei kaae, a aomó bettereteiné ama holeke bené képi yalo teraanénipó,” yalepó.

28 Ai alarape du betaleteita, kale Jordan wei te utéró tene Betani bemó du betalepó. Ai beta, Jon-né so whi fea wei tópurótu betale tikimó tenapó.

29 Be deyó hotopa, ai alarape yale kilipaae eteyalepó. Yesu a Jon betterepaae wou betepa kolóló, Jon-né atimapaee duraalu, “I hae kwia feamó betó mole so whiné dowi ala tokóló aluraaire Kótóné ama Sipsip hupu male ai walapa kelae!

30 Ekélé deyaai, mo taketi betere doa seké whi yalo kilipaae waalopóló dapaee bopetu betale whita, a ai ape.

31 Yalokélé a wisiyóló tuénitei, e wale beteta, ti Israel fake so whiné a tué yópóló hakearóturaalu, yalo wei tópuratere ala maaté yaai walepó,” yalepó.

32 Atéró, Jon-né ama mo kelale ala so whipaae hakearóló yó mótu duraalu, “Kótóné ama Dei Kepe Wisi hepen be taaróló, dorowóló ba hokósere kaae ama tikimó betepa yalo kelené mo kelalepó.

33 Yalokélé a tué wua meitei, so whi wei tópurale fae yóló e doteyale sekéné amatóro epaae etei fo yalepó. ‘Dei Kepe Wisi bitu

dorowale whiné amata, dia fea Dei Kepe Wisitamo wei tópuraaalo ai ape,’ ” yalepó.

34 Atéró Jon-né duraalu, “Yalo kelené mo kelale alatóro dapaee i dapa wosae. Kótóné Naalemata me kaae mei, atóro ai ape,” yalepó.

Yesuné whi tamopaae diaamo noa keketé yale fo

35 Atéró, fiyóló be detepa Jon a ama yó matere whirapekó tamo whi atima fea a daatua dere tikimó momó fóló daalepó.

36 Atéró daalemó, Yesu a metikipaae faai fupa kolóló Jon-né duraalu, “Kótóné ama kale Sipsip hupu male ai fulapa kelae!” yalepó.

37 Jon-né ai fo depa wosóló, ama yó matere whi tamo Yesu fimó, nalo sya felepó.

38 Atétepa, Yesu a fetée daaróló kelalemó, whi tamoné a sya wou betepa, atimaamopaae woseturaalu, “Diaamo noa keketé?” depa atimaamoné duraalu, “Rabai,” ai fo feteyóló “yó matere whi-ó, ya betere tiki momó ere?” yalepó.

39 Atéró, ama atimaamopaae duraalu, “Ape. Wapata, ti diaamoné kelaalopó,” yalepó. Tétepa atimaamo fóló, a betere be kolóló, be de beta atamo aimó betalepó. Até dere alata, ti dou sukakelemó du betalepó.

40 Atéró, kale Jon-né dere fo wosóló, Yesu sya fele whi tamo meta, Saimon Pitané noma Andrupó.

41 Andru a metikipaae feni, noma Saimon-pi kekalemó keletepa duraalu, “Mesaia dané kelalepó,” yalepó. Ai fo bete feteyóló so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóró beteró betere whi Kerisopó.

42 Atéró, Andruné noma Saimon Yesu betterepaae dapesó wóló betepa, Yesuné Saimon kolóló apaae duraalu, “Yata, Jon-né naalema Saimon-pó. Mió naao kisi doita, Sipas mulatapó,” yalepó. (Sipas doi feteyóló Pitapó.)

43 Ai ala du beteró hika be detepa, Yesu a betere tiki taaróló, Kalelipaae faai kisi mualepó. Atéró fóló, Filip betepa kolóló apaae duraalu, “Filip-ó, ya e sya ape,” yalepó.

⁴⁴ Filipta, Andruró noma Pitatamo betere Betsaida be hulua whikópó.

⁴⁵ Téró Filip-né Nataniel kekalemó, hokola depa apaae duraalu, “Mo take Moses-né asere Kótóné tukóló muló betere foró mepaae kóló whirapené asere fotamoné waalopóló bopetu betale whi dané kelalepó. Ata, Nasaret be whikó Josep-né naalema Yesupó,” yalepó.

Nataniel-né Filip-paae Nasaret bemó noa ɔla wisikó kelaalopóló de? yale fo

⁴⁶ Ai fo depa, Nataniel-né Filip-paae duraalu, “Ai Nasaret be huluumó noa ɔla wisikó sókó waalopóló de?” depa, Filip-né duraalu, “Wisirapa, naao kelaai ape,” yalepó.

⁴⁷ Tétepa, kale whi Nataniel Yesu a beterepaae wou betepa kolóló, apaae duraalu, “Israel fake whikó whi wisinaale ai walapa kela! A tuamóta, kapala ala mo sawakélé munipó,” yalepó.

⁴⁸ Ai fo depa, Nataniel-né apaae duraalu, “Naao e netéro tué yaleé?” depa, Yesuné duraalu, “Filip-né ya ape yaaipatei, nose sirimó betepa ya ɔlo kelalepó,” yalepó.

⁴⁹ Tétepa, Nataniel-né apaae hakearóló duraalu, “Yó matere whi-ó, ɔta mo Kótóné Naalemapó. Israel fake so whi teteteróló kaae tare doasi topo whita, me kae mei, ɔtoróti ai ape,” yalepó.

⁵⁰ Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Mió naao epaae kisipa tiki tiratere beteta, ya nose soumó betepa ɔlo kelalepó dere fo woseturaalu dapó. Aita wisiretei, take nalopaae ti mió i keletere alakélé fea bosenóló, mo doasi alarape eratepa kelaalopó,” yalepó.

⁵¹ Ai fotamo touróló, ama me i fo yalepó. “ɔlo diapaae mo i dere ape. Hepen be tu tukwé fóló mupa, Kótóné ama *ensel*-rape kale Whiné Naalemané tikimó daayóló, opaae hutua ipaae durua du betepa, diaaq kelaalo ai ape,” yalepó.

2

Mo weiné wain weí alée fele fo

¹⁻² Atéro ai alarape yóló kemetepa, be de tamo beteró, sore be demó, Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluumó whi betá so dokoturaalu detere ɔla naai ape depa, Yesu akélé, hama Mariakélé, ama yó matere

whirapekélé, atima fea fóló so dokotere tuamó beterepó.

³ Atéro, ai ɔla detere sukamó naai donoróló mulale *wain* weí fea nóló kemetepa, hamané apaae duraalu, “Atimané *wain* weí fea kemeyalepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ti so wisió, aita atimané yaaire alapa, naao epaae atima tao sae dere noatepa de? ɔlo tukóló muló betere ala yaaire be deɔta teórapó,” yalepó.

⁵ Ai fo depa, ama hamané kale ɔla detere ala kaae tare doasiné kutó diratere whirapepaae duraalu, “Ama diapaae noa alakó yae depa, ti sya fóló yae,” yalepó.

⁶ Kale Juda fake atimané mara mole ala sya furaalu, naase fokotua yaai dapóló, kanené aleale apo miró wutirape weí manipa, felekemó daalótua erepó. Ai wutirapemó weí maatere deleta, mepaae 75 *lita*-rape, mepaae wuti ti 115 *lita*-rape supó.

⁷ Atéro, Yesuné ai kale kutó diratere whirapepaae duraalu, “Ai wutirape fea weí nóló faanae,” depa, mo ti bokóta eralepó.

⁸ Atéro, ama atimapaae duraalu, “Ai belere weirapekó mepaae tepeyóló ɔla detere ala teteteróló kaae tare doasipaae male fae,” depa male felepó.

⁹ Tétepa, kale mo weinétei alée fele *wain* weí kale ɔla detere ala teteteróló kaae tare whiné nalemó, mo *wain* felétoró yalepó. Ai sekéné ai *wain* weí sale tiki a tuénitei, kale kutó diratere whirapené maaté mo weí sóro tepeyale ala kisipa ipakalepó.

¹⁰ Téró, kale ɔla detere ala kaae tare doasiné so dokore whipaae ape yóló, tu depaae dapesó fóló duraalu, “Whirape feané i ala dua dapó. Folosóro wisi *wain* weipi nópóló melóo, nalo mo sawa felétere *wain* weí melóo, dua dapó. Tépetei, wisi *wain* weí mulóló, nalo noatepa sóro waleé?” yalepó.

¹¹ Yesuné me ala yaairemó erale kelemei alata, Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluumó folosóro kaae suraalu yalepó. Atéro yale alané ama ere ala wisinaale hakearatepa, ama yó matere whirapené kilituraalu, apaae tué tiki tiralepó.

Moma dere bemó ɔla ɔla duputamó du betale fo

(Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46)

¹² Ai alarape fea kemetepa, Yesu əkélé, ama hamakélé, nomarapekélé, ama yó matere wh̄irapekélé, atima fea ai Kana be taaróló, Kapeneam be huluapaae dere-pelepó. Aimó atima mepaae be ɖerape betalepó.

¹³ Atéró, ai alarape yóló kemetepa, kale bosenóló fele be ɖe felekemó sókó waai deremó, Yesu ɔ Jerusalem be huluapaae holalepó.

¹⁴ Atéró holóló bituraalu, ɔ moma dere be bopére tipi tuɔpaae sókó holalemó, wh̄irape mo feané *bulmakau* hupurapekélé, *sipsip* hupurapekélé, ba sukusirapekélé, mepaae wh̄irape atima ni fake tómó betó mulu, kae kae fakené sóró wale *moni*-kélé duputamó yóló, u mótu i mótu du betepa kelalepó.

¹⁵ Até du betepa, kale *bulmakau* hupuró *sipsip* hupurapetamo belapaae fópóló, Yesuné aimó mole halika tikiñé fokosó sóró hɔkonó, ni fake fetée deróló fesekeké faló yalepó.

¹⁶ Até du beteró, kale ba sukusirape dotonóló *moni* su betere wh̄irapepaae duraalu, “Yalo Ayapaae maaté moma yaai tene betei, diaaɔ noatepa ɔla ɔla dotonatere tiki aɔrótu bitu de? Até dere alané yalo Ayané be doratapa, diaaɔ ai ɔlarape fea sóró fae,” yalepó.

¹⁷ Ai ala ama yó matere wh̄irapené kilitu, kale asemó i ere fo tué mualepó. “Kótóné ama be doraɔsóró wisiyóló kaae tawaaire keteketa, ɛ tuámó si kaae daalopó,” erapó.

¹⁸ Téró, kale Juda topo wh̄irapené ɔpaae fo fotokɔiné duraalu, “Naao atei kaae ala yópóló, ya né sóró beteraleé? Ya Talené sóró beteró betere wh̄irapóló kisipa yópóló, naao ɖapaae noa kelemei alakó eraaló?” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu. “I momatere be diaaɔ fisikó mulae. Tétepa, yalo sore be ɖemótóró momó tɛyóló kemeraalopó,” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, atimané ɔpaae duraalu, “Take ai be tɛtu betepa, 46 ba forape kemeyalepó. Tɛyale betei, naao mió be ɖe

soremó momó tɛyaalopó dere fota, netéró tɛyaa de?” yalepó.

²¹ Yesuné ai yale fota, mo moma dere bemó initei, ama tikimó kisipa muturaalu yalepó.

²² Take ɔ sukóló momó kepaayóló betere kilipaae ama yó matere wh̄irapené ama yale fo kisipa muni walepó. Yesuné i yale fokélé kale asemó ere fotóró mo dokonalepóló, atimané ɔpaae tué tiki tiralepó.

²³ Téró, boseneyóló fele be ɖe sókó wapa ɔla detere fulamó, Yesu ɔ Jerusalem bemó beterepó. Aimó bituraalu, Kótóné eratapó kisipa yópóló kelemei alarape eratepa so wh̄i mo feané ɔpaae kisipa tiralepó.

²⁴ Tɛyaletei, so wh̄i feané hosaa tuámó mole alarape ama kisiparuraalu, atimané du betere fo mo dapóló wosóló, aɔmó bitinipó.

²⁵ Ti noatepae, so wh̄i feané mole tué tikiró dere alatamo kelaairetei kóló kólópakó, mené ɔ yó melaaié?

3

Yesuró Nikodimas-tamo yale fo

¹ Téró Farisi wh̄ikó Nikodimas beterepó. Aɔta, Juda fake so wh̄i tɛteróló kaae tare topo wh̄irapetamo betámó kutó ditere doasi doi mole wh̄ipó.

² Ai wh̄i ɔ dilikitamo Yesu beterepaae wóló duraalu, “Yó matere wh̄i-ó, yaɔta Kótóné dotonatepa wale yó matere wh̄irapóló ɖané kisiparapó. Ti noatepae, Kótó yaɔtamo bituameisóró, ti mepaae wh̄iné enénire etei kaae doasi kelemei alarape erótu bituameipó,” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné ɔpaae haɔkearóló duraalu, “Yalo ɔpaae mo i dere ape. Wh̄i mo betakélé hamané ɔ detu yale kaae momó denitepa, ti Kótóné tɛteróló kaae tare ala mo kelenénipó,” yalepó.

⁴ Yesuné ai fo depa, Nikodimas-né ɔpaae duraalu, “Disiyale wh̄i haené depe tuɔpaae netéró bitɛ doropóló, momó deyaaló?” yalepó.

⁵ Tétepa Yesuné ɔpaae duraalu, “Yalo ɔpaae mo i dapa wosae. Mo betɔ wh̄ikélé

weiró Kepe Wisitamóné deyóló muló bitinipa, ti Kótóné tẹteróló kaae tare ala tuamó sókó fóló betenénipó.

⁶ Mo whiné detereteita, ti whi tiki daaitóró deyóo, Deji Kepené deteretei, ti mo Kepe tiki daaitóró deyóo, dua dapó.

⁷ Take yało yapaae momó denérapó yale fomó ya kilita sókó faose.

⁸ Besé ą faaire tikipaae furaalu, hałe hu dere maaté wosetua dapó. Tétereitei, waleró foleteitamo diaaọ kilitimipó. Kale Kepe Wisiné deyóló beterótu betere so whi feata, ai ala kaae du beterapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Nikodimas-né ąpaae duraalu, “Ai ala netéro yaalorópó,” yalepó.

¹⁰ Tétepa Yesuné ąpaae duraalu, “Yała Israel fake so whi yó matere doasi doi mole whitei, i dere alarape diriyóló tuęni airapó.

¹¹ Yało yapaae mo i dere ape. Dąné du betere fota, mo tuęre fotóró yóo, mo kelale alatóró yó melóo, du betepatei diąné mo dapóló wosóló, kisipa tirénitere noatepa de?

¹² Yało diąpaae i haemó du betere alarape bope yóló yaleteti, diąné tuę tiki tirótimipó. Yałotamo ó hepen bemó mole alarape bope yóló enalemó, ti dią mo kisipa tiraalomeipó.

¹³ Whi mo betakélé hepen bepaae fenitei, hepen be taaróló, i haepaae kapala asiri dorowale Whiné Naalemané ama betą kisiparapó.

¹⁴ Mo take Moses-né hałe kópu kaae fi tikimó *kapa* kwiané wuli aleyóló ni dée daaróló, sikipaae horóló oleralepó. Atéyale kaae, kale Whiné Naalemakélé, mepaae whiné atéro sikipaae só horóló oleraalo ai ape.

¹⁵ Ai fota hałe ini, ąpaae kisipa tiki tiratere so whi fea mo ti betere bete saalopóló kisipa mutu yalepó.

¹⁶ Ti noatepae, Kótóné i haemó betó mole so whi kolené sinóló yaala sókó furaalu, ama mo betą betere Naaletei i haepaae wópóló dotonalepó. Mepaae so whi dené ai dotonó betere Naalepaae kisipa tiró betepa, ti atétere so whi aluni, mo ti betó tawaalo ai ape.

¹⁷ Ti noatepa meipó. Kótóné ama Naalema i haepaae wópóló doteyale

beteta, i haemó betó mole so whitamo fo tokótamo yóló só derópóló initei, so whi fea aluyaosóró, ama yale alané tao sópóló yalepó.

¹⁸ Mepaae so whi detamo ąpaae kisipa tiró betepa, ti ai so whitamo Kótóné fo tokótamo yóló só deranénipó. Tépatei, Kótóné ama mo betą betere Naale atóró hitipóló ąpaae kisipa tiki tirénire so whita, fo tokótamo yóló só deró beterapó. Ti noatepae, ai so whi atima Kótóné mo betą betere Naalepaae kisipa tiki tiró bitinireteinépó.

¹⁹ Kótóné i haemó betó mole so whitamo fo tokóló só deratere bete i ape. Kale dętere i haepaae wóló betepatei, dilikipaae hękese duraalu, atima dowi ala hałe du bettereiné witepa, ai dętere hękeseyóló wómipó.

²⁰ Mepaae so whi detamo diliki tuamó bituraalu, dowi ala hałe yó tareteiné dę tuąpaae waalo hóróló bóe du beterapó. Ti noatepae, atimané dowi ala dené haķeamó mulatepa kelaosóró wituraalupó.

²¹ Tépatei, kale mo fo wosóló, donoi ala du betere so whita, ti dę tuąpaae wou beterapó. Ti noatepae, atimané du betere alarape Kótóné fotokęratepa yalepóló so whi feané haķeamó kolópóló du beterapó,” yalepó.

²² Téro, atima ai fo yóló kemetepa, Yesu ą ama yó matere whirapetamo ai Judia hae kwiamó tę mole beleķatiki berapemó mepaae be dęrape bitu, so whi wej tópurótu betalepó.

²³ Téro, Jon-nékélé Salim be hulua felekemó ere Aenon haemó beterepó. Aimó wej dekéro fu bettereiné so whi fea wej tópurópóló, ą betterepaae wou betepa, ama atima tópurótu betalepó.

²⁴ Ai alarapeta Herot-né Jon ą *dipula* beteraaipa, hałe bituraalu du betalepó.

²⁵ Atéyale sukamó, Kótóné keletómó wisirapó yópóló, naase fokotere alamó Juda fake whikó betąné mepaae Jon-né yó matere whirapetamo foné u só derąle i só derąle du betalepó.

²⁶ Atéro, Jon-né yó matere whirape ą betterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, Jordan wej uté tęró yałtamo bitu, naao

dapaae kale whi ai ape yóló, yó male whiné so whi fea wei tópurótu betepa, mo turó so whi a beterepaae fu beterafó,” yalepó.

²⁷ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Me whiné me alakó yópóló ó hepen bemó betere Kótóné menitepa, ti ama kóleaané me ala yaai dapóló, mó enénipó.

²⁸ Eta, so whi tetéroló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Keriso mei, a wópóló tu alerale wale whipóló, take yalo diapaae yale fo diaaqteie enérafó.

²⁹ Me whiné betá so hekeseyóló dokotepa, ti ai ama sopó. Ai so dokaaire seké ama fulumu whiné a wópóló kaae tawóló beterafó. Térafémó, kale so dokaaire whi sókó wouraalu dere fo nakome wosetepa, a doasi haíne sukáalopó. Atére haíta, mió e tuamó mo faayóló mulapó.

³⁰ Ai so dokaaire whiné ama doita, suka fea sóró horaté fu betaalotei, yalo doi betá haepaae dua sókó deté doropópóló yae,” yalepó.

³¹ “Mo ó taoró dorowale whiné i haemó yó mole ɔla ɔlaró so whi featamota, amatóro tetéroló bosene falapó. I haemó betere whiné ti i haemó mole ɔla ɔlamó kisipa mutu, ama dere fokélé i haemó mole fotóro dua dapó. Tépaitei, ó hepen bemó dorowale whinéta, fea ala ama tetéroló bosene falapó.

³² Ama kelale alaró wosale fotamo so whipaae yó mótu betereitei, betá whinékéle ama yó matere fo wosóló, mo dapóló apaae tué tiki tirótimitipó.

³³ Tépaitei, mepaae so whi de Kótóné ama fo wosóló, mo dapóló kisipa tiratepa, ti ai so whiné Kótó a mo foné bete Talepó du beterafó.

³⁴ Kótóné ama dotonó betere whinéta, apaae yae dere fotóro yó mótu beterafó. Ti noatepaae, Kótóné Deí Kepe a tuamó mo turó faneteinepó.

³⁵ Alimané Naalemapaae yaala sókó fóló muluraalu, fea ala ama tetéroló kaae tanópóló, apaae malepó.

³⁶ Mepaae so whi de Naalemapaae tué tiki tiró betepa, ti atére so whi aluni, mo ti betó tawaalo ai ape. Tépaitei, mepaae a hórótu betere so whita, mo ti betó tare bete

kelaalo meipó. Ai so whitamó Kótóné doasi fopaae butere ala mulapó,” yalepó.

4

Samaria soné Yesutamó yale fo

¹ Yesuné ama yó matere so whi beteraairaalu, wei tópurótua dere so whiné Jonné wei tópurale so whi bosene falapó dere fo mepaae Farisi whirapené wosalepó.

² Atéro, so whi wei tópuratere ala Yesuné initei, ama yó matere whirapené tópurótua yalepó.

³ Ai dere fo mepaae whiné Yesu apaae ene wapa woseturaalu, a Judia hae kwia taaróló, Kalelipaae momó fesaae felepó.

⁴ Téró, a ama yó matere whirape atima fea Kaleli haepaae faairaalu, Samaria hae tuamó teyóló fu betalepó.

⁵ Atéro, a ai Samaria hae kwiamó tene Saika be huluamó sókó felepó. Ai Saika be hulua felekemó, Jekop-né naalema Josepmó tekée male hae mulapó.

⁶ Ai haemó Jekop-né dukiyale wei naleta dere tiki erapó. Yesu a doasi tumó walené bé depa, ai wei belere tikimó sa nóló beterepó. Até dere alata, ɔla nokole topo suka kele 12 kilok-mó yalepó.

⁷ Yesu aimó beterefó, betá Samaria so a wei naairaalu wapa, apaae duraalu, “Naao ai weikó e maletamo melaalóé?” yalepó.

⁸ Ai alata, Yesuné ama yó matere whirape ai felekemó tene be huluapaae atima naaire ɔla dupune fimó du betalepó.

⁹ Atéro, kale soné apaae duraalu, “Yata Juda fake whipa, e Samaria sopaae wei netéro kema du de?” yalepó. Ama ai yale fota, Samaria fakeró Juda faketamo ɔla betamó nokole ala ó, fo dere alakélé dumipóló kisipa mutu yalepó.

¹⁰ Ai fo depa Yesuné kale sopaae duraalu, “Kótóné yapaae hale matere ɔla naao kisipa yóo, yatamo i fo du betere whikélé kisipa yóo irutamó, naao apaae ai wei wosuásóro ti ama yamó mo ti betó tare wei móluapó,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale soné Yesupaae duraalu, “Doa whi-ó, i weita hae dolopaae maane doropóo, ya wei naaire wutikélé tawóo inipa, mo ti betó tawaaire wei melaalopó dere-a, momó wapa nóló melaai de?”

12 Dāné mió i nuku betere wẹita, mo take dāné noutere Jekop-né dukiyóló, amakélé nukulé wóló, naalemarapenékélé, ama *sipsip* hupuró *bulmakau* hupurapeta-monékélé, nuku bitipakalepó. Téyaletai naao ai dere fota, take Jekop-né yale ala naao tẹteróló bosene falapóló de?” yalepó.

13 Ai fo deremó, Yesuné ẹpaae duraalu, “I wẹi nokole so ó whi feata, nokole depa momó nale waalo ai ape.

14 Tépatei, mepaae so whi de yaalo matere wẹi nukupa, momó nokole dere ala mo yaalo meipó. Ita, mo dapó. I haemó mo wẹi sókó horótu dere kaae, yaalo i matere mo ti betó tawaaire wẹi nokole so ó whiné tiki tuamó mo ti betere bete mulu, hāle só tawaalo ai ape,” yalepó.

15 Tétepa, kale soné ẹpaae duraalu, “Doa whi-ó, ẹ wẹi nokole depa dekéro naleta dere hórapa, naao ai melaalopó dere wẹi mo miótóro ẹlae!” yalepó.

16 Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Ya momó waasepóló, naao whi dape sene fae,” yalepó.

17-18 Ai fo depa, kale soné ẹpaae duraalu, “Ẹta whiné dokonipó,” yalepó. Tétepa, Yesuné duraalu, “Whiné ya dokonipó dere fota, mo dono deretei, naao ere ala yaalo ẹpaae hakearóló i dere ape. Take aporó whirapené ya dokorapó. Tépatei, mió Ẹtamó ai betere whita, naao whi meipó,” yalepó.

19 Tétepa kale soné duraalu, “Doa whi-ó, mió yaalo ya kilitu, Kótóné ama fo eratere kóló whipóló kisipa mutapó.

20 Take dāné ayarape atimata, i daale hasi fosómó moma eneta du bitipakalepó. Téyaletai, Juda fake diāné ẹpaae hoko tikimó moma ini, Jerusalem bemó touróló Tale aomó sukóló bitu, moma yae du beterapó,” yalepó.

21 Ai fo depa Yesuné ẹpaae duraalu, “Ti so-ó, yaalo i dere fo wisiyóló wosóló kisipa tira. Take waaire alimó Aya aomó sukóló bitu, ama doi sóro horatere alata, i daale hasi fosómó ó Jerusalem bemó maaté yaalo meipó.

22 Samaria so whi diāta, diaaọ tué inire ọla aomó sukóló bitu Talené doi sóro horótu beterapó. Tépatei, Juda fake so

whi dāta, mo ti betere Kótó tuéreteiné ẹ aomó sukóló bitu, mo kée du beterapó. Ti noatepae, so whi fea aluyaosóro tao sere alata, Juda fake tuamó kaaró beterapó.

23 Take waalopóló bope du betale be de mió sókó wóló i mole ape. Mepaae whi dené mo alaró ama Kepe betetamo ẹ tuamó ẹanuraalu, Alima aomó sukóló bitu, ama doi sóro horótu betaalopó. Atei ala du betere so whipaae Kótóné ama hẹkesetu beterapó.

24 Ti Kótó ẹta, mo whiné tiki kaae daani, kepetóro betereteiné ama doi sóro horatere so whiné ti mo alaró kepe bete turótamoné sóro horótu betenérápó,” yalepó.

25 Tétepa, kale soné ẹpaae duraalu, “I haemó betó mole so whi fea tẹteróló kaae tanópóló, sóro beteró betere whi Mesaia, me doi Keriso waalopó fota, yaalo kisi-parapó. Ai seké ẹ wouraaluta, fea ala ama ẹpaae hakeamó yó melaalopó,” yalepó.

26 Tétepa, Yesuné kale sopaae hakearóló duraalu, “Mió Ẹtamó i fo du betere whita me kae mei, ẹtóro hiti i ape,” yalepó.

27 Atimaamo ai fo du betepa, ama yó matere whirape ọla dupune fi fesaae wouraalulu kelalemó, Yesu Samaria sotamo fo du betepa, atima kilita sókó felepó. Atétepa, atimakó betẹ whinékelé ẹpaae ai sotamo noa ala yaai, ó noa fokó du bitu de? yóló, wosetere alakélé inipó.

28-29 Téró, kale soné ama wẹi wuti aimó mupatei taaróló, ẹ u be huluapaae felepó. Atéro fóló, ai be huluamó betó mole so whipaae duraalu, “Take yaalo yale alarape fea ẹpaae hakearóló yó matere whi tumó daalapa kelaai ape. Ẹta, Kótóné so whi tẹteróló kaae tanópóló, sóro beteró betere whi Keriso du yalepó,” yalepó.

30-31 Tétepa, ai be hulua so whi atima Yesu beterepaae felepó. Atima ẹ beterepaae sókó wai teó wou betepa, ama yó matere whirapené ẹpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ọlakó Ẹmaletamo nukumié?” yóló ẹtu betalepó.

32 Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Nokole ọlata yaalo i taretei, diaaọ kisipainipó,” yalepó.

33 Ai fo depa, ama yó matere whirape atimasisi duraalu, “Mepaae whiné ɔlakó ɔmó mótu yalepó,” kisipa mualepó.

34 Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “E doteyale whiné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama kutó yało diraté fóló kemeratepa, ti aita yało nokole ɔlatórótípó.

35 Diaaɔ etei fo dua dapó. Kutómó ere ɔla fea ɔlumé depa saaire wélié douro betá hałe mulapó du betera pó. Tépa tei, yało diapaee mo i dere ape. Diaaɔ kele fisaae horóló, kutópaae kele kele yae! Ténaalemó ɔla ɔlumépa, ti saaire alimó ai betere ape.

36 Mió ɔlumére ɔla su betere whiné ama diale kutómó dupu so-ó, mo ti betere bete saaire so whikélé mió ɔla kaae ɔlumépa sóo, du betera pó. Ama ai du betere alata hałe mei, ɔla wae biliyale whiró sere whıtamo wusuró hekesese yaairaalu dapó.

37 Me whiné ɔla wae biliyóo, me whiné ti ɔlumétepa sóo dere ala, i dere foné mo haķearatapó.

38 Mené diyale kutómó tei ɔlumére ɔla sene fópóló, yało diá i dotonaterere ape. Mepaae whirape doasi depe tukówei ala yóló diyale kutómó diáta, ɔla maaté sirapó,” yalepó.

Samaria so whı turó kisipa tiki tirale fo

39 Téró, kale soné ama take bitu yale alarape fea Yesuné haķearóló yó malepó, dere fo woseturaalu, ai haemó tene be huluamó betere Samaria so whı fea apaee kisipa tiki tiralepó.

40 Atéró, ai Samaria so whı fea Yesu beterepaee wóló, ya ɔtamó imó betaalopa sae yóló setu betalepó. Atétepa, be ɔ tamó ɔ atimatamo aimó betalepó.

41 Tépa, Yesuné ama yó matere fo woseturaalu, mepaae folosóro tué tiki tirale so whıtamo touróló mo turó so whikélé apaee kisipa tiralepó.

42 Atéró, atimané kale sopaae duraalu, “Dané apaee tué tiki tirale alata, naao yale fo wosóló maaté mei, ama yó matere fo ɔanétóro wosóló apaee tué tiki tiralepó. Ti noatepaee, ɔta i hae kwia feamó betó mole so whı aluyaɔsóro, tao saaire whıpóló ɔané mo diriyóló kisıparapó,” yalepó.

Yesuné doasi whiné naale kepaarale fo

43 Atéró, Yesu ɔ be ɔ tamó ai Samaria so whıtamo betóló kılıpaee, ɔ Kaleli hae kwiapaee felepó.

44 Taketi Yesuné amatei ɔmó kisipa mutu etei fo erapó. “Kótóné fo eraterere kóló whı ama turuku be hulua so whiné ama doi sóro horané nipó,” yalepó.

45 Téró, Yesu ɔ u Kaleli hae kwiamó sókó felemó, Kaleli so whiné ɔ hekesetamo mo wisıyóló dape salepó. Ti noatepaee, take Jerusalem bemó kale bosonóló fele be ɔemó, ɔla deyóló naaire sukamó atımakélé fea bitu, ama mepaae alarape eratepa ke-laletéinépó.

46 Atéró, take Yesuné mo weıteı, *wain* weı aleale Kaleli hae kwiamó tene Kana be huluapaee ɔ momó felepó. Ai bemó betere mó, ai Kaleli hae kwia tetéroló kaae tare topo whiné sóro betéro betere whiné naalema Kapeneam bemó kisiné sukóló mulapó dere fo wosalepó.

47 Yesu ɔ Judia hae kwia taaróló, Kaleli hae kwiamó wóló betera pó dere fo kale whiné wosóló, ɔ Yesu beterepaee wóló, ama naale mo felekemó sukai du betera pa, “Naao wisıraai faaloé?,” yóló wosetu betalepó.

48 Ai fo depa, Yesuné apaee duraalu, “Me ala yaaire mó eraterere kelemei alaró mepaae sira yaaire alatamo eratepa maaté kolóló kisipa tiraai de? Diá ai eraterere kelemei alarape kilini depa, ti diá kisipa mo tiraalomeıpó,” yalepó.

49 Tétepa, kale sóro betéro betere doasi whiné duraalu, “Doa whı-ó, yało naale sukaɔsóro miótitei ɔamo wusuró faalopó,” yalepó.

50 Ai fo depa, Yesuné apaee duraalu, “Naao naale sinaalomei, betera pa fae,” yalepó. Tétepa, kale whı Yesuné dere fo wosóló, wisırapóló ɔ felepó.

51 Atéró, fıyóló hıka ɔ tu tuamó fu be-talemó, ama kutó diraterere whirape tumó hokolaa yóló, apaee duraalu, “Naao naale kisi wisıyóló betera pó,” yalepó.

52 Ai fo depa, kale whiné atimapaee woseturaalu, “Noa sukakelemó ama tiki supu tikaleé?” depa, atimané duraalu, “Mo ɔtóró 1 kilok sukakelemó tukóló mo betera pó,” yalepó.

⁵³ Ai fo depa, kale naale alimané wosetu, Yesuné ɸpaae naao naale sukʒalomeipó, yale sukakelemótóro ai wisi irapóló kisipa mualepó. Ai ala kilituraalu, ama soma atimaamokélé, ama naale senaalekélé fea Yesupaae kisipa tiralepó.

⁵⁴ Yesu ɸ Judia hae kwia taaróló, Kaleli hae kwiapaae wóló bitu, ai kelemei alata, tamó dakoróló eralepó.

5

Yesuné betɸ tiki dɸamui whi wisirale fo

¹ Atéró, mepaae be dɸ beteró kɸlipaae Juda fakené tukóló muló betere be dɸmó ɸla detepa, Yesu ɸkélé Jerusalem be huluaapaae holalepó.

² Ai Jerusalem be hulua bopére tipi tɸ sereketa, *sipsip* hupurape fua wua dere tɸpó doi mulapó. Ai tɸ sereke felekemó, betɸ wɸi ke belerapó. Hibru whiɸrapené du betere foné ai wɸi ke doi Betesatapó. Ai wɸi fókumó bitita dere so whi supu yaɸsóró, be belekɸatiki aporó tɸóló bopéró beterapó.

³ Ai tɸ mole bemó, mepaae kele dilikire so whikélé, tiki dɸamure so whikélé, hó naase dore so whikélé, mepaae kae kae kisi bete daale so whikélé, mo fea ai wɸi ke bopéróló betó molepó.

⁵ Ai hó naase dore so whi betó mole kuamó, kisi hɸle daapatei, 38 ba fo kemere whi betɸ fiyó molepó.

⁶ Atéró fiyó mupa kolóló, Yesuné duraalu, “I whi-a, ere alaé?” depa, whi mené duraalu, “Aɸa, taketitei ama ere ala ai ape,” yalepó. Tétepa, Yesuné kale whiɸpaae woseturaalu, “Yɸ mo wisiyóló, betenée yóló kisipa mute?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, kale tiki dɸamui whiné duraalu, “Doa whi-ó, ai wɸi asya hotereteiné ɸ wisirópóló, né beleyóló ai wɸi felekemó betterale derepaaié? ɸkélé dua fu betepatei, atima folosóró furaalu ɸ taaróló fua dapó,” yalepó.

⁸ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yɸ turukó holóló, naao beseke sóró fae,” yalepó.

⁹ Ai fo deretamótóro, kale whiné ama tiki dɸamuretei mo ti wisitepa, ama beseke tukóló sóró felepó. Atétere alata, atima sɸa naai tukóló muló betere be dɸmó yalepó.

¹⁰ Atétepa, Juda topo whiɸrapené kale wisirale whiɸpaae duraalu, “Sɸa naai tukóló muló betere be dɸmó ai ala yaɸsóró fo mulapó,” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale whiné duraalu, “ɸ wisirale whiné ɸpaae naao beseke sóró fae yaletteiné sóró fulapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa atimané ɸpaae woseturaalu, “Mé whiné yaɸpaae beseke sóró fae yaleé?” yalepó.

¹³ Téyaleteti, kale whi wisiróló Yesu ɸ ai touró betere so whi kuamó, buté buté feleteiné ɸ wisirale whi kisipanipó.

¹⁴ Atéró, nalo me sukamó Yesuné ama wisirale whi momatere bemó betepa kolóló, ɸpaae duraalu, “Mió naao tiki ai wisire kelere? Yɸ take sale seke bosenóló, doasi sekené ya só deraɸsóró, mió naao ai du betere dowi ala mo ti taalae,” yalepó.

¹⁵ Téró, kale whi ɸ ai moma dere be taaróló, kale Juda topo whiɸrapepaae Yesuné ɸ wisiralepóló ene felepó.

Kale mo ti betere bete Naalema ɸ tuɸmó mulapó yale fo

¹⁶ Tétepa, kale sɸa nokole sukamótei, Yesuné whi wisiraterere ala dapóló, Juda topo whiɸrapené ɸpaae sekei ala eróló só deraai, doasi ketekɸ butu betalepó.

¹⁷ Atétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yɸlo Aya ɸ ama kutó ditere ala taaréni, betere dokɸ hɸle diyótóro tarapó. ɸ atére kaae, ɸkélé hɸle bitini, yɸlo kutótóro i ditu betere ape,” yalepó.

¹⁸ Yesuné ai alarape deremó, Juda topo whiɸrapené ɸ só deróló mo ti daairaalu, doasi ketekɸ butu betalepó. Até yaletteita, sɸa nokole be dɸ tukóló whi wisirateremó maaté meipó. Ai alatamo touróló Kótóta, ama Ayapó dere foné ɸ Kótótamo betɸ ala erapó du betepa ɸ só deróló daai yalepó.

¹⁹ Téró, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Yɸlo diɸpaae mó i dere ape. Naalemané ama kisipanétei, me ala yaai dapóló mo enénipó. Naalemané me kae kisi ala kaaróló dumi, Alimané du betere alatóro kolóló i du betere ape. Ti noatepae, Alimané du betere ala mo betɸkélé taaréni, turó Naalemanékélé du beterapó.

²⁰ Ti noatepae, Alimané Naalemapaae yaala sókó furaalu, ama dere ala fea ɸpaae

yó mótu beterapó. Ita, mo fo dapó. Mió i dere ala bosenóló nalopaae mo doasi ala eratepa kilitu, diaaḡ sira yaalopó.

²¹ Ti noatepae, Alimané sukale so whi kepaaróló beterótu yale kaae, Naalemanékélé ama melaai tué mutere so whipaae mo ti betere bete mótu beterapó.

²² Ti ai ala maaté meipó. So whitamó fo tokóló taleyóló só deratere alakélé Alimané dumitei, Naalemané yópóló, ama naase tuamó muló beterapó.

²³ Ai ala ereteita, so whi feané Alimané doi sóró horótu dere kaae, Naalemané doikélé sóró horópóló erapó. Mepaae so whi dené Naalemané doi sóró horénitepa, ti ḡ doteyale seké Alimané doikélé sóró horótimpó.

²⁴ Yalo diapaae mo i dere ape. Mepaae so whi dené yalo du betere fo wosóo, ḡ doteyale seképaee kisipa tiki tiróo depa, atétere so whi mo ti betere bete sóró tarapó. Atére so whita, fo tokótamo yóló só deréni, sukutere ala tuamó betereitei, tokó sóró mo ti betaaire ala tuamó beteró beterapó.

²⁵ Yalo diapaae mo dapó. Sukale so whinétei Kótó Naalemané dere fo wosaalopó. Mió ai fo wosetu betere so whita mo betaalopó. Take nalo ai ala yaaire be ḡ hale muóo, miókélé ai be ḡ sókó wóló muóo i ere ape.

²⁶ Ti noatepae, mo ti betere bete Alima tuamó moletei, Naalema tuamó mulópóló mo taketi meló beterapó.

²⁷ Ti ḡta, Whiné Naalema betereiteiné so whitamó fo tokóló tale dere ala yópóló, Alimané ḡ sóró beteró beterapó.

²⁸ Yalo i yale fo wosóló, diḡ kilita sókó furaalu sira yaḡse. Ti noatepae, sukale so whi mo feané ama fo nakome wosetu-raalu, atima mole doumó turukó holaaire be ḡ sókó waalopó.

²⁹ Atétere sukamó wisi ala yale so whi turukó holóló mo betaalopó. Téyaalotei, dowi ala yale so whi atima turukó holaalotei, taleyóló mo ti só deraalo ai ape.

³⁰ Yalo wotoró kisipané me ala yaai dapóló mo enénipó. Fo tokóló taleyóló só deraaire alakélé, yalo Ayané ama dere fo sya fóló, mo donotóro taletu beterapó. Ti noatepae, yalo du betere alata ḡ maaté

heḡese yaai dumitei, ḡ doteyale seké ḡ heḡese yópóló, ama kisipa mole alatóro sya fu beterapó,” yalepó.

Yesuné amatei ḡ etei kaae whipó enénipó yale fo

³¹ “Yaloteitamo ḡ etei kaae whipó depa, ti yalo dere fo mo dapóló diaaḡ wosaalomeipó.

³² Mené yalo dere ala kilituraalu, ḡ etei kaae ala ere whi wisipó du beterapó. Ama atéro dere fo wosetere whiné mo dapó enére ala yalo mo kisiparapó.

³³ Diḡné ḡ deé yóló wosaai dapóló, mepaae whirape Jon beterepaee dotonó beterapó. Atétepa Jon-né kale mo foné bete i ape yóló, diḡpaee yó meló beterapó.

³⁴ Ti mo whiné ḡ etei kaae whipó dere fo mo dapóló, yalo wosaai kisipa munipó. Atépatei, Jon-né yale ala yalo diḡpaee i dere beteta, so whi fea aluyaḡsóro, Kótóné tao sópóló dapó.

³⁵ Jon ḡta, ḡa ḡerótu dere kaae, so whi tuamó ḡeró beterepó. Ai ḡa hale ḡeyó tapa, diḡ ai ḡemó kapala asiri haḡtamo bitiré fu betalepó.

³⁶ Jon-né ama yó melale fota, ti ḡ tuamó ere alatóro mo dono yó mótu betalepó. Téyaleteti, yalo i ditu betere kutóta, ḡ doteyale seké yalo Ayané ama epaae diyóló kemerae yale kutó dirótu beterapó. Mió yalo i du betere alarape kolósu, Jon-né ḡ bope yóló du betale fo kolósu depa, yalo du betere alané ama du betale fo tetérolo bosene falapó.

³⁷⁻³⁸ ḡ doteyale seké yalo Ayanékélé, ḡ etei kaae whipóló haḡkearóló yó mótu beterapó. Tétu betepatei, diaaḡ epaae kisipa tirénire betené ama dere fo diaaḡ wosóo, ama tikikélé diḡné kolóo, ama fokélé diaaḡ hosaa tuamó muóo inipó.

³⁹⁻⁴⁰ Diaaḡ kisipanéta, kale aseḡmó yóló muló betere fo dosayóló kisipa sóró, mo ti betere bete saalopó du beterapó. Ti aseḡmó i ere fo feanéta, ḡ etei kaae whipóló yó matapó. Atépatei, diḡ ḡ beterepaee mo ti betaaire bete sene wale hórótu beterapó.

⁴¹ Mo so whiné hale foné maaté yalo doi sóró horótu betepa, mo dapóló yalo wosenénipó.

⁴² Tépatei, yało dią diriyóló tuérápó. Diaaą Kótópaae yaala sókó fóló, hekesené sukutere ala diąné hosaa tuámó muniiretei, yało mo tuérápó.

⁴³ Eta, yało Aya Kótó ą etei seké beterapóló diąné kisipa yópóló, yó melaai ama ę dotonatepa waleteti, diaaą ę wisiyóló dape sinipó. Atépatei, mepaae whi detamo ama kőleaané wóló bitu, ą etei kaae whipó depa, ti diąné ą mo wisiyóló dape senérápó.

⁴⁴ Mo betą betere Kótóné diaaą du betere ala kolóló, dukiraterere fo wosaai ketekę buni yóo, diaaąteci dią dukiraterere ala yóo, du bettereteiné ępaae netéró tuę tiki tiraaloé?

⁴⁵ Yało Ayané keletómó diąné i dowi yalepóló haķearóló só deratere alata, yało yaaitere nisi yaqse. Dią tao saalopó du betale whi Moses-nétóró dią só deraalopó.

⁴⁶ Diąnétamó Moses-né asęere fo wosóló, mopóló kisipa tiróluasóró, ti mió yało dere fokélé mo dapóló kisipa tiróluapó. Ti noatepae, ama ai asęere fota, ęmótóró kisipa muturaalu erapó.

⁴⁷ Tépatei, ama asęere fo diaaą dosąayóló mopóló tuę tiki tiréni depa, ti yało du betere fokélé netéró wosóló, kisipa tiraaloé?" yalepó.

6

Yesuné 5000 whi ęla melale fo

(Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17)

¹ Atéró mepaae be dęrape kemetepa, nalo Yesu ą Kaleli węi uté fókuró tę felepó. Ai węi kęlané doi meta, Taiberius-pó.

² Yesu ą atéró fóló betteremó, mepaae kisi daae mole so whi wisiraterere kelemei alarape kelaleteiné so whi mo feané ą sya wou betalepó.

³ Atéró, Yesu ą betą du sokore aępaae holóló, ama yó matere whirape atima fea betámó betterepó.

⁴ Atéyale alata kale boseneyóló fele be dęmó, Juda fake whirapené ęla detere ala felekemó sókó waai deremó yalepó.

⁵ Atéró, Yesuné ama kelalemó, so whi mo hałe ęla kaae, ą betterepaae wou betepa Filip-paae duraalu, "Doa i so whi naaire *bred* okó momó dupu yaaloé?" yalepó.

⁶ Yesuné Filip-paae atéró wosale fota, ama yaaire ala tuérutei, Filip-né noa fokó déró ą kaae kolóló sę suraalu yalepó.

⁷ Ai fo depa, Filip-né Yesupaae duraalu, "200 *silpa moni*-né dupu dere *bred* o i betó mole so whi fea sęmó naalomei, sawa tėti nenérápó," yalepó.

⁸⁻⁹ Tętepa, Yesuné ama yó matere whikó ama doi Saimon Pitané noma Andruné Yesupaae duraalu, "I betere naalené betą *bali* o bula aporó yóo, ya beleķamale tamo yóo, yóló i tare ape. Téreteiné doa i betó mole so whi fea anéli ęlané sęnére?" yalepó.

¹⁰ Atętepa, Yesuné atimapaee duraalu, "Ai so whi ne tómó betterópóló yae," depa, atima betalepó. Ai tuámó betere naale senaaleró sorapetamo dosąani, whirape maaté dosąayóló touróturaalu, 5000-rópó.

¹¹ Atéró, Yesuné kale *bali* o bularape fea sóró taruraalu, Talepaae mo kée yóló terekée daalu yóló, so whimó ęliralepó. Ya tamokélé *bred* o yale kaaetóró yóló ęliratepa, atima fea mo sęmó nalepó.

¹² Atéró sętepa, ama yó matere whirapepaae duraalu, "Muni fele buki ęla hałe beseké yaęsórópa, fea daseté kweyae," yalepó.

¹³ Atéró nale aporó *bred* o bulanétei, buki muni fupa daseté kweyóló, 12 yorape deyóló faanalopó.

¹⁴ Ai betó mole so whiné Yesuné atei kaae kelemei ala eratepa kolóló duraalu, "I whita, i haepaae waalopóló take bopetu betale Kótóné kóló whi ątóró hiti irurapó," du betalepó.

¹⁵ Atéró, ai so whiné Yesupaae woseni, atima kőleaanétei ą doasi topo whi sóró betteraai kisipa mualepó. Atima atéró mutere kisipa tiki bete Yesuné kilitu atima taaróló, ą ama wotoró betą du sorokore tikipaae momó biti holalepó.

Yesu węi tómó daaté wale fo

(Mat 14:22-33, Mak 6:45-52)

¹⁶ Téró, atéyale sukamó kuluka be dikité dorowaletamo Yesuné yó matere whirape atima maaté Kaleli węi fókupaae derepelepó.

¹⁷ Atéró, aimó atima Yesu ą kaae tawóló daapatei be diki yalepó. Atętepa, kale

whirape atima wēi nukupaae bitī holóló, Kapeneam be huluapaae faairaalu, ai wēi kēla tuamó tukóló fu betalepó.

18 Atéró fu betalemó, doakale besé tiki wouraalu, doasi wēi asya walepó.

19 Até depatei, atima 5 ó 6 kilomita dālemó nuku ité fu bitu kelalemó, atima nukutamo wou betepa, Yesu a hokolaa yaairaalu, wēi tómó daaté wou betalepó. Atétepa kilitu, atima doasi winé sukālepó.

20 Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ita epa, diā wiyaaṣe,” yalepó.

21 Tétepa, kale whirape atima witere ala taaróló, halaainé Yesu dape sóró, nuku tuapaae beteraai kisipa mualepó. Atéró dape sóró, atima faaire wēi fóku feleke inipatei, utéró hapale tétitóró sókó felepó.

22 Atéró, Yesuné ama yó matere whirape atima fi tikimó, ai wēi fókumó betó mupa fele so whi atima fiyóló, hika turukó huturaalu etei kisipa mualepó. Imó mole betā nukumóta Yesu bitini, ama yó matere whirape maaté betóló felepó du betalepó.

23 Atéró, Taiberius beró wale whirape mepaae atimané nukutamo, take Talené mo kée yóló, ɔla alyóló nuku betale tikimó sókó walepó.

24 Atéró, ai sukamótóróti mepaae whirapekélé, kale nukutamo wale whirapetamoné Yesuró ama yó matere whirapetamo kekālemó kilinitepa, Kapeneam be huluapaae kekāai dapóló, atima nukupaae bitī holóló felepó.

Yesu aṭa, mo ti betere bred opó yale fo

25 Atéró, kale so whiné Yesu kekitu beteró, wēi fóku uté tēró betepa kolóló apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ya ipaae metéli waleé?” yalepó.

26 Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. Diaaṣe e kekitu betere beteta, sira yaaire kelemei alarape eraleteimó kisipa mutu, e kekitu betere? Mo meipó. Kale bred o sumó naleteiné diaaṣe e ai keketé kutu betere ape.

27 I haemó nokole mo ɔlata, ti doyóló aluyaalopó. Atéyaaire ɔlamótei, diā depe tukówei ala du betaṣe. Mo ti betaaire ɔlata, kale whiné Naalemané diāmó melaalopa, ai ɔla mo ketekē buóló haṭtamo sae. Atei ɔla melaaire whiṭa, Alima Kótóné

fopeyóló aṭóró wisirapóló siriróló, beteró beteraipó,” yalepó.

28 Ai fo depa, atimané apaae woseturaalu, “Kótóné ama dapaae dirae dere kutó-a, noaé?” yalepó.

29 Tétepa, Yesuné duraalu, “Kótóné ama dirae dere kutóta i ape. Kótóné ama dotonó betere whi betapaae kisipa tiki tiróló betae,” yalepó.

30 Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Talené eratapóló dané kisipa tirópóló, naao noa kelemei alakó eraaloé?”

31 Mo take dané noutererape atima haḷe kópu kaae fi haemó kuturaalu, *mana* o betā nópóló ó hepen bemó derótua ipakalepóló, ašemó yóló muló beteraipó,” yalepó.

32 Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Diapaae yalo mo i dere ape. Hepen bemó derótua yale *bred* ota Moses-né menitei, yalo Ayané betā ó hepen bemó deratere mo bete mole *bred* o diāmó mótu beteraipó.

33 Ti Kótóné ai mótu betere mo bete mole ota ó hepen be taaróló dorowóló, i haemó betó mole so whimó mo ti betere bete matere whiṭa, eṭórótípó,” yalepó.

34 Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Doa whi-ó, naao ai bope dere ota, mo miótóró kaae sóró damó melaasepé,” yalepó.

35 Ai fo depa, Yesuné atimapaae haḷearóló duraalu, “Mo ti betere bete mole ota eṭórótípó. Mepaae so whi de e beterepaae wapa, ai so whi wotekélé mo yaalomeipó. Mepaae so whi de epaae kisipa tiki tiratepa, ti ai so whi wēi nokole dere ala mo sawakélé yaalomeipó.

36 Take yalo diapaae yale fo kaae, momó i dere ape. E wale ala diaaṣe kelaletei, epaae kisipa tiki tiratere ala dumipó.

37 Yalo Ayané epaae matere so whi feata, ti e beterepaae wou betaalopó. Mepaae so whi detamo e beterepaae wapa, ti yalo atima fae yóló hokonatere alakélé mo yaalomeipó.

38 Ti noatepae, e ó hepen be taaróló i haepaae dorowaleteta, yalo kisipa mole ala yaai dapóló anipó. Tēni, e doteyale whiné ama kisipa mole alatóró eraairaalu woló i betere ape.

³⁹ Yalo Aya ɛ dotɛyale sekɛné ama kisipa mole alata ipó. Ama ɛpaae melale so whi mo betakélé yalo aluréni, take kemetere sukamó atima fea kepaayóló mo ti beterópóló kisipa mutu ɛ dotonalepó.

⁴⁰ Ti yalo Ayané ama kisipa mole alata ipó. So whi de ama Naalemané dere ala kolóló ɛpaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi mo ti betótóró tawaalopó. Ai so whita, take kemetere sukamó yalo kepaaróló beteraalo ai ape,” yalepó.

⁴¹ Ai fo deremó kale Juda fake so whiné duraalu, “Ata, ó hepen be taaróló dorowale *bred* opó du betere fo-a, noa betené dérópóló,” atima dei tué mutu, ɛ faletu betalepó.

⁴² Kale dere kaae atimasisitei duraalu, “I sekéta, kale Josep-né naalema Yesu hiti meié? Ama hamaró alimatamota, dané tuérapó. Tépatéi, ɛ ó hepen beró dorowalepó du betere fota, noa betené dérópóló,” yalepó.

⁴³ Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diāsisitei dei tué muóló kɛlaarótu betere fo taalae.

⁴⁴ Whi me de ɛ beterepaee ama kɔleaané wonénipó. Yalo Aya ɛ dotɛyale sekɛné amatei ɛ beterepaee ɔlisóró wapa, ti wonérapó. Ai so whita, take kemetere sukamó yalo kepaaróló mo ti beteraalo ai ape.

⁴⁵ Mo take betale Kótóné kóló whirapené ašemó i fo erapó.

‘Kótóné ama so whi yó mótu betepa, ti atima fea tué yaalo ai ape.’

Yalo Ayané dere fo wosóló, kisipa sere so whita, ti ɛ beterepaee wua du betérapó.

⁴⁶ Mo whi betanékélé Kótó kilinitei, kale Alimatamo betóló wale Naalené betá ti Alima kolóló kisiparapó.

⁴⁷ Yalo diāpaee mo i dere ape. Whi me detamo ɛpaae kisipa tiki tiró betepa, ti ai whiné mo ti betó tare bete sóró tarapó.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ti noatepae, mo ti betere bete bole ota ɛtórótípó. Mo take betale diaaɔ noutererape atima hɔle kópu kɔae fi tikimó kulturaalu, Kótóné ó hepen bemó deratere *mana* o maaté nukua ipakalepó. Tétua yaletéi, atima bitini sukutua erapó.

⁵⁰ Atéyaletéi, ó hepen bemó dorowale betere bete bole *bred* ota i mole ape. Ai o nokole so whi sukókélé mo yaalomeipó.

⁵¹ Ó hepen bemó dorowale mo ti betere *bred* ota, ti ɛtórótípó. Whi me de i o sóró nukupa, ai so whi mo ti betó tawaalopó. I ota, haemó betó mole so whi mo ti beterópóló, matere yalo tiki mipó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, kale Juda fake so whi atimasisitei fo kɛlaaróló duraalu, “Haió, i whiné ama tikitei dɔpaee naasepé dere fo-a, netéró nópóló melaai dérópóló,” yalepó.

⁵³ Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yalo diāpaee mo i dere ape. Kale Whiné Naalemané ama tiki miró faketamo nénitepa, ti atétere so whi tuámó mo ti betere bete muni ai ape.

⁵⁴ Mepaae so whi dené yalo tiki miró faketamo nukupa, ti ai so whiné mo ti betó tare bete sóró tarapó. Ai so whita, take kemetere sukamó yalo kepaaróló beteraalopó.

⁵⁵ Ti noatepae, yalo tikita ti nokole mo bete mole ɔla yóo, yalo fɔkekélé nokole mo bete mole wɛi yóo erapó.

⁵⁶ Mepaae so whi dené yalo tiki miró faketamo nukupa, ti atétere so whi ɛ tuámó betóo, ɛ ai so whi tuámó betóo, erapó.

⁵⁷ Mo ti betere seké yalo Ayané ɛ dotonatepa walepó. ɛ betere betekélé ti yalo Aya ɛtórótípó. Atére kaae, mepaae so whi dené ɛ nokole ɔlapóló nuku betepa, ti betere bete ɛ ereteiné ai so whi atimakélé hɔle betó tawaalopó.

⁵⁸ Ó hepen bemó dorowale *bred* ota, ti ɛ i ape. Mo take betale diaaɔ noutererape atimata, ó hepen bemó derótua yale *mana* o nukua yaletéi, atima fea sukɔlepó. Tépatéi, mepaae i o nokole so whita, mo ti betó tawaalopó,” yalepó.

⁵⁹ I fota, Yesuné u Kapeneam-mó tɛne fo wosetere be tuámó yó mótu betalepó.

Mepaae whirape Yesu taaróló fele fo

⁶⁰ Ama yó matere whirape mepaaené ai yale fo wosóló, atimasisi kɛlaaróló duraalu, “Ama ai yó matere whi fota felékélé inipa, né wosaalóé?,” yalepó.

⁶¹ Yesuné ai yó matere fo ama yó matere whirapené wosaalo meipóló kɛlaarótu

betepa, Yesuné ama kisipa yóló atimapaae duraalu, “Yálo i yó matere fo diaaḡ wosóló felénipa, ɛtamo dei tuɛ mute?”

⁶² Kale Whjné Naalema ḡ take betale tikipaae momó fesaae hotepa kilitu, diaaḡ noa kisipa muaaloé?

⁶³ Whjné mo tó tikita, doasi bete munitai, Dej Kepe Wisiné betḡ mo ti betaaire bete mótu beterapó. Yálo diḡpaae yó matere fota, Dej Kepe faanuraalu, mo ti betere bete mótu beterapó.

⁶⁴ Tépatai, diḡ mepaae kisipa tiki tirénire whjrapekélé ai betere ape,” yalepó. Yesuné atéro yale fota, ḡpaae tuɛ tiki tirénire whjrapero ḡ dópóló eleké deyaaire whjtamo take kaae sale sukamótei, ama kisipa yalepó.

⁶⁵ Téró, Yesuné ama yale fo kemeni, haḡe yótóro taru duraalu, “Yálo take diḡpaae yale fo i ape. Mepaae so whj de atima kḡleaanétei, ɛ beterepaae waai dapóló wonénipó. Yálo Ayané ɛ beterepaae ḡlisóro wapa, ti wonérapó,” yalepó.

⁶⁶ Ai sukamó kaae sóro, Yesuné yó matere whjrape mepaae ḡ sya fole ala taaralepó.

⁶⁷⁻⁶⁸ Atétepa, ama yó matere 12 whjrapepaae duraalu, “Diaaḡkélé ɛ taaróló faai kisipa mute?” depa, Saimon Pitáné ḡpaae duraalu, “Tale-ó, dḡ me de beterepaaemo faaloé? Mo ti betaaire fota, yḡ tuḡmó ai mole ape.

⁶⁹ Yḡta, Kótóné ama fopeyóló kae betero betere whj wisinaalepóló, dané yḡpaae tuɛ tiki tiro beterapó,” yalepó.

⁷⁰ Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokḡ mótu duraalu, “Diḡ 12 whjrapeta, yḡlotei sorokó sóro kae betero beterapó. Tépatai, betḡ whj tuḡpaae dowi kepe doropóló ai betere ape!” yalepó.

⁷¹ Ama ai yale fota, Iskariot be whj kó Sai-mon naalema Judas-mó kisipa muturaalu yalepó. Ti Judas ḡkélé 12 whjrapekó ama yó matere whjtei, ḡ dópóló eléké deyaaire seképo.

7

Yesu ḡla deterepaae fele fo

¹ Ai alarape yóló kemetepa, Yesu ḡ Judia hae kwiamó betó mole Juda fake

whjrapené ḡ daai du betepa, Judia hae kwiapaae feni, Kaleli hae tuḡmótei kutu betalepó.

²⁻³ Tépatai, Juda fake whjrapené furu berapemó ḡla deyaai tukóló muló betere be de felekemó sókó waai depa, Yesuné ama nomarapené ḡpaae duraalu, “Yḡ ai betere be hulua taaróló, naao yó matere whjrapené naao erótu betere kelemei alarape kolópóló, yḡ Judia hae kwiapaae fumié yóló seḡtu betalepó.

⁴ Ti noatepae, betḡ doi mole whj betaai depa, ti ama dere ala kikiti kinóló ini, so whj feané kolópóló haḡeamó enérapó. Atépa, ti naao ai du betere alarape i haemó betó mole so whj feané kolópóló haḡearae,” yalepó.

⁵ Ti ama nomarapené ai yale fota, atimakélé ḡpaae kisipa tiréni irutei yalepó.

⁶ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Diaaḡ yaaitere alata, haḡe hoḡo sukamó deté fenérapó. Tépatai, ɛ ai ḡla deterepaae faai tukóló muló betere mo dono be de sókó waai teórapó.

⁷ I haemó betó mole so whj feané diḡ hóróló bóe dele ala enénipó. Tépatai, ɛ hóróló bóe dele ala suka fea haḡe yó tarapó. Ti noatepae, atimané du betere dowi ala bete yálo haḡearóló yó materemó, ɛtamo dei tuɛ muturaalu dapó.

⁸ ɛta, ai ḡla deterepaae faalomeipa, diḡ maaté holae. Ti noatepae, ɛ yálo yaaire ala teóreteiné beterapó,” yalepó.

⁹ Ama atimapaae ai fo yóló, ḡ Kaleli hae kwiamó sawa kaae tawóló beterepó.

¹⁰ Téyaletei, ama nomarape atima ḡla deterepaae fitikimó, nalo ḡkélé Jerusalem be huluapaae holaletei, so whjné ḡ kelaḡsóro haḡeamó feni, kikiti sókó fóló beterepó.

¹¹ Atéro, kale ḡla detere tikimó atima Juda topo whjrapené ḡ wóló beterémóló kekḡlemó bitinipa atimasisi duraalu, “Kale whj momó betererópó?” yalepó.

¹² Ai ḡla detere tikimó touró betere mepaae so whj atimasisi kikiti deté furaalu, “Ḳta, mo whj wisipó,” depa, mepaae so whjné duraalu, “Meipó. Ḳta, so whj fea dilikóló kapala ala yó mótu betere whjpo,” yalepó.

13 Téyaletéi, atima Juda topo wh̄irape kolóló wituraalu, mo wh̄i bet̄anékélé mepaae forape h̄akeamó inipó.

Yesu ą atimané ąla detere tikimó daalu yó melale fo

14 Atéró, kale ąla detere be d̄e sókó waai mepaae be d̄e h̄ale mupa, Yesu ą momatere be tipi bolaa tūapaae holóló, kale fo kaae sóró yó mótu betalepó.

15 Ama atéró yó matere fomó, kale Juda topo wh̄irape atima kilita sókó fu, sirayóló duraalu, “I wh̄iné atei kaae fosó fosó yóló yó mótu betere fo-a, ą *skul*-paaekélé fenitei, momó kisipa sóró du bitu dérópó,” yalepó.

16 Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo i yó matere fota, yalotei kekeme nóló dumi, ę dot̄eyale sekéné yae yale fotóro du beterapó.

17 Mepaae wh̄inétamo Kótóné kisipa mole ala sya fóló, ama ala eraai kisipa mutepa, ti yalo i yó matere fo Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló dépé, yalotei kekeme nóló déró, ai wh̄iné amatei kaae kolóló talenérápó.

18 Me wh̄iné ama tūenétéi kekeme nóló yó mótu betepa, ti ama doi doasi muópóló du beterapó. Tépatéi, me wh̄inétamo ą dot̄eyale sekéné doi doasi muópóló ama ala eratepa, ti atétere wh̄i tūamó mo alatóro mulu, kapala ala mo sawakélé munipó.

19 Take kale tukóló muló betere fo Mosesné dīapaae menénié? Téyaletéi, dīakó bet̄a wh̄inékélé ai tukóló muló betere fo sya feni, tikitua dapó. Atérapa, dīané ę noatepa daai du bitu de?” yalepó.

20 Ai touró betere so wh̄iné ąpaae duraalu, “Yą tūamóta, dowi kepe tepeyóló ai ąanapa, yą né daai du betepa de?” yalepó.

21 Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo bet̄a kelemei ala eraleteimó diaaq ai siratu betere ape.

22 Tétu betereitei, diaaq tiki sekaę tukóló sirirótu betere alata, Mosesné amatóro kaae sóró inipó. Ténitei, mo take diaaq noutererapéné du betale ala sya furaalu, ąa naai tukóló mulale be d̄emótei, mió dīané naalerapekélé tiki sekaę ai tikitu betere ape.

23 Tépatéi, Mosesné yóló muló betere fo diaaq tikaalo meipóló kisipa mutu, ąa naai tukóló muló betere be d̄emótei, diaaq naalerape tiki sekaę ai tikitu betere ape. Térapa, ai ąa nokole be d̄emótóro, wh̄iné tiki turó yalo wisirateremó, dīané ętamo noatepa fopaae butu de?

24 Diaaq tómó mole ala kolóló ę só derótu betere fo mo taalae. Mo bete mole ala donotóro taleyae,” yalepó.

25 Ama ai fo depa wosóló, mepaae Jerusalem be huluamó betó mole so wh̄iné duraalu, “Juda topo wh̄irapéné daai du betere wh̄i ątóro h̄iti meié?

26 Mió ą so wh̄i feané keletómó daalu, ama fo h̄akeamó yó mótu betepatei, atimané ąpaae me fokélé dumipó. Ti Yesu ąta, so wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere wh̄i Kerisopóló, Juda topo wh̄irapéné kisiparu démólópó?

27 D̄anéta, ai wh̄i wale turuku be kisi-parapó. Atépatéi, so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄i Keriso ą wale sukamó, mo bet̄a wh̄inékélé ama turuku be kisipa yaalo meipó,” yalepó.

28 Atéró Yesu ą moma dere be belamó daalu, fo h̄ale yótóro mótu bitu fo fakeyóló duraalu, “Ę wale turuku bekélé ękélé, diaaq kolóló kisiparapó dere fota, mo ai dere ape. Tépatéi ę i wóló betereitei yalo k̄leaané ani, Ayané ę dotonatepa walepó. ąta, mo alatóro yó tare sekę betepatei, dīané ą kolóló kisipanipó.

29 Ténitei, ęta ątamo bet̄amó betóló ama ę dotonatepa waletéiné yalo ą mo kisi-parapó,” yalepó.

30 Ama ai fo deremó, atimané ą tawóló *dipula* beteraai yaletéi, wh̄i bet̄anékélé ą tane fenipó. Ti noatepae, ąpaae ai ala eraaire be d̄e sókó waai teópa yalepó.

31 Aimó touró betere so wh̄i atima ai fo du betepatei, mepaae kisipa tiró betere so wh̄iné duraalu, “So wh̄i fea t̄eteróló kaae tanópóló, Kótóné dotonaalopó ere wh̄i wale sukamó Kótóné dapó yópóló, i sekéné eratere kelemei alarape fea bosenóló, me noa kaae doasi ala eraaloé?” yalepó.

32 Aimó touró betere so wh̄iné Yesuné du betere alamó, atimasisi kikititi du betepa, Farisi wh̄irapéné wosalepó. Atétepa,

so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné momatere be kaae tare diki tare whirapené Yesu tawóló *dipula* beteropóló doteyalepó.

³³ Atétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Èta fòlo sukamó bitini, mo sawa sukamó maaté diatamo betóló, è doteyale seké yało Aya beterepaae momó fesaae faalopó.

³⁴ È diaaọ kekçalotei, kelaalo meipó. È fóló betere tikipaae dią wókélé mo yaalo meipó,” yalepó.

³⁵ Ama ai dere fo wosóló, kale Juda topo whirape atimasisitei, fo kęlaaróló duraalu, “Ai whiné ą kekóta yaalotei kelaalo meipó, ą fole tikipaae dią wókélé yaalo meipó, du betere fota, mopaae faai dérópó? Dą Juda fake whirape Krik fo bole be huluapaae dapo dapo yóló betere so whipaae fo yó male faairaału démólópó.

³⁶ Ama du, ‘Diaaọ ą kekçalotei kelaalo meipó, ą fóló betere tikipaae dią wókélé yaalo meipó,’ du betere-a, noa fo betené dérópó?” yalepó.

³⁷ Qla deté wóló kemerótu mo doasi ọla deyalé sukamó, Yesu ą turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “Mepaae so whi detamo weı nokole depa, ti è beterepaae nale wópóló yae.

³⁸ Kale asere fo tuamó Kótóné i fo erapó. So whi tuamó mo ti betó tare weı faaturaalu, feleyóló faalo ai ape ere fo mo dokonóló, mepaae whi detamo epaae kisipa tiki tiratepa, ti ai so whi tuapaae mo eraalopó,” yalepó.

³⁹ Yesuné ama ai yale fo beteta, take ą hepen-paae furaalu, Dęi Kepe Wisi apaae kisipa tiratere so whimó matepa saalopóló kisipa mutu ai fo yalepó. Aita, ama doasi doi saaire be dę teópa kaae taruraalu, ai fo yale sukamó kale Dęi Kepe hapale menipó.

⁴⁰ Ama ai dere fo wosóló mepaae so whiné duraalu, “Kótóné kóló whi waalopóló bopetu betaletai, me kae mei ątoró mo hıtipó,” du betaletépó.

⁴¹ Ai fo depa, mepaae so whiné duraalu, “Aąa, so whi fea teteteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere whi Keriso hıtipó,” Tétepa mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Keriso ą Kaleli haemó netéro waalopóló de?” du betaletépó.

⁴² “So whi teteteróló kaae tare whi Keriso ąa, Take Depit-né ama turuku be Betelehem-mó ama deté fele naale tuamó sókó waalopóló asemó inié?” yalepó.

⁴³ Ai fo depa woseturaalu, Yesu ą derópóló ai so whi atima fea betą kisipa muni, kisipa kae kae mutu betaletépó.

⁴⁴ Téturaalu, mepaae whiné ą tawóló *dipula* beteraai kisipa mualetai, whi betanékélé ą tane fenipó.

Juda topo whirapené Yesupaae kisipa tiki tiréni yale fo

⁴⁵ Ai alarape yóló kemeróturaalu, kale momatere be kaae tare diki tare whirape atima Yesu tawóló *dipula* beteraai dapóló feletei, momó fesaae walepó. Atétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiraperó Farisi whirapetamoné atimapaae duraalu, “Ai whi-a, dapesó wale noatepa taaróló waleé?” yalepó.

⁴⁶ Ai fo depa, kale diki tare whirapené atimapaae teraae faróló duraalu, “Mo take betale alimó betą whinékelé, mió i whiné dere fo kaae depa mo wosenipó,” yalepó.

⁴⁷ Ai fo depa, kale Farisi whirapené duraalu, “Aita, diąkélé dilikituraalu yalepa kelae!

⁴⁸ Dąkó i betó mole momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamo mo betąkélé apaae kisipa tiki tiró beterekó diaaọ kelere? Mo meipó.

⁴⁹ Tépatai, i betó mole so whi Moses-né asere fo dosayóló tuęni, hałe hoko betó mupa, ti Kótóné atima doróló moko-raalopó,” yalepó.

⁵⁰⁻⁵¹ Ai fo depa, take Yesu beterepaae fele Farisi whikó ama doi Nikodimas-né mepaae Farisi whirapepaae duraalu, “Dąné tukóló muló betere fo sya furaalu, me whiné ama i alarape yalepó dere fo wosenipatei, hałe hoko só derótua de?” yalepó.

⁵² Atétepa, atimané Nikodimas-paae duraalu, “Yąkélé Kaleli whię? Kótóné kóló whıta, Kaleli hae kwiamó waalopó fo inipó. Ai fokó asemó muléro kelaasepóló dosayae,” yalepó.

⁵³ Atéro, ai tourale so whi atimané be séle sélepaee dapo dapo yóló felepó.

8

So betɔ whi metamo daaneta du betepa, dapesó wale fo

¹⁻² Atéro fi tikimó, Yesu ɔ Olip du sorokó molepaae fini holalepó. Atéro fiyóló, be deɛtepa mo hikati ɔ momatere be tipi bolaa tuɔpaae momó fóló daalemó, so whi fea wóló ɔ bopéro betepa, biɛ doropóló atimapaee fo yó mótu betalepó.

³ Atéro yó mótu betalemó, kale tukóló muló betere fo yó matere whiraperó Farisi whirapetamoné betɔ so nópu nuku betepa kolóló dapesó wóló, ai touró betere so whi tuɔmó daalalepó.

⁴ Atéro daaló bitu Yesupaae duraalu, “Yó matere whi-ó, i sota nópu nuku betepa kolóló dapesó walepó.

⁵ Atei ala dere sorapeta, kapo duné siróló dae yóló Moses-né asemó erapó. Atérapa, naao me fokó enére?” yalepó.

⁶ Atimané ɔpaae atéro wosale fota hale inipó. ɔ só deraairaa, atimasisi fo deyóló ɔ sɔ su ai fo yalepó.

Tétepa, ɔ hemée deyóló bitu, naase doune haemó asetu betalepó.

⁷⁻⁸ Atéro atimané ɔpaae wosetere fo dekéro yó tapa, ɔ hemée taretei donone holóló duraalu, “Diɔkó dowi ala mo betakélé initere whi betepata, ti ai whinépi ɔ kapo duné siróló dópóló yae,” yalepó. Ai fo yóló, ɔ momó hemée deyóló haemó asetu betalepó.

⁹ Ama ai dere fo wosetu, mepaae teó so whi nalo wópóló, otererape atimapi be séle séle fu betalepó. Atima fea atéro fi tikimó, Yesu ɔ betɔ bitu kelalemó, kale so ɔ daale tikimótóro hale daalepó.

¹⁰ Atépa Yesu hemée taretei donone holóló, kale sopaae duraalu, “Ti so-ó, ya só deróló daai du betale whirape-a, mopaae feleé? Me whinékó ya só deraleé?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa kale soné duraalu, “Doa whi-ó, mo betɔ whikélé imó bitinipó,” yalepó. Tétepa Yesuné ɔpaae teraae faróló duraalu, “Yalo ya só derótumipa dua fae. Téturaalu, naao deté wou betere dowi ala momó kae ini, mo ti taalae,” yalepó.

Yesuné ɛta etei kaae whipó yale fo

¹² Atéro Yesuné ama yale fo kaae, so whipaae momó duraalu, “I haemó deɛrótu betere deɛta ti mo ɛtórótípó. Mepaae ɛ sya wale so whita, diliki tuɔmó kuni, deɛ tuɔmótóro kweyóló, mo ti betere bete sóro betaalo ai ape,” yalepó.

¹³ Ai fo depa, kale Farisi whirape atima dei tuɛ mutu Yesupaae duraalu, “Naaotei ya etei kaae whipóló dere fo mo dapóló, dané wosaalomeipó,” yalepó.

¹⁴ Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Yalotamo ɛ etei kaae whipó depa, so whiné mo dapó enérapó. Ti noatepae, ɛ betóló wale tikiró faaire tikitamo yalotóro tuérapó. Téretei, ɛ wale ala ó fole ala diɔ tuénipó.

¹⁵ Diɔné me whi hamoma taleyóló só deratere alata, mo whiné dere ala sya fóló du beterapó. Tépetei, yalo taleyóló me whi só deratere ala mo dumipó.

¹⁶ Yalotamo ai ala depa, ti ɛ yalo wotoró bitini, ɛ doteyale seké yalo Ayatamo betɔ kisipa muóló, fea ala wusuró dereteiné mo donomó enérapó.

¹⁷ Téretei, diaaɔ sya fu betere asemó etei fo yóló muló beterapó. Whi mené fo kae ini, atimaamo wusuróné betɔ kaae fotóro depa, ti mo dapó du beterapó.

¹⁸ Atétu dere kaae, yalotei ɛ etei kaae whipóló yó melóo, ɛ doteyale seké yalo Ayanékélé, ɛ tuɔmó ere alatóro fea ama mo dono yó melóo, du beterapó,” yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, atimané ɔpaae woseturaalu, “Naao Aya momó betere?” depa, Yesuné duraalu, “Ekelé, yalo Ayakélé diaaɔ mo kisipanipó. Eɛtamo diɔné kisipa uɔsóró, ti yalo Ayakélé diaaɔ sɔmó kisipa uɔpó,” yalepó.

²⁰ Yesuné ama i forape du betaleteita, momatere be tipi bolaa tuɔmó Kótópaae moni hale maleta dere tikimó daalu, yó mótu betalepó. Téyaletei, ɔpaae me ala eraaire be deɛ teóreteiné betɔ whinékélé ɔ tane fenipó.

²¹ Atéro, Yesuné ama yale fo kaae, atimapaee momó duraalu, “Eɛta, diɔ taaróló fulapó. Atéro fi tikimó diɔné ɛ kekitu betaalotei, diaaɔ du betere dowi ala tuɔmó diɔ sukɔalo ai ape. Eɛ fole tikipaae diɔ mo wókélé yaalo meipó,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale Juda topo whirape atimasisi duraalu, “A fole tikipaae diã waalo meipóló yale fo beteta, amatei a daalopóló du yalepó,” yalepó.

²³ Tépatéi, Yesuné atimapaee yótóro taru duraalu, “Diãta, i haemó kaayóló beterapó. Èta, ó taoró biti dorowale whipó. Diãta hae whi bettereteiné haemó mole alatamo fulumu du beterapó. Tépatéi, èta ó taoró dorowaleteiné i haemó mole alatamo fulumu dumipó.

²⁴ Take yało diãpaae diaaọ du betere dowi ala tuamó sinaalo ai ape yale fota, ti i betené yalepó. Diaaọ yało dere fo wosóló, e etei kaae whipóló kisipa tikitamo tiréni depa, ti diaaọ du betere dowi ala tuamó diã sinaalo ai ape,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Ti ya deé?” yóló wosetepa, Yesuné duraalu, “Mo take kaae sale sukamóte, etei kaae whipóló diãpaae deté wou betaletéi me kae mei etóroti i ape.

²⁶ Diaaọ du betere alamó yało diãtamo fo tokóló diã só deraaire fo mo dekéro mulapó. Tépatéi, e doteyale seké ata, mo alaró mo fotamoné betepó. Ama depa yało wosale fotóro i haemó betó mole so whi feapaae yó mótu beterapó,” yalepó.

²⁷ Atimané ama ai dere fo wosóló, ita Alima tuamó ere alatóro yó matapóló kisipa munipó.

²⁸ Atétu betepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kale Whiné Naalema diãné sikipaae só horatere sukamó, e etei kaae whipóló diaaọ kisipa yaalopó. Mió diãpaae i yó mótu betere fokélé, yało kqleaané kekeme nóló dumi, Aya e doteyale sekéné yó matere fotóro dapó.

²⁹ Ai ala yópóló, e doteyale sekéné e wotoró beterópóló taaréni, a etamo betamó beterapó. Ti noatepae, suka fea yało du betere alata, a hekese yaaitere alatóro erotu beterapó,” yalepó.

³⁰ Ama atéro yó mótu betale fo wosóló, mepaae so whi apaae kisipa tiralepó.

Atima Abraham-né naalerapepó yale fo

³¹ Atéro, Yesuné apaae kisipa tiró betere mepaae Juda fake so whipaae duraalu, “Diaaqtamo yało yó matere fo wosóló eró

tapa, ti diã mo yało yó matere so whitóro beterapó.

³² Atéro, kale mo fo betekélé diaaọ tué duraalu, diã dokóló moletéi ai foné teraayóló hãle fópóló eraalo ai ape,” yalepó.

³³ Ai fo depa atimané apaae tokó mótu duraalu, “Dã Abraham-né deale naalené deté wale whirapeta, mo betã whiné wae sóro kutó diratere whikélé bitinipó. Tépatéi, naao dapaae diã mené kutó diratere ala ini, hãle fópóló yaalopó dere fo-a, noa betené de?” yalepó.

³⁴ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yało diãpaae mo i dere ape. Mepaae so whi detamo dowi ala hãle yó tapa, ti ai alané wae sóro kutó diratere so whitóro beterapó.

³⁵ Ti ai so whita, betã whiné deale naale senaale aleóló mo ti betenénipó. Tépatéi, betã whiné naalema a betã ai whiné amatóro deyaletéiné mo titóro betó tawaalopó.

³⁶ Atérené kale Whiné Naalemanétamo diã képiné kaae dokóló mole so whi teraayóló hãle fópóló depa, ti diã mo fótóro yaalo ai ape.

³⁷ Diãta, Abraham-né deale naalené deté wale whirape betere ala yało tuérápó. Tépatéi, yało fo diã tuamó muniru, diaaọ e daai ai du betere ape.

³⁸ Yało i du betere fota, yało Ayatamo bitu kelale alatóro du beterapó. Atére kaae, diãné du betere alakélé, diaaọ ayané diãpaae yó matere alatóro ai du betere ape,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Dãné ayata Abraham-pó,” depa Yesuné duraalu, “Diãtamo Abraham-né naale senaale bituqsóro, ti ama yale alatóro sya fóló uapó.

⁴⁰ Yało diãpaae yó mótu betale fota, Kótóné epaae depa wosale fotóro du betepatei, diaaọ e daai keteké ai butu betere ape. Ti Abraham-néta, diãné ai dere ala kaae inipó.

⁴¹ Diãné ai du betere alarapeta, diaaọ ayané yale alatóro sya fu beterapó,” yalepó. Téró atimané duraalu, “Dãta, qlémi nóló hqko deyale naalerape meipó. Dãné Ayata, Kótó atóro beterapó,” yalepó.

Satan-né naale senaale ai ape yale fo

⁴² Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótó a diaaḡ Ayatamo uḡsóró, ti eḡpaee heḡkesené sinóló yaala sókó fole ala uḡpó. Ti noatepae, mió e i haepaae wóló diḡtamo i betereitea, yaḡlo kḡleaané ani, Kótóné ama e dotonatepa walepó.

⁴³ Yaḡlo dere fo diaaḡ wosetutei, kisipa initere noa betené de? Ti aita yaḡlo fo wosóló, eraaire kisipa diḡ tuamó muniru dapó.

⁴⁴ Atérené diḡta, diaaḡ aya Satan-né ama fake so whḡ bitu, ama kisipa mole ala eraai du beteropó. Ti aḡta mo fo buniruraalu, mo take keké nale alimótei kaae sóró, whḡ dilé wou betere seképó. Atétu, ai kale fo wisi mo sawakélé a tuamó munipó. Aḡta, kapala foné alima bitu, suka fea kapala fotóro dua dapó. Ti kapala fota, ama be fopó.

⁴⁵ Yaḡlo diḡpaee mo fo du betepatei, diaaḡ yaḡlo dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tirótimpó.

⁴⁶ Yaḡlo etei kaae dowi ala yalepóló, diḡkó betḡ whḡné haḡkearóló enére? Yaḡlotamo diḡpaee mo fotóro yó mótu betepa, ti diḡané eḡpaee kisipa tiki tiratere ala dumipó.

⁴⁷ Kótóné so whḡnéta, ti ama dere fo wosetu beteropó. Diḡta, Kótóné ama fake so whḡ bitinireteiné ama fo wosetumipó,” yalepó.

Yesuné amatei a etei kaae whḡpó yale fo

⁴⁸ Tétepa, kale Juda whḡrapené aḡpaee duraalu, “Dḡné yaḡta, Samaria whḡkó dowi kepe tepeyóló beteropó dere kapala fo de?” yalepó.

⁴⁹ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Eḡ tuamó dowi kepe tepeyóló bitinipó. Eḡta, yaḡlo Ayané doi betḡ sóró horótu betepatei, diaaḡ yaḡlo doi haepaae só derótu beteropó.

⁵⁰ Yaḡlo du betere alata, eḡtei doasi doi muaai dapóló kisipa muóló dumipó. Eḡ doasi doi mulatere alata, mené eraai ketekeḡ butu beteropó. Ti aḡta, fo tokóló taletere bete Talepó.

⁵¹ Yaḡlo diḡpaee mo dapó. Mepaae so whḡ detamo yaḡlo fo wosóló, sya fóló erótu betepa, ti ai so whḡ sukókélé mo yaalomeipó,” yalepó.

⁵² Ai fo depa, atimané aḡpaee duraalu, “Yaḡ tuamó dowi kepe faḡyóló mulu du betere alarape dḡné tuérapó. Ti noatepae,

Abraham-kélé sukó, mepaae take betale Kótóné kóló whḡrapekélé sukó yalepó. Téyaletai, naao du, yaḡlo fo sya fóló eratere so whḡta, sukḡalo meipó ai dere ape.

⁵³ Ai fota, dḡné aya Abraham naao teteró beteropóló de? Ti Abraham aḡkélé sukó, take betale Kótóné mepaae kóló whḡrapekélé sukó, erapó. Tétepa, naao kisipané yaḡ depóló de?” yalepó.

⁵⁴ Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Yaḡlotamo eḡtei doasi doi muaaire ala depa, ti so whḡné mo ala dapóló kisipa muaalomeipó. Tétepai, yaḡlo Aya diḡ teteróló kaae tare Kótópó, du betere sekéné ama betḡ yaḡlo doi doasi mulatere ala du beteropó.

⁵⁵ Diaaḡta, ai seké kisipanitei, yaḡlo betḡ a mo kisiparapó. Yaḡlotamo a kisipanipó uḡsóró, ti e diḡ kaae kapala fo dere whḡ bituapó. Téuḡatei, yaḡlo a kisipa iruraalu, ama fokélé yaḡlo eró tarapó.

⁵⁶ Diaaḡ aya Abraham-né e waaire be de sókó wópóló kaae taru, a heḡkesené sukutu bitipakalepó. Téyaletai, e wale ala ama kilitu, a haḡné sukóló ama hosaa muni deyalepó,” yalepó.

⁵⁷ Ai fo depa, atima Juda whḡrapené aḡpaee duraalu, “Yaḡta, 50 ba fo kemenitei, Abraham naao ai kilirapó!” yalepó.

⁵⁸ Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaḡlo diḡpaee mo i dere ape. Abraham aḡkélé hamané deyaaipatei, e mo taketi betere whḡpó,” yalepó.

⁵⁹ Atétepa, atimané kapo durape sóró a siróló daai yaletai, a kelaḡsóró kikití buté buté fóló, moma dere be bopére tipí taaróló, belapaae sókó doropóló felepó.

9

Yesuné kele nomone whḡ wisirale fo

¹ Atéró, Yesu a tumó fu betalemó, whḡ betḡ hamané depemótei kele dilikipa deale whḡ betepa kelalepó.

² Atépa, ama yó matere whḡrapené aḡpaee duraalu, “Yó matere whḡ-ó, i whḡné kele dilikiretei, ama yale dowi alané erépé, hamaró alimatamoné yale dowi alané erémólópó?” yalepó.

³ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “I whḡné ama kele dilikire alata, ama yale dowi

alané ó hama alimané yale dowi alanékélé meipó. Aita, Kótóné fotokóné ama tiki tuamó ere ala wisiró betepa, nalo so whi feané kolópóló erapó.

⁴ Be depatei ẹ doteyale whiné ama kutó dané hãle dirótu betenérápó. Mióta, be diki dere ala sókó waai ai dere ape. Atétere sukamó, whi mo betanékélé me kutó dinénipó.

⁵ Ẹ i haemó hãle bituraalu, ti haemó betó mole so whipaae derótu betere deṭa, ti ẹtórótípó,” yalepó.

⁶ Ai fo yóló, Yesuné fesaa haepaae sókó deróló, hae kãae sóró basa basa eróló, kale whiné kelemó dilalepó.

⁷ Atéro ẹpaae duraalu, “Naao dore kele u Sailoam wei kemó fokone fae,” yalepó. (Sailoam doiné bete feteyóló doteyalepó.) Ai fo depa, kale whi ẹ fóló fokalemó, mo ti wisitepa, ama bepaae momó fesaae wouraalu, ọla ọla wisiyóló kelalepó.

⁸ Atépa, ama be whi so whiró ẹ kele doyóló bitu, ọla ọla kema du betepa ke-lale so whitamóné duraalu, “Ita, take kele doyóló bitu, ọla ọla kema du betale whi hiti irurapó?” yalepó.

⁹ Tétepa mepaaené duraalu, “Me kae mei ątóró htipó depa mepaaené meipó, betã kaae kelepaa daale whi kae irurapó,” yalepó. Tétepa kale whiné amatei duraalu, “Take kele dilikiyóló bitu, ọla ọla kema du betale whita me kae mei, ẹtóró hiti i ape,” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa atimané ẹpaae duraalu, “Naao kele dilikiretei netéro wisiyaleé?” yalepó.

¹¹ Tétepa ama duraalu, “Atimané Yesupó du betere whiné hae sóró basa basa eróló yalo kelemó dilóló, Sailoam weimó fokone fae depa, fokale tikimó yalo kele wisiyóló mió ọla ọla keletapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa atimané ẹpaae woseturaalu, “Ai whi ẹ momó betere?” depa kale whiné duraalu, “A momó beteréro ẹkéle kisiipanipó,” yalepó.

Farisi whirapené betã whiné kele neyóló wisiraleé? yale fo

¹³ Téro, atima mepaae whirapené kale kele dilikiyóló betale whi Farisi whirape beterepaae dapesó walepó.

¹⁴ Yesuné kale kele dilikire whi hae dilóló wisirale alata, sãa naai tukóló muló betere be demó yalepó.

¹⁵ Atépa kale Farisi whirapenékélé ẹpaae woseturaalu, “Naao kele dilikiretei, netéro wisiyaleé?” depa, ama atimapaae duraalu, “Yalo kelemó hae dilóló Sailoam wei kepaae fokone fae depa, ẹ fóló fokalemó yalo kele wisiyóló, mió ọla ọla keletapó,” yalepó.

¹⁶ Ai fo depa mepaae Farisi whirapené duraalu, “I whita, Kótóné dotonale whi meipó. Ti noatepae, sãa naai tukóló muló betere be demóte, ama etei kaae kutó ditu beteropó,” yalepó. Ai fo depa, mepaae whiné duraalu, “Dowi ala du betere whiné etei kaae kelemei ala netéro eraaloé?” yóló atimasisi tekeyóló fo kae kae du betalepó.

¹⁷ Téro atima ai fo yóló kemetepa, kale kele dilikiyale whi daalepaae fetée fóló duraalu, “Ai whiné naao kele wisiró beterepa, naao ẹ depóló kisipa mute?” depa, kale whiné duraalu, “Aṭa Kótóné ama koló whikópó,” yalepó.

¹⁸ Tétepa, ai kale Juda whirapené ẹ take kele dilikiyóló betale whitei, wisiró beteropóló kisipa tiréni, ẹ kae whi nisiyóló ama hamaró alimatamo dapesene fópóló, mepaae whirape doteyalepó.

¹⁹ Atéro, kale whiné hamaró alimatamo wóló betepa, Farisi whirapené atimaamopaae woseturaalu, “Ita diaamoné kele dilikipatei deyalepó yale naale hitié? Atéyaletei, mió ama kele wisiretei netéro yaleé?” yalepó.

²⁰ Ai fo depa, hamaró alimatamoné duraalu, “Aṭa damóné naalepó. Ama kele atéro dilikipa deyaletei damóné kisi-parapó.

²¹ Tétepa, ama kele wisirale whi ó netéro wisiraleró damokélé tuénipó. Ti ąkéle disire whipa, ẹ wisirale fo amatóro yópóló ẹpaae wosae,” yalepó.

²² Kale whiné hamaró alimatamoné atéro yale fo hãle inipó. Yesu ąta, Kótóné so whi tetérolo kaae tanópóló, sóró betéro betere whipó dere so whi fo wosetere bepaae holaosóro, atima Juda whirapené belapaae hokó deraalopó ere fo atimaamoné wusuróraalu, witepa yalepó.

23 Atimaamoné əkélé disire wh̄ipa, ɸpaetóro wosae yale fota ai betené yalepó.

24 Téró, Farisi wh̄rapené kale kele dilikiyale wh̄ipaae momó ape yóló duraalu, “Kótóné doi doasi muópóló yae. I sekéta, dowi ala du betere wh̄ipóló ɸané tuérapó,” yalepó.

25 Ai fo depa kale wh̄ikó duraalu, “Ata, dowi ala dere wh̄i ó initere wh̄iró əkélé kisipa inipó. Téretei, take ɸ kele dilikiyóló betaletei, mió yalo kele wisiyóló keletere ala betɸ yalo kisiparapó,” yalepó.

26 Atétepa atimané ɸpaae woseturaalu, “Naao kele wisiraa i noa ala maaté yaleé?” yalepó.

27 Ti fo depa ama atimapaee duraalu, “Take yalo diɸpaae yaletai, diaaɸ woseni hóralepó. Téyaletai, diɸné momó noatepa wosaai de? Diɸkélé ama yó matere wh̄irape betaai kisipa mute?” yalepó.

28 Ai fo depa atimané ɸ faleyóló duraalu, “Yata, i sekéné ama yó matere wh̄i airapó! ɸata, ti Moses-né yó matere wh̄irape beterapó!

29 Take Kótóné Moses-paae mo yalepóló ɸané kisiparapó. Tépaitei, ai wh̄i wale tikikélé ɸa mo kisipanipa, ɸ deró kelae!” yalepó.

30 Tétepa, kale wh̄iné atimapaee tokó mótu duraalu, “Ama yalo kele wisirale alata, mo doasi alapó. Tépaitei, ɸ wale tikikélé diɸ tuénipó depa, yalo doasi sira dapó.

31 Ti noatepae, dowi ala du betere wh̄rapené dere fo Kótóné wosenitere ala ɸané kisiparapó. Téretei, ama tué mole ala sya fóló, erótu betere so wh̄iné dere fota, ti ama wosetua dapó.

32 Mo take bitiré wale alimó, atéro kele dilikipatei detere wh̄i mené fisaae faralepó dere fo mo wosókélé inipó.

33 Kótóné i wh̄itamo dotonóluameisóro, ti ama betɸ alakókélé eróluameipó,” yalepó.

34 Ai fo depa atimané ɸpaae duraalu, “Yata, naao haeró ayatamoné dowi ala tuamó deyale wh̄inéte i, yɸ ɸa yó matere wh̄i betaai de?” yóló, ɸ foné sóro hókó faralepó.

Mo kelené kelepatei tiki tuamó daale kele dilikire fo

35 Kale Farisi wh̄rapené kele wisirale wh̄i foné sóro hókó faralepó, dere fo Yesuné wosóló, kale wh̄i kekɸlepó. Atéro kekóló, keletepa ɸpaae duraalu, “Yata, Wh̄iné Naalemapaae kisipa tiró betere?” yalepó.

36 Tétepa kale wh̄iné ɸpaae duraalu, “Doa wh̄i-ó, ɸ ɸpaae kisipa tiki tiraai dapa, ai wh̄i naao ɸpaae yó ɸlae,” yalepó.

37 Tétepa Yesuné ɸpaae duraalu, “Ata, mió naao ai kelale ape. Mió yatamo i fo du betere seké ɸtóro i ape,” yalepó.

38 Téró kale wh̄iné duraalu, “Tale-ó, mió ɸ yɸpaae kisipa tiróló i betere ape,” yóló ɸ Yesu daale aomó bukutiri tearó dua betalepó.

39 Téró Yesuné duraalu, “E i haepaae waletaita, mepaae kele dilikire so wh̄i wisiróo, wisire so wh̄iné kele diliki yóo yópóló, taleyóló bukuraai walepó,” yalepó.

40 Yesu ɸtamo felekemó daae mole Farisi wh̄rapené ama dere fo wosóló, ɸpaae duraalu, “Naao ai dere fota, ɸkélé kele dilikirapóló de?” yalepó.

41 Tétepa Yesuné atimapaee duraalu, “Diɸtamo diɸ kele dilikirapó uasóro, ti diɸné du betale dowi alamó diɸ só deróluameipó. Tépaitei diaaɸ duraalu, diɸné kele wisirapó dereteiné diaaɸ dowi ala hale ai mole ape,” yalepó.

10

Sipsip hupu kaae tare topo wh̄i wisita Yesuné ɸtórotipó yale fo

1 Téró Yesuné duraalu, “Yalo diɸpaae mo i dapa wosae. Mepaae wh̄i de kale sipsip hupurape betere tipi tumó sókó wéni, demó fulukóló sókó hotepa, ti qlémi nokole wh̄iró hupu doraai wale wh̄itamo ai ape.

2 Téretei, wh̄i me de kale sipsip hupurape betere tumótóro sókó hotepa, ti hupu tale ai ape.

3 Kale sipsip hupurape me ala yaosóro, tu sereke kaae tare wh̄iné ai sipsip hupu tale tipi tuɸpaae wópóló tu tukitepa, ti ama fo nakome hupurapené wosetua dapó. Atéro, kale sipsip hupurape fea doi yósu enalemó,

ama fo wosóló wapa, ti belapaae olosó fua dapó.

⁴ Atéro, kale hupu talené ama hupurape fea belapaae dapesó doropóló, ama kílímó woleyóló fua dapó. Ti noatepae, kale hupurapené ama fo nakome wosóló tuérapó.

⁵ Tépatei, mo whiné fo nakome woseturaalu sya feni, atima botokótei faalopó. Ti noatepae, ai hupurapené a kae whípóló tuérapó,” yalepó.

⁶ Yesuné atimapaee ai dó faróló yale fo bete atima sini, kóló kóló du betalepó.

⁷ Atétepa Yesuné atimapaee hakearóló duraalu, “Yalo diapaae mo i dere ape. *Sipsip* hupu fua wua dere tų sereketa, ti mo étórótípó.

⁸ E waaipatei, take wua yale whırapeta, ti qlémi nokole whıró ıla ıla fasóló sere whırapetamo ai ape. Tépatei, kale *sipsip* hupurapené atima dere fo wosenipó.

⁹ Kale hupurape fua wua dere tų sereketa, ti mo étórótípó. Mepaae whı de e tuamó sókó fupa, ti me qlané a doratere ala ini, tao saalopó. Atétere whıta, belapaae nerape nale fua, tipi tuapaae hotua du betaalo ai ape.

¹⁰ Ti qlémi nokole whırapeta, hale wómipó. Kale *sipsip* hupurape qlémi dóló sóró fóo, hupurape dóló doróo, yaairaaalu wua dapó. Téretei, e waleteita atima sukutere ala tuamó beteretei taaróló, ti betere bete mo turó sópóló kisipa mutu walepó.

¹¹ Kale *sipsip* hupu kaae tawóló asare whı wisinaaleta, ti mo étórótípó. Hupurape me ala yaqsóró, tao saai yalo betere bete me ıla meipóló e sukunérapó.

¹² Me dupu saai kisipa muóló hupu kaae tatere whıta, *sipsip* hupu tale meipó. Atétere whıta, hupu dóló nokole bete haq wale kilitu, hupurape dóló nópóló taaróló a botokó faalopó. Atétepa kale bete haq wouraaalu, *sipsip* hupurape dóló sesaape deremó, mepaae hupu botokó dapo dapo yaalopó.

¹³ Ti noatepae, ai kaae tare whı a *sipsip* hupurape kisipa muni, dupu saai kisipa muóló kaae tareteiné hupurape taaróló, botokó fua dapó.

¹⁴ Eta, *sipsip* hupurape kaae tawóló asare whı ereteiné, hupurape yalo kisipa yóo, hupurapénékélé e kisipa yóo erapó.

¹⁵ Até irure kaae, Ayané ama e kisipa yóo, yalo Aya a kisipa yóo, erapó. Yalo betere bete me ıla meipóló sukaireteita, *sipsip* hupurape kisipa mutu, tao saairaaalu sukunérapó.

¹⁶ I tipi tuamó betere hupurape maaté tao saai mei, yalo hupurape mepaae kae betó mulapó. Ai hupurapekélé fea yalo dape sóró, i betó mole hupurapetamo touróló betamó beteraalopó. Tétepa, ai hupurapénékélé yalo dere fo wosaalopó. Tétu, *sipsip* hupurapekélé mo betatóró betóo, kaae tare whıkélé betatóró betóo, yaalo ai ape.

¹⁷ Yalo betere bete tokó sóró sukutepa, e momó kepaayóló betaalopóló kisipa mutu, yalo betere bete matereteiné yalo Ayané ama epaae yaala sókó fóló mulapó.

¹⁸ Whı betanékelé yalo betere bete tokó seni, yalo koleanétei matapó. E sinitere alakélé, kepaayóló betaaire alakélé, naotei tetéróló kaae tawae yóló, yalo Ayané epaae maletéiné yalo tetéróló kaae tarapó,” yalepó.

¹⁹ Kale Juda so whiné ai dere fo woseturaalu, atima fea beta kisipa muni, mepaaené fo kae yóo, mepaaené fo yóo, du betalepó.

²⁰ Atétu, mepaae turó so whiné duraalu, “Ai whı tuamó dowi kepe fanuraalu, topo doyóló du betere fo diaaq noatepa wosetu bitu de?” yalepó.

²¹ Ai fo depa mepaae so whiné duraalu, “Dowi kepe tepeyóló betere whiné etei kaae fo dumipó. Dowi kepe tepeyóló betere whiné kele dilikire so whı sumó wisiranére?” yalepó.

Juda whırapené Yesupaae kisipa tiki tiréni yale fo

²² Téro, Jerusalem be tuamó Juda fakéné moma dere be mo take bóe whiné doraalotei, momó wisiróló ıla deyaai tukóló muló betere be de sókó walepó. Atéro ıla detere alata, sosóli alimó yalepó.

²³ Atéyale sukamó, moma dere be belamá tene Solomon-né doi mole be tokweımó Yesu a kutu betalepó.

²⁴ Atétepa, Juda so wh̄iné Yesu boperale wóló, ɔpaae duraalu, “Naao ɔpaae yó melaai yale fo yó melaalo nisiyóló kaae tawale supa, ɔtamó so wh̄i tɛteróló kaae tanópóló Kótóné sóró betero betere wh̄i Kerisopata, ti ɔpaae hākearóló yae,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Take ɔalo ɔpaae yaletei, ɔiané tué tiki tirénipó. Ẹ etei kaae wh̄ipóló diaaɔ kisipa tirópóló, Ayané doimó ɔalo i kelemei alarape du betera pó.

²⁶ Téatei, ɔla ɔalo *sipsip* hupu bitinireteiné, ɔpaae kisipa tiró bitini ai ape.

²⁷ ɔalo *sipsip* hupurapené ɔalo fo wosetu ɔapó. Ai hupurape atimakélé ɔalo tué yóo, atimakélé ɔ sya wóo, du betera pó.

²⁸ ɔalo atimapaee mo ti betere bete matereteiné atima sukóló alukélé mo yaalo meipó. Ai so wh̄i atima ɔalo naase tuamó betepa, me wh̄iné fasó sere alakélé mo enénipó.

²⁹ Ai *sipsip* hupurape ɔalo naase tuamó betera le seké ɔalo Aya ɔta fotokó bole Tale bitu, fea wh̄iraperó kae kae keperapetamo ama tɛteró betera pó. Atéreteiné atima ɔalo Ayané naase tuamó betepa, me wh̄ínékélé mo fasó senénipó.

³⁰ ɔalo Ayané ama ere ala ó mole tuékélé kae mei, ɔamo wusuró mo betá alatóró erapó,” yalepó.

³¹ Ai fo depa wosetu, kale Juda wh̄irapené momó kapo du sóró, ɔ siriyóló daai yalepó.

³² Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “ɔalo Ayané ɔpaae erae depa, kae kae kelemei ala eralepó. Téyalepa, mé erale kelemei alarapemó, diaaɔ ɔ kapo duné siróló daai de?” yalepó.

³³ Ti fo depa Juda wh̄irapené ɔpaae tokó mótu duraalu, “Naao ai eratere alamó ɔ kapo duné siriyóló daai dumipó. ɔata mo wh̄itei, Kótópó du betere foné Kótó faletu betepa, ɔ daai ɔapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “ɔiané tukóló muló betere foné ɔla, kótórapepóló take ɔalo ɔpaae inié?”

³⁵ Kótóné asemó ere fo tuamó tekeyóló mepaae wosóo, me kwiapaae woseni sisópaae eróo, dere ala mo enénipó. Ama

fo wosale so wh̄ipaae ɔla, kótórapepó depa, ti i haepaae wópóló Alima Kótóné kae betero betere naalepaae noa fo enére?

³⁶ Atépa, ɔalo Ayané ɔ ama naalepóló sóró kae beteroóló, i haepaae dotonalepó. Atérené ɔalo duraalu, ‘Ẹta Kótóné naalemapó’ dere fomó, Kótó faletapóló diaaɔ ɔ só deróló hāle ɔla kaae aɔrótu betera pó.

³⁷ ɔalotamo, Ayané ama erae dere ala erénitepa, ti ɔiané ɔalo dere fo wosóló, ɔpaae kisipa tiraɔse.

³⁸ Téatei, ɔalo Ayané erae dere ala erateremó, diaaɔ ɔpaae kisipa tiratere hôtepa, ti mepaae eratere kelemei alarape kisipa tirae. Atétepa, ti ɔalo Aya ɔ ɔ tuamó betóo, ɔkélé ɔ tuamó betóo, ere ala bete diaaɔ wisiyóló kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

³⁹ Ai fo depa, atimané take yale kaae Yesu tawóló *dipula* beteraai yalemó, ɔ ai tuamótei sókó deyóló felepó.

⁴⁰ Atéro Yesu ɔ Jordan w̄i tɛyóló, ama yó mótu betere ala kaae sale tikipaae momó bit̄i felepó. Aita, take Jon-né so wh̄i fea w̄i tópurótu betale tikipó.

⁴¹ Atéro fóló betera mó, so wh̄i mo dékéro ɔ beterepaae wóló duraalu, “Jon-néta, kelemei ala mo betá kélé eratepa kilinipó. Ténitei, ama i wh̄i kisipa muóló yale fo fea motóro erapó,” yalepó.

⁴² Atima ai betó mole tikimó, mepaae so wh̄i fea Yesupaae kisipa tiralepó.

11

Lasarus sukale fo

¹ Téro, Betani be wh̄ikó ama doi Lasarus ɔ kisiné sukóló molepó. Ai be huluata, Maria ama kema Martasépi atimané turuku bepó.

² Ai so Mariata, kale kisiné sukóló mole wh̄i Lasarus-né nemapó. ɔta, Talené hokele tómó felé kelaa wale *wel* w̄i suniyóló, ama topo nikinétei helekóló kópurale sopó.

³ Kale wh̄iné ama nema tamoné Yesupaae duraalu, “Tale-ó, naao hosaa mole fulumu wh̄i kisiné sukóló mulapó,” fo yó faralepó.

⁴ Ai fo Yesuné wosóló duraalu, “Àta, ai daale kisiné ama betere ala mo ti kemeraalo meipó. Ai kisita, Kótó Naalemané Alimané ere ala wisi hakearatepa, so whi feané kolópóló erapó,” yalepó.

⁵ Martakélé, ama kema Mariakélé, atimaamoné nema Lasarus-kélé, Yesuné ama hosaa mulu, yaala sókó fóló molepó.

⁶ Atépatei, ama noma Lasarus kisiné sukóló mulapó dere fo wosóló, Yesu a hapale feni, be de tamo hale beterepó.

⁷ Téró ama yó matere whirapepaae duraalu, “Dà Judia hae kwiapaae momó fesaae faalopa fiépe,” yalepó.

⁸ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, dóti atima Juda whirapené ya kapo duné siróló daai yale tikipaaetei, momó fesaae faai de?” yalepó.

⁹ Tétepa Yesuné duraalu, “Beta be de tuamó kutó diteré 12-ró suka kele munié? De tuamó kotere whita, me olané hó kotóo sóró déekélé naalomeipó. Ti noatepae, ai whi ata i haemó ere detamo kutu beterepó.

¹⁰ Téretei, diliki tuamó kotere whita, kotóo sóró dée nukua dapó. Ti noatepae, a de tuamó konitereteinépó,” yalepó.

¹¹ Yesuné ai fo yale kilipaae ama atimapaee duraalu, “Dané fulumu whi Lasarus a noke fipa turukuraai e fulapó,” yalepó.

¹² Ai fo depa, ama yó matere whirapené duraalu, “Tale-ó, atamo mo noke fipa, ti ama hale wisiyaalopó,” yalepó.

¹³ Yesuné amata, kale whi mo ti sukunapó yaletei, ama yó matere whirapené ti mo noke fipa dere nisiyalepó.

¹⁴ Atétepa, Yesuné atimapaee hakearóló duraalu, “Lasarus-ta, mo ti sukunapó.

¹⁵ Atei alata, diã kisipa tirópóló e atamo betamó betepa iniyaletéiné yalo mo kée dapó. Térapa, dà a kelaai faalopa fiépe,” yalepó.

¹⁶ Tomas-tei ama doi Didimas-pó du betere whiné mepaae yó matere whirapepaae duraalu, “Dakélé atamo betamó sukai faalopó,” yalepó.

Yesuné Mataró Mariatamo nema sukalemó seke yaqsóro tao sale fo

¹⁷ Téró, Yesu a Betani bemó sókó fóló kelalemó, kale whi Lasarus दौरó betepa, दौरó be derape kemeipakalepó.

¹⁸ Ai Betani bemó kaae sóró, Jerusalem bepaae foleteita, saletó mei, 3 kilomita maatépó.

¹⁹ Atérené, Juda hae kwiamó betó mole so whi mo turó Mataró Mariatamoné nema Lasarus sukaleteiné atimaamo dekené sukaqsóro, kóleó yóló moló bemó fea betaai walepó.

²⁰ Atéró, Yesu a tumó wou beterepó dere fo Matané wosóló, atamo hokolaa yaai fupatei, Maria a bemó hale beterepó.

²¹ Atéró fóló, tumó hokolaa yóló, Martané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, yatamo imó bituqsóro, ti yalo ne sukuameipó.

²² Tétepa, naao noa alakó Kótópaae wosetepa, ti ama mo miótóro eraalopóló kisipa mutapó,” yalepó.

²³ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Naa neta momó kepaayóló betaalo ai ape,” yalepó.

²⁴ Tétepa Martané duraalu, “Take kemetere sukamó so whi fea kepaaturaalu, akélé kepaayaalopóló yalo kisiparapó,” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, Yesuné kale sopaae duraalu, “Kepaayaaireteiró betere betetamota, ti mo etórotipó. Whi me de epaae kisipa tiró betere tuamó a sukutepa ti aluni, hale betó tawaalopó.

²⁶ Mepaae so whi de mo bitutei, epaae kisipa tiratepa, ai so whi sukókélé mo yaalo meipó. Naa yalo i dere fo wosóló, mo dapóló kisipa tiki tirate?” yalepó.

²⁷ Tétepa kale soné duraalu, “Tale-ó, yata so whi fea tetéroló kaae tanópóló, sóró betéro betere whi Kerisopó dere fo mo dapó. Yata i haepaae waalopóló bopetu betale whi Kótóné Naalemapóló, kisipa tiratapó,” yalepó.

²⁸ Matané ai fo yóló kemetepa, a fesaae fóló kema Mariapaae ape yóló, depaae dapesó fóló duraalu, “Hama-ó, kale yó matere whi wóló daalu, ya-ó dapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, Mariané a hapale turukó holóló, Yesu daalepaae felepó.

³⁰ Atéyaletéi, Yesu ai be huluapaae hapale sókó feni, Mata atimaamo hokolaa yóló, fo du betale tikimótóro ti hale daalepó.

³¹ Atéró, Mariapaae kóle-ó, yaai wale Juda fake so whi fea atamo be dolomó

betó mualetei, ą turukó daalóló fupa, nema molóne fole nisiyóló atimakélé ą sya felepó.

³² Atéro, Maria ą Yesu daale tikimó sókó fóló ą kelalepó. Atéro, ama hó aomó de-raapisa fóló fiyó mulu duraalu, “Tale-ó, ya imó bituąsóró, yało ne sukuąmeipó,” yalepó.

³³ Atéro, Yesuné Maria wole dere ala kolóo, ątamo wale Juda so whikélé wole yóo, depa kilitu, ama hosaa tuąmó doasi dekené sukutu betalepó.

³⁴⁻³⁵ Atétepa, ama atimapaee wosetu-raalu, “Diaaą ą momó douraleé?” depa, atimané duraalu, “Tale-ó, kelaasepóló ape,” yalepó. Ai fo deremó, Yesu ąkélé wole yalepó.

³⁶ Yesuné atéro wole depa kale Juda so whinė duraalu, “Ama hosaa mole whi sukutepa wole ai dere kelere?” yalepó.

³⁷ Téyaletei atima mepaae so whinė duraalu, “I whinė take kele dilikire whi wisirótu yale kaae, i sukóló mole whi wisi erénitupó?” yalepó.

Yesuné Lasarus kepaarale fo

³⁸ Atéro Yesu ą kale yale kaae, momó ama hosaa tuąmó doasi dele duraalu, dou tópaee walepó. Téyalemó, ą dourale kane dolo tu doakale kane fakené kinó betepa kelalepó.

³⁹ Atépa, Yesu sókó wóló duraalu, “Ai kinó betere kane fake sókó sóró mulae,” yalepó. Ai fo depa, kale sukóló mole whinė nema Matané duraalu, “Tale-ó, téyaalotei ą douró betepa, be de douró kemeyaleteiné mió dowi kęlaa sókó waalo ai ape,” yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Naaotamo kisipa tiki tiratepa, ti Kótóné mo kae ere ala wisinaale kelaalo ai ape, fo yało yaąpaee inié?” yalepó.

⁴¹ Atétepa, kale kinó betere kane fake atimané sókó sóró mulalepó. Téró, Yesu ą ó saąpaee kese holóló duraalu, “Aya-ó, yało moma dere fo naao wosóló, eratereteiné yaąpaee mo kée dapó.

⁴² Ti noatepae, betere doką fea yało kematerere fo naao wosóló, erótu betere ala yało tuęrapó. Téretei, yało i dere fota, i daae mole so whinė etei ala kilituraalu, ę naao dotonó beterapóló atima tuę tiki tirópoló dapó,” yalepó.

⁴³ Atéro ai fo yóló kemetepa, ama fo fakeyóló duraalu, “Lasarus-ó, ya ipaae tóę ape!” yalepó.

⁴⁴ Tétepa, kale sinale whi belapaae tóę wouraalu, ama hó naasekélé, kelepaakélé, boperóló mulale de*i linen* kutiné bope yóo, ama kelepaakélé kutiné husuróo, epatei sókó walepó. Atétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “A kwęyópolópa, ama tikimó ai bopere kuti teraae falae,” yalepó.

Topo whirapené Yesu daairaalu, fo deyaletei

(Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2)

⁴⁵ Atétepa, Mariapaae kęle-ó yóló, ątamo betaai wale Juda fake so whi fea Yesuné ai yale ala kolóló, ąpaee kisipa tiki tiralepó.

⁴⁶ Téyaletei, Mariapaae kęle-ó yaai wale whirape atimakó mepaae Farisi whirape beterepaae fóló, Yesuné yale alarape fea yó malepó.

⁴⁷ Atéro, mo so whimó momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné mepaae taleraterere whirapepaae ape yóló, touróló fo kęlaaróló atimapaee duraalu, “I whinė ama du betere ala taalópoló depatei, ai whinė taalaaire mo sųni, Talené dapó yópoló, eraterere kelemei alarape fea du beterapó. Térapa, ąané noa alakó yaaloró, tuę tekeyaalopó.

⁴⁸ ąanéamo ama i ala du beterópoló kaae tapa, ti so whi feané ąpaee tuę tiki tiraalopó. Atéturaalu, Rom *Gavman* whirape wóló, ą betere beró ąané teteróló kaae tare hae kwiatamo fasó saalopó,” yalepó.

⁴⁹ Atéro, ai ba fomó atimakó whi betą ama doi Kaiapas, ą so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi beterepó. Ai sekéné atimapaee duraalu, “Diaaą ai dere fota, dią tuę iniru whaalaa depa hoko fo dapó.

⁵⁰ ą Juda fake so whi fea aluyaąsóró, betą whi sukutepa wisirapó kisipa muni airapó,” yalepó.

⁵¹ Ai fota, amatei kekeme nóló ini, ai ba fomó ą so whimó Talepaae momaratere topo whi bitu, Juda fake so whi tao saairaalu, Yesu sukąaire ala Kótóné kóló whinė dere fo kaae ama tikati yóló mulalepó.

⁵² Yesu ą sukąaire alata, ai Juda fake so whi maaté tao saai meitei, Kótóné ama naale senaale i hae kwiamó dapo dapo yóló, kae betó moletei, fea touróló mo betá faketéroró aleróló beteraalopó.

⁵³ Atéyale be demótóró kaae sóró, kale Juda topo whirapené Yesu daairaalu, kikiti fo dokóló mulalepó.

⁵⁴ Atéreteiné Yesu ai Juda hae kwiamó momó kae hakeamó kuni, ai hae taaróló, so whikélé bitinire hāle kópu kaae fi hae kwia felekemó tene Epraim be huluoamó, ama yó matere whirapetamo fea beterepó.

⁵⁵ Atéró, Juda fake so whiné kale bosenyóló fele be demó ọla detua dere be de felekemó sókó waai depa, kae kae be huluoamó betó mole so whi fea atima betere tiki taaróló, Jerusalem bepaee holalepó. Aita hāle meipó. Talené keletómó atima wisirapó yópóló, momatere bemó kae kae fokotere ala yaai holalepó.

⁵⁶ Atéró fóló bitu kale so whiné Yesu momó beterérópóló kikitu betalepó. Atéró moma dere be belamó daae mulu atimasisi duraalu, “Diaaọ kisané ą i ọla deterepaee waalopé meié?” du betalepó.

⁵⁷ Aita, hāle inipó. So whimó momaratere topo whiraperó Farisi whirapetamoné mepaae whirapepaee duraalu, “Diakó me whinétamo ą keletepa, ti tawóló *dipula* beteraalopa, atimapaee ene ape yóló mulaleteiné,” ai fo yalepó.

12

Mariané felé kẹlaa wale nard wel wei turó Yesuné hómó dilale fo (Mat 26:6-13, Mak 14:3-9)

¹ Atéró, kale bosenyóló fele be demó ọla deyaairaalu, apo miró be de hāle mupatei, Yesu ą ama kepaarale whi Lasarus-né turuku be Betanipaae sókó walepó.

² Ai bemó atimané Yesu hẹkeseróturaalu, amó ọla deralepó. Ama nema Lasarus-kélé ọla nokole ni fake tómó Yesutamo betepa, ai deyale ọla Martané atimamó aliróló malepó.

³ Téró, Mariané doasi *moniné* duputere felé kẹlaa wale *nard wel wei* wuti fapa sóró wóló, Yesuné hómó suniyalepó. Atéró ama topo nikinétei, kale *wel wei* fe

helekalepó. Atéyale tikimó, atima betere be dolokélé, felé kẹlaa feyó feyóroró walepó.

⁴ Téyaletei, Yesuné ama yó matere whirapekó Iskariot be whikó Judas-né kale so foné sóró duraalu, “Ai ọla hāle noatepa besekéraleé?” yalepó. Ti ai sekéta, take nalo Yesu dópóló eleké deyaaire whipó.

⁵ “Téró ama duraalu i felé kẹlaa wale *wel wei* wisinaaleta, dotonóló 300 *silpa moni* sóró, mepaae yolealere so whimó meniyólópó,” yalepó.

⁶ Ai fo yaleteita, yolealere so whi mo tao saai kisipa muóló inipó. Ti noatepae, atimané betapaae touróló mulótu betere *moni* ama teteróló kaae taru, ątei ọlémi sua yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Ai soné ama felé kẹlaa wale *wel wei*ta, Kótóné mo taketitei i ala yópólópó yóló muló betepa, ama mo wisiyóló kaae taté wóló, mió ẹ दौरaaire suka felekemó ai ala dapa, seséni ama yópóló taalae.

⁸ Ti noatepae, ai yolealere so whita, diatamo suka fea betó tawaalopó. Téyaalotei, ẹta, dekéro be demó diatamo betaalo meipó,” yalepó.

⁹ Atéró, kale Juda fake so whiné Yesu Betani bemó betepapó dere fo wosóló, ą kelaai dapóló touralepó. Atéró touraleteita, Yesu maaté kelaai mei, Lasarus mo ti sukaletei, Yesuné kepaaralepó depa, kelaairaalu walepó.

¹⁰ Atétepa, mo so whimó momaratere whirapené Lasarus-kélé daai dapóló fo deyalepó.

¹¹ Ti noatepae, Lasarus kepaarale ala atima Juda fake whirapené kilituraalu, mo so whimó momaratere whirape taaróló, Yesupaae kisipa tiki tiraté fu betepapó.

Yesu Jerusalem bepaee fele ala (Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Atéró, hika be depepa Yesu Jerusalem bepaee wou betepapó dere fo ai ọla naai touró betere so whiné wosalepó.

¹³ A fo wosetu, ątamo tumó hokolaa yaai sapo ẹarape tao diliki yóló, i fo fakeyóló deté fu betalepó.

“*Hosana!* Talené doimó wale whi wisinaale Kótóné wisirópóló yae. Israel

fake so whi teteróló kaae tare doasi topo whi Talené wisirópóló yae,” deté fu betalepó.

14 Atéro Yesu a faairaalu, beta utu *donki* hupu sóró ai hupuné sisó tómó betalepó. Ama ai yale alata, kale asemó i yóló muló betere fo motóro dokonalepó.

15 “Saion be huluamó betó mole senaalerape-ó, mió diá teteróló kaae tare doasi topo whi utu *donki* hupuné sisó tómó betóló ai walapa kelere?” erapó.

16 Ai yale alarape fea ama yó matere whirape atimanékélé kelaleteti, bete hapale sóró kisipanipó. Ténitei, Yesu a kepaayóló hepen-paae fóló, ama ere ala wisinaale hakearale kilipaae ti atimané apaae erale alarapeta, Kótóné asemó ere fo dokonó beterapóló kisipa mualepó.

17 Téró, kale Lasarus dou dolomó mupa, Yesuné kepaaratepa kelale so whiné ai yale ala fea deté fóló fakeralepó.

18 Yesuné ai kelemei ala eralepó, depa wosale so whi mo turó ai be hulua taaróló, atamo hokolaa yaai dapóló felepó.

19 Atétepa, kale Farisi whirape atimasisitei duraalu, “Dané du betere alarape fea mo aqkélé inipó. Ti ama dere alamó, i haemó betó mole so whi mo feané atóro ai sya fu betere kelere!” yalepó.

Yesu a sinaalopóló yale fo

20 Atéro, ɔla deyaai tukóló muló betere be de sókó wapa, Kótóné doi sóró holóló moma yaai Jerusalem be huluapaae hotere so whitamo, mepaae *Krik* fo bole so whi atimakélé fea touyóló holalepó.

21 Téró, kale *Krik* fo bole so whi atima Kaleli haemó tene Betsaida be whikó Filip beterepaae fóló, apaae woseturaalu, “Doa whi-ó, data Yesu kelaai walepa, nao da a beterepaae dapesó faaloé?” yalepó.

22 Ai fo depa Filip a wóló Andrupaae depa, Andru atimaamo wusuró fóló, Yesupaae yalepó.

23 Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “Kale Whiné Naalemané ere ala wisi hakearaaire suka mió mo felekemó sókó waai dapó.

24 Yalo diapaae mo dapó. Kale *whit* ke haepaae taae derepeletei kelaayóló alunitepa, ti ai ketóro hale muó tawaalopó. Tényi, ai ke kelaayóló alutepa, ti tumu sokóló, du mo dekeró woleyaalo ai ape.

25 Mepaae whi de ama betere bete me ala yaqsóro, amatei hotowaró kaae tapa, ti ai whiné betere bete aluyaalopó. Tépateti, mió i alimó mepaae whi dené ama betere bete doratepakélé me ɔla meipó dere whita, mo ti betó tawaalo ai ape.

26 Mepaae yalo ala erótu betere so whita, ti mo ɛtóro sya wonérapó. Atétere so whi atimakélé ɛ betere tikimótóro betamó betaalopó. Mepaae so whi detamo yalo kutó dirótu betepa, ti atétere so whiné doi yalo Ayané sóro horóló, dukiraalopó.

27 Mió yalo hosaa tuamó doasi sekené sukutapa, noa fokó yaaloé? Aya-ó, i be demó epaae eraaitere ala seséyóló ɛ tao sae fo enére? Mió epaae eraaire ala mo erópóló, ɛ wóló i betere ape. Aya-ó, nao ere ala wisi so whi feané kolópóló hakearae,” yalepó.

28 Yesuné ai fo depa, hepen bemó fo fakeyóló duraalu, “Yalo ere ala wisi hakearó betereitei, mo turó kolóló tué yópóló, yalo momó hakearaalopó,” yalepó.

29 Ama atéro dere fo aimó touró betere so whiné wosóló, mepaaené duraalu, “Aita, be sapalaa dorowou yalepó,” depa, mepaae so whiné duraalu, “Meipó. Aita, *ensel*-né apaae fo du yalepó,” yalepó.

30 Ai fo depa Yesuné duraalu, “Aita, ɛ tao saai ini, diá tao suraalu yalepó.

31 Ti noatepae, i hae so whitamo fo tokóló dowi kwia melaaire be de mió mo felekemó sókó waai dapó. I hae teteróló kaae taru, doasi topo whi betaai dapóló wóputu betere seké mo felekemó hókó faraalo ai ape.

32 Téyaalotei, ɛ ó sikipaae só horatere sukamó, ai so whi fea ɛ beterepaae wópóló, ɔlisóro waaire ala eraalopó,” yalepó.

33 Ama ai yale fota, a sukuturaalu yaaire ala hakearalepó.

34 Atei fo depa kale so whiné duraalu, “Kótóné asemó ere foné i so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóro betéro betere whi mo ti betó tawaalopó erapó. Ai

fo epatei, ‘Whinė Naalema sikipaae só horaalopó dere-a, netéro de?’ Whinė Naalemapó dere fo demó de?” yalepó.

³⁵ Ai fo depa Yesuné atimapaae duraalu, “I dętereta, sawa sukamó maaté diątamó betaalopó. Atéyaalopa dią mepaae furaalu, tu tuamó be dikiyaosóro dępatei fae. Mepaae so whı de diliki tuamótamo kutu betepa, ti ą fole tikikélé ama wisiyóló kiswa yaalomeipó.

³⁶ Mió kale dę dią tuamó etéro dęro betere félitei dią ai dęterené naale senaale betaasepóló, ąpaae kiswa tirae,” yalepó. Ama ai fo yóló kemetepa, ai so whinė ą ke-laosóro, atima betó mupatei taaróló, Yesu ą kikitı kinóló betalepó.

Juda whırapené Yesupaae kiswa tiki tiréni yale ala

³⁷ Téro, Kótóné dapó yópóló, Yesuné mepaae kelemei alarape eratepa so whı feané kelaletei, atimané ąpaae kiswa tiki tirénipó.

³⁸ Atéyale alata, Kótóné fo eratere kóló whı Aisaiané i asęre fo dokonalepó.

“Tale-ó, dané yó matere fo némaaté wosóló kiswa tiki tiraleé? Talené ama fotokóné yale ala depaae maaté hąkearóló yó malee?” erapó.

³⁹ Ti noatepae, Yesupaae atimané tuę tiki tirénire beteta, Aisaiané i asęre fotóro dokonóturaalu erapó.

⁴⁰ “Kótóné atima kele dilikiróo, hosaakélé taróo yale beteta, atima yale ala kilitu, tuę tiki feteyóló wapa, ama wisiraosóro kiswa mutu yalepó,” erapó.

⁴¹ Yesuné ai ere ala wisinaale Aisaiané ama kelaleteiné ai fo asę ipakalepó.

⁴² Atéro, kale Juda topo whırape mepaae Yesupaae kiswa tiki tiralepó. Téyaletei, mepaae Farisi whırape kolóló atima wituraalu, ąpaae kiswa tiki tirale ala hąkearóló yó menipó. Ti noatepae, fo wosetere be tuąpaae fenalemó, atima dóló hókonaosóro kiswa mutu yalepó.

⁴³ Ti noatepae, atimané dere wisi alamó, mo so whinė dukiratere fo wosaai ekele duraalu, Kótóné atima dukiratere fo wosaaire ekele ini, sisópaae erótu beterapó.

⁴⁴ Téro, Yesuné fo fakeyóló duraalu, “Mepaae so whı de ępaae kiswa tiki tiratepa, ti ępaae maaté tirótımitei, ę dotęyale sekępaaekélé, kiswa tiratapó.

⁴⁵ Mepaae so whı dené ę keletepa, ti ę dotęyale sekétóro ai keletere ape.

⁴⁶ Até ereteiné ę i haepaae waleteta, ępaae kiswa tiki tiró betere so whı diliki tuamó betere ala taaróló, dę tuamó beterópóló, i haemó dęro betaai walepó.

⁴⁷ Yalo fo wosóló erénitere so whıta, yalotei fo tokóló só derótımipó. Ti ę waleteta, i haemó betó mole so whı taleyóló só deraai wéni, atima aluyaosóro, tao saai walepó.

⁴⁸ Whı me de yalo fo woseni, ę hórótu betepa, ti ai whıtamo fo tokótamo yóló só deraaire ala mulapó. Ę i haemó bitu, yalo yó male fonétóro take kemetere sukamó so whı só deraalo ai ape.

⁴⁹ Ti noatepae, yalo yale fota, yalotei kekeme nóló ini, yalo Aya ę dotęyale sekéné ępaae yae yale fotóro yalepó.

⁵⁰ Yalo Ayané ama yae yóló muló betere fo yalo sya fóló erótu betepa, ti so whı fea mo ti betaaire bete saalopóló, yalo kisi-parapó. Ti yalo i du betere fota, Ayané ępaae yae yale fotóro sya fóló du beterapó,” yalepó.

13

Yesuné ama yó matere whırape hó fokale fo

¹ Téro, kale bosenée fele sukamó ąla deyaaire be dę felekemó sókó waai depa etęyalepó. Yesu ą i hae taaróló Alima beterepaae faalopóló tukóló mulale ali walapóló kiswa mualepó. I haemó betó mole so whıpaae yaala sókó fole ala deté wóló kemeróturaalu, atimapaae mió bete mo turó hąkearóló yó melaai dapó.

² Be dikiteretamo, Yesu ą ama yó matere whırapetamo ąla naairaalu taletu betepa, Yesu eleké deyóló dópóló, Satan-né Iskariot be whıkó Saimon naalema Judas-né tuę tuamó sesemeróló ténelipakalepó.

³ Yesuné fea ala ama tęteróló kaae tanópóló, Alimané ą sóro beteró betere ala ama kiswa yóo, ą Kótó betereró wale

alakélé, momó fesaae faaire alakélé, ama kisipa yóo, erapó.

⁴ A atérapóló kisipa mutu, ọla nuku betaletéi turukó holóló, ama tómó deró betere kuti sókó mulóló, betá *tawel* sóró kakeralepó.

⁵ Atéró, betá nuku *dis* dolopaae wẹi deróló, atimané hẹleke kaae sóró fokalepó. Atéró, ama kakerale *tawel*-né atimané hó helekóló kópuralepó.

⁶ Até deté wóló, ọ Saimon Pita beteremó sókó wapa, ama ọpaae duraalu, “Tale-ó, naaotei ọlo hó fokaai de?” yalepó.

⁷ Ai fo depa Yesuné ọpaae duraalu, “Diapaae i erótu betere ala bete mió naao kisipanitei, take nalopaae ti kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

⁸ Tétepa Pitané ọpaae duraalu, “Ọlo hó naao mo fokókélé yaalomeipó,” depa, Yesuné ọpaae tokó mótu duraalu, “Naao hótamo ọlo fokoni depa, ti ọ ọlo fake aleyóló ẹtamo betámó betenénipó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Saimon Pitané duraalu, “Tale-ó, ọlo hó maaté fokoni, ọlo naaseró topotamokélé fokotepa wisirapó!” yalepó.

¹⁰ Ti fo depa, Yesuné ọpaae tokó mótu duraalu, “Whi me de ama tiki turó wẹi tópuóló betepa, ti hó maaté fokonérapó. Diọ feata, wẹi tópuotei, betá whi meipó,” yalepó.

¹¹ Ti noatepae, take ọ dópóló eleké deyaaire whi ama kisipa iruraalu yalepó.

¹² Atéró, atimané hórape fokóló kemetepa, ama deró betere kuti momó deróló ọ betale tikimó bitị felepó. Atéró bitu, ama atimapaee woseturaalu, “Ọlo diapaae erale ala diọ feané kisipare?”

¹³ Diaaọ ọlo doi yóló, yó matere whi Tale-ó, du betere fota, ti ẹtóró ereteiné mo dono dapó.

¹⁴ Mió ẹta, diọ tẹteróló kaae tare Talekélé, diọ yó matere whikélé bitu, diaaọ hórape ọlo fokalepó. Atéyale kaae, diąsisikélé hó u fokone i fokone du betae.

¹⁵ Ọlo diapaae i yale alata, diąsisi bitukélé sūróló deté fu betaasepóló, diọ kisipa mótu yalepó.

¹⁶ Ọlo diapaae mo i dere ape. Kale kutó diratere whiné ọ kaae tare topo whi bosenóló, ọ topo whi betenénipó. Kutó dini

fópóló dotẹyale whinékélé ọ dotẹyale whi tẹteranénipó.

¹⁷ Mió i dere alarape diaaọ kisipayóló taaréni, sya fólótamo du betepa, ti Kótóné diọ wisiratapóló, hajiné sukutu betaalopó,” yalepó.

Yesuné ọ dópóló eleké deyaalopóló yale fo

¹⁸ “Ọlo i dere fota, diọ feapaae du-mitei, ọlo dosayóló sóró beteró betere whirapemó kisipa mutu dapó. Tépatéi, kale asemó ere fo mo dokonóturaalu, ẹtamo betámó ọla nokole whinétei ẹ dópóló, eleké deyaai du beterapó.

¹⁹ Ai alarape depa diaaọ kilituraalu, ẹta, Kótóné dotonó betere whipóló ẹpaae kisipa tiki tirópóló, ai alarape yaaipatei ọlo diapaae i dere ape.

²⁰ Mepaae whi dené ọlo dotẹyale whi wisiyóló dape supa, ti ẹtei dape sirapó. Até dere kaae, mepaae whi dené ẹ mo wisiyóló dape supa, ti ẹ dotẹyale sekẹte, dape sirapó,” yalepó.

²¹ Yesuné ai fo yóló kemetepa, ama hosaa tuámó doasi sekené sukalepó. Atétepa ama duraalu, “Ọlo diapaae mo i dere ape. Diąkó whi betané ẹ dópóló, eleké deyaalopó,” yalepó.

²² Ama yó matere whirape atima kóló kóló duraalu, né yaaire alamó dérópóló, atimasisi u kolósu i kolósu du betalepó.

²³ Yesuné ama yó matere whirapekó betá Yesuné ama hosaa mole whi ọ betere felekemó titiyóló beterepó.

²⁴ Saimon Pitané u kale whipaae depané maaté yóló duraalu, “Ama ai yale fo-a, demó kisipa mutu yaleró, naao ọpaae wosetimié?” yalepó.

²⁵ Ai fo depa, Yesutamo titiyóló betere whi ọ fetée fóló ọpaae woseturaalu, “Tale-ó, naao ai yale fo-a, demó yaleé?” yalepó.

²⁶ Tétepa, Yesuné ọpaae tokó mótu duraalu, “Ọlo *bred* o kwia tao sóró, nukumó belere wẹimó tópuróló melatepa naao kilitu, ątóróti hitipóló kisipa muaalopó,” yalepó. Téró, ama kale *bred* o kwia sóró wẹimó tópuróló, Iskariot be whikó Saimon naalema Judas melalepó.

²⁷ Atéró Judas-né *bred* o tao sereta-motóró, dowi Satan ọ tuapaae bitị walepó.

Atétepa, Yesuné ɸpaae duraalu, “Naao ai yaai dere ala mo hapaletei yae,” yalepó.

²⁸ Atima ai ɸla nuku betere tikimó betere whĩrape betanékélé Yesuné ama ai yale fo wosóta yaletei, bete kisipa sinipó.

²⁹ Mepaae ama yó matere whĩrape atima kisipané Judas-ta, *moni* kaae tare whĩreteiné ɸla detere sukamó naaire ɸlakó dupune fae, ó mepaae yolealere so whĩmó melaaire ɸlakó dupurale fae dere nisi yalepó.

³⁰ Téró, kale Judas ɸ *bred* o tao sóró, téti belapaae sókó derepelemó, be mo ti dikipa kelalepó.

Yesuné Pitapaae yale fo

³¹ Atéró, kale Judas fele sisópaee Yesuné duraalu, “Mió kale Whĩné Naalema tuamó ere ala wisi hakearatepa, so whĩné kolóo, Kótó ɸ tuamó ere ala wisikélé Naalemapaae eratepa so whĩ feané kolóo duraalu, Kótó tuamó ere ala wisinaale kisipa yaalopó.

³² Ai alatamo mo depa, ti ama Naalema tuapaae eratere ala wisinaale so whĩ feané kolópoló Kótóné kaae tani, mo miótitei ama hakearaalopó.

³³ Yalo naalerape-ó, mo sawa sukamó maaté ɸ diatamo betaalopó. Take yalo Juda topo whĩrapepaae yale fo kaae, mió diapaaekélé i dere ape. Diaaɸ ɸ kekɸalotei, mo kelaalomeipó. ɸ fole tikipaae diɸ wókélé mo yaalo meipó.

³⁴ Mió yalo diapaae yae yóló mulatere kisi fo i dapa wosae. Yalo diapaae yaala sókó fu yale kaae, diɸsisikélé atéró yaala sókó fu betae.

³⁵ Diɸsisitei, atéró yaala sókó fole ala so whĩ feané kilituraalu, diɸ yalo yó matere whĩrape beterapóló kisipa yaalopó,” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Saimon Pitané ɸpaae wose-turaalu, “Tale-ó, yɸ mopaae faai de?” depa, Yesuné duraalu, “ɸ fole tikipaae diɸ mióti wonénitei, take nalota, wonérapó,” yalepó.

³⁷ Kale dere kaae, Pitané ɸpaae wose-turaalu, “Tale-ó, yɸ fole tikipaae ɸ mióti wapa, noa yaqsóró de? Yɸ tao suraalu, yalo betere betekélé melóló sukutepa wisir-apó,” yalepó.

³⁸ Téró, Yesuné ɸpaae tokó mótu duraalu, “Naao ɸpaae yɸkélé sukutepa wisir-apó fo du de? Yalo yɸpaae mo i dere ape. Wɸ *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ɸ tuénipó dere fo sore félimó yaalo ai ape,” yalepó.

14

Yesuné ama yó matere whĩrapené kisipa seke yaqsóró yale fo

¹ Téró Yesuné duraalu, “Diaaɸ kisipa fomoyóló, hosaa tuamó doasi seketu betaqsóró yae. Kótópaee kisipa tiki tiróturaalu, ɸpaaekélé kisipa tiróló betae.

² Ti noatepae, yalo Aya betere tikimó diɸ betaaire be mo surapó. Ai ala wua meisóró, ti yalo diapaae hakearóló wuapó. ɸta, diɸ bitĩ waaire tiki donoróló mulótu betaai fulapó.

³ ɸ fólótamo diɸ betaaire tiki donoróló kemetepa, ti momó fesaae wouraalu, diɸkélé ɸ betere tikimótóró betamó betaai dapesó faalopó.

⁴ ɸ i faaitu betere bepaee fole tuɸta, ti diaaɸ ai kisipare ape,” yalepó.

Aya beterepaae faaire tuɸta ɸtórótípó yale fo

⁵ Tétepa Tomas-né ɸpaae duraalu, “Tale-ó, yɸ faaire tikita, da koló kolórapó. Atérapa, yɸ ai faaitere tikipaae sókó fole tuɸ dané netéró kisipa yaaloé?” yalepó.

⁶ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Ai bepaee faaire tukélé, mo foné betekélé, so whĩ betere betekélé, ti mo ɸtórótípó. Whĩ mo betakélé yalo Aya beterepaae faai depa, ti ɸ dekeróló feni, mo ɸ tuamótóró fenérapó.

⁷ Diaaɸtamo ɸ diriyóló tuépa, ti yalo Ayakélé mo tuénérapó. Mió kaae suraalu, diaaɸ yalo Aya kolóló, ai kisipare ape,” yalepó.

⁸ Tétepa Filip-né duraalu, “Tale-ó, Aya naao dapaae yó matepa, ti dané ɸ kolóló kisipanérapó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Filip-ó, ɸlo sukamó ɸ diatamo bitiré waletei, diaaɸ ɸ kisipanié? Mepaae whĩ dené ɸ kolóló kisipa epa, ti yalo Ayakélé kisiparapó. Tépatéi, diaaɸ ɸpaae Aya yó ɸlae dere-a, noa fo yóló de?”

¹⁰ Ẹ ẃalo Aya tuámó betóo, ẃalo Aya ẹ tuámó betóo, eretei diaaḡ kisipanié? ẃalo diḡpaae yó mótu betere fota, ẃalo kekeme nóló dumipó. ẃalo Aya ẹ tuámó bitu, ama kisipa mole ala erótu betereitei, diaaḡ ai kelere ape.

¹¹ ẃalo Aya ẹ tuámó betóo, ẹ ẃalo Aya tuámó betóo, erapó dere fo diaaḡ wosóló, mo dapóló kisipa tiki tirae. Ai alatamo ini depa, ti ẃalo erale kelemei alarape kolóló, kisipa tiki tirae.

¹² ẃalo diḡpaae mo i dere ape. Whi me detamo ẹpaae kisipa tiki tiratepa, ti ai whiné ẃalo yale ala kaaetóro yaalopó. Ti noatepae, ẹ ẃalo Aya beterepaae foletiné take nalo diaaḡ ẃalo du betere alarapekéle fea bosonóló, mo doasi ala yaalo ai ape.

¹³ Naalemané Alimané ere ala bete hakearaairaalu, me noa ḡlakó ẃalo doimó ẹpaae wosetepa, ti ai whipaae ẃalo mo melaalopó.

¹⁴ Diḡ feané ẃalo doimó me noa ḡlakó kematepa, ti ai ala ẃalo mo eraalo ai ape,”

Kale Deḡ Kepe Wisi diḡ beterepaae waalopó yóló mulale fo

¹⁵ “Diaaḡtamo ẹpaae hekesené sukóló yaala sókó fu betepa, ti ẃalo yae yóló muló betere fokélé diaaḡ mo wisiyóló sya fóló, erótu betaalopó.

¹⁶ Ẹ betale sirimó, suka fea diḡtamo betó taru, diḡ tao sóro fotokḡ bulótu betaaire seké mekó ẃalo Ayapaae dotonae depa, ama diḡ beterepaae mo dotonaalo ai ape.

¹⁷ Ti ai sekéta, mo ala maaté du betere Deḡ Kepe Wisipó. I hae so whiné ama dere fo wosóló, mopóló ḡ dape senénipó. Ti noatepae, atimané ḡ kolóló kisipakélé inireteinépo. Tépaitei, mió ḡ diḡtamo betóo, yaaireitei diaaḡ ai kisipare ai ape.

¹⁸ Diḡ hae aya meiyóló, bokonaale naale senaale kaae beterepóló ẃalo diḡ taaróló fumitei, ẹ diḡ beterepaae momó fesaae waalopó.

¹⁹ Mo sawa sukamó bituraalu, i hae so whiné ẹ kelaalo meitei, diḡnéta ẹ kelaalopó. Ti noatepae, ẹ kepaayóló betereiteiné, diḡkéle mo betaalo ai ape.

²⁰ Atétere sukamóta, ẹ ẃalo Aya tuámó betepa diḡ ẹ tuámó betóo, ẹ diḡ tuámó betóo, ere ala diaaḡ kisipa yaalopó.

²¹ Mepaae whi de ẃalo yae yóló muló betere fo aḡmó sukóló bitu, sya fóló eró tapa, ti ai whiné ẹpaae yaala sókó fu beterepo. Mepaae whi dené ẹpaae yaala sókó fu betepa, ti ẃalo Ayanékéle ai whipaae yaala sókó fío, ẃalokéle ẹpaae yaala sókó fío du betaalopó. Téturaalu, ẹ tuámó ere ala fea ẃalo ẹpaae hakearóló yó melaalo ai ape,” yalepo.

²² Tétepa, kale Iskariot be whikó Judas-né ama yakoma Judas-né Yesupaae duraalu, “Tale-ó, i haemó betó mole so whi feané ẃa kolópóló yó meni, ḡané maaté kolópóló, yó melaalopó dere-a, noatepae?” yalepo.

²³ Ti fo depa Yesuné duraalu, “Mepaae whi dené ẹpaae yaala sókó fu betepa, ti ẃalo yó matere fo wisiyóló sóro erótu betaalo ai ape. Atétere whipaae ẃalo Ayané yaala sókó furaalu, ḡamo wusuró ḡ beterepaae wóló ḡtamo betámó mo ti betó tawaalopó.

²⁴ Mepaae whi dené ẹpaae yaala sókó fenitepa, ti ẃalo i yó mótu betere fokélé diaaḡ sya fóló eraalomeipó. I kale wosetu betere fota, ẃalo kekeme nóló dumitei, ẹ doteyale seké ẃalo Ayané ama fotóro yó mótu beterepo.

²⁵ I fo feata, ẹ diḡtamo betámó bitutei yó mótu betalepo.

²⁶ Tétu betaleitei, diḡtamo betámó bitu, diḡ tao saaire seké kale Deḡ Kepe Wisi Ayané ẃalo doimó dotonaalopó. Ai sekéné amata, diḡpaae fea ala yó melaalo ai ape. Téturaalu, ẃalo diḡpaae yó mótu betale forape keteni, kisipa yó tanópóló, ama diḡ yó mótu betaalopó.

²⁷ Ẹ tuámó mole hosaa muni deyóló mo dua betere ala diḡmó melóló ẹ i fole ape. ẃalo i matere hosaa muni deyóló dua betere alata, i haemó betó mole mo so whiné matere kaae meipó. Térapa, diaaḡ hosaa tuámó seketera alaró witere alatamo muaḡsóró yae.

²⁸ Ẹta, diḡ taaróló faalotei, diḡ beterepaae momó fesaae waalopó yale fota, diaaḡ ai wosale ape. Diaaḡ ẹpaae yaala sókó fole ala mupata, ti ẹ ẃalo Aya

beterepaae fulapó dere fo woseturaalu, haíné sukuapó. Ti noatepae, yalo Aya ą doasi fotokọ bole seké bitu, ama ę teteró beteraapó.

²⁹ Take i alarape mo depa kilitu, mo irapóló diaaą kisipa tiki tirópóló, i alarape yaaipatei, folosóro yalo diapaae ai yale ape.

³⁰ Yalo diapaae fo me kae dekéro yaalomeipó. Ti noatepae, i hae teteróló kaae tare topo whi Satan ipaae mo felekemó sókó waai dapó. Téyaalotei, ama ę só deraaire bete mekéle mo munipó.

³¹ Tépaitei, yalo Ayapaae yaala sókó furaalu, ama erae dere alatóro yalo erótu betereitei, i haemó betó mole so whi feané kolóló taaréni, mo kisipa sópóló dapó. Térapa, mió da faalopa fiépe,” yalepó.

15

Yesu ąta wain képiné betepó yale fo

¹ “Mo wain képi beteta, ti ętórótipó. Yalo Aya ąta, wain kutó Talepó.

² Mepaae du olenitere teteirape ti ama tukóló taae falatu beteraapó. Mepaae du oletere teteirape mo dekéro oleyópóló, yalo Ayané mepaae séli yó moletei turukóló taae falatu beteraapó.

³ Yalo take diapaae yó mótu betale foné dią fea fokóló mo ti wisiró beteraapó.

⁴ Dią ę tuamó betepa, ti ękéle dią tuamó betaalo ai ape. Kale képi teteirape tikimó olekenipa, ti du oleyaalomeipó. Dią ę tikimó olekeyóló bitinipa, ti netéro du oleyaaló?

⁵ Mo wain képita, ti ętórótipó. Diąta teteirape ai ape. Mepaae whitamó ę tuamó betóo, ękéle ai whi tuamó betóo epa, ti du mo dekéro oleyaalopó. Téni, ętamo tekée fóló kae betepa, ti ai whiné ama me alakéle mo enénipó.

⁶ Mepaae whitamó ę tikimó olekeyóló bitinipa, ti ai whi sélitepa tukóló taae falatere ni tetei kaaepó. Ai taae falatere teteirapeta, dasóló si bilirótua dapó.

⁷ Diąkó whi me detamo ę tikimó olekeyóló betóo, yalo fokéle naao hosaa tuamó muóo iruraalu, me ąlakó epaae kematepa, ti ai whipaae yalo mo melaalopó.

⁸ Dią tuamó du mo dekéro olepa, ti yalo Ayané ama ere ala wisinaale so whi feané kolópóló hakearatapó. Atére ala so whiné kilitu, dią mo yalo yó matere whirapetóro beteraapóló kisipa yaalopó.

⁹ Yalo Ayané epaae yaala sókó fu yale kaae, ąlokéle diapaae yaala sókó fole ala du betalepó. Térapa, yalo yaala sókó fóló mole tuamótóro hąle betó tawae.

¹⁰ Yalo Ayané ama erae yóló muló betere fo sya fóló eró taruraalu, ama yaala sókó fóló mole tuamó betó tarapó. ę ai ala ere kaae, yalo erae dere fo diaaą wosóló erótu betepa, ti dią yalo yaala sókó fole ala tuamó betó tawaalopó.

¹¹ Yalo diapaae i yale fo feata, ę tuamó mole haitere ala dią tuamó faaturaalu, diaaą haitere ala mo ti surópóló kisipa mutu yalepó.

¹² Yalo diapaae yae dere fo ipó. Yalo diątamo yaala sókó fóló mulure kaae, naao ne no diąsisikéle ai ala du betae.

¹³ Whi mené ama yaala sókó fole whirape tao saai dapóló, ama betere bete hąle melóló sukutepa, ti atéro yaala sókó fole alané mepaae yaala sókó fole ala fea teteró beteraapó.

¹⁴ Diaaą yalo yae yóló muló betere fo erótu betepa, ti dią yalo fulumu whirape ai betere ape.

¹⁵ Beta kutó diratere whiné ą teteróló kaae tare whiné dere ala fea ama kisipa inipó. Atére betené take bitiré wouraaalu, yalo diapaae kutó diratere whirape-ó yaleteti, ai fo momó kaae ini, mió diapaae yalo fulumu whirape-ó, dapó. Ti noatepae, yalo Ayané yó melale alarape fea diaaą kisipa yópóló, yalo diapaae hakearóló yó melalepó.

¹⁶ Diaaą ę sókó sóro kae beterenitei, yalo dią sókó sóro kae betero beteraapó. Ai alata hąle inipó. Dią fóló, mo ti muó tawaaire du olerópóló kisipa mutu yalepó. Atéturaalu, yalo doimó diaaą me noa ąlakó Ayapaae kematepa, ti ai kematere ąla ama diąmó mo melaalo ai ape.

¹⁷ Yalo diapaae yae yóló mulatere fo i ape. Diąsisitei yaala sókó fole ala du betae.

Mo whiné Yesuné yó matere whirape hóróló bóe dale fo

18 I haemó betó mole so wh̄inétamo dīa h̄óróló bóe du betepa, ti folosóró atimané ę h̄óróló, bóe dale ala kisipa muae.

19 Dīatamo i hae tale betepa wūasóró, ti i hae so wh̄iné faketóró beterapóló kisipa mutu, dīapaae yaala sókó fole ala du bituapó. I hae so wh̄itamo touyóló betepa, yālotei dīa sókó su yóló kae beteralepó. Atére betené dīatamo bóe du beterapó.

20 Yālo dīapaae yó melale forape kisipa muae. Kutó diratere wh̄iné ą kaae tare wh̄i ama t̄eteróló kaae tanénipó. Atimané ętamo bóe dóló susupui ala erótu yale kaae, dīapaaekélé eraalo ai ape. Yālo yó male fotamo atimané wisiyóló wosóló erótu betepa, ti diaaę yó matere fokélé atimané wisiyóló wosaalo ai ape.

21 Ti noatepae, ę dotęyale seké, atima kisipa inireteiné dīa yālo so wh̄i bitu, yālo ala erótu beteremó, atimané dīapaae kae kae susupui ala erótu betaalopó.

22 Ę i haepaae wóló, yālo fo atimapaee yó mólūasóró, ti dowi alamó atima só deraaire kwia mūameipó. Tépatei, atimané yale dowi alamó fo tokótamo depa, meipóló hepée falaaire tų mo munipó.

23 Wh̄i me dené ę h̄óróló bóe du betepa, ti ai wh̄iné yālo Ayakélé h̄óróló bóe dilapó.

24 Take mo bet̄a wh̄inékélé inire ala yālo atima kuamó erólūameisóró, ti atimané yale dowi alamó só deraaire kwia mūameipó. Mió i yale kelemei alarape atimané kolólótei, ętamokélé yālo Ayata-mokélé, bóe dóló h̄órálepó.

25 Atimané ai du betere alata, i asęre fo dokonóturaalu yalepó, ‘Me bete munipatei, atimané ętamo hāle bóe dalepó.’

26 Até du betaalotei, dīa tao sóró wisiraaire sekę bet̄a waalo ai ape. Ai sekęta, ę fóló yālo Ayatamo bituraalu, dīa beterepaae dotonaalopó. Ȧta, mo alané bete yālo Ayatamo bet̄amó biti wouraalu, yālo ere ala fea etérápóló, dīa tao sóró fotokę bulóló, yó melaaire Dęi Kepe Wisipó.

27 Mo take kaae sale alimótei, dīa ętamo bitiré waletuiné diaaękélé ę etei kaae wh̄ipóló hākearóló yó mótu betenérápó,” yalepó.

16

1 “Yālo dīapaae i yale fo feata, dīa ę sya fu betere ala taaróló, kópaae faosóró yalepó.

2 Atimané dīa fo wosetere bepaae waosóró dóló h̄okonaalo ai ape. Ai ala maaté mei, mepaae wh̄i atima Kótóné ala eratere nisiyóló, dīa mo ti sukópóló daalo ai ape. Ai ala yaaire be dę mió mo felekemó sókó waai dapó.

3 Ȧró yālo Ayatamo atima kisipa inire betené dīapaae atei kaae alarape eraalo ai ape.

4 Atépatei, yālo dīapaae i deté wou betere fo dokonóturaalu mo eratere sukamó, noa ala dutérópóló dīa kilita yaosóró, yālo i dere fo kisipa yaasepóló dapó. Ę dīatamo hāle bettereteiné take yālo dīapaae etei fo inipó.

Dęi Kepe Wisi wóló yaaire alamó yale fo

5 Téretei mióta, ę dotęyale sekę beterepaae momó fesaae fulapó. Até yaai depa, dīakó bet̄a wh̄inékélé, ‘Yā maae faai de?’ yóló, ępaae wosetere fokélé dumipó.

6 Yālo dīapaae i forape yaletuiné mió diaaę hosaa tūamó dekęné ai sukutu betere ape.

7 Tépatei, yālo dīapaae mo dapó. Dīapaae wisi ala eraaire tų mulóturaalu, ę dīa taaróló fulapó. Ȧtamo fenitepa, ti dīa tao sóró fotokę bulóló tų yó melaaire sekę dīa beterepaae waalo meipó. Ȧtamo fupa, ti yālo ą dīa beterepaae dotonaalopó.

8 Ai Dęi Kepe Wisi wouraalu, i haemó betó mole so wh̄iné du betere dowi alakélé, Kótóné donoi ala etérópóló yó mótu betere alakélé, taleyóló kwia matere alakélé, fea ai sekęné ama hākearateremó, h̄oko ala du beterapóló dīa hosaamó saalopó.

9 Ti noatepae, i haemó betó mole so wh̄iné ępaae kisipa tirénitere beteta, dowi alapóló ai Dęi Kepe Wisiné atima hosaamó seraalopó.

10 Ę yālo Aya beterepaae fesaae foletui, momó kae diaaę ę kelaalomeipó. Ę atéro foletuiné so wh̄i feané Talené donoi ala kisipa yópóló, ai sekęné hākearóló yó melaalo ai ape.

11 Mió i haemó t̄eteróló kaae tare sekę ama yale alamó, ą só deró beterapó. Tétu, i haemó betó mole so wh̄i tale dere alakélé

hoko yalepóló, hosaamó sópóló, ai waaire Kepe Wisiné hakearaalo ai ape.

12 Yalo diapaae yaai dere fo dekéro mupatei, bete diaaq senénireteiné fea fo enénipó.

13 Tépatei, kale mo fo maaté bole Kepe Wisi a wólóta, mo fo bete turó diaaq tué yópóló, hakearoló yó mótu betaalopó. Aita, ama kekeme nóló yaalomeitei, mo ama wosale fotoró diapaae yó melaalopó. Téturaalu, nalo waaire be demó yaaire alakélé yó melaalo ai ape.

14 Ai Dèi Kepe Wisiné yalo mo bete mole fo diaaq kisipa yópóló, ama tao sóró diapaae yó melaalopó. Téturaalu, yalo ere ala wisinaale so whi feané kolópóló, ama hakearaalo ai ape.

15 Yalo Ayané ama tetéroló kaae tare ala fea, yalokélé tetéroló kaae tarapó. Atére betené yalo fo diaaq kisipa yópóló, Dèi Kepe Wisiné ama hakearoló yó melaalopóló, yalo diapaae yalepó.

16 Mo sawa sukamó diaaq e kelaalomeitei, sawa beteró, diaaq e momó kelaalopó,” yalepó.

Yesuné diaaq hosaa seke yaalotei momó haiyaalopó yale fo

17 Ai fo depa, mepaae ama yó matere whirape atimasisitei duraalu, “Sawa sukamó a kelaalomeipó. Téyaalotei, sawa sukamó beteró a momó kelaalopó, dere foró ama Alima beterepaae foletéinépó yale fotamo-a, noa betené yalerópó,” yalepó.

18 Atimasisitei duraalu, “Mo sawa sukamópó yale fota, noa betené yaleró ðakélé kisipani, kóló kólórapó,” yalepó.

19 Ama ai yale fomó, atimané apaae wosaai mutere kisipa ama kolóló, atimapaee duraalu, “Sawa sukamó diaaq e kilini bitiré fóló, sawa sukamó momó kelaalopó yale fomó, diasisitei noatepa kelaarótu bitu de?”

20 Yalo diapaae mo i dere ape. Diata, diaaq hosaa tuamó dekené sukuturaalu, wole-u du betepa, i haemó betó mole so whi atima hajiné sukutu betaalopó. Diaaq hosaa tuamó sekené sukutu betaalotei, momó kisipa felé yóló, hajitu betaalo ai ape.

21 Sorapené naale saaire be de sókó wapa sisó nukuraalu, ama tikimó doasi dele sua dapó. Téteretei, ama naale só mulóló, kilipaae naalené tiki kolóló hekeseturaalu, a doasi dele sale ala kisipa keterótua dapó.

22 Atétere kaae, mió diá dekené ai sukutu betere ape. Tépatei, e momó diá beterepaae wale sukamó, diaaq e kilitu dere haj mené tokóló aluranénipó.

23 Atétere sukamó, diaaq epaae me wosetere fokélé mo yaalo meipó. Yalo diapaae mo dapó. Diaaq yalo doimó Ayapaae me olakó kematepa, ti ai whipaae ama mo melaalopó.

24 Take bitiré woukélé, diaaq yalo doimó me ola kematere alakélé mo inipó. Térapa, mió bitutamo me olakó kematepa, ti ai ola suraalu, diá tuamó hajtere ala mo turó faayaalopó.

25 Taketa, yalo diapaae kinóló mole ala fo salepaae dó faróló deté waletei, nalo waaire sukamó yaaitere alata, fo salené ini, yalo Ayané ama ere ala etérapóló, mo hakearoló yaalopó.

26 Ai be demóta, diaaq yalo doimó apaae kema yaalopó. Yalo i du betere fota, diámó yalo Ayapaae woseraalopóló dumipó.

27 Téyaalo meipa, diaaq epaae apaaetóro wosae. Ti noatepae, diaaq epaae yaala sókó fóo, eta Kótótamo betóló wale whipóló apaae kisipa tiki tiróo ereteiné, yalo Ayané ama diapaae hosaa muóló yaala sókó fu beterapó.

28 Take e yalo Ayatamo beteró, i haepaae walepó. Mió e i hae taaróló, momó yalo Aya beterepaae fulapó,” yalepó.

29 Ai fo depa, ama yó matere whirapené apaae duraalu, “Mióta naao dapaae fo salepaae dó faróló dumi, mo hakearoló dapó.

30 Mió ðané kisipare ala betá ipó. Fea ala naao kisiparu hakeamó yó mótu betereiteiné, mené yapaae momó wosetere ala kae enénipó. Atérené yata, Kótótamo betóló wale whipóló ðané kisipa tiratapó,” yalepó.

31 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diá tué tiki tirópóló kaae taté waletei, mióti epaae diaaq tué tiki ai tiratere ape!

³² Téretei, diaaḡ be dokḡ dapo dapo yóló furaalu, ẹ wotoró betepa taaróló faaire be de mió i sókó wale ape. Téyaalotei, ẹ wotoró bitini, yaḡo Ayatamo wusuró beteraḡó.

³³ Yaḡo diḡpaae i yale fota, diḡ ẹ tuḡmó hosaa muni deyóló dua beteraḡó yaleḡó. Diḡ i haemó bituraalu, kae kae sekei ala siré fu betaalotei, i haemó mole alarape fea yaḡo mo ti doróló teḡteró beteraḡó. Atéraḡa diḡ furu furu ini, hosaa diriyóló dua betae,” yaleḡó.

17

Yesuné Alimapaee momayale fo

¹ Yesuné ai forape yale kḡlipaae ó hepen-paae kese holóló momaturaalu,

“Aya-ó, mió kale tukóló muló betere be de i sókó walapa, naao Naalené ya tuḡmó ere ala wisinaale so whḡ feapaae haḡearaḡó, naao ama ere ala wisi haḡearae.

² Ti noatepae, i haemó betó mole so whḡ fea teḡteróló kaae tanóḡó, naao ẹ sóró beteraḡó. Naao ẹpaae ai melale so whḡpaae mo ti betaaire bete melóḡó, naao fotokḡ ẹ sḡmó melaleḡó.

³ Mo ti betere bete i ape. So whḡné yaḡa, mo betaḡ betere Kótóḡó tuḡ yóo, naao doteyale whḡ Yesu Kerisokélé tuḡ yóo, dere alata, mo ti betere betepó.

⁴ Naao ẹpaae i haemó dirae yale kutó fea yaḡo diyóló kemeraleteiné, naao ere ala wisinaale i haemó betere so whḡné kolóḡó, haḡearaleḡó.

⁵ Aya-ó, i haekélé kaaraaipa daḡmo wusuró bitu, naao ere ala wisi haḡearótu yale kaae, mió ẹ i hae taaróló ya beterepaae fesaae wóló betepakélé, ai ala momó eraaseḡó dapó,” yaleḡó.

Yesuné ama yó matere whḡrapemó momarale fo

⁶ “Aya-ó, i haemó betó mole so whḡ kuamó, mepaae naao sóró ẹpaae melale so whḡpaae ti naao ere ala wisi yaḡo haḡeamó erótu betaḡé. Atimata take naao so whḡ betaḡetei, naao sóró ẹpaae melaleḡó. Atéyale so whḡné naao fo mo betaḡ wosóló, erótu betaḡé.

⁷ Naao ẹpaae melale alarape feata, ya betemó kaayóló waleḡó, mió atimané tuḡrapó.

⁸ Ti noatepae, naao ẹpaae yó melale fo fea yaḡomo atimapaee yó matepa, atimané mopóló wosaleḡó. Atéturaalu, ẹ yaḡamo betóló naao ẹ dotonatepa wale whḡpóló, atimané ẹpaae kisipa tiraleḡó.

⁹ Naao atima tao sóḡó, yaḡo momarótu beteraḡó. Yaḡo i dere momata, i haemó haḡe betó mole so whḡmó dumitei, naao sóró ẹpaae melale so whḡmó kisipa mutu i detere ape. Ti noatepae, atimata mo naao so whḡtórótipó.

¹⁰ Naao so whḡta, ti yaḡo so whḡtórótipó. Yaḡo so whḡ fea ti naaotórótipó. Atimapaee erale ala so whḡ feané kilitu, yaḡo ere ala wisinaale haḡearaleḡó.

¹¹ Mió ẹ i haemó doa foḡo sukamó betaalomeitei, i whḡrape atimata i haemó haḡe betepa, ẹ ya beterepaae walapó. Mo kae betere Aya-ó, i whḡrape atima me ala yaḡsóró, naao ere ala tuḡmó beteraḡó kaae tawae. So whḡné naao ere ala wisinaale kisipa yóḡó, naao doasi doi mole fotokḡné ẹ tuḡpaae eraleḡó. Térapa, daḡmo mo betaḡtóró biture kaae, atimakélé atérótóro beteraḡó, naao ẹ male doiné teḡteróló kaae tawae.

¹² Ẹ atimatamo betaḡmó betaḡe sukamó, naao ẹpaae melale doiné atima mo wisiyóló kaae tawaleḡó. Atéro, kaae tawale sukamó mo betaḡ whḡkókélé alunipó. Kale aḡemó ere fo dokonóturaalu, aluyaai yale whḡ a betaḡ mo ti aluyaleḡó.

¹³ Mió ẹ ya beterepaae waai, i haemó atimatamo betere féli, ẹ tuḡmó mole haḡtere ala mo turó atima tuḡmókélé mulóḡó, i forape atimapaee du beteraḡó.

¹⁴ Ẹ i hae tale bitiniru ere kaae, atimakélé i hae tale bitinipó. Naao ẹpaae erae yale fo yaḡo atimapaee yó melalemó, i haemó betó mole so whḡné atimatamo bóe dóló hoḡraleḡó.

¹⁵ Aya-ó, yaḡo i dere momata, atima i haemó betereitei tokó sóró, naao kae tikipaae beterae yóló dumitei, dowi kepené atima doraḡsóró, seséyae yóló dapó.

16 Ẹ i hae tale bitinirure kaae, atimakélé i hae tale bitinipó.

17 Atima me alatamo hoseké yóló betaṣóró, mo fonétei atima kae sóró beterae. Naao fota me kae mei, mo bete mole fopó.

18 Ẹ i hae so wh̄tamo beterópóló, naao ẹ i haepaae dotonótu yale kaae, i wh̄rape atimakélé, i haemó betó mole so wh̄tamo beterópóló, yaḷo dotonatapó.

19 Atimakélé me alatamo hosekéni, mo kae beterópóló, ẹ mo naao alatóró eraai kisipa mutu, yaḷotei ẹ kae sóró beteratapó,” yalepó.

Yesuné i haemó betó mole so wh̄imó momarale fo

20 “Yaḷo i dere momata, i wh̄rape atima maaté tao sópóló dumitei, mepaae so wh̄i de atima yó matere fo wosóló, ẹpaae kisipa tiraaire so wh̄imókélé i dere ape.

21 Aya-ó, yaḷo i dere momata, ẹ ya tuamó betóo, ya ẹ tuamó betóo iru, mo betatóró biture kaae, atimakélé fea atérótóró beterópóló yae. I haemó betó mole so wh̄iné ẹ naao doteyale wh̄ipóló kisipa tirópóló, atima dāmo tuamó beterópóló yae.

22 Naao ere ala wisinaale haḷearóló ẹpaae melaletei, yaḷomo atimapaee melalepó. Até yaleteita, dāmo mo betā kisipa muóló biture kaae, atimakélé atéró beterópóló yalepó.

23 Naao ẹ doteyóo, ẹpaae yaala sókó fóo, ere ala atimapaekélé eró beterapóló, i haemó betó mole so wh̄iné kisipa yópóló, atima fea mo betā faketóró alerae.

24 Aya-ó, naao ẹpaae melale so wh̄i ẹ betere tikimótóró betamó bitu, ẹ tuamó ere ala wisinaale atimané kolópóló kisipa mutapó. Ti naao ai ere ala wisinaaleta, take sāró haetamo kaaraaipatei, yaala sókó furaalu, ẹpaae melalepó.

25 Mo donoi ala maaté yó tare Aya-ó, i haemó betó mole so wh̄iné ya tuénitei, yaḷo ya tuérapó. I wh̄rape atimanéta, naao ẹ doteyalepóló kisiparapó.

26 Naao ẹpaae yaala sókó fole ala atima tuamó muóo, ẹkéle atima tuamó betóo erópóló, yaḷo ya etei kaae Tale beterapóló, atimapaee haḷearóló yó maté wou betalepó. Ai ala taaréni, miókélé haḷe detétóró fu betaalopó,” yalepó.

18

Yesu daai tawale fo

(*Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53*)

1 Atéró, Yesuné moma yóló kemetepa, ama yó matere wh̄rape atima betere tiki taaróló, Kidron ho teyóló felepó. Ai ho uté fakeró *Olip* nirape daae mulapó. Yesuró ama yó matere wh̄rapetamo ai ni daae mole tikimó sókó felepó.

2 Ai hae tikita, Yesu dópóló eleké deyaaire wh̄i Judas-né ama mo tuérapó. Ti aita, Yesuné ama yó matere wh̄rapetamo suka fea touraleta du betale tikipó.

3 Atéró, kale Judas ą ai ni daae mole tikimó sókó walepó. Ẹ atéró wale alata, ama wotoró mei, mepaae diki tare wh̄rapekéle, Farisi wh̄raperó so wh̄imó momaraterere topo wh̄rapené sókó beteró betere wh̄rapetamokélé, dapesó walepó. Ai wh̄rape atima feané mo sákélé, *lamp* sákélé, bóe dele ọla ọlarapekéle, fea tawóló walepó.

4 Yesuné ąpaae eraaire ala fea ama kisipa irutei, ą sókó fóló atimapaee duraalu, “Diaaḷ ai-a, de kekitu bitu de?” yalepó.

5 Ai fo depa atimané duraalu, “Dāta Nasaret be wh̄ikó Yesu keketapó,” depa, ama duraalu, “Ai wh̄ita ẹtóróti i ape,” yalepó. Ai wale wh̄rapetamo Yesu dópóló, eleké deyaaire wh̄i Judas-kélé daalepó.

6 Yesuné ai wh̄ita, ẹtóróti i ape dere fo woseturaalu, atima sisóné fele tikimó, dée nalepó.

7 Atétepa, Yesuné atimapaee momó woseturaalu, “Diaaḷ ai kekitu betere wh̄i-a, de?” depa, atimané duraalu, “Nasaret be wh̄ikó Yesupó,” yalepó.

8 Yesuné kale wh̄rapepaae duraalu, “Ai wh̄ita, ẹtóró i ape yóló yaḷo taketi diapaee inié? Diaaḷtamo ẹ kikitu betepa, ti i wh̄rape atima haḷe fópóló yae,” yalepó.

⁹ Ti ai yale alata, take Yesuné “Naao ɛpaae melale wh̄irape mo betakélé alunipó,” yale fo mo dokonóturaalu yalepó.

¹⁰ Téró, Saimon Pitané f̄loi sepake be dolomó deró betereitei sókó sóró, so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄iné kutó diratere wh̄iné tururó woséli saae deralepó. Ai wh̄iné ama doita Malkus-pó.

¹¹ Yesuné Pitapaae duraalu, “Naao ai sepake sóró momó be dolopaae bulae. Naao kisipané yało Ayané ɛ melale w̄ei wutimó belereitei yało naalomeipóló de?” yalepó.

Fo tek̄ai Yesu Anas beterepaae dapesó fele fo

¹² Téró, diki tare wh̄iraperó atimané topo wh̄itamo yóo, mepaae Juda topo wh̄irapekélé yóo yóló, Yesu tawóló halika tikiné dokalepó.

¹³ Atéró, atimané ɔ folosóró Kaiapas-né nouma Anas beterepaae dapesó felepó. Kaiapas ɔta, ai ba fo tuamó so wh̄imó Talepaae momaratere wh̄irapené topo wh̄i beterepó.

¹⁴ Iseké Kaiapas-ta, take Juda so wh̄ipaae duraalu, “Da Juda so wh̄i me ala yaosóró, bet̄a wh̄i sukutepa mo wisirapó,” yale wh̄ipó.

Pitané Yesu ɔ kisipanipó yale fo

(Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57)

¹⁵ Atéró, Yesu dapesó fupa, Saimon Pitaró ama yó matere wh̄i metamo Yesu sya fu betalepó. Kale mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄iné Yesuné yó matere me wh̄i ama wisiyóló tuéreteiné ai bolaare tipi tuapaae doropópóló yalepó.

¹⁶ Téyaletei, Pita ɔ ai tipi t̄u serekemó daapa, kale me yó matere wh̄i momó fesaae wóló, t̄u kaae tare senaalepaae Pitakélé ipaae wópóló yae, yalepó.

¹⁷ Atéró, kale t̄u kaae tare senaalené Pitapaae woseturaalu, “Yakélé ai wh̄iné yó matere wh̄ikóe?” depa, Pitané kale senaalepaae tokó mótu duraalu, “Èta, ai wh̄iné yó matere wh̄i meipó,” yalepó.

¹⁸ Atéró, kale mepaae kutó diratere wh̄iraperó mepaae doasi diki tare wh̄irapetamo atima sosóli depa, si nokeyóló simó boperóló daae molepó.

Atéró daae mupa, Pita ɔkélé sosóli depa, atimatamo simó daalepó.

Momaratere topo wh̄iné Yesutamo fo tek̄aletei

(Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Atima atéró simó betó mupa, mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄iné Yesupaae woseturaalu, “Naao yó matere wh̄irape-a, deé? atimapaae naao noa fo yó maleé?” yalepó.

²⁰ Ai fo depa Yesuné duraalu, “Yało fo mekó kinóló yó meni, so wh̄i feané wosópóló, hākeamótóró yó mótu betalepó. Yało yó male fota, Kale Juda fake so wh̄i fea tour̄leta dere fo wosetere beraperó, moma dere betamo tuamótóró yó mótu betalepó.

²¹ Téyalepa, naao ɛpaae noatepa wosete? Yało yó matere fo wosale so wh̄iné tuérapa, atimapaae wosae,” yalepó.

²² Yesuné ai fo depa, Juda topo wh̄iné sóró beteró betere wh̄i bet̄a ɔ daale felekemó daai sókó wóló, ama kelepaamó deké sóró duraalu, “So wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄ipaae atei kaae fo dua de?” yalepó.

²³ Atétepa Yesuné duraalu, “Yało me dowi alakótamo itikimó, ti i so wh̄i feané keletómó yało yale ala hākearóló yae. Tényi, yałotamo ɔpaae mo fo itikimó, ti naao ɛ hāle noatepa dile?” yalepó.

²⁴ Atéró, Yesuné ama naase hāle dokopatei, kale wh̄i Anas-né ɔ Talepaae momaratere topo wh̄i Kaiapas beterepaae fópóló doteyalepó.

²⁵ Atima ai ala du betepa, kale wh̄i Saimon Pita ɔ simótóró hāle daapa, mené ɔpaae duraalu, “Yakélé ai wh̄iné ama yó male wh̄i meié?” depa, Pitané duraalu, “Ai wh̄ita ɛ meipó,” yalepó.

²⁶ Tétepa, momaratere topo wh̄iné kutó diratere wh̄i bet̄a beterepó. ɔta, take Pitané woséli tikale sekéné ama fake wh̄ipó. Ai sekéné Pitapaae woseturaalu, “Yāta, u *Olip* ni daae mole tikimó daapa kelale wh̄i-a, kaeé?” yalepó.

²⁷ Ai fo depa Pitané momó meipó, dere-tamótóró w̄a *kakaruk* bané hale yalepó.

Yesu topo whi Pailat beterepaae dapesó fele fo

(Mat 27:11-23, Mak 15:2-15, Luk 23:1-5, 18-25)

²⁸ Dilikitamo ai ala deté wóló, hika be detamo Yesu a kale topo whi Kaiapas-tamo betepa, Juda topo whirapené Rom *Gavman* topo whiné bepaae dapesó felepó. Téyaletei, atima kale bosenyóló fele be demó detere ɔla naaireteiné ai be dolopaae feni, belamó daae molepó. Ti noatepae, atima Juda meire whiné bepaae fupa, ai detere ɔla naalomeipó, yaqsóró yalepó.

²⁹ Atéro, kale Pailat a belapaae tóę doropóló, atimapaae duraalu, “I whita, noa dowi alakó itikimó fo tokótamo yóló diaaę a só deraai de?” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Amatamo *Gavman* whiné yóló muló betere fo tikiuameisóró, ti dané yapaae dapesó uameipó,” yalepó.

³¹ Tétepa Pailat-né atimapaae duraalu, “I whitamó fo tekai depa, ti diaaę yóló muló betere fo sya fóló, diaaętei taleyaasepóló dapesó fae,” yalepó. Ai fo depa, atimané apaae duraalu, “Me whi dowi ala depa, taleyóló sukópóló dae fo *Gavman* whiné dapaae inipó,” yalepó.

³² Yesu hale bitutei, a itéro sukçalopóló taketi yóló mulale fo dokonópóló yalepó.

³³ Atéro, kale Pailat a ama bepaae momó fesaae fóló, Yesu a beterepaae dapesó ape, yóló woseturaalu, “Yata, Juda fake so whi tetéróló kaae tare topo whié?” yalepó.

³⁴ Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Epaee ai wosetere fota, naao kisipanétei dépé, mené e etei kaae whipóló yapaae depa de?” yalepó.

³⁵ Ti fo depa, Pailat-né apaae duraalu, “Naao kisipané eta, Juda whikó betepa de? Naao so whiró so whimó Talepaae momaraterere topo whirapetamoné ya só der-aa, e beterepaae dapesó walepó. Téyalepa, naao atimapaae noa dowi alakó eraleé?” yalepó.

³⁶ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Yalo tetéróló kaae tare alata, i haemó diaaę tetéróló kaae tare ala kaae mei, yalo tetéróló kaae tare alata, mo kaepó.

Etamo diaaę tetéróló kaae tare ala tuamó bituqsóró, ti Juda whirapené e daai depa, yalo kutó diraterere whirapené bóe duapó. Tépatei, yalo tetéróló kaae tare alata, kae tikimó kaaróló walepó,” yalepó.

³⁷ Ai fo depa Pailat-né duraalu, “Tépata, ya tetéróló kaae tare topo whi mo airapó!” depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Naao epaae topo whipó dere fota, mo dono dapó. E Talené so whi tetéróló kaae tare whi topo whi betaai, i haepaae woó, e i haemó mo soné deyóo, yalepó. Atépa, mepaae mo ala tuamó betaai ketekę butu betere so whinéta, yalo dere fo mo dapóló wosetu beterapó,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, Pailat-né faletere fo kaae yóló duraalu, “Mo fo betepó dere-a, noaé?” yalepó. Ai fo yóló, kale Pailat a Juda so whi daae mole tikipaae tóę doropóló, atimapaae duraalu, “A só deraaire bete tale yalemó, me alakélé mupa kilinipó.

³⁹ Téretei, diaaę mara mole ala sya furaalu, kale bosenyóló fele be demó ɔla detere sukamó *dipula* betere whirapekó beta fópóló, sokotua dapó. Atétua dere kaae, diaaę kisipané mió i ɔla detere be demó Juda so whi tetéróló kaae tare topo whi sokaró de?” yalepó.

⁴⁰ Ai fo depa, atimané apaae fo fakeyóló duraalu, “A meipó. Dané kisi-panéta, Barabas da beterepaae wópólópa, dotęyae,” du betalepó. Ti Barabas ata, *Gavman*-tamo alale sóró bóe du betale whipó.

19

Yesu filipaa eró betere ni tómó oleróló dae yale fo

(Mat 27:27-31, Mak 15:16-20)

¹ Téro Pailat-né Yesu dapesó fóló, ama diki tare whirapepaae fokusói ala yae yóló malepó.

² Atéro, diki tare whirapené Yesu faleturaalu, mu daai képi topo whiné deraterere topo tao suróló aleyalepó. Téro Yesuné topomó deróo, sonaai kutikélé deróo yalepó.

³ Atéro, atimané momó dele momó dele yóló duraalu, “Juda so whi tetéróló kaae

tare topo whi-ó, ðané naao doi i sóró hor-
atere ape,” yóló faletu betalepó.

⁴ Ai alarape yóló kemetepa, Pailat a
momó Juda so whi betó molepaae fóló du-
raalu, “Yalo ama yale ala taleyalemó, a só
deraaitere bete mekéle munipa, i dapesó
walapa kelae!” yalepó.

⁵ Atéro Yesu faleturaalu, a topo whipóló
derale mu daai topo taoró sonaai ku-
titamo deró betepatei, belapaae dapesó
dorowalepó. Atéro daapa, Pailat-né atima-
paae duraalu, “Mió kale whi i daalapa
kelere?” yalepó.

⁶ Atéro, kale so whimó momaratero topo
whiraperó atimané sóró beteró betere
whirapetamoné Yesu dapesó wale kilitu,
fo fakeyóló duraalu, “Filipaa ni tómó ol-
erae!” yóló eneta du betalepó. Ai fo depa,
Pailat-né atimapaae duraalu, “Yalota, a só
deraaire bete mekéle munipa, diaaotei a
filipaa ni tómó olerae,” yalepó.

⁷ Atétepa, kale Juda fake so whi feané
apaae seyóló duraalu, “Amatei a Kótóné
naalemapó du betepa, ðané yóló muló
betere foné, etei kaae fo dere whi sukópóló
dae fo erapó,” yalepó.

⁸ Pailat a taketa sawa wiyaleteti, atéro
dere fo woseturaalu, mo doasi winé
sukalepó.

⁹ Atéro, a kale *Gavman* topo whiné
bepaae momó fesaae fóló, Yesupaae wose-
turaalu, “Ya mé be huluapaae wale whié?”
yóló wosetepa, Yesuné apaae me fokéle
tokó menipó.

¹⁰ Atétepa Pailat-né apaae duraalu, “Yalo
yapaae wosetere fo naao tokó menitere-a,
ya fópóló doteyaaitere ala ó, filipaa ni tómó
oleraaitere ala yópóló, e sóró beteró betere
ya kisipa inié?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa, Yesuné duraalu, “Óté
taoró betere Kótóné tetéroló kaae tare fo-
tokó yapaae móluameisóró, ti naao epaae
me alakéle eróluameipó. Térapa, e naao
naase tuamó mulale whiné ama yale dowi
alanéta, naao dowi ala mo teraae falapó,”
yalepó.

¹² Atéro, kale Pailat-né ai dere fotóro
woseturaalu, a fópóló sokaaire tu kikitu
betalepó. Tétu betepa, Juda fake so whiné

fo faketóro hale yó taru duraalu, “Naa-
tamo a fópóló dotonatepa, ti ya Sisatamo
betá kutó ditere whi meipó. Whi me de
amatei, a topo whi betaai dapóló wóputu
betepa, ti ai whiné Sisatamo bóe dilapó,”
yalepó.

¹³ Atéro, Pailat-né ai dere forape wosetu,
Yesu belapaae dapesó doropóló, Pailat a fo
tokótamo yóló taletere tikimó betalepó. Ai
belané doita, kapo fake whamene tikipó.
Hibru foné ti Kapata doi mulapó.

¹⁴ Ai alarape yaleteti, kale boseneyóló
fele be de ɔla detere *fula*-mó, ɔla dótóro
deyaairaaalu, ɔla ɔla taleyóló mulatere be
demó 12 *kilok* sukakelemó yalepó. Atéro,
kale Pailat-né Juda so whipaae duraalu,
“Diá tetéroló kaae tare topo whi i daalapa,
kelae!” yalepó.

¹⁵ Ai fo depa, atimané duraalu, “ðané
a keletere hórpa filipaa ni tómó oleraai
dapesó fae yóló, dotopoi fo du betalepó.
Tétepa, Pailat-né duraalu, diá tetéroló kaae
tare topo whi a filipaa ni tómó oleraróe?”
yalepó. Ai fo depa, kale mo so whimó mo-
maratero topo whiné duraalu, “Dá tetéroló
kaae tare whita me kae mei, Sisa betá
beterapó,” yalepó.

Yesu filipaa ni tómó olerale fo

(*Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43*)

¹⁶ Ai alarape yóló kemene furaalu, Yesu
filipaa ni tómó olerae yóló, Pailat-né ati-
mané naase tuamó mulalepó.

Atétepa, kale diki tare whirapené a
dapesó felepó.

¹⁷ Atéro furaalu, a oleraaire ni fake am-
atei beleyóló oleraaire tikimó sókó felepó.
Ai hae tikiné doita, sukale whiné topo
diripó. Hibru whirapené du betere foné ti
Kolkotapó doi mulapó.

¹⁸ Aimó atimané a filipaa ni tómó ol-
eralepó. Atéro whi tamokéle, me whi
ité ðeró oleróo, whi me uté ðeró oleróo,
yalepó.

¹⁹ Atéyale kilipaae Pailat-né kale filipaa
ni topomó a i betené dalepóló etei fo
aseyóló oleralepó.

ITA, NASARET BE WHIKÓ JUDA SO WHI
TETÉROLÓ KAAE TARE TOPO WHI YESUPÓ

20 Yesu dóló olerale tikita, ai be hulua felekemó ereteiné Juda fake so whinė ai aseýóló oleró betere fo dosąatu beterepó. Ai aseýale fota, Juda so whı feané dosąayópóló, Hibru whırapené du betere fonékélé, Rom fonékélé, Krik fonékélé, erepó.

21 Atéró, mo so whımó momaratere Juda topo whırapené Pailat-paae duraalu, “Juda fake so whı tetéróló kaae tare topo whıpóló, aseyaose. I whinė amatei duraalu ąta, Juda fake so whı tetéróló kaae tare topo whıpó, yale fo maaté aseýóló olerae,” yalepó.

22 Ai fo depa, Pailat-né duraalu, “Yąlo aseýale fo momó kae fisikini, ai fotóró atéró mulópólópó,” yalepó.

23 Atéró, mepaae diki tare whırapené Yesu filipaa ni tómó olerale kılıpaae douřó diki tare whırapené ama kutirape atima betą betą yóló salepó. Atéyaletai, Yesuné deróló sókó fatere boló kuti betą hąle muni felepó. Ai kutita, me kwiatamo dekaa-poróló dokoni, mo betąnetóró dokorepó.

24 Atéró, kale diki tare whırape atimasitei duraalu, “I kutita, terekeyóló kukwia saalomeipó. Betą whinė saairaalu, atima dokọ fea ni kwia siri mulóló, melaa yóló saalopa siépe yae,” yalepó. Ai alarape yaletaita, i asere fo dokonópóló yalepó. Ai fo i ape.

“Yąlo kutirape atima sóró, bolómó deró betere fọlo kuti betą muni fupa, ni fakerape fesekeké deróló salepó,” erapó.

25 Atéyale kılıpaae, Yesuné ama hama Mariakélé, hamané kemakélé, Klopas-ne soma Mariakélé, Maktala sokó Mariakélé, Yesu oleró betere felekemó daae molepó.

26 Aimó Yesuné hamaró ama hoşaa mole yó matere whıtamo daapa kolóló, hama-paae duraalu, “Yąlo hoşaa mole hae ti so-ó, ai daale whıta, naao naale ai ape,” yalepó.

27 Téro, ama ai yó matere whıpaae duraalu, “Ąta naao hae ai ape,” yalepó. Ai sukamó kaae sóró, ama ai yó matere whıne Maria ątamo betaairaalu, dape salepó.

Yesu sinale fo
(*Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49*)

28 Nalo kale yaalopó yóló mulale ala fea kemeyalepóló kisipa mutu, kale aseýóló muló betere fo dokonópóló, Yesuné duraalu, “Ę wẹi nokolerapó,” yalepó.

29 Atéró, aimó betą kẹlaai *wain* wẹi wuti faanóló mupa tepeyóló, kẹlaai *wain* wẹi wẹpi kaae ọlamó tópuró sóró kape siki kaae ọlamó haka sóró, ama kọlómó hamunalepó. Ai kape siki kaae ọlané doita, *hisop*-pó.

30 Atéró, Yesu ai wẹi nóló duraalu, “Kale eraai yale ala fea mió şumó eróló kemerelepó,” yalepó. Atéró, ama topo haepaae hemée deyóló ama kepe bete Talepaae melóló sukąlepó.

31 Atéró kale filipaa ni tómó olerale whırape hąle olepatei, ọla deyaai dąle muló betere be de sókó waqsóró, i ala yalepó. Dótóró ọla deyaire be de sókó waaipa, ọla ọla taleyóló mulatere be demó, kale oleró betere whırape hó diri kolokóló teketapóló, Juda topo whırapené Pailat-paae wosene felepó.

32 Ai fo depa, kale diki tare whırape fóló, kale folosóró ité olerale whinė hó diri kąayóo, uté olerale whinė hó dirikélé kąayóo, yalepó.

33 Téyaletai, Yesu kelalemó, ą taketi sukıtikimó atimané ama hó diri kąanipó.

34 Aténi, atimakó betą diki tare whıne ama fisinimó wuti deyalepó. Atéyale tikimó, ama faķeró wẹitamó mo wẹi kaae suniyóló dorowalepó.

35 Ai alarape depa kelale whıne ama mo kelale alatóro hąķearóló yó male fota, mopó. Ama ai du betere fo diaaokélé mopóló kisipa tirópóló, hąķeamó yó mótu beterepó.

36 Ai yale alarape feata, kale aseşmó i ere fo dokonóturaalu, yalepó. Ai fo i ape.

“Ama diri mo betąkélé kąayaalomeipó,” erapó.

37 Me asere fo i ape.

“Atimané ama tikimó wutiné deyale whı kelené kikéyóló kaae tawaalopó,” erapó.

Yesu kane dolomó mulale fo
(*Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56*)

³⁸ Atéroró, ai ala kemetepa etéyalepó. Ari-matea be whikó Josep akélé Yesuné yó matere whitei, Juda topo whirape kolóló wituraalu, ama tué tiki tiró betere ala hakeamó yó menipó. A Pailat beterepaae fóló, Yesuné tiki tekaai dapóló, wosalepó. Téyalemó, kale Pailat-né apaae téyae depa, ama tiki tokóló só felepó.

³⁹ Mo take dilikitamo Yesu beterepaae fele whi Nikodimas-ró Josep-tamo wusuróné Yesuné tiki tokóló só faai dere ala fea yalepó. Atéroró, betá ni fe mur-ró mepaae felé kèlaa wale qlarape aloes-tamo hosekéro betereitei, Nikodimas-né sóró felepó. Ai qlané seke daleta, 34 kilogram-rópó.

⁴⁰ Atéroró, kale whi tamoné Yesuné tiki sóró felepó. Atéroró doumó mu-laairaalu, *linen* kutimó mepaae felé kèlaa wale qlarape terepeté fóló, Yesuné tiki bopeyalepó. Aita, atima Juda whirape douróturaalu dere ala sya fóló yalepó.

⁴¹ Yesu olerale tiki felekemó, betá kutó erapó. Ai kutó tuamó whi mo betakélé dou erénire, kisi dou wisinaale aleyóló muló beterepó.

⁴² Ti dótóroró kale Juda fake so whi saa nóló betaaire be de ereteiné kale doukélé mo felekemó epa, qla qla taleyóló mulatere be demó ama tiki aimó douralepó.

20

Yesu mulale kane dolo hqlepa kelale fo
(*Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12*)

¹ Atéroró, fula kaae sere be demó hika be teó deteretamo Maktala sokó Maria Yesu mulale dou tópaee felepó. Atéroró kelalemó, a mulóló fokonale kapo fake tukwé fóló, tumó mupa kelalepó.

² Atépa, kale so a Saimon Pitaró Yesuné ama hosaa mole yó matere whi metamo beterepaae sururuyóló fóló duraalu, “Tale atimané mopaae sóró fóló mulaleró da tuénipó,” yalepó.

³ Tétepa, Pitaró kale me whitamó atima betere tiki taaróló, sururu yóló whi dou tópaee felepó.

⁴ Atimaamo wusuró sururuyóló feletei, Pita taaróló kale me whi api fóló, kale dou tómó sóró felepó.

⁵ Atéroró api fóló, hemée deyóló kelalemó, Yesu bopeyóló mulale dei *linen* kuti betá mupa kelalepó. Téyaleitei, a dou dolopaae fenipó.

⁶ Atépa, nalo Saimon Pita sóró woló, kale dou dolopaae fóló kelalemó, mepaae dei kutirape betá molepó.

⁷ Yesuné ama tiki bopeyóló mulale dei *linen* kuti kae mulóo, ama topo boperóló mulale kuti kolokóló kae mulóo epa kelalepó.

⁸ Kale folosóró dou tópaee api sóró fóló, daale whi akélé nalo dou dolopaae dere-pelepó. Dou dolomó ai ere ala kilitu, ama tué tiki tiralepó.

⁹ Yesu a sukóló momó kepaa yaalopóló, asemó ere fo mo dokonalérapóló, kisipa sinipó.

Yesu Maktala sokó Meripaae yó male wale fo

(*Mat 28:9-10, Mak 16:9-11*)

¹⁰ Téró, kale whitamó momó bepaae fe-saae felepó.

¹¹⁻¹² Téyaleitei, kale Maria a dou até belaró daalu, woletu betalepó. Atétu bitu hemée deyóló, kale whi mulale kapo dolopaae kopeyalemó, *enseltamo* mo dei kuti deróló, Yesu mulale tikimó beterepó. Me seké topo mulalepaae betóo, me seké hó eralepaae betóo, erepó.

¹³ Atéru, atimaamoné kale sopaae wose-turaalu, “Ti so-ó, ya noatepa wole du bitu de?” depa, ama duraalu, “Atimané e tetéroróló kaae tare Tale mopaae mulale fel-eró e qlóló qlóló depa du bitupó,” yalepó.

¹⁴ Ai fo yóló, a fetée furaalu kelalemó, Yesu aimó daapa kelaitei, kale soné aita, Yesupóló kisipanipó.

¹⁵ Tépa Yesuné apaae duraalu, “Ti so-ó, ya noatepa wole du bitu de? Ya de keketé kutu bitu de?” yalepó. Ai fo depa, kale soné ama kisipané ai kutó kaae tare whi nisiyóló apaae duraalu, “Doa whi-ó, naaotamo sóró fipata, ti a sene faai dapa, mulale tiki betá epaae yó melaasepé,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, Yesuné apaae “Maria-ó,” depa, a daalepaae fete fóló, Ereimeiki foné fakeyóló duraalu, “Raboni-ó,” yalepó. Ai fo bete feteyóló yó matere whipó.

17 Ai fo depa, Yesuné ɔpaae duraalu, “E ɔalo Aya beterepaae fenipa, naao e tatero ala taalae. ɔtefi fóló, e ɔalo Aya beterepaaekélé, diaaɔ Aya beterepaaekélé, e tetéroló kaae tare Kótó beterepaaekélé, dia tetéroló kaae tare Kótó beterepaaekélé, momó fesaae fulapóló, ɔalo norapepaae ene fae,” yalepó.

18 Atéró, ai kale Maktala be hulua sokó Maria a fóló, ama yó matere whirapepaae duraalu, “Tale ɔalo mo kelalepó,” yóló ama ɔpaae yae yale forapekélé fea atimapaee yalepó.

Yesu ama yó matere whirape beterepaae wale fo

(Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49)

19 Téró, *fula* kaae sere be demó be diki deretamo ama yó matere whirape atima kale Juda topo whirape kolóló wituraalu, atima touróló betó mole be turape kinóló diróló betó molepó. Atéró betó mupa, Yesu atima betó mole tuámó sókó wóló duraalu, “Hosaa muni deyóló dua betere ala dia tuámó mulópóló yae,” yalepó.

20 Ai fo yóló kemetepa, ama naasemó *ikoko* daleteiró fisinimó wuti deyale siritamo atimapaee yó malepó. Atéró, Tale kilituraalu, atima hosaa tuámó doasi hajné sukutere ala mo faayalepó.

21 Atéró, Yesuné atimapaee momó duraalu, “Diaaɔ hosaa muni deyóló mo dua betó muae. ɔalo Ayané e i haepaae wópóló dotonótu yale kaae, ɔalokélé dia fópóló dotonatapó,” yalepó.

22 Atéró, ai fo yóló kemetepa, ama fomo atima tikipaae sókó faróló duraalu, “Dei Kepe Wisi sae.

23 Diaaɔtamo mepaae whiné dowi ala kwia me ɔla meipóló hale kemeratepa, ti Kótónékélé atimané yale dowi ala kwia hale kemeró betepapó. Diaaɔtamo mené yale dowi ala kwia me ɔla meipóló kemeréni hale tapa, ti Kótónékélé atimané dowi ala kwia kemeró bitinipó,” yalepó.

Yesu a Tomas-paae yó male fo

24 Yesuné ama yó matere 12 whirapekó betá ama doi Tomas-tei, Didimas-pó, du betere whi Yesu atima beterepaae

sókó wale sukamó, mepaae yó matere whirapetamo betámó bitinipó.

25 Atéró, kale mepaae ama yó matere whirapené ɔpaae duraalu, “Tale dané mo kelalepó,” yalepó.

Ai fo depa, Tomas-né duraalu, “ɔalotamo ama naasemó *ikoko* dale siri kolóo, *ikoko* dale doloró fisinimó wuti deyale dolotamomó ɔalo naase kesekée falóo initepa, ti diaaɔ dere fo wosóló, mo dapóló ɔalo tué tiki tiraalomeipó,” yalepó.

26 Atéró, *fula* betá kemeyale kilipaae ama yó matere whirape atima momó touróló betale sukamó, Tomas akélé atimatamo betámó beterepó. Atéró, atima tu kinóló betó mupa, Yesu a sókó wóló atimapaee duraalu, “Diaaɔ hosaa muni deyóló mo dua betó muae,” yalepó.

27 Téró Tomas-paae duraalu, “ɔalo naase ipa, naao kolóló, naase kesekée falóo, ɔalo fisinimókélé naao naase dou kesekée falóo ene ape. Téró, mió naao kisipa tamo mutere ala taaróló, tué tiki tirae,” yalepó.

28 Ai fo depa, Tomas-né ɔpaae duraalu, “E tetéroló kaae tare Tale Kótóo,” yalepó.

29 Ai fo depa, Yesuné ɔpaae duraalu, “Naao e mo kelaletéine naao tué tiki tiratapó. Mepaae whi de e kilinirutei, kisipa tiki tiratepa, ti ai so whi atima Kótóné wisiró betepapóló hajné sukutu betaalo ai ape,” yalepó.

30 Atéró, Yesuné ama yó matere whirapetamo bitu, Kótóné eratapóló kisipa yópóló, kelemei alarape mo dekéro eraletei, fea i *buk*-mó asenipó.

31 Tépatei, Yesu so whi tetéroló kaae tare whi Kerisota, Kótóné Naalemapóló tué tiki tirópóló, i alarape fea aseyalepó. Ti ɔta, etei kaae Talepóló, ama doimó yó mótu betere fo fea dosayóló tué tiki tiróturaalu, dia mo ti betere bete sópóló yalepó.

21

Yesuné kelemei ala eróturaalu ya dekéro sale fo

1 Atéró ai alarape kemetepa, Yesuné ama yó matere whirape Taiberius weí fókumó betó mupa, a momó kolópóló, yó male walepó.

² Aimó, Yesuné ama yó matere whi Saimon Pitakélé, Tomas-tei me doi Didimas-kélé, Kaleli hae kwiamó tene Kana be hulua whikó Nataniel-kélé, Sebedi naalema tamokélé, ama yó matere whi me tamokélé, atima fea touróló betó molepó.

³ Atéro bitu, Saimon Pitané atimapaee duraalu, “Ēta, ya sene fulapó,” depa, atimané duraalu, “Dakélé fea faalopó,” yalepó.

Atéro, atima fea nukumó betóló felepó. Téyaletai, ai dilikitamo ya mo betakókélé sinipó.

⁴ Atéro, Yesu a mo hikati wei fókumó daapa kelaletei, ama yó matere whirapené Yesupóló kisipanipó.

⁵ Tétepa, Yesuné atima fo tekeróló duraalu, “Ti naalrape-ó, yakó saleé?” depa, atimané duraalu, “Meipó,” yalepó.

⁶ Tétepa, ama atimapaee duraalu, “Diaaḡ hāleke wa tao sóró, nuku mole turu naase fakeró derae. Até depa, ti mepaae ya saalo ai ape,” yalepó. Ama ai yae dere alatóró yalemó, hāleke wamó ya mo dekéro deyaletikimó seḡené tukaaire mo sunipó.

⁷ Atéro, Yesuné ama hosaa mole yó matere whiné Pitapaae duraalu, “Aita Talepó,” dere fotóró wosóló, Saimon Pitané tómó deratere kuti take sokóló mulaletai kakeróló, weipaae tḡwó derepelepó.

⁸ Atéro, Pita a weimó ālaaté fu betepa, mepaae yó matere whirape atima nukutamo a sya fu betalepó. Atéro, atimané derale hāleke wamó, ya faayóló mupatei, wei fókuró nuku fole tikitamo felekereteiné sḡyóló só fu betalepó. Ai wei fókuró nuku foletikitamo ḡaleta, 90 mita supó.

⁹ Atéro, atima i wei fókumó sókó walemó, aimó si duku betepa kelalepó. Ai duku betere si keletómó ya biliyó mupa kolóo, bred orapekélé mupa kolóo, yalepó.

¹⁰ Atépa, Yesuné atimapaee duraalu, “Diaaḡ mió sale yarape mepaaekó ipaae sóró ape,” yalepó.

¹¹ Atéro, Saimon Pita a nukupaae bitḡ holóló kale hāleke wa wei fókupaae sḡyóló sóró walepó. Aimó dere doakale yarape dosḡayalemó, 153-ró derepó. Hāleke wamó doa atei yarape deyaletai, hāleke wa mo sawa tukó fole alakélé inipó.

¹² Yesuné atimapaee duraalu, “Diā i ḡla naai ape,” yalepó. Téyaletai, ama yó matere whirapené a Talepóló kisipa irutei, atimakó whi betanékélé ya deé? yóló haalaainé wosaaitere kisipa munipó.

¹³ Atéro Yesu a wóló, bred o bularape terekeyóló atimamó malepó. Yarapekélé atétóró yalepó.

¹⁴ Aita, Yesu a sukóló kepaayóló bituraalu, ama yó matere whirapené a kolópóló, tamo dakoróló yó melóló, mió ita, sore dakoróló yó male walepó.

Pitapaae Yesuné ḡpaae hosaa mulé yalefo

¹⁵ Atéro, atima ḡla nóló kemetepa, Yesuné Saimon Pitapaae duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ḡpaae yaala sókó fole alané i whirapené yaala sókó fole ala bosene fale?” depa, ama duraalu, “Tale-ó, ḡpó. Yaḡo yaḡpaae yaala sókó fole alata, naao ai tuḡre ape,” yalepó. Ti fo depa, Yesuné ḡpaae duraalu, “Tépa, ti yaḡo sipsip hupu malerapemó, ḡla wisiyóló melae,” yalepó.

¹⁶ Yesuné kale fo kaae momó duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ḡpaae mo yaala sókó fule?” depa, ama duraalu, “Tale-ó, ḡpó. Yaḡo yaḡpaae yaala sókó fole ala naao ai tuḡre ape,” yalepó. Tétepa, Yesuné ḡpaae duraalu, “Yaḡo sipsip hupurape naao mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

¹⁷ Atéro Yesuné ama kale dere fo kaae sore dakoróló duraalu, “Jon-né naalema Saimon-ó, naao ḡpaae mo yaala sókó fule?” fo sore dakoróló deremó, Pitané ama hosaa tuḡmó seḡe depa duraalu, “Tale-ó, fea ala naao kisipareteiné yaḡo ya yaala sókó fole ala naao tuḡrapó,” Ai fo depa, Yesuné ḡpaae duraalu, “Yaḡo sipsip hupurapemó ḡla mo wisiyóló melae.

¹⁸ Yaḡo yaḡpaae mo i dapa wosae. Take ya kokopei betale sukamóta, kuti naaotei deróló, naao faai kisipa mutere tikipaae fua yalepó. Téyaletai, take nalopaae ya otere yóló betere sukamó, ti naao naase teréḡ faló betepa, naao kuti me whiné deróló, ya hḡre tikipaaetei dapesó faalo ai ape,” yalepó.

¹⁹ Yesuné etei kaae fo yaleteita, Pita ą atéró sukuturaalu, Kótóné ere ala wisi-naale kolópóló, ąakearaalopóló kisipa mutu yalepó. Atéró Yesuné ąpaae duraalu, “Yą ę sya ape,” yalepó.

²⁰ Atéró Pita ą fetée fóló kelalemó, Yesuné ama yaala sókó fale yó matere whi atimaamo sya wou betalepó. Ai whita, take atima ąla nale sukamó, Yesu tikimó tiróló bituraalu, “Tale-ó, yą dópóló eleké deyaaire whi-a, deé?” yóló wosale whipó.

²¹ Atéró, Pitané ai wale whi kolóló Yesu-paae woseturaalu, “Tale-ó, i wale seké ą neyaaloé?” yalepó.

²² Tétepa Yesuné duraalu, “Yąlo kisipané ai whi ątamo bitiré fóló, ę momó fesaae wale sukamó sókó fópóló depa, aita naao yaaire ala meipa, yą ę sya wale ala betą yae,” yalepó.

²³ Yesuné ąpaae atei fo yalemótei, mepaae Keriso no nerapené ai yó matere whi ą sukąalo meipó yalepóló, feapaae deté kwęyóló fakeralepó. Téyaleteti Yesuné ai whi ą sukąalo meipóló ini, ama kisipané ą ąale bitiré fóló ą momó fesaae wale sukamó sókó fópólópó depa, aita Pitapaae naao yaaire ala meipóló yale fomótei yalepó.

²⁴ I yó matere whita me kae mei, i alarape depa kelalepóló so whi feané tué yópóló, ąakearóló aseyaale whipó. Ai sekéné ama kolóló ai yale fo feata, mo dapóló ąané tuęrapó.

²⁵ Yesuné kae kae ala mo dekéró yaleteti, ai alarape fea imó asęnipó. Mo featamo mené asę depa, ti i hae kwia tuąmó, ai fo asęre *buk*-rape mulaaire tiki sųyaalomeipóló kisipa mutapó.

Aposel

Yesu hepen-paae dapesó horale fo

¹ Tiopilus-ó, take yało folosóro aseyałe *buk*-móta, Yesuné yale alaró yó male fótamo fea kaae sóró yó maté fóló, ą hepen bepaae fele sukamó sókó fele fo asę yalepó.

² Yesu ą hepen-paae faai hałe bitu, Deı Kepe Wisiné fotokoratepa, ama dosąae sóró beteró betere *apospel* whırapepaae i alarape yae yóló yó maté felepó.

³ ą doasi dele sale kılıpaae, mo ti dóló sukunale whıteı kepaayóló mo whıtóro beterapóló kisipa yópóló, whı siki tamo 40 be demó kale whırape beterepaae sókó wua du betalepó. Atéturaalu, Kótóné teteróló kaae tare aqmó mole ala etérópóló yó mótu betalepó.

⁴ Atéro betą sukamó ą ama yó matere whırapetamo ọla nuku bitu, etei dirii fo yóló duraalu, “Yało Ayané diámó hałe hamokoróló melaalopó ere ọlamó kisipa mutu, yało diąpaae take yalepó. Ai ọla saasepóló, Jerusalem be taaróló feni, kaae tawóló hałe betae.

⁵ Ti noatepae, Jon-né dią weı hałe maaté tópurótua yaleteti, mió mo felekemó dią Deı Kepe Wisıtamo tópuraało ai ape,” yalepó.

⁶ Téro, atima betámó touróló bitu, atimané ąpaae woseturaalu, “Tale-ó, take dą Israel fake so whıné dąné hae kwia teteróló kaae taru yale kaae, miókélé ai ala yópóló yaaloé?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai ala yaaire be dęró alitamota, diąné kisipa yaaire ala mei, yało Ayané ama teteróló kaae taru, noa kaae ala yaai depa, ti ai be demótóro erótua dapó.

⁸ Téreteı, yało ę etei kaae whıpóló yó matepa diaaę wosale fo Jerusalem be huluapaaekélé, Judia hae kwia kwia-paaekélé, Samaria hae kwiapaaekélé, i hae kwia dene fale dokọ feapaaekélé, yó maté kweyóló mo sųrópóló, yało dią sóró i beteratere ape.” yalepó.

⁹ Ai fo du beteró kemetepa, kale whırapené kele tómótóro Kótóné ą hepen bepaae dapesó horalepó. Atéro atima kese

horótu yóló daae mupa, atimané keletómó kitiki dolomó buó deyałepó.

¹⁰ Téro, atima ó sapaee kese horólu yóló hałe daae mupateı, deı kuti deréli whı tamo sókó wóló atima daae mole demó daane walepó.

¹¹ Atéro kale whırapepaae duraalu, “Kalelı whırape-ó, dią noatepa sapaee kese horótu yóló daae mulu de? Diątamo betepa hepen-paae dapesó horale whı Yesuta, momó fesaae wouraalukélé, atérótóro hepen be taaróló waalo ai ape,” yalepó.

Judas betale sirimó Matiasi sóró betereale fo

¹² Ai fo yóló kılıpaae, kale whırape atima *Olip* du sorokó mole tiki taaróló Jerusalem bepaae fesaayóló felepó. *Olip* du sorokó mole tikiró doasi be hulua Jerusalem betamota saletó mei, kapala asiri fua wua dere tiki kaaepó.

¹³ Atéro fóló, atima betere siki be kepaee holalepó. Ai be kemó Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Alpias naalema Jems, kọlo kọloi whı Saimon, Jems naalema Judas atima atéro beterepó.

¹⁴ Atimatamo Yesuné ama mo nomarapekélé, ama hama Mariakélé, mepaae sorapekélé, touyóló Kótópaae moma dere ala yó tarepó.

¹⁵⁻¹⁶ Atéyale sukamó, 120 Talepaae kisipa tiki tiró betere so whı touró betere tuámó, Pita turukó horóló daalu i fo yalepó. “Yało norape-ó, mo take Deı kepe Wisiné Depitpaae yó matepa ama ere fota, Yesu daai dere whırapepaae eleké deyaaire whı Judas-mó erapó. Atéro asęmó ere fo mió mo ai dokonale ape.

¹⁷ Judas-ta, dą 12 whırapekó dątamo kutó diyópóló, sóró betereale whıpó.

¹⁸ Judas-né dowi ala yóló sale *moniné* ą sinaaire hae dupuralepó. Atéro amateı yale alamó ą képi weı naale tikimó tukó furaalu, haepaae topo fesaayóló doropóló depe fulukó felepó. Até yale hae tiki mepaae whırapené ą दौरaaıraalu, ama dowi ala yóló sale *moniné* dupuralepó.

¹⁹ Jerusalem so whıné Judas atéro sukąlepó dere fo wosóló, atimané be foné

ai hae tiki doi Akeldama mulalepó. Ai fo feteyóló samea sókó fele hae tikipó.

²⁰ Atépa Pitané duraalu, “Ai ala yaalopóló take Sam buk-mó aseýóló muló betere fo i ape.

‘Atei mo ti aluyóló ama bekélé wópu mulópóló yae.’ erapó.

Me fokélé i ape.

‘Ama diyale kutó whiné diyópóló, whi kae sóró beterae,’ erapó.

²¹ Ti fo ereteiné ai seké betale sirimó, whi mekó sóró beteraalopa siépe.

²² Take Jon-né wéi tópurale alimó kaae sóró wóló, Tale Yesutamo da fea betámó kutu beteró, a hepen-paae dapesó fele be demó sókó wale whikó sóró beteranérápó. Atétepa, ti ai seké datamo touyóló Yesu kepaayóló fele fo wisi yó maté kweyaalopó,” yalepó.

²³ Téró atimané tale yaairaaalu, whi tamo Josep ama me doi Barsabas me doi Jasturó Matias-tamo doi mulalepó.

²⁴ Atéro beteró bitu, atima feané Kótópaae moma yóló duraalu, “Tale-ó, da feané mole kisipa tiki naao mo kelerapa, i whi tamokó mé whiné naao kutó dirópóló depa, ti naao dapaae sóró alae.

²⁵ Judas a ama yale alamó dupu saaire tikipaae felepó. Téturaalu ama taaróló fele kutó mé aposel whiné diranépa, ti a betale sirimó bitu dirópóló naao dapaae yó alae,” yalepó.

²⁶ Atéro moma yale kilipaae, atimaa-moné doi muló betere kapó fake wutimó deróló kelé keléróló tukiyalemó, Matiasné doi moletei sókó dorowalepó. Atétepa, a 11 aposel whirapetamo touróló sóró beteralepó.

2

Pentikos be demó Deji Kepe Wisi dotonale fo

¹ Israel so whiné ọla deyóló nukua dere Pentikos be de wapa, atima fea betapaae tourale wóló betó molepó.

² Atéro betó molemó, hapale tétitóró ó samó doasi besé tikiné hu kaae deté dorowóló atima betere tikimó huyóló supa feané wosalepó.

³ Atéyale alanétei, so whi dokómó simi kaae dleta yalepó.

⁴ Tétu, kale Deji Kepe Wisi atima tikipaae atéro bitu wouraaalu, seratepa kae kae be fo yaairaaalu kaae salepó.

⁵ Atéyale sukamó, mepaae kae kae hae kwiamó betó mole Kótó kolóló witu betere Juda fake whirape kapala asiri wóló Jerusalem be huluamó betó molepó.

⁶ Atéro atima besé tikiné hu kaae woseturaalu, so whi mo fea betapaae tourale wóló betó mulu, noa ala dutérópóló sirayalepó. Ti noatepaae, atimané wosalemó, kisipa tiki tiró betere fakerapené kae kae be fo atima dokó feané mo donotóro depa wosalepó.

⁷ Atéteremó doasi siratu duraalu, “I Kaleli whirapetei, dané be fo netéro tué yalerópó?

⁸ Atima dané be fo mo donotóro dere-a, netéro derópó?

⁹ Da Partia whirapekélé, Media whirapekélé, Elam whirapekélé, Mesopotemia whirapekélé, Judia whirapekélé, Kapa-dosia whirapekélé, Pontus whirapekélé, Esia whirapekélé, i betere ape.

¹⁰ Frisia-ró Pampilia whirapetamokélé, Isip-ró Sairin be hulua felekemó tene be Libia whirapetamokélé, Rom bemó wale uké whirapekélé, fea i wóló betó mole ape.

¹¹ Ai wóló tourale so whi mepaae mo Juda fake yóo, mepaae kae faketei, Juda fakené dere ala sya fío, dua dapó. Ai fake tamokélé, Krit whirapekélé, Arabia whirapekélé, dané be foné atimapaae Kótóné kae kae hapólui alarape eralepóló yó mótu betepa, mió dané i wosetere ape,” yalepó.

¹² Atétere alamó, i dosayale be hulua so whiné sira yóló atimasisi duraalu, “I ala yóló kilipaae noa alakó sókó waai derópó,” du betalepó.

¹³ Até du betepatei, mepaae whirapené ai ala do nalóló duraalu, “Aita wain wéi mo dekéro naletikimó topo doturaalu, ai dere ape,” yalepó.

Pitané so whipaae yale fo

¹⁴ Téró Pita a mepaae 11 whirapetamo so whi betó mole kuamó turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “Jerusalem be whiró da mepaae Juda whirapetamo-ó, i yale

alarape bete diapaae hakeróló yaai dapa, mo wisiyóló wosae.

¹⁵ Diaaḡ kisipané i whirape atima *wain* wēi nale tikimó topo doturaalu dapóló de? Diaaḡtamo atei kisipa mutepa, ti mió *wain* wēi nokole suka kele mei, ita hika 9 kilok i ape.

¹⁶ I whirapeta, *wain* wēi nóló dumi, atima ai du betere ala take Kótóné ama kóló whi Joel-né asere fo dokonatapó.

¹⁷ Kótóné duraalu, 'Kemeyaa dere alimó, yaḡo Deḡi Kepe Wisi so whi fea tuapaae wēi kaae sunée deraalopó. Téturaalu, diaaḡ naale senaalenékélé, Kótóné kóló so whiné dere fo kaae yaalopó. Mepaae teó whirapenékélé, nokené kilitu dere kaae yaalopó.

Diḡ mepaae otere serenékélé, noke yaalo ai ape.

¹⁸ Até dere sukamó, Deḡi Kepe Wisi yaḡo kutó diratere so whi fea tuapaae wēi kaae sunée deratepa atimanékélé, yaḡo take eraai dere alaró mió dere alatamo hakearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Atétepa, ó samó so whiné kolóló sira yaaitere alarape yaḡo eraalopó. Atéturaalu i haemókélé me ala yaairemó eratere ala eróo, i hae samea sókó faróló, siró sukulita-mokélé anóo, yaalopó.

²⁰ Ai ala dereteita, Talené ama mo kae ere de doasi tukóló muló betere be de waai teópa, suka bete feteyóló dilikiróo, wéliékélé feteyóló samea alée falóo yaalopó.

²¹ So whi dené Talené doi yóló e tao sae depa, atétere so whi aluyaḡsóró mo tao saalopó,' erapó.

²² Israel whirape-ó, i dere fo wosae. Nasaret be whikó Yesuta, mo hale whi nisiyaḡsóró, so whi feané kolóló sira yaaire alaró kelemei alatamokélé, me ala yaairemó eratere alakélé, fea erópóló, Kótóné a sóró beteró beterapó. Ai alarape feata, ama eratepa diaaḡ kolóló, ai kisipare ape.

²³ Betḡ whiné Yesu eleké deyóló diḡné naase tuamó mulalepó. Atétepa mepaae Talené fo woseni, dowi ala dere whirapené

diḡ tao sóró a filipaare ni tómó sinópóló oleralepó. Atéyale alata, Kótóné ama yaai kisipa mole ala dokonóturaalu erapó.

²⁴ Téyaletēi, ama tiki dou dolomó kēlaa yaḡsóró sukutere alané fotokḡ Kótónéte i aluróo, a mo ti sukāletēi Kótóné momó kepaaróo, yalepó. Ti noatepae, sukutere alané a ši yóló tawaaire mo sunipó.

²⁵ Mo take ai sekémó kisipa mutu, Depit-né i fo aserapó.

'Betere dokḡ fea Tale yaḡo kelepaamó daapa kilitua dapó.

A yaḡo turu naase eró betere tikimó betereteiné e me whiné woreróló só deranénipó.

²⁶ Téreteiné yaḡo hosaa betemó hekesené sukuturaalu, yaḡo kolónékélé, wole fo yóló ama doi sóró horatapó.

Yaḡo tikikélé, take me ala ini, mo wisiyóló betaalopóló kisipa mutu, haḡtamo kaae tawóló i betere ape.

²⁷ Ti noatepae, take waaire alimó yaḡo tiki dou dolomó mupa kēlaa yópóló naao taaraalo meipó.

Téturaalu, naao mo kae beteró betere whi wisinaalené tiki kēlaa yópóló taaraalo meipó.

²⁸ E wisiyóló betaaire tikipaae fópóló, naao tu wisi alerapó. E yaḡtamo betamó betepa, naao haḡ dere ala mo faanótu beterapó,' erapó.

²⁹ Norape-ó, yaḡo diapaae mo i dere ape. Dāné ayarape deté wale whi Depit sukutepa dourale douta, mió i be demókélé haḡe epa kilitu beterapó.

³⁰ Téretei Depit aḡa, Kótóné kóló whi betepa apaae dirii fo yóló duraalu, 'Naao deté faaire naalené detere naalekó betḡ yaḡo betale sirimó teḡteróló kaae tanópóló yaḡo sóró beteraalopó,' erapó.

³¹ Take waaire alimó yaaire ala Depit-né ama kolóló i fo aserapó. 'Kótóné so whi fea teḡteróló kaae tanópóló sóró beteraaire whi Keriso doumó kēlaa yópóló taarēni, kepaaró beterapó,' erapó.

³² Yesu a mo ti sukāletēi, Kótóné momó kepaaró beterapó. Atépa dāta, ai alarape mo depa dāné kelené kelalepóló hakeamó yó maté kotere whirape i ape.

³³ Yesuné ɔla ɔla fea ama tɛtɛróló kaae tanópóló ɔ Alima Kótóné turu naase demó beteralépó. Alimané yóló mulale ɔla Dɛi Kepe Wisi ama naase tuámó mulalépó. Até depa, amamo dapaae erale ala mió diɛné kolóo, wosókélé yóo, yalépó.

³⁴ Depit ɔta hepen-paae fenitei, take waaire alimó yaaire alamó kisipa mutu i fo yalépó.

‘Talené yaɔo Talepaae duraalu, “Ya yaɔo turu naase demó betae.

³⁵ Naaó bóe whɛrape ya aɔmó bitu, atima belei aɔraaire ala yaɔotei eraalopa, haɔle kaae tawóló betae,” yalépó.

³⁶ Tɛrapa, Israel fake so whɛ-ó, diɛ i dere fo mo wosae. Diɛné ai filipaa ni tómó ol-eróló dale whɛ Yesutóró Kótóné ɔ kepaaróló da fea tɛtɛróló kaae tanópóló topo whɛkélé, Talekélé, ai sóró beteraale ape,” yalépó.

Mo dekeró so whɛ kisipa feteyóló wɛi tópuale fo

³⁷ Pitané atéro dere foné ai wóló touró betere so whɛné hosaamó mo sepake kaaené tikalépó. Téturaalu, Pitaró mepaae *apospel* whɛrapetamopaae woseturaalu, “Norape-ó, mió dané noa alakó yaaloé?” yalépó.

³⁸ Ti fo depa, Pitané atimapaee duraalu, “Diɛ dokɔ feané dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló betepa, Yesu Kerisoné doimó wɛi tópurópóló yae. Atétepata, ti Tale Kótóné naao yale dowi kwia kemeróló, ama Dɛi Kepe Wisi diɛ haɔle melaalo ai ape.

³⁹ Kótóné ama eraalopóló ere fo mo dokonóturaalu, ‘Diɛkélé, diɛné naalerapekélé, be saletómó wale so whɛkélé, mepaae Kótóné ɔ beterepaae apé dere fo wosóló wale so whɛkélé, fea ai ɔla mo saalopó,’ erapó.

⁴⁰ Pitané ai fotamo mepaae forape olekeyóló fotokɔiné duraalu, “Mió i alimó betere so whɛné du betere dowi alané diɛ felekemó, ai doratapa mo wisiyóló kaae tawae,” yalépó.

⁴¹ Atéyale sukamó Pitané yó matere fo wosóló 3000 so whɛ dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa wɛi tópuralépó. Atima atéro wóló take betere Keriso faketamo toune walepó.

So whɛ mo betɔ kisipa muóló betale fo

⁴² Téro, ai so whɛ atima *apospel* whɛrapené yó matere fo mo wisiyóló wosóo, atima hamomatamo mo betɔ tué muóló u tao su i tao su dere ala yóo, ɔlakélé betámó nóo, Kótópaae moma dere alakélé betámó yóo, du betalépó.

⁴³ Kale *apospel* whɛrapené so whɛné kolóló sira yópóló eratere alarapekélé, kelemei alarapekélé, me ala yaairemó eratere alarapekélé depa, so whɛné kolóló duraalu, Ita, Kótónétei eratapóló, winé sukutu betalépó.

⁴⁴ Talepaae tué tiki tiró betere so whɛrape fea touróló betɔ kisipa mutu, atimané ɔla ɔla mepaae yaɔare so whɛ tao saalopóló fo dokalépó.

⁴⁵ Atéro, atimané mepaae ɔla ɔlaró haetamo dotonóló *moni* sóró mepaae yaɔare so whɛ malepó.

⁴⁶ Tétu, be dɛtere dokɔ atima mo fea momatere be belamó tourɔletatóró yó tarepó. Atima hosaa tuámó hainé sukutere ala mulu, hɛkesetamo atima fea me féli mené bemó ɔla nuku, me féli mené bemó ɔla nuku dua yalépó.

⁴⁷ Até duraalu, Talené doi sóró horaté fu betepa, mo so whɛné kolóló, aita mo donoi ala dapóló dukirótu beterepó. Ai ala du betepa, so whɛ aluyaɔsóró Talené tao sóró Keriso so whɛtamo Kótónétei betere dokɔ touróló sóró beteraté fu betalépó.

3

Hɔleke dore whɛ wisirale fo

¹ Betɔ sukamó, Pitaró Jon-tamo Talepaae moma yaairaalu tukóló muló betere sukakelemó, kuluka 3 *kilok* moma dere bepaae fu betalépó.

² Atéro felemó, take hamané depemóte i hó naase dowi whɛ ai be bopéro betere tipi tɔ sókó walemó beteraai beleyóló fu betalépó. Ai sekéta, momatere bepaae fua wua dere so whɛpaae *monikó* kema yópóló, suka fea whɛrapené beleyóló mulaleta du betalépó. Ai whɛ beteraleta du betale tikita, mo kelaalo Kokɔi tipi tɔpóló doi mulapó.

³ Kale whɛ atéro sóró fóló betero beterepó, Pitaró Jon-tamo moma ene faai fupa, atimaamopaae *moni* kema yalépó.

⁴ Atétepa, kale whi tamoné a kelené kikéro kaae taru Pitané aapaae duraalu, “Naao damo kelae,” yalepó.

⁵ Ti fo depa, kale whiné amó me olakó melaaitere nisiyóló kelené atimaamo kaae tarepó.

⁶ Atépa, Pitané duraalu, “Naao ai kemateré ɔla *silpa moni* ó *kold moni* ɛ tanitei, yalo tare ɔla betá ya i matere ape. Nasaret whikó Yesu Kerisoné doimó i dapa, ya turukó holóló kweyae,” yalepó.

⁷ Ai fo yóló, Pitané kale whiné turu naasemó taosóro turukó horóló daaralepó. Até deretamotóro ama dore hóró hó kelepetamo fotokó buóló wisiyalepó.

⁸ Atéro, ai seké a tuó horóló kweyaai kaae sóro, Pitaró Jon-tamo atima fea moma dere be belamó kutu betalepó. Atéro aimó a tuó holóló taaeta deté kuturaalu, Talené doi hale sóro horaté kweyalepó.

⁹ Aimó touró betere so whi feané kale whiné Kótóné doi sóro horaté kotere ala kelalepó.

¹⁰ Atétepa, i whita momateré be bopére tipí kelaalo kokore tu sókó walemó bitu *moni* kema dua yaletei, netéro wisiyalerópóló siratu betalepó.

Moma dere bemó Pitané Talené fo yó maletei

¹¹ Téro, kale whiné Pitaró Jon-tamo apuó tapa kelaai so whi mo fea, Solomon-né doi mole be belapaae tourale wóló daae muluraalu, siratu betalepó.

¹² Pitané ai ala kolóló, atimapaae duraalu, “Ti Israel so whi-ó, noatepa diá i ere alamá siratu bitute? Diaaɔ tuéné ita, damoné fotokóné ó Kótóné ala damoné eró tareteiné wisiralepóló de?”

¹³ Abraham, Aisak, Jekop atimané Kótóta me kae mei, dané ayarapené Kótókélé mo betatórótípó. Ai Kótóné ama kutó diratere whi Yesu tao sóro doi mo doasi mulalepó. Ai ala ere whitei, diané a mo ti dóló sukunaaire whirapené naasepaae mulópóló Pailat-paae melale felepó. Tétepa, Pailat-né ai whi me dowi ala munipó depatei diaaɔ aapaae duraalu, fópóló doteyaɔse yalepó.

¹⁴ Mo kae betero betere donoi ala dere whi wisinaaletei diaaɔ hóróo, whi dupa

dipula betero betere whi diapaae dotonae yoo, yalepó.

¹⁵ Aa, mo ti betere bete kaarale whitei, diané dóló sukunalepó. Téyaletei, Kótóné momó kepaaró betera pó. Ai alarape feata, dané keletómó mo yalepó.

¹⁶ Hó naase dopa diá feané kilitu betere whita, damo Yesupaae tué tiki tiró betere alané a wisiralepó. Ai tué tiki tiratere alata, Yesuné damopaae matepa, ama doiné i whi mo ti wisiró betereitei mió diaaɔ ai kelere ape.

¹⁷ Norape-ó, yalo mo i dere ape. Diánakélé, diaaɔ topo whirapené yale kaae, Yesu Tale Kótóné sóro betero betere whipóló tué muni yale ala dané tuérapó.

¹⁸ Tépatei ai yale alata, mo take Kótóné ama kóló whirape feané ama sóro betero betere whi Keriso doasi dele saalopó ere fo Kótóné mo ai dokonó betere ape.

¹⁹ Térapa, du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae ape. Atetepa, ti Kótóné ama feléyóló betere ala wisi diá tuapaae eraalo.

²⁰ Kótóné ama so whi fea tetéroló kaae tanópóló sóro betero betere whi diá beterepaae dotonaalopa, kaae tawae. Ti ai whita, mo taketitei diá tao sópóló sóro betero betere whi Yesu ai ape.

²¹ Ai sekéta, Kótóné kae betero betere kóló whirapepaae ere fo dokonóturaalu, Talené i haemó ere alarape momó wisiróló kisi aleraaire be de sókó wópóló kaae tarapó. Ai be de teópa, ti a hepen-mó hale kaae tawóló betera pó.

²² Moses-nékélé, i fo aserapó.

‘Tale Kótóné diámó kisipa mutu, diákóitei ama fo eratere kóló whi sóro beteraalo ai ape. Téyaalopa, ai sekéné ama dere fo fea wosóló sya fae.

²³ Kótóné sóro beteraaire ama kóló whiné dere fo diá mepaae whiné wosóló sya fenitepa, ti atétere whi Talené ama so whitamo touyóló betaqsóro sókó sóro kae beteraalopó, erapó.

²⁴ Samuel betale alimó kaae sóro bitiré wale kóló whirapené deté wale fota, mió i alimó du betere alarapemó kisipa mutu erapó.

²⁵ Kótóné ama kóló wh̄irapené ere foró Talené ama i ala eraalopóló ere dirii fotamo dokonóturaalu, dīapaaetóro mo eraalopó. Mo take Kótóné Abraham-paae i fo yalepó.

‘Naao deté faaire naalerapekó bet̄a wh̄ipaae yālo eraterere wisi alané i haemó betó mole so wh̄i mo fea wisiraalopó,’ erapó.

²⁶ Ai ere fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama kutó diraterere wh̄i Yesu Keriso sóro beteralepó. Atéroró, a dīa Israel fake so wh̄ipi tao sóro wisiraai kisipa mutu, dīa beterepaae dotonalepó. Dīa dokó feané du betere dowi ala taaróló t̄u wisipaae f̄ópóló, ai sekéné amatei diaaó kisipa tiki feteraalopó,” yalepó.

4

Jon-ró Pitamo dipula beterale fo

¹ Téró, Pitaró Jon-tamo kale fo wisi so wh̄ipaae yó mótu betepa, mepaae momatere be kaae tare diki tare wh̄irapené topo wh̄ikélé, Sadyusi wh̄irapekélé, so wh̄imó Talepaae momaratere wh̄irapekélé, fea atimaamo beterepaae walepó.

² Atima atéroró betó mupa, Pitaró Jon-tamoné fo yó mótu duraalu, Yesu mo ti sukaletei momó kepaayóló beteralepó. Térapa, Yesupaae tué tiki tiraterere so wh̄ikélé kepaayóló betaalopóló yó mótu beterepó. Atéroró yó mótu betepa, kale wh̄irape atima dei tué muóló fopaae bualepó.

³ Atéturaalu, ai kale wh̄irapené atimaamo tawóló fo tokóló só deraai yaletei be diki depa, h̄ika yaairaalu dilikitamo atimaamo *dipula* sóro beteralepó.

⁴ Téyaletei, atimaamoné yó male fo wosóló so wh̄i fea Talepaae kisipa tiki tiralepó. Atéyale wh̄irape maaté dos̄ayóló touróturaalu, 5000-rópó.

⁵ Téró h̄ika be detepa, topo wh̄iraperó Moses-né as̄ere fo yó matere wh̄irapetamokélé, Juda wh̄i disirapekélé, fea Jerusalem bepaee tour̄ale walepó.

⁶ Atétepa, atimatamo so wh̄imó momaratere wh̄irapené topo wh̄i Anas-kélé, Kaiapas-kélé, Jon-kélé, Aleksandakélé, so

wh̄imó momaratere mepaae wh̄irapekélé fea wóló touró beterepó.

⁷ Atéroró, Pitaró Jon-tamo dape sóro ai wh̄irapené atimaamopaae woseturaalu. “Ai ala yópóló diaamo né sóro beteraleé? ó né doimó diaamoné ai ala du bitute?” yalepó.

⁸⁻⁹ Tétepa, Dēi Kepe Pita tuamó faayóló şeratepa atimapaee tokó mótu duraalu, “Dīa so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄iraperó wh̄i disirapetamo-ó, dīané d̄amopaae ai wosetere fota, kale hó dore wh̄i kolené sukuturaalu wisirale alamó de?”

¹⁰ Tétamo depa, ti dīané kélé, Israel so wh̄i feanékélé, wosaasepóló h̄akearóló i dere ape. Dīané Nasaret wh̄ikó Yesu Keriso filipaare ni tómó oleróló mo ti dóló sukunaletei, Kótóné a momó kepaaralepó. Atéyale sekéné doimó, d̄amoné wisi erale hó dore wh̄i i daale ape.

¹¹ Yesuta, as̄emó ere foné duraalu, ‘Dīa be t̄etere wh̄irapené dopa taae falaterere kapo faketei, be hulua eleké alée felepó,’ erapó.

¹² Dā aluyaşsóro tao saaire wh̄i me kae mo bitinipó. Yesuné doimó bet̄a dā so wh̄i fea mo wisiyóló betenérápó,” yalepó.

¹³ Atéroró, kale wh̄irapené kelalemó, Pitaró Jon-tamo wikélé ini fo mo halaainé du beterepó. Atéroró dere fo woseturaalu, i wh̄i tamota me *skul*-kélé iniretei, dere fo mo fosó fosó dapóló siratu betalepó. Tétu atimaamo Yesutamo kw̄eyale wh̄i tamopóló kisipa yalepó.

¹⁴ Téyaletei, Pitaró Jon-tamoné hó dopa wisirale wh̄ikélé atima touró betere tikimó daaleteiné u kale wh̄irape atimané me fo yaaire t̄u mei depa taaralepó.

¹⁵ Atétepa, Pitaró Jon-tamo kapala asiri belapaae h̄okó deróló, ai wh̄irape atima fo k̄elaaralepó.

¹⁶ Atéroró, k̄elaaróló duraalu, “Atimaamopaae d̄ané noa alakó eraaloé? Jerusalem bemó betó mole so wh̄i feané atimaamoné kelemei ala eraletei, kolóló k̄elo tuérápó. Téreteiné d̄ané ai ala hiróló kapala fo enénipó.

¹⁷ Tépaitei, i fo so wh̄ipaae deté fóló fakeraşsóro atimaamopaae dirii fo yóló mulaalopó. Ai Yesuné doimó so wh̄ipaae fo yó melaşse yaalopa, siépe,” yalepó.

18 Atimapi atéro fo dokoló, kale whi tamo momó bepaee ape yóló duraalu, Yesuné doimó mepaae dere alaraperó ama fo yó maté kotere alatamo momó kae yaose yóló fo mulalepó.

19 Ti fo depa, Pitaró Jon-tamoné duraalu, “Diñané kisipané ðamo diaaø dere fo wosóló sya furaalu, Kótóné fo sya fo-letei taalatepa, Kótóné keletómó wisiréro diñáñéte i tale yae.

20 Ti ðané kelené kelale alaró wosale fotamo yó materetei, mo taaranénipó,” yalepó.

21 Tétepa, kale whirapené Pitaró Jon-tamopaae mepaae wiratere fo take yale tó mó beleróló yóló, atimaamo fópóló doteyalepó. Atimaamopaae mepaae sekei ala eraai yaletei, bete atima kóló kóló depa taaralepó. Ti noa betené mei, so whi feané atimaamoné erale alamó Talené doi sóró horatere kilituraalu, atima wi depa fópóló doteyalepó.

22 Ti noatepae, i kelemei ala eróló wisirale whita, hó doyóló betepa ba fo whi siki tamokélé bosenée falapó.

Talepaae kisipa tiró betere whiné moma dere fo

23 Atéro Pitaró Jon-tamo fópóló sókó daalatepa, atimaamo mepaae Keriso so whi betere tikipaae felepó. Atéro fóló bitu, so whimó momatere topo whiraperó whi disirapetamoné atimaamopaae yale forape fea atimapaae du betalepó.

24 Atétepa, Keriso so whiné ai fo woseturaalu, atima fea touyóló fo fake yóló Kótópaae doa kée yóló moma yalepó. Atéro duraalu, “Kótó-ó, yaða doasi Tale bitu, ɔla ɔla fea naaotóró kaaróló teteteróló kaae tarapó. Tale-ó, i haekélé, ó sækélé, wei kɛlakélé, ai sore ɔla tuamó betere ɔlaró ere ɔlatamokélé fea naaotóró alerapó.

25 Naao De i Kepe Wisiné naao kutó diratere whi ðané aya Depit tuapaae suratepa, ama kólómó ere fo i ape.

‘Hae kwia dokómó betó mole so whi noatepa fopaae buóló dei kisipa mutu betere?

Juda fake so whikélé me bete muni-patei noatepa atima kikiti fo dokotu betere?

26 I hae kwia teteteróló kaae tare topo whirape atima bóe daai siki siki yóo, mepaae Juda fake teteteróló kaae tare topo whirapekélé fea betapaae tourale wóló, Taletamo bóe dóo, so whi teteteróló kaae tanópóló, Talené sóró betero betere whitamokélé bóe daai donoróo, erapó, yalepó.

27 Ti ai ere fo mo dokonalepó. Kale Herotró Pontias Pailat-tamonékélé, Juda meire fake so whinékélé, Israel so whinékélé, naao kutó dirópóló sóró betero betere whi wisinaale Yesutamo bóe dóló só deraai, doasi Jerusalem bepaee tourale walepó.

28 Atéyaleteita, atima tuéné kaayóló dere nisiyalemó, ai yale alarape fea Tale naao fotokóné eraalopóló, take ere fo mo dokonóló ai yale ape.

29 Tétepa Tale-ó, mió atimané naao kutó diratere whirape susupui ala eraairaaalu wiréli fo du beterapa, naao tué muae. Atétu betere tuamó ða wikélé ini, mo halaaíné daalu, naao fo betá yó mótu beterópóló halaa i ala ðapaae erae.

30 Naao mo kae betero betere kutó diratere whi Yesuné doimó kisi daae mole so whi wisiróturaalu, kelemei alaraperó doasi sira yaaire alatamo eraaire fotokó naao ðapaae erae,” yalepó.

31 Atima ai moma yóló kemerateretamo, atima betó mole be tao sóró woreralepó. Atéturaalu, De i Kepe Wisiné atima mo suratepa, so whipaae Kótóné fo mo halaaíné diriyóló yó mótu betalepó.

Keriso so whi u taosu i taosu yale fo

32 Kale Keriso so whi atima fea ne no aoyóló bitu, mo wisi kisipa betatóró muóló beterepó. Atéru, atimané mole ɔla ɔla fea ekeleyóló sini, yaðare so whikélé tao sua yalepó.

33 Kale aposel whirapené Tale Yesu mo ti sukaletei, momó kepaayóló beterepóló yó matere fota, Kótóné ama fotokótamo yó melaté kutu betalepó. Atima atétu betepa, Kótóné kólené sukuturaalu, hale tao sere ala atima feapaae eraleteiné mo haítamo dua beterepó.

34-35 Ai ala iru, atima tuamó me so ó whikó ɔla ɔla yaða dere ala mo inipó. Atima tuamóte i, hae tiki tare whiné ama

hae dotonóló *moni* sóo, be tēne whīné ama be dotonóló *moni* sóo, yóló ai *moni* kale *apospel* whīrapené naase tuámó mulótua yalepó. Ai *monita*, mepaae ọla ọla yaṣare so whīmó terekeyóló ọliróló mótua yalepó.

³⁶ Lipai fake whīkó Saiprus be whī ama doi Josep beterepó. Ai sekéta, *apospel* whīrapené Banabas doi mulalepó. Ai doiné beteta, so whīné hosaa dirirótu ketekẹ bulóló fotokoraterere whīpó doi mulalepó.

³⁷ Ai whī Banabas-nékélé, ama hae kwia dotonóló *moni* sóró, ai *moni* ti *apospel* whīrapené naase tuámó mulalepó.

5

Ananias-ró Sapairatamopaae erale ala

¹ Téro me etéyalepó. Whī betāne ama doi Ananias beterepó. Ai sekéro soma Sapairatamo atimaamoné hae kwia dotonóló *moni* salepó.

² Atéro sale *moni* mepaae soma atimaamo saairaalu fo deyóló, bukó mulóló, mepaae ti kale *apospel* whīrapepaae male felepó.

³ Atétepa, Pitané ọpaae duraalu, “Ananias-ó, Satan ya tuámó bitu, Deḡ Kepe Wisipaae kapala fo noatepa yaleé? Naao hae dupu yale *moni* mepaae ya saairaalu bukó mulóló, i sóró waleteti hītipó deretei, kapala fo ai dere ape.

⁴ Hae kwia dotonaaai haḡe mupa, ti naao haetóro molepó. Dotonóló sale *moni*-kélé, ti naao *moni*-tórótípó. Tétu, *moni* mepaae diaamo saairaalu, dekée sóró mepaae maaté Talepaae male waletiekélé wisirapó. Tépateti, naao dowi kisipa sóró yale kapala fota, mo whīpaae ini, Kótópaateti ai ere ape,” yalepó.

⁵ Atéro dere fo kale whī Ananias-né woseturaalu, Pita daalemó haepaae muni doropóló, mo ti sukalepó. Mepaae so whīné até yalepó dere fo woseturaalu, atima wió du betalepó.

⁶ Tétepa, mepaae kokopei whīrape wóló kale whīné tiki kutiné bopéyóló dourale felepó.

⁷ Atéro, sore sukakele kemeyóló ai kīlipaae soma Sapaira ama whīpaae erale

ala tuéni, mokọleyaa yóló Pita beterepó sókó walepó.

⁸ Atéro daapa, Pitané kale sopaae woseturaalu, “Naao whī diaamoné hae dupu yale *moni* i hītié?” yalepó. Tétepa, kale soné duraalu, “Épó. Saleteti, aitóroti hītipó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Pitané ọpaae duraalu, “Noatepa naao whī diaamo fo dokóló, Tal-ené Deḡ Kepe Wisipaae kapala fo yóló, kaae kelaai dilikaleé? Atei ala yalemó, naao whī dourale fele whīrape wóló tu sókó walemó ai daae mole ape. Atimané yaḡélé, atéro sóró fóló dourale faalopó,” yalepó.

¹⁰ Téyalemó, mo ai fapotóro kale so Pita daale tikimó haepaae muni doropóló sukalepó. Atétepa, kale whīrapené kelalemó mo ti sukupa sóró fóló, ama oma dourale tikimó ọkélé titiróló bulalepó.

¹¹ Até yalepó dere fo, Keriso so whīró ai fo wosale so whītamo doasi winé sukutu betalepó.

Aposel whīrapené kelemei alarape erale fo

¹² Téro kale *apospel* whīrapené kae kae kelemei alaró so whīné kolóló sira yaaire alatamo, so whī betó mole tuámó erótu betalepó. Talepaae tué tiró betere so whī Solomon-né aleyale be tokweimó touróló bitua yalepó.

¹³ Mepaae so whīné Keriso so whīné dere ala kolóló, atima dere ala mo kokorapó yóló dukirótu betaleteti, atima ai so whītamo touyóló betaalo witu betalepó.

¹⁴ Tépateti, sokélé, whīkélé, Talepaae tué tiki tiróló take betere Keriso faketaamo touraleta yaletikimó Keriso so whī fakeraté felepó.

¹⁵ Atétere alamó, mepaae hepo daae mole so whīrape sepelewa yóló wóló, Pita ọ fua wua dere tumó besekẹ tómó mulótua yalepó. Ti aita, Pita fua wua duraalu, ama suka asoné mepaae whī wisirópóló kisipa muturaalu, dua yalepó.

¹⁶ Jerusalem be bopéroló tẹ mole be huarapemó betó mole so whī fea Jerusalem bepaae tourale walepó. Atéro wouraalu, mepaae hepo daale so whīkélé, dowi keperapené doasi susupu mótu betere so

whĭkélé, mo fea beleyóló wapa wisirótua yalepó.

Aposel whĭrape susupuróló dipula beteraletei

¹⁷ So whĭmó momaratere topo whĭró mepaae Sadyusi fakekó i sekéné ama fulumu whĭrapetamoné *apospel* whĭrapené dere alamó atimatamo dei fopaae bualepó.

¹⁸ Atéturaalu, kale *apospel* whĭrape *dipula* sóró beteralepó.

¹⁹ Téyalemó, dilikitamo Talené ama *ensel* wóló, ai *dipula* be tų tukĭyóló kale *apospel* whĭrape belapaae dapesó derepelepó.

²⁰ Atéro duraalu, “Dią fóló momatere be belamó daalu, so whĭpaae mió wosetere kisi fo wisi etérópóló yó melaai fae,” yalepó.

²¹ Téró hĭka be deĥepa, *ensel*-né yale fo wosóló, momatere be belamó daalu, so whĭpaae Talené fo kaae sóró yó malepó.

Atéyale ĩlipaae so whĭmó momaratere topo whĭró, ama fulumu whĭrapetamoné kale fo tokóló taletere whĭrapepaae ape yó faralepó. Ai whĭrapeta, Israel whĭ disirape atimatórótípó. Ai fakerape fea wóló, mepaae diki tare whĭrapepaae *dipula* bepaae fóló, kale *apospel* whĭrape dape sene fae yóló dotonalepó.

²² Tétepa, fóló kelalemó, kale *apospel* whĭrape *dipula* bemó bitinipa kelalepó. Atépa yaai dapóló atima momó fesaae walepó.

²³ Atéro atimapaae duraalu, “*Dipula* be tųta, dané kinale alatóró epa kelalepó. Téró, tų kaae tare diki tare whĭrape atimakélé, kale tikimótóro daae molepó. Atépa, dą tų tukĭyóló kelalemó, atima bitinipó,” yalepó.

²⁴ *Dipula* be kaae tare diki tare whĭrapené topo whĭró so whĭmó momaratere whĭrapené topo whĭtamóné ai dere fo woseturaalu, ai *apospel* whĭrape-a, noa yalerópóló atima tuę teketu betalepó.

²⁵ Atétu beteremó, whĭ betą wóló duraalu, “Wosae, diąné *dipula* beterales whĭrapeta, u momatere be belamó daalu, so whĭpaae fo yó mótu betere ape,” yalepó.

²⁶ Ai fo depa, diki tare whĭrapené topo whĭró ama diki tare whĭrapetamo fóló, kale *apospel* whĭrape tawóló sóró walepó.

Atéro, dapesó wouraalu, hoko sĭyóló só ani, naamei alané dapesó walepó. Ti noatepae, so whĭné kapo duné atima siriyóló daqsóro wi yalepó.

²⁷ Atéro kale whĭrape dapesó fóló, fo tokóló taletere whĭrape betó mole tikimó daalalepó. Atéyaleteita, moma dere topo whĭné wosetere fo yóló taleyópóló yalepó.

²⁸ Téró, kale so whĭmó momaratere topo whĭné *apospel* whĭrapepaae duraalu, “Dané diąpaae ai whĭ Yesuné doimó momó kae yó melaose yóló fo mulalepó. Téyaletei, diąné yó mótu betale fo i Jerusalem be hulua so whĭ mo feané wosalepó. Diaaq ai dere alané Yesu sukópóló daleteimó, dąpaae kwia tokó melópólópó yóló kisipa mutu du bitu de?” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Pitaró mepaae *apospel* whĭrapetamoné tokó melótu duraalu, “Mo whĭné fo sya furaalu, Kótóné fo yó matere ala taarénipó. Kótóné ama yae dere ala betą mo eranérapó.

³⁰ Diaaq ni tó mó oleróló dale whĭ Yesu dou dolomó mupa, dané ayarapéné Kótóné momó sóró ai kepaaró betere ape.

³¹ Tale Kótóné ą kepaaróló ama turu naase demó doasi Topo whĭ beteróo, dą aluyaqsóro tao saaire whĭkélé sóró beteróo, erapó. Ti aita noa ala yópóló ini, Israel so whĭ dowi ala taaróló tuę tiki feteyóló wópóló erapó. Ai ala depa, ti dané yale dowi alamó saaire kwia Kótóné tokóló alu eranérapó.

³² Ai yale alarape fea dané kelené kolóló mepaae so whĭpaae yó melótu beterapó. Ti atétere kaae Deĭ Kepe Wisinékélé, dané dere fo kwia tao sóró erótu beterapó. Mepaae so whĭ Kótóné fo wosóló aomó sukóló betepa, atétere so whĭpaae ama Deĭ Kepe Wisi take meló beterapó,” yalepó.

³³ Kale fo tokóló taletere whĭrapené i dere fo woseturaalu, atima mó doakale fopaae buóló kale *apospel* whĭrape mo ti daai kisipa mualepó.

³⁴ Até du betepatei, ai tuámó Farisi whĭkó betą ama doi Kamaliel beterepó. Ai seké ąta, Moses-né asere fo diriyóló tuęru yó matepa, so whĭ feané ama dere fo mo wisiyóló wosetua dapó. ą atére alamó ama doi doasi mulapó. Ai whĭ kale fo taleratere

whirape betó mole kuamó turukó holóló duraalu, “Ai whirape belapaae kapala asiri doropópóló yae,” yalepó.

³⁵ Atéró, kale whirapepaae duraalu, “Israël fake whirape-ó, diñané ai whirapepaae eraai kisipa mutu betere ala hapale kilitaróló ini, tuépi tekeyae.

³⁶ Ti noa betené dumitei, i ere alamó ða wisiyóló kisipa saalopó. Take bitiré wale alimó, whi betá Teudas-né duraalu, ðta hãle whi meipó. Tëteróló kaae tanópóló sóró daaló betere whipó depa, mepaae 400 whirape atamo toune walepó. Téyaletei, bóe dale sukamó atimané atei dupa, ama bóe belerãle fele whirape dapo dapo yalepó. Téturaalu, ama yaai kisipa muale ala alu yalepó.

³⁷ Atéyale kilipaae *Gavman* whirapené so whi doi siré kwëyale sukamó Kaleli whikó Judas-né i ala yalepó. Mepaae whirape hosaa diriróló hajraté kwëyóló duraalu, ‘Ða *Gavman*-tamo bóe ðele faalopó. Atéró atima dóló torokó faróló, atima betale sirimó ðané tëteróló kaae tawaalopó,’ yalepó. Téyaletei, *Gavman* whiné kale seké atei delemó, atima whirape botokó dapo dapo yalepó.

³⁸ Atérãpa, mió i du betere alamókélé yãlo kisipa mole fo betá diãpaae i dapa, wosae. I whirapepaae me ala eréni, hãle fópóló dotëyae. Atimané take nalopaae yaai dere alamó kisipa mutu, mió ai du betere alatamo mo whiné kisipa mole ala yaai depa, ti doyóló haepaae derepaalopó.

³⁹ Tëni, i dere alatamo Tale Kótó tuãmó kaayóló wapa, ti diaaã atima dere ala sesé enénipó. Ai alatamo depa, ti Kótótamotei bóe du beterapóló diãnétei kãae kolóló kisipa yaalopó,” yalepó.

⁴⁰ Kale sekéné dere fo mepaae whirapené wosóló, téyaalopóló kisipa mualepó. Atima ai fo yóló kilipaae kale *apospel* whirape momó bepaae holae yóló, halika tikiné fokosoi ala yalepó. Atétu beteró, atimapaae fo mulóló duraalu, “Yesuné doimó diãné fo momó kae yó melaõse,” yóló fópóló dotonalepó.

⁴¹ Téró, kale *apospel* whirape atima ai whirape betere tiki taaróló felepó. Atéró atimasisi duraalu, “Yesuné doimó ða

halika tikiné fokosó sóró susupu eratere alakélé, hale seratere alakélé, erópóló Kótóné amatei, ða dosãae sóró beteralepó. Ama ai ala eró betereteita, sekëi alarape ðané mo sumó belenëpa erapóló,” atima hëkesené sukuté felepó.

⁴² Atéró, atima betere dokõ momatere be belamókélé, be dokõ dokõkélé, Yesu Keriso ð etei kaae whipóló so whipaae hãkeamó kale fo wisi hãle yó maté fu betalepó.

6

Wëikeró whirape sóró beterale fo

¹ Atéyale sukamó, Talepaae tué tiratere whirape mo dekéró faketé felepó. Até duraalu, aimó betó mole Krik fo bole Juda whirapené Hibru fo bole Juda whirapepaae ðla taleturaalu, wisiyóló ðli dumipóló alale su betalepó. Atéró duraalu, ðia Hibru fo bole wulia sorapemó betere dokõ fea nokole ðla sumó ðliróló móturaalu, ða Krik be fo bole wulia sorapemó meni dere-a, noatepa de yalepó.

² Atétepa, kale 12 *apospel* whirapené mepaae Keriso so whirape feapaae tourãle ape yóló touró betepa duraalu, “Nokole ðla tale yóló ðliratere kutó diaai, Kótóné fo yó matere ala sisópaae erateretei wisinipó.

³ Tërãpa, norape-ó, ðia tuãmó betó mole whirapekó fopeyóló, Ðei Kepe Wisi fãanu fosó fosói kisipa mole wëikeró whirapekó sóró beterae. Atétepata, ti ai kutó atimané tëteróló kaae tawópóló atimané naase tuãmó mulaalopó.

⁴ Atéróló ðané diyaaire kutóta, ti so whi tao suraalu moma dere ala yóo, Tale Kótóné fo yó melatere ala yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁵ Atéró ai whirapené dere fo so whi feané wosóló mo wisirapóló kisipa mualepó. Atéró so whi feané fopeyóló, Stipen sóró beteralepó. Ai sekëta, Ðei Kepe Wisi fãanu tué tiki tiró betere whipó. Atéró sóró beterale whirape ti etérópó. Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, Antiok be whikó Nikolas atima atéró sóró beteralepó. Nikolas atã Juda whi meitei, Juda whirapené dere ala sya fu betere whipó.

⁶ Téró, kale so whiné ai whirape dapesó fóló *apotel* whirapené naase tuámó mulalepó. Atétepa, ai whirapené atima tikimó naase mulóló Talepaae moma eralepó.

⁷ Ai ala yale tikimó, Kótóné fo hae kwia feapaae yó melaté fóló fakeralepó. Jerusalem be hulua tuámó Talepaae tué tiki tiratere whirape mo ti fake duraalu, so whimó momaratere whirape atimakélé, mo fea tué feteyóló tiróturaalu, kale fo wisi wosóló Yesupaae kisipa tiratere aomó betalepó.

Stipen tawóló fo tekale fo

⁸ Téró, kale seké Stipen Kótóné ama kolené sukutu hale tao sere alaró Talené fotokotamo a tuámó fāanepó. Téturaalu, mo doasi kelemei alaró sira yaai dere alatamo so whi fea kuamó erótu betalepó.

⁹ Atétu betepa, mepaae whirape Stipen-tamo bóe dóló fopaae butu, a só deratere fo yalepó. Ai whirape atimané fo wosetere be doita, wae sóró kutó diratere whi betere ala taaróló atima kōleaané hale betó mole whirapené fo wosetere bepó doi mulapó. Ai whirape atima wale tikita, Sairin be hulua whikélé, Aleksandria be hulua whikélé, Silisia hae kwiamó betó mole whirapekélé, Esia hae kwiamó betó mole whirapekélé, atérópó. Ai fakerape atimané be huluata kae kaetei, Juda fakepó.

¹⁰ Atéyaletei, Stipen-ta Dēi Kepe Wisi fāanu fosó fosó yóló du betere fomó, u whirapené dowi kisipa mutu du betere foné atimané a só deraairetei mo sunipó.

¹¹ Atéteremó, Stipen só deraaire tu kikituraalu, atimasisi kemei mepaae whirapetamo fo dokóló etei kaae kapala fo yaalopa siépe yalepó. “Ai whiné Kótókélé, Moses-né ere fokélé, doka doka yóló bóe duraalu, faletere fo depa, dané wosalepó yae,” yóló, se yalepó.

¹² Atéró, so whipaaekélé, Moses-né asere fo yó matere whirapepaaekélé, whi disirapepaaekélé, Stipen-tamo fopaae buópóló, sesemeratere fo deté kweyalepó. Atéró, kale whi Stipen tawóló só fóló fo tokóló tale dere whirapené naase tuámó mulalepó.

¹³ Atéró daaló bitu, kale kapala fo yóló só deraai kisipa mutu betere whirapené duraalu, “I sekénéta suka fea kale yóló

muló betere fokélé faleyoó, Kótóné ama kae tenó betere moma dere bekélé doróló doka doka yoó, deté kotapó.

¹⁴ Téturaalu, etei kaae fokélé depa dané wosalepó. Nasaret whikó Yesuné i be fisikóló doróo, Moses-né asere mara mole fo dapaae matepa, dané sya fu betere alakélé doróo, yaalopó depa, dané wosalepó,” yalepó.

¹⁵ Téró, ai wóló betó mole fo tokóló taletere whirapené kale seké Stipen kikéyóló kaae tawalemó, ama kelepaa *ensel*-rapené kelepaa kaae daalepó.

7

Stipen-né fo tokóló taletere whirapepaae yale fo

¹ Téró, so whimó momaratere topo whiné Stipen-paae woseturaalu, “Atimané ya só deraairaalu ai du betere fo-a mo de?” yalepó.

² Ti fo depa, Stipen-né atimapaee tokó mótu duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, ai fo yalo diapaae i dapa wosae. Mo take dané aya Abraham a Haran hae kwiapaae faai Mesopotemia hae kwiamó hale betepa, kae de fāane Kótó Abraham beteremó sókó weipakalepó.

³ Atéró, Abraham-paae duraalu, ‘Yaata, naao be whi so whiró naao turuku betamo taaróló, yalo yapaae yó melaaire hae kwiapaae fae,’ yalepó.

⁴ Ai fo depa, ama turuku be Kaldia whirape betere hae taaróló, Haran be hulupaae torókó felepó. Atéró fóló betepa, aimó kale whi Abraham-né alima sinalepó. Atéyale kilipaae Kótóné Abraham a dapesó wóló mió diā ai betó mole hae kwiamó beteralapó.

⁵ Kótóné Abraham-mó i hae kwia melaalopó yóló mulaletei, ai alimó hae kwia mekó menipó. Kutó diyaaire su mo sawakélé menipó. Atéyale alimó Abraham a naalekélé bitinipatei Kótóné apaae duraalu, yaró naao deté faaire naaletamoné i hae kwia saalopóló dirii fo yóló munélipakalepó.

⁶ Kótóné Abraham-paae duraalu, ‘Naao detere naalené deté fole naalerape atima fea kae fakené hae kwiamó wale whi su

betaalo ai ape. Atéro betepa, ai hae talerapené atima wae sóró kutó diratere so whi beteróló, doasi depe tukó wei alaró susupui alatamo deté fu betepa, 400 ba fo kemeyaalo ai ape.

⁷ Atépa, Israel fake wae sóró beteraale be hulua whiné topo whirape yalo dowi kwia melóló yalo i so whi momó dapesó woló beteraalopó. Kótó ata, da tetéroló kaae tare Talepóló aomó dua sukóló betaalopó.

⁸ Naa detere naalené detere naalerape tiki sekae tukóló sirirae. Atétepa, ti yalo diámó eraaire ala hasókó feni, mo eraalopóló dirii fo yóló mulótu eratere siripó, yalepó. Atéro, Abraham-né Aisak deyalepó. Aisak deyóló be de 8-ró kemetepa, ama naalemané tiki sekae tukóló siriralepó. Téro, Aisak-né Jekop deyalepó. Jekop-né ti dané ayarape deyóló fake firale 12 whirape deyalepó.

⁹ Jekop naalemarapené noma deke naale Josep-né dere alamó dei tué muturaalu, atimané a Isip whirapené wae sóró kutó diratere whi beterópóló dotonóló *moni* salepó. Téyaletei, Josep-paae wuatere sekei ala fea Kótóné tao sua du betalepó.

¹⁰ Téro, Josep a Isip hae kwia tetéroló kaae tare topo whi Fero beterepaae sóró fóló beterepó. Atéro betepa, Fero-né Josepené dere ala kilitu, apaae hekese yópóló, Kótóné mo donoi ala wisi erótu betalepó. Atépa kilituraalu, Fero-né Isip hae kwiaró doasi topo whiné wisi wisi berapetamo Josep-né tetéroló kaae tanópóló, sóró beteraalepó, yalepó.

¹¹ “Atéyale alimó ɔla sóku aluyóló doakale wote ali walepó. Atéturaalu Isip hae kwiamókélé, Kanan hae kwiamókélé, dané ayarape atima naaire ɔla mo meipó.

¹² Atéro betalemó, dané ayarape deyale whi Jekop-né Isip bemó mepaae nokole ɔla muó mulapó dere fo wosóló, ama naalemarape dotonalepó. Ti aita, folosóró kaae suraalu felepó.

¹³ Atéro momó felemó ti Josep-né ama nomarapepaae a i ape, yóló yó melalepó. Atétepa, kale tetéroló kaae tare doasi topo whi Fero-né Josep-né alimaró nomarapetamo tué yalepó.

¹⁴ Téro, Josep-né ama alimapaae yó fótu

duraalu, ‘Yakélé naao fake so whikélé, dia fea ai hae kwia taaróló, ipaae torokóló ape,’ yalepó. Atétepa, 75 so whi ai be torokóló walepó.

¹⁵ Jekop atéro bitiré fóló, a Isip bemó sukalepó. Téro, ama naalemarapekélé, mo fea aimótóro sukalepó.

¹⁶ Atétepa, atimané tiki betá só fóló, Sekem hae kwiamó mole kapo dolomó douraleta, dua yalepó. Ai hae tikita take Abraham-né Hamor naalemarapetamo *moniné* dupuyale haepó, yalepó.

¹⁷ “Até deté wóló, take Kótóné Abraham-tamo yóló mulale fo dokonaaire be de feleketepa, atimané deyale naale senaale Isip bemó mo hale ɔla kaae fake yalepó.

¹⁸ Téro, take betale topo whi Fero-ró Josep-tamo sukalepó. Atéyale kilipaae ai sirimó betale topo whi Fero-né Josep-né a ai topo whi beteraale ala tué iniruraalu kale Israel fake so whi wisiyóló kaae tanipó.

¹⁹ Atéruraalu, ai topo whiné Israel fake so whitamó doakale bóe duraalu, Israel sorapené naale detepa, sukópóló bela tómó wapelatamo mulaleta dua yaai, atima fo dokóló mulalepó.”

²⁰ “Atétu betere tuá dolomó, Moses deyalepó. Ai naaleta, Kótóné keletómó mo kae naale wisipó. Hamaró alimatamoné ai naale sóró betepa, wélié sore kemeyalepó.

²¹ Téro, hamaró alimatamoné wapela turó só fóló mulalepó. Atéro mupa, kale topo whi Fero senaalemané whaayaa salepó.

²² Téro mepaae doasi tué mole Isip whirapené Moses tué tiki fosó fosó yópóló, mepaae alarape yó melaté felepó. Téro, ama dere fokélé, mo fosó fosó yóo, dere alakélé mo fotokɔ buóló yóo, yaaire whi doayalepó, erapó.

²³ “Moses doayóló bitiré fóló, ba fo whi siki tamo kemeyóló a ama Israel so whirape noa ala du beteréro kefe felepó.

²⁴ Atéro fóló kelalemó, kale Isip whi betané Israel whi betá doló susupurótu betepa, kelalepó. Atétu betepa, ama fake whitamó até ekeséro seséturaalu, Isip whi mo ti dalepó.

²⁵ Moses-né ama etei kisipa mualepó. Israel fake so whi atimapaae doasi sekei ala

erótu betepa, ama fake so whi tao sópóló Kótóné ą dotonélirapóló kisipa yaalo nisi yalemó, Israel so whiné atei kisipa sinipó.

²⁶ Téro, kale dere kaae mo hika momómo fóló kelalemó, Israel whi atimaamosisitei hõle su betepa, ama filiyóló duraalu, ‘Di-aamo Israel faketa motei noatepa hõle su bitu de yalepó.’

²⁷ Ti fo yalemó, doasi fotokõ buóló me whi teterótu betere whiné Moses tẽ daalótu duraalu, ‘Ya dątamo fo tokóló taleraterere alaró teteróló kaae tare alatamo yópóló né sóró beteralee?’

²⁸ Naao dó kale Isip whi du yale kaae, ękéle atéro daai walee?’ yalepó.

²⁹ Ai fo woseturaalu, Moses ą ai Isip hae kwia taaróló, Midian haepaae botokó felepó. Téro, ą ai bemó wale whi bitu, so dokóló naale tamo deyalepó.

³⁰ “Atéro ba fo whi siki tamo kemeyóló betepa, whikéle bitire Sainai hasi fosó felekemó *ensel* ą beterepaae ni sesaapemó si mi sokóló ai dolomó sókó walepó.

³¹ Atétere ala kolóló, Moses ą noa ala dutérópóló kisipa teketu betalepó. Atéro, mo ti diriyóló kelaairaalu, kale ni sesaape ere felekepaae taae felemó, ai si mi dolomóte, Talené ąpaae i fo yalepó.

³² ‘Ęta, diąné ayarape Abraham, Aisak, Jekop atima teteróló kaae tare Kótópó’ yalepó.

Ti fo depa, ai fo dere tiki kelaai yaletai, diri furu furu yóló wituraalu, kilini haepaae hemée deyalepó,” yalepó.

³³ “Atépa Talené ąpaae duraalu, ‘I hae tikita, Kótóné ama tukóló kae muló betere haepa, naao horó betere hó be sokóló taae falae,’ yalepó.

³⁴ Térapa Moses-ó, Isip whirapené yało so whipaae doakale sekei ala erótu betepa wosalepó. Até du betere ala kolóló yało atima hałe fópóló dotonale waairaalu, ąpi Isip be huluapaae fópóló dotonaai dapó,” yalepó.

³⁵ “Moses ąta atimané hõ yóló, ąpaae ya fo tokóló taleraterere alaró teteróló kaae tare alatamo yópóló, né sóró beteralee? yale whipó. Ti fo yale whitei, Israel fake so whi teteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei sóró

beteralepó. Atéro beteraai ama *ensel*-né erąle fópóló dotętepa, kale ni sesaapemó duku betere si mi dolomó fo sókó wóló Moses sóró beteralepó.

³⁶ Ama ai Israel so whi Isip be taaróló ąlisóró wóló betero bituraalu, kelemei alaró so whiné kilitu sira yaaire alatamo eraté kutu betalepó. Até dere alata, kale Isip hae kwia tuąmókélé, sonaai weı keła tuąmókélé, so whi bitinire tikimó kuturaalukélé, ai alarape eraté kutu betepa, ba fo whi siki tamo kemeyalepó,” yalepó.

³⁷ “Ai Moses-nétóro Israel so whipaae duraalu, ‘Kótóné koló whi mo ę kaaetóro doton-aalopó. ąta diąkóte, sóró beteraalo ai ape,’ yalepó.

³⁸ Moses ą Israel so whitamo whi mei tikimó dąné ayarape dapesó kutu betepa, *ensel*-né Sainai hasi fosómó mo ti betaaire fo bete ąpaae matepa, amamo dąpaae maletai mió dąné i sya fu betere ape.”

³⁹ “Téyaletei, dąné ayarapené ama dere fo wosóló ą aomó sinóló bitinipó. Atimané ą hõrapóló faai wale tiki taaróló, Isip bepaaetei momó fesaae faai kisipa mutu betalepó.

⁴⁰ Atéro, kale so whiné Eron-paae duraalu, ‘Dą Isip bemó betepa, ąlisóró wale whi Moses ą neté yalerópa, dą ąlisóró faaire kótórape kaekó alerae,’ yalepó.”

⁴¹ “Atéyale sukamó, *bulmakau* hupu male kaae sųróló kapala kótó aleyalepó. Atéro, atimané aleyóló mulale ọlapaaetei, hupu dóló momaturaalu, ai ọlané doi doasi mulóló ọla deyóló kilitu betalepó.

⁴² Ai so whi ó samó daale wéliékélé, hõrerapekélé, sukakélé, atimané tale aleróló doi sóró horóló moma du beterópóló, Tale Kótóné ai so whi taaróló sisóralepó erapó. Ai fota, mo take Kótóné koló whirapené asere fo mo hitipó.

‘Israel fake so whirape-ó, dią so whi bitinire tikimó 40 ba fo tuąmó bituraalu, *sipsip* hupu dóló moma deté wou betaletai ępaae inipó.

⁴³ Diąné kuti be dolomó kapala kótó Molek-ró whiné aleyale kótó Repan hõretamo beteróló aomó sukóló bituraalu, tale-ó yóló moma deté kutu ai betale ape.

Atétu betaletéiné yálo diá Babilon hae kwia taoró wae sóró beterópóló hókó faló ai betere ape,' ” yalepó.

44 “Téró, dané ayarape atima so whi bitinire tikimó bituraalu, Tale Kótó a dātamo mo beterapó kisipa muópóló, kuti be tēpakalepó. Ai kuti beta, Kótóné Moses-paae etéro tēyae, yóló sūróló yó matepa, kolóló tēpakalepó.

45 Atéro bitiré wóló, nalo dané ayarape atimané ai kuti be beleyóló sóró waletéita, Josua-né tēteróló kaae tawóló betale alimó yalepó. Josua a ama be whi so whitamó betere hae kwia taaróló, me hae kwiamó betaai fupa, Kótóné ai hae talerape mo fea dóló torokó faralepó. Atéyale sukamó sóró wale momatere kuti be beleyóló só kutu betero, Depit betale alimó sókó walepó.

46 Tétepa, Depit-né Kótóné a haitere ala eratepa, dané aya Jekop-né Kótó mo ti moma dere bemó beterópóló kisipa mutu, amó be tēnaai Kótópaae wosalepó.

47 Téyaletei, ama naalema Solomon-né Tale Kótóné be tēnalepó.

48 Atéyaletei, ó sá taoró betere Tale a mo whiné tētere bemó bitimipó. Kale Kótóné kóló whiné i asere fo kaaepó.

49-50 ‘Ó sata, yálo tēteróló doasi topo whi betere tikimó bitu, i haeta, ti yálo hó dée daaló betere tiki ai ape. Térapa, diané noa kaae be tēyóló e beteraai du bitu de?

Talené duraalu, E sáa nóló betere tiki mekó ere?

Ola ola feata, yálo aleyóló muló bitini nisi du betere?’ fo aserapó,”

51 Stipen-né duraalu, “Diāta mo dowāae fole whirapepó. Noatepa diaaḡ hosaa tuamó dowi ala faanu, Kótóné fo wosaire woselikélé kinó bitute? Diāta, diaaḡ ayarape bitu yale kaaetóro iru, Deḡ Kepe Wisiné dere fo wosaai deretei hōyóló mo dowāae fu beterapó.

52 Kótóné kóló whi me deké diaaḡ ayarapéné susupui ala erénipó, fo yaaloé? Mo fea diaaḡ ayarapéné susupui ala erótua yalepó. Dowi alakélé inire Talené ama mo donoi Whi wisinaale waalo ai ape, yóló yó mótu betere whirapekélé, diané ayarapéné dua ipakalepó. Atétua yale kaae, miókélé

dowi ala inire whi wisinaale eleké deyóló dópóló, diaaḡ sesemeralepó.

53 Talené tukóló muló betere fo enšel-rapéné diāpaae yó matepa wosaletei, diaaḡ ai fo tukóló sisópaae eralepó,” yalepó.

Stipen kapo duné siriyóló dale fo

54 Ai fo dere woseturaalu, kale ai fo tokóló talerateré Juda whirape atima mo dei fopaae buturaalu, sereke hale yalepó.

55 Téyaletei, Stipen a Deḡ Kepe Wisi faaturaalu, sapaee kese horalemó, Tale a tuamó ere deró Yesutamó Kótóné turu naase demó daapa kelalepó.

56 Atépa duraalu, “Kelae! Hepen be tu tukwe fóló, Whiné Naalema Kótóné turu naase demó daapa mió yálo kelerapó,” yalepó.

57 Atétepa, atimané ai dere fo wosaalo meipóló, naaséné woséli kinóló fo fake yóló a daale tikipaae mo hapale tourāle walepó.

58 Atéro, Stipen naasemó seḡ sóró be tipi aḡpaae taae deróló kapo duné siróló daai kaae salepó. Até yaaipatei, ama i ala depa kelalepóló yale whirape atimané fōloi kutirape sorokóló, betā kokopei whiné kaae tanópóló, ama hó betemó mulaleta yalepó. Ai whiné ama doita, Sol-pó.

59 Atimané Stipen a kapo duné siritepa, ama Talepaae momatu duraalu, “Tale Yesu-ó, yálo kepe bete betā naao dape sae,” yalepó.

60 Atéro, a bukutiri teyaró bitḡ doropóló fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, i dere alamó naao atimané dowi ala kwia aluróló kemerae,” yalepó. Ai fo yóló kale whi a mo ti sinalepó. Atétere alata, Sol akélé aimó daalu, wisirapa téyae du betalepó.

8

Keriso so whi susupu sóró dapo dapo yale fo

1 Atéyale sukamó, Jerusalem bemó betó mole Keriso so whipaae doa susupu sere ala eralepó. Atei ala depa, Talepaae tué tiki tiró betere Keriso so whi Judia hae kwiaró Samaria hae kwiatamopaae dapo dapo yóló felepó. Atétepa, kale aposel whirape atima betā Jerusalem bemó betó molepó.

² Téró, mepaae Kótóné ala eró tare wh̄rapené Stipen douróló, doasi dekené sini moló-u du betalepó.

³ Téyaletei, Sol-né Keriso so wh̄i doraté kw̄yaaairaaalu, kaae salepó. Tétu, be dok̄o ʔ kw̄yóló, Keriso so wh̄i fea s̄iyóló *dipula* beteraleta du betalepó.

Filip Samaria haepaae fóló yale ala

⁴ Atéró dapo dapo yóló fele so wh̄i fóló betó mole tikimó, mió wosetere kisi fo wisi so wh̄ipaae yó mótu betalepó.

⁵ Filip Samaria hae kwiamó tene be hulupaee doropóló, so wh̄ipaae Yesu Kerisota, Kótóné i haemó betó mole so wh̄i teteróló kaae tanópóló sóró beteró betere wh̄ipóló yó mótu betalepó.

⁶ Aimó wóló touró betere so wh̄i feané Filip-né yale foró erale kemei alarapetamo kilitu, ama dere fo wisiyóló wosaairaaalu, atima fea wos̄eli muló beterepó.

⁷ Atétu, so wh̄i tuamó tepeyóló betale dowi keperape sókó furaalu, keteré yóló sókó fua yalepó. Hó naase dore so wh̄iró tiki d̄amu yóló momaare so wh̄itamó wisirótua yalepó.

⁸ Atétere ala kilituraalu, ai be huluaamó betó mole so wh̄i atima mo hekesené sukutu betalepó.

Isi wh̄i Saimon-paae yale fo

⁹ Téró, ai be huluaamó wh̄i bet̄a Saimon beterepó. Ba fo doasimó ai seké ʔ isi wh̄i bitu, du betere alamó Samaria so wh̄i feané sira dua yalepó. Atéteremó ʔ mo doasi seké wh̄ipóló bopé fake du beterepó.

¹⁰ Atétepa, mepaae doasi doi mole wh̄irapekélé, doi munire wh̄irapekélé, mo fea wóló ama dere fo wosóló ʔ dukirótu betalepó. Atétu duraalu, “I wh̄ita, Kótóné doasi bole fotok̄o kaae bulapó,” du betalepó.

¹¹ Téró, mo take ʔ isi wh̄i bitiré wouraalu, du betale ala kolóló, siratu betaletiné so wh̄i fea ai alatei sya felepó.

¹² Téyaletei, Filip-né atimapaee Kótóné teteróló betere aomó mole alaró Yesu Kerisoné ere alatamo etérópóló yó melótu betalepó. Ama atéró yó matere fo wosóló so wh̄i fea kisiipa feteyóló Talepaae wapa, Filip-né atima Yesuné doimó w̄ei tópurótua yalepó.

¹³ Kale wh̄i Saimon ʔkélé, tué tiki feteyóló Talepaae wapa, Filip-né ʔ w̄ei tópuralepó. Téró, Filip kotere tiki dok̄o fea Saimon atimaamo wusuró kuturaalu, me ala yaairemó dere kelemei alaró sira yaaire alatamo Filip-né eratepa kilitu, Saimon-né sira dua yalepó.

¹⁴ Jerusalem bemó betere *aposel* wh̄rapené Samaria so wh̄i Talené fo wosalepó dere wosetu atimané Pitaró Jon-tamo doteyalepó.

¹⁵ Téró, kale seké tamo fóló, ai Samaria hae kwiamó tene be huluaamó Talepaae kisiipa tiki tiró betere so wh̄i D̄ei Kepe Wisi sópóló momaralepó.

¹⁶ Ti noa betené meipó. D̄ei Kepe Wisi atima tuapaae tepeyóló bit̄i waai teópatei, Yesu Kerisoné doimó atima w̄ei maaté tópuralepó.

¹⁷ Atépa, Pitaró Jon-tamoné ai so wh̄i tikimó naase mulalemó, D̄ei Kepe Wisi atima tiki tuapaae bit̄i dorowalepó.

¹⁸ Saimon-né kale *aposel* wh̄i tamoné so wh̄iné tikimó naase mulalemó, D̄ei Kepe Wisi bit̄i wale ala kolóló, atimaamomó *moni* melaai i fo yalepó.

¹⁹ “Diaamoné dere ala kaae ʔalokélé, mepaae so wh̄i D̄ei Kepe Wisi sópóló naase moolaai dapa, epaae ai alakó eraasepóló dapó,” yalepó.

²⁰ Ti fo depa, Pitané apaae duraalu, “Naao *moni* ʔatamo wusuró k̄elaa yóló alu yópóló, yae. Ti noatepae, naao kisiipané Kótóné k̄olené sukuturaalu, hāle matere ʔla *moniné* dupu dere aqrapóló de? yalepó.

²¹ ʔa d̄atamo Talené ama kutó dirópóló sóró beteró bitinireteiné. Kótóné keletómó naao hosaa tuamó wisi kisiipa munipó.

²² Térapa, dowi ala taaróló Talepaae kisiipa feteyae. Atétepa, ti Kótóné naao hosaa tuamó muale dowi kisiipamó kwia melaai yaletei, hāle aluraalopó.

²³ Ti naao hosaa tuamó dowi kisiipa f̄ayóló mupa, ʔalo kelerapó. Atéruraalu, dowi alanétei ʔa dokóló wae sóró beteró beterepó,” yalepó.

²⁴ Ti fo depa Saimon-né apaae duraalu, “Ti naao epaae ai yale fo mo ʔaqsórópa, naotei emó momarae,” yalepó.

25 Atéró, Pitaró Jon-tamoné kelené mo kelale alaró Talené fotamo yó mótu beteró, momó Jerusalem bepaae fesaae faai felepó. Atéró, furaalu, ai Samaria hae kwiamó tene be hulua tu felekemó tē mole berapemó kale fo wisi yó melaté felepó.

Filip-ró Itiopia whitamóné yale fo

26 Atéró eté yalepó. Talené ama *ensel*-né Filip-paae duraalu, “Yata, Jerusalem be taaroló Kasa be huluapaae derepaai *saoti* fakeró kópu kaae fale hae tikimó fole tu sya fae,” yalepó.

27 Téro, Filip a ai tumó fu betalemó, beta Etiopia whikó nóluku soki whi mo umó wapa kelalepó. Ai whi ata, Etiopia hae kwia tetéroló kaae tare topo so Kandasné *moniró* mepaae néli qlatamo kaae tanópóló sóró beteró betere doasi whipó.

28 Ai seké ata, Jerusalem bepaae Talepaae moma ene fi fesaae wou, ama *hos* hupuné sýyóló sóró kotere qla tómó beteró Kótóné kóló whi Aisaiané asere fo dosaaté wou betalepó.

29 Atéró dosaaté wou betepa, Talené Dēi Kepené Filip-paae duraalu, “Ya mo hapale fóló kale whi beteró wou betere *hos* hupuné sýyóló só fole qlatamo hokolaa yóló betamó faai fae,” yalepó.

30 Ai fo depa, Filip a mo hapale fóló, kale whitamó betamó titi yóló fu betalepó. Atéró wosalemó, Aisaiané asere fo kale whiné dosaaté fu betepa, Filip-né apaae woseturaalu, “Naao ai dosaaté fu betere foné bete naao kisipare?” yalepó.

31 Ti depa kale whiné Filip-paae tokó mótu duraalu, “Mené epaae yó menitepa, ti netéro tué saaloé?” yalepó. Ti fo yóló kale whiné Filip-paae atamo bití holae depa, a titiyóló bití holalepó.

32 Kale Etioipiané whiné dosaaté wale kóló whi Aisaiané asere fo i ape.

“Ata, *sipsip* hupu daai duóló alisoró fu dere kaae yalepó. Téro, me kale *sipsip* hupu male niki tikitepa, keteré initere kaae ama kóló mo nomalepó.

33 Apaae doakale hale seróló susupuratere alakélé fo tokóló taletere alakélé ini, hāle só deratere ala beta yalepó.

A naale senaale nalopaae yaai dere ala kolóló né yó melaaloé?

Ti atimané a i haemó betaqsóró kisipa mutu, mo ti dalepó,” yalepó.

34 Téro kale Etiopia whiné Filip-paae woseturaalu, “I asere kóló whiné ere fo amó erépé whi me kaemó ere?” yalepó.

35 Tétepa, Filip-né Aisaiané ai asere fomótóró kaae sóró Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó maté felepó.

36 Atéró, atimaamo fu beteremó tu tuamó wēi ke belepa kolóló, kale sekéné Filip-paae duraalu, “Wēi ke wisinaale ti belerapa kelae. I wēi kemó e tópuratere dore?” yalepó.

38 Ai fo yóló, kale sekéné ama *hos* hupu néli tare whipaae kejróló daayae yalepó. Atéró daapa, atimaamo wusuró ai kale wēi ke dolopaae doropóló daalu, Filip-né kale seké wēi tópuralepó.

39 Atéró, atimaamo hae taopaae taae holalemó, mo ai fapótóró Talené ama Dēi Kepe Wisiné Filip tokó sóró felepó. Atéró, kale Etiopia whiné Filip momó kae kilinipó. Tétepa, kale seké a tumó fu bituraalu, hēkesené sukuté felepó.

40 Téyaletei, kale Filip akélé, kele alinameróló dapesó wale ala kilinipatei, Asotas bemó sókó felepó. Atéró sókó fóló, ai tu demó tē mole be huluarapemó, so whipaae mió wosetere kisi fo wisi yó melaté felepó. Atéró, yó melaté fóló, Sesaria be huluumó sókó felepó.

9

Sol dowi ala deté kutu beterapó yale fo

1 Ai ala du betere tuamó, Sol-né Talené ala eró tare whirape atima daalopóló wiratere fo hāle yó tarepó. Damaskus be huluapaae faai, so whimó Talepaae momaratere topo whi beterepaae felepó.

2 Atéró duraalu, “E Damaskus be hulua-paae faai dapa, diāné u bemó betere Juda fakené fo wosetere be kaae tare whirapené e mo whi nisiyaqsóró *fas* mekó aseyóló ālae. Ai *fas*-mó i kaae fo yae. Aimó Yesu Kerisoné ala sya fole so whikó betepa, ti i Jerusalem-paae *dipula* sóró wópóló, epaae sóró fae yóló asē yae,” yalepó.

3 Atéró, Sol a Damaskus be felekepaae sókó faai deremó, ó hepen-mó Talené dē

hapale sókó wóló ą daale tiki mo fea deyo felepó.

⁴ Téteremó ą haepaae deraapisa fóló mupa, samó fo yóló duraalu, “Sol! Sol! Nao ę noatepa doróló supuraté kutu bitu de?” yalepó.

⁵ Tétepa, Sol-né duraalu, “Tale-ó, ya né de?” depa Yesuné duraalu, “Ęta, nao doróló susupuraté kutu betere whi Yesupó,” yalepó.

⁶ “Térapa, ya turukó holóló Damaskus be huluapaae fae. Aimó betepa, ti whi mené nao yaaire ala yapaae yó melaalopa, ama dere fo nao sya fóló yae,” yalepó.

⁷ Ai ala deremó, Sol-tamo wale whirape atima fokélé tekeni, hokomó sókó finé daae mulu, dere fomaaté wosalepó. Téyaletei, ai fo dere whiné kelepaa atima kilinipó.

⁸ Téró, Sol ą turukó holóló kele fisaae horóló kele kele yalemó me ąlakélé koló feni, kele dilikiyalepó. Atépa, ątamo wale whirapené ą naasemó tawóló ąlisóró fóló, Damaskus bemó sókó felepó.

⁹ Atéró, be de soremó kele dilikiyóló bitu, ąlakélé, weikélé néni, hąle betalepó.

¹⁰ Atéró betepa, ai bemó Yesuné ala eró tare whi betą Ananias beterepó. Ai whiné noke naró dere kaaené Talené ąpaae duraalu, “Ananias-ó!” depa, ama duraalu, “Tale-ó maé, ę i betere ape,” yalepó.

¹¹ Tétepa, Talené ai kale whipaae duraalu, “Mo donoi tųpóló doi mole tų seraa fóló, Judas-né bemó sókó fae. Atéró Tarsus whi Sol momó betere? yóló wosae. ą ai bemó bituraalu, ępaae moma ai du betere ape.

¹² Atérapa, ama noke naró dere kaaené i ala depa, kelalepó. Betą whi Ananias ą beterepaae wóló ama tikimó naase mulale wapa, ama kele wisi yaairetei kolóló, ai betere ape,” yalepó.

¹³ Ti fo depa, Ananias-né duraalu, “Tale-ó, mepaae so whiné ępaae i fo ene wuatepa, wosalepó. Ai seké ąta, Jerusalem bemó nao kae beteró betere so whi doróló mo doakale dowi ala erótu betere whipó yalepó.

¹⁴ Mió ipaae wóló betereiteikélé hąle meipó. Jerusalem be huluamó du betere ala kaae, i be huluamókélé, nao doi yóló

momatu betere so whirape *dipula* saai so whimó momaratere topo whiné ai ala yaa fae yóló, *fas* matepa sóró walepó,” yalepó.

¹⁵ Tétepatei, Talené Ananias-paae duraalu, “ Ai whita, ai ala du betale whitei, mió ąalo ala yó taruraalu, ąalo kutó diraté fųpóló sóró beteratapa, fae. Ti ąta, take nalopaae Juda meire fake so whipaaekélé, doasi tetéróló kaae tare topo whirapepaaekélé, Israel so whipaaekélé, ąalo doi eraté kutu betaaire whi ai ape.

¹⁶ ą até deté kutu betepa, ąalo doimó ą mo doasi dele sóró susupui ala saalopóló, ąalo ąpaae yó melaalopó,” yalepó.

¹⁷ Ai fo depa, Ananias ą fóló, Talené ąpaae yó male bepaae felepó. Atéró sókó fóló, kale seké betere be dolopaae holóló Sol-né tikimó naase mulóló duraalu, “Yalo no Sol-ó, Tale Yesu Keriso ya i Damaskus bepaae wai wapa, tų tuamó sókó walepó. Atéyale sekéné nao ai dilikire kele momó wisiróló ąla ąla kolóo, Deį Kepe Wisi ya tiki tuapaae bitį wóló ąanóo yųpóló, ama ę ya beterepaae dotonatepa wóló i daale ape,” yalepó.

¹⁸ Ai fo deteretamotóró, kale whiné kele dolomó ya fumi kaae ąla sókó dorowóló ama kele momó wisiyalepó. Atéró wisi depa, ą weį tųpuralepó.

¹⁹ Atéró ą ąla nóló ama fotokų momó bune walepó. Sol ą Yesuné ala erótu betere whirapetamo ai Damaskus bemó mepaae be deęape betalepó.

Sol-né Damaskus beró Jerusalem beta-momó yale ala

²⁰ Ai be deęmótóró kaae sóró, Juda whirapené fo wosetere berapemó Yesu Keriso ą mo Kótóné Naalemapó yóló, so whipaae hąkeamó yó mótu betalepó.

²¹ Atétepa, so whi feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I whita, take ó Jerusalem bemó Yesupaae tuę tiki tiróló betó mole so whipaae doakale susupui ala eraté kutu betale whi meię? ą ipaae waletaita, i bemó betó mole Keriso so whipaae doasi dowi sekęi ala eróló, so whimó momaratere topo whipaae *dipula* sóró male faai wale whi meię?” yalepó.

²² Téyaletei, Sol-né Talené fo eratere ala mo ti fake deté fóló mo fosó fosóre whi

betalepó. Atéru, Damaskus bemó betó mole Juda so wh̄ipaae Yesuta, so wh̄i t̄eteróló kaae tanópóló sóró betero Kerisopóló yó matepa, so wh̄iné mo dono dapóló kisipa yalepó.

²³ Atéro, yó melaté fóló mepaae be d̄erape kemetepa, Juda wh̄irapené Sol daai kisipa mutu, atima bet̄apaae tour̄ale wóló atimasisi kikiti fo dukutu betalepó.

²⁴ Atéyaletei, atimané ̄a daai du betere ala ama kisipa yalepó. Dilikitamokélé, d̄etamokélé, ai be bopéro betere tipi t̄u sókó wale tiki dok̄o ̄a daai, melaa yóló bit̄ita dua yalepó.

²⁵ Ai fo woseturaalu, kale mepaae Sol-né dere fo wosóló sya fu betere wh̄irapené ̄a tao suraalu, ai be bopéro betere tipi dolo sokóló dilikitamo yomó deyóló halikané duwóló deralepó.

²⁶ Téro, Sol ̄a Jerusalem bepaae holóló bituraalu, aimó mepaae Yesuné ala erótu betere wh̄irapetamo touyóló betaai yaletei, atima ̄a kelaqsóró wiyalepó. Atima wi yaleteita, ̄a Yesuné ala eratere wh̄ipóló kisipa tiréni yaleteinépó.

²⁷ Atétu betepa, Banabas-né kale wh̄i Pol *aposel* wh̄irape beterepaae dapesó fóló daaló bitu, i sek̄eta Damaskus bepaae faai fu betepa t̄u tuamó, Tale wóló daapa, ama kelené mo kilipakalepó. Téro, aimó Talené ̄apaae fo ipakalepó. Ai fo yóló Damaskus bemó bituraalu, ̄a mo wikélé ini, halaainé Yesu Kerisoné doimó fo yó mótu bitipakalepó.

²⁸ Atéro, Sol ̄a atimatamo betamó bituraalu, ai Jerusalem be huluamó so wh̄ipaae Talené fo wikélé ini, mo halaainé Yesuné doimó yó maté kutu betalepó. Atéteremó, wh̄i mené ̄a sesékélé inipó.

²⁹ Téro, Sol-né Krik be fo bole Juda so wh̄ipaae Yesu ̄ata, mo Kótóné Naalemapóló kisipa yópóló, fo tok̄ótamo du betaleteti, mepaae Juda fake wh̄irapené Sol daairaalu du betalepó.

³⁰ Ai fo woseturaalu, Keriso norapené Sol daqsóró tao suraalu, Sesaria bepaae dapesó dorowóló, Tarsus bepaae fópóló dotonalepó.

³¹ Atéro, Judia hae kwiamókélé, Kaleli hae kwiamókélé, Samaria hae kwiamókélé,

Keriso so wh̄itamo bóe dóló susupui ala erótu betaleteti, mió i alimó hajné sukóló dua betó molepó. Talené D̄ei Kepe Wisiné atima fotok̄oróló ketek̄e bulatepa, Yesupaae tué tiki tiratere so wh̄i mo ti fake deté felepó. Atéro, Kótó ̄ata, mo doa fotok̄o bole Talepóló wi kisipa mutu, hemée deyóló mo dua betó molepó.

Pitané Enias-ró Dokas-tamo wisirale fo

³² Téro Pita ̄a mepaae Kótóné kae betero betere so wh̄i betó mole be hulua dok̄o fea keleté fóló Lida be huluamó betó mole Keriso so wh̄itamokélé ekei fo yóló betaai felepó.

³³ ̄A atéro wóló, ai bemó bet̄a wh̄i ama doi Enias betepa kelalepó. Ai sek̄e ̄ata, tiki d̄amuyóló hale fiyótóró mupa, 8-ró ba fo kemeyale wh̄ipó.

³⁴ Atéro mupa, Pitané kale wh̄ipaae duraaalu, “Enias-ó, Tale Yesu Kerisoné ȳa mió ai wisiratapa, turukó holae. Téro naao beseke tukóló bopeyóló tupaae mulae,” yalepó. Téyalemó, kale wh̄i ̄a mo hapale téti turukó holóló daane holalepó.

³⁵ Atéro, ai kale Lida be huluamó betó mole so wh̄iró Saron be huluamó betó mole so wh̄itamóné tiki sinóló d̄amure wh̄i Enias wisiratere ala kilituraalu, Talepaae kisipa tiki tirótua yalepó.

³⁶ Téro, Jopa bemó Talené ala eratere sokó bet̄a ama doi Tabitapó. Krik foné ai doi Dorkas doi mulapó. Ai so ̄ata, betere dok̄o fea h̄ekesené sinóló yaala sókó fóló wisi ala erótu, yolealere so wh̄imó ̄la ̄la hale tao sóró matere ala f̄ane so wisi-naalepó.

³⁷ Atétu betale sukamó, kale so ̄a heponé sukalepó. Atéro sukutepa, mepaae sorapené ama tiki fokóló kutiné bopeyóló siki be kepaae mulale holalepó.

³⁸ Ai be Jopata, Lida be felekemó erapó. Atéreteiné Talené ala eratere wh̄irapené Pita Lida bemó betepapó depa woseturaalu, atimakó wh̄i tamo fópóló dot̄eyalepó. Atéro fóló Pitapaae duraaalu, “No-ó ȳata, mió mo d̄amotamotóró hapale faai dapesene walepó,” yalepó.

³⁹ Tétepa, Pita ̄a atimaamotamo fóló, Jopa bemó sókó fóló, kale so sukóló mole siki be kepaae dapesó horalepó. Atéro aimó betó

mole wulia sorape Pita daalepaae wóló moló-u yóló duraalu, “Ita, ai sukale so a sukai bituraalu, male doasi deróló sókó fatere foloji kutiró mepaae deratere kutirapetamo i ape yóló,” yó malepó.

⁴⁰ Tétepa, Pitané ai sorape belapaae hokónóló a bukutiri teyaró bituraalu, moma yalepó. Atéro moma yóló a kale so molepaae fetée wóló duraalu, “Tapita-ó, ya turukó holae,” depa kale so kele fisaae horóló, Pita kaae taru turukó holóló bitij holalepó.

⁴¹ Atéro betepa, Pitané kale soné naasemó tao sóró turukó horóló daalalepó. Atéro kale wulia soraperó Keriso so whitamopaae kepaayale so i ape yóló yó malepó.

⁴² Pitané kale mo ti sinóló mole sotei, momó kepaaróló beteralapó dere fo kulu kulu só kweyóló fakeratepa, Jopa be huluamó betó mole so whi mo feané wosalepó. Até yalepó dere fo woseturaalu, so whi mo fea Talepaae feteyóló kisipa tiki tirótua yalepó.

⁴³ Téró, Pita a Saimon-tamo mepaae be derape betalepó. Saimon-ta, hupu sekaené mepaae ɔla ɔla ale yaairaaalu, bé bé yópóló weimó fokotu betere whipó.

10

Konilias-né Pitapaae ape yale fo

¹ Atéyale sukamó, Searia whikó ama doi Konilias beterepó. Ata, ai be huluamó 100 Rom diki tare whirape kaae tare topo whipó. Ai diki tare whirapeta, Itali hae kwiaró walepó.

² Konilias-ró ama naale senaaleta-mokélé, somakélé, atima mo fea Talené ala yó taruraalu, Kótó aomó sukóló beterepó. Atéru, yoleale yóló betó mole so whimó, betere dokó fea ɔla ɔla hale matere alaró, moma dere alatamo yó tarepó.

³ Atéro betá sukamó, kuluka 3 kilok a ama be dolomó betepa, noke naró dere kaaené Kótóné *ensel* sókó wóló daane wapa, ama mo diriyóló kelalepó. Atéru apaae duraalu, “Konilias-ó,” yalepó.

⁴ Atéro dere fo woseturaalu, kale whi a witamo *ensel* daalepaae kese faróló duraalu, “Tale-ó, maé?” yalepó.

Tétepa, *ensel*-né apaae duraalu, “Naao moma dere alaró yoleale yóló betó mole so whimó hamoko yóló hale matere alatamo Kótóné kilituraalu, kokóné sukunapó. Atei ala dereteiné ya tué keteréni, ama kisipa yó tarapó.

⁵ Térapa Konilias-ó, Jopa bemó whi betá ai betere ape. Ai whiné ama doita, Saimon-tei Pitapó du beterepó. Térapa, ai whi Jopa bepaae dape sene fópóló, diakó mepaae whi dotonae.

⁶ Ata ama yakoma Saimon-tamo ai betere ape. Ai Saimon-ta, hupu sekaené to ó mepaae ɔla ɔla aleyaairaaalu bé yópóló, wei fokotere whipó. Ama beta wei fókumó ai tene ape,” yalepó.

⁷ Apaae ai fo yóló, kale *ensel* fupa Konilias-né ama bemó kutó diratere whi tamo yóo, Kótóné ala eró tare ama diki tare whirapekó betá yóo, yóló ape yalepó.

⁸ Téró betepa, atimapaae kale *ensel*-né apaae yale fo fea yóló, Jopa bepaae fópóló dotonalepó.

Pitané noke kaaené kelale ala

⁹ Atéro tumó fiyóló, hika be detepa, atima Jopa be huluapaae sókó faai feleke deretamo eté ipakalepó. Pita a Jopa bemó 12 kilok sukakelemó moma yaairaaalu, kekele dere siki bepaae holóló beterepó.

¹⁰ Atétepa, yakoma Saimon-ró somatamo aoró bemó naaire ɔla donoróló muló betepa, a siki bepaae holóló moma du betalemó, a wote yalepó. Atépa, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó.

¹¹ Ó hepen be tu tukwe fóló doasi dei kuti kaae ɔla douro kwia dokó dorokó fóló amatei dorowou betepa kelalepó.

¹² Ai dorowale kuti kaae ɔla dolomó i haemó niki daani ke detere ɔlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole ɔlarapekélé, mo fea ai kuti dolomó betó mupa kelalepó.

¹³ Atépa, ó samó fo yóló duraalu, “Pita-ó, ya turukó holóló ai betó mole ɔla dóló nae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, mo deretei mo take naao dapaae, ‘Ai ɔla naqse,’ yóló muló betepa e werapó,” yalepó.

15 Ti fo depa, kale dere kaae momó aḗpaae duraalu, “Kótóné yaḗpaae wisirapa nae dere ɔla, ɛ werapó ekesé. Sóró nó betá yae,” yalepó.

16 Aḗpaae ai fo dere alata, sore félimó yóló mo ai fapotóró kale kuti ó hepen-paae momó sóró holalepó.

17 Pitané aḗpaae i yó male ala noa betené yalerópóló kisipa teketu betalepó. Atétu betepa, Konilias-né dotonale whirape wóló, Saimon-né be momó tenérópóló keketé wóló, be bopéro betere tipi tu sókó walemó daae molepó.

18 Atima atéro daalu, fo tekeróló duraalu, kale Saimon-tei Pitapó du betere whikó imó betere yóló wosalepó.

19 Pita ai yale alané bete kisipa hale teketu betepa, Deḗ Kepe Wisiné aḗpaae duraalu, “Saimon-ó, whirape sorené ya keketé ai kutu betere ape.

20 Térapa, ya turukó holóló aḗró beḗpaae dereḗpae. Ai whirapené yaḗpaae atimatamo faalopó depa me kisipa muni, atima yaḗlo dotonalepa fó betá yae,” yalepó.

21 Téro, Pita a doropóló kale whirapeḗpaae duraalu, “Diaaḗ ai keketé kutu betere whita, ɛ i ape. Térapa diḗ noatepa waleé?” yalepó.

22 Ti fo depa atimané duraalu, “Daḗta, kale diki tare whirapené topo whi Konilias-né dotonatepa walepó. Ai whi aḗta, dowi alakélé enei Kótóné ala erótu betepa, Juda so whi mo feané whi wisipóló doi sóró horótu beterapó. Tépa, mo kae beteró betere *ensel*-né aḗpaae duraalu, ya ama beḗpaae wóló, naao dere fokó wosaaipa dape sene fae depa, walepó,” yalepó.

23 Ti fo depa, Pitané atima beḗpaae dapesó fóló fiyalepó. Atéro, hika be deḗtepa, kale whirapetamo Pitakélé, meḗpaae Jopa bemó betó mole Keriso whirapekélé fea felepó.

24 Atima atéro, tu tuamó diki betá fiyóló, hika Sesaria bemó sókó felepó. Téyalemó Konilias-né fake whirapekélé, ama fulumu whirapekélé, mo fea touróló Pita dapesó wópóló kaae tawóló beterepó.

25 Pita atéro sókó wapa, Konilias-né a doasi whipa kilitu, ama hó aḗmó bukutiri teḗyaró bitḗ dereḗpelepó.

26 Atétepa, Pitané kale whi tao sóró turukó horóló duraalu, “Turukó holae. Daḗmo wusuróta mo whipó,” yalepó.

27 Téro, Pitaró Konilias-tamo fo deté fóló be tuḗpaae kelalemó, so whi mo fea touró beterepó.

28 Atéro betó mupa Pitané duraalu, “Daḗ Juda fake diḗ Juda meire fake so whitamó betamó fo yóló ó ɔla nokole ala yaḗse eretei diḗ feané ai kisipa ere ape. Téretei, mió Kótóné aḗpaae i ala yó malepó. Daḗ Juda fake so whine kae kae fake so whiḗpaae i ala dorapó, i ala wisirapóló eratere fo yaḗse yóló aḗpaae yalepó. Atéyaleteiné mió ɛ diḗtamo betamó beai ape dere fo wosóló hḗrapó enénipó.

29 Kótóné aḗpaae ai fo yaletéiné naao ɛ dape sene wópóló dotonale whirapeḗpaae faalomeipó ini, atima dere fo betá wosóló i daale ape. Térapa, naao ɛ noatepa dape sene wópóló dotonaleé?” yalepó.

30 Ti fo depa, Konilias-né aḗpaae duraalu, “Douro be de kemeyaaḗ hale bitu, kuluka 3 kilok suka kelemó ɛ yaḗlo be dolomó moma du betalepó. Atétu betepa, mo deḗ kuti deréli *ensel* mo hapale sókó wóló yaḗlo hosaa tuamó daane walepó.

31 Atéro daalu aḗpaae duraalu, ‘Konilias-ó, naao hamoko yóló, yolealere so whi tao sóró hale matere alaró moma dere alata-mota, Kótóné ama keletómó mo donoi ala dapóló kisipa mutapó.

32 Térapa, Konilias-ó, whi betané ama doi Saimon-tei, Pitapó du betere whi Jopa bemó ama yakoma Saimon-tamo beter-apa, dape sene fae. Ama yakoma Saimonta, hupu sekaḗné meḗpaae ɔla ɔlarape aleyaaḗraalu, bé yópóló weimó fokotere whi ai ape. Ama beta, ti weḗ fókumó ai tene ape,’ yalepó.

33 *Ensel*-né aḗpaae ai fo depa, ai whirapené ya dape sene wópóló, yaḗlo atima hapale dotonalepó. Atétepa, ya atimatamo waletéiné mo kée dapó. Ti Talené keletómó daḗ fea wóló i betó moletei, Talené yaḗpaae yae yale fo wisi naao daḗpaae depa wosaaḗ dapó,” yalepó.

34 Tétepa, Pitané fo kaae sóró Konilias-paae duraalu, “Eḗ Jopa bemó betepa, Talené aḗpaae yó male alané bete mió yaḗlo tué

yalepó. Tale Kótó ąta, mepaae whi tao sóró wisi kisipa mulótu, mepaae whimo dowi kisipa mulatere Tale meipó. ąta, ąa mo feapaae betą alatóró erótua yaaire kisipa mulapó.

³⁵ I hae kwia dokó feamó betó mole so whi Kótó aąmó sukóló bitu, ama yae dere ala betą erópóló tu wisi donorótu betere so whi ąta, ti Kótóné ama dape saalopó.

³⁶ I fota, Kótóné ąa Israel so whipaae yalepó. Ama kale mió wosetere kisi fo wisi etéro yó melalepó. ąa Kótótamo dua beterópóló Yesu Kerisoné ama yale alané ąa hosaa muni deyóló betero beterapó. Ti ąta, i haemó betóló fale so whi mo feané Talepó.

³⁷ Jon-né so whi wei tópuraałopó, fo yó male kłipaae Kaleli haemó kaae sóró Yesu Kerisoné fo yó melaté fóló, Judia haemó sókó waletai ąi feané kisiparapó.

³⁸ Kótóné ąi Kepe Wisi Nasaret whikó Yesu tuąmó beteróló, so whi fea tetéróló kaae tawópóló ama doasi fotokókélé bulóló sóró beterealepó. Atéro, hae kwia dokó feamó kuturaalu wisi ala eróo, dowi kepe tepeyóló betere so whikélé wisiróo yópóló, Kótó ątamo betąmó kutu betalepó.

³⁹ ąąta, Israel so whi betere tikiró Jerusalem betamomó bitu, ama erale alarape ąané kelené kelaletai yó maté kutu beterapó. ąta, atimané filipaaró betere ni tómó oleróló dalepó.

⁴⁰ Téyaletai, ą sinóló dou dolomó sore sukamó mupa, Kótóné kepaaró beterapó. Atéro kepaayóló betereiteita, mepaae so whiné kolópóló yalepó.

⁴¹ Atéro bitu, sókó wua dere alata, so whi feané keletómó ini, Kótóné ama sorokó su yóló betero betere so whirape beterepaae maaté sókó wua yalepó. Ti ai sókó su yóló betero betere whirapetamo bituraalu, ąlaró weıtamo nukua yale whirapeta, ti ąapó.

⁴² Téró, take ama ąapaae i fo ene fae yalepó. ‘Kale mió wosetere kisi fo wisi yó móturaalu, ęta Kótóné ąi sukale so whitamokélé ó betó mole so whitamokélé, fo tokóló talerópóló, sóró daaló beterapó yóló yó melale fae,’ yalepó.

⁴³ Take Kótóné kóló whirape dokó feané

mepaae so whi de ąpaae kisipa tiki tiró betepa, atétere so whiné dowi ala kwia ama kemeróló aluraalopó erapó,” yalepó.

⁴⁴ Téró, Pitané ama fo hąle du betepatei, ąi Kepe Wisi dorowóló ama dere fo wosetu betere so whiné tiki tuąmó bitu dorowalepó.

⁴⁵ Até dere ala Jopa bemó Yesupaae tuę tiki tiró bitu tiki sekaę tikire Juda whirapené kelalepó. Tétu, Juda meire fakepaaetei, ąi Kepe Wisi matapóló sira du betalepó.

⁴⁶ Ti noa betené mei, atimané kae kae be fo yóló Kótóné doi hale sóró horótu betepa wosalepó.

Até dere ala kolóló, Pitané i fo yalepó.

⁴⁷ “Take ąa Juda fake so whi ąi Kepe Wisi su yale kaae, mió atimakélé ai sale ape. Atéro atima wei tópuratepa né sesé yaaló?” yalepó.

⁴⁸ Atéro, ai so whipaae duraalu, “ąi fea Yesu Kerisoné doimó wei tópuraałopa ape,” yóló tópurótua yalepó. Atéyale kłipaae Pita-paae woseturaalu, “Mepaae be ąkó ya ątamo betóló fenére?” yalepó.

11

Pitané ama du betere ala hąkearale fo

¹ Juda meire fake so whirapekélé, Kótóné fo wosóló kisipa tiralepó deté kotere fo Judia hae kwiamó betó mole *aposeł* whiraperó Keriso norapetamoné wosalepó.

² Atéro Pita ą Jerusalem bepaae holalemó, mepaae tiki sekaę tikiru Talepaae tuę tiróló betere whirapené Pita foné sóró i fo yalepó.

³ “Yąta tiki sekaę tikinire fakené bemó bitu, ąlaró weıtamo nuku betalepó. Aita fo mole alatei naao erapó,” yalepó.

⁴⁻⁵ Tétepa, Pitané atimapaae duraalu, “ę Jopa bemó betepa erale ala mo fea deté wóló Sesaria bemó betepa yale alapaae sókó waalopa ąi fea wosae. ę doasi be hulua Jopamó momatu betałemó, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó. Doasi bukutere kuti kaae ó samó ąuró kwia dokó dorokó fóló amatei hąle dorowóló ę betere tikimó muni dorowalepó.

⁶ Atétepa kelalemó, i haemó betó mole niki meire ke detere ɔlaraperó barapeta-mokélé, hó naase daae mole ɔlaraperó syaae ɔlarapetamokélé, mo fea betó mupa kelalepó.

⁷ Atépa, ó sãmó fo yóló duraalu, ‘Pita-ó, ya turukó holóló ai ɔlarape fea dóló nae,’ yalepó.

⁸ Ai fo depa yało duraalu, ‘Tale-ó, ai ɔlarape yało nókélé inireteiné ai ala mo enénipó.’ yalepó.

⁹ Ti fo yalemó, kale dere kaae momó fo yóló duraalu, ‘Tale Kótóné nae dere ɔlatei, werapó ekese. Talené wisipa nópóló muló betere ɔla ti nae,’ yalepó.

¹⁰ Atei kaae fo sore félimó yóló, kale ɔlarape fea momó ó hepen-paae sɣyóló sóró holalepó,” yalepó.

¹¹ “Atéteretamo, Konilias-né Sesaria bemó ɛ beterepaae dotonale whɔrape sore wóló, ɛ betere be belamó daaipakalepó.

¹² Atéparaalu, Dɛi Kepe Wisiné ɛpaae duraalu, ‘Ya ai whɔrapetamo faaloé yóló kisipa tekeni, atimatamo fae,’ yalepó. Atétepa, i daae mole aporó norape ɛtamo fóló kale whɔ Konilias-né be dolopaae da fea holalepó.

¹³ Da atéró beteremó, Konilias-né dɔpaae i fo yalepó. A ama be dolomó momatu beteremó, *ensel* a beterepaae sókó wóló duraalu, ‘Diákó mepaae whɔrape Jopa bepaae Saimon-tei Pitapó du betere whɔ ai better-apa dape sene fae.

¹⁴ Ama diɔpaae dere foné ɣaró naao naale senaaletamokélé, naao fake so whɔkélé, naao be whɔ so whɔkélé, diɔ aluyaɔsóró tao saalopóló,’ *ensel*-né ɔpaae depa, ama ɛpaae yalepó.

¹⁵ Ai fo epa, ɛ wóló yało fo kaae sóró du betalemó, Dɛi Kepe Wisi atima tuɔpaae bitɔ walepó. Aita, mɛ kae kisi ala ini, mo take kaae suraalu, da Juda so whɔpaae erótu yale kaaetóró atimapaekélé eralepó.

¹⁶ Ai ala kolóló, Yesuné yale fo kisipa mualepó. Yesuné dɔpaae duraalu, ‘Wɛi tópuratere whɔkó Jon-né amata, ti diɔ wɛi hɔle maaté tópuraletei nalota kale Dɛi Kepe Wisitamó tópuraałopó ere fo mopó.’

¹⁷ Térapa, i ala betɔ wisiyóló kisipa muae. Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratepa, Dɛi

Kepe Wisi dɔmó hɔle mótu yale kaae Kótóné atimapaekélé, ai melale ape. Tétepatei, ɛ Kótó kaae betepapakó atei ala ekesé yóló sesé yaaloé? Atei ala mo enénipó,” yalepó.

¹⁸ Téró, kale be whɔné Pitané dere fo wosetu, atimané a foné saletei taaralepó. Atéró Talené doi hale horótu duraalu, “Kótóné Juda meire fake so whɔkélé, hɔko betere ala taaróló, kepaayóló mo ti be-taaire bete sópóló ai menélirapó,” yalepó.

Antiok so whɔ kisipa feteyale fo

¹⁹ Stipen dale sukamó su betale susupui alamó dapo dapo yóló fele whɔrapekó mepaae Fonisia hae kwiapaaekélé, wɛiné bopéró daaló betere Saiprus hae kwia-paaekélé, Antiok be huluapaaekélé, Juda fake so whɔpaaekélé, kale fo wisi yó maté kutu betalepó.

²⁰ Téyaletei, mepaae dapo dapo yóló fele Saiprus be hulua whɔró Sairin whɔrapetamo Antiok be hulua mó betó mole Juda meire so whɔpaae Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó.

²¹ Téró, kale whɔrape Talené atima fotokɔratepa, so whɔ mo feané du betere dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló wou betalepó.

²² Atétu betterapó dere fo Jerusalem bemó betó mole Keriso so whɔné wosalepó. Atéró woseturaalu, ai so whɔné Banabas a Antiok be paae fópóló dotonalepó.

²³ Téró, a Antiok bemó sókó fóló, aimó betó mole Keriso so whɔpaae Kótóné ama kɔlené sukutu hɔle tao sere ala atima tuamó mupa kelalepó. Atépa, Banabas hɔiné sukuturaalu, Kótóné ere ala diɔ tuamó hɔle muó tanópóló yae yóló, fotokɔ bulóló ma fo yalepó.

²⁴ Banabas-ta, Dɛi Kepe Wisiró tuɛ tiki tiratere alatamo faane whɔ wisi naalepó. Téruraalu, mo turó so whɔ Yesu Kerisopaae tuɛ tiki tiralepó.

²⁵ Atétu betteró, Banabas a Tarsus be paae Sol kekene faai felepó.

²⁶ Atéró, kale whɔ a fóló Sol kekóló dape sóró atimaamo wusuró Antiok be paae momó walepó. Wóló ba fo betɔ atimaamo

ai Keriso so whĩtamo bituraalu, Kótóné fo so whĩ mo feapaae yó mótu betalepó.

²⁷ Atéyale sukamó, mepaae Kótóné kóló whĩrape atima Jerusalem be taaróló, Antiok bepaae dorowalepó.

²⁸ Ai whĩrapekó betā whĩné doi Akabas-pó. Ai whĩ ā Deĩ Kepe Wisiné fotokoratepa, turukó holóló duraalu, “Rom *Gavman*-né tēteróló kaae tare hae kwia feapaae doakale dowi wote ali waalo ai ape,” du betalepó. Ai alata, kale Rom *Gavman* whĩ Kaladias-né tēteróló kaae tare alimó weipakalepó.

²⁹ Atéroró, Yesuné yó matere whĩrapené Judia hae kwiamó betó mole Keriso so whĩ tuāpaae wale doasi sekēi alamó kisipa mutu, ai so whĩ tao saai atima fo dokalepó. Atéroró duraalu, dāné tare *moni* sūtóróti de-raalopóló, derāleta du betalepó.

³⁰ Atimané atétu betaleta, Judia hae kwiamó betó mole Keriso norape hāle tao sóroró, Jerusalem be huluamó betó mole whĩ disirapepaae male fōpóló, Banabas-ró Soltamo sóroró beteralepó.

12

Kin Herot-né Jems dóló Pita dipula beterale fo

¹ Atétu betere alimó *Kin Herot-né* mepaae Keriso whĩpaae doakale susupui ala eróló ama diki tare whĩrapepaae *dipula* beteraleta yae yóló mulalepó.

² Atéroró, Jon-né noma Jems atima doakale bóe dele sepakené depa tikalepó.

³ Kale *Kin Herot-né Jems* delemó Juda so whĩ hēkesené sinitu betalepó. Atétere ala kilituraalu, ama diki tare whĩrapepaae Pitakélé, *dipula* beteraai, dape sene fae depa, fóló tawalepó. Atétere alata, kale fopei *bred* o bulayóló nokole alimó yalepó.

⁴ Atéroró Pita tawóló sóroró fóló, so whĩ feané keletómó fo tokóló taleyaairaaalu, diki tare whĩrapené naase tuāpaae sóroró beteralepó. Téró, ai diki tare whĩrape atima fake douro aleyóló betero beterepó. Téró, Herot-né yóló mulóturaalu, kale bosenée fele be de kemetepa, ti dāné Pita ā dōpóló fo tokóló taleyaalopó yalepó.

⁵ Pita atéroró *dipula* betero betepa, Keriso so whĩné Kótóné Pita tao sópóló, momatere ala hāle yótóroró tarepó.

Pita dipula betepa, ensel-né sokale fo

⁶ Téró, kale *Kin Herot-né* hĩka be deŕepa, so whĩ feané keletómó fo tokóló taleyaai diki tare whĩ uté betóo, ité betóo, ere tuámó Pita *sein* képiné dokóló beteralepó. Atéroró betepa, ai tū sókó walemó diki tare whĩné kaae tawóló daalepó.

⁷ Tépa, Talené ama hepen bemó kutó diratere *ensel* wóló, deŕné Pita betero betere *dipula* be dolo deŕyó felepó. Atéroró kale *ensel* sókó wóló, Pita-né hulúmó haróló duraalu, “Pita-ó, mo hapale turukó holae,” deremó Pitané naasemó sere *sein* képi whaalóyóló hāletei teraae derepelepó.

⁸ Atétepa, kale *ensel-né* Pitapaae duraalu, “Naao hó beró kutitamo hapale sae,” depa, salepó. Atéroró, “Naao tómó bukutere kutikélé, bukóló ę sya ape,” yalepó.

⁹ Pita ā atéroró, ai *dipula* be taaróló *ensel* fole tiki sya furaalu, ita āpaae *ensel-né* dapóló kisipa muni, noke naró dere nisi yalepó.

¹⁰ Atimaamo atéroró furaalu, mo folosóroró kaae tawóló daaló betere diki tare whĩ dekeróló tuámó daale diki tare whĩkélé, kale dere kaae dekeróló sókó felepó. Atéroró furaalu, kale be hulua bopéro betere tipi tūmó doakale *aiyon kapa* fakené aleyóló kinó betere tūkélé, ama hāletei, tukwē fóló mupa, atimaamo belapaae sókó felepó. Téró, atimaamo ai tū dapo tópaae derepelemó, kale *ensel* Pita taaróló, aimóte alu yó deyalopó.

¹¹ Téró, Pitané *ensel-né* āpaae erale alarape fea kisipa yóló duraalu, “Mió yało kisiparapó. Ita, noke naró dere nisi yalemó motei irapó. Kale *Kin Herot-ró* Juda so whĩtamo atima hēkesené sukuturaalu, ępaae eraaire ala mo eraşórópóló, Talené ama *ensel-né* ę tao sene ai weirapó,” yalepó.

¹² Kale *ensel-né* āpaae erale ala mo diriyóló tuę muturaalu, Mariané bepaae felepó. Mariata, Jon-tei, me doi Mark-né hamapó. Téyalemó, so whĩ mo fea betāpaae touróló bitu, momatu betere sókó felepó.

13 Téró, Pita a wóló bela tų aqró daalu kokopórótu betepa, ai bemó kutó diratere so seimale Roda tų tukıyaai walepó.

14 Téyalemó, kale senaalené Pitané fo nakome wosóló haıtu, tų hapale tukuni, fesaae folo bemó betó mole so whıpaee kale Pita wóló a belamó daalapó fo ene felepó.

15 Ai fo deremó, kale so whıné Roda-paae duraalu, “Ti senaale ya topo doyóló keyaa fu de?” yalepó. Ai fo depa, kale senaalekó duraalu, “Meipó. Pita mo wóló até belaró daale ape,” yalepó. Tétepa, kale so whıné duraalu, “Motamo epa, ti a kaae tare *ensel*-né tao su yalepa kelae,” yalepó.

16 Atima ai fo du betepa, Pita daalu tu haıle kokopórótu betalepó. Atétu betepa, nalo kale so whı atima fóló tų tukıjóló kelalemó, Pita wóló daapa kilita sókó furaalu, siratu betalepó.

17 Tétepa, Pitané ama naasenétei yóló duraalu, atimapaee fo taalae yalepó. Téró atimapaee Talené a *dipula* bemó betepa, tao sóró dape só wale ala fea yó melalepó. Atétu beteró, ai so whıpaee duraalu, “I fota, Jems-ró mepaae Keriso norapetamopaae yó melae,” yóló a metikipaae faai felepó.

18 Atéró hıka Pita a kemei fi sisópaae eté yalepó. Kale diki tare whırape atima wóló kelalemó, Pita bitinipa, a neyóló sókó felerópóló, atima mo doakale fo tiki kęlaaratu betalepó.

19 Atépa, kale doasi topo whı Herotné ama diki tare whırapepaae duraalu, mo dekéro keketé kweyaee depa, kekęletei a kilinipó. Tétepa, ama diki tare whırapepaae Pita *dipula* betepa kaae tawóló daalale diki tare whırapetamo fo tokóló kemetepa, mo ti sinópóló dae yóló mulalepó.

Kin Herot ama yale alamó a dóló sukunale fo

20 Até du beteró, suka memó Herot a Judia hae kwia taaróló Sesaria hae kwia-paae doropóló, aimó mepaae be dęrape betalepó.

Ti *Kin* Herot-né Tair be hulua so whıró Saidon be hulua so whıtamopaae doakale fopaae bualepó. Atépa, atima touróló betámó bituraalu, i fo du betalepó. “Doasi

topo whı *kin*-ó, dąné yaıtamo fo sawa yaai dapa, naao be dę mekó tukóló mulaaloé?” depa kale sekéné duraalu, “Ti wisirapa téyaalopó” yalepó. Ti fo depa, kale so whıné *kin*-né kutó diratere whıkó betá Blastaspaae woseturaalu, “Naao dą tao suraalu doasi whı *kin*-tamo naamei fokó yaaloé?” depa kale sekéné téyaalopó, yalepó. Atima atéro touróló betámó bituraalu, kale doasi topo whı *kin*-paae duraalu, “Doasi topo whı-ó, dątamó bóe dele ala taaróló dua wisiyóló betaalopó. Ti noatepae, kale *kin*-né tęteróló kaae tare hae kwiamó nokole ęla wó mupa, dupu du beteretei tikaqó sóró kisipa muturaalu,” ai fo du betalepó.

21 Atéro, atimané kale tukóló mulale be dę wapa, Herot a *Kin*-né kuti wisinaale deróló so whı touróló betere tikimó sókó felepó. Atéro doasi topo whı betere *sea*-mó bituraalu, so whıpaee fo du betalepó.

22 So whı feané ama dere fomó doi hale sóró horóturaalu, “Ama dere fota, kótóné fo kaae dapóló,” dukirótu betalepó.

23 Téteremó, ai fapotóróti Talené *ensel* wóló kale sekéné Talené doi sóró horéniteremó a dóló ama tiki mokené turukó nóló mo ti sukunalepó.

24 Atéturaalu, Tale Kótóné fo ai be felekemó betó mole so whı feané wosóló fakeraté felepó.

25 Banabas-ró Sol-tamoné so whı tao saai sóró wale *moni* melóló Jerusalem taaróló momó furaalu, Jon-ró Mak-tamo dape sóró Antiok bepaae fesaae felepó.

13

Banabas-ró Pol-tamo Talené kutó dirópóló doteyale fo

1 Atéro, Antiok bemó betere Keriso so whı kuamó Kótóné kóló whıraperó yó matere whırapetamo betó molepó. Ai whırape atimané doita Banabas, Simeon-tei, me doi Niser, Sairin be hulua whıkó Lusias, kale *Kin* Herot-tamo betámó doayale whı Manain, Sol, atima atéro betó molepó.

2 Téró kale Keriso so whı Tale aqmó dua bitu, Talené doi sóró horótu betalepó. Atéturaalu, ęlakélé weyóló betepa, Dęi Kepe Wisiné atimapaee duraalu, “Yalo tukóló muló betere kutó Banabas-ró

Sol-tamoné dirópólópa, atimaamo soro beterae,” yalepó.

³ Atima atéro, ɔla weyóló hãle bituraalu, moma deté fele kilipaae, kale whıtamo tikimó naase mulóló, fópóló dotonalepó.

⁴ Sol-ró Banabas-tamo Deı Kepe Wisiné dotonatepa, Selusia bepaee doropóló, aimó atimaamo weı nukumó weıné bopéló daaló betere hae kwia Saıprus-paae felepó.

⁵ Atimaamo atéro ai hae kwiamó tene be Salamis bemó sókó fóló bituraalu, Juda whırapené fo wosetere berapemó so whıpaee Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melótu betalepó. Téro, Jon me doi Mark-kélé, atimaamo tao soro kutó diyaai atima fea fóló betalepó.

⁶ Atéro, atima ai weıné bopéro daaló betere hae kwia tuamó kutu betéro Papos be huluamó sókó felepó. Aimó Juda whıko isi whıtei, Kótóné kóló whıpó du betere seké Bar-Jisas beterepó. Atimaamo ai kale sekétamo Papos bemó hokolaa yalepó.

⁷ Kale isi whı Ba-Jisas, *Gavman* whı Ser-sias Polas sisó supuróló, atamo kutu betere whıpó. Ai *Gavman* whıta, tué tiki wisi mulu, Banabas-ró Sol-tamopaae Kótóné fokó ɔ wosaaıpa, yó melaaı ape yalepó.

⁸ Atéyaletei, kale isi whıné Banabas-ró Sol-tamoné yó matere fo *Gavman* whıné wosóló kisipa tiki tiraşsóro, kae kae fotei du betalepó. Elimas doıta, Krik be foné isi whıpó.

⁹ Téro Sol akélé, ama take mole doi Sol taaróló, Pol doi mulalepó. Téro, Pol Deı Kepe Wisiné fotokoratepa, Elimas kikéyóló kaae taaru duraalu, “Yata, mo dowi kepené naalemapó.

¹⁰ Naaota, donoi alaró wisi alatamo bóe ai du betere ape. Yata, mo dilikitere alaró kapala fotamo faanuraalu, Tale Kótóné donoi alaró donoi fotamo naao ai wérotu betere ape.

¹¹ Naao ai ala deremó, Talené ya deké supu, mió mepaae sawa be demó naao kele diliki yaalopó. Atéro bituraalu, sukané dekélé, naao kelaalomeıpó,” yalepó.

Téyaletamotóro, ó samó diliki ɔ tuapaae deróló kale sekéné kele dilikiralepó. Atétepa, ɔ naase tawóló alısó faaire whıko daaléro sisité kweyalepó.

¹² Kale ai *Gavman* whıné até dere ala kilituraalu, sirayóló ɔ kisipa tiki tiralepó. Ti noatepae, Talené ama fo yó matere ala mopóló kisipa mutu yalepó.

¹³ Até du betéro, Pol-ró ama fulumu whırapetamo ai Papos be taaróló weı nukumó Pampilia hae kwia tuamó tene be hulua Perka-paae felepó. Atétepa, Jon-teı Mark-pó du betere whı ɔ atimaamo taaróló Jerusalem bepaee fesaae felepó.

¹⁴ Atéro, atimaamo ai Perka be taaróló Pisidia hae kwiamó tene Antiok be huluamó sókó felepó. Atéro fóló bituraalu, şa nóló betere sukamó atimaamo Juda whırapené fo wosetere be dolopaae holóló betalepó.

¹⁵ Atimaamo atéro beteremó, kale Moses-né asere foró Kótóné kóló whırapetamoné asere fo dosatu betalepó. Atéyale kilipaae kale ai fo wosetere be kaae tare whırapené atimaamo faleyóló duraalu, “No tamo-ó, diaamoné so whı hairatere fokó enére?” yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, Pol ɔ turukó holóló fo yaai kaae su naase horóló duraalu, “Israel whırapero diı Juda meire fake so whıtamó-ó, Kótópaae wıtu, naameyóló ɔ aomó betó mole so whıpaee yalo i dere fo wosae.

¹⁷ Mo take da Israel fakené Kótóné dané ayarape deté faaire whırape amatei soro beteraté walepó. Atima atéro Isip bemó betepa, Talené atima so whı doasi fake firalepó. Ai ala epa, Kótóné mo Taoro mole fotokoneıtei ai Isip hae tale dóló ama so whı fasó soro dapesó weıpakalepó.

¹⁸ Atéro, so whı bitinire tikimó kutu bitu, atimané kisipa mole ala yaairaalu, dowaae fu betepa, Kótó apaae feteyóló wópóló kaae tawóló bitiré felepó. Até yalemókélé, feteyóló wénitepa, hãle kaae tarepó. Atétepa, ba fo whı siki tamo keme ipakalepó.

¹⁹ Téro, Tale Kótóné atima beteraaire Kanan hae kwia hãle muni, weıkeró fakené tetérolo kaae tapa dóló tokó faaróló, ai hae kwia Israel fake so whımo mo ti malepó.

²⁰ Isip hae kwiapaae fele ba fomó kaae soro wóló, weıkeró doasi be hulua doló torokó fale ba fomó sókó wouraalu, 450 ba fo kemeyalepó. Ai alarape deté wóló

kilipaae Kótóné kale Israel whiné bóe topo whi sóró daalaté weipakalepó. Até deté wóló, Kótóné kóló whi Samuel betale alimó sókó walepó.

²¹ Atéró, Kótópaae atima kaae tawaaire topo whikó sóró beterae yóló wosetu betalepó. Tétepa, Kótóné Benjamin fake whikó Kisya naalema Sol topo whi *Kin* sóró beteralepó. Ai whi doasi *Kin* betepa, ba fo whi siki tamo kemeyalepó.

²² Téyaletei, nalo Kótóné Sol taaróló ą betale sirimó Depit topo whi *Kin* sóró beteralepó. Kótóné Depit kaae kelalemó, ą whi wisinaalepa, i fo yalepó. ‘Jesi naalema Depit-ta, mo whi wisinaalepó. ąta, ęalo kisipa kaae muluraalu, ęalo erae, dere ala mo fea ama erótu betaalopó,’ yalepó.

²³ Yesuta, Depit-né deyale fake whikó betané deyalepó. Atéyale Yesu ą Kótóné Israel fake so whi mo ti aluyaqsóró tao saaire whi dią beterepaae dotonaalopóló muló betere fo mo eróturaalu, ai dotonó betere ape.

²⁴ Mo take Yesuné ama kutó kaae sóró diyaai epatei, folosóró Jon-pi wóló, Israel so whi feapaae Kótóné fo tuę yópóló yó mótu betalepó. Atéró yó mótu duraalu, ‘Diąné du betere dowi ala taaróló kisipa tiki fetepa, ti ęalo dią węi tóparaalopó,’ du betalepó.

²⁵ Téró, Jon-né ama diyale kutó kemer-aairaaalu, i fo yalepó. ‘Diaaę tuéné ęta, kale waalopó du betale whi nisi yaęse. ęta, diaaę kaae tawóló betere whi meipa, i fo betą wosae. ąta, ęalo kilipaae waalo ai ape. Ti ęta, ą kaae whi wisi bitinireteiné ama hó bené kępikélé ęalo teraayaaire mo sunipó.’

²⁶ ęalo norape-ó, diąta Abraham-né deyóló fakerale naaleraperó Kótópaae wituraalu, ą aómó sukóló betere Juda meire fake so whiné deyóló fakerale so whıtamo da fea aluyaqsóró dapesó faalopó, ere fo Kótóné mo ai eró betere ape.

²⁷ Jerusalem bemó betó mole so whiró atimané topo whirapetamoné Yesuta, da aluyaqsóró tao saaire whipó tuę munipó. Téró, Kótóné kóló whirapené ašemó ere fo *fula* dokę fea dosąatu bitutei wosóló kisipa munipó. Kale ašemó ere fotei

dokonóturaalu, atimané ą mo ti sukópóló dae yóló só deralepó.

²⁸ Atimané Yesu daai kisipa mutu, ą tuámó me dowi ala kwiakó muléró tale yaletei, me ala mupa kilinipó. Atépatei, atimané Pailat-paae duraalu, ‘ą sinópóló dae,’ yóló sętu betalepó.

²⁹ Ai alarape yóló kemetepa, kale ašemó ere fo mo dokonóturaalu, filipaa ni tómó olepa, tokóló douręle felepó.

³⁰ Téyaletei, Kótóné ą dou dolomó mupa kepaaralepó.

³¹ Atéró kepaayóló bitu, take betale Kaleli be taaróló, Jerusalem bepaee ątamo wale whirapené ą kepaayóló betere ala kelalepó. Atéyale ala kelale whirapené da Juda fake so whipaae yó mótu beteralepó.

³² Kótóné dané ayarapepaae duraalu, ęalo diámó take i ala eraalopóló mulale fo wisi dané diąpaae mió i yó matapa wosae.

³³ Mo take Kótóné dané nouter-erapepaae duraalu, ‘Diąkélé diaaę deté faaire naale senaalekélé, atima aluyaqsóró tao saalopóló muló beterepó,’ Ai fo dokonóturaalu, Kótóné Yesu ai kepaaró betere ape. Ti ai yóló muló betere fota, *buk Sam sapta* 2-mó aęrapó. Kótóné duraalu, ‘ęata, ęalo naalepó. Mió ę naao aya alée felepó,’ erapó.

³⁴ Atéru, Yesuné tiki dou dolomó kęlaa yópóló taaréni, kepaaró beteralepó. Atéyaalopóló, mo take ašemó erapó. Ai fo i ape.

‘ęalo Depit-paae haę melaalopóló, kae muló betere ęla ama ere fo dokonóturaalu, ęamó mo melaalopóló,’ erapó.

³⁵ Ai fo kaaetei, Sam-mó duraalu,

‘Naaota, kale dowi alakélé, inire whi wisiné tiki haę dou dolomó kęlaa yópóló kaae tawaalo meipó, fo aseyóló muló beteralepó,’ erapó.

³⁶ Ti noatepaae, Depit doasi so whi kuamó Talené kutó dité fu betero sukęle whitei, sinitepa atimané alimarapetamo betamó douróló ama tiki ai kęlaa yale ape.

³⁷ Depit-ta até yaletei, ama Naale wisinaale, ti Kótóné dou dolomó mupa kęlaa yópóló kaae tani, ama kepaaralepó.

38 Térapa norape-ó, ðané i yó matere fo wisi mo wisiyóló wosóló kisipa tiki tirae. Ai whiné ðané dowi alamó saai yale kwia ama tokóló taae faralepó.

39 Kale Moses-né asere foné ðané dowi ala tokóló kemeróló, whi wisi beteranipó. Téretei, Yesuné ða kepaayóló betaaire fo wisi yó materetei wosóló kisipa fetetepa, ti ðané dowi alamó kwia saairetei tokóló kemeraalopó.

40 Kótóné kóló whirapené i ala yaalo ai ape yale fo ðiãpaae eraqsóró, mo wisiyóló kaae tawae. Ai fo i ape.

41 'Diã faletere whirapené i dere fo wosae. Yãlo ai depa kolóló sira deté fu beteró deté fu beteró, sinituraalu aluyae. Yãlo doasi ala yaalopóló me whínékélé ðiãpaae depa, wosóló tué tiki tiraalo meipó,' fo aseýóló muló beteropó," yalepó.

42 Ai fo du beteró Pol-ró Banabas-tamo ai fo wosetere be taaróló faaitepa, kale be whi so whiné duraalu, "Diaamo momó kale fo wisikó uté waaire *fula*-mó yó melale waasepólópó," yalepó.

43 Atima ai fo wosetere be taaróló, belapaae sókó felepó. Téró, Banabas-ró Pol-tamo fupa Juda so whiró Juda meire fake so whitei, Juda so whiné dere ala yó tare so whitamó kale whitamó sya wapa, atimaamoné duraalu, "Diã Kótóné kólené sukuturaalu, hãle matere ala tuãmó betó tawópóló yae," du betalepó.

44 Téró, me *fula*-mó fo wosetere be ðemó ai be huluamó betó mole so whi Kótóné fo wisi wosaairaalu, wóló betó molepó.

45 Atétepa, atimaamoné yó mótu betere fo wosó tawóló betó mupa, mepaae Juda whirapené kolóló, atimané dere fo wosaai ai ala uãsóró wisi uãpóló dei kisipa muturaalu, Pol-ró Banabas-tamoné dere fo teteróló, kae kae fo du betalepó.

46 Atétepa, Pol-ró Banabas-tamo né halaaíné duraalu, "Kótóné fo ðamoné ðiãpaae yó melaai yalemó, ðiã wosetere hó yalepó. Tétepa, mió ðamoné ðiã sisó eróló, Juda meire fake so whi betó molepaae i kale fo wisi yó melaairaalu fulapó. Ti aita hãle mei, ðiã Kótóné mo ti betere ala sere hóre aqrapó.

47 Talené ðamopaae i ala yae yóló mulalepó.

'I hae kwia feamó betó mole Juda meire fake so whi diliki tuãmó betepa ðerópóló yãlo ðiã sóró beteralepó.

Ai ðené hae kwia dokó feamó betó mole so whi aluyaqsóró tao sene fae erapó," yalepó.

48 Kale ai Juda meire fake so whi atima ai fo woseturaalu, mo doakale hajné sinóló, Talené fo hale sóró horótu betalepó. Talené ama taketi mo ti betere bete saalopóló muló betere so whi feané ai fo wosetu aãpaae tué tiki tiralepó.

49 Tétu, Talené fo wosóló hae kwia feapaae fakeralepó.

50 Atétepa, Juda whirapené topo whirapepaaekélé, mepaae Juda meire fake sorapekó Kótópaee winé sukóló betó mole doi mole sorapepaaekélé, Pol-ró Banabas-tamo fopaae buópóló, sesemeraté kweyalepó. Até deté kweyóló atimaamo ai be hulua tuãmó betereitei, taaróló hókó faralepó.

51 Atétepa, faairaalu diaaã dere dowi alamó ðamo i fole ape yóló, atimaamoné hó bemó ere hae terepeyóló Ikoniam bepaae felepó.

52 Téró, furaalu Talené ala eró tare whi tamo tuãmó Deï Kepe Wisi fãanuraalu, mo doa hãkesené sukuté fu betalepó.

14

Pol-ró Banabas-tamo Ikoniam-mó Kótóné fo yó maleteti

1 Téró, Ikoniam bemó Pol-ró Banabas-tamo dua dere kaae, Juda whirapené fo wosetere be dolopaae holalepó. Téró, atimaamoné mo wisiyóló yó matere foné, Juda so whiró Juda meire fake so whitamó hosaamó suraalu, mo dekeró so whi kisipa tiralepó.

2 Téyaletei, kisipa tiki tirénire Juda so whiné ai dere fo hó yóló, mepaae hãle betó mole Juda meire fake so whiné Keriso so whitamó fopaae buópóló sesemeralepó.

3 Atétepatei, Pol-ró Banabas-tamoné woseni, faleyóló Talené fo betã halaaíné daalu, fõlo sukamó yó maté fu betalepó. Ateró, yó mótu betepa, Kótóné ama kólené

sukuturaalu, haŕe tao sere fo wisi kapala fo nisi yaqsóro, kolóló sira yaaitere alaró kelemei alatamo erópóló, Talené atimaamopaae mo sұrapó.

⁴ Ai be huluamó betó mole so whi bukótamo yóló, mepaae Juda whirapetamo muóo, mepaae ti Yesuné fo yó matere aposel whirapetamo muóo, yalepó.

⁵ Atéro kılıpaae, Juda so whikélé mepaae Juda meire so whikélé, mepaae topo whirapekélé, betapaae touró bitu, Pol-ró Banabas-tamo kane duné siriyóló daalopó yóló fo deyalepó.

⁶ Até yaai yaleteti, kale whi tamo daalopó dere fo woseturaalu, ai be taaróló Likonnia hae kwiamó tene be Listra be huluaró Derbe be huluatamomó kutu betalepó.

⁷ Atéro, Kótóné ama mió wosetere kisi fo wisi yó maté kweyalepó.

Pol-ró Banabas-tamo Listra bemó fo yó maletei

⁸ Téro, Listra be huluamó betá whi hamané depemótei hõleke dowi beterepó. Atéru, a mo sawa turukókélé feni, betere tikimótóro haŕe betó tarepó.

⁹⁻¹⁰ Atéturaalu, Pol-né yó matere fo mopóló wosó tarepó.

Pol-né ai whi kikéro kaae tawalemó, ama kisipa tiki tiro betere alané a sumó wisiranérapóló kisipa mutu apaae duraalu, “Ya turukó holóló, naao dore hõleke donoyóló daayae,” yalepó. Tétepa, kale whi turukó holóló kweyaai kaae salepó.

¹¹ Ai so whiné Pol-né yale ala kolóló Likonnia be foné “Haió, ita, mo kótó tamotei dorowóló mo whi alée fóló da tuamó i betere ape,” yalepó.

¹² Atéro atima kisiapané Banabas-ta, ti atimané kótó Susi nisiyóló, ai doi mulóo, Pol-ta fo dere whi betepa, atimané fo fosó fosó dere kótó Hermes nisiyóló, kótó Hermes doi mulóo, yalepó.

¹³ Atéro, atimané kótó Susipaae moma dere beta, doasi be tu aupalo demó tenepó. Ai moma dere be kaae tare whikélé, mo so whikélé, atima mo fea wóló Pol-ró Banabas-tamopaae hupu dóló momaraairaaalu, wa *bulmakau* hupuraperó ne fuané aleyóló depa dere meletetamo sóro,

ai be hulua bopéro betere tipi tu serekemó sókó walepó.

¹⁴ Até du betere fo Pol-ró Banabas-tamoné wosóló ai ala yaqsóro sesé duraalu, atimaamoné deró betere kuti bisayalepó. Atéro bisayóló sururu yóló fóló, kale be whi so whi wó mole kua dolomó fo fake yóló duraalu, “Diñé aita noa ala du bitu de?”

¹⁵ Damo Kótó mei, da fea betá tiki daale whi i ape. Damota, kale mió wosetere kisi fo wisi diapaae yó melaairaaalu, sóro wale whi tamo i ape. Térapa, ai betekélé munire kapala kótópaae hupu dóló moma dere ala taaróló, mo ti betere Kótó, haekélé, şakélé, wei kęlakélé, ere ęla ęlakélé, fea aleyóló muló betere Kótópaae betá kisipa tiki tiróló betae.

¹⁶ Mo take bitiré wale ba fo dokõ hae kwia feamó betó mole so whiné kisipa mutere ala yaai dowaae fu betepa, Talené atimapaae até ekesé yóló sesé ini, atimané tué mole ala yópóló taalalepó.

¹⁷ Téyaleteti, Kótóné amatei a mo beterepóló kisipa muópóló, diã tao sóro wisi ala eróturaalu, damó hali alikélé suka alikélé, ba fo alikélé, fea Talené alótu beterepó. Ti até dere alata, diã hañé sukóló beterepóló Kótóné ama eratapó,” yalepó.

¹⁸ Atimaamoné ai be whi so whipaae atei ala wisinipa ekesé yóló sesé yaleteti, mo dowaae felepó. Téturaalu, felekemó atimaamopaae hupu dóló momaraai yalepó.

¹⁹ Téro, mepaae Fisiria hae kwiamó tene Antiok beró İkoniam betamomó betó mole Juda whirape atima fea Listra be hulua-paae touraŕe walepó. Atéro touró bituraalu, Pol-ró Banabas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo yalepó. Atéro, kapo duné siriyóló daletikimó, Pol mo ti sinale nisiyóló kale sekęrapené ama tiki şiyóló sóro, ai be hulua bopéro betere tipi tu aopaae taae deralepó.

²⁰ Atéro mupa, Talepaae kisipa tiro betere whirape bopéroló daae mupa, kale seké a turukó holalepó. Atéro, a dale bepaaeteti momó felepó. Téro, ai hika ti Banabas atimaamo Derbe bepaae faai felepó.

Pol-ró Banabas-tamo Siria hae kwiamó tene Antiok bepaae fesaae fele fo

²¹ Atimaamo ai be huluamó Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melale tikimó, so whi mo dekéro Talepaae kisipa tiralepó.

²² Até du betero nalo atimaamo momó Litra be huluamókélé, Ikoniam be huluamókélé, Antiok be huluamókélé, Talepaae kisipa tiró betere so whi atima ere alatóró yó tanópóló, ketekéro fotokotamo bulatere fo yó melaté felepó. Atéro, yó mótu duraalu, “Diñé kisipa tiki diriyóló bitu, Tale Kótóné tetérolo daale aopaae sókó faaitapa, ti doasi sekei ala tuamókélé bitiré fu betaalopó,” yalepó.

²³ Téro, Pol-ró Banabas-tamo mepaae be hulua dokó Keriso so whi kaae tanópóló, Keriso dirire whi disirape sóró beterotua deté kweyalepó. Atétua yóló, atima ọla weyóló bituraalu, Talepaae kisipa tiró betere so whimó atimané tué tiki tiratere alamó Talené atima wisiyóló kaae tanópóló momaralepó.

²⁴ Atimaamo ai so whimó momaróló, Pisidia hae kwia tuamó fóló, momó kale Pampilia haemó sókó walepó.

²⁵ Aimó atimaamo Perka be hulua so whipaae Talené mió wosetere kisi fo wisi yó melóló, Itali beppaae felepó.

²⁶ Ai wei fókumó tene Atelia bemó atimaamo wei nukumó Antiok beppaae walepó. Ai bemóta, take atimaamo Talené kutó dirópóló Keriso so whiné Kótópaae momaróló sóró beteralepó. Atéro, Kótóné ama kọleturaalu, tao sóró dirae yale kutó diyóló kemeróló, kale beppaae momó fesaae walepó.

²⁷ Atimaamo atéro fóló bituraalu, kale Keriso so whi mo fea touróló betó mupa, Kótóné atimaamo fotokotapa erale alarape fea yó melalepó. Atéro yó melótu duraalu, Juda meire fake so whiné Kótópaae kisipa tirópóló, Kótóné amatei tu tukiyóló mulalepó yalepó.

²⁸ Ai forape yóló, Yesuné ala eró tare so whitamó doa ọlo sukamó bitiré felepó.

15

Jerusalem bemó tourale fo

¹ Mepaae Judia hae kwiamó betó mole whirape Antiok beppaae dorowóló, ai bemó betere Keriso norapeppaae etei fo yó mótu betalepó. “Diñ Moses-né asere fo aomó

bituraalu, diaaq tiki sekae tikini depa, ti Kótóné diñ mo ti aluyaosóro tao saalo meipó,” du betalepó.

² Kale whirapené ai fo du betepa, Pol-ró Banabas-tamoné ai whirapetamo mo doasi fo tokótamo yóló atei kaae fo yó makesé yóló foné u só derótu i só derótu du betalepó. Até du betero, Antiok Keriso so whiné Pol-ró Banabas-tamo yóo, mepaae tué tiki tiró betere Keriso whirape yóo, yóló Jerusalem beppaae doteyaaí sóró beteralepó. Ti aita, Kótóné ama *apospel* whiraperó whi disirapetamopaae i du betere fo moé? yóló wosene fópóló yalepó.

³ Téro, Keriso so whiné atima dotonatepa furaaalu, Fonisia hae kwiaró Samaria hae kwiatamomó i fo yó melaté felepó. “Kale Juda meire fake so whi atimata, Talepaae tué tiki feteyóló betó mulapó,” deté fu betalepó. Ai fo dere woseturaalu, ai be huluamó betó mole Keriso norape atima hainé sukutu betalepó.

⁴ Téro, atima Jerusalem be huluamó sókó felemó, kale *apospel* whirapekélé whi disirapekélé, Keriso so whikélé, atima mo wisiyóló dape salepó. Téro, Pol-ró Banabas-tamoné Kótóné atimaamo fotokotapa erale alarape fea atimappaae yó melalepó.

⁵ Téyaletei, mepaae Farisi fakekó Talepaae kisipa tiró betere Keriso whirape turukó holóló duraalu, “Ti ai Juda meire fake so whi Moses-né asere fo aomó sukóló betóo, atimané tiki sekae tukóo, yópóló yae,” yalepó.

⁶ Atétepa, kale *apospel* whiraperó whi disirapetamo fea ai fo donoraai betappaae tourale walepó.

⁷ Atima ai forape du betero kemetepa, Pita turukó holóló duraalu, “Norape-ó, kale Juda meire fake so whi Kótóné ama kisi fo wisi yalo kólóné eratepa, wosóló tué tiki tirópóló, mo taketi Kótóné da tuamó ẹ sókó sóró beteraletei diaaq kisiparapó.

⁸ So whi feané tué tiki tuamó mole ala keletere Kótóné Juda meire fake so whi dape sere ala yó móturaalu, Deí Kepe Wisi da melale kaaetóro atimakélé malepó.

⁹ Ama dapaae kae ala eróo, atimappaae kae ala eróo, ini, atima tué tiki tiratere

alanétei, atimané hosaa tuamó mole dowi ala tokóló taae faróló wisiralepó.

¹⁰ Térapa, diaaḡ Kótó surémóló kaae ke-laairaalu, ai Keriso so whiné hulumó sekei ala noatepa belerótu de? Mo take dané ayarapénékélé, danékélé, atei kaae sekei ala beleyaaire mo sunipó.

¹¹ Dané atei kaae fo mo enénipó. Tale Yesuné ama kolené sukuturaalu, aluyaḡsóró hāle tao sere alané ḡ tao su dere kaae, atimakélé atétóró dapó,” yalepó.

¹² Téró ai touró betere so whi fea fo tekeni, Banabas-ró Pol-tamoné dere fo wosaai, dua betó molepó. Atéro betó mupa, Kótóné atimaamopaae kae kae kelemei alaró me ala yaai deremó eratere alatamo Juda meire fake so whi kuamó eraté kweyale fo yó mótu betalepó.

¹³ Atimaamoné ai fo yóló kemetepa, Jems ḡ turukó holóló duraalu, “Norape-ó, ḡalo i dere fo wosae.

¹⁴ Folosóró kaae su, Kótóné ama kolené sukuturaalu, Juda meire fake so whi ama fake beteraai kisipa mutu, ere ala take Simeonetei me doi Pitané ḡapaae yalepó.

¹⁵ Take Kótóné ama kóló whirapénékélé ai tué muturaalu, i fo aseýóló muló beterapó.

¹⁶ ‘I ala yóló kemetepa, Depit-né teýale be fisikó fóló moletei, ḡ wóló ḡalo momó teýaalopó. Mepaae kēlaa yóló doýale ḡla ḡlarapekélé fea ḡalo aleyóló mulaalopó.

¹⁷⁻¹⁸ Fisikóló momó teýaalopó dere fota, ti Juda meire fake so whiró mepaae doḡani tukó fale so whitamó Talepaae wópóló teýaalopóló erapó.

Ti noatepae, ai ala eraalopóló ere Tal-ené ama fo dokonótu ai ere ape.

¹⁹ Térené ḡalo kisipané kale ai Juda meire fake so whi Kótópaae tué tiki tiratepatei, dané atimapaee doasi sekei ala eraalo meipó.

²⁰ Atei ala ini, atima etei kaae ma fotei aseýóló doteyaaloopa sae. ‘Kapala kótópaae moma yóló detere hupu ó na naḡse. Mené so ó whi ḡlémi nokole alakélé, hupu ó na depamó képi duwóló sukuteretei nokole alakélé, na ó hupu samea nokole alakélé, mo ḡaḡse,’ yaalopó.

²¹ Ti noa betené dumipó. I fota, mo taketi Moses-né asere fo atima betere be hulua-rapemó yó melaté waleteti, feané tuḡrapó,” yalepó.

²² Atéro, *apose*l whiraperó Keriso whi disirapetamokélé, mo Keriso so whikélé, fea betapaae touróló, atimakó whi tamo Antiok bepaae dotonaaí sóró beteraai tale yalepó. Téró, kale so whiné Pol-ró Banabas-tamo atima fea fópóló Judas me doi Barsabas-ró Sailas-tamo sóró beteralepó. Ai whi tamota, ai bemó betó mole Keriso so whi dapesó fu betere whi tamopó.

²³ Téró, ai doteyaaire whirapené só fópóló, i fo aseýalepó.

“ḡa *apose*l whiró whi disirapetamota, diaaḡ norape i ape. ḡa feané ḡi Antiok bemó Talepaae kisipa tiró betere Juda meire fake norapepaaekélé, Siria hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, Silisia hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, mo doa kōleó, dapó.

²⁴ I dere fota, ḡakó mepaae whirape ḡi beterepaae wóló yale foné diaaḡ kisipa seke yalepó depa, dané wosalepó. Ti ai whirapeta, ḡa Keriso so whiné dotoréni, atima koleyāané ḡi beterepaae wóló, atimané kisipa mole fo ai ere ape.

²⁵ Norape-ó, até dere alamó ḡa fea betapaae touróló bitu, ḡakóteí, whi tamo sóró beteróo, dané hosaa mole no Banabas-ró Pol-tamo yóo, yóló ḡi beterepaae ai dotonaterere ape.

²⁶ Ti ai whi tamota, dané Tale Yesu Kerisoné fo yó melaté kotepa atimaamo ḡaḡsóró wini, halaaíné Kótóné kutó diraté kotere whi tamopó.

²⁷ Térapa norape-ó, dané aseýale fo kaaetóro Judas-ró Sailas-tamoné kólónékélé yó melaalopa wosae.

²⁸ Dané tuénékélé, ḡeí Kepe Wisinékélé, i ala kolóló mo wisirapóló kisipa moleteiné i fo betā dapa, wosae.

²⁹ Kapala kótópaae momatere hupu ó nakélé, Hupu ó na sameakélé, na ó hupu depamó képi duwóló sinitereteikélé, mené so nópu nokole alakélé, mo ḡaḡse. Atei alarape initepa, mo wisirapó. ḡi

fea mo doa kōleó,” dapó.

³⁰ Téró, kale dotęyale whįrape Antiok bemó sókó fóló, ai kale Keriso so whį mo fea betąpaae touróló betó mupa, kale *fas* malepó.

³¹ Atéró, ai bemó betó mole Keriso so whįné ai *fas*-mó aseyale foné atima hosaa diriralepó.

³² Judas-ró Sailas-tamokélé, Kótóné kóló whįtamo ereteiné Keriso so whį fotokóróló ketekę bulatere fo mo dekéró yalepó.

³³ Atétu beteró, atimaamo aimó betó mole Keriso so whįtamo mepaae be dęrape betalepó. Atéró, momó atimaamo dotonale Keriso so whį beterepaae fópóló dotonaa duraalu, “Kótóné diaamo hosaa muni deyóló dua betere ala erópóló yae,” yóló dotonalepó.

³⁵ Atétepa, Pol-ró Banabas-tamo Antiok bemó bitu, atimaamonékélé mepaae whįrapenékélé, so whįpaae Talené fo yó melóo, Keriso so whįpaae Yesuné dere ala etérópóló yó melóo du betalepó.

Pol-ró Banabas-tamo tekeyóló fele fo

³⁶ Atétu beteró, nalo me sukamó Pol-né Banabas-paae duraalu, “Dąmo take folosóro Talené fo yó maté kweyale be huluarapepaae dąné no nerape netéró beteréró keleté kweyaa faalopó,” yalepó.

³⁷⁻³⁸ Atéró, Banabas-né Jon me doi Mark-kélé, atimaamotamo faai yaletai, Pol-né ą faalo meipó yalepó. Ti noatepae, take folosóro Pampilia bemó Talené kutó diraalopó yalemó, ą hýyóló atimaamo taaróló fesaae feleteinépó.

³⁹ Atimaamo atéró dóroi du beteró tekeyóló Banabas-né Jon-tei, me doi Mark dape sóro wejné bopéró daaló betere hae kwia Saiprus-paae wej nukumó faai felepó.

⁴⁰ Tétepa, Pol-né ątamo faaitere whį Sailas dape sóro atimaamo faaitepa, Keriso norapené duraalu, “Talené kōlené sukutu, hąle tao sere alané diaamo wisiyóló kaae tanópóló yae,” yóló dotonalepó.

⁴¹ Téró, atimaamo Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamo tuąmó Kótóné betąpaae touróló betó mole Keriso so whį fotokę bulaté felepó.

16

Timoti Pol-tamo fele fo

¹ Pol ą Derbe be hulupaae fóló nalo Listra be huluamó sókó felemó, ai bemó Yesuné ala eró tare whį betą ama doi Timoti beterepó. Ama hamata, Juda fakekó Talepaae kisipa tiró betere sotei, alimata Krik fake whįpó.

² Ai Listra be huluamó betó mole Keriso noraperó Ikoniam be huluamó betó mole norapetamoné Timotita, Keriso whį wisi-naalepóló dukirótu beterepó.

³ Pol-né Timotikélé ątamo kweyaa tuę muturaalu, Timotiné tiki sekaę tukópóló yalepó. Ti aita hąle mei, Timotiné alimata Krik fake whįpóló ai be hulua so whį feané kisipareteiné Juda fake dée nalaqsóro yalepó.

⁴ Atima atéró, ai be huluarape dokę kulturaalu, Jerusalem bemó betó mole whį disiraperó *aposeł* whįrapetamoné Keriso so whįné wosóló, aqmó beterópóló aseyale fo dosąyóló yó melaté felepó.

⁵ Atéró yó matere fo woseturaalu, ai be hulua dokqmó betó mole Keriso so whį Talené alamó fotokę bualepó. Até dere kilituraalu, mepaae hąle betó mole so whį atima Talepaae kisipa tirąleta yaletiné be dętere dokę Keriso so whį fakeraté fu betalepó.

Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whį kelale fo

⁶ Pol-ró ama fulumu whįrapetamo Esia hae kwiapaae kale fo wisi yó melaté faqsóro Dęi Kepe Wisiné sesé depa taaróló, Frisia hae kwiaró Kalesia hae kwiatamomó maaté yó maté felepó.

⁷ Atéró, atima Misia hae kwiaró Bitinia hae kwiatamo dąlemó sókó wóló, Bitinia hae kwiapaae faai yaletai, Yesuné ama dotonale Dęi Kepe Wisiné aipaae faqse yóló sesé yalepó.

⁸ Atétepa, atima Misia hae kwia dekeróló Troas bepaae derepelepó.

⁹ Atéró, dikitamo Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whįkó wóló kema yóló turaalu, “Dą Masedonia hae kwiamó betó mole so whį tao sene ape,” yalepó.

¹⁰ Até dere ala kolóló, mo ai fapotóróti dā turukó horóló, kale Masedonia hae kwia-paae faairaalu, ɔla ɔla sisóló mulalepó. Ti noatepae, Kótóné mió wosetere kisi fo wisi Masedonia so wh̄paae yó melale fópóló, dā dotɛtapóló kisipa mualepó.

Lidia Kótópaae kisipa tirale fo

¹¹ Atéró, dā faairaalu Troas bemó w̄i nuku sóró Samotres bepaae fóló, aimó fiyalepó. Téró ai h̄ika ti dā Neapolis bepaae felepó.

¹² Neapolis be hulua taaróló Filipai be huluamó sókó felepó. Ai be huluata, kale Rom *Gavman*-né doasi topo be ereteiné Masedonia hae kwia tuamó doi mulapó. Dā ai bemó betepa, mepaae be d̄rape kemeyalepó.

¹³ S̄aa nóló fo wosetere be d̄emó, dā ai be hulua bopéró betere tipi tupaae sókó fóló derepelepó. Atéró, tipi aɔró fole w̄i fókumó, Juda fake so wh̄iné momaneta dere tiki kelaai felemó, mepaae so-rapekélé, wóló betó mupa kelalepó. Atépa, dā doropóló, Kótóné fo yó melaairaalu kaae salepó.

¹⁴ Téró, ai yó matere fo wosetu betere sokó betané doi Lidiapó. Ai so ɔ Taiyatira be wh̄i soné sonaai kuti mepaae so wh̄itamo dotonóló *moni* su beterepó. Ai so Lidia ɔta, Kótó aɔmó naameyóló dua bitu, Talené doi sóró horótu beterepó. Atére so Pol-né yó mótu betere fo wosópóló, Kótónétei ama hosaa feteralepó.

¹⁵ Atéró, kale sokélé, ɔtamo betamó betere ama fake so wh̄ikélé, atima fea w̄i tópuralepó. Atéyale k̄ilipaae kale soné d̄apaae duraalu, “Diaaɔ tuénétamo ɛ Talepaae kisipa tiró beteraɔ depa, ti diɔ sawa be d̄emó ɛtamo betaalopa ape,” yóló dirii fo depa dā ama dere fo wosóló felepó.

Pol-ró Sailas-tamo dipula beterele fo

¹⁶ Me sukamó dā momaneta dere tikipaae felemó, tumó betā wae sóró kutó diratere so seimale hokolaa yalepó. Ai sota, dowi kepené fotok̄ratepa nalopaae yaaire ala kolóló i ala mo yaalopó dere fo mo dokonateremó doasi *moni* sóró ɔ t̄eteróló kaae tare wh̄irapepaae maleta dua yalepó.

¹⁷ Ai so seimalené Pol-sépi dā sya wou fo fake yóló duraalu, “I wh̄irape atimata, Mo ó Taoró daale Kótóné kutó diratere wh̄irapepó. Atimata diɔ mo ti aluyaɔsóró tao saaire ala wisi i ape, yóló diɔpaae yó matere wh̄irapepó,” yalepó.

¹⁸ Be d̄etere dok̄o kale soné kale fo kaaetóro du betepa, Pol ɔ h̄otepa fetée wóló dowi kepe foné sóró duraalu, “Yesu Kerisoné doimó dapa, ya ai senaale tuamó betereitei taaróló sókó fae,” yalepó. Mo ai fo deretamotóro dowi kepe kale senaale taaróló sókó felepó.

¹⁹ Até dere ala kale senaale talerapené kilitu, atima take du betale kaae *moni* saai dere t̄u tikalepó kisipa mualepó. Téturaalu, Pol-ró Sailas-tamopaae doasi fopaae buóló atimaamo naasemó et̄e sóró tawalepó.

²⁰ Atéró, atima sóró betero betere wh̄irapetamo fo tek̄airaalu, so wh̄i ɔla dotonótua dere tikipaae felepó. Atéró Rom *Gavman*-né fo tokóló taleyópóló sóró betero betere wh̄irapené keletómó daalóló duraalu, “Atimaamota, Juda wh̄inétei dané be hulua dorópóló disirótu beteraɔ.

²¹ Atimaamonéta, dā Rom *Gavman*-né yaɔse yóló fo muló betere fo tukóló i ala yae yóló yó mótu beteraɔ,” yalepó.

²² Téró, kale senaale talerapené dere alamó so wh̄i mo fea atimatamo muni folo, Pol-ró Sailas-tamo só deratere fo du betalepó. Até du betepa, kale fo tokóló tale dere wh̄irapené susupuratere wh̄irapepaae atimaamoné kuti sokóló biyané fokosói ala yae yalepó. Ti fo depa, atimaamoné deró betere kuti sorokóló taae faróló fokosoi ala yalepó.

²³ Ai ala du betero, *dipula* be kaae tare wh̄iné naase tuapaae mulóló, ɔpaae mo dirii fo yóló duraalu, “I wh̄i tamo botokó faɔsóró mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó.

²⁴ Téró, kale sekéné yale fo wosóló, ɔ wituraalu kale wh̄i tamo mo be ke tuɔ dolopaae beteraɔ felepó. Atéró, atimaamo botokó faɔsóró ni fake dolopaae h̄oleke tamo deróló dulalepó

²⁵ Atéró bitu, mo dikitamo 12 *kilok* Pol-ró Sailas-tamo Kótópaae wole fo dere alaró momatamo deté fu betalepó. Atétu betepa, mepaae *dipula* bemó betó mole wh̄irapené wosó tarepó.

²⁶ Téyalemó, mo doakale wii bao wóló be tao sóró worerale tikimó, ai *dipula* be tukélé, hāletei turukwę fóló whīrape dulótua yale *sein* képirapekélé, fea whaaló yóló hāle teraae felepó.

²⁷ Atépa, kale *dipula* be kaae tare diki tare whī turukó holóló kelalemó, *dipula* be tu mo fea turukwę fóló mupa kelalepó. Atépa kilitu, ai whīrape mo fea dapo dapo yóló fele nisi yóló ama sepakené aṭei ama daai yalepó.

²⁸ Até depa, Pol-né fo fake yóló duraalu, “Naaotei ya doraai kisipa muaṣe. Dāta, botokó feni, mo fea i betó mole ape,” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, kale diki tare whīné mepaae whīrapepaae sá sóró ape yóló *dipula* be dolopaae fóló kelalemó, u ere alamó a Pol-ró Sailas-tamo betere aṣmó deraapisa fóló muni dere felepó.

³⁰ Atéró, kale whī tamo dapesó fóló belamó daalo bitu, “Doa whī tamo-ó, ę aluyaṣóró tao sṓpóló, noa alakó yaaloé?” yalepó.

³¹ Ti fo depa kale whī tamoné aṣpaae tokó mótu duraalu, “Ya Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki feteyóló tiratepata, ti Kótóné yaḱélé, naao fake so whīkélé, mo fea aluyaṣóró tao saalo ai ape,” yalepó.

³² Atéró atimaamoné Talené fo aṣpaaekélé, ama bemó betó mole so whī feapaaekélé, yó melalepó.

³³ Téró, mo ai dilikitamotóro kale whī atimaamo daale tikimó dowaléyale tiki wēi fokoralepó. Atéró mo tétitóro kale whī aḱélé, ama naale senaale sokélé, mo fea wēi tópuralepó.

³⁴ Atéró, kale whīné Pol-ró Sailas-tamo ama bepaae dapesó fóló, ęla melalepó. Téturaalu, kale seké aḱélé, ama naale senaalekélé, somakélé, atima fea Tale Kótópaae kisipa tiki tiróló bituraalu, hāiné sukóló hękese du betalepó.

³⁵ Téró, hīka be deṭepa, kale fo tokóló tale dere whīrapené diki tare whīrapepaae duraalu, “Kale *dipula* be kaae tare whīpaae ai kale whī tamo fṓpólópa, dotęyae,” fo ene fṓpóló dotonalepó.

³⁶ Atéró wóló ai fo depa, kale *dipula* be kaae tare whīné Pol-ró Sailas-

tamopaae duraalu, “Kale fo tokóló tale dere whīrapené diaamopaae dua wisiyóló fae yó ałó beterapa, diaamo fae,” yalepó.

³⁷ Ti fo yaletēi Pol-né ai whīrapepaae duraalu, “Dāmo kikiti sókó daaróló mo faalo meipó. Ti noa betené mei, dāmokélé Rom faketamo touróló doi betāmó mole whītei, diaaṣ dāmotamo fo tokóló wisiyóló taleni, hākeamó so whīné keletómó dāmo hāle hṓko doló sameatamo *dipula* beteralepó. Até yaletēi dāmpaae kikiti sókó daalóló fae dere wisirapóló de? Ai ala wisinipa, mo atimatóro wóló dāmo sokotepa wisirapó,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, kale diki tare whīrape fóló, topo whīrapepaae ene felepó. Ai fo woseturaalu, atima kisipané Pol-ró Sailas-tamo kae fake nisi yaletēi, Rom faketamo touró beterapó depa, woseturaalu atima wiyalepó.

³⁹ Atéró atimané Pol-ró Sailas-tamopaae dua naamei fo yóló duraalu, “Diaamo hāle fṓpóló *dipula* sokotapa, i be hulua taaróló dua faasepe,” yalepó.

⁴⁰ Atétepa, Pol-ró Salasitamo *dipula* be taaróló Lidiané bepaae felepó. Atéró fóló kelalemó, aimó Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betere hamomarape touró betepa kelalepó. Atépa atimaamoné atimapaae Talené ala tuāmó diriyóló beterópóló, keteḱe bulatere fo du beteró atimaamo felepó.

17

Pol-ró Sailas-tamo daai yale fo

¹ Pol-sépi atima Ampipolis be huluaró Apolonia be huluatamomó bosenóló, Tesalonaika be huluamó sókó felepó. Ai be huluamó Juda fake so whīné fo wosetere be ṭepó.

²⁻³ Téró, ai fo wosetere bemó Pol-né ama dua dere kaae *fula* soremó maaté a fóló Kótóné fo dosṣayóló duraalu, Keriso susupu sóró sukāletei momó kepaa yalepó fo aṣémó eretei mo dokonóturaalu, ai yale ape. Ai fo yóló duraalu, yało diāpaae du betere whī Yesuta, me kaae mei, Kótóné so whī ṭeteróló kaae tanṓpóló sóró beteró betere Kerisomó dapó du betalepó.

⁴ Mepaae mo turó Kótó aṣmó sukóló betó mole Krik fo bole so whī Pol-ró

Sailas-tamoné dere fo mopóló kisipa mutu, atimaamotamo muni felepó. Até yale kaae, mepaae doi mole sorapekélé, mepaae tóróti Juda so whíkélé ai alatóró yalepó.

⁵ Tétepa, Juda whirape dei tué murturaalu, so whi ɔla dotonóló duputua dere tikimó, mepaae dowi ala du betere whirape dosayóló dape siré kweyóló bóe dóló hɔle sópóló sesemeratere fo yalepó. Atéro ai whirapené kale whi tamo so whi feané keletómó sɔyóló só faai, kisipa mutu Jeson-né be bopéróló duraalu, “Pol-ró Sailas-tamo aimó betepa ipaae tóɛ derae,” yalepó.

⁶⁻⁷ Ti fo yalemó, kale seké tamo kilin-itepa, Jeson-ró mepaae Keriso norapetamo sɔyóló só fóló ai be hulua kaae tare topo whirape beteremó beterafe felepó. Atéro beteró betepa, so whiné fo fake yóló duraalu, “I hae kwia feamó kuturaalu, so whiné betere ala doraté kutu betere whirape mió imó wóló betepa, Jeson-né dape sóró firó beterafo. Téró, dané topo whi Sisané muló betere fo tukóló, teteróló daale topo whi me Yesupó du beterafo,” yalepó.

⁸ Ai fo dere woseturaalu, mo so whíkélé, doasi topo whirapekélé, atima fea ai dere fo bete kóló kóló duraalu, kae kae sekéi kisipa mualepó.

⁹ Atéro, kale topo whirapené Jeson-sépipaae duraalu, diá doteyaalopa *moniné* dupu yae depa, atima fópóló dupu yalepó.

Beria bemó yale ala

¹⁰ Téró, até yale dikitamo kale Keriso norapené Pol-ró Sailas-tamo Beria bepaae fópóló dotonalepó. Atéro atimaamo ai bemó sókó fóló Juda whirapené fo wosetere bepaae felepó.

¹¹ Beria whirape atimané dere alata, Tesalonaika whirapené dere ala kaae ini, atimata mo kisipa mulu wisi ala dua yalepó. Beria whirapénéta, Pol-ró Sailas-tamoné yó mótu betere fo wosóló mo doasi hekesetamo keteké buóló i ala dua yalepó. Atimaamoné yó mótu betere fo dono démóló kaae kelaai, betere dokó Kótóné fo mole asé keletétóró fu betalepó.

¹² Téró, kale Krik fo bole whiraperó Juda so whirapetamo mo turó Talepaae tué tiralepó. Mepaae doi mole Krik sorapekélé, téyalepó.

¹³ Téró, Tesalonaika bemó betó mole Juda whiné Pol-né Kótóné fo Beria bemó yó mótu beterafo dere fo woseturaalu, atima Beria bepaae felepó. Atéro, fóló Beria so whiné Pol-ró Sailas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo du betalepó.

¹⁴ Atei fo wosetu, mo ai fapotóró mepaae Keriso norapené Pol wéi fóku seseké fópóló dotonalepó. Téyaletei, Sailas-ró Timoti-tamo ai Beria bemó beterefo.

¹⁵ Atétepa, Beria whiné Pol dapesó fóló, Atenis bemó doteyóló atima momó fesaae faaitepa, Pol-né Sailas-ró Timoti-tamopaae ɔ beterepaae hapale ape yae yalepó.

Pol Atenis bemó betale fo

¹⁶ Téró, Pol ai Atenis bemó kale whitamó kaae taru, ai be huluamó whiné aleale kapala kótoraape hɔle ɔla kaae yó mupa kilitu, ama kisipa tiki mo doasi seké yalepó.

¹⁷ Até dere ala kilitu, ɔ Juda whiné fo wosetere bepaae fóló bituraalu, mepaae Juda so whiró mepaae Kótopaae winé sukutu, dua betó mole Krik so whitamó atima ai alamó fo kɛlaaraleta du betalepó. Téturaalu, mepaae aimó touróló ɔla dotonótu betere so whitamónékélé be ɛ dere dokó fo kɛlaaraleta du betalepó.

¹⁸ Ai be huluamó, doasi kisipare fake tamo Epikurian fakeró Stoik faketamo beterefo. Atépa, Pol-né kale mió wosetere kisi foné Yesu ɔ mo ti sukɛletei momó kepaayóló beterafóló yó melóo, ɔpaae kisipa tiki tiratere so whi ɔ kepaatu yale kaae kepaayaalopóló yó melóo, du betalepó. Atéro yó matepa, ai kale fake tamóné ɔtamo fo tokóló só deraai kaae salepó. Ai fakerapekó mepaaené duraalu, hɔko fo du betere whiné noa fokó yaai du bitu derópó yalepó. Mepaaené duraalu i whinéta ɛ kisipa inire kótóné fo eraai derópó yalepó.

¹⁹ Tétu beteró, kale Areopakus fake touraleta dere tikipaae atimané Pol dapesó fóló beteró bitu, ɔpaae woseturaalu, naao so whipaae ai yó maté kutu betere kisi fo ɛtamale kisipa yaaipa yae.

²⁰ Naa dere fota mo wosókélé ini, kisi fo depa dapa, ai foné bete dapaae haķearóló yó melaasepé yalepó.

²¹ Atenis be whĩró mepaae be torókóló wóló betó mole whĩrapetamo atima suka fea mepaaekélé feni, mo haķe betó taru atimané kae kisi ala yaairaalu dere fokélé yóo, wosókélé yóo, du beterepó.

²² Atépa kale Areopakus whĩrape touraleta dere tikimó, whĩrape betere kuamó Pol a disó holóló duraalu, “Ti Atenis be hulua whĩ-ó, diata, betere dokọ mo wisiyóló moma yó tare whĩ betepa, yaķo kelalepó.

²³ Diā betó mole tuamó e kuturaalu ke-lalemó, diaaķ moma dere kapo fakemó etei kaae fo aseýóló muló beterepó. ‘Ita, dané kisipa inire Kótópaae moma dere kane fakepó, erepó. Ti diaaķ a derópóló kóló kóló irutei, a aomó dua bitu, momatere Kótó diāpaae i yó matapa wosae.

²⁴ Ai Kótóta, i haeró haemó yó mole ęla ęlatamo fea ama alerapó. Aķa ó sāró i haetamoné Tale bitu, ęla ęla fea ama teteróló kaae tarapó. Térené aķa, mo whĩné naasené teterere moma dere bemó bitinipó.

²⁵ Kótóta Tale betepa, a mepaae ęla ęla yaķatepa, dané tao sóró manére? Da so whĩ betero betere foró fea ęla ęlatamo damó haķe mótu betepapó.

²⁶ Mo take betā whĩnétei, i hae kwia feamó betó mole so whĩ deteyóló fake firópóló Talené ai whĩ aleyalepó. Téturaalu, atima betaaire hae kwiarapekélé, atima betaaire ba fo alikélé, mo fea amatei tukóló muló betepapó.

²⁷ Kótóné atéretei haķe ini, so whĩné a ķekóló kolópóló kisipa muturaalu erapó. So whĩné a ķelaai ķetekę butupa, ti mo ķelaalo ai ape. Aķa da so whĩ betere tiki saletópaae bitini, da fea betere feķekemó ai betere ape.

²⁸ Ti noatepae, da betere beteta a tuamótóró muluraalu, ama da fotokọ eratepa betepapó. Diā mepaae fo dolātere whĩrapené duraalu, ‘Daķa, ama naale senaale betepapó.’ fo aseýóló muló betepapó.

²⁹ Téreteiné, whĩné naasené aleyóló muló betere *kold kapané ó silpa kapané ó kapo-*

rapené aleale ęlapaaetei, noatepa kótópó du bitu de? Ti Kótóta, whĩné kisipa fosó fosóre alané aleyóló muló betere ęla kaae aķnipó.

³⁰ Take betale alimó mokęleyaa yóló bitu du betale alamó, Kótóné kwia tokọ menipó. Atétu betaletei mió Kótóné mo doakale fotokọi fo yóló mulóturaalu, hae kwiamó betero fale so whĩ mo feané du betere dowi ala taaróló, tuę tiki feteyóló betae fo erapó.

³¹ Ti noatepa meipó. Betā sukamó Kótóné ama sóró daaló betere whĩné so whĩ mo feané yale ala mo dono tale yópóló ai be deķ ama tukóló kae muló betepapó. Até yaairaalu, a haķe whĩ nisi yaķsóró so whĩ feané kisipa yópóló a mo ti sukāletei momó kepaaróló beteralépó,” yalepó.

³² A kepaayóló betepapó dere fo wose-turaalu, mepaae so whĩné faleýóló kae kae fo yaķetei, mepaae so whĩné duraalu, “Naa ai dere fota, me be demó diriyóló wosaalópó,” yalepó.

³³ Ai fo depa, Pol a fo tale dere tiki taaróló felepó.

³⁴ Betā betā whĩ Pol-né yó matere fo mopóló wosóló tuę tiki tiralepó. Atima kuamó kale Areopakus whĩķó Dionisius-ró betā so Damaris-tamokélé, Pol sya wóló, Talepaae tuę tiki tiralepó. Mepaae so whĩķélé tuę feteyóló tiralepó.

18

Korin bemó yale ala

¹ Atéro ķilipaae, Pol Atenis be hulua taaróló, Korin be huluapaae felepó.

²⁻³ Téro, aimó Juda whĩķó Pontus bemó deýale whĩ Akuila betepa kelalepó. Ai sekęta mo dóti Rom *Gavman*-né doasi whĩ Kaladias-né Juda fake terekenatepa a ama soma Prisila-tamo, Itali hae kwia taaróló walepó. Atépa, Pol a ai soró whĩtamo beterepaae felepó. Akuilaró soma Prisila-tamo be teterere kuti dokotere soró whĩtamo betepa, Pol aķélé ai kutó kisipa ereteiné atima fea betāmó bitu, ai kutó diyaa i yalepó.

⁴ Atéro, Pol a fo wosaae tukóló muló betere be deķ dokọ fea Juda whĩrapené fo wosetere bepaae fóló, Juda so whĩró Krik so whĩtamo fea betāpaae touróló bitua

yalepó. Atéro bitu Talené alamó fo tiki kęlaaróló, Pol-né ama dere ala sya wópóló kisipa muturaalu, Talené ala haķearótu betalepó.

⁵ Téró, Sailas-ró Timoti-tamo Masedonia hae kwia taaróló Korin bepaee wapa, Pol a kae kae kutó taaróló, Kótóné fo yó matere ala beta yó tawalepó. Pol-né Juda fake so whıpaee etei fo yó mótu betalepó. “Yesuta mo haķe whı mei, Kótóné so whı fea tęteróló kaae tanópóló, sóró daaló betere whıpó,” du betalepó.

⁶ Téyaletei, Juda whırapené Pol-né yó matere fo atima kae foné tęteróló a doka doka yóló eratere fotei du betalepó. Atétepa, Pol a turukó holóló ama kuti terepetu duraalu, “Diaaķ dowi ala tokóló aluraaire fo wisi depatei, diķ wosetere hķ dapó. Take diķ doasi seķei ala supa ti ai yaķo mei, diaaķ yale alanétei diķ alu yaalo ai ape. Térené mió eķ Juda meire fake so whı beterepaee kale fo wisi yó male fulapó” yalepó.

⁷ Téró, Pol ai fo wosetere be taaróló ai felekemó betere whı Titius Jastus-né bepaee felepó. Ai sekęta, Kótópaae doasi wituraalu, aķmó dua sukóló betere whıpó.

⁸ Téró, Juda fakené fo wosetere be kaae tare topo whı Krispas-kélé, ama somakélé, naale senaalekélé, atima fea Yesupaae tuę tiki feteyóló tiralepó. Ai sekęné mepaae Korin bemó betere so whıpaee Talené fo yó male tikimó atima mo fea tuę tiki feteyóló tiratepa, weı tópurótua yalepó.

⁹ Beta dikitamo nokoné dere kaae Talené Pol-paae duraalu, “Ya wiyóló dua haķe betaķse. Halaainé daalu, kale fo wisi yó matere ala haķe yó tawae.

¹⁰ Ti noatepae, eķa yaķamo betańmó bettereiné me whıné yaķaae me dowi ala eróló doraalo meipó. Ai be huluamóta, eķaae kisipa tiki feteyóló tiraaire so whı bettereiné atima feata yaķo so whıpó,” yalepó.

¹¹ Talené aķaae ai fo depa, Pol ai bemó Kótóné fo yó mótu betepa, ba fo beta ķemeyóló me ba foné wélié apo miró ķemeyalepó.

¹² Kaliota Akaia hae kwia tęteróló kaae tanópóló Rom *Gavman*-né sóró daaló

betere whıpó. Ama atéro kaae tapa, kale Juda so whı mo fea touróló Pol-tamo fopaae buturaalu fo tokóló só deraai dapesó wóló beteralepó.

¹³ Atéro, daapa Pol só deraai Kaliopaae duraalu, “I whınéta so whıpaee Kótópaae momaturaalu, etéro yae yó mótu, kale aķemó ere fo tukóló kópaee fópóló dere fotei du beterapó,” yalepó.

¹⁴ Atei fo depa, Pol-né atimapaee tokó matere fo yaai yalemó, Kalioné Juda so whıpaee duraalu, “Ti i whıné *Gavman*-né muló betere fo tikitere ala ó mepaae sawa haķóķó fole ala uaşóró, ti diķné dere fo wosóló fo tokóló tale uapó.

¹⁵ Téretei, diķné eķaae wosene wouraalu, haķe fomó ó doi deremó maatépó dereteita, diķ Juda whırapené yóló muló betere fopa, diķsisitei tale yae. Atei alamó yaķo diķné dere fo taleyóló eraalo meipó,” yalepó.

¹⁶ Ti fo yóló, atima ai fo teketeré bemó betteretei belapaae hķķó faralepó.

¹⁷ Ai kale fo tokóló taletere be belamótei kale so whıné fo wosetere be kaae tare whı Sostenes tawóló fokosói ala yalepó. Atétepa, kale kaae tare whı Kalioné ai dere alamó fo mekélé ini, haķe ķla nisyalepó.

Akuila, Prisila, Apolos-sępi atimané yale ala

¹⁸ Pol a Akuila-sępi somapiti atima ai Korin bemó be deķape deķeró betalepó. Take ama Tale Kótópaae yóló mulótu duraalu, yaķo topo niki mió folo hapale tikaalo meipóló mulalepó. Atéro yóló mulale be deķe ķemetepa, ama topo niki Kenkria bemó tikalepó. Atéro atima faai furaalu, Keriso no nerapepaae ķęleó yóló Akuila-ró Prisila-tamokélé atima fea weı nukumó Siria hae kwiapaae faai felepó.

¹⁹ Atéro, atima Efesus bemó sóķó fóló, ai bemó Prisila-ró Akuila-tamo betepa taaróló, Pol a maaté Juda fakené fo wosetere bepaee fóló, Juda whırapetamo Talené ala etérópóló du betalepó.

²⁰ Ai fo woseturaalu, kale so whıné aķaae ya daķamo betaalopó depatei, a fulapó yalepó.

²¹ Atéro, a faai Juda so whıpaee ķęleó yóló duraalu, “Me sukamó Kótóné eķ diķ betterepaae wópóló tę mulatepa, ti momó

fesaae wonérapó,” yalepó. Ai fo yóló kale seké Efesus be taaróló wẹi nukumó felepó.

²² Téryóló, Sesaria bemó sókó fóló ai be taaróló, Jerusalem bepaee holóló Keriso so whıpaee kọleó deté Antiok bepaee dere-pelepó.

²³ Ai bemó mepaae be dẹrape betero, nalo Antiok be taaróló, Kalesia hae kwiaró Frisia hae kwiatamomó tẹ mole be hulua dokọ feapaae felepó. Atéro kuturaalu, Yesuné ala du betere so whırape diri yóló betero póló ketekẹ bulatere fo deté kweyalepó.

²⁴ Pol ẹ até deté kutu betepa, betẹ Juda whıkó Aleksandria bemó deyale whı Apolos Efesus bemó sókó walepó. Ai sekẹta, skul yóló kisipare whı betere teiné Talené asemó ere fo mo wisiyóló kisiparapó.

²⁵ Apolos take mené Talené ala etéro póló ẹpaee yó matepa, kisipa iruraalu yó mótu betalepó. Ẹta, Jon-né wẹi tópuratere alamaaté kisipa epatei, Yesuné yale ala mo doakale ketekẹ buóló so whıpaee mo donotóró yó mótu betalepó.

²⁶ Téro, ẹ Juda whırapené fo wosetere bepaee fóló mo halaainé kaae sóró yó matere fo Akuila-ró soma Prisila-tamoné wosalepó. Atétu, mepaae fo bete ẹpaee mo wisiyóló yó melaairaalu, atimaamoné bepaee dape salepó. Atéro bituraalu, Kótóné fo bete tokóló yó mótu betalepó.

²⁷ Atétu betero, nalo Apolos Akaia hae kwiapaae faai depa, Efesus Keriso so whıné ẹ ketekẹ bulatere fo, Akaia Keriso so whıné ẹ mo wisiyóló dape sópóló, fea fo ase yalepó. Atéro, ai ase sóró wẹi nukumó fóló malemó, tué tiki tiró betere so whıné ẹ mo wisiyóló dape salepó. Aimó bituraalu, Kótóné kọlené sukutu tao supa, ẹpaee tué tiki tiratere so whı Apolos-né doasi tao sere ala du betalepó.

²⁸ Apolos-né Yesuta hẹle whı mei, Kótóné so whı teteróló kaae tare whıpóló tué yópóló, Juda so whı feané keletómó Kótóné asemó ere fo yó mótu betalepó. Atéro yó mótu duraalu, “Yesuta, ẹ fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere whıpó,” yalepó. Atéro, yó male foné Juda whırapené yó matere fo teteralepó.

19

Pol Efesus bemó Kótóné fo yó maleteti

¹ Atéro, Apolos ẹ Korin bemó betepa, Pol ẹ du sorokó mole haemó fu betero Efesus bemó sókó felepó. Aimó, mepaae Talené ala erótu betere whırape betó mupa ke-lalepó.

² Atépa atimapaee duraalu, “Diẹ Yesupaae tué tiki tirale sukamó, Dẹi Kepe Wisi saleé?” yóló wosalepó. Tétépa ẹpaee tokó mótu duraalu, “Meipó. Dẹ ai Dẹi Kepe Wisi betero póló fokélé wosenipó,” yalepó.

³ Ai fo depa, Pol-né atimapaee momó woseturaalu, “Ti diẹ noa kaae ala yóló wẹi tópualeé?” depa atimané duraalu, “Dẹta, Jon-né wẹi tópurale kaae yóló tópuralepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Pol-né duraalu, “Jon-né wẹi tópurale alata, dowi ala taaróló kisipa feteyóló wale so whı tópurótua erapó. Atéro, wẹi tópurótu duraalu, ‘E wale kılipaae betẹ seké whı waalopa, diaaọ dowi ala taaróló, ai whıpaee kisipa tirae. Ti ai whıné doita, Yesu ai ape,’ ” yalepó.

⁵ Atima fea ai fo wosóló, Tale Yesuné doimó wẹi tópualepó.

⁶⁻⁷ Atéro, Pol-né atima tikimó naase mulalemó, kale Dẹi Kepe Wisi atima tuapaae bitı wóló fotokoratepa, kae kae be foné yóo, Kótóné kóló whırapené dere fo kaae yóo, du betalepó. Ai wẹi tópurale whırape touróturaalu, 12-rópó.

⁸ Téro, Pol ẹ Juda fakené fo wosetere bepaee fóló mo halaainé daalu yó mótu betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéro, ai be whı so whıpaee Kótóné teteróló daale aomó mole ala mopóló kisipa muópóló, diriiné wisiyóló yó mótu betalepó.

⁹ Téyaletei, mepaae so whı Pol-né yó matere fo wosaalomeipóló dowaae furaaalu, hakeamó Yesu Kerisoné ala eratere fotamo bóe dóló faletu betalepó. Até depa, ai fo wosetere be taaróló Yesuné ala eratere whırape maaté dapesó fóló, Tiranus-né doasi be dolomó, betere dokọ fea kale fo wisi bete tokóló kẹlaarótu betalepó.

¹⁰ Atétere alata, ba fo tamo tuamó bituraalu, du betalepó. Atéro, yó mótu betale tikimó Esia hae kwia tuamó betó mole Juda

so whikélé, Juda meire fake so whikélé, mo fea Tale Kótóné fo wosalepó.

11 Kótóné Pol fotokoratepa, mo kae kae kelemei alarape erótu betalepó.

12 Até dere ala kilituraalu, mepaae kisi daale so whiró dowi keperape tepeyóló betó mole so whirapetamo wisirópóló kisipa mutu, kãanaterere kutiró fosono heleketerere kuti kwiatamo só fóló, Pol-né tikimó wolaa yó seneta yalepó. Atéró, ai kuti só fóló kale hepo daale so whiró dowi kepe betere so whitamóné tikimó olaa dua depa, hepo wisi yóo, dowi keperapekélé sókó fóo, dua yalepó.

13 Atéró, mepaae Juda whirape atimanékélé, kale dowi keperape tepeyóló betó mole whirapepaae duraalu, “Pol-né yó mótu betere whi Yesuné doimó yalo yapaae dapa, ya whi tuamó beteretei, taaróló sókó fae,” dua yalepó.

14 Téró, Kale Juda whikó so whimó Talepaae momaraterere topo whi Skipané naalemarape weikeró beterepó. Ai naalerape atimanékélé, atei kaae ala du betalepó.

15 Ai ala du betalemó, betã sukamó i ala yalepó. Kale whiné tiki tuamó tepeyóló betere dowi kepené atimapaae tokó mótu duraalu, “Yesuró, Pol-tamota, yalo tuérapa, diã deé?” yalepó.

16 Ai fo yóló, kale dowi kepe tepeyóló betere whi kale naalerape tikipaae tuwó horóló, dekei ala yalepó. Atéró mo ti dóló sininóló, kale weikeró whirape atima kutikélé fea sorokóló taae fatepa, sameatamo belapaae tiki daapi hale sókó fóló, botokó dapo dapo yalepó.

17 Até yalepó dere fo kale Efesus bemó betó mole Juda so whiró Krik so whitamóné wosetu, atima winé sukóló Tale Yesuné doi hale sóró horótu betalepó.

18 Até deremó, mepaae mo dekéró so whi Yesupaae kisipa tiki tiróturaalu, atimané take du betale dowi alarape so whi feané keletómó Talepaae yó mótu betalepó.

19 Téturaalu, atimané kale hupu sekaëmó isi whirapené dere ala aseýóló muló betere buk-rapemó mole ala sya fu betere whirape atimakélé, mo fea wóló, ai bukrape sóró wóló so whi feané keletómó si bilirãleta du betalepó. Ai bukrape

dupuyale *moni* dokó sóró, 50,000 *silpa kapa moni* né dupuyalepó.

20 Ai alarape yóló, so whi fea Talené fo wosóló fakeróturaalu, hae kwia feapaae ama fo doasi fotokó mo suralepó.

21 Atéyale kilipaae Pol a Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamo tuamó teýóló Jerusalem bepaae faai yalepó. Atéró, fóló nalo ti a u Rom be huluapaae faai kisipa mualepó.

22 Téró, Pol tao sóró kutó ditere whi tamo Timotiró Erastus-tamo Masedonia hae kwiapaae fópóló dotonalepó. Atéró Pol ama wotoró Esia hae kwia tuamó sawa sukamó kutu beterepó.

Efesus bemó Talené ala eraterere whitamó bõe dale fo

23 Atéyale sukamó, mepaae mo so whirapéné Tale Yesu Kerisoné ala eraterere so whitamó dei kisipa mutu, kae kae eraterere fo yóló bõe daai kaae salepó.

24 Ai be huluamó *silpa kapané* ɔla ɔla aleterere whiné doi Demitrias beterepó. Ai Efesus be huluamó kapala kótó Atemispaae moma dere be doasi tenapó. Kale whi Demitrias-ró mepaae mo betã kaae kutó ditere whirapetamoné *silpa kapa*-nétei, kapala kótó so Atemis suróló, belekãatikiki aleyóló mepaae mo so whitamó dotonóló doasi *moni* sua yalepó.

25 Kale whi Demitrias-né ama dere ala kaae du betere whirapekélé, mepaae betã kutónétei, kae kae kutó ditere whirapekélé, tourãle ape yóló duraalu, “Norape-ó, dané doasi *moni* sere alata, ti i Atemis kótó suróló aleterere ɔlané seretei diaaɔ ai kisipa ere ape.

26 Kale whi Pol-né i so whi mo fea kópaae fópóló kisipa mutu, mo dere nisiyóló wosópóló i fo yalepó. Whiné naasené aleterere kótórapeta, mo kótó meipó yale fo diaaɔ wosóo, diãné kolóo, ai yale ape. Ai fota, dã Efesus be hulua so whipaae maaté ini, Esia hae kwia tuamó betó mole so whi feané ai wosalepó.

27 Pol-né ai dere foné dã *moni* sere kutómó maaté dumitei dané fo wosetere bekélé, doasi kótó Atemis sokélé, so whi feané bete muni hale ɔla aɔróló dorópóló dapó. Take Esia hae kwiamó betó mole

so wh̄inékélé, i hae kwia feamó betóló fale so wh̄inékélé, ðané kótó so Atemis aqmó sukóló bitu, apaae betā momatua yaletēi, mió Pol-né dere foné ðané kótó soné doi doróló folokole eraai dapó,” yalepó.

²⁸ Atéro dere fo woseturaalu, so wh̄i fea mo dowi fopaae buóló fo fakeyóló duraalu, “Dā Efesus be hulua wh̄iné kótó so Atemis-ta doasi fotokq̄ bole kótó wisinaalepó,” yalepó.

²⁹ Téró ai be huluamó betó mole so wh̄iné dei tuę mutu mo doakale fo whaa du betalepó. Atéro Masedonia be hulua wh̄i tamo Kaius-ró Aristarkus-tamo Talené fo eratere Pol-tamo wóló betepa, wh̄irape fea fóló kale wh̄itamo s̄iyóló só walepó.

³⁰ Atéro kale wh̄i tamo tawóló daaló betere tikipaae Pol akélé faai yaletēi, mepaae Yesuné ala eró tare norapené sesé yalepó.

³¹ Ai maaté mei, mepaae Esia hae kwiamó doasiné kuto derópóló sóró betero betere Pol-né ama fulumu wh̄irapené apaae so wh̄i touró betere tuapaae faqse yalepó.

³² Atéro touró betere so wh̄i atima ai wóló betere bete atima kisipa ini, kóló kólóiné betó molepó. Atéro betó mulu-raalu, mepaaené dere fo kae, mepaaené fo kae du betalepó.

³³ Atétu betepa, Juda wh̄irapené Aleksanda-paae naao diriyóló fo ene fae yóló tēté fóló so wh̄i touró betere tikimó daarāle felepó. Atéro fo yaairaaalu, ama naase horaletēi so wh̄iné kisiparutei āta bōe dele ala kaaraterē wh̄i nisi yalepó.

³⁴ Téyaletēi, nalo atimané ā kelalemó Juda wh̄ipa kisipa kilitu, fo fakeyóló duraalu, “Dāné Efesus be hulua so wh̄iné doasi fotokq̄ bole topo kótó so Atemis-póló,” hāle detétóró fu betepa, suka kele tamo kemeyalepó.

³⁵ Atétu betero, betā *Gavman*-né asētere kutó dirópóló betero betere wh̄i, so wh̄i kuamó turukó holóló duraalu, “Ti Efesus so wh̄i-ó, Efesus be hulua so wh̄iné kótó so Atemis-ró ama momatere betamo tēteróló kaae tatere alata, ti i be hulua so wh̄iné eretei, hae kwiamó betó mole so wh̄i mo feané kisiparapó. Ai kótó Atemis so s̄uróló

aleale kane faketa, ó hepen-mó i bepaee dorowale ala kisipa inié?

³⁶ Ti aita, mené kapalapóló doraaire ala meipa, diā so wh̄irape bōe dóló hq̄le sere ala hapale kilitaróló ini, dua betae.

³⁷ Diāné ai dapesó wóló daaló betere wh̄i tamota, ðané momatere bemó mole q̄la q̄la qlémi sóró ó kótó so Atemis doratere fokélé inipatei, diaaq̄ hāle dapesó wóló daaló ai betere ape.

³⁸ Demitrias-ró ama betā kutó ditere wh̄irapetamoné mepaae wh̄i só deraai kisipa mutepa, ti *Gavman*-né fo tokóló talerópóló sóró betero betere wh̄irape ai betó mole ape. Ti *Gavman* wh̄irapeta, ai ala yópóló sóró daaló betepapó.

³⁹ Motamo fo mekó yaai kisipa mutepa, ti ðané tukóló muló betere be ðemó yaalopó. Ti noatepae, ðané yóló mulale fo sya furaalu, ai ala yaalopó.

⁴⁰ Atei kaae doasi bōe dóló foya dere alamó *Gavman* wh̄irapené ðapaae doasi sekēi ala eraalopó. Atētere alamó *Gavman*-né mo doasi fō mupatei, ðané tukóló ai du betere ape. Atimané ðapaae ai fo noa betené du bitu de? depa, ðané yaaire fo meipó,” yalepó.

⁴¹ Kale ai *Gavman*-né kutó diratere wh̄iné ai fo yóló kemetepa, atimapaee fae yalepó.

20

Pol Masedonia hae kwiaró Krik hae kwiatampaae fele fo

¹ Téró, kale so wh̄i fo tiki whaa du betaletei kemetepa, Pol-né Yesuné ala erótu betere wh̄irape tao sóró fotokq̄ bulóló diri eratere fo yalepó. Atéro atimapaee kq̄leó yóló, ā Masedonia hae kwiapaae felepó.

² Ā ai hae kwia tuamó Keriso so wh̄i ketekē bulóló fotokq̄ratere fo dekeró yó melaté fóló nalo kemene furaalu, Kirik hae kwiapaae sókó felepó.

³ Ā ai bemó betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéyóló nalo ti ā wēi nukumó Siria haepaae faai yaletēi, kale Juda wh̄irapené ā daalopó dere fo woseturaalu, taaróló momó Masedonia hae kwiapaae hae tumó faai yalepó.

⁴ Atéro faairaalu, Beria whikó Pirus naalema Sopatakélé, Tesalonaika whi tamo Aristarkus-ró Sekundus-tamokélé, Derbe whikó Kaius-kélé, Timotikélé, Esia hae kwiaró wale whitamó Tikikas-ró Tropimus-tamokélé, atima atéro felepó.

⁵ Téro, ai kale whirape atimapi fóló, Troas bemó Pol-sépi dá kaae tawóló beterepó.

⁶ Atéro dá Juda whirape atimané mara mole ala sya furaalu, fopei *bred* o bula yóló ɔla detere be de kemetepa, weí nuku sóró Filipai be taaróló, Troas bemó mepaae whirapetamo hokolaa yaai furaalu, nuku tómó aporó diki fité felepó. Téro, dá fea touyóló Troas bemó weíkeró be de betalepó.

Troas bemó Yutikus kepaarale fo

⁷ Atéro *fula* kaae sere be demó, dá so whi fea ɔla naairaalu betapaae touróló betó mupa, Pol-né ai so whipaae fo yó maté fu betepatei, be mo ti dikiralepó. Hika be detepa ɔ ai be taaróló me bepaee faai kisipa muturaalu, dilikitamokélé hale yó maté fu betalepó.

⁸ Dá touróló fo yó mótu betere siki be kemó, sɔ hale ɔla kaae wolée molepó.

⁹ Aimó betɔ kokopei whi ama doi Yutikus-ta, de sókó wópóló muló betere tumó bituraalu, Pol-né yó mótu betere fo wosó tarepó. Pol-né ama yó matere fo mo fɔlo sɔyóló yó maté fu betepa, kale seké noke kelené sukutu betalepó. Atéturaalu, kale whi dukó fóló, biliyó salepó. Atéro biliyó saleteita, tamo be ke teraae horóló, sore be kemó yalepó. Téro kale whi biliyó sóró mupa dá doropóló kelalemó, sukóló molepó.

¹⁰ Atépa, Pol ɔ doropóló Yutikus-né bopé tómó deraapisa fóló mulu, ama naasené apuó sóró duraalu, “Turukó holaaitei kapala asiri ai firapa whaalaa ekesé,” yalepó.

¹¹ Téro, Pol ó siki be kepaee momó holóló atima *bred* o kolokóló alyóló nalepó. Atéro, kale sekéné fo momó yó maté fu beteró, be detepa hika ɔ felepó.

¹² Kale kokopei whi Yutikus momó kepaayóló betepa, whirapené bepaee dapesó fóló atima hosaa muni deyóló hajyóló betalepó.

Pol ɔ faairaalu Efesus Keriso whi disirapepaae ɔleó yale fo

¹³ Atéro mepaae whirape dapi folosóró weí nukumó Asosi bepaee faai felepó. Pol-né dapaae atéro fae yóló, datamo Asosi bemó hokolaa yaairaalu, ɔ hae tumó felepó.

¹⁴ Dá atamo ai Asosi bemó hokolaa yóló ɔ nukupaae dape sóró, Mitilini bepaee felepó.

¹⁵ Téro dá aimó fiyóló, hika ti weí nukumó weiné bopéro daaló betere hae Kios dekeróló felepó. Téro diki me nuku tómó fiyóló ai hika ti dá tuamó tukóló fóló Samos hae felekemó epa dero dekeróló felepó. Téro, diki mekéle kale dere kaae nuku tómó fiyóló, ai hika ti dá Miletus bemó sókó felepó.

¹⁶ Atéro Pol ɔ Esia hae kwiamó kutu betepa suka kele kemeyaɔsóró, Jerusalem bemó *Pentikos* be demó dere ala kelaa ɔ ai Efesus be bosenóló mo hapale faai kisipa mualepó.

¹⁷ Atéro dá Miletus bemó sókó fóló bituraalu, Efesus Keriso whi disirapepaae ɔ beterepaae tourale ape, yó faralepó.

¹⁸ Atima atéro dorowóló betó mupa, atimapaae duraalu, “Eta, Esia hae kwiamó folosóró sókó wale sukamó kaae sóró wóló, diatamo betamó bitu yale alarape feata, ti diɔ feané kisiparapó.

¹⁹ Eta, so whi aomó dua sukóló bituraalu, Tale Kótóné ama kutó betɔ mo keteke buóló, wole kaapetamo du betalepó. Atéteremó, Juda whirapené ɔ daairaalu kemei fo dokotu betaleteita, ai alané ɔ noa kaae whi beteréro sɔ sóró kaae kilitu yalepó.

²⁰ Atépatei, Kótóné diɔ tao saaire fo wisi yalo hiréni, ɔ mo hakeamó daalukélé, diané be dokó dokokélé, Talené fo diɔ tué yópóló yó mótua yaletai, diɔ feané kisipa ai ere ape.

²¹ Juda so whipaaekélé, Kirik so whipaaekélé, diané du betere dowi ala taaróló, Tale Yesupaae kisipa tiróló mo dua betae yóló hakearóló ai yó male ape.

²² Térapa, mió kale Deí Kepe Wisiné Jerusalem bepaee seyóló dapesó fóló

betepa, epaae noa alakó eraaloró ę tuęnipó.

²³ Be hulua dokó fea fo yó maté kotopa, kale Deį Kepe Wisiné epaae duraalu, sekeį alaró *dipula* beteratere alatamo yapaae eraaló ai ape yale fo betę yalo kisiparapó.

²⁴ Atérené, ę sukaqsóró yalo tó tikimó wiyaalo meipó. Tale Yesuné epaae dirae yóló male kutó betę diróturaalu, so whįpaae Kótóné dępaae yaala sókó furaalu, haęle tao sere fo wisi betę yó maté fóló tukóló muló betere dęlemó sókó faai dapó.

²⁵ Mió yalo kisipa fatepa, Kótóné tęteróló daale aqmó mole ala dię tuę yópóló yalo yó matepa, wosetu betale whįrape diaaę yalo kelepa a momó kae kelaalo meipó.

²⁶ Térené yalo diępaae haękearóló i dere ape. Mió i alimó dię tuęmó whį me dené i fo wisi taaróló dowi ala ene fupa, ti aita, epaae kwia muni diaaętei ai ape.

²⁷ Ti Kótóné ama yaai kisipa mole ala mekó hiréni, mo turó yalo diępaae ai yó melale ape.

²⁸ Dięta, Kótóné ama Deį Kepe Wisiné ama *sipsip* hupu wisiyóló kaae tanópóló sóró ai beteró betepa, ai hupurape wisiyóló kaae taru, diękélé mo wisiyóló kaae tawae. Yesuné ama sameané dupure Kótóné so whį betę mo dua wisiyóló kaae tawae.

²⁹ I dere fota noa betené dumipó. Ę fole sisópaae dowi bete haęrape dię tuępaae wóló, Kótóné *sipsip* hupurape dóló nale waalo ai ape.

³⁰ Diękó mepaae whįné kale Yesuné ala eró tare whįrape dei nópóló eratere alané, kale mo fo wisi kópaae węróló, dię ęlisóró kae tųpaae faraalo ai ape.

³¹ Até yaqsóró, dię mo wisiyóló kaae tawae. Atei ala yaairemó dię kisipa muló beterópóló ba fo sore ę diętamo bituraalu ai yale ape. Dętamokélé, dikitamokélé, yó maté fu bitu woletamo du betalepó.

³² Téró mióta, dię Talené ama kolené sukuturaalu, haęle tao sere alané dię wisiyóló tao sópóló i dere ape. Ai fonétei, diaaę kisipa tiratere ala fotokqróló, Kótóné ama wisi wisi ęla dię ama kae sóró beteró betere so whįmó ai mótu betere ape.

³³ Yalo dięné *silpa kapa ó kold kapa ó* kutikélé senée yóló au nokole ala inipó.

³⁴ Yalo fotokęnétei kutó diyóló, yalo yęęare ęla ęlakélé, ó yalo fulumu whįrapemókélé mótua yaletai diaaę ai tuęre ape.

³⁵ Yalo ai dua yale alata, ęla ęla fea dęné naasenétei depe tukó wei ala yóló sirapóló, diaaę kolópóló ai yale ape. Até duraalu, mepaae atimanétei kutó diyóló nénire so whį tao sóró haęle melae. Ti noatepae, Tale Yesuné duraalu, 'Ęla ęla haęle tao sóró matere whįné haį kisipatamo matere alané matepa sere whįné dere hękese tęteró betepapó' ere fo kisipa muae," yalepó.

³⁶ Téró, Pol-né ai fo yóló kęlipaae atima bukutiri teęęró bituraalu, ama moma yalepó.

³⁷ Atéró ę faaitepa, kale so whį feané Pol apuó taruraalu kóló tukó nóló wole du betalepó.

³⁸ Atétepa, kale sekéné duraalu, yalo kelepa a diaaę momó kae kelaalo meipó yale fo kisipa mutu, atima doasi deķené sinitu wole du betalepó. Atétu beteró, atimané ę dapesó fóló, węi nukumó beteralapó.

21

Pol Jerusalem-paae fele fo

¹ Téró, dę atimapa a kęleó yóló atima taaróló węi nukupaae bięi fóló węiné bopéróló daaló betere hae Kos felekemó sesekę felepó. Téró furaalu, węi tómó diki betę fiyóló, hįka Rodes hae węiné bopéróló daaló betere tiki felekemó sesekę fóló, Patara bepaae sókó felepó.

² Aimó betę węi nuku Fonisia hae kwia-paae faai fupa, dę ai nukumó bięi holóló felepó.

³ Atéró dę furaalu, węiné bopéróló daaló betere hae kwia Saiprus hae fę naase fak-eró epa kele falaté fóló, Siria hae kwiamó tęne Tair bemó sókó felepó. Ai Tair beta, take dęné i nukuné sóró wale ęla ęla sorokóló mullaai yale be huluapó.

⁴ Téró, ai bemó mepaae Yesuné ala eró tare whįrape betepa, dę atimatamo węikeró be dę betalepó. Atéró betepa, ai

bemó betó mole whirape atima Dēi Kepe Wisiné fotokoratepa, Pol-paae duraalu, ya Jerusalem bepaee faose yóló seséyalepó.

⁵ Tétu beteró, aimó betaai yale be derape kemetepa da ai be taaróló faai felepó. Atéró faai fupa, kale Yesuné ala eraterere whirape atimané somarape naale senaalekélé, mo fea dātamo doropóló wēi fóku atikā tómó bukutiri teyaró bituraalu, Talepaae moma yalepó.

⁶ Atétu beteró da faairaaalu kōleó yóló da fea aputu beteró da wēi nukumó biṭi hotopa, atima momó bepaee fesaae felepó.

⁷ Da atéró ai Tair be taaróló fóló, Tolemais bemó sókó felepó. Ai bemó betó mole Keriso norapepaaekélé kōleó yóló, be de betā atimatamo betalepó.

⁸ Atéró, hika da ai be taaróló Sesaria be huluamó sókó felepó. Ai bemó, take atimané so whi ɔla taleróló melópóló beterale wēikeró whikó betā Filip beterepó. Ai sekēta, kale mió wosetere kisi fo wisikélé yó matere whi betepa, da atamo fiyalepó.

⁹ Ai sekéné ama douró senaale seimalerape fea Kótóné fo eraterere kóló sorape betó molepó.

¹⁰ Da ai bemó mepaae be derape dekéró betepa, Kótóné ama kóló whiné doi Akabas Judia hae kwiaró dorowalepó.

¹¹ Ai whi da beterepaae wóló daalu Polné to tao sóró kale sekéné ama naaseró hótamo dokóló duraalu, “Talené Dēi Kepe Wisiné i fo dapó. ‘I to taleta, Jerusalem bemó betere Juda whirapené tawóló i ala kaae yóló, Juda meire fakené naase tuamó mulaalo ai ape,’ ” yalepó.

¹² Ai fo depa woseturaalu, danékélé, mepaae ai be whi so whinékélé, Polpaae Jerusalem bepaee holaose yóló sesé yalepó.

¹³ Téyalemó ama dapaae duraalu, “Diāné noatepa atei kaae alamó wole-u yóló yało hosaa supuréli ala dute? Eṭa, susupuróló *dipula* beteraterere alamaaté erópóló Talené e sóró betenénipó. E sukutere alakélé yópóló sóró beteró betereleiné yało Tale Yesu Kerisoné doimó Jerusalem bemó sukāai dapó,” yalepó

¹⁴ Dané a Jerusalem-paae faqsóró sesé yalemó, ama dané dere fo woseni, fo kae

depa taaróló duraalu, “Ti wisirapa Talené ama yaai tué mole ala betā yópóló yae,” yalepó.

¹⁵ Atéyale kīlipaae dané ɔla ɔla sisóló Jerusalem bepaee holalepó.

¹⁶ Tétepa, mepaae Yesuné ala eraterere Sesaria whirape da fea touyóló atimané da Nason-né bepaee dapesó felepó. Nason-ta, Saiprus be hulua whikó mo taketi Talepaae kisipa tiki tiróló betere whipó.

Pol Jerusalem bemó sókó wale fo

¹⁷ Atéró da Jerusalem bemó sókó holalemó, Keriso norapené da hekesetamo mo wisiyóló dape salepó.

¹⁸ Atéró, fiyóló hika Pol-kélé, da mepaaekélé, Jerusalem bepaee Jems keḷe felemó, a mepaae Keriso whi disirapetamo beterepó.

¹⁹ Atépa, Pol-né atimapaee kōleó fo yóló Kótóné a fotokoratepa, amamo Juda meire fake so whipaae erale ala mo fea yalepó.

²⁰ Tétepa, kale whirapené Tale Kótóné doi hale sóró horótu apaae duraalu, “No-ó, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betere Juda so whita, mo hale ɔla kaae i betere ape. Ai so whita, Moses-né asere fokélé eraai mo doakale keteke bulapó.

²¹ Térapa, mepaae i betó mole Juda whirapepaae metikipaae wale whirapené i fo du beterepó. ‘Pol-né Juda meire fake so whi kuamó betó mole Juda so whipaae Moses-né asere foné diaaɔ naalerape tiki sekaṭ tikaere taalae yóo, ayarapené mara mole alakélé, sya faose yóo,’ deté kutu beterepó depa wosalepó.

²² Térapa, ai alarape mo dere ala nisi yaqsóropa, da noa ala yaaloé? Atimané ya ipaae wóló beterepó dere fo mo wosaalo ai ape.

²³ Atérapa, dané tué mole fo betā i dapa wosae. Da i betere douró whirape atima Tale Kótópaae dirii malo yóló atimané topo niki tikaalo meipóló muló beterepó.

²⁴ Ai whirapetamo yakélé touyóló fóló atimané Juda so whiné keletómó, yaai dere ala yópóló naaotei atima dupu erae. Atéró atimané topo niki tukóló momatere be dolopaae fupa, ti wisirapó yaalopó. Ai ala depa atimané kilituraalu, i whita, kale tukóló muló betere fo tikitere whi

meipó yaalopó. Téturaalu, naao yalepó dere fomó atima fopaae butu betere ala kapala airapó kisipa muaalopó. Tétu yaṭa, Moses-né asere fo aomó sukóló bituraalu, ai fo tikitere whi meipó yaalopó.

²⁵ Térétei me fo i ape. Yesupaae kisipa tiki tiró betere Juda meire fake so whi ḍané fo muló betere ɔla naosóró, i fo aseýóló faralepó. Kapala kótópaae moma yaai dele hupu ó na, ó sameakélé, depamó képi duwóló sukunaterere hupu ó nakélé, mené so ɔlémi nokole alakélé mo yaose yalepó. Ai forape feata, ḍa fo dokóló betṭa tuḍ muóló atimapaee aseýóló faralepó,” yalepó.

²⁶ Téró, fiyóló hika Pol-sépi atima douro whirape momatere be dolopaae faairaalu, folosóró dua dere alarape yalepó. Atéro fokotere alarape feata, kale tukóló mulale be demótóró kemeyaalopóló ali male felepó. Atéro tukóló mulale be de sókó wapa, atimamó kale momatere be kaae tare whirapené *sipsip* hupu daalopó yóló mulalepó.

²⁷ Téró, kale weikeró be de felekemó kemeyaai deremó, Esia hae kwiamó betó mole Juda so whiné Pol momatere be belamó daapa kelalepó. Atépa, ai whirapené Pol tao taru, mepaae so whi sesemeratere fo yalepó.

²⁸ Atétu, fo fake yóló duraalu, “Israel fake so whi-ó, ḍa tao sae. I whinéta, hae kwia feamó betó mole so whipaae yó matere foné ḍa Israel so whitamokélé, Moses-né asere fotamokélé, ḍané momatere betamokélé, fopaae buópóló bóe delaté kotapó. Téturaalu, ḍané mo dowi alakélé, inire be wisi Kirik whirapekélé, ai dapesó wóló daae mole ape. Até dere alané i be doróló folokole ai eratere ape,” yalepó.

²⁹ Atimané ai fo yaleteita, Efesus whikó Tropimus Pol-tamo ai be huluaamó daapa kelaletiné Pol-né ai momatere bepaae dapesó fele nisiyóló yalepó.

³⁰ Atéro, fopaae fo doasi depa, Jerusalem so whiné woseturaalu, fea sururu yóló wóló betṭapaae touróló bóe duraalu, fo tiki whaa du betalepó. Atétu beteró, Pol ḍa moma dere be dolomó betepa, siyóló só wóló ai be bopéro betere tipi belapaae hokó derólós tu kinalepó.

³¹ Atéro daapa, atimané Pol daai Jerusalem-mó doasi bóe duraalu, fo whaa du beteretei Rom *Gavman*-né diki tare whirapené topo whiné wosalepó.

³² Téturaalu, kale sekéné ama diki tare whiraperó mepaae topo whirapetamo atima sururu yóló, ai whaa du beterepaae dorowalepó. Téteremó, ai bóe du betale so whiné doasiró ama diki tare whirapetamo wale ala kilitu, Pol du betaleteti, taalalepó.

³³ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whi Pol daale felekepaae fóló duraalu, *sein* képi tamoné ama naase tamo dokae yóló ai so whipaae woseturaalu, i whi ḍa deé? Ama noa alakó depa yaleé yóló wosalepó.

³⁴ Ai fo deremó, mepaae so whiné dere fo kae yóo, mepaae whirapené dere fo kae yóo yóló, doasi fo tiki whaa yalepó. Atétere foné diki tare whirapené toponé Pol só deratere fo bete wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale topo whiné diki tare whirapepaae duraalu, Pol diki tare whirape touróló betere tikipaae dapesó fae yalepó.

³⁵ Téró, Pol diki tare whirapené be hola tó dóló hutu betepa, so whi feané ḍa daairaalu ketekḍ butu betalepó. Atétepa, diki tare whirapené topo whiné ama diki tare whirapepaae Pol beleyóló sóró holae yalepó.

³⁶ Atétepa, mo turó so whi sya fu bitu, doasi fo fake yóló duraalu, “ Ḍa mo ti sukópóló dae,” deté fu betalepó.

Pol-né so whipaae yale fo.

³⁷ Diki tare whirapené Pol atimané be dolopaae sóró faaitepa, ama diki tare whiné topo whipaae duraalu, “Yaḷo yaṭamo me fokó enére?” yalepó. Ti fo depa, kale whiné ḍapaae woseturaalu, “Yaḷo Krik fo bole whié?”

³⁸ Yaṭa, mepaae kemeyale be demó 4,000 whirape ḷalisó fóló, so whi bitinire tikimó *Gavman* whitamó bóe daale Isip whi meié?” yalepó.

³⁹ Ti fo depa, Pol-né ḍapaae duraalu, “Ḍeta, Juda fake whi doasi doi mole be hulua Silisia hae kwiamó teṇe Tarsus be whikópó. Tétepa, ai so whipaae yaḷo fo yaai dapa, naao noa kisipa mute?” yalepó.

⁴⁰ Ti fo depa, topo whiné Pol-paae yae yalepó. Tétepa, ḍa disó horóló be hola tómó

daalu, naase horóló Hibru wh̄irapené du betere foné yalepó.

22

¹ Téró ama atimapaae duraalu, “No-raperó ayarapetamo-ó, diaaḡ kisipané ęta dowi ala du betere wh̄i nisi yaḡsóró, yaḡ diapaae haḡeamó i dapa wosae,” yalepó.

² Téró, Pol-né Hibru wh̄irapené du betere be foné deremó, fo tekeni dua betó molepó. Tépa, kale sekéné atimapaae i fo yalepó.

³ “Eta, Juda wh̄itei ę deyale beta, ti Silisia hae kwiamó tene be hulua Tarsus-pó. Téyaletei, ę holóló i Jerusalem bemó doayalepó. Atéro betepa, kale doi mole yó matere wh̄i Kamaliel-né ę *skul* yó malepó. Ama ę atéro yó móturaalu, kale Moses-né asere foró dané ayarapené mara mole alatamo mo wisiyóló yó matepa, yaḡ mo diriyóló kisipa salepó. Atéyale be demó, Kótóné ala eraai mió diaaḡ ai bole keteke kaae yaḡlokélé yalepó.

⁴ Ę até du bitu, Yesu Keriso sya fu betere sokélé wh̄ikélé susupuróló mo ti sukópóló daairaalu doakale seḡei ala eróló *dipulakélé* beteraleta du betalepó.

⁵ Yaḡo yale alata, ai so wh̄imó momaratero topo wh̄iró fo tokóló taleratero wh̄irapetamoné kisipareteiné atima yaḡo dere fo woseturaalu, mo dapó enérapó. Ai wh̄irapené ę Damaskus bemó betó mole nomarapepaae asę sóró fae depa, yaḡo sóró felepó. Ti ai asęta, Damaskus bemó betó mole Keriso so wh̄i tawóló Jerusalem bemó susupuróló *dipula* beteraai sóró waaire tu mulópóló yalepó.

⁶ Ę atéro fu betalemó, 12 *kilok* felekemó saai depa Damaskus bepaae sóró faai deremó, saḡmó deḡ doasi dorowóló yaḡo tiki husiralepó.

⁷ Até dereteiné ę haepaae dóló taae deróló mupa, ai deḡ tuamó fo fakeyóló duraalu, ‘Sol! Sol! Naa ę noatepa, susupuraté kutu bitu de?’ yalepó.

⁸ Tétepa yaḡo duraalu, ‘Tale-ó, ya né de?’ yalemó, ama epaae duraalu, ‘Ęta, Nasaret wh̄ikó naao susupurótu betere wh̄i Yesu i ape,’ yalepó.

⁹ Tétepa, ętamo wale yaḡo fulumu wh̄irapené ai deḡ kelaletai, epaae dere fo bete atimané diriyóló wosenipó.

¹⁰ Atétepa yaḡo apaae woseturaalu, ‘Tale-ó, mió yaḡo noa alakó yaró de?’ depa, Talené epaae duraalu, ‘Turukó holóló Damaskus bepaae fae. Fóló, aimó naao yaaire ala yaḡo tukóló muló betereitei, betā wh̄iné yapaae yó melaalo ai ape,’ yalepó.

¹¹ Ai deḡné yaḡo kele dilikiraletuiné tu fenitepa, yaḡo fulumu wh̄irapené ę naase tawóló aḡisóró Damaskus bepaae felepó.

¹² Ai be huluamó wh̄i betāné doi Ananias ę beterepaae walepó. Ai sekęta, Moses-né asere fo mo wisiyóló tuęru eró tare wh̄i betepa, Damaskus bemó betó mole Juda so wh̄iné a mo doasi kisipa dotoróę fale wh̄i wisipó du beterepó.

¹³ Ai sekę ę fire felekemó daane wóló duraalu, ‘No Sol-ó, naao kele fisaae horóló kelae,’ yalemó, mo ai fapotóro yaḡo kele momó wisiyalepó.

¹⁴ Téró, ama epaae duraalu, ‘Dané ayarapené Kótóné tuę mole ala naao tuę yópóló ya sóró ai daalale ape. Dowi ala betākélé, inire wh̄i kolóo, ama kḡlómó sókó wale fokélé, wosóo, yópóló ya ai sóró daalale ape.

¹⁵ Naaota, ama yó matepa kelale alaró wosale fotamo so wh̄i feapaae yó maté kwęyópóló erapó.

¹⁶ Térapa, yaḡo noatepa haḡe bitu de? Yesu Kerisoné doimó naao dowi ala kwia kemerópóló węi tópuuai turukó horóló apaae kema yae,’ yalepó.

¹⁷⁻¹⁸ Atéro ę Jerusalem be huluapaae wale be demó fo wosetere bepaae fóló moma du betalemó noke kaaené Tale kelalepó. Atéro ama epaae duraalu, ‘Ya hapalé turukó horóló Jerusalem be taaróló fae. Ti noatepae, i Jerusalem bemó atimapaae Yesuné ala etérópóló yó materetei atimanémo wisiyóló wosaalo meipó,’ yalepó.

¹⁹ Ai fo depa, yaḡo apaae duraalu, ‘Tale-ó, ti mo deretei, ai be hulua so wh̄i atima feané yaḡo yale ala kolóló kisiparapó. Ę atimané fo wosetere be dokḡ feamó yapaae kisipa tiki tiróló betó mole Keriso so wh̄i susupuróló, *dipula* beteraleta yaletai atimané mo kisiparapó.

²⁰ Naa ala etérópóló haķeamó yó mótu betere whi wisi Stipen dale sukamó, ękéle daalu ę dilapó depa yało duraalu, “Téyae,” yalepó. Ai whirapené Stipen duraalu, atimané tómó bukóló kotere kutirape ę daale tikimó sorokóló mulatepa kaae tawóló daayale whi ętórótípó,’ yalepó.

²¹ Téyalemó, Talené ama ępaae duraalu, ‘Yało ya Juda meire fake so whi betó mole be huluarape saletópaae dotonatapa fae,’ ” yalepó.

Pol ę Rom Gavman-tamo doi mole whipó yale fo

²² Kale so whi Pol-né dere fo woseté feletei, Juda meire fake so whipaaekélé, yó male fae dere fo woseturaalu, fo fake yóló i fo yalepó. “Atei kaae whi imó ętamó betaalo meipa, dóló alurae,” yalepó.

²³ Atéturaalu, atimané tómó bukó mole kutirape sókó mulóló dokómu buó sóró ópaae feseķée horóló fo fake du betalepó.

²⁴ Atétepa, kale diki tare whirapené topo whiné duraalu, “Doai so whiné fo tiki whaa du betere noatepa déró, ai seké diki tare whirape beterepaae dapesó holóló, halika tikiné fokosoi ala yóló dae. Téturaalu, i dere fo bete noa betené déró ępaae wosae,” yalepó.

²⁵ Tétepa, kale whirapené Pol naasemó bulaakó sóró daaló bitu, halika tikiné fokosoi ala yaai yalepó. Atétepa, Pol-né ai diki tare whirapené topo whipaae duraalu, “Rom *Gavman*-né so whi tuamó doi mole whi fo tokóló tale inipatei, fokosói ala yóló dae fo ere?” yalepó.

²⁶ Ti fo depa, kale diki tare whirapené topo whiné ę kaae tare topo whipaae i fo yalepóló ene felepó. Atéro duraalu, “I whita, Rom *Gavman*-né fake so whitamó betamó doi mole whipatei du betera, naao yaai dere ala kisipa faróló yae,” yalepó.

²⁷ Tétepa kale doasi topo whi wóló Pol-paae woseturaalu, “Ya Rom whié,” depa, ama tokó mótu duraalu, “Épó,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa kale topo whiné duraalu, “Yało doi Rom fake so whitamó touróló mu-laairaalu, doakale *moni*-né dupu yalepó,” yalepó. Ai fo depa Pol-né tokó mótu

duraalu, “Yała atéretei, ę ti Tarsus bemó deyaleteiné Rom whi betera,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, woseturaalu, ę daai yale whirape mo hapale hikili fóló tumó daane felepó. Kale doasi topo whiné Pol ęta, Rom fake so whi tuamó doi mole whitei *sein* képiné dokirapóló ę witu yalepó.

Juda whirapené Pol-tamo fo tekale fo

³⁰ Téro, hika be ętepa, kale diki tare whirapené topo whiné Pol daai du betere fo tale yaairaalu, ę *dipula* beteraletei sokóló so whimó momarater whirapené topo whiraperó, fo tokóló taletere whirapetamo tourale ape yalepó. Atéro wóló betó mupa, Pol dapesó fóló atima betó mole tuamó daalalepó.

23

¹ Atéro, Pol-né kale fo tokóló taletere whirape kaae taru duraalu, “Yało norape-ó, ę take bitiré waletai yało Kótóné keletómó wisiyóló bitiré wouraaalu, ama erae dere ala fea eraté walepó. Atéturaalu, mió yało hosaamó me seķe muni, mo dua muni deyóló betera,” yalepó.

² Pol-né ai fo depa, so whimó Talepaae momarater topo whi Ananias-né Pol-tamo felekemó daae mole whirapepaae duraalu, “Ai seké folópu derękae,” yalepó.

³ Ti fo depa, Pol-né ępaae duraalu, “Ni bolópaae kęlaa epatei, tó sekaęné wisire nisi dere whi naao dere alamó, Kótóné yałei deķe saalopó. Kale ašemó yóló muló betere fo sya furaalu, ętamo fo tokóló taleyaai bitutei naao kólónétei mepaae whipaae ę daae dere foné, kale yóló muló betere fo naaotei ai tikitere ape,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, mepaae ę felekemó daae mole whirapené duraalu, “Ya winié? Naao ai dere foné so whimó momarater topo whi faletapó,” yalepó.

⁵ Ti fo depa Pol-né duraalu, “Yało norape-ó, ę so whimó momarater topo whi betere ę tuęnipó. Ti noatepa mei, ašemó i fo erapó. Dię kaae tare doasi topo whipaae me dowi fo yaķse, yóló fo moletei yało tuęrapó,” yalepó.

⁶ Ai fo tokóló taletere whirape mepaae Sadyusi fake yóo, mepaae Farisi fake yóo, yóló beteraóló ama kisiparu, Pol-né fo

fake yóló duraalu, “Yálo norape-ó, yálo ap-ata Farisi whị eru ẹkélé Farisi whípó. Ẹ fo teketeremó sóró i daalo betereteita, sukále whị momó kepaayaalopó ere fomó kisipa tiki tiróló ẹ hajné sukutu betepa, atimané ẹtamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó.

⁷ Ai fo depa woseturaalu, kale Farisi whịraperó Sadyusi whịrapetamo arale sóró atima tuámó tekétamo yalepó.

⁸ Ti noa betené mei, kale Sadyusi whịrapenéta, sukutere whị momó kepaayaalo meipóló kisipa mulu, *ensel-raperó* keperapetamokélé bitinipóló kisipa mulapó. Tépatéi, Farisi whịrapenéta, sukutere whị momó kepaayaalopó dere fo mopóló kisipa yóo, *ensel-rapekélé* beterapóló kisipa yóo, keperapekélé beterapóló kisipa yóo, erapó.

⁹ Até du betepa, Moses-né asẹre fo yó matere Farisi whịrape atima turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “I whị tikimó me dowi alakélé, munipatei, ẹ́nẹ ẹ́ hẹ́le noatepa só deróló, daai du bitu de? Ama dere alaró dere fotamota, ti *ensel-né* ó kepené yae depa démólópó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo du beteró so whị tuámó bukótamo yóló bóe du bituraalu, Pol dóló seǝ seǝ yóló ama tiki turukée fóló munépa, kale topo whịné kilitu, Pol-mó whaalía doasi yalepó. Atéru, kale sekéné ama diki tare whịrapepaae diaaǝ fotokótamo doropóló, Pol dapesó atima betere bepaae beterale fae yalepó.

¹¹ Atéyale dikitamo, Tale Pol beterepaae wóló duraalu, “Pol-ó, até dere alamó yǝ wi ini, diri yólótei daayae. Atéro bitu, yálo ala etérópóló so whị feapaae Jerusalem be huluamó erótu yale kaae, Rom be huluamókélé, mo erale fae,” yalepó.

Pol daai deyatei fo

¹² Téró, ai hịka mepaae Juda whịrape atima betapaae tourale wóló, Pol tawóló daairaalu kikití fo deyalepó. Atéro duraalu, ẹ́nẹ Pol ẹ́ daai hẹ́le betepa, ẹ́ ọ́laró ẹ́itamo naalo meipó. Motamo ẹ́nẹ ẹ́ mo ti dóló aluratepata, ti ọ́la naalopóló mo dirii malo yóló mulalepó.

¹³ Atéro, Pol daai fo dokale whịrape touróturaalu, whị siki tamo tómó mepaae whịrapekélépó.

¹⁴ Ai whịrape atima fóló, so whímó momaraterere topo whịró whị disi disirapeta-mopaae i fo yalepó. “Dǝ fo deyóló dirii malo yóló duraalu, ẹ́nẹ Pol dupa ti ọ́laró ẹ́itamo naai, mió ẹ́ hẹ́le betepa ti weyóló betaalopó fo yóló mulalepó.

¹⁵ Térapa mió diánékélé, fo tokóló taleraterere whịrape feanékélé, diki tare whịrapené topo whị dilikóló i fo yó falae. Pol-né yale fo bete ẹ́ mo wisiyóló wosenireteiné ẹ́ mo diri yóló wosaaipa, dapesó dere ape fo yó falae. Atéteremó ẹ́ dorowapa, ti tų tuámó melaa yóló daaipó,” yalepó.

¹⁶ Ti fo du betepa, Pol-né ama nema naalemané wosóló diki tare whịrapené bepaae fóló Pol-paae duraalu, “Yǝta, atimané tųmó melaa muóló daaipó fo ai du betere ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa, Pol-né diki tare whịrape kaae tare whíkó betapaae duraalu, “I naalené diáné topo whítamo fo yaai dapa, ẹ́ dapesó fae,” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, kale whịné kale naale topo whị beterepaae dapesó fóló duraalu, “Kale *dipula* betere whị Pol-né i naale yǝtamo yaaire fo mulapa dapesó fae depa, i wale ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, topo whịné kale naale naasemó tao sóró tu ẹ́paae dapesó fóló, kale naalepaae woseturaalu, “Naao ẹ́paae noa fo yaai waleé?” yalepó.

²⁰ Ti fo depa kale naalené duraalu, “Juda whịrapené yǝpaae i fo yaalo ai ape. Pol-né dere fo bete mo diriyóló wosaaipa, ẹ́ fo tokóló taletere bepaae dó dapesó dere ape depa, aita mo mei, tųmó melaa yóló Pol daai kapala fo ai dere ape.

²¹ Whị siki tamo kemeyóló mepaae tómó beleróló whịrapené ẹ́ daai tųmó melaa muai du beterapó. Téyaairaalu, ai whịrape atima Pol dóló ti ọ́laró ẹ́itamo naairaalu, mió hẹ́le weyóló beterapó yalepó. Atéyaairaalu, atimané yǝpaae wosetere fomó naao noa fokó deró kelaai wosó tawóló ai betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa kale topo whinė kale naale dotonaa, apaae fo mulóló duraalu, “Naao epaae etei fo yalepóló mepaae so whıpaae mo yaqse,” yalepó.

Pol Sisareapaae dipula só fele fo

²³ Ti fo depa, kale topo whinė ama aqmó bitu mepaae diki tare whırape kaae tare whırapekó tamopaae ape yóló duraalu, “Diaamo fóló 200 diki tare whırape tale yóló sóró beteróo, *hos* hupu tómó beteróo faaire 70 diki tare whırape sóró beteróo, bóe dele wuti tawóló faaire 200 diki tare whırape sóró beteróo, dilikitamo 9 *kilok* Sesaria bepaae faai donoróló fae.

²⁴ Atéró faairaalu, Pol betóló faaire *hos* hupukókélé, tale yóló beterae. Atéró diá furaalu, tu tuamó Pol mo wisiyóló kaae taté fae. Atéró dapesó fóló, *Gavman* whı Feliks beterémó sókó fae,” yalepó.

²⁵ Atéró diki tare whinė topo whinė *fas*-mó i fo aseýalepó.

²⁶ “Eta, Kaladias Lisias-né doasi *Gavman* topo whinė Feliks yapaae i dere ape. Ya mo doa kqleó.

²⁷ Juda whırapené i whı tawóló daaitepa, e yalo diki tare whırapetamo doropóló kelalemó, a Rom fake so whıtamo doi mole whıpa kilituraalu, dané atimané naase tuamó betepa fasó salepó.

²⁸ Atéró daai depa, noa betené déro yalo wosaairaa, Juda fake atimané fo tokóló taleraterere whırape beterepaae dapesó felepó.

²⁹ Téyaleteti, Juda whırapené fo tokóló taletere tikimó a sukópóló daaire betekélé, ó *dipula* beteraaire betekélé yalo kilinitepa dapesó felepó. Juda whırapené muló betere fo tikitu betepa dapó dere fo betá yalo wosalepó.

³⁰ Ai fomóte, atimané a daairaalu kikititi fo deyóló tu tuamó melaa muaai dere fo yalo woseturaalu, ya beterepaae ai dotonaterere ape. Térapa, atimané a só deraterere fo naao keletómókélé yópóló, ya beterepaae ai dotonaterere ape,” yalepó.

³¹ Kale topo whinė yale fotóro diki tare whırapené sya fóló dikitamotei Pol dapesó Antipatris bemó sókó felepó.

³² Aimó fiyóló hıka, mepaae diki tare whırape ti bepaae momó fesaayóló wapa, kale *hos* hupurape tómó beteró fele whırape betá ti Pol dapesó Sesaria bemó sókó felepó.

³³ Téró, kale diki tare whırape *Gavman* topo whı betere Sesaria be huluamó sókó felepó. Atéró, kale *fas*-kélé, melóo, Pol-kélé, kale topo whinė naase tuamó mulóo yalepó.

³⁴ Tétepa, kale whinė *fas* dosayayóló Pol-paae woseturaalu, “Ya mé hae kwiamó wale whıé?” yalepó. Ti fo depa Pol-né apaae tokó mótu duraalu, “Eta, Silisia hae kwiaró wale whıkópó,” yalepó.

³⁵ Ai fo depa, kale whinė duraalu, “Ti wisirapa, ya só deraai dere whırapené keletómó naao fo bete wosaai atima ipaae wópólópó,” yalepó. Ai fo yóló ama diki tare whırapepaae duraalu “Pol kale Herotné doi mole doasi be wisinaalemó beteróló kaae tawae,” yalepó.

24

Pol Feliks-né keletómó fo tekqle fo

¹ Téró aporó be de kemetepa, so whımo momaraterere whırapené topo whı Ananiasró whı disirapetamo yóo, me atima tao sóró fo tekenaterere whı Tertulus yóo, yóló atima Sesaria bepaae derepelepó. Atima atéró, kale *Gavman* doasi whıpaae Pol só deraai dere fo yalepó.

² Atéró Pol-paae ape yóló wóló daapa, atimané fo eraterere whı Tertulus turukó holóló Feliks-né keletómó Pol só deróló dere fo etéró yalepó. “Doa whı-ó, naao tetéróló kaae tare aqmó da mé ala ini, hosaa muni deyóló mo dua wisiyóló hıtamo beteraapó. Ti noatepae, take da i hae kwia feamó betó mole so whı hoko betaleteti, naao da betere ala wisi eraleteiné mió da fea mo dua wisiyóló i betó mole ape.

³ Téró, be hulua feapaaekélé, atimané dere ala feakélé, naao da wisiyóló beterópóló tao sóró beteró betereitei tueru, yapaae mo doa kée yóló dukirótu beteraapó.

⁴ Ya fóturu yaqsóro dané yıtamo doa fo yaai dumitei, i fo sawa betá dapa wosae.

⁵ Ai whjnéta, i hae kwia feamó betó mole Juda so whjkuamó bóe dópóló fopaae bulaté kutu beterapó. Atétu, atima kae Nasaret fakepó. Téró Pol ąta, ai fake so whjkuamó doasi topo whj bituraalu, atima ąlisó fu beterapó.

⁶ Téturaalu, ama ąané moma dere be do-raairaalu wapa, ąané ą tawalepó.

⁸ ąané ątamo fo tokóló taleyaai dere beteta, naao ai whjpaee mo wisiyóló wosetepa, ti fo fea amatei depa naao kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

⁹ Até yóló, Pol só deratere Juda so whjné Tertulus-né dere fo mopó yópóló duraalu, “Ai dere fo feata, mo dapó,” yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, kale *Gavman* topo whjné Pol-paae naasené yóló ąpaae naao fo yae depa, Pol-né duraalu. “Naao i hae kwia feamó betó mole so whjtamó fo tokóló taletu betepa, doasi ba fo keme yaleteti, ąalo kisiparapó. Térené, mió atimané ę só deratere fo tokó móturaalu, naao keletómó ę feléi kisipatamo yaai dapó.

¹¹ ę Jerusalem bepaee Talepaae moma yaairaalu fele be ąémó, kaae sóró mió imó sókó wouraalu, ¹² be ą i kemetere ape. ąalo i dere fo mo ąépé kapala dutéro naao mo ąakémó kelenérápó.

¹² Mió ę só deraai du betere Juda so whjné ę me whjtamó moma dere bemó ó fo wosetere bemó ó bela tuąmó ó metikimókélé, me whjtamó fopaae fo depa, kolóló dumipó.

¹³ Mió atimané ętamo fopaae buló só deraai fo tokóló taleyaai deretei, i betené dapóló fo wisi mekó depa naao wosaalo meipó.

¹⁴ Atérené ęta, ąané ayarapené Kótó aąmó dua bitu, Yesu Kerisoné ala sya i fu beterapó. Atéruraalu Moses-né ašere foró Kótóné kóló whjrapené ere fotamo aąmó sukóló bituraalu, mopóló kisipa tiróló sya fu beterapó.

¹⁵ Ai betó mole whjrapené take waaire alimó Kótóné atimapaee eraaire wisi alamó ąainé sukóló biture kaae ękélé mo betą kaae alatóró yóló beterapó. Ti noatepae, wisi ala dere so whjkelé, dowi ala du betere so whjkelé, Kótóné ama kepaaraalopó ereteinépó.

¹⁶ Atéreteiné, suka fea mo whjné kele tómókélé, Kótóné kele tómókélé, hosaa tuąmó me sekę muni, ąakeamó mo donoyóló dua i fu betere ape.

¹⁷ Be hulua dokọ fea ę atéro kutu betepa, mepaae ba forape keme deté felepó. Atéro momó ę Jerusalem bepaee wouta, *moni* sóró yolealere so whj tao sóró melóo, Talepaae ąale melatere alakélé yóo, yaairaalu walepó.

¹⁸ ąalo ai alarape yóló ę moma dere be dolopaae faai yaleteti, kale momaratere be kaae tare whjné ę fopeyóló duraalu, “ąa me ala munipa fae,” depa faai yalepó. ę mepaae so whjrapetamo touyóló betere alakélé, so whj bóe delatere alakélé depa, atimané kilinipó.

¹⁹ Téretei, Esia hae kwiaró wale Juda whjrapené ę só deraai kisipa mutu yaletetiné, atima ipaae wóló naao keletómó ę só deróluąsóró ti mo wisi wuąpó.

²⁰ Esia hae kwiaró wale Juda whjrape ętamo fo tokóló taleyóló só deraai wen-itepata, ti i daae mole whjrapené ąalo yale dowi ala etéroóló ąéro kelaai atimapaee wosae.

²¹ Atéyale sukamó ę turukó holóló daalu fo fakeyóló duraalu, Kótóné sukutere whj momó kepaaraalopóló kisipa tirateremó atimané ętamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó.

²² Yesuné tų wisipaae fole ala Feliks-né mo diriyóló kisipa eruraalu, Juda so whjpaee duraalu “Doasi topo whj Lisias ą ipaae dorowapata, ti ąkélé, ąa fea betąmó bituraalu taleyaalopó,” yalepó.

²³ Feliks-né betą diki tare whjrape kaae tare whjpaee duraalu, “Pol wisiyóló kaae tarutei ą bemó tų kinóló beteréni ama fulumu whjrapené mepaae ąa ąare ąla ąlakó male wapa téyópóló yae,” yalepó.

²⁴ Téró mepaae be ąrape kemetepa, Feliks ama soma Drusilatamo walepó. Drusilata Juda fake sokó ama omatamo atéro wóló bituraalu, diki tare whjrapepaae Pol dape sene fae depa, dape sene felepó. Atéro wóló bitu, Pol-né Yesu Kerisopaae tuę tiki tiratere ala etéroóló yó matepa, kale sekéro somatamoné wosetu betalepó.

²⁵ Pol-né atimamopaae Yesuné alamó mo dono yóló fole ala wisiró, tó tikiné

dere ala fea dua wisiyóló kaae tatere alatamokélé, take nalopaae beta sukamó Kótóné dané dere ala fea taleyaaire be de waalopóló dere fokélé du betalepó. Feliks-né ai dere fo woseturaalu, a witepa Pol-paae duraalu, “Mió supa fae. Take nalopaae me demó te mutepa, ti yalo yapaae ape yaalopó,” yalepó.

²⁶ Feliks-né Pol-né dere fo wosaai ekele yóló hekesse yaleteita, hale mei, Pol-né *monikó* melópóló kisipa muturaalu, ama dere fo wosetua, momómo *dipula* beteraleta dua du betalepó.

²⁷ Atéro, ba fo tamo kemeyóló kilipaae Porsius Festus Feliks betale sirimó sóro beteralepó. Tétepa, Feliks-né Pol *dipula* hale beteropóló taaralepó. Aita noa betené ini, kale Juda so whiné tué tiki felé eraai kisipa muturaalu, betepa taaralepó.

25

Pol Festus-né keletómó fo tekale fo

¹ Téro, kale whi Festus-né ama tetérolo kaae tawaaire hae kwia tuamó tene be Sesaria bemó sókó wóló, be de sore kemetepa ai be taaróló Jerusalem bepaee holalepó.

² A atéro fóló beteremó, so whimó Talepaae momaraterere topo whiraperó Juda topo whirapetamoné Festus-paae Pol só deraai fo fea yalepó.

³ Ti fo yóló apaae woseturaalu “Naao da feléi kisipa muaire alakó eróturaalu, ai whi i Jerusalem bepaee wópóló, dotonaasepe,” yalepó. Atimané atéro yale fota, Pol Jerusalem bepaee hotepa tumó melaa yóló daai kisipa mutu yalepó.

⁴ Tétepa kale topo whi Festus-né atimapaee duraalu, “Pol a Sesaria *dipula* bemó me ala yaqsóro kaae tawóló beteralepó. Ekélé, imó sawa betóló momó Sesaria bepaee faai asiri horalepó.

⁵ Tétepa, diaaq kisipané ai whi tuamó me dowi alakó mupa, ti dia be kaae tare whirape etamo Sesaria bepaee fópóló dotonaasepe. Atétepa, ti atimané ama yale ala hakearatepa, ti aimó fo tokóló tale yaalopó,” yalepó.

⁶ Festus a Jerusalem bemó 8 ó 10-ró be derape kemetepa ti a Sesaria bepaee derepelepó. Atéro hika be detepa, kale whi fo tokóló taleraterere bemó bituraalu, Pol dape só ape, yóló fo tokóló tale yaai yalepó.

⁷ Tétepa, Pol dapesó wóló daapa, Jerusalem beró dorowale Juda whirape atima Pol daalepaae bopérale wóló dae molepó. Atépa, atimané atamo fo tokóló taleraterere fo betekélé meipatei, kae kae só deróló dere dowi forape dekéro hoko du betalepó.

⁸ Tétepa, Pol-né atimapaee i fo yalepó. “Yalo atima Juda whirapené muló betere fo tukóló, ó atimané moma dere bekélé, ó tetérolo kaae tare *Gavman* whi Sisané fo muló betere alakélé, doraterere ala mo inipó,” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Festus-né Juda so whiné kisipa felé yópóló kisipa mutu, Pol-paae duraalu, “Fo tokóló taletere ala yalo ó Jerusalem bemó yaalopa, ya opaae honére?” yalepó

¹⁰ Ai fo depa, Pol-né apaae duraalu, “E i betere fo teketere beta, Sisané fo teketere bepó. Térené fo teketere ala imótóro depa ti surapó. Ai Juda fake whirapepaae yalo me dowi alakélé eréniretei naao mo kisi-parapó.

¹¹ E tuamótamo me dowi ala kwia mupa, ti e yalo yale alamó kwia mótu, sinaaipa, dópóló yae. Téretei, mepaae Juda whiné bete meipatei hale e só deraai depata, ti mepaae whiné Juda fakené hekesere ala eraai e mené naase tuamó mulairetei Rom *Gavman*-né ai tu munipó. Térené Rom *Gavman* Sisané yalo fo tokóló taleyópóló Sisa doi dapó,” yalepó.

¹² Atétepa, kale whi Festus a tao su mepaae kisipa matere whirapetamopi fo betamó yóló duraalu, “Sisané naao fo wosópólópó yóló kisipa mutupata, ti Sisa beterepaae faasepóló doteyaalopó,” yalepó.

Festus-né Agripapaae Pol-né yale fo du betaleteti

¹³ Ai ala yóló mepaae be de kemetepa, *Kin* Agriparó ama nema Bernais-tamo Sesaria bepaee wóló, Festus a doasi

whi sóró betero betereine apaae mo kee yóló ekéi fo wisi yaai felepó.

¹⁴ Atimaamo Sesaria bemó be derape dekéro bituraalu, Festus-né Pol-né yale alarape fea yó mótu betalepó. Atéro duraalu, “I whita, mo take Feliks-né *dipula* beteraleteitóro hale betepa taaló beterapó.

¹⁵ Take ę Jerusalem bemó betere sukamó so whimó momaraterere topo whiro Juda whirape tetéroló kaae tare whi disirapetamo ę beterepaae wóló, Pol só deraaire fo ene walepó. Atéro duraalu, ama yale alamó kwia mótu só derae yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, yalo atimapaee duraalu, da Rom fakené fo tokóló tale inipatei, hale susupuraterere ala hoko dumipó. Térapa, dia mepaae whiné atamo fo tokóló taleturaalu, dané keletómó diaaę só deraterere fokélé, ama yale fokélé, depa wosaalopó,” yalepó.

¹⁷ “Atéro kale whirape da fea wóló, ai hikatóro fo teketerere bepaae fóló, atimapaee Pol dapesó ape yalepó.

¹⁸ Téro, Pol só deraai wóló betó mole whirape wóló, i whi etei kaae dowi ala depa dapóló bete mole fokó yaalo nisi yalemó inipó.

¹⁹ Atétepa, atimané Kótópaae moma dere ala kae yóo, Pol-né kale sukale whi Yesu momó kepaayóló beterapó yóló dere fo kae yóo, dere fomó dóroi yóló dere fomaaté wosalepó.

²⁰ Atétepa, ai fo bete wisiyóló kekalemó, tu me munipa, yalo Pol-paae ya só deraterere fo Jerusalem bemó fo tokóló wosaalopa, ya ópaae holaaloé? yóló wosalepó.

²¹ Téyalemó ama duraalu, Sisané fo tokóló tale erópóló depa, ę Sisa beterepaae dotonaairaaalu weı nuku kaae tawóló i betero betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale *Kin* Agripané duraalu, “Ękéle ama dere fo betekó wosaai dapó,” yalepó. Ti fo depa Festus-né duraalu, “Dó hika be detepa ama dere fo bete naao wosaasepe,” yalepó.

Pol Agripané keletómó daayale fo

²³ Atéro hika be detepa, Agriparó Bernais-tamo *kin*-né kuti deróló walepó. Atéro wapa, kale *Gavman*-né sóró daaló betere topo whiraperó ai be hulua kaae

tare doasi whirapetamo atima fea wóló touraterere bepaae derepelepó. Atéro betepa, Festus-né diki tare whirapené doasipaae Pol dape sene fae depa, dapesó wóló daalepó.

²⁴ Téro, Festus-né duraalu, “Doa *Kin* Agriparó doasi whirapetamo-ó, diané i whi ke-lae. Juda so whi feanékélé, Jerusalem be hulua so whinékélé, i be whi so whinékélé, ai whitamó fopaae buturaalu, epaae fo tokóló taleyóló só deraai du betere whi ai ape. Tétu, atima fo fakeyóló epaae duraalu, ai whi momó beterópóló meipa mo ti dóló alurae du betere whi ai ape.

²⁵ Yalo kiswa fatepa, i whi tuamó ę sukópóló daaire betekélé, mo meipó. Téretei amatei, Sisané ama fo wosóló taleyópólópó yaleteine yalo ę Rom *Gavman* Sisa beterepaae dotonaai yalepó.

²⁶ Té yaairaaalu, dané doasi topo whipaae etérápóló ase yaai dere dowi ala kwia mekó yalo kilinipó. Tépatéi, yalo hale noa fo ase yaaloé? Téreteine, doa whi Agripa yaata, ti doasi tetéroló daale topo whipa, naaotei fo bete donoróló wisiraterere fo wosaai dapó.

²⁷ Ti noatepae, ama yale alarape fea asemó eróló sóró fupata, ti wisirapó. Aténi, *dipula* whi *Gavman* whi beterepaae hale hoko dotonaterere ala tu munipó,” yalepó.

26

¹ Ai fo du betero kemetepa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naao yale alarape fea naaotei yae,” depa, ama naase horóló atimané ę só deraterere mo nisi yaqsóro, kaae sóró yalepó.

² “Doasi *Kin* Agripa-ó, ai Juda whirapené ę só deraterere fo yalo me dowi alakó yalemó dere nisi yaqsóro, naao keletómó ę heketetamo atima dere fo tokó melaai dapó.

³ Ti noatepae, yaata da Juda so whiné mara mole alakélé, atimané dóroi du betere fokélé, naao mo wisiyóló kisi-parapó. Téreteine, yalo i dere fo beta naao wosaasepóló dapó.

⁴ Ę mo take ketemó yalo turuku bemó bituraalu, yale alaró Jerusalem be hulua amó bituraalu yale alarapetamokélé, mió i deté kutu betere alarapekélé, mo fea Juda whirape atima kisi-parapó.

⁵ Ti ęta mió kisi wale whi mei, take bituraalu yale alarape fea atimané tuę ereteiné ęalo noa alakó depa, atimané kilitikimó ti atimané enęrapó. Kale Farisi whirapeta, Kótóné ala eraai mo doakale ketekę bole fakerapetamo titiyóló betę kutó yale whi ę i ape.

⁶ Take Kótóné dané ayarapepaae etei ala mo eraalopóló ere fo ęalo mopóló kisipa tiratere alamó atimané mió ętamo fo tokóló só deraai ai du betere ape.

⁷ Kale da 12 Israel fakerape dokopaae, Tale Kótóné i ala eraalopó yóló mulale fo mo dokonatapa kelaai haıtamó beterapó. Tétu, dętamokélé, dikitamokélé, betere dokę fea Kótóné dirae ere kutó betę dirótu beterapó. Agripa-ó, ai ala du berteremó ai Juda so whinė ętamo haıteıi fopaae buló só deraai dapó yalepó.

⁸ Sukutere whi Kótóné ama momó kepaaróló berteratapó dere fomó, dię noatapa sira du bitu de?

⁹ Take ęalokélé, ai Nasaret whikó Yesu Kerisoné doimó du betere ala taalópóló sesé dere ala yaairaaalu, ęalo tuęné mo wisi ala nisyóló ę mo doakale ketekę buale whipó.

¹⁰ ęalokélé ai kaae kisipa mutu, Jerusalem bemókélé, atei alatóró yalepó. So whimó momaratere topo whirapené Keriso so whi sóró *dipula* beteraleta yae depa, ai ala dua yalepó. Tęturaalu, mepaae so whi mo ti daairaaalu ępaae wosetapa, ęalo 'Tęyaalopa sae,' dua yalepó.

¹¹ Be dę dere dokę ę Keriso so whi Juda whinė fo wosetere berape dokę yóló, betó mole so whi tawóló sóró susupu eraairaaalu beteraleta dua yalepó. Atęturaalu, atimané Talepaae dowi fo yópóló, doakale dowi susupui ala erótua yóló, ę doasi fopaae butu, botokó fóló kae hae kwiamó betó mole so whikélé sya kweyóló susupurótua yalepó.

¹² ęalo até dere alamó so whimó momaratere topo whirapené ęalo dere ala wisirapóló atimané ę sóró daalóló Damaskus bepaae dotonalepó.

¹³ *Kin* Agripa-ó, atimané ę atéró dotonatepa fu betalemó, tu tuamó 12 *kilok* sukakelemó samó mo ama kae dęné ękélé,

ęalo fulumu whirapekélé, da fea daale tiki dęralepó. Ti ai dęta, sukané dękélé ai kaae meipó.

¹⁴ Ai dęnétei, da fea dóló beseké yóló haemó muó molemó, betę foné Erameike fo yóló duraalu, 'Sol! Sol! naao noatapa ę susupuraté kutu bitu de? Naao ai dere alata, kale *bulmakao* hupu hokotere whi dósuyóló nuku dere kae, naao dere alané ęteıi, susupu saalo ai ape,' yalepó.

¹⁵ Tętepa ęalo ępaae woseturaalu, 'Tale-ó, ęa né de?' depa, Talené ępaae duraalu, 'Ęta, naao susupuraté kutu betere whi Yesupó.

¹⁶ Tęrapa ęa turukó holóló, naao hęleke donoyóló daane holae. Mió ę ęa beterepaae wóló i daaleteıta, ęa ęalo kutó diratere whi bitu, naao keletere ala yó maté kweyópóló sóró beteraleta walepó. Tęturaalu, nalo ęalo ępaae me ala yó melaalopó.

¹⁷ Atétu, ęa naao fake so whinėkélé, Juda meire fake so whinėkélé, ęa daqsóró ę ęatamo wusuró betaalopó.

¹⁸ ęalo ępaae ai eratere alata, ęa fóló kale kele dikire so whi kele fisęae faraalopó. Tęturaalu, atima diliki tuamó betereıi taaróló dę tuępaae waalopó. Atima kale Satan-né tęteróló kaae tareıi taaróló, Kótó beterepaae wapa, ti atimané dowi ala ęalo tokóló kemeraalopó. Até depata, ti ai so whi ępaae tuę tiki tiróló betó mole so whi kuamó, betamó beteraalopó,' yalepó.

¹⁹ Tęrapa, *Kin* Agripa-ó, i dere forape feata, ęalo ó hepen bemó noke naró dere kaaené depa kelale ala taaréni, haıe tuę yó tareteiné ęalo i fo tukóló me ala enéniıpó.

²⁰ Ai alarape fea, mo folosóró Damaskus be hulua so whipaaepi yó melóló nalota, ti i Jerusalem bemó betó mole so whipaae yó melale walepó. Tęturaalu, Judia hae kwiapaaekélé, Juda meire so whi betere hae kwiapaaekélé, mo fea Kótóné fo tuę yópóló yó melaté kweyalepó. Dowi ala fea taaróló, tuę tiki feteyóló Kótó beterepaae wapa ti tó tikimó dere nisi ęaqsóró, mo ala dapó yópóló, naao dere alané haıkearae.

²¹ ęalo ai fo yó matere betené Juda whirape wóló moma dere be dolomó ę

tawóló daai yalepó.

²² Téyaletei, Kótóné ę tao sere ala take kaae sale be demó deté waletei, mió i daale tuamókélé ai alatóro hãle yó tapa i daale ape. Atéreteiné, mió diã doasi doi mole wh̄raperó doi munire wh̄rapetamo betó mole tuamó yãlo kelale ala i yó mótu betereteita, me kae kisi fo meipó. Mo take Moses-ró Kótóné kóló wh̄rapetamoné i ala yaalopó ere fo mo dokonótu erale ala i yó mótu betere ape.

²³ Ai wh̄rapené ere fo i ape. Tęteróló kaae tanópóló sóro daaló betere wh̄ Keriso doakale dele sóro mo ti sukãalotei, momó kepaayóló betaalopó. A atéro kepaayóló bitu, Kótóné dã tao saaire fota, diliki tuamó dę erótu betere kaae ama Juda so wh̄ró Juda meire fake so wh̄tamopaae yó mótu betaalopóló erapó. Ai ere fota, mió i yó mótu betere ape,” yalepó.

²⁴ Pol-né ai fo deremó Festus-né ama du betere fo tęteróló fo fake yóló duraalu, “Pol-ó, naao ai du betere fota, yã doakale *skul* du betale tikimó naao topo doturaalu ai dere ape,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, Pol-né ąpaae tokó mótu duraalu, “Doa wh̄ Festus-ó, ę topo doayóló dumi, mo bete mole fotóro yãlo i dere ape.

²⁶ Kale *Kin* Agripané i du betere foraperó dere alatamo bete mo fea ama diriyóló kisiparapó. Atérené wi yóló ini, mo ha-laainé ąpaae du beterapó. Ti noatepae, ai ala feata hiyóló yaaire ala meipóló kisiapa mutu dapó.

²⁷ *Kin* Agripa-ó, kale Kótóné kóló wh̄rapené ere fo naao dosãayóló mopó yóló tuę tiki tiróló beterapóló yãlo mo diriyóló kisiparapó,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naao ai dere foné miótitoró yãlo tuę tiki hapale feteyóló Keriso wh̄ beteraaló?” yalepó.

²⁹ Ti fo depa Pol-né ąpaae duraalu, “Miótitoró kisiapa feteyóló Keriso wh̄ be-taai depakélé, me be demó betaai depakélé, ti me ęla meipó. Téreteiné yãlo i dere fota, ąpaae maaté dumi, mepaae ai daai mole so wh̄ feapaaekélé, ę betere kaae beterópóló kisiapa mutu, Talepaae moma du beterapó. Tépatei ę i ere kaae *sein*

képiné dokotere ala betã erópóló moma erótumipó,” yalepó.

³⁰ Pol-né ai fo deremó kale *Kin* Agriparó ama nema Bernais-tamokélé, kale *Gavman* wh̄iné sóro betero betere wh̄kélé, atimatamo betó mole so wh̄kélé, fea turukó holóló belapaae felepó.

³¹ Atima atéro belapaae tóę fóló daae muluraalu atimasisi fõ tiki kęlaaróló duraalu, “I wh̄ sukópóló daaire ala ó *dipula* beteraaire ala betekélé munipó,” yalepó.

³² Téró, Agripané Festus-paae duraalu, “Ai wh̄iné amatamo Sisané doi yóló ama fo talerópólópó uameisóro, ti mióti fópóló yãlo dotonóluapó,” yalepó.

27

Pol węi nukumó Rom bepaae fele fo

¹ Atimané dã Itali hae kwiapaae węi nukumó fópóló, taleyóló tukóló muló betepa, Pol-tamo mepaae *dipula* wh̄rapekélé, diki tare wh̄rape kaae tare wh̄iné naase tuamó mulóló dotęyaa i yalepó. Ai kaae tare wh̄ Julias-ta, Sisané ama kae betero betere diki tare wh̄ doi mole fakekópó.

² Téró, dã fóló Adramitium be wh̄iné nukutei Esia hae kwiamó węi fóku sesekę kotere nuku duló betepa, dã sóro felepó. Ai nukumó Masedonia hae kwiamó tęne be Tesalonaika be hulua wh̄kó Aristarkus-kélé, dãtamo felepó.

³ Dã atéro fóló węi tómó fiyóló hika Saidon bemó sókó felepó. Ai bemó nuku daaróló Julias tuę wisi muturaalu, Pol ama fulumu wh̄rape betere tikipaae ą yãyãre ęlakó melópóló kweyae yóló dotonalepó.

⁴ Téró, dã ai Saidon be hulua taaróló felemó, dã faaire tikiró doakale besę tiki wouraalu faai dere sunipa, Saiprus hae kwia fakeró węi fanoko sesekę besę wale tiki kinaté felepó.

⁵ Téró, dã Silisia beró Pampilia beta-momó mole węi kęla tuamó tukóló fóló, Lisia hae kwiamó tęne be Maira bemó sókó walepó.

⁶ Téró dã ai bemó sókó fóló, kale diki tare wh̄rape kaae tare wh̄iné Aleksandria be huluamó Itali be huluapaae faaire nuku

duló betepa kelalepó. Atépa, da ai nukumó beteró felepó.

7 Téró, da beséné dere alamó dua wóputé fu betepatei, be dęrape dekéro kemeyalepó. Até deté furaalu, Nidus be kese faté felemó doasi besé tikiné fenénipa, dępaae bolokó felepó. Atéro, weiné bopéro daaló betere hae kwia Krit tuamó weí fókumó tene Salmone bemó sókó felepó.

8 Téró da mo doasi besé tikiné fenénipa, hae duné kinaté mo dua wóputé weí fanoko sesekę fu betalepó. Téró Lasea be felekemó betę weí sukóló mulale fale tiki wisinaale doi mole nuku dulótua dere tikimó sókó felepó.

9 Atéro, wóputé fu betepatei, be dęrape dekéro hęle kemeyalepó. Téró, kale Juda whırapené ęla weyóló betere be dę kemene folepaae, beséro sosóli alitamo felekemó waai yalepó. Atei kaae be demó weí tómó nukutamo kotere ala mo wisinipóló kisipa mutu, Pol-né nuku só kotere whırapepaae i fo yalepó.

10 “Ti be whı-ó, da mió doai sosólırú besé alitamo tuamó fupata, ti dakélé, i nukukélé ęla ęlakélé, mo fea tuę tikimó aluyaalopó,” yalepó.

11 Ti fo yaletai, kale diki tare whırape kaae tare whıne nuku taleró nuku só kotere whıtamóné dere fo woseturaalu, Pol-né dere fo sisópaae eralepó.

12 Kale ai weí sukóló mulale fale tikimó da sosóli ali kemeyópóló kaae tawóló betaai yaletai sosóliné betenénipa, fo tiki kęlaaróló tale yalepó. Atéro mo turó whırapené duraalu, ai hae tikimóteı me be hulua Finiks-mó betaai faalopó depa felepó. Ti ai weí nuku duręleta dere tiki Krit haeta, *saot-ró west-tamo* upaae ene fóo, *norti-ró west-tamo* ipaae ene wóo epa tuamó erapó.

Doasi besé tikiró hali tikitamo wale fo

13 Atima atéro uté *saot-ró fakeró* maaté sawa béi besé wapa, kale nuku duló betere halika teraayóló atima Krit weí fóku sesekę faairaaalu felepó.

14 Téró atima mo tupaae fenipatei, hasi bosenóló weí tómópaae dorowale doakale fotokęi besé tikiné doi *norti-ist* besé sókó

wouraaalu kale nuku tao sóró feteraai yalepó.

15 Ai besé tikiné nuku tao sóró weí kulu tuępaae taae fatepa, besé walepaaeteı, ęalesumó hóné sukęlepó. Atétepa, ama kęleaané sóró fópólópó nuku bisiki tao diliki yóló hęle betó mupa, beséné amateı sóró fu betalepó.

16 Téró, beséneıteı sóró fóló weiné bopéroló daaló betere hae kwia Kaodamó sókó felepó. Atéro ai hae tikiné kale besé kinóló fanokomó sesekę furaalu, kale belekęamale nuku doasi nukumó dulaairaaalu wolopeté felepó.

17 Téyale tikimó beséro hali tikitamo wouraaalu, fotokęné fenénipa kale nuku sóró doasi nuku tómó beleralepó. Atéro halika tikiné atima betere doasi nuku tekée faqsóro, ó kwiaró a kwiatamomó sıyóló dokóo, tuamókélé sıyóló dokóo, yalepó. Aita nuku hapale hęko furaalu, atikámó dée tane fóló atima doraqsóro wituraalu yalepó. Kale weí tómó ama kęleaané fópóló nuku kejraté fole kuti kwia weıpaae deróló duralepó. Ai weí kulu tuamó tukure halepané doita, Sirtis-pó.

18 Téró, fıyóló hıkakélé doakale besé tikiró weí asyatamoné da felekemó sóró deratepa, nuku fé yópóló ai muó mole ęla ęla sóró weıpaae kaae sóró teraayalepó.

19 Sore eratere be demó da mo felekemó alunépa, kale nuku kotere ęla ęlateı tao suyóló weıpaae teraayalepó.

20 Atéru, sukakekélé hęrekélé mo sawa keleni, besé tiki betę hęle wómaaté tapateı be dęrape dekéro kemeyalepó. Atétepa, da betaaire kisipa mei, mo sukęaire kisipa betę muóló betó molepó.

21 Atére alamó kale be whırape atima bitiré wale dokę ęlakélé néni, wote siri betó molepó. Atéru, Pol turukó holóló duraalu “Ti be whı-ó, take yęlo Krit hae kwia taaróló faalo meıpó yale fo diaaq wosuqsóro, ti da etei kaae sekę sóo, diaaq ęla ęlakélé weıpaae teraa yóo, wuę meıpó.

22 Téreteı mió yęlo diępaae mo dapó. Da i betó mole whıkó weımó aluyaalo meıpa, betę kisipa muóló faalopa sae. I nuku betę weí tuamó doyaalopa da wi dere ala ini, hosaa diriyóló betae.

23 Ę Tale Kótóné ama kutó dirópóló sóró

beteró betere wh̄ireteiné, take dilikitamo hepen bemó kutó diratere *ensel* ę felekemó daane walepó.

²⁴ Atéró, ępaae i fo yalepó. ‘Pol-ó, ya wi yaqse. Kótóné kolené sukutere ala yařtamó mulu, Sisané keletómó daalu fo tokóló tale inipatei, yařó ai nukumó betere wh̄irapetamo alu yaalo meipó,’ yalepó.

²⁵ Téřapa, ti be wh̄i-ó, dią i weinė dere alamó wiyóló diri furu furu yaqse. Tale Kótóné ama kutó diratere *ensel*-né ępaae yale fo motóró eraalopóló kisipa mutu, yařo hosaa muni deyóló hařné sukóló i betere ape.

²⁶ Téyaalotei, i nuku betą ti weinė bopéróló daaló betere hae kwia felekemó tukure halepamó dene fóló doyaalo ai ape,” yalepó.

Węi nuku doyale fo

²⁷ Téró, dař Adriatik doasi węi kęla tuąmó fu betepatei, 14 be dęrape kemeyalepó. Ai 14 be dę dilikitamo 12 *kilok* kale nuku só kotere wh̄irapené tuéné mió kale weinė bopéróló daaló betere hae kwiapaae felekemó sókó faai dapó kisipa mualepó.

²⁸ Atei kisipa mutu, halepa feleke déró kelaai sawa seķę ęla deralepó. Téyalemó, węi dolopaae doropóló hae olaane derepele daře dokę salemó 37 *mita* epa kelalepó. Atéró sawa fóló tumó kale dere kaae momó deróló salemó 27 *mita* epa kelalepó.

²⁹ Atéteremó, kale nuku hapale furaalu, węi dolomó daae mole kapomó dene folo dař felekemó doranépa witu, seķę ęlarape nuku salemó douřó duwóló deralepó. Atéró, furaalu, be hapale deyópóló moma deté fu betalepó.

³⁰ Kale nuku só kotere wh̄irapené weinė atima sóró aluraqřóřó botokó faaire tuř keketu i ala yalepó. Atimané mepaae wh̄irape dilikóló atima faai kale seķę ęlarape nuku topomó duróló deratapóló, belekřamale nukuné halika teraatu betalepó.

³¹ Téyaaletei, Pol-né kale diki tare wh̄irapené topo wh̄iřó ama diki tare wh̄irapetamopaae duraalu, “Ai wh̄irape atimatamo i nuku tuąmó bitini depata, ti dař fea weinė dóló aluraalopó,” yalepó.

³² Atéřepa, kale diki tare wh̄irapené nuku belekřaa tiki duló betere kępi węi dolopaae turukóló taae deralepó.

³³ Téró be dęteretamo Pol-né ai wh̄irapepaae duraalu, “Dią *fula* tamo tuą weinė dere alamó aso sókó fóló bitu, ęla sawakélé olaa yóló bitinipó.

³⁴ Atéyaaleteiné mió yařo diąpaae ęla nae yóló seř dere fo i dere ape. Dią wotené sukaqřóřó fotokę buópóló ęla dekéró nae. Diąta, weinė mo betą wh̄ikókélé aluréni, wisiyóló dua sókó fóló betaalo ai ape,” yalepó.

³⁵ Ai fo yóló kęlipaae *bred* o bula sóró taru atimané keletómó Tale Kótópaae mo kée yóló kolokó daalu yóló, ą kaae sóró nalepó.

³⁶ Atéřere ala kilitu, wh̄irape fea hosaa muni deyóló hařtamó atimakélé sóró nalepó.

³⁷ Dař ai nukumó betale wh̄irape dokę suraalu, 276 wh̄irapepó.

³⁸ Atima ęla nóló kemeróló kelalemó, kale nuku seķę epa fé yópóló *whit* o yorape węipaae sóró teraayalepó.

³⁹ Atéró folo, hįka be dęřepa, betą hae kwia epa kelaaletei ai hae tiki atima wisiyóló kisipa inipó. Atéró ai hae kwia ere tikipaae kese faralemó, węi sukóló mulale fale atiką wisinaale keleřepa aimó nuku dakeręle faalopó yalepó.

⁴⁰ Atéyaairaaalu, kale seķę ęlarape duló betere halika tikirape turukóló węi dolopaae taae deralepó. Téró kale nuku só kotere ni fake dokore halika tikikélé teraayalepó. Kale nuku beséné sóró fópóló duló betere kuti kwiarapekélé, teraayóló mulaaletei, momó ó nuku kwia fõřó woloralepó. Atéró, atima węi fõku atiką tópaae sókó faai felepó.

⁴¹ Téyalemó, kale nuku furaalu, węi tuąmó sokore halepamó deyóló kęae saletikimó tokóló faaitere mo řunipó. Atéřa doasi węi asyané, kale nuku sale mo terekeyóló taae falepó.

⁴² Atéřepa, kale diki tare wh̄irapené *dip-ula* wh̄irape botokó węi ęlaae faqřóřó mo fea dóló aluraai tuę mualepó.

⁴³ Té yaai yaletei, atima kaae tare wh̄iné Pol sinaqřóřó kisipa mutu, diki

tare wh̄rapené yaai yale ala sesé yóló taalalepó. Atéroró, kaae tare wh̄iné duraalu, dia mepaae w̄ei ɔlaae fole kisipare wh̄rapeta, ti w̄ei ɔlaae fae yalepó.

⁴⁴ Mepaae w̄ei ɔlaae fole ketere wh̄rapeta, ti ai nuku terekée fele ni fake halake dolomó bulóló ɔlaae fua yae depa, atima fea ai fotóroró sya fóló, wisiyóló sókó felepó.

28

Pol Malta haemó betere fo

¹ Dá sókó fele w̄ei fókuta, w̄einé bopéro daaló betere hae Maltapó.

² Ai Malta so wh̄iné dá mo wisiyóló dape sóroró simó beteralepó. Aita, doasi sosóli ali tuɔ dolomó hali nale tikimó sosóliné dá sukutepa, simó tiki dirirótu betalepó.

³ Pol ai felekemó yó mole si detɔame betɔpaae yóló simó bilirótu beterepó, wh̄i tukó nokole wuli male si detɔame dolomó buói si supumó sókó wóló Pol-né naasemó tukó naalepó.

⁴ Atétepa, kale ai be tale so wh̄iné wuliné Pol-né naasemó fɔ yó tapa kolóló, atimasitei duraalu, “Ai wh̄ita, wh̄i dilé kotere wh̄i erurapó. Atétereteiné dowi ala dere kwia tokó matere kótóné ɔ w̄einé dóló aluréni, taaróló mió imó wuliné ai dele ape,” yalepó.

⁵ Tépa, kale wh̄iné ama naase fépo yalemó, kale wuli male si dolopaae taae dere felepó. Até yaletei, Pol ɔ naase tópuóló dotopo dere alakélé inipó.

⁶ Téró, ai daae mole so wh̄iné Pol-né naase dotopo yóló tóputere ala ó dukó fóló sukutere ala kelaai kaae tawóló daapatei, suka kele doasi keme yalepó. Kale seké me alakélé initere ala kilitu, atima kisipa tiki momó feteyóló duraalu, i wh̄ita kótóteipó yalepó.

⁷ Téró, Malta hae teteróló kaae tare topo wh̄i Puplias-né ama hae ai w̄ei fóku felekemó erepó. Ai sekéné dá ama bepaae mo dua wisiyóló dape sóroró kaae tawalepó. Atéroró, ɔtamo betepa be de sore kemeyalepó.

⁸ Dá atéroró beterepó, kale sekéné alima topo supu dere kisiró diasatamoné sukóló

mupa, Pol-né ɔ kele fóló momaróló naase mulalemó, kale wh̄i wisiyalepó.

⁹ Até dere ala kilitu, ai bemó kisi daayóló muó mole so wh̄i mo fea Pol beterepaae wóló betó mupa, ama wisirótua yalepó.

¹⁰ Atétere ala kilitu, ai so wh̄iné dá dukiróló doasi wh̄i ɔralepó. Téró, dá ai be taaróló faaitepa, dá yɔyɔre ɔla ɔla fea atima melalepó.

Pol Rom bemó sókó fele fo

¹¹ Dá ai bemó w̄elié sore betero faairaalu, nuku kekɔlepó. Téyalemó Aleksandria wh̄rapené nuku sosóli ali ereteiné hɔle muló betepa, dá ai nukumó bit̄i felepó. Ai nuku kwiamó, betɔ be demó deale kótó naale tamo Kastaró Poluks-tamo suróló aleale aso dakeró beterepó.

¹² Téró dá Malta taaróló fóló, me w̄einé bopéro daalo betere haemó tene Sirakus be huluamó sókó fóló, aimó be de sore daayalepó.

¹³ Atéroró, dá ai be hulua taaróló fóló, Resium be huluamó sókó felepó. Aimó fiyóló h̄ika ti dá u saot fakeró besé wapa, taaróló fóló tɔ tuamó fiyalepó. Atéroró fóló, Puteoli be huluamó sókó felepó.

¹⁴ Téró w̄ei nuku taaróló mepaae Keriso norapené dá dape sóroró atimatamo be de w̄eikeró betalepó. Dá atéroró betero, nalo ti mo hae tumó fóló Rom be huluamó sókó faai felepó.

¹⁵ Téyalemó, Rom bemó betó mole Keriso no nerapené dá wou beterepó dere fo woseturaalu, mepaae so wh̄i atima dɔtamo hokolaa yaai ɔla dotonóló dupu dere tiki Apius-paae walepó. Mepaae uké wale wh̄rape fiyópóló be sore tɔnó betere tikimó hokolaane walepó. Atéyaai mo umó wapa Pol-né atima kilitu, Talepaae mo kée yóló haj yalepó.

¹⁶ Téró dá Rom bemó sókó fóló, *Gavman* wh̄iné Pol ɔ ama wotoró kae bemó betero diki tare wh̄i betɔ ɔ kaae tawóló beterepó.

Pol ɔ diki tare wh̄iné kaae tapatei Talené fo yó maletai

¹⁷ Téró be de sore kemetepa, Pol-né Juda topo wh̄rapepaae tourɔle ape yóló betó mupa duraalu, “Norape-ó, yɔlo so wh̄ipaae dowi ala mekó eréni yóo, dané ayarapené

mara mole alakélé, doréni yóo epatei, atimané ę Jerusalem bemó hęle tawóló *dipula* beterópóló, Rom *Gavman*-né naase tuámó i muló betere ape.

¹⁸ Téró, Rom *Gavman* whjné fo tokóló taleręlemó, ę doló sukunaai dere dowi ala kwia mekó munipa, fópóló dotonaa yalepó.

¹⁹ Téyaletei, Juda whjrapené meipa *dipula* beterae dere fomó, ęalo ti wisirapa Sisané ęalo fo tokóló taleyópóló Sisa doi yalepó. ęalo atęyale alata, ęalo so whjamo fo tokóló atima só deraai kisipa mutu ini, atimané ę hęletei *dipula* beterae depa yalepó.

²⁰ Ai fo hękearóló diępaae yaairaalu, ape yalepó. ę *sein* képiné i dokóló muló betereiteita, kale Israel fake so whj Kótóné tao saalopóló hętamó betere ala mo dokonale betené ę *sein* képiné dokóló i betere ape,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, kale whjrapené ępaae duraalu, “Mepaae Judia hae kwiaró wale norapené naao i dowi ala yalepó yóló, dępaae *fas* asę yóló ęlatere ala ó kólóné ene wale alakélé inipó.

²² Atępatei, dęné mió naao kisipa mole fo betę wosaai dępó. Ti noa betené dumi, be hulua feamó betóló fale so whjné duraalu, dę i fake tuámó bukótamo yóló kae bitj fale so whj dorapó depa dęné wosetu betera,” yalepó.

²³ Ai fo kęlaaraai, atima momó touraaire be dę tukóló mulalepó. Ai kale tukóló mulale be dę sókó wapa, take folosóró wale whjrapetamo mepaae kae wale tikimó, so whj mo fea hęle ęla kae Pol betere bepaae wóló touralepó. Atéro betó mupa, Pol-né Kótóné tęteróló kaae tare aqmó mole ala etęrapóló yó mótu, Moses-né asęre foró Kótóné kóló whjrapetamoné ere fotamo yó mótu betalepó. Téró ai fo mo dokonóturaalu, Yesu mo ai wale ape yóló hękati kaae soró yó maletei be dikiralepó.

²⁴ Ai fo woseturaalu, mepaae so whj Talepaae tuę tiki feteyóló tiraleteti, mepaae tuę fetenipó.

²⁵ Atęturaalu, atimasisitei kae kae kisipa muóló foné u só derótu i só derótu du betepa, Pol-né fo kemerótu i fo yalepó. “Dęi

Kepe Wisiné dięné ayarapepaae Kótóné ama fo wisi yó móturaalu, Kótóné ama kóló whj Aisaiané kólómó mo fo erapó.

²⁶ ‘ęa fóló, ęalo so whjpaee i fo yae.

Take diaaq ęalo fo wosaalotei foné bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Take diaaq ęalo dere ala mo kelené kelaalotei, ai alané bete diaaq kisipa yaalomeipó.

²⁷ I so whjné hosaa hapólu eru, atimané wosęliné wosaaireteikélé, mo hapólurapó.

Atima kelené bete wisiyóló kelaęsóró kele hukunó betera.”

Atimané wosęliné wosenalemó, bete wisi wisiyóló wosóo, atimané tuę tekeyóló bete kisipa duraalu, ępaae feteyóló wapa, ęalo wisiróo yaęsóró hapóluró betera,” erapó.

²⁸ Térapa, i ala betę dięné tuę muópóló dapa wosae. Kótóné ama mo doasi tao sere alata, kale Juda meire fake so whj beterepaae dotonó betereitei diaaq kisipa yae. Térené take ai so whjné wosóló tuę muaalopó,” yalepó. Atimané Pol-né ai dere fo woseturaalu, atima ę taaróló faai yalepó.

³⁰ Ba fo tamo tuámó Pol ę betere be amatei, dupu deté fóló beterepó. Atétu, ę beterepaae wua dere so whj mo fea wisiyóló dape sóró ekei fo dua yalepó.

³¹ Tęturaalu, Kótóné tęteróló daale aqmó mole alaró Tale Yesu Kerisotamoné ala etęrapóló diriyóló halaainé daalu yó mótu beterepó. Ama atéro yó mótu betepa, whj mené sesé dere ala inipó.

Rom

¹ I așeta, Yesu Kerisoné kutó diratere whi Pol-né dapó. Kótóné ama fo wisi yó maté kweyópóló, ă beterepaae ape yóló, ę *aposel* whi sóró beteralepó.

² Yesu Keriso ă waai teópatei, Kótóné kóló whirapené so whi tao saaire fo wisi waalopóló, yóló mulale fo ama kae muló betere *buk*-mó așeyóló mulélipakalepó. Ai fota me kae mei, Kótóné ama naalemamó erapó.

³⁻⁴ ă mo tiki daaleteita, ti Depit-né deté wale whiné deyaletiné erapó. Mo kae beterótu betere Deĭ Kepe Wisiné ă Kótóné Naalema mo doasi fotokó bole whipóló so whi feané kisipa yópóló hăkearaletēita, ă sukăletei momó kepaayale alané eralepó. ă me kae mei, đă țeteróló kaae tare whi Yesu Kerisotórótípó.

⁵ Yesuné ama doi doasi muópóló, Kótóné ăpaae matepa amamo hamokoróló đapaae *aposel* kutó melalepó. Atéyaletēita, Juda meire fake so whi fea Yesu Keriso beterepaae wóló, ăpaae kisipa tiki tiróló ama fo aqmó sukóló beterópóló, ai fo yó maté kweyae yóló, đă sóró beteralepó.

⁶ Diăkélé Yesu Kerisoné ă beterepaae ape yóló, ama fake so whitamó touró betereiteiné mo ama so whitóró beteralepó.

Pol Rom-paae faai yale fo

⁷ Yălo i dere așeta, Rom bemó betó mole Kótóné yaala sókó furaalu ă beterepaae ape yóló, sóró kae beteró betere so whipaae dapó. Térapa, đané Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, diă feapaae erópóló yae.

⁸ Yălo folosóró dere fo i ape. Diă Talepaae tuę tiki tiró beteralepóló, i hae kwiamó betó mole so whiné deté fupa yălo wosalepó. Diă fea atéró betēpa, ę Yesu Keriso tuămó bitu, ę țeteróló kaae tare Kótópaae mo kée du beteralepó.

⁹ Kótóné ala eróturaalu, yălo hosaa tuămó doasi ketekę buóló, ama naalemané fo wisi so whi feané wosópóló i yó mótu betere ape. Ai Kótóné keletómó, betere dokó yălo

diă kisipa keteréni, diămó moma hăle eró taretei ama mo kisiparapó.

¹⁰ Atéró moma deté wou betereitei, mió mo dokonóturaalu ę diă beterepaae wópóló, Kótóné ama tu aleraai kisipa mupa, ti ai ala mo erópóló du beteralepó.

¹¹ Deĭ Kepe Wisiné ę tuăpaae hamokoróló erale ala wisi diă fotokó buóló beterópóló, yălomo diă melaai ę diă beterepaae mo wonée du beteralepó.

¹² ę diă beterepaae wonée du betereiteita, hăle meipó. Diaađ Talepaae kisipa tiki tiró betere alané ę ketekę bulóo, yălo kisipa tiki tiró betere alané diăkélé ketekę bulóo yaai kisipa mutu waai dapó.

¹³ Ne norape-ó, yălo i dere fo diăné kisipa yaasepóló diriyóló wosae. ę mepaae Juda meire fake tuăpaae fóló, Kótóné ala eróló du olerótu yale kaae, diă tuăpaaekélé ai ala eraai kisipa mutu wonée du betereitei mepaae alané sesé deté wóló, miókélé ai alatóró hăle du beteralepó.

¹⁴ ęta, Krik fo bole whiró kae be fo bole whitamokélé, *skul* yóló doasi kisipa sere whiró *skul* ini mo hăle betere whitamopaaekélé i fo wisi yó matere ala Talené ępaae dirae yóló melale kutó ereteiné taaréni, feapaae mo eraai doasi ketekę bulapó.

¹⁵ Atére betené, diă Rom bemó betó mole so whipaaekélé kalé fo wisi yó matere ala ę wini, halaainé yó melaai mo doasi ketekę bulapó.

¹⁶ Ti ai fo wisi tuămóta, Kótóné ama fotokó boleteiné ai fo wosóló tuę tiki tiró betere so whi fea aluyaqsóró, tao saaire fopóló kisipa mutu, ę wini halaainé yó mótu beteralepó. Ai fo wisi folosóró Juda fake so whipaae yó melóló, nalo ti Juda meire fake so whipaae i yó mótu betere ape.

¹⁷ I fo wisinéta, Kótóné keletómó mo donoi so whi beterate ala i ape yóló, hăkearóló yó mótu beteralepó. Ti ai donoi alata, kaae sóró deté fóló kemene folepaaekélé me alané sumitei, kisipa tiki tiratere alané betă sua dapó. Ti aita, așemó ere fo kaaepó. “Mo donoi so whita, kisipa tiratere alanétóró bitiré faalopó,” erapó.

Kótó fopaae butu erótu betere ala

18 Tépatéi, i haemó betó mole so whinė Kótó betere kisiparutei, bitini nisiyóló ama fo wosaalo hóróló, kae kae du betere dowi alané kale bete mole mo fo wisi aluróló husirótu betepapó. Atétu betepa Kótó hepen bemó bitu, ai dowi alatamo fopaae boletei so whị feané kolóppóló, hăkearótu betepapó.

19 Ti ama ai fopaae butere alata hăle mei, Kótó ă etei kaae Tale betepapóló so whinė kisipa yóppóló, amatei ă hăkearóló yó mótu betaleppó.

20 Mo take Kótóné i haeró yó mole ọla ọlatamo kaarale alimó kaae sóró bitiré wale so whinėkélé, mió i alimó betó mole so whinėkélé, Kótó ă tuámó ere ala kelené kelenénipó. Tépatéi, ama aleyóló muló betere ọla ọla kilituraalu, i ere ọla ọla feata, mo ti betere Kótóné doasi fotokóné alerapóló kisiparapó. Atére betené fo tokótamo yóló taletere alimó, Kótópaae yă betere kisipa iniru yaleppóló, ama kisipa felératere fokélé mo yaalomeipó.

21 Ti noatepae, Kótó atimané kisipa irutei, Taleppóló ama doi doasi muóppóló hale horatere ala ó mo kée dere fokélé dua inipó. Téturaalu, atimané mole tué tikikélé okoko iru, hosaakélé mo tóru yóló diliki yó faleppó.

22 Ti atimanétei đata, tué tiki fosó fosó yóló dotoróę fale whịrape betepapó du betepatei, atima okokoi whị alée fóló betereppó.

23 Atéru, sukókélé ini, ama kae ere đe wisinaale făane Kótó betepatei, kelené kilinipóló taalóturaalu, kelené keletere ọla ọlatei, Kótó sųróló whinė naasené aletua yaleppó. Ti ai aletua dere ọlata, whị ó ba, na, hupu, wuli, aita sukutua dere ọlarapetei sųróló aleóló aso daaróló, atimané Kótóppóló momatua yaleppó.

24 Atétu betale betené atima hosaa tuámó ekele yóló du betere dowi ala mo ti fakeyóló so ó whị hamomatamotei nópu nokole ala du betepa, Kótóné sesé ini, mo ti deté fu betepóló taaraleppó. Atétepa, hăle deté fu betale mo sonaalei dowi alané atima tikitei folokoleróló, u dorăle i dorăle du betaleppó.

25 Atéturaalu, Kótóné mo fo wisi taaróló, kapala fotei tao tawaleppó. Ọla ọla fea

aleyóló muló betere Tale betepatei ă aomó sukóló bitini, ama aleyóló muló betere ọla suka, kósupó, hupu, na, hasi, ni atimané taleppóló aomó sukóló bitu, ai ọla ọlané hekesere ala eróló momatu betaleppó. Ai ọla ọla feata, Kótóné aleóló muló betereiteiné ama doi betă hale sóró horóló, mo kée fo du betenérappó.

26 Atima atei ala hăle du betepa, mepaae mo sonaalei dowi alakélé ekele yóló hăle deté fu betepóló, Kótóné seséni taaraleppó. Sorape atima whítamo dere ala taaróló, so hamomatamotei dowi ala du betaleppó.

27 Soné ai dere ala kaae, whịrapenekélé sotamo dere ala taaróló, whị hamomatamotei yaaire dowi ala atimané hosaa tuámó si kaae dukuraalu, ekele yóló du betaleppó. Whinė yóppóló Kótóné muló betere donoi tu mupatei taaróló, whị hamomatamotei sonaalei ala du betaletimó, Kótóné matere dowi kwia atimané tikimótóro su betaleppó.

28 Ai ala tómó, Kótó ă etei kaae Tale betepapó tué ini, hăle ọla nisiyóló taae faraleiteiné atima mo okokoi tué mulóló, ené inire ala hoko deté fu betepóló taaraleppó.

29 Atétepa, du betale dowi ala atima tuámó făayóló sųraleitei i ape. Donoi ala ini, hoko dere alakélé, so nópu nokole alakélé, ọla ọla mo dekéro senée dere alakélé, mepaae dere sonaalei dowi alakélé, hăle yó tareppó. Téturaalu, mepaae whinė mole wisi wisi ọla ó du betere alakó enée yóló dei tué mutereiteikélé, whị dele alakélé, hōle sere alakélé, whị dilikitere alakélé, me whịpaae dei kisipa mutere alakélé, betere dokọ hăle yó tareppó.

30 Tétu me whị kikiti eratere fokélé, mo hăkeamó yóló sininatere fokélé, Kótó hóróló bóe dele alakélé, fo wosóló aomó bitini, dowăae fole alakélé, nene duraalu bopé faketerere alakélé, me whinė amatei ă doi sóró horatere alakélé, hăle du betepapó. Aita atimané tuénétei kae kae dowi ala kaaróo, hama alimané dere fokélé woseni dowăae fóo, duraalu dapo.

31 Tétu, wisi tué mutere alakélé, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé,

kolené sukutere alakélé, atima tuámó mo munipó.

³² Kótóné ama mo donotóro taleturaalu, atei kaae ala du betere so whíta, mo ti sukópóló dae ere fo atimané tué irutei, dowi ala hãle yó tawóo, atei kaae ala du betepa mepaae whiné kilitu, ai alata mo wisirapa yae yóo du beterapó.

2

Kótóné fo tokóló mo donotóro taletere ala

¹ Atérapa, diã mepaae so whiné du betere ala taleyóló só derótu betere so whi-ó, fo tokóló taletere sukamó diã hãsóko faai kisipa mutu, me fo tokó matere alakélé mo yaalomeipó. Ti noatepae, atima du betere ala kaae diaaokélé du betereiteiné, atima só deróturaalu diaokélé ai só derótu betere ape.

² Ai ala du betere so whíta, Kótóné hãle hoko taleyóló só deréni, atimané mo yale ala Kótóné mo donotóro taletu betereitei dané kisiparapó.

³ Diã mo whiné mené dere ala taleyóló só derótu betere-a, atimané ai dere ala kaae diaaokélé du betepa, Kótóné mo donotóro taletere tuámó diaokélé hãsóko faalopóló de?

⁴ Meta, Tale a mo wisi alatóro erótu betere Kótó bitu, diã hãsóko fóló dowi ala depa kwia hapale tokó meni yóo, diã tu wisipaae fópóló kaae taté fóo, du betere ala diã kisipani, hãle ɔla kaae aɔróló faletu betere? Ata wisi alamaaté erótu betere Tale ereteiné, diã dowi ala taaróló tu wisipaae fópóló, kaae taté fu betere ala diaaok kisipa ini airapó?

⁵ Tépatéi diaaok hosaa taru, dowaae fóló dowi ala hãle yó taremó Kótó a fopaae butu, kwia melaaire ala diaaokéi betapaae yóló muté ai hutu betere ape. Atérok kwia matere alata, ama mo donoyóló taletere ala hãkearaterere be demó yaalopó.

⁶ Kótóné asemó i fo erapó. “Betã betã so whi atimané yale alamó Kótóné kwia mo donotóro melatepa saalopó,” erapó.

⁷ Mepaae so whiné wisi alatóro hãle yó taru, Kótóné ama kae ere de wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, atamo betámó betó tawaaire alakélé, senée yóló wóputu

betere so whipaae Kótóné mo ti betere bete melaalo ai ape.

⁸ Téretei, mepaae so whi kale mo fo wisi wosóló aomó bitini, atimatei hãkese yaaire dowi ala sya fóló, du betere so whítamo Kótó a fopaae butu, kwia melaalo ai ape.

⁹ Atéturaalu, dowi alatóro du betere so whi fea dei fomaake kisipa muópóló, Kótóné sekéi ala folosóro Juda fake so whipaae eróo, nalo ti Juda meire fakepaae eróo, yaalopó.

¹⁰ Téyaalotei, wisi ala du betere so whipaae ti Kótóné ama kae ere de wisinaalekélé, wisi doi muaaire alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé melaalopó. Ai alata, folosóro Juda fake so whipaae melóló, nalo ti Juda meire fakepaae melaalo ai ape.

¹¹ Ti noatepae, Kótó ata me fake so whipaae wisi ala eróo, me fakepaaemo dowi ala eróo dumi, mo betã kaae alatóro erótua dapó.

¹² Mepaae so whi Kótóné ama tukóló muló betere fo tué inipatei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fo hãle mupatei, Talené atima só deróló mo ti aluraalopó. Atétere kaae, mepaae so whi fea Kótóné ama tukóló muló betere fo tué irutei, dowi ala du betepa, ti ai tukóló muló betere fonéitei só deraalo ai ape.

¹³ Ti noatepae, Kótóné ama tukóló muló betere fo hãle wosetu betere so whipaae mo donoi so whipó yaalomeitei, sya fóló erótu betere so whipaae ti mo donoi so whipó enérapó.

¹⁴ I dere fota mo dapó. Juda meire fake so whipaae kale tukóló muló betere fo mené dosayóló yó meni, atima kãleaanéitei ita wisi alapó, ita dowi alapóló tuépa, ti Kótóné ama tukóló muló betere foné eraaire ala atimané hosaa tuámó asereitei hãkearatapó.

¹⁵ Atéturaalu, atimané me dowi ala depa, ti hosaa tuámó atimatei só deróo, me sukamó yale ala tuénéitei taleralemó, me ala yale kisipa munitépa, ti atima só derénipó kisipa muóo, dua dapó. Atétere alané Kótóné i ala yae, i ala yaose ere fo atima hosaa tuámó asereitei hãkearatapó.

¹⁶ Ti ai alata, Kótóné so whi feané hosaa

tuamó hiróló mole alarape taletere be demótóró Kótóné Yesu Kerisopaae tale yae depa, amamo tale yaalopó. Kale fo wisi yalo yó móturaalu me fo kae dumi, ai fotóró yó mótu beterapó.

Kótóné tukóló muló betere fo Juda fake atimanékélé tikitua dapó

¹⁷ Térapa, diá Juda fake so whi-ó, yalo i dere fo mo wosae. Diaaḡ kisipané diáta, Juda fake bitu, kale tukóló muló betere fopaae tué tiki tiróló, Kótótamo fulumu yóló betamó betere so whipóló bopé faketu bitu de?

¹⁸ Kale tukóló muló betere fo tuamó mo bete mole foró doasi kisipare alatamo diaaḡ diriyóló kisipa sóró, Kótóné ama yaai kisipa mole ala betekélé sumó tuéruraalu, kae kae ala fea taleyóló, mo bete alata i ape du betere?

¹⁹⁻²⁰ Ti diá feata, Kótóné tukóló muló betere fo tuamó bete mole alarape fea bulapóló kisipa mutu, kele dilikire whirape alísóró fóló tu yó melóo, diliki tuamó betere so whi demó beterópóló deróo, okokoi kisipa mole so whi donotare ala yóo, keteirape yó matere whi betóo erapó du bitu de?

²¹ Ti diané ai yó mótu betere fo-a, diaaḡkélé sya fóló du bituraalu de? Diané mepaae so whi ma duraalu, ḡlémi naḡse du betere-a, diáḡkélé ḡlémi nukumié?

²² Diaaḡ mepaae so whi ma fo duraalu, nópu naḡse du betere-a, diáḡkélé nópu nukumipóló de? Diá kapala kótópaae moma yaai aleale ḡla hórótu betere so whi-ó du betere-a, diá momatere bemó muó mole ḡla ḡlémi sinituraalu de?

²³ Diá kale tukóló muló betere fo tuérápóló bopé faketu betere so whi-ó, diaaḡ ai ere fotei tukóló, Kótóné doi folokoleróló dorótumié?

²⁴ Diaaḡ du betere alata, ašemó i ere fo kaaepó.

“Diaaḡ du betere alané Juda meire fake so whi tuamó Kótóné doi wisi mo ti doró beterapó,” erapó.

²⁵ Kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu bitutamo, tiki sekaḡ tukóló sirótu betepa, ti bete mulapó. Téni, kale tukóló muló betere fo sya feni tikitua betepa, ti tiki sekaḡ tikinire whi aḡrapó.

²⁶ Téretei, mepaae tiki sekaḡ tikinire whiné kale tukóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa, ti tiki sekaḡ tikire whiné dere ala kaae yaalo meipóló de?

²⁷ Atérapa, diá tiki sekaḡ tukóo, kale tukóló muló betere fokélé tué yóo irutei, ai fo tikitua betepa, ti tiki sekaḡ tikinirutei kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere whirapené diá só deraalo ai ape.

²⁸ Mepaae Juda fake whi hāle tó tikiné maaté ḡata, Juda fakepó du betepa, ti ai whi ḡ mo Juda fake whi meipó. Ti mo tó tiki sekaḡ tikitua betere alata, me bete munipó.

²⁹ Mepaae whi detamo ama hosaa tuamó Juda whi betepa, ti ḡ mo Juda whi ai ape. Ašemó ere fo maaté sya fóló mo siriró betepa, aita bete ala meipó. Deḡ Kepe Wisiné hosaa tuamó siriró betere whiḡta, mo siri eró beterapó. Atei kaae whi doi sóró horatere alata mo whiné dumi, kótóné betā ḡ sóró horótu beterapó. Kótóné betā ḡ sóró horótu beterapó.

3

Mepaae alané Kótóné eró tare wisi ala aluranénipó

¹ Térapa, Juda fake kolósu, Juda meire fake kolósu depa, noa wisi alané Juda meire teraae fale? Ó atima tiki sekaḡ tikitere ala tuamó noa ke wisikó bule?

² Aita mo kae kae ala fea atimapaae meló betereiné teraae falapó. Ti folosóró meló betere topo ala i ape. Kótóné mo ama fotóró atimapaae wisiyóló kaae tawae yóló, melóló atima sóró beteralepó.

³ Ti mepaae Juda fake so whi ḡpaae tué tiki tirénitere betené noa ala yaaloé? Ai dere alané Kótóné ama so whipaae eró tare wisi ala doróló aluranére?

⁴ Mo meipó. So whi feané dere ala taletepa, kapala fo bupatei, Kótó ḡ betā mo fotóró bulapó. Aita, ašemó i ere fo kaaepó.

“Naao dere fokélé mo donotóró yóo, fo tokóló taletere alakélé, naao kisipa mole ala sya furaalu mo donotóró dapó yóo, yópóló yae,” erapó.

⁵ ḡané hōko du betere dowi alané Kótóné mo donoi ala so whiné kolópóló hākearatepa, ḡané noa fo enére? ḡané du betere alamó Kótó ḡ fopaae buturaalu

kwia matepa, hoko ala dapó yaaloé? Ti atei kaae mutere tuęta, mo whinė mole tuępóló i dere ape.

⁶ Kótó ąta, hoko ala dumipó. Atei kaae ala wuąsóró, ti i haemó betó mole so whi featamo netéró fo tokóló tale uąé?

⁷ Mepaae so ó whinė etei kaae fo enérápó. “Yalo kapala ala du betepa, ti Kótóné ama bete mole alaró mo kae ere de wisinaale-tamo hakearóló, mo ti fakerótu betepapó. Atétu betepatei, noatepamo Kótóné ę dowi ala dere whipóló, só derótu betere?” enérápó.

⁸ I dere fotamo mopa, ti etei kaae fo enérápó. “Wisi ala sókó wópóló, da dowi ala dekéró yaalopa sae!” Dąné atei kaae hoko fo du betepapóló, mepaae so whinė da doi doróló erótu betepapó. Mepaae whinėkélé atei fo deté fupa wosalepó. Talené atei kaae so whi só derótu betere alata, mo donopó.

Donoi whi mo betakélé bitinipó

⁹ Térapa, atei kaae dere forape wosetu-raalu, da noa kisipa munére? Kótóné da Juda fake wisiyóló kilituraalu, Juda meire fake siwiyóló tao sumipóló kisipa mute? Ai ala mo dumipó. Da Juda fakekélé, Juda meire fakekélé, fea betą alatóró ereteiné dowi alané dokóló muló betepapó.

¹⁰ Aita, ašemó ere fo kaaepó.

“Donoi ala dere whi mo betakókélé bitinipó.

¹¹ Mo betą whinėkélé etei kaae Kótó betepapó kisipa muóo, mo betą whinėkélé Kótó kelaai dapóló ketekę buóló kekóo, mo dumipó.

¹² So whi mo fea tu wisi taaróló kóppaae fóló, atima feané du betere ala bete muni, mo ti doyo falapó.

Wisi ala dere whi mo betakókélé bitinipó. Mo meipó,”

¹³ “Atimané du betere fota, whi dou tukętepa dei kęlaa sókó woutere kaae yóo, atimané dere fokélé whi dilikóló kapala fotóró yóo, atimané kólómó du betere fokélé, whi tukó nóló sukunaterere dowi fe bole wuliné whi dóló sukunótu dere kaae, yóo du betepapó,”

¹⁴ “Atimané me whi yóló sininóló só deratere foró, whi hakesaraterere fotamo atima tuąmó ąanuraalu, hęle yótóró tarapó,”

¹⁵⁻¹⁷ “Atima whi daai ketekę buóló kekepatamo furaalu, bekélé, ęla ęlakélé fea doróo, so whikélé susupuróo yóló fi tikimó, nalo wale whiné atima kaketu betepa kelaalo ai ape. Atéturaalu, hosaa muni deyóló mo dua betere ala atima mo kisipanipó.”

¹⁸ “Ai so whi atimané du betere alamó, Kótóné kwia melaalopóló witere alakélé mo dumipó,” erapó.

¹⁹ Kale tukóló muló betere fota, hęle whirapepaae dumitei, ai fo aqmó sukóló betere so whipaae dapóló kisipa mutapó. Atére betené i haemó betó mole so whi feané yale ala betakélé hasókó feni, mo donotóró taletere sukamó, dąné yale dowi alamó dąpaae wosetepa, me fokó hiréni, mo dono dapó fo betą enérápó. Téturaalu, mo betą whinėkélé atei ala inipóló, Kótópaae me tokó matere fokélé mo enénipó.

²⁰ Atéreteiné Kótóné mo betą whipaaekélé, yata kale tukóló muló betere fo wisiyóló erótu betaletéiné donoi ala du betale whipó fo mo yaalomeipó. Ti ai tukóló muló betere fonéta, da fea dowi ala dere so whitóró betepapó kisipa muópóló, dąpaae hakearóló yó mótu betepapó.

Tuę tiki tiratere alané donoi so whi betepapó

²¹ Tépatéi, Kótóné tukóló muló betere fo mupatei, mió ama so whi donoratere ala hakearó betepa kelerapó. Ai ala yaalopóló, kale tukóló muló betere foró kóló whirapetamoné ašemó erapó.

²²⁻²⁴ Ti Juda fake ó kae fakekélé me ala kae inipó. Da fea dowi ala yó tareteiné Kótóné ama ere de wisinaale mo yąyąrapó. Atépatéi, da fea Kótóné hamokoróló hęle tao sere alané donoi so whi betepapó. Ai tao sere alata, Yesu Kerisoné ama betere bete melóló, da dupuró betepapó.

²⁵ Ti Kótóné Yesu sukópóló meló betere alata, so whitamo fopaae bole ala kemeróturaalu erapó. ą atéró sukęle ala

mopóló tué tiki tiratere so wh̄tamo Kótóné fopaae butere ala momó kae yaqsóró, mo ti kemeró beterapó. Ai ala ereteita h̄le mei, ama donoi ala so wh̄i feané kolópoló, h̄akearóturaalu yalepó. Ti noatepae, take bitiré wale so wh̄iné du betale dowi alamó, kwia hapale tokó meni, dua kaae taté fu betalepó.

²⁶ Ama ai ala yaleteita, mió i alimó betere so wh̄iné ama donoyóló taletere ala kilitu, ʔ mo donoi Tale betóo, Yesupaae kisipa tiratere so wh̄i donoratere Tale betóo ere ala kisipa yópoló h̄akearalepó.

²⁷ Térapa, so wh̄i feané h̄le bopé fake dere alata, noa wisi ala yalé tikimó bopé fake yaaloé? Noa ala sya feleteiné bopé faketerere ala hepée faraleé? Aita, Kótóné tukóló muló betere fo sya fele alané ini, Kótópaae betʔ tué tiki tiraletéiné yalepó.

²⁸ Ti noatepae, ɖané kutirimó muló bitu eró tare mo bete mole ala betʔ i ape. Kótóné mepaae so wh̄ipaae ɖiʔ donoi so wh̄ipó dere fota, kale tukóló muló betere fo sya fóló erótu beteremó dumipó. Tétumitei, Kótó ʔpaae kisipa tiki tiratere alamó betʔ ɖapaae mo donoi so wh̄ipó enérapó.

²⁹ Ti Kótóta, Juda fake so wh̄i maaté t̄teróló kaae taru, Juda meire fake so wh̄i kaae tanipóló kisipa mute? Meipó. ʔta, Juda meire fake so wh̄ikélé fea t̄teróló kaae tare Kótó beterapó.

³⁰ Ti noatepae, tiki sekaʔ tikire wh̄iró tikinire wh̄tamo wusuró betʔ kaae tué tiki tiró betepa kilitu, atima fea ama so wh̄i beterópoló, ai betʔ Kótónétóró donoróló, beterótu beterapó.

³¹ Tué tiki tirae yóló ɖané yó mótu betere foné Kótóné tukóló muló betere fo bete munire ɖla ʔrótu betere? Mo meipó. Ti ai tukóló muló betere fokélé mo bete mulapóló, ɖané du beterapó.

4

Abraham kisipa tiró betepa donoi wh̄ipó erapó

¹ I yale fomó, ɖa Juda fakené noutere Abraham-paae Kótóné noa ala eratepa ama kolóló kisipa salepóló ɖané noa fo yaaloé?

² Motamo Abraham-né du betale wisi ala kolóló, Kótóné ʔpaae mo donoi wh̄ipó uʔsóró, ti ʔ bopé faketerere ala uʔpó. Tépatéi, wh̄i betʔnékélé Kótóné keletómó bopé fake dere ala mo enénipó.

³ Ti *buk*-mó noa fo aseyóló muló betere? “Kótóné Abraham-paae i ala eraalopóló mulale fo wosóló, ama mopóló tué tiki tirale ala Kótóné kilituraalu, ʔpaae me alakélé muni, mo donoi wh̄ipó” erapó.

⁴ Betʔ wh̄i mené kutó dirateremó matere duputa, k̄leyóló h̄le mótumitei, ama diale kutómó matapó.

⁵ Ti mo wh̄inéta ai ala dua deretei, me wh̄iné ʔpaae mo donoi wh̄ipó yópoló kisipa mutu, me wisi ala ini, dowi ala dere so wh̄i donoratere Kótópaae tué tiki tiratere kilitu, ai wh̄iné ama dowi ala kwia tokóló aluróló, mo donoi wh̄ipó dua dapó.

⁶ I dere fo kaae, Depit-nékélé aseyapó. Me wh̄iné ama ditere kutó kolóló dumi, Kótóné mo donoi wh̄ipó dere fo wosetu, ʔ h̄ainé sukutu beterapó. Ai ere fo i ape.

⁷ “Mepaae wh̄iné Kótóné fo tikitu beteremó, melaai yale kwia h̄le kemeróo, atimané mepaae dowi alakélé Talené ama husuróo, ere wh̄irapeta, mo h̄ainé sukutu beterapó.

⁸ Mepaae wh̄iné ama yale dowi alamó Talené kwia mo melókélé yaalomeipó, dere fo wosetere wh̄i ʔ h̄ainé sukutu beterapó,” erapó.

⁹ Mepaae wh̄i Talené wisiralepóló h̄ainé sukutere alata, tiki sekaʔ tikire wh̄ipaae maaté eróturaalu, tikinire wh̄ipaae er-anénipóló kisipa mute? Mo meipó. Ai fake tamo wusurópaae betʔ kaae alatóró eraalo ai ape. Ti ɖané noa fo yó maté waleé? Abraham-né Talepaae tué tiki tiratepa kilituraalu, ʔpaae me alakélé muni, mo donoi wh̄ipó yalepó.

¹⁰ ʔpaae ai fo eretei-a, tiki sekaʔ tikire wh̄i betepa yalepé, tikaai h̄le betepa yaleé? Aita, tiki sekaʔ tukóló betepa ini, tikaai yalepó.

¹¹ Mo take Abraham ʔ tiki sekaʔ tikaai patei, Kótópaae tué tiki tiró betere kilitu, ʔpaae mo donoi wh̄ipó erapó. Até itikimó, nalo ama tiki sekaʔ tukóló

sirirélipakalepó. Aita, a mo donoi whípó ere fo mo erapó yópóló, dale muló betera. Abraham a ai ala ereteiné mepaae tiki sekae tikinirutei Kótópaae tué tiki tiró betere so whiné aya betera. A atéreteita hale meipó. Atimané tué tiki tiró betere ala Kótóné kilitu, mo donoi so whípó yópóló erapó.

¹² Ti Abraham ata, tiki sekae tikire whirapené ayakélé betera. Ai ala maaté mei, a tiki sekae tikaipatei, tué tiki tirale ala sya fu betere so whiné ayakélé betera.

¹³ Kótóné Abraham-paae duraalu, “Yaró naao naalené deté faaire naaletamomó i hae tiki mo turó melaalopóló,” yóló munélipakalepó. Ai alata, Kótóné tukóló mulale fo sya fóló eraleteiné sini, Talepaae tué tiki tiratepa donoi whípó yale alané salepó.

¹⁴ Ti noatepae, tukóló muló betere fopaae kisipa tiratere so whiné ama eraalopó yóló mulale qlatamo supa, ti tué tiki tiratere ala ke buni yóo, Talené ama eraalopó yóló muló betere fokélé bete muni yóo, ere aqratapó.

¹⁵ Ti noatepae, mepaae so whiné kale tukóló muló betere fo sya fu bitutei, tukóló dowi ala depa, Kótó a fopaae buturaalu, kwia mótua dapó. Ai tukóló muló betere fo kisipa inire whirapené ai fo tikitepa, ti kale fo tikitapó fo dumipó.

¹⁶ Atérapa, Kótóné ama eraalopó yóló mulale fo dokonóló eratere alata, Kótó apaae kisipa tiratere so whiné ama hamokoróló hale tao sere ala sópóló mótua dapó. Ti ama eraalopó yóló mulale fo dokonóturaalu, Abraham-né deté faaire naale senaalepaae erópóló yalepó. Ti Abraham-né naale senaaleta de maaté? Aita, kale tukóló muló betere fo kaae tawae yóló, melale fakepaae maaté eraalomeitei, Abraham-né tué tiki tirale ala sya fu betere so whipaaekélé eraalopó. Ti ata, da tué tiki tiró betere so whiné ayapó.

¹⁷ Aita, i asere fo kaaepó. “Yalo ya haemó betóló fale kae kae tiki daae mole so whi feané aya betera,” Ti ata, ama kisipa tirale Kótóné keletómó dané aya betera. Ai Kótóta, sukale so whi momó kepaaróo,

me ala yaai teópatei, mo erapó dere Tale betóo erapó.

¹⁸ Kótóné Abraham-paae eraalopó yale ala eraaire aqpa meitei, mo eraalopóló Talepaae kisipa tiki tiraleteiné, kae kae tiki daale so whiné aya alée felepó. Ti ai alata, Talené apaae duraalu, “Ó sapaae kese horóló hore dosayae. Naao deté faaire naale senaaleta, ai ere ala kaaetóro yaalopó,” yale fo mo dokonalepó.

¹⁹⁻²⁰ Abraham a 100 ba fo betóló kemeyaleteiné mo ti otere yóo, soma Serakélé sere yóo erapó. Atéru, naale senaale deyaaire fotokó mo buni, atimaamo otereró seretamo betere ala diriyóló tuépatei, Talené apaae eraalopó yale fo mo eraalopé neyálorópóló béyóló haepaae derepéni, mo eraalopóló keteké buóló tué tiki mo ti tiró bitu, Kótóné doi hale horótu betalepó.

²¹ Aita hale mei, Kótóné eraalopó yóló mulale fo ama fotokóné mo sumó eranérapóló kisipa mutu, ama tué tiki tiratere ala mo ti fotokó bualepó.

²² Atéreteiné Kótóné apaae “Ya mo donoi whi aleróló betera,” erapó.

²³⁻²⁴ Atéro donoi whípó ere fota, Abraham a maaté tao sóro wisirótu initei, da nalo betaaire so whikélé wisirótu erapó. Da tetéroló kaae tare whi Yesu a mo ti sukaleitei, momó kepaaróló betera Kótópaae da feané tué tiki tiratepa, ti dapaaekélé donoi so whípó yaalo ai ape.

²⁵ Ti dané dowi ala tokóló aluraai Kótóné naalema dópóló melóo, da me dowi alakélé muni, mo donoi so whípó yaairaalu, a momó kepaaróló beteroo erapó.

5

Hosaa muni deyóló hajné sukqaire ala

¹ Atéreteiné da Yesu Kerisopaae tué tiki tiró betepa, Kótóné dapaae me alakélé muni, mo donoi so whípó erapó. Atérené mió da tetéroló kaae tare whi Yesu Kerisoné yale alané daró Kótótamo bóe du betaitei kemeróló, hosaa muni deyóló dua betera.

² Da Yesupaae tué tiki tiró betepa, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala dapaae erópóló, ama da dapesó fóló, ai ala tuamó sóro beteroo betera. Tépa, da Kótóné ama

kae ere de wisinaale tuamó betaalopóló kisipa mutu, mo kée yóló hajtamo kaae tawóló i betere ape.

³ Nalo dapaae ai eraaitere ala maaté kelaai dumi, mió dapaae i erótu betere sekei ala tuamó bitukélé, mo kée yóló hajtu beterapó. Ti ai sekei alané da haepaae só deréni, hale beletétóro fu betere alanétei hajtere ala kaarótu beterapó.

⁴ Atétere alané Talené ala eratere whi wisi beterótu beterapó. Atéro whi wisi bitu, take nalopaae Kótóné wisi ala eratepa kelaalopóló, dere haj kaaratapó.

⁵ Take nalopaae wisi ala kelaalopóló hajtamo kaae taté fu betaletei, sinipóló fomo kisipa muaalo meipó. Ti noatepae, Kótóné ama yaala sókó fole ala dané hosaa tuapaae tepeyóló fāanalepó. Kótóné ama ai yaala sókó fole ala dané tué dere teita, ama damó melale Deji Kepe Wisiné eralepó.

⁶ I dere fo wosae. Da Kótó tuéniru, dowi ala du betere so whi me ala yaaire fotokó bunipa, da tao saairaalu mo dono be demótóro Yesu Keriso sukālepó.

⁷ Mepaae whi de mo donoi whi tao saai dapóló sukutere ala suka fea yó tani, betā betā sukamó maaté depa keletapó. Atétere kaae, mo donoi whi wisinaale tao saai dapóló, mepaae whi sukāairetei mo hapólurapó.

⁸ Tépatei, Kótóné ama dapaae yaala sókó fole ala etéro hakearóló yó matapó. Dané dowi ala hale yó tapa, ai yó tare dowi ala tokóló aluraairaalu, Yesu Keriso sukālepó.

⁹ A sukuturaalu, sókó fele sameané da donoi so whi beteró betereteiné take nalo Kótó a fopaae butu matere kwia dané saqsóro, ama tao saaire ala yaalomeipóló de? Mo tao senérapó.

¹⁰ Take dāta Kótóné ama bōe whi beteretei, ama naalema sukuturaalu bōe firóló, betāmó beteró beterapó. Mió a kepaayóló betereteiné dākélé mo ti beterópóló, ama ai eró betere alané mo yaalomeipóló de?

¹¹ I fota, take nalo yaaire alamó maaté dumitei, mió da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné yale alané dāro Kótótamo

bōe fiyóló, betāmó bitu, mo kée yóló hajne sukutu beterapó.

Adam-né ere ala tuamó sukó, Yesuné ere tuamó kepaayóo erapó

¹² Térapa, betā whiné yale alané i haepaae dowi ala wópóló tu tukiyalepó. Atéyale dowi alané sukutere ala kaaróló, so whi fea sukuté fu betalepó. Ti noatepae, so whi fea dowi alatóro du betaleteinépó.

¹³ Kale tukóló muló betere fo sókó waai teópa, ti dowi alapi i haemó moipakalepó. Ai tukóló muló betere fo sókó waaipa, so whiné du betere dowi ala Kótóné fea taleyóló dosāanipó.

¹⁴ Atépatei, Adam betale alimó kaae sóro so whi sukuté wóló, Moses betale alimó betere so whikélé fea sukutere alané teteróló kaae taru, hale sukutétoóro fu betalepó. Ti Kótóné yóló mulale fo Adam-né tukóló ere dowi ala kaae, ai so whiné initei, atimakélé mepaae dowi ala hale deté fu betepa, sukutétoóro fu betalepó. Ti Adam-né yale alata, nalo waaire whi betāne yaaire alatóro suróló erapó.

¹⁵ Tépatei, Talené hale matere ala kolósu, ama fo tukóló yale dowi ala kolósu depa, mo betā kaae meipó. Téyaletei, Kótóné hamokoróló tao sere alaró betā whi Yesu Kerisoné hamokoróló hale matere wisi alatamo, so whi feapaae mo turó suralepó. Atéyale alané folosóro yale ala mo teraae falapó.

¹⁶ Kale yale fo momó dapó. Kótóné hale matepa sere alaró betā whiné yale dowi alamó sere sekei alatamo betā kaae meipó. Betā whiné yale dowi alamótei, so whi fea taleyóló só deralepó. Atépatei, so whi feané fo tukóló yale dowi ala mo dekéro yó tapa, Kótóné hale matere alané so whi feapaae diā me alakélé muni, mo donoi so whipóló beteró beterapó.

¹⁷ Ti noatepae, betā whiné fo tukóló yale alamó sukutere ala ai whi tuamó sókó walepó. Atéyaleteiné so whi feapaae sukutere ala tokó melóló, ai alané so whi fea teteróló kaae tarepó. Kótóné hamokoróló tao sere alaró hale matere donoi doitamo sere so whita, ti betā whi Yesu Keriso tuamó mo ti betere bete sóro teteróló kaae taté fu betaalopó. Atétu

sukutere alané t̄eteróló kaae taretei, mo ti bosenée falapó.

¹⁸ Atére betené bet̄a wh̄iné fo tukóló yale dowi alamó kwia móturaalu, so wh̄i fea só deró beteraapó. Atépatei, me wh̄iné ti fo wosóló mo bet̄a donoi ala wisinaale ereteiné so wh̄i feapaae me ala muni, mo donoi so wh̄ipóló, mo ti betere bete mótu beteraapó.

¹⁹ Ti noatepae, kale yaq̄se yóló mulale fo bet̄a wh̄iné tukóló yale dowi alamó, so wh̄i fea dowi ala yale wh̄itóró alée felepó. Atére kaae, bet̄a wh̄iné fo wosóló sya fele alané so wh̄i fea me alakélé muni, mo donoi so wh̄i beteraalopó.

²⁰ Kale fo tukóló du betale dowi ala mo ti fakeyópóló, Talené ama mepaae folosóró melale fotamo touróló, kale tukóló muló betere fokélé melalepó. Téyalemó, dowi ala mo ti faketepa, ai ala aluraai Kótóné h̄ale hamokoróló tao sere alakélé mo ti fakeralepó.

²¹ Aita h̄ale meipó. So wh̄i fea dowi alané t̄eteróló kaae tapa sukuté fu yale kaae, mió d̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné hamokoróló h̄ale tao sere alané t̄eteróló kaae taru, d̄apaae me alakélé muni, mo donoi so wh̄ipóló, mo ti betere bete mótu betaai erapó.

6

D̄a dowi alamó sukóló, Yesu tuamó momó kepaayóló beteraapó

¹ Térapa, mió d̄ané noa fo yaaloé? Kótóné ama hamokoróló h̄ale tao sere ala mo ti fake yópólópa, d̄a dowi ala h̄ale yó tawae fo enére?

² Ai fo mo enénipó. Ti taketa d̄a dowi ala tuamó mo sukóló molepó. Atéreteiné ai ala tuamó d̄a momó kae netéró bitiré faaloé?

³ Ti d̄a fea w̄ei tópuale alata, Yesu Keriso tuapaae doropóló, ̄a suk̄ale ala tuamó tópualepóló kisipa mutumié?

⁴ Ti d̄a atéró w̄ei tópuale alata, ̄atamo bet̄amó sukóló ̄a tuamó douralepó. Ti h̄ale meipó. Alimané mo kae ere d̄e wisinaale tuamó bole fotok̄oné Yesu Keriso kepaarótu yale kaae, d̄akélé kisi betere bete sóró ̄atamo bet̄amó bitiré faairaaalu yalepó.

⁵ Ti Yesu sukutu yale kaae d̄akélé, ̄atamo sukutepa ti ̄a momó kepaatu yale kaae, d̄a feakélé kepaayóló betaalopó.

⁶ Ti noatepae, ai upulé ala du betale wh̄ita, ̄atamo filipaa ni tómó oleróló daletei d̄ané kisiparapó. Atéyale beteta, dowi alané d̄a momó t̄eteróló kaae tawaq̄sóró, tó tikiné dowi ala yaai bole fotok̄o kemerópóló, ̄atamo suk̄alepó.

⁷ Ti noatepae, mepaae sukutere wh̄i ti dowi alané momó kae dokóló muni, teraae fóló h̄ale beteraapó.

⁸ Ti mió d̄a Yesu Kerisotamo bet̄amó sukunapóló kisipa mutepa, ti ̄atamo bet̄amó betaalopóló kisipa tiki tiró beteraapó.

⁹ Ti noatepae, Yesu Keriso ̄a sukóló kepaayóló betereitei, momó kae suk̄alomeipó. Sukutere alané ̄a t̄eteróló kaae tawaaire sunire ala d̄ané kisiparapó.

¹⁰ ̄A suk̄ale beteta, dowi alamó ̄apaae erótu betale sek̄ei ala mo ti kemeraairaaalu, bet̄a félitóró suk̄aleitei ̄a momó kae suk̄alomeipó. Atéró mió ̄a betereiteita, Kótóné ala eraairaaalu, beteraapó.

¹¹ ̄A atétu yale kaae, dowi alané d̄īa t̄eteróló kaae tawaleitei, mo ti kemeróló d̄iakélé suk̄o, Yesu Keriso tuamó bituraalu, Kótótamo mo bet̄amó betóo, erapóló kutirimó muló betae.

¹² Térapa, diaaq̄ mo tó tikiné ek̄leyóló yae dere ala sya furaalu, du betere dowi alané d̄īa t̄eteróló kaae tawaq̄sóró yae.

¹³ Diaaq̄ hó naase, ó tiki fea, tó tikiné ek̄leyóló du betere dowi alapaae mulaq̄se. Ti d̄īata, mo suk̄ale wh̄itei momó kepaayóló beteraapa, bet̄a wh̄iné ama fosói t̄o ó sepake me wh̄iné kutó diyópóló mótu dere kaae, Kótóné ama eraai kisipa mole donoi ala wisinaale erópóló, diaaq̄ hó naase, ó tikikélé mo turó Kótópaae melae.

¹⁴ Ti mióta, d̄īa kale tukóló muló betere foné t̄eteróló kaae tare aq̄mó bitini, Kótóné h̄ale hamokoróló tao sere alané t̄eteróló kaae tare aq̄mó beteraapó. Téreteiné dowi alané d̄īa momó kae t̄eteróló kaae tanénipó.

Take dowi alané wae sóró betereitei, mió donoi alané kutó diratere wh̄i beteraapó

¹⁵ Térapa, mió ðané noa fo yaaloé? Ðata, kale tukóló muló betere foné kaae tare aqómó bitini, Kótóné hamokoróló hãle tao sere alané kaae tare aqómó beterapa, dowi alatóró deté fu betaalopó fo enére? Mo meipó.

¹⁶ Yã me tẽteróló kaae tare whi beterepaae fóló, ama dirae dere kutó naao dirótu betepa, ti yã ai whiné wae sóró kutó diratere whi beterapóló kisipa muae. Yãtamo dowi alané wae sóró kutó diratere whi betepa, ti ai alatóró deté fóló, sukutere alapaae sókó faalopó. Yãtamo Talené fo aqómó bitu, ai mo ala wisi sya fóló erótu betepa, ti donoi ala dere whi betaalopó.

¹⁷ Take ðiã dowi alané tẽteróló kaae tapa, ai dowi alané kutó deratere so whi betalepó. Atépa, ðiãpaae kale fo wisi yó móturaalu, i fonéta ðiã kaae tawaalopa, aqómó betae yóló yó maleteti ðiané wosalepó. Ai fo wisi diaaã hosaa tuãmó muló bitu, keteke buóló erótu betereteimó yãlo Kótópaae mo kée enérapó.

¹⁸ Taketa, ðiã dowi alané dokóló muló beteretei, teraae faróló mió donoi alané wae sóró kutó diratere so whi ai betere ape.

¹⁹ Ðiã mo i hae whi bituraalu, yãlo i yó mótu betere mo bete mole fo wisi ðiã diriyóló tué yaaire sunireteiné kisipa yaasepóló, mo whiné dere alapaae dó faróló i dapa wosae. Taketa, ðiané hó naase dowi alapaae mulóló, ai alané wae sóró kutó diratere so whi bitu, dowi alatóró mo ti fakeraté fu betalepó. Atétu yale kaae, mió ðiané hó naase ó tiki fea Kótópaae hãle menóló, ama donoi alané wae sóró kutó diratere so whi betae. Atétepa, ti Kótóné mo kae so whi beteraté fenérapó.

²⁰ Take ðiã dowi alané wae sóró kutó dirótu betale sukamó, donoi alané tẽteróló kaae tare tuãmó bitipó.

²¹ Mió i betere alimó haleturaalu, take ðiané du betale ala kisipa fatepa, take yale ala tuãmó me noa wisi alakó bupa kelere? Take ai deté wale alané duputa, ti sukutere ala kaaró ai betere ape.

²² Taketa, dowi alané ðiã dokóló muló beteretei teraae faróló, mió Kótóné ama kutó dirópóló wae sóró beteró betere so whi beterapó. Atéro Kótóné ama kae ere wisi ala tuãmó bitiré fole duta, mo ti betó

tawaaire bete sóró betaalopó.

²³ Ti noatepae, dowi alané ama kutó diratere so whipaae matere duputa, sukutere alapó. Tépateti, ðã tẽteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuãmó betepa, Kótóné mo ti betó tawaaire bete hamokoróló hãle mótu beterapó.

7

So whitamó dokóló betere alapaae dó faróló dere fo

¹ Norape-ó, yãlo i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo kisipare whirapepaae dapó. Whi sukuni betepa, ti kale tukóló muló betere foné tẽteróló kaae tare aqómó beterapó ere fo diaaã kisiparapó.

² Betã suróló dere fo i ape. Whiné dokore so ama oma sukuni hãle betepa, me whitamó dokaairitei fo mulapó. Ama omatamo sukóló wulia berteremó, me whiné dokotepa ti fo munipó.

³ Whiné dokore sotamo oma betepatei taaróló whi me kaetamo fupa, so whi feané ai so nópu nukulapó dua dapó. Tépateti, oma sukítikimó wulia me whitamó dokotepa, ti nópu nokole sopó enénipó. Ti noatepae, whiné dokore ala kemeyalepó.

⁴ Térapa norape-ó, soró whitamó dokoterepaae dó faróló yale fo bete i ape. Ðã Yesu Keriso tuãmó betepa, a mo ti dóló sukunóturaalu, ðakélé aãtamo sukãlepó. Ti aita hãle meipó. Folosóro kale tukóló muló betere foné dokaleteti mo ti kemeróló, sukóló momó kepaayóló betere whiné ðã dokóló, ni du wisi oletu dere kaae, ðã tuãmó wisi ala epa kilituraalu, Kótóné ama doi doasi mulópóló erapó.

⁵ Take ðã tó tikiné tẽteróló kaae tawale alimó, kale tukóló muló betere fonétei tó tikiné ekeletere ala mo ti fakeyópóló, sesemeralepó. Atéro sesemeratepa du betale alané ðã tuãpaae olerale duta, ti sukutere alapó.

⁶ Take tukóló muló betere foné ðã dokóló bitu, Talené ala eróturaalu, kale aseýóló muló betere fo maaté sya fóló erótu betalepó. Take até dua yale alata, ðã sukuturaalu mo ti kemeralepó. Mió kisi alata, ti Ðei Kepe Wisiné ðã fotokõ bulatepa, Talené ama ala erótu beterapó.

Dowi alané dꜱ só deraai wóputu betere ala

⁷ Térapa, mió ðané noa fo yaaloé? Kale tukóló muló betere fo-a, dowi alapó enére? Mo meipó. Ai tukóló muló betere foné epaae dowi ala i ape yóló yó melóluameisóró, ti dowi ala kisipa uameipó. Ti tukóló muló betere foné mené ɔla senée yóló au naɔse fo uameisóró, ti au nokotei dowi alapóló tué muameipó.

⁸ Ti ai tukóló muló betere foné tɛ mulatepa, dowi ala ɛ tuapaae sókó wóló, kae kae wisi wisi ɔla senée yóló au nokole ala kaaralepó. Ai fo sókó waaipa, ti dowi ala sukóló mulu, so whipaae me ala eraaire fotokɔ mo bunipó.

⁹ Kale tukóló muló betere fo sókó waaipa, ɛ mo beterepó. Tépatéi, kale yaɔse yóló muló betere fo sókó wóló, dowi ala sukóló mupatei, kepaaróló beteraleteiné ɛ dóló sukunalepó.

¹⁰ Kale yaɔse yóló muló betere foné mo ti betere bete melaalo nisi yalemó, sukutere alatei epaae eralepó.

¹¹ Kale yaɔse yóló muló betere foné mulale tɛmó dowi ala ɛ tuapaae sókó wóló, fotei dowi alané nópulu kaae tao sóró ɛ dilikóló dolóló sukunalepó.

¹² Atérené kale tukóló muló betere fota, me dowi alatamo hoseké ini yóo, kale yaɔse ó yae ere fokélé doni, mo donoi ala wisipóló Kótóné ama kae tukóló mulóo erapó.

¹³ Ti kale tukóló muló betere fo wisi-a, sukutere ala alée fóló ɛ dóló sukunaleé? Mo meipó. Ténitei, dowi ala yało tué yópóló, dowi alané kale wisi tao sóró, ɛ tuámó sukutere ala kaaralepó. Atétu dowi alata, mo dowi ɔlapóló so whiné kisipa yópóló, kale yaɔse yóló muló betere foné haɔkearatapó.

¹⁴ Kale tukóló muló betere fota, Kótó ɔ mo kepetóró bituraalu, amatei tukóló muló beterepóló, ðané kisiparapó. Tépatéi, ɛ mo hae whi betereiteiné dowi alané wae sóró kutó diratere whi i betero betere ape.

¹⁵ Yało du betere ala yałotei kisipanipó. Ti noatepae, enére wisi alamo yało dumi, yaalo hóre alatei hɔko du beterepó.

¹⁶ Ti yaalo hóre ala yało du betereiteiné kale tukóló muló betere fo kolósu, yało du betere ala kolósu depa, mo wisirapóló kisipa mutapó.

¹⁷ Ti ai alata, yałotei kekeme nóló dumi, dowi ala ɛ tuámó moleteiné du beterepó.

¹⁸ Atéru, wisi ala mo betakélé ɛ tuámó munipóló kisipa mutapó. Wisi ala ɛ tuámó munipó dere fota, yało mo tó tikimó wisi ala munipóló dapó. Ti noatepae, yało kisi-pane wisi ala enépatéi, yaaire mo sunipó.

¹⁹ Yało yaai kisipa mole wisi alamó dumi, yaalo hóre dowi alatei yało hale yó tarapó.

²⁰ Téturaalu, yaalo hóre alatei du betepa, ti yało kekeme nóló dumi, ɛ tuámó mole dowi alané du beterepó.

²¹ Ti yało du betere ala tuámó i ala epa kolóló kisiparapó. Yało wisi ala yaai kisipa mutere sukamó, dowi alakélé ɛ tuámó mupa kelerapó.

²² Ti noatepae, Kótóné tukóló muló betere fo kilituraalu, yało tué tiki tuámó mo kée yóló hekesetu beterepó.

²³ Atépatéi, yało hó naase, tiki tuámó dowi alané ama kisipa mole ala erótu betepa kelerapó. Ai alané yało tué tiki tuámó donoi alatamo bóe du beterepó. Atéturaalu, yało hó naase, tiki tuámó yó tare dowi alané ɛ dokóló *dipula* kaae, betero beterepó.

²⁴ Yało tikita, dowi alané i turukée fole ape! Yało mo tó tikiné ɛ sukutere alapaae siyóló só foletéi, né tao saaloé?

²⁵ Ti ða teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuámó bitu, Kótóné epaae erótu betere alamó mo kée du beterepó.

Atétu betepatei, yało tué tiki tuámó ti ɛ Kótóné tukóló muló betere foné wae sóró kutó diratere whi betóo, tó tikita ti yało yó tare dowi alané wae sóró kutó diratere whi betóo erapó.

8

Dei Kepe Wisiné mo ti betere bete mótu beterepó

¹ Térapa, mió Yesu Keriso tuámó betere so whi Kótóné fo tokóló só deratere ala mo yaalomeipó.

² Ti noatepae, dowi alaró sukutere alatamo fotokóné ɛ dokó muló beterepó.

Atéretei, Yesu Keriso tuámó betepa, mo ti betere bete matere Dèi Kepe Wisi fotokònè ẹ teraae faróló, hãle beteralepó.

³ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné dą tao saai yaletèi, mo tó tikiné dere ala tuámó betereiteiné tao saaire sunipó. Atépa, Kótóné ama naalematoró dowi ala du betale whi aoyóló sukópóló dotęyalepó. Aita hãle mei, so whiné yale dowi alamó melaai yale kwia tokóló aluraai yalepó. A atéro sukuturaalu, tó tikimó mole dowi ala ama só deróo, ai dowi alamó melaai yale kwiakélé ama tikimóteí sóró aluróo yalepó.

⁴ Atéro só deraletèi hãle meipó. Tó tikiné yae dere ala sya feni, Dèi Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whi dą tuapaae kale tukóló muló betere foné eraai du betale donoi ala eróló mo surópóló yalepó. Ai ala eró betere so whi dąta, ti dąné tó tikiné yae dere ala dumi, Dèi Kepe Wisiné yae dere alatoró du beteraépó.

⁵ Tó tikiné yae dere alatoró sya fu betere so whi atimané kisipa tikikélé, ti tó tikiné hękesere alapaaetóro muló beteraépó. Tépatèi, Dèi Kepe Wisiné yae dere ala du betere so whi atimané tuę tikikélé, ti Dèi Kepené yaai hękesere alapaaetóro muló beteraépó.

⁶ Tó tikiné yaaitere ala maaté kisipa mutu betere so whi ta, sukutere ala tuámó beteraépó. Tépatèi, Dèi Kepe Wisiné yae dere ala tuę mutu betere so whi ti Kótótamo bóe fióló mo ti betere bete sóró hosaa muni deyóló mo dua beteraépó.

⁷ Ti noatepae, tó tikiné ekelere ala yaai kisipa mutu betepa, ti Kótótamo bóe du beteraépó. Atétere alané Kótóné tukóló muló betere fo aomó bitini yóo, ai fo eraaire fotokokélé buni yóo, erapó.

⁸ Tó tikiné yae dere ala sya fu betere so whiné Kótó hękese yaaire ala mo eranénipó.

⁹ Tépatèi, Kótóné Dèi Kepe Wisi dią tuámó betepa, tó tikiné yae dere ala sya fóló ini, Dèi Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló du beteraépó. Mepaae whi de tuámó Yesu Kerisoné Dèi Kepe Wisi bitinipa, ti Yesu Kerisoné so whi meipó.

¹⁰ Naa mo tikita, dowi alané dóló sukunóo, naao kepe beteta, ti Kótóné donoraterè alané kepaaróló beteroó, erapó.

¹¹ Yesu Keriso kepaaróló beteraale sekéné melale Dèi Kepe Wisi dią tuámó betepa, Kótóné Naalema kepaarótu yale kaae, ai Kepepaae dią kepaaróló beterae depa, diaaę mo tó tikikélé kepaaróló, mo ti beteroépóló yaalopó.

¹² Térapa norape-ó, Kótóné dą tao sóró eró betere wisi alamó dąnémo apaae tokó melaaire kwia mulapó. Atéreteiné dąné tó tikiné ekelere alané noa alakó dąpaae eró betepa, dąnémo ama erae dere ala sya fóló eraaloé? Até mo enénipó.

¹³ Ti noatepae, tó tikiné yae dere ala sya fupa, ti dią mo sukçalopó. Tépatèi, Dèi Kepe Wisi fotokònè dią tao supa, ti díané tó tikiné yaaire dowi ala diaaę doló sukunatepa, ti dią mo betaalopó.

¹⁴ Ti noatepae, Kótóné Dèi Kepe Wisiné alisoró fu betere so whi ta, ti Kótóné ama naale senaaletóro beteraépó.

¹⁵ Ti dią matepa sale Kepeta, momó wae sóró kutó diraterè whi beteroóló, wiraterè Kepe meni, Kótóné ama naale senaaletóro aleróló beteroótu betere Kepe matepa salepó. Ai Kepe Wisiné dą tao sóró i fo yae depa, dąné fo fakeyóló, “Apa-ó! Aya-ó!” du beteraépó.

¹⁶ Ai Dèi Kepe Wisi dąné kepetamo touyóló betamó bitu, dąta Kótóné ama naale senaaletóro beteraépó du beteraépó.

¹⁷ Mió dątamo ama naale senaaletè betepa, ti Kótóné ama eraalopó ere ala wisi dokonóturaalu, Yesu Kerisopaae materetei dąkélé saalopó. Take Kótóné ama kae ere dę wisinaale tuámó dąkélé Yesu Kerisotamo betamó beteroépóló, a sekei ala su yale kaae, mió dąkélé sekei ala siré fu beteraépó.

Kótóné ere dę wisinaale tuámó betaalopóló haıtu betere ala

¹⁸ Kótóné mo kae ere ala wisinaale dą tuapaae hąkearóló, eraterè ala kelaai dapóló kisipa mutu, mió dąpaae i erótu betere sekei ala mo sawa ęla alerótu beteraépó.

¹⁹ Aleyóló muló betere ęla ęla feané Kótóné ama naale senaaletè i ape yóló hąkearaterè kelaai dapóló, haıtamo bitu, kele kele du beteraépó.

20 Kótóné aleóló muló betere ọ́la ọ́la fea fomaakei ala tuámó beteralepó. Ai alata, atima kisipanétei ini, ai ala tuámó beterale sekéné ama kisipa mole ala sya fóló erapó.

21 Atéru, Kótóné aleyóló muló betere ọ́la ọ́la fea doróló aluraai mió dokóló mulapó. Atéretei, take Kótóné ama naale senaale dokoretei teraayóló ama kae ere de tuámó feléyóló betere ala atimakélé saalopóló kisipa mutu, haıtamo kaae tawóló betera-pó.

22 Kótóné aleyóló muló betere ọ́la ọ́la fea touyóló so naale saai sisó nóló kaketu dere kaae, take keké nale alimó kaae sóró deté waleteti, mió i betere alimókélé kaketerere ala hẹ́le yó taretei dané kisiparapó.

23 Ama aleyóló muló betere mo ọ́la maaté mei, da tuámókélé, Deı Kepe Wisi betereiteiné dele doasi sóró kaketu betera-pó. Ti aita hẹ́le mei, Deı Kepe Wisi folosóro ọ́lumétere ọ́la iki nukutere kaae erapó. Atéreteiné da Kótóné naale senaale aleróló dape saaire be de hapale analée yóló kaae taté fu betera-pó. Ai be demó Tal-ené da dupu yaletetiné i daale tiki taaróló, kae tiki wisi saalopóló haı tamo kaketu betera-pó.

24 Ti Kótóné ama da tao sóró wisiróló betero betere beteta, take nalopaae eraaire wisi ala kelaalopóló kisipa mutu, hekesetamo kaae taté fu betero-póló tao salepó. Atépatei, mepaae whiné wisi alatamo kelené kolóló tuépa, ti ai ala ama sóró tareteiné kelenée dere fo momó kae enénipó.

25 Tépatei, mepaae ala mió dané sóró tani, take nalo saalopóló kisipa mutu, kaae taté fu betere ala hını, hẹ́le bitiré fu betaalopó.

26 Atétu betere kaae, moma yaaire fotokọ buni béruraalu, dané hosaa tuámó ere ala kolóné enénipa Deı Kepe Wisiné da tao suraalu, akélé deletamo ketekẹ buóló, Kótópaae momarótu betera-pó.

27 Atétu betepa, dané hosaa tuámó ere ala taletu betere Kótóné Deı Kepe Wisiné mole kisipakélé kolóló mo tuérapó. Ti noatepae, kale Deı Kepe Wisiné Kótóné yaai kisipa mole alatóro sya furaalu, ama kae betero betere so whı tao sóró Talepaae momarótu betera-pó.

Kae kae sekeı alané da doraqsóro, Kótóné fotokóné teteró betera-pó

28 Ti noatepae, Kótópaae yaala sókó fu betere so whıpaae kae kae ala erótu betere tuámó Kótóné atima tao saai wisi ala erótu betereitei dané kisiparapó. Ti ai so whıta, ama kisipa mole ala eraai a beterepaae ape yalepó.

29 Ti noatepae, mo taketitei ama kisipare so whıta, Naalema biture kaaetóro betero-póló, amatei atima wisiraté faai dapóló, tukóló mulélipakalepó. Atéreteita hẹ́le mei, ama ne nomarape kuamó a topo naale betero-póló erapó.

30 Mo taketitei ama kisipané a beterepaae wópolópó yóló sóró beterale so whıtóro a beterepaae ape yalepó. Atéyale so whıpaae me alakélé muni, mo donoi so whıpóló beteralepó. Atéro sóró beterale so whı tuapaae ti ama kae ere de wisinaale eróló mo ti suró betera-pó.

31 Atérapa, ama ai eró betere doasi alamó, mió dané noa fo yaaloé? Ti Kótó ata, dapaae me ala eraqsóro tao sere seké betera-pa, né datamo bóe dóló só deraaloé?

32 Kótóné ama naalema mepaae whiné daqsóro sesé dere ala ini, da fea tao saairaalu, apaae eraaire ala erópóló, atimané naase tuámó mulalepó. Da tao suraalu ama naalema melale kaae, dané mepaae yayátere alakélé ama hamokoróló tao sóró hẹ́le melaalomeipóló kisipa mute? Meipó. Ama mo melaalopó.

33 Kótóné ama so whıpóló sókó sóró kae betero betereitei, né atimatamo fo tokóló só deranére? Ti Kótónétóro mo donoi so whıpó du betera-pó.

34 Ti atimata, me alakélé muni, mo donoi so whıpóló Kótónéitei sóró betero betera-pa, né só deraaloé? Yesu Keriso a mo ti sukáletei, Kótóné momó kepaaróló fea ala teteróló betere tiki, ama turu naase demó beteralepó. Aimó bituraalu, da só deratere ala yaqsóro, tao saaire fo Alima Kótópaae du betera-pó.

35 Yesu Kerisoné dapaae yaala sókó furaalu, eratere wisi ala mo eraqsóro, né sesénére? Me sekeı alané ó hosaa tuámó mole sekeı alané ó Yesuné doimó betepa sere susupui alané ó ọ́la sóku alutere alimó

wote dere alané ó kuti meiyóló tiki hãle betere alané ó mepaae ða dóló sukunatere kae kae ɔla ɔlané ó whi mo ti dóló sukunatere alanékélé sesénénipó. Mo meipó.

³⁶ I fo kaae ašemókélé erapó.

“Tale-ó, ða naao ala erótu beteremó, ðapaae ðiã daalopó dere fo betere dokɔ fea hãle yó tarapó.

Ti ðata, *sipsip* hupurape daai halikané kaae duló beterapóló,” erapó.

³⁷ Ai dosãayale alarapené ða mo ti doratere ala enénipó. Mo bóe dóló be torokɔ falatu dere kaae, ai alarape ðané teteróló teraae faaire alata, ðapaae yaala sókó furaalu wisi ala erale whi Yesu Kerisoné yale ala tuamó bitu, ti mo sumó enérápó.

³⁸⁻³⁹ Yãlo i dere fota, mo dapóló tué tiki tiraaire fopa wosae. Sukutere alané ó betere alanékélé, *ensel*-rapené ó dowi keperapenékélé, mió i betere alimó du betere alané ó take waaire alimó yaaire alanékélé, kae kae fotokɔ bole keperapené ó sã taoró betere ɔlarapenékélé, mo apaae derepale dolomó betó mole ɔlaró Kótóné aleóló muló betere ɔla ɔla featamoné, Kótóné ama yaala sókó fale ala, ða teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuapaae tepeyóló, amamo ðapaae yaala sókó furaalu, wisi ala mo eraqsóró, ai dosãayale alarapené seséyaaire mo sunipó.

9

Kótóné ama mole kisipatoró sya fóló dere ala

¹⁻² Yãlo i dere fota kapala mei, ɛ Yesu Keriso tuamó bitu, mo dapó. ɛ dekené sukuturaalu, yãlo hosaa tuamó delei ala hãle yó taretei, Deji Kepe Wisiné kolóló mo dapó du beterapó.

³ Yãlo no nerape Israel fake so whi atima ɛ betere kaae wisiyóló beterópóló tao suraalu, ɛ Yesu Kerisotamo betamó betere ala tekeyóló kae beteratepa ti wisirapóló kisipa mutapó.

⁴ Ti ai Israel fake so whi Kótóné dape sóró ama naale senaale beteróo, ama kae ere ala wisinaale atimané kolópóló yó melóo, Kótóné ama so whipóló atimatamo mo dirii fo dokóló mulaté wóo, ama tukóló muló betere fokélé atimapaee melóo, momatere

bemó Talené doimó mepaae alarape erótu betae yóo, ama wisi ala atimapaee mo eraalopóló, yóló mulaté wóo erapó.

⁵ Ti atimata, Israel fake kaarale whirapené deté wale so whipó. Ai fake sonéta, so whi teteróló kaae tawaaire whi Yesu Keriso mo whi tiki daai dealepó. Ti Yesu aãta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó beterapa, ama mole doi wisinaale mo ti muó tanópóló, sóró horótu betae. Mo kée! Teyópóló yae.

⁶ Kótóné atimapaee i ala eraalopó ere fo hasókó felepóló kisipa mute? Mo meipó. Ti noatepae, kale whi Israel-né deyale naalarape fea betó moletei, atima Israel faketóro bitinipó.

⁷ Abraham-né deale naale senaale betó moletei, fea ama doi mole naale senaaletóro bitini, mepaae ti ama doi munire naale senaale beterapó. Ašemó i fo mulapó. Kótóné Abraham-paae duraalu, “Aisak-né deyaaire naale senaale maaté ti mo naao naale senaale ai ape,” erapó.

⁸ Ai ere fo bete i ape. Abraham-né ama naale tamo dealetei, mo whiné naale senaale detere ala sya fóló deale naaleta, ti ama naale meipó. Kótóné Abraham-paae eraalopó yale fo dokonóturaalu deale naaleta, ti Kótóné ama doi mole naale senaalepó erapó.

⁹ Ti Kótóné ama mo eraalopó yóló mulale fo i ape.

“ɛ momó fesaae wouraalu, mió yãlo i tukóló mulatere be demótóro Sera a naale mo sóró betepa kelaalopó,” fo ipakalepó.

¹⁰ Ai maaté mei, Rebekanékélé ðané noutere Aisak-tamo betã be demó naale tamo deipakalepó.

¹¹⁻¹² Ai kale naale tamo betã be demó deyaaipatei, atimaamoné me wisi ala ó dowi ala initei, Kótóné ama mole kisipa sya furaalu, sókó su yóló kae beteraaire ala mo ti muó tanópóló, kale sopaae i fo ipakalepó. “Naao topo naaleta, deke naalené kutó diratere whi betaalo ai ape,”

Ti Kótóné ama so whipóló sóró beteratere alata, whiné dere ala kolóló dumitei, Talené ama kisipa mole alatóro sya fóló dua dapó.

13 Ai fo kaaetóro ašemókélé erapó.

“Yalo hosaa mo turó Jekop-paae mulu-raalu, Iso yalo hekeseni hórlepó.”

14 Atérapa, mió dané noa fo yaaloé? Kótó ata, whiné du betere ala donoyóló tale dumi, hoko taletere Kótópóló kisipa mute? Mo meipó.

15 Ti Kótóné Moses-paae i fo erapó.

“Yalo tao saai kisipa mole whítóro kòleturaalu tao saalopó. Ti kòletere alata, yalo kisipa mole whípaaetóro dua dapó,”

16 Ti Kótóné tao sóro erótu betere alata, whiné mole kisipa ó keteké buóló diteré kutó kilituraalu dumitei, Kótó a tuámó ere kòletere alané tao sóro erótua dapó.

17 Kale aseyóló mole Kótóné fo tuámó topo whí Feropaae i fo erapó.

“Naao du betere ala tuámó yalo bole fotokò hakearatepa, i hae kwiamó betó mole so whí feané kolóló, yalo doi sóro horópóló, Isip hae naao teteróló kaae tawae yóló ya topo whí sóro betero beterapó,” erapó.

18 Ti Kótóné ama kòleaané kòleturaalu tao sere whí tao sóo, mepaae so whí hosaa taróló dowaae fole ala eraai depa, ti mo dowaae falóo, du beterapó.

19 Diakó betá whiné epaae etei kaae fo enérápó. “Ai fotamo mo epa, Kótóné dané yale dowi alamó dá só deratere ala, noatepa du betere? Ti atétepa ama kisipa mole ala yaqsóro, mené sesé yaairetei mo sunipó,”

20 Ti ya noa kaae whí bitu, Kótópaae bi kaatere fo dute? Kale doka haenétei wuti aletu betere whípaae “Naao noatepa e etéro hoko aleyaleé?” fo enére?

21 Kale wuti aletere whiné ama betá hae bula kaayóló mo ọla deyaaire wuti aleyóo, mepaae hále hoko ọla deyaairetei aleyóo dua dapó. Ti ama ọla ereteiné ama kisi-pané alenére ọlatóro sumó alenérápó.

22 Atétere kaae, Kótó a fopaae buturaalu ama doraai taketi bukóló kae beterale so whí kwia melaai kisipa mualepó. A atéro fopaae butu, kwia matere alaró fotokótamo so whí feané kolópóló hapale hakearóló ini, dua kaae taté fu betere alamó dané noa fo yaaloé?

23 Aita hále mei, Kótóné ama kae ere de wisinaale tuámó faane wisi wisi ala ama kòletu tao saaire so whiné tué yópóló ere alamó dané noa fo yaaloé? Ai so whíta, Kótóné ama kae ere de tuámó beterópóló, taketi tukóló muló beterapó.

24 Atére so whíta me kae mei, datórotípó. Ti dá Juda fake maaté a beterepaae ape ini, Juda meire fake so whíkélé a beterepaae ape erapó.

25 Yalo i dere fo kaae, Hosea buk-mókélé Kótóné ama i fo erapó.

“Mepaae yalo so whí mei, kae fake so whípaae yalo so whípó yóo, take hosaa muni yale sopaaetei yalo hosaa mole sopó yóo, yaalo ai ape.”

26 Atére kaae,

“Atima yalo so whí meipó yale tikimótei diá mo ti betere Kótóné naale senaalepó yaalo ai ape.”

27 Aisaiané Israel so whímó kisipa mutu, fo fakeyóló i fo erapó.

“Israel fake so whí mo hále ọla kaae betó mupatei, betá betá so whí ti aluyaqsóro tao saalo ai ape.

28 Ti noatepae, Talené i haemó betó mole so whiné yale dowi alamó kwia melaairetei hásókó feni, hapale tétitóro mo turó melaalo ai ape.”

29 Ti i bope yale ala Israel so whípaae eraai teópatei, mo take Aisaianékélé aseyóló muló beterapó.

“Heppen bemó betó mole bóe dele *ensel-rape* teteróló kaae tare Talené dá tao sóro, ama naale senaale beteróluameisóro, ti dá Sodom beró Komora betamo doróló wópu mulótu yale kaae uapó,” erapó.

Israel fake so whí Talepaae kisipa tirénire ala

30 Atérapa, mió dané noa fo yaaloé? Juda meire fake so whí atimapaee Kótóné mo donoi so whípó yópóló, me wisi alakélé initei, Kótópaae betá kisipa tiki tiratere ala kilituraalu, mo donoi so whípó erapó.

31 Téyaletei, Israel fake so whiné kale tukóló muló betere foné erae dere ala eratepa kilitu, mo donoi so whípó yópóló, keteké buóló du betaleteti, donoi so whípó yaaire dalemó sókó fenipó.

³² Ti noatepae, atima tué tiki tiratere ala ini, kale tukóló muló betere fo sya fupa saalopóló kisipa mutu wóputu betaletiné sini ipakalepó. Ti atimatei kale kotóo sóró dée nalatere kane fakemó kotóo sóró dée nukua yalepó.

³³ Ti atima ai ere alata, i asemó mole fo kaaetóro erapó.

“Kotóo sóró dée nalatere kane fake Saion haemó yalotei i mulatapa kelae. Ai kane fakemó so whi kotóo sóró dée nukua yaalopó.

Mepaae so whi dené ai seképaee kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whi hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

10

¹ No nerape-ó, Israel fake so whi aluyaqsóro yalo hosaamó suraalu, Kótóné tao sópóló momarótu beterapó.

² Ti noatepae, atima Kótóné ala eraai keteké boletei yalo kelené diriyóló kolóló mo kisiparapó. Tépatéi, ai bole ketekéta, ama fo bete wosóló diriyóló tué iru meitei hale du beterapó.

³ Ti noatepae, Kótóné hale matere donoi ala atima tuéniru, atima dere wisi alamó Kótóné mo donoi so whipó yópóló kisipa mutu, wóputu betaletépó. Téturaalu, Kótóné donoi so whipóló beterótu betere aqmó sukóló bitini, dowaae fu betaletépó.

⁴ Ti kale tukóló muló betere foné eraai yale ala fea mo dokonóló, Yesu Kerisoné amatóro eróló kemeraletépó. Atére alata, mepaae so whi de aapaee kisipa tiki tiratepa, Kótóné me alakélé muni, mo donoi so whipó yópóló erapó.

⁵ Kótóné mo donoi ala dere so whipó yópóló, kale tukóló muló betere fo erótu berteremó Moses-né i fo erapó.

“Me whinétamo kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, ti ai foné erae dere ala fea hotowaró sya fóló erótu beterópóló yae,” erapó.

⁶ Tépatéi, tué tiki tiratere so whipaae me alakélé muni, mo donoi so whipó dere fo i ape. “Diaaq hosaa tuamó etei kaae kisipa muaqsé. ‘Demaaté hepen-paae faaló?’ ” dere fota, Yesu Keriso i haemó beterópóló dapesó dorowonére?

⁷ Me fo i ape. “Demaaté mo aapaee derepaalóé?” dere fota, Yesu Keriso sukóló moletei i haemó beterópóló, mé whi hae dolopaae doropóló dapesó honére?

⁸ Até enénipa, Kótóné noa fo aseýóló muló betere? “Kale mo fo ya betere tikimó ai mole ape. Ai fota, naao kolómókélé buóo, naao hosaa tuamókélé muóo, ai ere ape.” Ti ai fota, me kae mei, dané diapaee Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiróló betae yóló yó mótu betere fotórótípó.

⁹ Ti ai bete mole fo i ape. Mepaae whipaae naao kolónétei, “Yesu ata, da tetéroló kaae tare Talepó,” yóo, a mo ti sukáletei Kótóné momó kepaaró beterapóló kisipa tiki tiróo depa, ti so whi aluyaqsóro ama tao saalopó.

¹⁰ Ti noatepae, naao hosaa tuamó aapaee kisipa tiki tiróo, me alakélé muni, mo donoi whipó yóo, naao kolónékélé a etei kaae Tale beterapó dere fo wosetu, ama ya aluyaqsóro tao sóo yaalo ai ape.

¹¹ Ai dere fo kaaetóro asemókélé erapó.

“Mepaae whi de aapaee tué tiki tiró betepa, atére whi haleróló só deraalomeipó.”

¹² Ti noatepae, Juda fake so whikélé, Juda meire fake so whikélé, tetéroló kaae tare Tale mo betatóro bitu, me fake tao suraalu me fakemo sisópaae erótumipó. Mepaae so whiné aapaee Tale-ó, e tao sae depa, ti wisi ala faane Talené hamokoróló tao sóro wisi eraalo ai ape.

¹³ Ti noatapae,

“Mepaae so whi dené ata, etei kaae Tale beterapóló kisipa mutu, ‘Tale-ó, e tao sae,’ depa, ti atétere so whi mo fea aluyaqsóro ama tao saalopó.”

¹⁴ Mepaae so whi atima kisipa tiró bitinire Talepaae Tale-ó, e tao sae fo netéro yaalóé? Me whiné ata, etei kaae Tale beterapóló yó matere fo wosenitepa, aapaee nétéro kisipa tiki tiraalóé? Ai fo wisi yó matere whi meitepa, ti atima nétéro wosaalóé?

¹⁵ Kale fo wisi yó melale fópóló mené dotonéni depa, ti atimanémo ai fo netéro yó melaalóé? Ai fo kaaetóro asemó erapó.

“Kale fo wisi yó maté kotere whirape dore tikikélé hóni, koteretei kilitu mo kokóné sukutapó.”

16 Tépatei, mepaae Israel fake so whiné kale fo wisi wosóta dua yaleteti, ai fo aomó sukóló bitinipó. Ti Aisaiané i fo aseýóló muló beterapó.

“Tale-ó, dané yó male fo némaaté wosóló tué tiki tiraleé?” erapó.

17 Atépatei, kale fo wisi yó matepa wosetere alané ti tué tiki tiratere ala kaaratapó. Ai fo wisita, Yesu Kerisoné me whípaae yó melae dere fotóro yó matepa so whi feané wosenérapó.

18 Tépatei, yalo diápaee wosetere fo i ape. Ai yó male fo atimané wosenié? Mei, mo wosipakalepó. I ere fo kisipa muae.

“Ai kale fo hae kwiamó betó mole so whi feané wosópóló deté kwéalepó.

Ai fo wosóló, atimanémo i hae kwia feamó betere so whípaae yó maté kwéóló mo sɔralepó,” erapó.

19 Kale yale kaae diápaee momó wosetere fo i ape. Israel fake so whiné kale fo wisi wosóló kisipa inié? Folosóro Moses-né ase mó Kótóné i fo erapó.

“Mo doi munire so whípaaetei yalo wisi ala eratepa kilituraalu, dapaae eróluá alatei atimapaee eratapóló diaaq dei tué muaalo ai ape.

Diá fopaae buópóló, yalo fo tuénire so whípaae wisi ala eraalopó,” erapó.

20 Aisaia ą halaaainé daalu i fo erapó.

“Ę kelaai kekenitere so whinétei ę kolóló tué yalepó.

Ę kisipa yaaitapóló yó ąlae fo ini yale so whípaaetei ę etei kaae Kótó beterapóló yó malepó,”

21 Tépatei, Kótóné Israel fake so whimó kisipa mutu, ama i fo erapó.

“Betere dokọ fea atima yalo dere fo wosóló aomó bitini, dowaae fu betere so whi yalo dape saairaalu, naase bukó tapatei, atimané yalo dere fo woseni, mo ti dowaae fu beterapó,” erapó.

11

Kótóné mepaae toróti Isarael fake so whi kọleyalepó

1 Atérapa, yalo diápaee wosetere fo i ape. Kótóné ama so whi hóróló mo ti taaraleé? Mo meipó. Ti ękéle Israel fake i betere ape.

Ęta, Abraham-né deale naalené deté wale whi Benjamin fakené deale whípó.

2 Atima teó deyaaipatei, mo taketi Kótóné ama kisipa yale so whi hóróló mo ti taarénipó. Ti Elaijané yale ala ase mó moletei kisipa muae. Kótóné Israel fake só deróló kwia melópóló kisipa mutu, Elaijané i fo erapó.

3 “Tale-ó, naao fo eratere kóló whirape atimané dóo, yápaee moma yaai aleóló muló betere kane fakekéle fisikóló taae falóo yalepó.

Téturaalu, ę betą haşókó fóló betepa, mió atimané ękéle dóló aluraai du beterapó,”

4 Ai fo depa, Kótóné Elaijapaae noa fo ipakaleé?

“Kapala kótó Baal-paae bukutiri teąró tale-ó yóló, moma initere 7000 whikéle atimané daşóro ępaatóro moma yópóló, yalo atima tao sóro kae beteralepó,” erapó.

5 Take ai ala ere kaae, mió i alimókéle Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, hamokoróló hałe tao sere alané mepaae toróti so whi amatei sóro sóro kae beteró beterapó.

6 Ti ama so whi atéro kae beterale alata, Kótóné ama hamokoróló hałe tao sere alané erapó. Ti aita, whiné dere wisi ala kolóló inipó. Motamo wisi ala deremó uşóro, ti Kótóné ama hamokoróló tao sere ala hałe ąla aą uapó.

7 Atérapa, mió noa ala ere? Israel fake so whiné saai dapóló keteke buóló kekitu betale ąla sinipó. Téyaleteti, Kótóné ama so whipóló sóro suyóló kae beterale so whiné maaté salepó. Mepaae so whiné hosaa ti Talené amatei ąralepó.

8 Atére ala ase mó erapó.

“Atimané kisipa tikikéle, Kótóné mo ti keyóroló okokoroó, kelenékéle me ąla kelaşóro dilikirío, wosélinékéle dere fo wosaşóro mo ti kinóo yaleteti, mió i alimókéle ai alatóro hałe erapó,”

9 Depit-nékéle i fo asęrapó.

“Atimané ąla nokole alata, atima daaitere he alée fío, kotóo sóro dée nalatere kane fake alée fío duraalu, atimatei só deróló kwia melópóló yae.

10 Atima kelenékélé me ɔla kelaqsóro kele mo ti dilikiróló, atimané seke beyóló furaalu, sisó mo ti kaae wale nisi deretei hãle yó tanópóló yae,” erapó.

Hãle botokore ni, dãlo nitamo olekeyale fo

11 Térãpa, yãlo diãpaae i dere fo wosae. Atima atéró dée naletei mo ti muó tawaleé? Mo meipó. Ténì, atima dowi ala maaté du betepa, Kótóné tao sere ala Juda meire fake so whĩpaae erótu beterapó. Israel fake so whĩné ai ala kilituraalu, atimãpaae eróluã alatei kae fake so whĩpaae eralepóló, atima kisipa sópóló Kótónétei eralepó.

12 Juda fake so whĩ atima Talené fo wosetere hõyóló dowi ala du betaletiné, Kótóné ama wisi wisi ala i haemó betó mole so whĩpaae erótu beterapó. Ai erótu betere ala Juda fake so whĩpaae melaai yaletèi, Juda meire fake so whĩpaae malepó. Ai Juda fake so whĩ mo turó Talepaae momó fesaae waletèimó, i haemó betó mole so whĩpaae waaire wisi wisi alata, take folosóro erale wisi ala bosenóló, mo dekéro fãayóló saalo ai ape.

13 Diã Juda meire fake so whĩpaae i dere fo wosae. Èta, diã tuãmó Talené fo erópóló aposel whĩ sóro betéro bettereiné, ama ala yãlo diãpaae eróló fakerótu beterapó.

14 Aita hãle mei, yãlo fake so whĩné diã tuãmó du betere wisi ala kaae, dãkélé enéè dere so whĩ mepaae Talené tao sópóló kisipa mutu, ketekètamo erótu beterapó.

15 Ti noatepae, Talené Juda fake so whĩ kapala hóróló sisópaae eraletiné, i haemó betó mole so whĩ Kótótamo bóè fiyóló betãmó beterapó. Ai ala mo epa, ti atima dape sere be demó sukóló mole so whĩ kepaarótu dere kaae eraalomeipóló de?

16 Ti folosóro bulatere *flawa* o kaae sóro kwia Talepaae matepa, ai matere kwia Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, mepaae hãle mulaletèikélé fea amapóló kae muló beterapó. Atétu dere kaae, ni bete Talepaae matepa, Talené amapóló wisiróló kae mulóturaalu, ni tetejkélé kae ai muló betere ape.

17 Ti diãta, mo dãlo *Olip* ni teĩ mei, hãle botokore *Olip* ni teĩ tukó sóro mo dãlo

Olip ni teteĩrapetamo daalópóló, mepaae teteĩrape tukó faróló, tãlemó olekeyalepó. Ti ai olekeyale ni teĩ horatere feta, kale bete daale *Olip* tikimó kaaróló mótua dapó.

18 Atérãpa, diã olekeyale teteĩrapené mepaae hãle ere teteĩrape teteróló bopé fakeyaqse. Diãtamo bopé faketeipa, ti yãlo i dere fo wosóló kisipa muae. Bete diriyóló daalópóló diã teteĩrapené fotokóro bitini, teteĩrape daalópóló, betené fotokóro beterapó.

19 Ti me whĩné etei fo enérãpó. “È etéro olekeyóló daalópóló, mo teteĩrape tukó faralepó,”

20 Aita mo deretei, atima tué tiki tiréni yaletèiné Kótóné tukó faróló, diaãq kisipa tiki tiró betere alané diã olekeyóló daalapó. Atérãpa, me whĩ teteróló bopé faketerè ala ini, winé sukutu Kótó aqmó betae.

21 Ti noatepae, Kótóné ama dãlo ni teteĩrape kãle duraalu bokó sóro taarèni, mo tukó faralepó. Atéyale kaae, diãkélé tukó faraalomeipóló de?

22 Ti Kótó ãta, kãleturaalu taosóro wisi ala eróo, dowi ala deremó deteraayóló kwia matere alakélé yóo dapóló kisipa muae. Yesupaae kisipa tiki tiréni, haepaae derepele so whĩpaae Kótóné dowi kwia melóo, diã ãpaae kisipa tiró betepa ama kãlené sukutu tao sóo yaalopó. Atérãpa, diã ama tao sere ala taaróló feni, ai wisi ala tuãmó hãle betó tawae. Aténitepa, ti Kótóné diãkélé tukóló taae faraalopó.

23 Ti ai kale tukó farale teteĩrape atima tué tiki tiréni, dowãae fu betere ala taaróló, momó kisipa feteyóló ãpaae tué tiki tiratepa, ti kale tukó farale tãlemó Kótóné momó sũmó olekenérãpó.

24 Ti noatepae diãta, hãle botokore *Olip* ni teteĩ tukó sóro, dãlo *Olip* ni tãlemó olekeyaaitere ala mo hapólupatei olekerapó. Kale mo dãlo *Olip* ni teĩ tukó farale tãlemó momó olekeyaaitere hapólu ini, ama mo sũmó olekenérãpó.

Kótóné Israel so whĩ tao saalopóló yale fo

25 Norape-ó, diã bopé fakèturaalu mepaae so whĩ só deraqsóro, kinóló mole ala diaãq kisipa yaasepóló, hãkearóló i

dapa wosae. Talené mepaae Israel fake so whi atima hosaa mo ti taró betere ala hale epa, ti mepaae Juda meire fake so whi Talené ama dale muló betteretei fea sumótóro ą betterepaae wapa, atima hosaa taretei Talené momó feteraalopó.

²⁶ Atéturaalu, Israel fake mepaae turó aluyaşóro tao saalo ai ape. Ai fo kaae asemó erapó.

“Tao saaire whi Saion be taaróló wouraalu, Jekop fake so whiné Kótó sisópaae erale ala kemeraalopó.

²⁷ Atima aluyaşóro ęalo tao saalopóló muló betere dirii fo i ape.

Atimané dowi ala ęalo tokóló aluraalopó,” erapó.

²⁸ Juda fake so whi atima kale fo wisi hóróló sisópaae eratereteiné diątamo bóe du beterapó. Atima Juda fake so whiné kale wosetere fo wisitamo atéro bóe du betepatei, Kótóné ama so whipóló sorokó su yóló kae beteró bettereteiné ama hosaa mole naale senaalopóló, yaala sókó fu beterapó. Ti aita, take noumater-erapepaae i ala mo eraalopó yóló mulale fo sya furaalu du beterapó.

²⁹ Ti noatepae, Kótóné ama so whipaae hale matere ala ama tuę feteyóló momó tokó sóo, ama kutó diraaí ape depa wale so whipaae, dią fae yóló hõkonatere alakélé yóo dumipó.

³⁰ Juda meire fake so whi dią take betale alimó Kótóné fo aqmó sukóló bitini, ama fo tikitu betalepó. Tétu betaleteti, mió Juda fake so whi Kótóné fo aqmó sukóló bitini, dowaae fóló du betale alané Kótóné dią kolené sukutu tao saaire tu mulalepó.

³¹ Atére kaae, mió Kótóné dią kolené sukutu tao sale alané take atimakélé kõletu tao sópóló, mió Kótóné fo tukóló dowaae fu beterapó.

³² Atéro dowaae fu betepa, Kótóné kolené sukutu atima mo fea tao saairaalu, fo tukóló dowi ala du betere tuamó beterapó kisipa muópóló, so whi fea ai ala tuamó sóro betteralepó.

Kótóné doi sóro horatere ala

³³ Kótóné dotoróę fóló mole tuę tiki beteró fea ala bete tuęre alatamo ama kaepó.

Téruraalu ęla ęla fea tale dere alaró ama du betere alatamo né taleyóló kisipa yaaié?

³⁴ “Talené ama mole kisipa turó né kisipa ere?

Kótóné ama du betere ala wisiyóló yópóló né yó maleé?

³⁵ Mé whiné Kótóné ąpaae momó tokó melópóló, me ęlakó melaleé?” erapó.

³⁶ Ti noatepae, Talené so whikélé, yó mole ęla ęlakélé mo fea amatóro kaaeró betterapó. Ai ęla ęla fea ama fotokné tetteróló kaae tapa yó mulapó. Betere ęlanékélé, ere ęlanékélé ama kisipa mole alatóro erópóló erapó. Atérapa, ai sekéné ama doasi doi hale muó tanópóló yae. Mo kée! téyópóló yae.

12

Dąné betere bete turó Kótópaae hale matere ala

¹ Térapa norape-ó, Kótóné dą kolené sukutu tao sóro erótu betere wisi ala kilitu, hupu ó na simó sukulaa daaróló Talepaae mótu dere kaae, dią mo bitutei, diaaę hó, naase, tuę tikikélé, hosaakélé fea Talepaae hale melaasepóló i dere ape. Atétepa, Talené ala erótu mo kae so whi betterepa, ama kolóló hękeseyóló senérapó. Ti aita, Talené diąpaae hale eró betere alamó kisipa mutu, ama doimó mo donotóro dirótu betere kutó ai ape.

² Tétu, i haemó betó mole so whiné du betere ala diąné tokóló ini, take muale dowi kisipa taaróló, mió wisi kisipa muóló betae. Atétepa, ti Talené kisi whi aleróló betteraalo ai ape. Atéro bitu, kae kae ala fea diąnéteí taleyóló ita, Talené ama yaai kisipa mole alapóló kaae kolóló, tuę yaalopó. Kótóné kisipa mole alata, mo ala wisinaale, dą mo whiné eratepa, ti ą mo hęseke yaalo ai ape. Ama kisipa mole ala mepaae ęąęani, mo sumótóro mulapó.

³ Ti noatepae, Talené hamokoróló ępaae melale kutó diróturaalu, dią feapaae i dere ma fo wosae. Kótóné ąpaae kisipa tiki tiratere ala yópóló, dią feamó betą betą yóló ęliró beterapó. Atérapa, dere ala fea ęłotóro sumó enérapóló, me whi só deróló

bopé fakeni, Talené ya tuapaae suratepa i kutó sumó dinérapóló kisipa muae.

⁴ Dá so whi fea mo betá tikitóro daalapó. Ai betá tikimó hó naase, kae kae tiki fea daaletei, ai tikirape feané betá kae alatóro dumi, kae kae ala dua dapó.

⁵ Atéru ere kae, dá fea Yesu Keriso tuamó mo betá tikitóro daayóló betérapó. Dá Keriso so whi fea olekeyóló betá tikitóro daaleteiné no netóro betérapó.

⁶ Dá feané Kótóné ala erópóló, amatei hále hamokoróló kae kae kutórape dokoralepó. Mepaae whi Kótóné kóló whi bitu, Talené fo i ape yóló yó matepa, ama tué tiki tiró betere bete mole fo donotóro sya fóló erótu betéropóló yae.

⁷ Talené kutó diratere so whirape bipi yaqsóro, tao sere kutó meló betepa, ti ai kutótóro dirótu betae. Mepaae so whipaae Kótóné fo yó matere ala meló betepa, ti so whipaae yó matere alatóro du betae.

⁸ Mepaae so whipaaetamo Talené ala erótu betereitei taaréni, yó tanópóló keteké bulatere ala meló betepa, ti keteké bulatere fotóro du betae. Mepaae so whipaae so whi tao sóro hále matere ala yópóló meló betepa, ti nalo kwia saai dapóló kisipa muóló meni, hále sae yóló meló betá yae. Mepaae so whipaae so whi tetéroló kae taru alísóro fole ala meló betepa, ti kisipa ai alapaaetóro mulóló, mo hotowaró kae tawae. Mepaae so whipaaetamo so whi kolené sukutu tao sere ala meló betepa, ti kutiri teraae fóló, háitamo tao sere ala du betéropóló yae.

Ne nepaae yaala sókó furaalu mo alatóro erótu betae

⁹ No nepaae hále tó tikiné maaté yaala sókó feni, hosaa tuamó mo alatóro muluraalu, yaala sókó fu betae. Atétu, dowi ala mo ti sisópaae eróló, wisi ala betá botokó sóro tawae.

¹⁰ Diaaḡ no nepaae yaala sókó fóló, u tao su i tao su dere ala hále yó tawae. Naao no hamomané wisi ala du betepa, naao doi haepaae deróló ama doi sóro horóló, ḡ dukirótu betae.

¹¹ Talené ala erateretei, dekeyóló hōni, Dēi Kepe Wisiné diaaḡ kepe bete tuamó

keteké bulatepa, diaaḡ ama ala erótu betereitei si kae hále dó tanópóló yae.

¹² Take nalo Talené dāpaae wisi ala mo eraalopóló kisipa mutu, sekei ala wapakélé me ḡla meipóló hále belée taru, háiné sukóló momatere ala betá suka fea yó tawae.

¹³ Kótóné ama kae betéro betere so whi mepaae ḡla ḡla yaḡatepa, naao moletei bukóló hále melae. Mepaae uké wale so whi naao bepaae wisi kisipatamo dape sóro ḡla melóló firae.

¹⁴ Mepaae so whiné diāpaae kae kae sekei ala eratepa, Talepaae atima dorae fo ini, tao sae yóló wisiratere fotei yae.

¹⁵ Háiné sukutu, mo kée du betere so whitamo diākéle háitere ala yóo, dekené sukutu moló du betere so whitamo diākéle moló yóo, du betae.

¹⁶ Diaaḡ no netamo betá kisipa muóló dua betóo, bopé fake dere ala ini, doi muni sókó deyóló betó mole so whitamo fulumuyóló betámó betóo dere ala hō yaḡse. Naaotei ya fea ala fea tuére whipóló, naao kisipanéitei mepaae so whi só deratere ala mo yaḡse.

¹⁷ Mepaae whiné diāpaae me dowi ala eratepa, āpaae momó tokó matere ala ini, so whi feané keletómó mo wisi ala maaté erótu betae.

¹⁸ So whi featamo mo betá kisipatóro muóló, naao hosaa muni deyóló betere ala enépa, ti naao dere ala mo dua bituraalu du betae.

¹⁹ Norape-ó, menétamo diāpaae sekei ala eratepa, kwia tokó matere ala ini, Kótó ḡ fopaae buturaalu, ai kwia ama melópóló taalae. Ti noatepae, Talené ašemó i fo erapó.

“Mepaae whinéitamo dowi ala eratepa, ti kwia tokó matere kutóta ḡalópó,” erapó.

²⁰ Atérapa, kwia tokó meni,

“Naao bóe whitamo wotetepa, ti ḡla melóo, wēi nokolepa, ti wēi melóo yae.

Ti naao āpaae ai eratere wisi alané ama hosamó saalópó.

Atéro eratere ala ti ama topomó si kelerape hupó kae horóló muaalópó,” erapó.

21 Dowi alané yá só deraqsóro hotowaró kaae taru, wisi alanétei dowi ala teterólo alurópólo yae.

13

Teterólo kaae tare whirape aqmo betae

1 So whi fea teterólo kaae tare *Gavman* whirapené dere fo wosólo, diá fea atima aqmo sukólo betó muea. Ti noatepae, ai whirape fea atéro so whi teterólo kaae tanópólo, mo whiné sóro beteréni, Kótónétei ai teterólo kaae tare kutó melóo, ai whirapekélé sóro beteróo erapó.

2 Atépetei, mepaae whitamó ai teterólo kaae tare whirape aqmo bitini, bóe du betepa, ti ai whirapetamo maaté dumitei, Kótóné eró betere alatamokélé bóe dilapó. Atéro bóe dele alamó atima só derólo dowi kwia melaalopó.

3 Ti noatepae, mepaae donoí ala du betere whirapeta, kale teterólo kaae tare whirape kolólo wi dumitei, fo tukólo dowi ala du betere whirape ti witua dapó. Kale teterólo kaae tare whirape kolólo diá wini, halaainé betaai kisipa mutepa, ti wisi ala du betae. Atétepa, ti atimané yá whi wisipólo dukiraalo ai ape.

4 Ti atima, Kótóné kutó diratere whi bitu, diá wisiyólo beterópólo, wisi ala erótu betere whirapepó. Tépetei, diá dowi ala du betepa, ti mo wi yae. Ti noatepae, ama ai tawólo kutu betere sepake hale tarapólo kisipa mute? Ti áta, Kótóné kutó diratere whi bitu, dowi ala dere so whitamó fopaae buólo kwia matere ala yópólo, Kótónétei á sóro betéro beterapó.

5 Térapa, dá so whi fea kale teterólo kaae tare *Gavman* whirape aqmo betae dereteita, i betené dapó. Naaó mo dere alamó kwia melóo, naao iniyale alamókélé hosaa tuamó mole kisipanétei diá só deróo yaqsóro, atima aqmo betenérápó.

6 Me i alamókélé diá wituraalu, *takis moni* mótua dapó. So whi teterólo kaae tare *Gavman* whirapeta, Kótóné kutó diratere whirape bitu, betere dokó fea so whi teterólo kaae tare alatóro deté fu beterapó.

7 Mepaae doasi doi mole whirapepaae eraaire ala mupa, ti feané mo erae. Ai alarape i ape. Atimané diápaae *takis*

moni etéro álae depa, ai sutóro melóo, mepaae tómó belerólo álae depakélé melóo, mepaae ala teterólo kaae tare whi betepa, ti ai whi kolólo witu, á aqmo betóo, mepaae teterólo kaae tare whi doasi doi mupa, ti ai whi mo doasi doi muópólo hale horóo du betae.

Á waaire be de felekerapa, ne nopaae yaala sóko fu betae

8 Mepaae whiné nalo tokó melaai dapólo sale óla kwia mupa, ti ai kwia hale muó tawaqsóro hapale tokó melae. Ti yaala sóko fole ala betá kwia tokó melólo kemeraire ala meipa, ne notamó yaala sóko fole ala hale yó tawae. Ti noatepae, mepaae whiné ama be whi so whipaae yaala sóko fole ala du betepa, ti kale tukólo muló betere foné yae dere ala mo ai dokonatere ape.

9 Kale tukólo muló betere forape i ape. “Nópu nokole ala yaqse, Whi dóló suku-naqse, Qlémi naqse, Mené óla senée yólo au naqse,” erapó. Mepaae tukólo muló betere forape fea husiró betere mo topo ala i ape.

“Naaotei yá yaala sóko fu dere kaae, so whi feapaae atéro yaala sóko fu betae.”

10 Mepaae whiné ama ne nopaae yaala sóko furaalu, wisi ala eratepa, ti atima doratere ala mo yaalomeipó. Atéro yaala sóko fole ala du betepa, ti kale tukólo muló betere foné yae dere ala mo turó dokonatapó.

11 Mió i bitu du betere ala bete diriyólo kisiparu, yaala sóko fole ala du betae. Ti noa betené dumi, dá Talepaae kisipa tirale be demó kaae sóro bitiré wóló, mió dá tao sóro dape saaire be de mo felekemó sóko walapó. Térapa, noke firetei turukó horólo kele diriyólo betae.

12 Mió kale be de sóko wouraalu, diliki mo felekemó kemeraai dapó. Térapa, diliki tuamó bitu du betere ala tu depaae mulólo, bóe daai wase dakorótu dere kaae, kale de tuamó mole ala wisi diané bopémó dakeró betae.

13 Dá de tuamó kisipa wisi muólo betere so whiné dere ala kaaetóro du betae. Diá so whi fea fo dokólo dowi wei nokole alaró so nópu nokole alatamokélé, so ó whi nópu

nokole alaró kae kae sonaalei alatamokélé, hõle sere alaró dei tué muóló alale sere alatamokélé momókó yaõse.

¹⁴ Ai dosayayale dowi alarapekélé, mepaae naao tó tikié ekelere alakélé netéro yaaloé yóló tué teketu bitini, da tetérolo kaae tare whi Yesu Keriso betá kuti kaae derólo betae.

14

Kisipa tiró betere ala dirire whiró fotokõ buni bére whitamõ

¹ Kótóné i ala yae ó yaõse fo hakearólo inipa, me whiné ama kisipa tiró betere ala béruraalu, ama tuéné etei kaae ala dopa yaalomeipó dere kilitu, taleyólo só deraõse. Téni, mo nopólo dape sae.

² Me whi ama kisipa tiki tiró betere alané fea õla sumó nenérapólo nóo, me whiné ama kisipa tiki tiratere ala fotokõ buni béruraalu, kutómó bilitere mo õla maaté nóo, dua dapó.

³ Fea õla nokole whiné kutómó bilitere õla maaté nokole whitamõ dei kisipa mutu, a erólo belei aõraõse. Atétu dere kaae, fea õla nénitere whiné fea õla nokole whikélé só deraõse. Ti noatepae, ai whita, Kótóné ama naalepólo dape sóro betero beteraõ.

⁴ Ya noa kaae whi bitu, me whiné kutó diratere whi só derólo taletere ala du bitute? Ai whi a tetérolo kaae tare whinétóro taleyólo a só deróo, só deréni yóo, enérapó. Ti noatepae, me whiné a só deratere ala yaalomeitei, diriyólo beteropólo Talené betá fotokõ bulatere ala enérapó.

⁵ Mepaae whiné betá be de Talené ama daõle muló beteraõlo kisipa muóo, me whiné mepaae be dekélé fea betá kaaepólo kisipa muóo du beteraõ. Diá betá betá so whiné noa kaae be de mo dono be depólo kisipa mutepa, ti ai kisipatóro sya fenérapó.

⁶ Me whiné betá be de mo doasi be depólo kisipa mutepa, ti a tetérolo kaae tare Talepaaetóro kisipa mutu dapó. Mepaae whi hupu, na, ba, nukupa, ti a tetérolo kaae tare Talepaaetóro kisipa mutu, mo kée yóló nukulapó. Mepaae néni were whikélé Kótópaetóro kisipa mutu, mo kée yóló we dapó.

⁷ Ti noatepae, dakó mo betá whikélé ama kisipa mole ala yaai dapólo ama kolenétei betóo, betá whi sukutepakélé, ama kolenétei sukõo dumipó.

⁸ Da betere alakélé, sukutere alakélé, ti Talené ama kele tómótóro erapó. Térapa, da haõle betepa ó sukutepakélé, Talené ama so whitóro beteraõ.

⁹ Ti Yesu Keriso a sukólo momó kepaayólo betereitea, ti betere so whiró sukale so whitamõ tetérolo kaae tare Tale betaairaaalu, erapó.

¹⁰ Aõta, atére Tale beteraõ, naao noné dere ala ó mole tué tiki taleyólo, dorapólo noatepa só derótu betere? Ó diá mepaae so whinékélé diaaõ no nené ere ala kolólo, diáta, e kaae mei beleipólo só derótu bitute? Ti noatepae, dané du betere ala Kótóné tale yópólo, da fea a beterepaae betá betá yóló fóló, daaneta yaalopó.

¹¹ I fo aseýólo muló beteraõ.

“Eõta mo Tale bitu, yaõlo i dere fo haõsóko feni, mo yaaitere fotóro diápaae dapa wosae.

So whi mo fea e beterepaae wóló bukutiri tearó bitu, yaõta etei kaae Tale beteraõ fo mo yaalo ai ape,” erapó.

¹² Atéturaalu, da so whi dokõ feané du be-tale ala Kótóné taletepa, dané yale alarape ama keletómó daalu, danétei dosayayólo eneta yaalopó.

¹³ Téyaalopa, dané ne noné dere ala taleyólo u só derale i só derale du betereitei mo taalae. Téni, naao du betere alanétei naao no nené tué dorólo dée nalaõsóro, naao dere ala ti tué tekeyólo yae.

¹⁴ Ti eõta, Tale Yesu Keriso tuamó bitu, fea õla naairetei fo muni, featóro nenérapólo yaõlo mo diriyólo kisiparapó. Tépatéi, mepaae whi ama kisipané mepaae õla doreteiné naalomeipó depa, ti ai whi a were õla mo nenénipó.

¹⁵ Yesu Keriso sukólo tao sale no hamoma naao õla nokole alané doraõsóro yae. Mepaae naao no ne were õla noko-leteiné atima tué tiki dorólo sekeratepa, ti ya tuamó yaala sóko fole ala mo munipó.

¹⁶ Naao mo wisi ala depatei, me whiné naao dere ala kolólo a dée nukupa, ti naao a

dée nanalepóló ya eratere fo yaqsóro, nao dere ala kisipa tekeyóló yae.

¹⁷ Ti noatepae, Kótóné teteróló kaae tare tuámó, ɔla nokole alaró *wain* weɪ nokole alatamo doasi bete munipó. Tépatēi, Deɪ Kepe Wisiné dā tuapaae erótu betere mo donoi alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, hajné sukutere alakélé, i alarape feata, ti doasi bete mulapó.

¹⁸ Atéreteiné mepaae whi dené Yesu Kerisoné ala eróturaalu, i dosaté wale alarapetamo du betepa, ti Kótókélé hekesē yóo, mo so whiné kélé wisi ala dapóló ya dukiróo yaalopó.

¹⁹ Térapa, diaaɔ mepaae du betere alané hosaa muni deyóló mo dua betere ala epa, ti dā feané Talené ala eraté fóló, mo dirii whi betaaire ala betā ketekē buóló eróló fakeraalopa siépe.

²⁰ Kótóné so whi tuapaae erótu betere ala mepaae ɔla nokole alané doraqsóro yae. Nokole ɔla fea doni, nenérapó. Tépatēi, nao ɔla nokole alané mepaae were whi dée nalatepa dorapó.

²¹ Hupu, na, ba, *wain* weɪ nokole ala ó mepaae dere alanékélé, nao no dée nenérapóló kisipa mutepa ti taalae.

²² Térapa, ɔla nokole ala, ó wetere ala, ó kae kae bē demó me ala yaqsóro dāle mole alakélé, me noa kaae ala naao mopóló kisipa tiki tiró betepa, ti yaró Kótótamo tuámó betā erópóló yae. Mepaae whiné wisirapóló kisipa muóló dere alanéte i sō derénipó depa, Kótóné wisiró beterapóló hajné sukutu beterapó.

²³ Tépatēi, mepaae whi de tué tamo mulu, Talepaae tué tiki tiró betere ala sya furaalu, wisirapó kisipa muni hōko nukupa, ti ai whi dowi ala dapó. Ti dāné du betere ala fea tué tiki tiró betere alatóro sya fóló initepa, ti dowi ala dapó.

15

¹ Dā tué tiki tiratere ala fotokō bole so whiné dā kisipa felé yaaire ala maaté ini, mepaae tué tiki tiró betere ala bēre so whiné ené inire ala tao sóro eratepa mo wisirapó.

² Dā dokō feané ne no hamoma hekesē yópóló, wisi ala eraté fu betenérapó.

Atétepa, ti ama tué tiki tiró betere ala mo fotokō buturaalu, a dirii whi bitiré faalopó.

³ Ti noatepae, Yesu Kerisonékélé amatei a kisipa felé yaaire ala ini, dapaae wisi ala eróturaalu a sekeɪ ala salepóló asemó erapó.

“Mepaae so whiné ya faleyóló dowi fo du betaleteita, mo epaaetóro eralepó,” erapó.

⁴ Ti noatepae, take aseýóló muló betere fo feata hāle ini, dāné dosayóló kisipa sópóló erapó. Aita Talené ala eró taruraalu, ama asere foné matere ketekē dā tuámó boleteiné take dapaae wisi ala eraalopóló hajné sukutu beterapó.

⁵ Térapa, hāle yó tare alaró ketekētamo matere Kótóné diā Yesu Keriso sya fu betepa, diā fea mo betā kisipatóro muóló betere ala erópóló yae.

⁶ Até iruraalu, diā feané hosaa tuámó betā kisipatóro muóo, betā fotóro yóo deremó, dā teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale horaalopó.

⁷ Atérapa, Kótóné doi hale horaairaalu, dā teteróló kaae tare whi Kerisoné diā dape su yale kaae, diaaɔkélé mepaae no ne hamoma wisiyóló dape sae.

⁸ Ti noatepae yało i dere fota, kale Juda fake kaarale noumatererapepaae yóló mulale fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama ere fo so whiné mopóló diriyóló kisipa yópóló, Yesu Keriso a Juda fake so whiné kutó diratere whi alée felepó.

⁹ Ti Yesuné ai ere alata, Kótóné atima Juda meire fake so whi kolené sukutu tao salepóló, ama doi doasi mulópóló erapó. I dere fo kaae asemókélé erapó.

“Atéreteiné e Juda meire fake tuámó bitu, yało naao doi doasi mulóo, naao doimó wole fo wisi wisi yóo, du betaalo ai ape.”

¹⁰ Ai fo kaae me i ape.

“Juda meire fake so whi-ó, diákélé ama so whitamo touyóló hajné sukutu betae.”

¹¹ Kale fo kaae me i ape.

“Diā Juda meire fake so whi-ó, i haemó betó mole so whi featamo Talené doi hale sóro horatere wole forape du betae.”

¹² Ai fo kaae Aisaianékélé erapó.

“Jesi betemó kaayóló sókó holaaitere whiné i hae kwia feamó betó mole so whi teteróló kaae tawaalopó.

Atépa, Juda meire fake so whi atimapaee take ama wisi ala eraalopóló haj kisipa mutu, apaae tué tiki tiróló betaalopó,” erapó.

¹³ Take dapaae wisi ala eraalopó du betere Kótópaae diané tué tiki tiró betepa, ti ama hosaa muni deyóló dua betere alaró hajné sukutere alatamo diapaae eróló mo surópóló yae. Atéturaalu, kale Dèi Kepe Wisiné dià fotokoratepa, take nalopaae Kótóné dapaae wisi ala eratepa kelaalopóló dere haj mo ti fayóló sùturaalu, feleyóló fópóló yae.

Pol Juda meire fakepaae Talené fo yó male feletei

¹⁴ Yalo norape-ó, dià tuamó wisi ala fayóo, mo fo bete turó diaaq kisipa yóo, kisipa tikikélé mo fosó fosó yóo ere ala yalo kisiparapó. Téru, diasisi keteké bulóturaalu, ma fo u du, i du dere alakélé mo enérapóló kisipa mutapó.

¹⁵ Mepaae doasi bete mole forape diaaq kisipa epatei, mo ti diriyóló tué yaasepóló, ę halaaíné diapaae momó ai aseyale ape. Ti noatepa meipó. ę Juda meire fake so whi kuamó, Yesu Kerisoné kutó diratere whi bitu, ama fo wisi yó maté kweyópóló ai kutó Kótóné hamokoróló epaae hale melóló ę sóró beteralépó.

¹⁶ Até ereteita, mo so whimó Talepaae momaratere whirapené kelaa wisi wópóló simó sukúlaa dalótu dere kaae, Kótóné kale fo wisi Juda meire fake so whipaae yalo erótu beterapó. Aita hale mei, ai fo wisi wosóló sya fupa, ti Dèi Kepe Wisiné atima wisiróló kae beteratere ala Kótóné kilitu, ita hale matere ęla wisipó yópóló kisipa mutu, du beterapó.

¹⁷ ę Yesu Keriso tuamó bitu, Kótóné ama so whipaae i erótu betere mo bete mole kutópóló dukiróló hale horótu beterapó.

¹⁸ Mepaae yalo initere ala diapaae yaalomeitei, Juda meire fake so whi Kótóné fo aomó sukóló beterópóló, teteróló kaae tare whi Kerisoné ę fotokoratepa, yalo foró yale alatamo diapaae i dere ape.

¹⁹ Kale Dèi Kepe Wisiné ę fotokoratepa, kae kae kelemei alaró doasi sira yaaire alatamo eróturaalu, Jerusalem bemó kaae sóró yó maté fóló, Ilirikum hae kwiamó sókó felepó. Téturaalu, Kerisoné fo wisi-naale mo turó yó maté kweyalepó.

²⁰ Mo take yalo enée yóló muté wale kisipa i ape. So whi teteróló kaae tare whi Keriso tué inire be huluapaae kale fo wisi yó maté kweyaai yalepó. Atéyaleteita, hale mei, me whiné diyale kutó kwia kemeróló ditu dere kaae, yaaire hôtepa yalepó.

²¹ I dere fo kaae ašemókélé erapó. “Ata etei kaae whipóló mené yó matepa kilini yale so whinétei ę kolóo, etei kaae whipó depa woseni yale so whiné ama fo wosóló ę kisipa yóo yaalo ai ape.”

²² ę taketitei dià beterepaae waai yalemó, ai alarapené bi bi duraalu wénipó.

Pol Rom-paae faai tale yaletei

²³⁻²⁴ Tépatei, i hae kwiamó tẹ mole be hulua dokọ fea Talené fo yó maté kweyóló sureteiné mió me kutó diyaaire tẹ munipa, ba fo dokọ fea yalo dià kele wonée du betalepó. Téyaletei, mió me kutó diyaaire tẹ munipa, Spen hae kwiapaae faai wouraalu, dià keleté waai kisipa mutapó. Ti ę dià beterepaae sókó wóló, mepaae be dẹ diatamo ekei yóló betero, nalo ę faaire tikipaae fupa, mepaae yayare ęlarape diané tao saasepóló dapó.

²⁵ Até yaai waairaaalu, mió Jerusalem bemó Kótóné kae betero betere so whipi tao sene fulapó.

²⁶ Ti noatepae, Jerusalem bemó Kótóné kae betero betere so whi kuamó, mepaae yolealere so whi hale tao suraalu, Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiata-momó Kótóné ama kaae betero betere so whi atima kisipanétei hekesetamo *moni* deraleta yalepó.

²⁷ Atéro atima wisi kisipatamo deraleta yale *monita*, take folosóro Juda fakené atimapaee erale wisi ala kwia mulapó. Ti ai kwiata, folosóro Juda fakené Juda meire fake so whi atimané kepe tuapaae Talené wisi ala eralepó. Atéyale alamó, Juda fakepaae momó tokó móturaalu, atimamo tao sóró yayare ęla matepa, mo wisirapó.

²⁸ Aita, epaae diyae yale kutó ereteiné atima haítamo ai *moni* sere ala kolóló, ę Spen hae kwiapaae faai wouraału dią keleté waalopó. Ti ai *monita*, folosóró dotęyale *aposel* whırapené diteré kutómó oleyale du ai ape.

²⁹ Ę dią beterepaae wale sukamó, so whı tęteróló kaae tare whı Kerisoné erateré wisi ala ę tuámó faayóló mo suratepa, diąpaae eraai waalopóló kisipa mutapó.

³⁰ Térapa, no nerape-ó, da tęteróló kaae tare whı Yesu Keriso tuámó betere alaró Dęi Kepe Wisiné matere yaala sókó fole alatamo ę tuámó moleteiné diąpaae sętere fo dapó. Ti noatepae, yało yaaire ala yaqsóró sekę alané sesętu beterepa, diąkélé ętamo ai sekę tuámó bitu, Kótóné ę tao sępóló momatu betae.

³¹⁻³² Ti ęmó momaraaitere ala i ape. Judia fake Kótóné fo woseni hałe betó mole whırapené ę daqsóró momaróo, Jerusalem bemó kae betero betere so whı tao sóró melaaire *moni* atima wisi tuętamó sępóló momaróo du betae. Tęturaalu, Kótóné ama kisiapané ętamo dią beterepaae wópóló depa, ti wóló, da fea ekei yóló sa wisi nóló beterópóló, momatu betae.

³³ Térapa, hosaa muni deyóló mo dua betere ala mótu betere Kótó dią featamo beterópóló yae. Mo kée. Tęyópóló yae!

16

Pol-né ama fulumu whırapepaae kęleó yale fo

¹⁻² Kenkria be huluamó betó mole Keriso so whıné kutó dirateré so dęné ne Fibi-ta, mo so wisipó. Atęrapa, Kótóné kae betero betere so whıné mepaae so whı mo wisiyóló dape su dere kaae yóló, ąkélé Tale tuámó betere sopa, mo wisiyóló dape sae yóló i dere ape. Atęturaalu, ą me ala ó me ęlakó yaýa depa, ti diaaę ą tao sae. Ti noatepae, ąta so whı fea tao suraału, ękélé mo wisiyóló tao su betere sopó.

³ Yesu Kerisoné doimó ętamo betámó kutó dirateré so Pirisilaró oma Akuilata-mopaae kęleó yae.

⁴ Ti atimaamo mené dęlępatei witere ala ini, halaainé ę tao su betalepó. Atęteremó, yałokélé mepaae Juda meire

fake Keriso so whınékélé, atimaamoné yale alamó Talepaae mo kée du beterepó.

⁵ Atimaamoné bemó touraleta du betere Keriso so whıpaaekélé kęleó yae. Yało hosaa mole no Epainetus-paaekélé kęleó yae. Ti ąta, Esia hae kwiamó betó mole so whı Yesu Kerisoné doimó Keriso betaaipa, folosóró ąpi Keriso betale whıpó.

⁶ Dią tao saai kisipa mutu, depe tukó wei kutó diale so Mariapaae kęleó yae.

⁷ Ę fake whı ę yale kaae, *dipula* beterele sekę Adronikus-ró ama soma Junias-tamopaae kęleó yae. Ti atimaamota, ę Yesu Keriso tuámó betaaipa folosóró Keriso bitu, kale *aposel* whırape betere tuámó mo doasi doi mole soró whıtamopó.

⁸ Tale tuámó bitu, yało mo hosaa mole no Ampliatus-paae kęleó yae.

⁹ Da Yesu Keriso tuámó bituraalu, betą kutó diteré whı Urabanus-ró yało mo hosaa mole no Stakis-tamopaae kęleó yae.

¹⁰ Yesu Keriso tuámó betepa, kęae kolóló whı wisipó du betale sekę Apelesipaae kęleó yae. Aristobulus-né be whı so whıpaaekélé kęleó yae.

¹¹ Yało fake whı Herodion-paae kęleó yae. Narsisus-né bemó betó mole mepaae Tale tuámó betere so whıpaae maaté kęleó yae.

¹² Tale tuámó bitu, mo depe tukó wei kutó ditu betale so tamo Tipaenaró Triposa-tamopaae kęleó yae. Me yało mo hosaa mole ne Tale tuámó bitu, mo doasi depe tukó wei kutó ditu betale so Persis-paaekélé kęleó yae.

¹³ Tale tuámó betepa, sókó sóró kae beró betere whı Rufus-ró hamata-mopaae kęleó yae. Ti ama hamata, yało hae kaae bitu, ę tao su betale sopó.

¹⁴ Asinkritus, Flekon, Hermes, Patrobas, Hermas-sępi, atimatamo betó mole mepaae norapepaaekélé kęleó yae.

¹⁵ Filolokus, Julia, Nereus-ró ama nematamokélé, Olimpas-kélé, atimatamo betere Talené kae betero betere so whı feapaaekélé kęleó yae.

¹⁶ Kótóné ama kae betero betere so whı

bitu, k̄leó yóló apuóló, dīsisitei k̄ló u tukó nuku, i tukó nuku du betae. I bemó betó mole Keriso fake so wh̄inékélé dī feapaae k̄leó i dere ape.

¹⁷ No nerape-ó, dīpaae yó male mo bete mole fo wisi mupatei, mepaae kae kae h̄oko fo yó matere wh̄irapené dī betámó betereitei tekeróló, diaā du betere wisi ala taaróló, dī dée nalāsóró, tika kae bitu, ai wh̄irape mo hotowaró kaae tawae.

¹⁸ Ti noatepae, atei ala du betere wh̄irapeta, d̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné kutó diréni, atimané yaaire ala maaté ekēleyóló du beterapó. Atéru, mo bete mole fo diriyóló tūn̄ire so wh̄i dilikóló h̄ale mulóturaalu, mo felei foró dukiraterere fotamo du betere wh̄irapené dī k̄paae falāsóró wisiyóló kaae tawae.

¹⁹ Dī fea Kótóné fo wosóló āmó sukóló betó mulapó dere fo, i bemó betó mole so wh̄i feané wosalepó. Dī ai ala erapóló deté fole fo yālo woseturaalu, ̄ mo doa h̄ainé sukutu beterapó. Térapa, dowi ala mulapóló, só derané inire so wh̄i bitu, wisi ala bet̄a yaai, kisipa fosó fosóre so wh̄itoró betae.

²⁰ Mo hosaa muni deyóló dua betere ala mótu betere Kótóné Satan t̄eteróló, diaā hó āmó beteratere ala mo felekemó yaai dapó. D̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné hamokoróló h̄ale tao sere ala dī tūpaae erópóló yae.

²¹ ̄tamo bet̄a kutó ditere wh̄i Timotinékélé, yālo be wh̄i Lusias, Jeson, Sosipata, atimanékélé dīpaae k̄leó dapó.

²² I fo as̄rale wh̄i ̄ Tertius d̄a t̄eteróló kaae tare Tale tūamó bitu, yālo dīpaae k̄leó dapó.

²³ ̄kélé, mepaae imó betó mole Keriso so wh̄ikélé, d̄a fea touróló ̄la nukua dere be tale Kaius-né dīpaae k̄leó dapó. I doasi be huluamó *moni* t̄eteróló kaae tare wh̄i Erastus-ró d̄ané no Kuartus-tamoné dīpaae k̄leó dapó.

²⁵ Yesu Kerisoné yale ala i ape yóló, mió yālo yó mótu betere fo wisi diaā wosetu betepa, Talené ama ai fonéitei dī diriyóló beterópóló, fotok̄ s̄umó bulalérápó. Atére alamó ama doi doasi muópóló yae.

²⁶ Ai ala wisita, mo take bitiré wale wh̄irapené kilini, kinóló moletei mo ti

betó tare Kótóné ama fo eratere k̄ló wh̄irapepaae i fo as̄ yae depa as̄ ipakalepó. Aita h̄ale meipó. So wh̄i feané i fo dos̄ayóló kisipa duraalu, kinóló muale ala i haemó betó mole so wh̄i feané Yesu Kerisopaae tūé tiki tiróló ̄ āmó bitu, ama ala eraté fu beterópóló h̄akearó beterapó.

²⁷ Atére Kótó bet̄a fea ala fosó fosóre bete tale beterapa, ama doasi doi h̄ale muó tanópóló, d̄a Yesu Keriso tūamó bitu, hale sóró horótu betae. Mo kée, téyópóló yae!

1 Korin

¹ Kótóné mole kisipa sya furaalu, Yesu Kerisoné ama fo yó male fópóló, ę *aposel* whi sóró beteraai, Talené ę beterepaae ape yale whi Pol-né dapó. Dáné no Sostenes dąmo wusuró bituraalu i dere ape.

² Yalo i dere aęta, Korin be hulúamó Yesu Kerisoné sameané fokóló kae beteróló, Kótóné touró betere so whi diąpaae dapó. Dią atéró beteraleteita dowi ala ini, ama mo kae ala betą erótu beterópóló, ę beterepaae ape yalepó. Aita, dią maaté mei, hae kwia dokọ feamó betó mole so whikélé Yesu Kerisopaae tao sae du betere so whi dią ere kaaetóró erapó. Ti ai seké ąta, dąkélé atimakélé fea teteróló kaae tare Talepó.

³ Dáné Aya Kótóró dą teteróló kaae tare whi Yesu Kerisotamo tuąmó kaaróló wale hamokoróló hąle tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, dią tuąpaae erópóló yae.

Talepaae mo kée dere fo

⁴ Ti diąta, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuąmó betepa, Kótóné hamokoróló hąle tao su betereitimó betere dokọ Kótópaae yalo mo kée du beterapó.

⁵ Ti noatepae, dią ę tuąmó bitu kaekae ala erópóló, ama fo yó matere alaró ai fo bete mo diriyóló kisipatere alatamo Kótóné dią mo suró beterapó.

⁶ Ti aita hąle meipó. Dáné diąpaae Yesu Kerisoné ama yale ala i ape yóló yó matere fo diaaq wosaleteiné, Talené dią tuąmó mo ala eró betepa kilituraalu, ita mo bete mole fopóló kisipa mualepó.

⁷ Atéreteiné, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso hąkeamó wale kelaai dapóló, dią ketekę buóló kaae taté fu beterapó. Téturaalu, Talené ala eraairetei yąyąni, kae kae ala fea erópóló Dęi Kepe Wisiné hąle matere ala dią tuąpaae mo suró beterapó.

⁸ Atépa, dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso wale sukamó, dią me alakélé munire so whi beterópóló amatei dią fotokọ bulaté fóló kemene fole kwiapaae sókó faalo ai ape.

⁹ Kótóné diąró ama Naale Yesu Kerisotamo fulumu yóló betą kisipa muóló beterópóló, ę beterepaae ape yalepó. Atéyale Kótóné ama eraalopó dere ala fea hąsókó feni, motóró dokonóló erótua dapó.

Keriso so whi fake tekeyale ala

¹⁰ Norape-ó, yalo diąpaae i dere fota dą teteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuąmó bitu, dią fake terekeni betą kisipa muóló mo betą alatóró du beterópóló, ama doimó yalo dią tao su ma fo i dere ape.

¹¹ Yalo no nerape-ó, diąsisi arale sóró fake teketu beterapó dere fo mepaae Koloené be whiné ene wapa wosalepó.

¹² Yalo dere foné bete i ape. Diąkó mené duraalu, ęta Pol-né yó matere fo sya fulapó, mené du Apolos sya fulapó, mené du Sipas (Pita) sya fulapó, mené du so whi teteróló kaae tare whi Keriso sya fulapó, du betere fo yalo wosalepó.

¹³ Diaaq ai du betere ala-a, dą teteróló kaae tare whi Keriso terekeyóló kae kae fake betere? Dią tao saai Pol filipaa ni tómó olerale? Dią węi tópuraletei-a, Pol-né fake so whi beteraai yaleé? Mo mei ai ape!

¹⁴ Dią mepaae so whi węi tópuratere ala yalo ini, Krispas-ró Kaius-tamo betą tópuraleteiné mo kée fo du beterapó.

¹⁵ Yalo mo kée dere fo bete i ape. Dią mepaae whiné duraalu, ęta Pol-né doimó węi tópualepó dere fo yaaire tų munéni yaleteiné dapó.

¹⁶ Kisipa keteyale fo me i ape. Stepanas-ró ama fake so whitamo betą yalo węi tópuraletei, mepaae so whi yalo tópurénipóló kisipa mutapó.

¹⁷ Ti noatepae, dą teteróló kaae tare whi Kerisoné ę dotonaleiteita, so whi węi tópurópóló ini, so whi feapaae ama fo wisi yó melópóló yalepó. Ai fota, mo whiné mole fosó fosói kisipané yó mótumipó. Ti noa ala yaqsóró meipó. Mo whiné kisipané fosó fosóyóló yó matere foné, dą teteróló kaae tare whi Keriso ę filipaa ni tómó sukóló dą tao sale foné bole doasi fotokọ aluraqsóró dapó.

Kerisota Kótóné fosó fosóre kisiparó fotokątamóné betepó

¹⁸ Ti noatepae, sukóló mo ti aluyaaire so wh̄rapené ni tómó sukálepó dere fo woseturaalu, bete muni h̄le h̄ko fo nisi du betepapó. Tépatēi, aluyaqsóro tao sere so wh̄i d̄anéta, Kótóné ai fo doasi fotokọ bulapóló kisipa mutu betepapó.

¹⁹ Ti noatepae, i fo asęyóló muló betepapó.

“Fosó fosóre so wh̄iné kisipa tiki ęalo doró,
mepaae so wh̄rapené doasi kisipare alakélé ęalo okoko eróló mo ti doró yaalopó,” erapó.

²⁰ D̄a tao saai fosó fosói kisipa mole wh̄i-a, de betere? *Skul* yóló doasi kisipa sere wh̄i-a, de betere? Mió i alimó bitu, du betere alané bete kisipare wh̄i-a, de betere? Mo meipó. I haemó betere wh̄rapené mole fosó fosói kisipata, Kótóné ama yale alané keteirapené kisipa aęróló, mo ti okokoralepó.

²¹ Ti noatepae, so wh̄iné i haemó mole fosó fosói kisipané Kótóné ala bete ke-laai kikitu betereitei, kelaqsóro Kótóné ama fosó fosóre ala sya furaalu, atimané kisipa fomaakeralepó. Atére Kótóné ama fo wisi mepaae so wh̄iné bete muni h̄le h̄ko fopóló faletu betepatei, ai fo wosóló tuę tiki tiratere so wh̄i aluyaqsóro Kótó ę wisi kisipatamo tao sua yalepó.

²² Juda fake so wh̄iné dere fo mopóló kisipa tirópóló, kelemei alakó erae yóo, Juda mei Krik fo bole so wh̄iné fosó fosói kisipa bete kekitua yóo du betepapó.

²³ Tépatēi d̄anéta, ti so wh̄i t̄eteróló kaae tare wh̄i Keriso filipaa ni tómó sukále fo bet̄a yó mótu betepapó. Atéró yó matere fo woseturaalu, Juda fake so wh̄i atima dei tuę mutu aita kelemei ala wisi mei, h̄ko alapóló atima dée nukua yóo, Krik fo bole so wh̄iné bete munire fopóló faletua yóo, du betepapó.

²⁴ Tépatēi, Juda fake so wh̄ikélé, Krik fo bole so wh̄ikélé fea Kótóné ę beterepaae ape yalepó. Atéyale so wh̄iné d̄a t̄eteróló kaae tare wh̄i Keriso sukálepó dere fo woseturaalu, ęta Kótóné fotokoró ama fosó fosói kisipatamo bole bete ai ape du betepapó.

²⁵ Ti noatepae, wh̄iné Kótóné dere ala

kilituraalu, bete muni kapala h̄ko alapó du betepatei, ai alané mo wh̄rapené fosó fosóre kisipa teraae falapó. Mepaae wh̄rapené Kótóné du betere ala kilituraalu, keteirapené dere ala kaae aęrapó du betepatei, ai alané mo wh̄iné bole doasi fotokọ teraae falapó.

²⁶ No nerape-ó, d̄i d̄a Talené ę beterepaae ape yaleitei, take d̄i noa kaae so wh̄i betepa yaleró, diaaętei kisipa muae. Mo so wh̄rapené d̄i fea k̄aae kolóló, fosó fosói kisipa mole wh̄rape ó néli wh̄rape ó mo doasi topo wh̄iné naale senaalerape bitinipó.

²⁷ Tépatēi, i haemó mepaae doi munire alarape Kókóné tao suraalu i haemó betó mole fosó fosói kisipa mole wh̄rapené kisipane ala sisópaae eróló haleralépó. Téturaalu, mepaae i haemó fotokọ buni bére ala tao suraalu, fotokọ bole ala só deróló haleralépó.

²⁸ I haemó doi munire alakélé, bete muni h̄le h̄ko du betere alakélé, mo inire alakélé fea Kótóné sorokó suraalu, mo doasi doi mole ala só deróló h̄le ęla aęralepó.

²⁹ Ti ai ere alata, noa ala yaqsóro meipó. So wh̄i mo bet̄anékelé, Kótóné ama keletómó bopé fakeyóló nene yaqsóro erapó.

³⁰ Yesu Kerisota, d̄amó fosó fosói ala melaa, Kótónéitei ę ai alané bete alée faralepó. ę tuamó bole fosó fosói ala wisi i ape. D̄a ę tuamó betepa, Kótóné donoi so wh̄ipó yóo, ama ala erópóló sóro mo kae beteroó, d̄ané dowi ala Yesuné sameané dupuróló d̄a h̄le beteroó erapó.

³¹ Atéreteiné, i fo asęyóló muló betepapó. “Mepaae so wh̄i bopé fakeyóló nene yaai depa, ti Talené ama eró betere alamó bet̄a ę dukiróló bopé faketu betae,” erapó.

2

¹ Norape-ó, ę d̄i d̄a beterepaae wóló, Kótó ę etei kaae Tale betepapóló d̄iapaee yó móturaalu, wh̄iné wosóló feléyópóló ęalo fosó fosói foné ó fosó fosóre kisipané inipó.

² Ti noatepae, ę d̄iatamo betale sukamó mepaae ala ęalo kisipané enépatēi, me ala kisipa inire wh̄i aęyóló beterepó. Atéru,

Yesu Keriso betà etei kaae whìpóló ere foró à filipaa ni tó mó sukàle fotamo betàtóró, yó melaai kisipa mualepó.

³ È diàtamo wóló betale sukamó, béyóló otàalere alakélé, witere alakélé iruraalu, diri furu furutamo Talené fo yó mótu betalepó.

⁴ Talené fo wisi yó móturaalu, so whìné wosóló felérapó yópóló, yàlo fosó fosói kisi-paró fotamoné yó menipó. Tèni, Dèi Kepe Wisiné fotokòné erótu betere ala diaaq hakeamó kolópóló, yàlo hàle yó betà mótu betalepó.

⁵ Ti aita, dià mo whìné fosó fosóre alapaee tué tiki tiréni, Kótóné fotokòné erótu betere alapaee betà kisipa tirópóló yalepó.

Dèi Kepe Wisiné matere fosó fosói kisipa

⁶ Tépatèi, Kótóné ama bete mole mo fo wisi dà dirii kisipa mole so whìpaae yó matepa woseturaalu, ita mo fosó fosói fo wisipó du beterapó. Dànè ai yó mótu betere fota, mió i alimó betere whì ó atima tètèróló kaae tare topo whìrapenè dere fosó fosói fo kaae meipó. Ti ai whìraperó atimané du betere alatamota, mo hàle òla kaae alée fu beterapó.

⁷ Dànè atei kaae fo mo yó meni, Kótóné kinóló mole fosó fosói fo betà yó mótu beterapó. Ti ai fota, dà Kótóné ama kae ere dè tuàmó beterópóló, mo take sàró haetamo kaaraaipatei, mo so whìné ke-laqsóró kinóló munélipakalepó. Tépatèi ai ala dapaee mo eraalopó.

⁸ Mió i alimó betó mole so whì tètèróló kaae tare topo whìrapenè, ai kinóló mole fosó fosói ala mo kisipanipó. Ai alatamo atimané tué uasóró, ti Kótóné ama kae ere dè wisinaale fàane Tale à filipaa ni tó mó olerólúameipó.

⁹ Tépatèi, i fo asèyóló muló beterapó.

“Kótóné àpaae yaala sókó fu betere so whìpaae eraaire ala ama ta leróló muló betteretei, betà whìné kenékélé kolóo, wosélinékélé wosóo, hosaa tuàmókélé mulóo mo inipó,” erapó.

¹⁰ Atépatèi, ai kinóló mole alarape dànè kolópóló, Kótóné dà tuàmó beteró betere Dèi Kepe Wisiné hakearalepó.

Téturaalu, so whìné hosaa tuàmó mole ala taleyóló, Kótóné ama mo apaae derepale fo bete mo whìné fosó fosóre alané tué enénipa, Dèi Kepe Wisinétei ai kinó betere alarape bete tokóló hakearótua dapó.

¹¹ Ti noatepae, me whìné mole tué tiki né kelere? Ai whìné ama kepené betà tuérapó. Atère kaaetóró, Kótóné mole kisi-pakélé me whìné tuéni, ama Kepené betà kisi-parapó.

¹² Talené dà matepa sale Kepeta, i haemó betere kepe mei, Kótóné hamokoróló hàle matere ala wisi dànè kisipa yópóló, ama dotèyale Kepetóró dànè salepó.

¹³ Ti dànè i du betere fota, mo whìné yó male fosó fosóre kisipanè dumitei, Kótóné Dèi Kepe Wisiné dapaee yó matepa, dànèmo diàpaae i dere ape. Dèi Kepe Wisiné erótu betere ala yó móturaalu, ama dapaee etéro yó melae dere fotóró sya fóló, i du betere ape.

¹⁴ Kale Dèi Kepe Wisi bitinire whìné, ti Kótóné Kepené yó matere fo mo dapóló wosetumipó. Ti noatepae, ai fo bete Dèi Kepe Wisiné yó matepa, ti sùmó kisi-panérapó. Kepe Wisi bitinire whìné ai fo wisi hàle hòko fo nisyóló, bete wisiyóló kisipanénipó.

¹⁵ Kale Dèi Kepe Wisi betere whìné ti fea ala ama sùmó taleyóló kisipanérapó. Tépatèi, ai Kepe Wisi betere whìné ama dere ala me whìné à taleyóló só der-anénipó.

¹⁶ Etei kaae fo erapó.

“Mé whì Talené ama kisipa kaae muluraalu, àpaae naao kisipa mole alarape i ape yóló, à yó manéré?” erapó.

Tépatèi, Talené sóró beteró betere whì Kerisoné mole kisipa dà tuàmókélé mulapó.

3

Kerisoné ala diriyóló tuéniru alale seretei

¹ Norape-ó, yàlo diàpaae Talené fo yó móturaalu, Dèi Kepe Wisi betere so whìpaae yó matere fo kaae yó manépatèi, dià tó tikinè ekèlere ala du bettereteinè, mo

so whi kaae beterepó. Yesu Keriso tuámó keteirape kaae betepa, ai ðalemótóro yó mótu betalepó.

² Diã diri òla naaire suni, keteirape kaae betepa, mo dirire so whimó matere òla kaae meni, ketei matere awa kaaetóro malepó. Miókélé diã dirii òla naaire sunipó.

³ Ti diãta, tó tikiné ekelere ala hãle yótóro tarapó. Ti noa betené yało i fo de? Mepaae whiné dere ala kolóló, diãsisu u teterótu i teterótu yóló dei tué mutere alaró arale sere alatamo hãle yó tarapó. Tétu, diaağ tó tikiné ekelere ala sya fu betereitei mo hãkearóló yó matapó. Diaağ ai du betere alata, hãle mo so whiné dere ala kaaepó.

⁴ Ti noatepae, me whiné duraalu, ę Pol-né dere fo sya fulapó, mené du, ę Apolos sya fulapó du betere-a, hãle mo whiné dere ala kaae diaağkélé dumipóló de?

⁵ Ti Apolos-a, noa whié? ę Pol-kélé noa whié? Ðamota, Talené kutó diratere whi maaté bitu, ama fo diãpaae maletéiné diã ąpaae tué tiki ai tiró betere ape. Talené amatei kutó terekeyóló whi dokọ betã betã yóló matere kaae, ðamopaae malepó.

⁶ Atéreteiné, òla wae yało biliyóo, Apolos ą ti òla wisiyóló holópóló weı deróo yaletéi, ai òla wae wisiyóló horatere alata, ti Kótóné amatóro eratapó.

⁷ Ti òla wae bilitere whiró weı derótu betere whitamota, mo hãle òla ağrapó. Òla horótu betere Kótó betã mo doasi ai ape.

⁸ Òla wae bilitere whiró weı deratere whitamóné betã alatóro eraai kisipa mutu, kutó ditu beterepó. Atétere kutó Talené taleyóló, me whiné ama diyale kutó sutoóro dupu melóo, me whiné diale kutómókélé atérótóro melóo, yaalopó.

⁹ Ti noatepae, ðamota Kótóné ama betã kutó diratere whi betepa, diãta Kótóné ama kutóro teterere betamo kaaepó.

¹⁰ Kótóné ama hamokoróló ę hãle tao saletéiné, fosó fosóre whiné be tētu dere kaae teyaairaalu, kaae sóro hae eleké yało deyalepó. Atéro deyale eleké tó mó me whiné be tētu beterepó. Atéro be teterere whirape dokọ feané hoko tēni, mo hotowaró kaae taru tēnerapó.

¹¹ Ti noatepae, ai tēne be eleké taaróló, me whiné eleké kae denénipó. Ti ai be teterere elekéta me kae mei, Yesu Kerisopaae dó faróló erapó.

¹² Mepaae whiné ai kale dere eleké tó mó be tēturaalu, *kold kapa*, ó *silpa kapa* ó doasi *moniné* duputere kane ó ni fake ó hãta sóku ó kape ó we dako sórotamo tētu betepa, ti Talené ama taletere be ðemó, whirape dokọ feané diyale kutó kaae kolóló hãkearaalo ai ape.

¹³ Ti ai be teterere whi dokọ feané diyale kutó Talené ama taletere be ðemó, mé whiné diri òla sóro tēyóo, mé whiné béi òla sóro tēyóo eréro siné dóló hãkearatepa, kelaalopó.

¹⁴ Mé whiné tēale betamo siné dénitepa, ti ama diyale kutómó dupu wisi saalo ai ape.

¹⁵ Mé whiné ama tēyale betamo siné doló kemeró betepa, ti ama diyale kutómó me dupu saalomeipó. Ti ą aluyağsóro Talené tao saalotei, ama kuti ó mepaae òla òla fea siné doló tiki hãle fu dere kaae yaalopó.

¹⁶ Diãta, Kótópaae moma dere be tēnuraalu, Kótóné Ðei Kepe Wisi diã tuámó ai betere kisipanié?

¹⁷ Kótópaae momatere betamo, mepaae so whiné fisikóló dorótu betepa, ti Kótóné ai so whikélé doraalopó. Ti noatepae, Kótópaae moma yópóló tēne beta, me dowi alatamo hosekēni, mo ama alatóro erópóló kae tēno betere momatere be ti diãtóro ai ape.

¹⁸ Diaağtei diãta, fea ala bete kisipare so whi nisi yağse. Mió i alimó betó mole so whiné kisipané i sekéta mo fosó fosórapó depa, ti ai whi ą me ala tué inire whi kaae bitu, Talené ala betã sya fu beterepóló yae. Atétepa, ti mo fosó fosóre whi betaalo ai ape.

¹⁹ Ti noatepae, i haemó betere whirapéné mole fosó fosói kisipa Kótóné kilituraalu, ita bete muni hoko alapó du beterepó. Aita, i ašemó mole fo kaaepó. “I haemó fosó fosói kisipa mole whirapéné so whi dilikitu betere alané denólótu betere alamó Kótóné atimatei daalopó,” erapó.

²⁰ Ai fo kaae me i ape.

“I haemó betó mole fosó fosóre whirapéné tué tikita, me bete muni hãle

qla kaae aqretei Talené ama mo tuérapó,” erapó.

²¹ Térapa, mo i hae whiné diámó meló betere qla qlakélé, take nalopaae yaaitere alakélé, fea diá Yesu Keriso tuámó betepa meló beterapa, mepaae whirape doiyóló bopé fake dere ala du betaqse.

²² Diapaae ai meló betere qlata, Pol ó Apolos ó Sipas (Pita) ó mió i ere hae tiki ó betere alakélé, ó sukutere alakélé ó mió du betere alakélé, ó take nalopaae yaaitere alakélé fea Talené diámó meló betereiteiné ai qla qla taleta, ti diátórótípó.

²³ Ti diákélé, da teteróló kaae tare whi Kerisoné ama so whítóro betóo, Yesu akélé Kótó aqmó ama naalema betóo, erapó.

4

Dáta Kerisoné kutó diratere Aposel whi beterapó

¹ Térapa, diané da noa kaae whi bitu déró, i dere fo wosóló kisipa muae. Dáta, so whi teteróló kaae tare whi Kerisoné kutó diratere whi bitu, Kótóné kinóló mole mo fo wisi wisiyóló kaae taru, so whi feapaae hakeamó yó mótu beterópóló da sóro beteralepó.

² Téró mepaae whiné, me whipaae i kutó ó qla wisi mo tawae depa, ti mo wisiyóló kaae tanérapó. Nalo ama diyale kutó talené kelerálemó, hoko dini mo donotóro dipa, ti mo wisirapó yaalopó.

³ Yalo hasókó fóló yale ala diané ó mepaae fo tokóló taletere whirapené taletepa, ę whaalía inipó. I dere fota, mo dapó. Ę hasókó fóló du betere ala yalotei tale dumipó.

⁴ Kótóné keletómó ę hasókó fóló yale ala yalo hosaa tuámó munipóló kisipa mutapó. Tétu, yalotei ę taleyóló me hasókó fele ala munipó depa, ti ę me ala initere whipóló dumipó. Yalo du betere alata, Talené ama betá taletu beterapó.

⁵ Atérapa, so whiné du betere ala taleyaai Talené tukóló muló betere be de teópatei, diaaq me whi taleyóló só deréni, Talenétóro yópóló kaae tawae. A wale sukamó so whiné diliki tuámó kinóló du betere ala hakearóló de tuámó mulóo, so whiné me ala yaairaalu hosaa tuámó

kikiti mutu betere kisipa tikikélé hakearóo, yaalopó. Atétere sukamó, so whi feané yale wisi alamó Kótóné atima dupu beta beta yóló matepa saalopó.

⁶ Atérapa ne norape-ó, Apolos damoné diá tao saai kisipa mutu, yale ala fea, diapaae asemó ai deté wale fota, diaaq kisipa sópóló suróló yalepó. Ti noa betené mei, Juda fakené mara mole fo i ape.

“Talené aseýóló muló betere fota, mo whiné kisipa mole alatamo touróló yaqse,”

ere fo bete diaaq kisipa yaasepóló, du betere alapaae dó faróló damoné yó malepó. Atéyale ala diané wisiyóló kisipa depa, ti me whiné doi sóro horóo, me whiné doimo só deratere alata, bopé faketera ala yaalomeipó.

⁷ Ti noatepae, ya kolósu me whi kolósu yóló, me whi kaepó du betere-a, né kae kae yóló beterele? Nao ai sóro tare qlata, ya mené menipóló kisipa mute? Ai qlatamo nao sóro tarapóló kisipa mutepa, ti naaotei salepóló kisipa mutu noatepa bopé faketu betere? Téni, diané ai mole qla qlata, mené diámó meló beterapa, bopé faketera ala mo taalae.

⁸ Diaaq senére qla ó enére ala fea yayare nisiyalemó, diá mo su ai ererapó! Diáta, qla qla fea yayani, mo néli whirape ai bitirapó! Dáne diá tao sini, diá teteróló kaae tare doasi topo whirape ai bitirapó! Diá teteróló kaae tare doasi topo whirape bituásóro, ti dakélé diátamo betámó teteróló kaae tare whi bitu, hekesetere ala du bituapó!

⁹ Ti noatepae, yalo kisipané aposel whirape dáta, Korin bemó betó mole so whiné keletómó Kótónétei da doi muni mo belei qla kaae aqrapó. Ti dáta, bóené be nóló so whi feané keletómó doasi hale seróló daairaalu, dokóló muló betere aqrapó. Atére ala i haemó betó mole so whinékelé, hepen-mó betó mole *ensel-rapénékelé*, kolópóló hakeamó hale seralepó.

¹⁰ Dáta, da teteróló kaae tare whi Kerisoné ala erótu, kisipa okokoi whirape aqpa, diáta Keriso tuámó bitu, ama ala erótu betere fosó fosóre whirape aqrapó! Dá fotokó buni, bére whirape betepa, diá

doasi fotokọ bole whịrape ai betererapó! Dià doasi doi mole whịrape betepa, òta òta belei sókóte i betó mole ape!

11 Take bitiré wóló, mió i betere alimókélé, ọla meiyóló wotetamo betere alakélé, wẹi nokole dere alakélé, dowi bisinaai fi kuti deróló betere alakélé, mo doasi susupu sere alakélé, òta be meiyóló họko fité kotere alakélé, hẹle yó tarapó.

12 Òta naaire ọla ó fitere bemó kiswa mutu, òtané fotokọntei depe tukówei kutó ditu beterapó. Mepaae whịné òta só deróló faletere fo depa, atimapaee Talené òta wisirópóló yae fo betà yóo, òta paae doasi susupui ala eratepatei tokó meni, me ọla meipóló hẹle bele yóo, du beterapó.

13 Mepaae whịrapené òta eratere fo depa, òtané atimapaee mo naamei fo maaté òta dapó. I haemó betó mole so whịné òta kil-itu, doi muni mo dowi taae fatere ọla kaae aqraté waleteti, miokélé ai alatóró hẹle yó tarapó.

14 Yalo i așetu betere fota, òta hẹle yópóló dumitei, òta yalo mo hosaa mole naale senaale kaae betereiteiné, òta kópaae faqsóró ma fo dapó.

15 Dià Kerisoné ala erótu betere tuamó, kaae tare whịrape mo hẹle ọla kaae betó mupatei, òtané ayata dekéró bitinipó. Ti noatepae ęta, òta teteró kaae tare whị Yesu tuamó bitu, ama fo wisi yó maletetiné ę diaaę aya alée felepó.

16 Atéreteiné, òtané yalo dere ala kolóló suróló yaasepóló, òta ketekẹ bulóló ma fo i dere ape.

17 Ti noa ala yaai meipó. Yalo mo yaala sókó fu betere naale Timoti ę òta beterepaae ai dotonaterere ape. Ti aita hẹle mei, Tale tuamó bitu, tué tiki tiróló Talené ala eró tare whị wisipó. So whị teteróló kaae tare whị Yesu Keriso tuamó bitu, yalo du betere ala diaaę kiswa kete yaqsóró, ama òta paae yaalopó. Ti be hulua dokó feamó betere Keriso so whịpaae yó maté kutu betere foró yalo yó matere fotamo wusuró mo betà alatóró erapó.

18 Ę òta beterepaae waalomei nisiyóló, òta mepaae so whị doasi kisipare whị aoyóló bopé faketu beterapó.

19 Atétu betepatei, Talené ama kisi-panétamo ę òta beterepaae wópóló depa, ti mo felekemó waalo ai ape. Atéró wóló bitu, ai bopé faketu betere whịrapené dere fo maaté wosaa mei, ai fo tuamókélé noa kaae fotokọ buléró kaae kelaai dapó.

20 Ti noatepae, so whịpaae Kótóné teteróló kaae tare aomó mole ala eróturaalu, mo whịné foné maaté ini, Kótóné ama fotokọntóró erótua dapó.

21 Ę aipaae wouraalu, òta supuraai biyątamo waalopé, yaala sókó furaalu naameyóló mo òta apeloé? Diaaę kisi-pané mé alakó òta paae eraai ape yóló kiswa mute?

5

Nópu nokole whị keriso faketamo touyóló bitini, kae beterepóló hokó falae

1 Dià tuamó, betà whịné ama alimané dokale sotei ę dokalepó dere fo wosalepó. Atéró ayané dokale sotei dokotere alata, mo nópu nokole alatóró ai dere ape. Ti Kótó tué inire whịnékélé atei kaae mo sonalei ala dumipó.

2 Aita dowi ala du betepatei, diaaę kisi-pané wisi ala dapóló bopé faketu beterapó. Ai ala deremó, òta dekené sukuturaalu, atétere whị òta tamó touyóló betaqsóró, hokó faluqsóró mo wisi uapó.

3 Ti ę òta tamó bitini kae betepatei, òta fea tuamó mo betà kepetóró betereiteiné ę òta tamó beterapó. Ti ę kaae betóo, òta kae betóo epatei, ę aimó biture kaae, ai ala yale whị yalo mo só deró beterapó.

4-5 Dià fea òta teteróló kaae tare whị Yesuné doimó touróló betóo, yalo kepekélé diaaę kepetamo betamó betóo, Tale Yesuné ama matere fotokọ sumó buóo epa, ti ai whị ę Satan-né naase tuamó mulae. Atétepa, ti ama tó tiki doraalotei, Tale waaire be òtané, ama kepe bete tao saalo ai ape.

6 Ti ai whị hokó faréni, hẹle betepatei wisirapóló bopé faketerere ala mo dorapó. Mo sawatamo ọla yist-néte *flawa* o bula doasi tópuratere ala diaaę kiswa inié?

7 Diąta, kisi *flawa* o kaae ai betere ape. Térapa, yist bunire kisi *flawa* o kaae alée fóló betaasepóló, upulé *flawa* omó

bulótua yale moi *yist* sokóló tae falae. Ti noatepae, ðané yale dowi alamó Kótóné ða kwia melaai yaletai, ðasókó faróló, *sip-sip* hupu male Kótópaae ðale melóló suku-napó. Atéyale sekéta me kae mei, ða teteróló kaae tare whi Keriso ai ape.

⁸ Atéremó, Talepaae mo kée yóló ðla deturaalu, take *flawa* omó bulale moi *yist* sokóló taae falae. Ai *yist*-ta, dowi tué mutere alaró ðu betale kae kae sonalei dowi alatamopó. Ai ala taaróló, *yist* bunire otóró deóló naalopó. Tétu, u dei tué mulutei tó tikiné ðale sikili dere ala ini, Talené mo alatóró erótu betereitea, ti kale *yist* bunire o kaaepó.

⁹⁻¹⁰ Take yalo ðiapaae folosóró asemó, nópu nokole so whitamó fulumu yaose yale fota, i haemó betó mole nópu nokole so whi ó ðla ðla mo dekeró senée yóló ekele du betere so whi ó me whi dilikóló ðla ðla su betere so whi ó kapala kótópaae momatu betere so whitamó fulumu yaose yóló inipó. Keriso so whinétei ai dosayale alarapetamo du betepa, ti atétere so whitamó fulumu yaose yóló yalepó. Ti i haemó betó mole mo so whi tué mutu yalo i fo uasóró, ti mé tikikómo dowi ala munipa, aipaae bití fae fo uáé?

¹¹ Yalo i dere aséta, mepaae so whiné ðiapaae áta naao Keriso nopó du bitutei, nópu nokole ala ó ðla ðla senée yóló ekele dere ala ó kapala kótópaae momatu betere ala ó whiné doi doróló eratere fo ó topo dotere weí mo dekeró nóló keyaa fole ala ó me whi dilikóló ðla ðla olémi sere alakélé fea du betepa, ti ai so whitamó fulumu dere ala momókó yaose. Tétu, betámó ðla nokole alakélé mo yaose.

¹² Keriso so whi mei, belapaae ðale betere so whiné dere ala taleyóló só derae fo Talené ðapaae inipó. Ti taletere alata, Keriso so whi ðiasisi maaté yae erapó.

¹³ Ti ðale belapaae betó mole mo so whi taletere alata, Kótóné betá enérápó. Térapa, “Diá tuámó dowi ala ðale yó tare whi ðiatamo touyóló betaqsóró kae beterópoló, ðokó falae,” ere fo diaaó kisipa yaasepóló i dere ape.

Keriso no hamoma fo tokóló só deraose

¹ Diáko me whitamó mepaae ðlamó arale supa, Kótóné kae betero betere so whi ðiasisi wisiranépatei taaróló Kótó tuénire whirapené tale yópoló sóró fu betere ala wisire?

² Take nalopaae i haemó betó mole so whi feané dere ala, Kótóné kae betero betere so whiné taleyaalopó ere fo diaaó kisipanié? Ti ðianétamo i haemó betó mole so whiné dere ala diaaó taleyópoló, Talené yóló muló betepa, ti ðia tuámó ai du betere mo sawa alakélé tale enénipóló kisipa mute?

³ Take nalopaae *ensel*-rapené du betere ala ðané taleyaalopó ere fo ðia kisipanié? Ti atei kaae doasi hapólui ala ðané sumó enérapa, i haemó mo sawa alatei ðiasisi alale sóró bóe du betere ala sumó wisiranénipa de?

⁴ Térapa, Keriso so whi ðia tuámó atei kaae arale sóró bóe dupa, ti ðiáko mepaae doi munire so whinékelé sumó taleyóló donoranérapa, atei kaae so whi sóró beterae.

⁵ Yalo i dere fota, ðia haleyópoló ðapó. Talepaae tué tiki tiró betere so whi ðiasisi alale su betere ala taleyóló wisiraaire fosó fosói kisipa mole whikó ðia tuámó bitinipa du betere?

⁶ Diásisi atéro donoréni, Kótópaae tué tiki tirénire so whiné keletómó mepaae no ne hamoma só deraairaalu, fo tokóló taletere *Gavman* whirapepaae taleyae du ai betere ape!

⁷ Diá me dupu saai kisipa mutu, mepaae ne notamo fo tokóló só derótu betereiteiné, Talené ala erateretei taaróló, mo ti haepaae derepale ala ðakearatapó. Mepaae whiné yapaae erale sekei alaró kapala dilikóló naao ðla ðla sere alatamota, dupu saai ðapóló fo tekéni, me ðla meipóló taalatepa mo wisirapó.

⁸ Aténi, ðiané mepaae so whi dilikóló atimané ðla ðla sóo, atimapaae sekei ala eróo, du betereitea, diaaó no nepaetei du beterao.

⁹⁻¹⁰ Dowi ala du betere so whi Kótóné teteróló kaae tare tuámó betaalomeipó ere fo ðia kisipa munié? Nópu nokole so whi ó kapala kótópaae momatere so whi ó whiné

dokore so ó so dokore whi kae sotamo nópu nokole so whi ó whi hamomatamo ó so hamomatamotei nópu nokole so whi ó whiné tiki dotonóló *moni* sere whi ó qlémi nokole so whi ó néli whi betaai wisi wisi ɔla dekéro senée dere so whi ó wɛi mo dekéro nóló keyaa fole so whi ó me whi eratere so whi ó so whi dilikóló ɔla ɔla su betere so whi fea, Kótóné tɛteróló kaae tare aɔmó betaalopó dere fo mo nisiyóló wosaɔse. Aita, kapala fo dapó.

¹¹ Ai dosɔayale alarapeta, diɔ mepaae whiné mo du betaletei, dɔ tɛteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné doimó fokóló kae beteróo, ama so whipóló sóró kae beteróo, me ala muni mo donoi so whi beteróo, ere alata, dɔ kaae tare Tale Kótóné Dɛi Kepe Wisiné erapó.

Nópu nokole dowi alamó ere fo

¹² Mepaae whiné duraalu, “Kae kae ala fea fo muni, yaɔlo mo sumó enérápó,” du beterapó. Tɛpatei, mepaae alané dɔ tao sumipó. “Kae kae ala fea yaaire fo muni, yaɔlo mo sumó enérápó,” du betepatei, mepaae alané ɛ tɛteróló kaae tawaɔsóró, ai ɔlané wae sóró kutó diratere whi momó kaae betaalo meipó.

¹³ Mara mole fo i ape. “Mo ɔlata, wotetepa nóo, depeta, ti ɔla naai daayóo erapó,” Tɛpatei, ɔlaró depetamo ti Kótóné doróló mo ti aluraalopó. Talené dɔné tiki aleyaleteita, nópu nópóló ini, ama kisipa mole ala betɔ erópóló erapó. Dɔné tikikélé Talené ama dupuyóló wisiró betereteiné, amatórótípó.

¹⁴ Kótóné ama doasi bole fotokóné dɔ tɛteróló kaae tare Tale sukɔletei momó kepaaróló beteralopó. A atétu yale kaae, dɔkélé ama kepaaróló beteraalopó.

¹⁵ Whiné mo tikimó hó naase daalure kaae, diɔ touróló betere so whi feata, dɔ tɛteróló kaae tare whi Kerisoné tikitóro daalapóló kisipanié? Ti Kerisoné tikimó olekere so whitei, nópu nokole sotamo olekeyóló betɔ tiki daatere ala wisire? Aita mo enéi ala meipó.

¹⁶ Mepaae whiné nópu nokole sotamo fitepa, ti atimaamo mo betɔ tikitóro alée foletei diɔ kisipanié? Ti noatepae, i fo asɛrapó.

“Atimaamo tiki betɔmó touratepa, ti betɔ tikitóro alée faalopó.”

¹⁷ Tɛpatei, mepaae whi de Taletamo olekeyóló betɔmó betepa, ti ai whiné keperó Talené kepetamo mo betɔ alatóro erapó.

¹⁸ Diɔ nópu nokole ala tuɔmó bitini, ai ala sisópaae eróló botokó fae. Mepaae kae kae dowi alata, haɔle tó mó maaté deretei, nópu nokole alata, mo naao tikitei doróló folokolerótu beterapó.

¹⁹⁻²⁰ Diɔné tikita, Kótóné diɔ melale Dɛi Kepe Wisiné momatere be tɛnapó. Talené diɔ melale Dɛi Kepe Wisi diɔ tuɔmó beterapóló kisipa mutumié? Ti diaaɔ tiki taleta diɔ mei, Talené mo doasi ɔlané dupurapó. Atɛrapa, me noa kaae ala yaaitepa, ti Kótóné doi doasi mulatere ala betɔ du betae.

7

Soró whitamó dokotere ala tuɔmó ere ala

¹ Aɛmó diaaɔ ɛpaae wosale fo mió diɔpaae i tokó matapa, wosae. Mepaae whi so dokotere ala taaróló, haɔle betepakélé mo wisirapó.

² Tɛpatei, yaɔlo diɔ keletepa diɔ betere tuɔmó nópu nokole ala mo turó faaneteiné, whirape fea mo atimané sotamotóro betóo, sorapekélé atimané whitamotóro betóo depa, ti mo wisirapó.

³ Soró whitamó dokore tuɔmó soné tikiné hekesere ala ama omanétóro eróo, whiné tikiné hekesere ala ti ama somanétóro eróo, du betae.

⁴ Ti soné tikita, amatóro mei, omané tiki yóo, whiné tikikélé amatóro mei, somané tiki yóo, erapó.

⁵ Soró whitamó dokore tuɔmó, whi ó soné ama tikiné hekesere ala yaai wosetepa, hóyóló sesé yaɔse. Aténi, soró whitamó atimaamosisi betɔ kisipa muóló, Talepaae moma yaairaalu, fo dokóló be dɛ tukóló mulae. Atéro beteró, tukóló mulale be dɛ sókó wapa, kale dere kaae momó touyóló betae. Ti noatepae, diaaɔ tikiné hekesere ala tɛteróló kaae tawaaire fotokó buni bépa, Satan-né diɔ dée nalaɔsóró dapó.

⁶ Yalo i dere fota, yae yóló ere fo meitei, diaaḡ kisipané wisirapó depa, ti sya fóló enérapó.

⁷ Whi fea so dokoni ẹ ere kaae hale betepa aikélé doni, wisirapóló kisipa mutapó. Tépatēi, whi dokḡ feapaae Talené kae kae ala meló betērapó. Me whiné dere ala kae yóo, me whiné dere ala kae yóo erapó.

⁸ Téró, whiné dokonire soraperó so dokonire whitamopaaekélé, wulia so whipaaekélé, i dere ma fo wosae. Ẹ so dokoni hale biture kaae, diakélé atéro betaai depa ti doni, mo wisirapó.

⁹ Tépatēi, wotoró bitu ama tikiné hekesere ala tetéroló kaae tawaaire fotokḡ sunipa, ti so whitamō dokaai depa ó whi so dokaai depa ti dokonérapó. Ti noatepae, ama tikiné hekesetere ala yaai ama hosaa tuamó si duku dere kaae yaḡsóró whi so dokotepa, ó so whitamō fenépa doni, mo wisirapó.

¹⁰ Dokó mole so whipaae i dere fota yalo kisipané dumitei, Talené yae yóló muló betere fo i ape. Whiné dokore so naao whi tokḡ falaḡse.

¹¹ Sonétamo whi tokóló fupa, ai so whi kaetamo dokoni hale betērapóló yae. Téru, ama omatamo dowi kisipa mutu taaróló faai yaletēi momó fesaae wóló, atimaamo yale ala fea wisiróló touyóló betae. Soné ai dere kaae, whiné kélé soma tekaḡsóró yae.

¹² Diḡ mepaae so whipaae iniyale fo i dereteita, Talené yae ere fo meitei, yalo kisipa mole fo dapó. Betḡ Keriso noné ama soma Talepaae tué tiki tiró bitinirutei, ama omatamo betere ala wisipa, ti ai so tokḡ falaḡse.

¹³ Sonékélé, ama whi Talepaae tué tiki tiró bitinitei sotamo betere ala wisipa, ti ai whi tokóló faai kisipa muaḡsé.

¹⁴ Ti noatepae, tué tiki tiró betere soné oma kisipa tiki tiró bitinipatei Talené ai so kae betēró betereiteiné, ama omakélé kae betēratapó. Atére kaae, tué tiki tiró betere whiné somakélé Talepaae kisipa tiró bitinipatei, Talené ai whi kae betēró betereiteiné, sokélé kae betēró betērapó. Ai ala uameisóró, ti diḡné naale senaalekélé Talené keletómó wisiyóló bitini, hale hḡko bituḡpó. Téuḡtei, atimaamo Talepaae

kisipa tiró betereiteiné, naale senaalekélé kae betēratapó.

¹⁵ Tépatēi, soró whitamō dokore tuamó Talepaae tué tiki tiró bitinire soné whi tokóló faai dowḡae fupa, ti fópóló yae. Atétepa, tué tiki tiró betere so ó whi atimaamo dokonireiteiné, whi ḡ so kae dokotepa ó sokélé whi kaetamo fupa wisirapó. Ti noatepae, ḡ soró whitamō dokóló bitu, hosaa muni deyóló mo dua betērapóló Kótóné ḡapaae ape yalepó.

¹⁶ Tué tiki tiró bitinire whiné dokore só, naao whi mo ti aluyaḡsóró tao senéretei ó tao senénireitei netéró kisipa yaaloé? Tué tiki tiró bitinire so dokore whi naakélé so mo ti aluyaḡsóró tao senéretei ó tao senénireitei netéró kisipa yaaloé?

¹⁷ Tépatēi, Kótóné ḡ beterepaae ape yale whi fea me noa kaae ala epa, ḡpaae ape itikimó, ai alatóró erópóló yae. Ai diri ma fota, diḡpaae maaté dumitei, hae kwia dokḡ feamó betó mole Keriso so whipaaekélé du betērapó.

¹⁸ Mepaae whi de tiki sekaḡ tikipa Talené ḡ beterepaae ape itikimó, ti ai alatóró erópóló, tiki sekaḡ tikinire whi aḡyóló betaḡse. Mepaae whi de tiki sekaḡ tikinipa, ti ai alatóró erópóló yae.

¹⁹ Tiki sekaḡ tikitere alaró tikinitere alatamo me bete munipó. Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere ala betḡ doasi bete mulapó.

²⁰ Diḡ so whi fea noa kaae ala du betere tuamó betepa, Kótóné ḡ beterepaae ape itikimó, ti ai ala tuamótóró hale betó tawae.

²¹ Diḡ wae sóró kutó diratere so whi betepa, Talené ḡ beterepaae ape itikimó, ti me ḡla meipa whaalía yaḡse. Diḡ wae sóró kutó diratere so whi betere ala taaróló, mo hale betaaire tu mupa, ti wisirapa, atétóró betae.

²² Ti noatepae, mepaae so whi de wae sóró kutó diratere so whi bitipa, ti i kisipa muae. Talené ḡ beterepaae ape yale sukamó, diḡ teraayóló hale ai betēró betere ape. Atére kaae, mepaae so whi atima kḡlené hale betepa, Talené ḡ beterepaae ape imó, ti Kerisoné wae sóró kutó diratere so whi betērapó.

²³ Diąta, Talené ama doasi ọlané dupuyóló beteró beterepa, hałe mo whịné wae sóró kutó diratere so whị alée fóló betaọse.

²⁴ No nerape-ó, dią dokọ fea noa kaae ala du betepa, Talené ọ beterepaae ape tikimó, ti Kótóné ama keletómó ai ala tuámótóró hałe betó tawae.

²⁵ Yalo i dere fota kokopei whịrape ó so seimale whịtamo dokoteremó dapó. I fota, Talené yae ere fo dumitei, ama ọ kọleturaalu tao sóró beteró beteteiné yalo dere fo mopóló diąné wosenérapó.

²⁶ Noa betené i fo dumitei, mió i alimó kae kae wou betere sekei alamó kisipa mutu, dią mió ai betere kaaetóró hałe betepa mo wisirapóló dapó.

²⁷ Dią so dokopa, ti tokọ falaai kisipa muaọsé. So dokonipa, ti so dokaai keketu betaọse.

²⁸ Tépateti, dią kokopei whị so dokaai kisipa mupa, ai dowi ala dumipó. Dią seimale sorapekélé whịtamo faai depa, ti aikélé dowi ala meipó. Tépateti, mió i alimó soró whịtamo dokore tuámó doasi sekei ala waalopóló kisipa mutu, diąpaae ma fo i dere ape.

²⁹⁻³¹ Norape-ó, yalo i dere fota, Talené kutó diraaire be de fọlo inireteiné dapó. Mió kaae sóró so dokore whịrape, so dokonire aqyóló betóo, dekené sukutu moló du betere so whị ti whị sukuni hałe betere so whị aqyóló betóo, mepaae hekesené sukutu betere so whị hekesené initere so whị kaae betóo, mepaae ọla ọla duputu betere so whị ti ọla ọla dupu initere so whị aqyóo, mepaae so whị i haemó mole ọla ọla sóró taru, mepaae kutó ditutei ai ọla ọlapaae hosaa muóo, yaọsóró yae. Ti noatepaae, mió dané kelené i kilitu betere haeró ọla ọlatamota, alu deté fu beterepa.

³² Yalo diąpaae i dere fota, dią Talené ala eróturaalu, mepaae alatamo bipi yóló, whaali yaọsóró dapó. So dokonire whịta, Talené kisipa feléyópóló ama alatóró eraai kisipa mutu beterepa.

³³ Téretei, so dokore whịta, ama soné kisipa feléyópóló i haemó mole alatóró eraaire kisipa mutu beterepa.

³⁴ Atéreteiné ama tué mo betatóró muni, tamo mulapó. Whịné dokoni hałe biti soró seimale sotamota, Talené ama kutó diraaire kisipa beta mulapó. Téturaalu, ama tikiró kepetamoné Talené ala betatóró eraaire ketekẹ bulapó. Tépateti, whịné dokore sota, omané kisipa feléyópóló i haemó mole ala eraaire kisipatóró mulapó.

³⁵ Yalo i dere fota, dią so dokaọsóró sesétu dumitei, Talené ala eróturaalu, mo beta tuétóró mulu, wisiyóló eraasepóló dapó.

³⁶ Mepaae whịnétamo ama dokaai tukóló beteró betere so seimale doasi ba fomó hałe bitiré faọsóró, dokaai kisipa mutepa, ti wisirapa dokópóló yae. Ti so dokotereteita, dowi ala meipó.

³⁷ Tépateti, me whịné ama tuéné hekesere so seimale mepaae whịné ọpaae dokae yóló seńi, amatei hałe betaai dapóló kisipa mutepa, ti aikélé wisirapó.

³⁸ Térapa, whịné ama hekesere so seimale dokotepa, ti mo wisi ala dapó. Tépateti, mepaae whịné ama hekesere so seimale dokoni hałe betepa, ti ama ai dere alané so dokore whịné dere ala mo boseno beterepa.

³⁹ Whịné dokore so ama oma sukuni hałe betepa, ti me whịtamo fenéni omatamo hałe dokorapó. Tépateti ama oma sukutepa, ama tuéné ọ me whị kaetamo faaitepa, ti hałe whịtamo feni, Talepaae tué tiki tiró betere whịtamotóró fupa wisirapó.

⁴⁰ Tépateti, yalo kisipané hałe wulia betere sorape kolósu, folosóró whị sukutepa kae whịtamo dokore sorape kolósu depa, wulia betere ala mo wisiyóló hekesetamo beterepa. Yalo i dere fota, Kótóné Deį Kepe Wisiné yó matepa dapóló kisipa mutapó.

8

Kapala kótópaae momatere ọla nokolemó dere fo

¹ Yalo i dere fota, kapala kótópaae momayóló hałe matere ọlamó dapó. Mepaae bete mole alarape da feané kisipa siré waleteti, mió dané mo diriyóló kisiparapó. Fea ala fea atima tuérapó du betepatei,

atima doasi whi aoyóló bopé faketu beterapó. Tépatei, yaala sókó fole alané ti so whi wisiróló, kae beteraté fu beterapó.

² Mepaaené kisipané fea ala ama bete wisiyóló tuérapó du betere whita, mepaae ala mo diriyóló kisipanipó. Atétere whi fea ala turó kisipa yaaire teórapó.

³ Tépatei, Kótópaae yaala sókó fu betere whita, Kótóné mo wisiyóló kisiparapó.

⁴ Térapa, kapala kótópaae momatere alamó i dapa wosae. I haemó kae kae kapala kótó suróló aleyale ɔla me bete muni yóo, Kótóta me kae bitini, mo betatóro betóo eretei, ɔané mo diriyóló kisiparapó.

⁵ Ti noatepae, so whiné mepaae i haemó ere ɔla ɔla ó samó daae mole ɔla ɔla kilitu, kótórapekélé, talerapekélé, dekéro betó mulapó dua dapó.

⁶ Håle betó mole so whiné ai fo du betepatei, ɔ Keriso so whinéta, Kótó me kaae mei, mo betatóro beterapóló kisiparapó. Ai Kótóta, ɔané Aya bitu, i haemó yó mole ɔla ɔla fea amatóro kaaróo, ɔakélé ama kisipa mole ala erópóló aleyóló beteróo, erapó. Atére kaae, ɔa tetéroló kaae tare whi me kae bitini, Yesu Keriso mo betatóro beterapó. Fea ɔla ɔlaró wisi wisi alatamo Kótóné ɔpaae aleyae depa, amatóro aleyóo, ɔané betere betekélé ɔ tuamó muóo ereteiné, ama ala ɔané håle eraté fu beterapó.

⁷ ɔanéta, ai alarape diriyóló kisiparetei, mepaae teó wale Keriso so whiné ti diriyóló kisipanipó. Atére so whi atima kapala kótópaae momatua yaleteti, ti dowi alapóló kisiparapó. Ti noatepae, atimané tué béruraalu kapala kótópaae matere ɔla nukupa, ti atimané tué tiki mo doraalopóló kisipa mulapó.

⁸ Atépatei, ai ɔla nokole alané ɔa Kótó betere felekepaae dapesó fumipó. ɔla néni wetere alanékélé ɔa doraalo meipó. Atére dere kaae, ɔla nokole alanékélé ɔa wisiyóló beteraalo meipó.

⁹ Tépatei, naao kisipanétamo taleyóló naaitépa ó we yaaitépa ti wisirapó. Tétutei, naao tué sya fóló du betere alané mepaae tué tiki dirini, bére so whi dée nalaqsóro mo hotowaró kaae tawae.

¹⁰ Ti noatepae, ai kapala kótópaae moma dere bemó ɔla nuku betépa, mepaae tué tiki dirinire so whiné ɔia kisipa dirire so whi sya wóló, kapala kótópaae matere ɔla naalo wini, halaaíné nukupa atima dée nalaalomeipóló kisipa mute?

¹¹ ɔia fea ala tuérapó du betereiné, kale kisipa dirinire notei dorótu beterapó. Ti ai so whita, ɔa tetéroló kaae tare whi Keriso sukuturaalu tao sale no nepó.

¹² Atéro du betere dowi alané, tué tiki bére no nepaae sekei ala eróló dorótu beterapó. Atéturaalu, ɔa tetéroló kaae tare whi Kerisopaaekélé dowi ala erótu beterapó.

¹³ Yålo atéro, ɔla nokole alanétamo no nerape dée nanóló dowi ala depa, ti ɔ hupu ó na momó kae naalomeipó. Ti noa yaqsóro mei, yålo dere alané atima dée nalaqsóropó.

9

Mo keriso so whiné Aposel whirape tao senérapó

¹ Diaaɔ kisipané mepaae dere alarapéné ɔ dokóló muni teraae fóló bituraalu, yålo enére ala fea sumó enénipóló de? ɔiané ɔta, Talené doteyale *aposel* whi bitinipóló kisipa mute? ɔa tetéroló kae tare whi Yesu yålo kilinipó ere? ɔ Tale tuamó bitu, diyale kutómó botokale ɔlata, ti ɔiatóro ai betere kisipanié?

² Mepaae so whiné ɔ kilituraalu, atima tao sópóló Kótóné doteyale *aposel* whipóló kisipa mutumipó. Tépatei, ɔ ɔia tuamó bitu yålo diyale kutó kilitu, i sekéta *aposel* whi mo hitipó enérapó. Ti noatepae, Talené ama fo yålo ɔiapaae mo wisiyóló yó maletéiné, ɔia tuamó ai oleré du wisinaale diaaɔteí kaae kolóló, ita, Talené *aposel*-né yale alané erale ɔalepóló kisipanérapó.

³ Yålo dere ala taleyóló ɔ só deraai du betere whirapéné dere fo mo nisi yaqsóro, ɔiapaae dapa wosae.

⁴ Ti ɔa *aposel* whirapeta, Talené ama kutó dirane fae yóló doteyalepó. Atéreteiné ɔané naaire ɔlaró weítamo mené ɔa tao sóro matepa dore?

⁵ Mepaae *aposel* whirape ó, Talené no-marape ó Sipas-sépi atimané dere kaae,

damokélé Talepaae tué tiki tiró betere so dokóló, sotamo wusuró Talené ala eraté kotere dore?

⁶ Mepaae *apose*l whirape atima kutó dini hãle betepa, Banabas damo Talené kutó diróturaalu, mo naaitere ɔla kutókélé damoné maaté sumó dinérapóló kisipa mute? Talené kutó diratere so whi feanétóró dinérapó.

⁷ Bóe dele *ami* whirape atimané nokole ɔlaró bóe dele ɔla ɔlatamo atimanétei dupu dua de? Mepaae whiné ama kutómó biliyale *wain* képi du ɔlumétepa sóró nukumié? Mepaae whi atima whaaitere *meme* hupuné awa tepeyóló nukumié?

⁸ Yało i deté wale fota, mo whiné mole kisipa sya fóló dapóló de? Ti yało ai deté wale fo kaae, kale tukóló muló betere fonékélé, dumié?

⁹ Ti noatepae, Moses-né kale tukóló muló betere fo asere tuamókélé i fo kaaetóró erapó.

“Kale *bulmakau* hupuné *whit* o du teiya deté kuturaalu, mepaae sorokóta deretei a nópóló, kulumu faaraɔse,”

Ti Kótóné ai ere fo-a, mo *bulmakau* hupumó kisipa mutu yaleé? Mo meipó.

¹⁰ Ai fota, da tao saai kisipa mutu erapó. Ti noatepae, kutó sóró ɔla wae bilitere whiró ɔla ɔlumétepa sere whitamó nalo bukóló saai kisipa mutu, atimaamo wusuró depe tukó wei ala du beterapó.

¹¹ Mepaae whiné ɔla wae bilitu dere kaae, da dia tuamó bitu, diaaɔ kepe bete tao sóró wisiratere ala du betalepó. Atére kaae, mo kutómó ɔla ɔlumétepa sóró me whitamó bukutu dere kaae, da wote yaɔsóró mo ɔla diaaɔ tao sóró matere ala dore?

¹² Talené kutó diratere whirape tao sóró ɔla matere alatamo donopa, ti da tao sóró matere alakélé mo turó donorapóló kisipa mutapó. Atéro matere ɔla dané senépateti taaralepó. Aita hãle mei, da *moni* ó me ɔla saaire kutó diteri nisiyóló, Kerisoné ama fo wisi wosaaire tu seséyaɔsóró yalepó.

¹³ Mepaae momatere be kaae tare whirapené momatere bepaae sóró wale ɔla buki atimané nukua deretei, diaaɔ kisipanié? Atétere kaae, Talepaae hãle melóló simó sukulaa dalatere tiki kaae tare

whirapénékélé, atima nenére ɔla kwiapaae nukua erapó.

¹⁴ Atétere kaaetóró, kale fo wisi yó matepa wosetere so whirapéné, ai fo yó matere whirape atimané yaɔɔre ɔla ó nokole ɔla tao sóró melae yóló Talené tukóló muló beterapó.

¹⁵ Tépateti, e yaɔɔre ɔla diaaɔ tao sóró melaaire donopatei, saalo meipó yalepó. Yało i asetu betere alata, diaané e yaɔɔre ɔla melópóló dumitei, ai fo wisi diaaɔ wisiyóló wosópóló kisipa mutu, e haitamo yó mótu betalepó. Ai fo wisi yało diaaɔ yó maleteimó dupu salepóló, mepaae whirapéné e eratere fo yaɔsóró kisipa mutu yalepó. Ti mepaae whiné yało hãle yó mótu betere ala seséturaalu, e tao sóró *moni* ó me ɔla melaɔsóró e miótitei sukutepa wisirapóló kisipa mutapó.

¹⁶ Tépateti, Kótóné fo wisi yało yó materemó e bopé faketeri ala enénipó. Ti noatepae, Talené ama erae dere fo taaréni, mo yó manérapó. Ai fo wisitamó yało yó menitepa, ti epaae eraaire sekei alamó mo doasi wirapó.

¹⁷ Mepaae whiné ai fo wisi epaae yó melae yóló seni, yało kisipanétei yó mótu betepa, ti yało saaire dupu wisi mulapó. Talené epaae dirae yale kutó yało kisipané diréni, mené seteremó dirótu betepa, ti me dupu muni, hãle erae ere fo maaté sya fu beterapó.

¹⁸ Ti yało ai saalopó dere dupu-a, noa ɔlaé? Aita Talené fo wisi hãle yó materemó, tao sóró matere ɔla saaire donopatei sinipó. Tétu, Talené fo wisi feléi kisipatamo hãle yó matere alata, ti yało dupu wisi ai ape.

¹⁹ Eta, mené wae sóró kutó diratere whi bitinitei, yało kisipané enére ala betá du beterapó. So whi mo turó Yesu Kerisoné fake beterópóló kisipa mutu, yałotei e atimané wae sóró kutó diratere whi aoyóló i betere ape.

²⁰ Juda fake so whi Yesu Kerisoné fake beteraai kisipa mutu, e Juda fake betere kaaetóró betalepó. Eta, Moses-né aséyóló muló betere foné tetéroló kaae tare aomó bitini, ai fo sya fu betere so whi Yesu Kerisoné fake beteraai dapóló, e ai fo sya

fu betere so whi aoyóló betalepó.

²¹ Moses-né aseýóló muló betere fo tuénire fake so whi Yesu Kerisoné fo wosóló, ama fake beterópóló, ẹ ai fo tué inire whi aoyóló yó mótu betalepó. Yálo i dere fota, Kótóné tukóló muló betere fo munipóló dumitei, ẹ Kerisoné tukóló muló betere foné tẹteróló kaae tare aomó beterapóló dapó.

²² Tué tiki tiró bitutei, bére so whi atima tué tiki diriyóló tiró betere so whi kaae beteraai kisipa mutu, ẹ tué tiki bére so whi aoyalepó. Ẹ so whi tuámó bitu, atimané kae kae du betere alatóró sya fóló du betaletaitea, ti so whi mo turó aluni, Talené tao sópóló kisipa mutu yalepó.

²³ Yálo i du betere alata, kale fo wisi so whi feané wosóló fakeróo, ai fo wisiné erótu betere wisi wisi ala ẹpaakélé eratepa sóo, yaai kisipa mutu du beterapó.

²⁴ Mepaae ọla ọla saai whi fea sururu yóló fotei, ẹale muló betere tikimó sókó fole whiné beta dupu sua deretei, diaaọ kisipanié? Atétu dere kaae, ọla ọla saairaalu ketekẹtamo sururu yóló fu betae.

²⁵ Atei kae kae melaa dere whirape hale bitini, atimané tiki fotokọ buópóló ọla nokole alakélé, kae kae dere alakélé, hapólupatei, betere dokọ sụ sụyóló, mo wisiyóló sya fu beterapó. Atétere whirapené su betere topo taota, sawa sukamó maaté muóló doyaalotei, ẹané saalopóló i bope du betere ọlata, dokélé ini, mo ti muó tawaalopó.

²⁶ Atérapa, mepaae whi furaalu kisipa tekeyóló feni, hale hoko tẹtamo yóló fu dere kaae, Talené ala yálo hoko erótumipó. Naase dele whiné naasetamo duraalu, hale hoko tikimó dini, mo kelepaaamótóró du dere kaae, ẹ Talené ama ẹale muló betere tikimó sókó faai hale fu beterapó.

²⁷ Atétere kaae, yálo dere alakélé tikiiné hẹkesere ala hoko yaqsóró, yálo tiki yáloitei hapólui ala tuapaae mulóturaalu, wae sóró kutó diratere whi kaae, tẹteróló kaae tarapó. Aita, noa yaqsóró meipó. Mepaae whiné ẹpaae duraalu Talené fota, so whipaae mo wisiyóló yó maleteti, ai tuámó yá hásókó feleteiné naao doimó mulale dupu saalomeipó yaqsóró dapó.

10

Dée naqsóró Isarael fakené deté wale ala doşayóló kisipa muae

¹ No nerape-ó, ita noa ala yaqsóró dumipó. Dá Juda fake firale noutererapepaae erale ala diaaọ kisipa yaasepóló i dapa wosae. Atima fea kitikiné ẹlisóró fu betepa, ai kitikitóró sya fóló, kale doasi wẹi kẹlakélé tuámó tukóló mo hae tiki halepa atima tẹyóló fipakalepó.

² Atima Moses-tamo touyóló kitiki aomó fóo, wẹi kẹla tuámó tukóló fóo yaletaitea, atima fea Moses tuámó wẹi tópipakalepó.

³⁻⁴ Atima fea Talené Kepené dere ala tuámó şaró dorowale mo beta ọlatóró nóo, wẹikélé mo betaatóró nóo, yalepó. Ti noatepaae, mo whiné kelené kelenire Kepe atimatamo kwẹalepó Ai Kepe tuámó ere kane fake dolomó sorokó wale wẹi nukua yalepó. Ai betere bete matere wẹi sorokó wale kane faketa, ti me kae mei, dá tẹteróló kaae tare whi Kerisotórótípó.

⁵ Téyaletei, atima mepaae turó so whiné dere ala Kótóné kolóló ẹ hẹkesenipó. Atéyale betené atima sisiraae fupa, so whi bitini hale kópu kaae fi tikimó hoko dourótua yalepó.

⁶ Atima atéro sisiraae feleteita, tué tiki turóné dowi ala yaai ekele du betale alané erapó. Mió ẹakélé atima yale kaae yaqsóró, tó tikiiné ekelere ala ẹané hosaa tuámó mulaqsóró kisipa mulatere fo i dere ape.

⁷ Mepaae so whi atima kapala kótópaae momatu yale kaae, mió diaaokélé yaqse. Ti noatepaae, ašemó i fo erapó.

“Talené so whita, Kótó tuénire so whitamouyóló bitu, kapala kótó doi sóró horóturaalu, doasi ọla deyóló nuku betalepó. Atéturaalu, atima fea sama sóró keyaa fole wẹikélé mo dekéro nóo, sotamo nópu nokole alaró kae kae dowi alatamo hẹkese yóló hoko yóo, du betalepó,”

⁸ Atima mepaae nópu nuku betale alané, beta be demóte 23,000 so whi sukalepó. Atima atétu betale kaae, ẹakélé yaqsóró i dere ape.

⁹ Atima mepaae so whiné Tale kaae kelaai sụ saleteiné, Talené dowi wulirape dotonóló atima dóló sisiraae faralepó.

Atérapa, ðanékéle Tale sù sere ala yaqse yóló ðapó.

¹⁰ Mepaae so whì atima àlisóro fole whìrapetamo dokó dokó depa, Talené whì dóló kemerótu betere *ensel* dotonóló, so whì mo turó dóló kemeralepó. Atérapa, ðiakéle atéyaqsóro me whìtamo dokó dokó dere ala yaqse.

¹¹ Take betale so whìpaae eraté wale alarape mepaae so whìné dosayóló witu-raalu kisipa sópóló, mené aseýóló muló beterapó. Keké nale alimó kaae sóro i ala yaalopó deté wale forape mo dokonóló, mió i kemetere alimó ðapaae mo erótu betepa kelerapó.

¹² Térapa, mepaae so whì de me dowi alané dée néni diriyóló beterapó dere so whì ðià, dée naqsóro, mo wisiyóló kaae tawae yóló, ðela fo i dere ape.

¹³ Dowi ala yópóló sù sere ala ðiapaae maaté dumi, i haemó betó mole so whì feapaaekéle wua ðapó. Tépatei, Kótóné so whì tao su betere ala hãle yó taru, ðiapaae ai erótu betere sù sere ala mo dekéro eréni, ðiaaø belenére sùtóro erótu beterapó. Mepaae dowi ala yópóló sù supa, ðià dée néni fotokø buóló, ai seke beleyópóló, Kótóné ama so whì tao sere ala hãle yó tareteiné, ðià wisi tikipaae sókó faaire tù munaalopó.

Yesuné tikiró fãketamo nukuraalu, kapala kótópaae kisipa muóló detere qlatamo touróló naqse

¹⁴ Térapa, yało hosaa mole ne norape-ó, kapala kótópaae momatu betere ala tuamó bitini, mo tika kae betae.

¹⁵ ðià fosó fosói kisipa mole so whìtamo betepa, ti yało i dere fo taleyóló kisipa yae.

¹⁶ Talené ða wisiróturaalu, sókó farale sameatóro ða fea touyóló bitu, mo kée yóló nukua dumié? Mo betã *bred* o bulatóro terekeyóló nuku dere kaae, Kerisoné ama tikimó erale wisi wisi ala ða feané sumié?

¹⁷ Ti noatepae, ða fea mo betã o bulatóro terekeyóló nokoletiné so whì fea mo betã tikitóro ðaale ala hãkearóló yó matapó.

¹⁸ Israel so whìné du betale ala ðiané kisipa muae. Talepaae momaturaalu, kapo tómó biliraterere qla mepaae so whìnékéle nukua yalepó. Atéyaleteita,

ai momaraterere ala Talené wisirateretei atimakéle sirapóló hãkearó betere ala ðiaaø kisipanié?

¹⁹ Mo whìné naasené Kótó sùrólo aletu betere qlaraperó ai kapala kótópaae hãle matere alatamo, mo bete mulapóló yało ðiapaae du betere? Meipó.

²⁰ Tépatei, Kótó tuénire so whìné kapala kótópaae hãle matere qlata, mo Kótópaae meni, dowi keperapepaae mótu beterapó. Atétere qlatamo ðiaaø nuku betepa, ti ai keperapené du betere ala ðiapaae tekaalopó.

²¹ Taletamo betã kisipa muóló, nokole wèi nukuraalu, dowi keperapetamo betã kisipa muóló nokole wèikéle touróló nenénipó. Talené doi sóro horótu detere qla noó, dowi keperapené doi sóro horóturaalu detere qlakéle nóo dere alata, wisini mo dorapó.

²² Ti ða ama so whì bitutei, dowi kepeta-mokéle fulumu du betere alata, Talené ðatamo doasi fopaae buópóló sesemerótu beterapó. Ti aita, Talené ama bole fotokøro ðané bole fotokøtamo sùrapóló de?

Kisipa tiró betere so whìné yaaitere ala mené seséni, atima sùmó enérápó

²³ Fea kae kae ala yaaire fo muni sùmó enépatei, ai dere alarapené so whì wisiyóló beterópóló tao senénipó. Kae kae yaaire ala feata, fo muni sùmó enépatei, mepaae alané Tale tuamó bitu kisipa tiki tiraterere ala wisiraté fumipó.

²⁴ Mepaae ala duraalu, ðià maaté wisiyóló betaaire alamó kisipa muni, mepaae so whìkéle wisiyóló beterópóló kisipa mutu, erótu betae.

²⁵ Hupu na dotonaterere tikimó duputeretei naairaalu, netéyale qlaé yóló woseni, hõko nó betã yae.

²⁶ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó.

“I haeró ere qla qlatamo feata, Talené amatórotípó.”

²⁷ Mepaae tué tiki tirénire so whìné ðiapaae qla naai ape depa, fóló naairaalu neté yale qlaé yóló woseni, hõko nó betã yae.

²⁸ Tépatei, mepaae whìné duraalu, “Ita kapala kótópaae momayale qlapó,” depa ti

naqse. Ti ai whi ʔ haleturaalu, ama tué tiki doyaqsóro dapó.

²⁹ Yalo i dere fota, naao kisipa sekeyóló kópaae faqsóro dumitei, yapaae ai fo yale whiné naao dere ala kilitu, ʔ kisipa sekeyaqsóro dapó. Ti yalo kisipané yaaitere ala du betepatei, mepaae so whi atima tuéné yalo dere ala taleyóló ʔ noatepa só derótu betere?

³⁰ Mené ʔpaae ʔla naai ape depa ai ʔla naairaalu, Talepaae mo kée yóló nuku beterapó. Atéro nukupatei, mepaae whiné yalo ʔla nokole alamó, ʔ noatepa só derótu betere?

³¹ Atérapa, diaaʔ ʔla nokole ala ó wei nokole ala ó mepaae dere alarape fea so whiné kilituraalu, Kótóné doi betʔ doasi muópóló yae.

³² Atéturaalu, Juda fake ó, Krik fo bole fake ó, Kótóné so whi fea dée nalaqsóro me noa kaae ala depa, ti tué tekeyóló yae.

³³ Ti yalo dere alakélé hoko dumi, so whi feané wisirapó yópóló, tué tekeyóló du beterapó. Ti noatepaae, yalo du betere alata, ʔ maaté wisiyóló betaai kisipa muóló dumi, Kótóné so whi fea aluyaqsóro, wisiyóló beterópóló tao saaire ala betʔ du beterapó.

11

¹ Téturaalu, Yesu Kerisoné yale ala yalo suróló du bitu dere kaae, yalo dere alakélé diané suróló yae.

Talepaae momaturaalu etéro yae yóló dere fo

² Diʔ Talené ala eróturaalu, dané diʔpaae yae yóló male alarape diaaʔ kutirimó muló, wisiyóló sya fóló erótu bettereimó, mo kée yóló yalo diʔ dukirótu beterapó.

³ Dʔ whi feané topota, so whi teteróló kaae tare whi Keriso betóo, soné topo ti whi betóo, Kerisoné ama topo ti Kótó betóo eretei, diaaʔ kisipa yaasepóló i dere ape.

⁴ Mepaae whi dené Talepaae momatere alaró Talené kóló whirapené ere fotamo yó matere sukamó, ama mo topo me ʔlané husiratepa, ti ʔ teteróló kaae tare topotei haleratapó.

⁵ Mepaae so dené Talepaae momaturaalu, ó Talené kóló so bitu, ama fo yó

matere sukamó, kutiné ó me ʔlané ama topo husirénitepa, ti ʔ teteróló kaae tare topotei haleratapó. Ama topo husiréni hʔlepatei, Talepaae moma depa, ti ama topo niki sakere aʔrapó.

⁶ Mepaae so denétamo ama topo niki me ʔlané husiraalo hʔtepa, ti hʔlekeróló tikinérapó. Ama topo niki turó saketepa, ó tikinalémó ʔ halénérapóló kisipa mutepa, ti me ʔlané husiranérapó.

⁷ Ti whiʔa, Kótóné ama kae ere deró aso-tamo suróló alereteiné, momatere ala ó fo yó matere ala yaai, ama topo me ʔlané husiranénipó. Tépatéi, so betere alata, whi tao sóro hale horaairaalu erapó.

⁸ Ti noatepaae, take soró whiʔtamo kaarale sukamó, whi so tuámó kaani, sotei whi tuámó kaaró beterapó.

⁹ Atére kaae, Kótóné whi alereteita, so tao sópóló ini, soné whi tao sópóló, kisipa mutu erapó.

¹⁰ Atére alaró *ensel*-rape betere alata-momó kisipa mutu, sorape atima fea whi aʔmó beterapóló kisipa yópóló, ama topo me ʔlané husiranérapó.

¹¹ Tépatéi, Tale tuámó bitu so whi meiyóló ama wotoró betóo, whikélé so meiyóló ama wotoró betóo, inipó.

¹² Ti noatepaae, take sota whi tuámó sókó wóo, miómo soné deyóo whi deyóo du beterapó. Tépatéi, ai alarape feata, Tale tuámótóro kaarótu beterapó.

¹³ Yalo i dere fo wosóló diaaʔtei taleyae. Sorape atima topo me ʔlané husirénirutei, Kótópaae momatepa ai wisire? Mo meipó.

¹⁴⁻¹⁵ Whiné ama topo nikitamo fʔloratepa, ti ʔ hale yóo, soné ama topo niki fʔloratepa, ti ʔ dukiróo yópóló, erapó. Ti aita, ama ere alapóló kisipa yópóló, erapó. Ti noatepaae, soné fʔloi topo nikita, ama tiki husuróló eró beterapó.

¹⁶ Mepaae whinétamó i dere fo woseni, hʔróló dowʔae fu betepa, ti atei kaae so whiʔpaae dané ó kae kae hae kwiamó betó mole Keriso fake so whinékéle me ala yaaire tu kae muni, dʔ feané mo betʔ alatóro yó tarapó.

Talené ʔla nokole alamó ere fo

¹⁷ Yalo diapaae i ala yae, i ala yaose yóló i dere fota, diaaḡ du betere alamó wisirapóló yalo diḡ dukiróturaalu dumipó. Ti noatepae, diḡ touróló du betere alané so whi só deróló dorótu betereteiné, mepaae dere wisi ala teteró beterapó.

¹⁸ Yalo diapaae folosóro dere fo i ape. Diḡ tourótua dere sukamó, fea betḡ kisipa muni, fake tekeyóló kae kae betó mulapó dere fo yalo wosalepó. Diḡ tuamó ai ala mo du dapóló kisipa mutapó.

¹⁹ Diḡ fea betḡ kisipa muni, me fakené dere ala kae, me fakené dere ala kae du beteretei, Kótóné kḡae kolóló, i faketa mo donorapó deretei mo so whiné kolópóló haḡearatapó.

²⁰ Diḡ fea betḡamó touróló bitu nokole ḡlata, Talené ama erale alamó, ama doasi doi mulóturaalu nokole aḡnipó.

²¹ Ti noatepae, diḡ atéro ḡla nukuraalu, so whi fea wópóló kḡae tani, mepaae so whi ḡoko hapale nukua dapó. Diḡ ḡla betḡamó bitu mepaae whi wotené sukó, mepaae whi wḡi dekéro nóló keyaa fóo, du beterapó.

²² Ti diḡ mo ḡlaró wḡitamo naaire mo be tenipa de? Atétu betere alané Kótóné touróló betéro betere so whi ḡale ḡla aḡróo, mepaae ḡla ḡla meire so whi halerótua yóo, du beterapó. Diaaḡ ai du betere alamó, yalo diapaae noa fo yaaloé? Aita, wisi ala dapóló yalo diḡ dukiranére? Mo meipó.

²³⁻²⁴ Ti noatepae, Talené epaae yó matepa yalo diapaae yó male fotei, momó i dere ape. Tale Yesu dópóló eleké deale dikitamo *bred* o tao sóro Talepaae mo kée yóló, kolokó daalu yóló mótu duraalu, “Ita, yalo diḡ tao suraalu, matere tikipa diaaḡ nukuraalu, yalo yale alamó e kisipa keteréni, tué yó taru nae,” yalepó.

²⁵ Atéro ḡla nóló kemetepa, ḡla nuku yale kaaetóro wḡi belere wuti tao sóro duraalu, “I wḡita, yalo sókó falaaire samea Kótóné ama so whi tao saalopóló ere kisi fo dirirótu beterapó. Térapa, diḡ i wḡi nukua dere dokḡ yalo yale ala tué yó taruraalu, i ala ḡale deté fu betae,” yalepó.

²⁶ Ti noatepae, betere dokḡ i *bred* oró wḡitamo nukulétóro fu betaalopó. Atétere

alané, Tale sukḡale ala haḡeamó yó maté fóló, a wale sukamó sókó faalopó.

²⁷ Atérapa, mepaae so whi denétamo Talené *bred* o ó wḡi kisipa tekeyóló nénitepa, ti Talené ama tikiró sameatamo bete muni, ḡale ḡla aḡratereteiné, dowi ala dapó.

²⁸ Ai ḡlaró wḡitamo nokole alata, doasi bete mole ḡlapóló kisipa muóló, folosóro a tuamó mole ala tuéntei taleyóló nukupa, ti mo wisirapó.

²⁹ Ti noa yaosóro meipó. Mepaae whi dené ai wḡiró ḡlatamo nukuraalu, Talené tikipóló kisipa muóló néni ḡale ḡoko nuku betepa, ti Talené a só deraaire ala amatei eratapó.

³⁰ Atétu betere alané diḡ tuamó mepaae so whi turó fotokḡ buni, bé yóo, mepaae mo kisi daayóo, mepaae so whi mo ti sisiraae fóo du beterapó.

³¹ Tépatei, dané ḡasókó fóló du betere ala danétei taleyóló donoratepa, ti Talené da só deraalomeipó.

³² Dané du betere ala Talené ama taleyóló da i haemó ḡale betó mole so whitamo touróló só deraosóro, dané du betere dowi ala taaróló tu wisipaae fópóló donoróturaalu, ama da deké su beterapó.

³³ Atérapa, yalo ne norape-ó, Talené ḡlaró wḡitamo nokole sukamó, so whi fea betḡamó tourḡale wapa naasepóló, kḡae tawae.

³⁴ Diḡ mepaae so whitamo wotetepa, ti mo ḡla diaaḡ bemó nóló wonérapó. Ti diḡ atéro fea touróló bitu, du betere ala Talené taleyóló diḡte i só deraosóro dapó. E aipaae wale sukamó, yalo i dere fo tómó mepaae diḡ donoratepe fokélé yaalopó.

12

Mepaae so whi tao sópóló, Deḡ Kepe Wisiné ḡale matere ala

¹ No nerape-ó, Talené Deḡ Kepe Wisiné ḡale matere alarape diḡ tuéni, kóló kóló yaosóro i dapa wosae.

² Diḡ Keriso betaai ḡale betale alimó, fokélé initere kapala kótórapepaae tué tiki tirópóló, netéro mepaae alané diḡ kópaae ḡlisóro felerópó.

³ Diḡ ai ala ereteiné yalo diapaae i dere fo wosae. Kótóné Deḡ Kepe Wisiné mepaae

so whi fotokoratepa, “Yesu mo ti dorópóló yae,” fo mo enénipó. Mepaae so whi Dèi Kepe Wisiné fotokorénitepa, ti “Yesuta, da teteróló kaae tare Talepó,” fo mo enénipó.

⁴ Talené ama ala erópóló, mo betá Dèi Kepe Wisinétei kae kae ala erópóló, so whi feapaae hale dokorótu beterapó.

⁵ Mepaae Keriso so whiné Talené ama so whi tao saaire ala kae kae mupatei, ai alarape fea teteróló kaae tare Tale mo betátóró beterapó.

⁶ Ai betá Kótónétóró so whi fea tuámó kae kae alarape fea erótu beterapó.

⁷ Talené so whi mo fea wisiyóló beterópóló, Dèi Kepe Wisiné ama erótu betere kae kae wisi ala hakearóturaalu, so whi feapaae betá betá yóló dokorótu beterapó.

⁸⁻¹⁰ Betá Dèi Kepe Wisinétei, me whipaae ti mepaae Keriso so whi fosó fosóre ala yó melópóló melóo, me whipaae ti Kótóné mo bete mole fo tué yópóló, yó melaaire ala melóo dere alata, mo betá Dèi Kepe Wisinéétóró erótua dapó. Me whipaae ti Kótóné doasi kelemei ala mo eraalopóló, tué tiki tiratere ala melóo, me whipaae kae kae kisi bete wisiratere ala melóo, me whipaae kelemei ala erópóló doasi fotokó melóo, me whipaae Kótóné ama kóló whi beteróo, me whipaae ti fea dere ala taleyóló, ita dowi kepené dapó, ita Talené Kepe Wisiné dapóló kaae kolóló tué dere ala melóo, me whipaae ti kae kae be fo dere ala melóo, dua dapó.

¹¹ Ai dosayale alarape feata, mo betá Kepenétóró eratapó. Tétu ama kispáné enére alatóró sya furaalu, so whi feapaae betá betá yóló dokorótu beterapó.

Betá tikimótei kae kae qlarape daale fo

¹² Mo whiné tikimó hó naase kele mepaae kae kae qla fea daae moletei, tikita ti mo betátóró daalapó. Atére kaae, da teteróló kaae tare whi Keriso a tikimó da fea olekeyóló mo betá tikitóró daalapó.

¹³ Ti noatepae, betá Dèi Kepe Wisiné da fea wei tópuróturaalu, Juda fake so whikélé, Krik fo bole so whikélé, wae sóró kutó diratere so whikélé, atima kólené betere so whikélé, fea mo betá tikitóró alée faralepó. Até duraalu, so whi fea wei nokole depa

betá wei nuku dere kaae, da fea betá Dèi Kepe Wisitóró sópóló malepó.

¹⁴ Whiné mo tikimó betá qla maaté daani, kae kae qla fea daae mulapó.

¹⁵ Hóné duraalu, eta naase meireteiné ai tikitamo olekenipó depa, ti hó a fesekee fóló kae daale? Tényi, tikimótóró olekerapó.

¹⁶ Woséliné duraalu, eta kele meireteiné tikitamo olekenipó depa, ti woséli a daae fóló, kae daale? Tényi, a tikimótóró olekerapó.

¹⁷ Tiki turótamo keletóró daauasóró, ti wosetere ala netéro wuaé? Tiki turótamo wosélitóró daauasóró, ti kela sere ala netéro wuaé?

¹⁸ Ti tikimó daale kele, naase, hó mepaae kae kae ere qla fea Kótóné ama kispáné etéro eraalopó yale alatóró eró beterapó.

¹⁹ Ai qlarape featamo betá qlatóró daauasóró, ti tikipó fo nétéro wuaé?

²⁰ Ti hó naase, kele, kae kae qlarape fea daae moletei, betá tikimótóró olekéé mulapó.

²¹ Kelené naasepaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, e ya yayānipó,” fo enénipó! Toponékélé hópaae duraalu, “Me ala yaairaaalu, e ya yayānipó,” fo enénipó!

²² Atei fo ini, dané tikimó mepaae daae mole sawa doi munire qlarape meitepa, ti dané tiki mo wisiyóló betere ala enénipó.

²³ Dané tikimó daae mole mepaae ke-laalo kokó inire qlarape kokó yópóló, dané aurótua dapó. Dané tikimó daae mole mepaae keletepa haletere qlarapeta, ti kutiné kinótua dapó.

²⁴⁻²⁵ Mepaae keletepa hale initere qlarape, ti dané mo hotowayóló kinótimpó. Tépatei, Kótóné so whiné tiki aleturaalu, mepaae doi munire qlaraperó doi mole qlarapetamo dei kispā mutu, bóe dóló fake tekeyaqsóró, doi munire qlarapekélé Talené tao sóró doi muaaire ala eralepó. Tétu, tikimó daae mole qlarape betá kispā muóló, u tao su i tao su du beterópóló, Kótóné atéro touróló daalalepó.

²⁶ Ai qlarape betákótamo seké supā, ti featóró seké sóo, mekó doasi doi mulatere ala depa, ti mepaae qlarapekélé fea tuyóló, hēkesetamo mo kée yóló haj yóo, du beterapó.

²⁷ Atétere kaae, diã fea ða tẹteróló kaae tare whị Kerisoné tikimótóro olekereteiné, diã fea ama tikitóro daalopó.

²⁸ Kótóné touróló beteró betere so whị tuámó folosóro Kótóné fo erópóló, dotẹyale *aposel* whịrape soro beteró, ai sisópaae Kótóné fo yó matere kóló whịrape soro beteró, ai sisópaae yó matere whịrape soro beteró, ai sisópaae doasi kelemei alarape eraaire so whị soro beteró, ai sisópaae kae kae kisi bete wisirópóló soro beteró, ai sisópaae mepaae kae kae ala dere tuámó bipi depa tao saaire so whị soro beteró, mepaae dere ala mo donotóro deté fu beterópóló soro beteró, ai sisópaae mepaae so whị kae kae be fo yópóló, soro beteró, erapó.

²⁹ Ti ai so whị featóro Kótóné dotẹyale *aposel* whịrape betere? Atima featóro Kótóné fo eratere kóló so whị betere? Meipó.

³⁰ Atima featóro Kótóné fo yó matere so whị betere? Atima feanétóro doasi kelemei alarape erótua de? Mepaae so whịné kisi bete wisiratere Kótóné atima feapaaetóro melaleé? Kae kae be fo-a, atima feané du betere? Deị Kepené yó matere kae kae be fo fetere ala feané dua de? Mo meipó.

³¹ Ti so whị fea tao saaire ala betã sené yóló ekele du betae. Talené kae kae ala eraaire tų wisi mió yãlo diãpaae i dere ape.

13

No nerapepaae hosaa muóló yaala sókó fole ala

¹ E tuámótamo so whípaae yaala sókó fole ala munirutei, Talené ala eróturaalu, mo whịné bole kae kae be fo ó *ensel*-rapené be foné du betepa, ti hãle fo whaayóló so whị wisinarótu beterapó.

² Deị Kepe Wisiné e fotokoratepa, Kótóné kóló whịrapené dere foró kinó betere fo-tamo fea yãlo tué yóo, Kótóné bete mole fo so whípaae yó melóo, mepaae hasi fosópaae ai daae mole tiki taaróló, kaepaae daane fae yaaire tué tiki tiratere alakélé sůmó yóo epatei, yaala sókó fole alatamo e tuámó munipa, ti e mo hãle ọla kaaené kelerapó.

³ Yãlo mole ọla ọla fea yolealere so whị tao soro melóo, Talené ala eróturaalu mepaae so whị tao saai dapóló kisipa mutu, yãlo tikikélé mené simó sukũlaa dalópóló melóo duraalutei, yaala sókó fole ala e tuámó munipa, ti Talené emó me dupu melaalomeipó.

⁴ Mepaae so whípaae yaala sókó fu betere so whịta, kae kae sekei ala wapakélé, me ọla meipóló dua beleyóo, naameyóló mo dua bitu wisi ala betã eróo, du beterapó. Yaala sókó fole whịné me whịné dere ala kilitu, ekélé etei kaae ala enéé yóló dei kisipa muóo, nene yóló bopé fake yóo, doasi whípóló kisipa mutu mepaae so whị só deróo, mo enénipó.

⁵ Yaala sókó fole so whịné, mepaae so whịné inire alamó hoko halateré ala ini yóo, atima kisipa felé yaaire ala maaté ini yóo, fopaae butere ala hapale ini yóo, mepaaené eratere dowi ala kwia tokó melaaire kisipa muni yóo, erapó.

⁶ Mepaae yaala sókó fu betere so whịta, dowi ala tuámó hẹkeseni, mo bete mole ala wisimó betã mo kée yóló hẹkesetu beterapó.

⁷ Yaala sókó fu betere so whịné atima ne norapepaae sekei ala eraqsóro sesé yóo, Talené tao saalopóló kisipa mutu, tué tiki tiratere ala taaréni, betere dokọ hãle yó tawóo, take nalopaae Talené ðapaae wisi ala eraalopóló kisipa tiróo, kae kae sekei ala wapakélé haepaae derepéni, betere dokọ hãle beléetóro tawóo, du beterapó.

⁸ Kótóné kóló whị bitu, ama fo erótu betere alakélé me sukamó taalóo, kae kae du betere be fokélé kemeyóo, doasi kisipa sere alakélé kemeyóo yaalotei, yaala sókó fole ala betã mo kemekélé ini, hãle muótóro tawaalopó.

⁹⁻¹⁰ Ti noatepaae, mo bete mole fo ðané tuépatei, mo turó tuéni yóo, ða Kótóné kóló whị bitu, ama ðapaae yó male fo ðanémo mepaae so whípaae mo turó yó meni yóo du beterapó. Tépatéi, mepaae alarape Talené ama mo turó eratere alimó, mepaae eréni hãle kwia mole alarapekélé fea aluraalopó.

¹¹ E ketei kaae betale sukamó, yãlo dere fokélé keteiné fo kaae yóo, tuékélé keteiné

tuę kaae muóo, mepaae ala bete diriyóló tuę deté fole alakélé, keteiné dere ala kaae yóo, yalepó. Téyaletéi, ę doa yóló whi bitu, take ketemó deté wale ala mo ti taaralepó.

¹² Mió dané i kilitu betere alata, bete diriyóló kilini, aso asore *klas*-mó kelepaa kilitu dere kaae erapó. Tépatéi, nalo kelepaa kaaetamo duraalu, ti mo diriyóló kelaalopó. Mióta, mepaae ala dané tuęretei, mepaae wisiyóló tuęnipó. Talené ę mo turó diriyóló tuęru ere kaae, take yałokélé tuę yaalopó.

¹³ Mió i alimó mole doasi bete alarape i ape. Tuę tiki tiratere alakélé, take nalopaae Talené dapaee wisi ala eraalopóló haıtu betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, ai alarape tuamó mo doasi bete mole alata, ti yaala sókó fole alapó.

14

Talené kóló whiné dere foró kae kae be fotamo yópóló hęle matere ala

¹ Yaala sókó furaalu, Dęi Kepe Wisiné hęle matere alarape mo ketekę buóló su betae. Tétu Kótóné kóló whi bitu, ama fo yó matere alata, mo doasi topo alapa, mo wisiyóló sae.

² Ti noatepae, mepaae so whi dené du betere kae kae be fota, mo so whipaae dumitei, Kótópaaetóró du beterapó. Atéró kinóló mole alarape ama kepe tuamó du betepatei, so whi feané ai dere fo wosóló bete tuęni kóló kólórapó.

³ Tépatéi, mepaae Kótóné kóló so whiné mo so whipaae Talené fo i ape yóló yó móturaalu, so whi diriyóló beterópóló fotokę bulóo, halaainé beterópóló ketekę bulóló ma fo yóo, whaalıa duraalu fomaake kisipa mutere so whi kisipa felératere fo yóo, du beterapó.

⁴ Whi me dené kae kae be fo du betepa, ti atétere whi aıteı wisiyóló beteratere ala du beterapó. Tépatéi, Kótóné kóló so whiné, ti so whi feapaae Talené ere fo i ape yóló yó mótu betepa, ti Kótóné fake so whi fea diriyóló beterópóló tao su beterapó.

⁵ Dię so whi feané kae kae be fo depa, mo wisirapóló kisipa mutapó. Tépatéi, Talené kóló whırapené dere fo dię feané depa, mo wisirapó. Kótóné kóló whırapené yó mótu

betere alané kae kae be fo du beteretei teteró beterapó. Tépatéi, Kótóné touróló beteró betere so whi diriyóló beterópóló, kae kae be foné du beteretei bete mené feteyóló yó matepa wisirapó.

⁶ Térapa, no nerape-ó, ę aipaae wóló kae kae be foné du betepa, ti yało dię netéró tao saaloé? Tépatéi, Kótóné mepaae kinóló mole alarape diępaae hękearóló yó matepa, ó Kótóné so whi mokęleyaa yóló betaqsóro ere ala bete fea yó matepa, ó Kótóné kóló whi bitu ama fo yó matere ala ó Kótóné bete mole fo etérópóló yó mótu betepa, ti ai alarapené dię mo sumó tao saalopó.

⁷ Wole fo duraalu, mo whiné aleale fó wuti ó *kita* kaae ęla *harp* wisiyóló dupa, ti so whi feané wosóló felé yaalotei, hoko dupa, ai hale wosetere so whiné noa wole fo du dérópóló, kóló kóló yaalopó.

⁸ Atétere kaae, bóe daai haletua dere ukulumó wuti wisiyóló dini hoko depa, ti bóe dele whırape atıma bóe faairaalu, netéró siki siki yaaloé?

⁹ Diaaę dere alakélé ai ala kaaené kel-erapó. Dięné dere fo so whiné kisipare foné initepa, ti ai fo bete netéró kisipa yaaloé? Atéró dere fota, so whi bitinıre tikimó wotoró bitu dere fo kaae aęrapó.

¹⁰ I haemó kae kae be fo buó moletei, me fokó bete munire fo kae buni, mo fea bete mole fotóro bulapó. Ai be fo talerape atımané foné bete kisipareteı dę feané mo tuęrapó.

¹¹ Mepaae whiné dere be fo yało wosóló bete wisiyóló sinitepa, ti be fo kae bole whiné ę kae be fo bole whi nisi yóo, yałokélé ai whi ę kae be fo bole whi nisi yóo, du beterapó.

¹² Ti dię tuamókélé atei kaae alatóro du beterapó. Dęi Kepe Wisiné hęle matere ala saai dapóló, dię doasi eķęle ai du betepa, Kótóné touróló beteró betere so whi diriyóló beteratere alata, doasi bete mulapa, ketekę buóló sae.

¹³ Atére betené, mepaae kae kae be fo du betere whiné dere fo bete amateı feteyópóló Talepaae momarae.

¹⁴ Ti noatepae, yało be fo kaené dere momata, kepené maaté du beterapó. Tépatéi, yało tuę tikita, ti kaepaae mole aęrapó.

15 Térapa, yalo noa alakó yaaloé? Yalo moma duraalu, kepetamo yoo, yalo tuénékélé yoo, wole fo duraalu, yalo kepetamo yoo, tuénékélé yoo enérapó.

16 Naao kepetamo turóné Kótópaae mo kée yóló a hale horótu betepa, ti naao du betere fo bete wosenireteiné, “Mo kée, téyópóló yae,” fo hale netéro yaaloé?

17 Ti naao mo kée fo du betepatei, ai foné u whi tao sóró diriyóló beterótumipó.

18 Ti diá feané kae kae be fo du betepatei, yalo kae kae be fo dere alané diá mo teraae faleteiné Kótópaae mo kée du beterapó.

19 Tépatei, Kótóné touróló beteró betere so whi tuámó, yalo ama fo yó móturaalu, so whiné wosóló bete kisipa yaairétóró aporó fo kwiatamo yó matepa, ti mo wisirapó. Téni, so whiné wosóló kisipa enénire 10,000 fo kukwia kae kae be foné depa, ti netéro wosóló kisipa yaaloé?

20 No nerape-ó, diá keteirapené tué kaae mutu betaqse. Diá dowi ala yaaire kisipa muni, awa nokole naale senaale kaae aoyóló betae. Tétu, diané mole tué tikikélé, mo dirire so whiné tué kaaetóró muóló betae.

21 Kale tukóló muló betere fo tuámó Talené i fo dapó.

“Yalo so whipaae kae kae be fonékélé, be kaemó wale whirapené kólónékélé i so whipaae yaalotei, yalo dere fo bete atimané mo wosókélé yaalomeipó.”

22 Térapa, ai kae kae be fo du betere alata, tué tiki tiró betere so whiné kolóló tué yópóló dumitei, tué tiki tirénire so whiné kilitu, ita Talené me ala yaairémó dapóló kisipa yópóló dapó. Tépatei, Kótóné kóló whirapené ere fo i ape yóló yó mótu betere alata, tué tiki tirénire so whi tao su dumitei, tué tiki tiró betere so whi tao suraalu dapó.

23 Atéreteiné Kótóné fake so whi feané kae kae be fo du beterémó, mepaae ai be fo tuéni, kóló kólóre so whi ó tué tiki tirénire so whi diá beterepaae wóló, diaaq du betere ala kilituraalu, diá keyaa fole so whi aqrapó yaalomeié?

24 Diá fea Kótóné kóló so whi bitu, ama fo i ape yóló yó mótu betepa, kale mo fo bete tué tiki tirénire so whi ó mepaae mo fo tuénire so whi wouraalu, so whiné dere

alané ama hosaamó suraalu, a dowi ala du betere whipóló mutere kispáné a só deraalopó.

25 Talené ai whiné du betere ala taleyóló, ama hosaa tuámó kinóló mole ala hakearaalopó. Atéterémó, a deraapisa fóló fió mulu, so whi feané keletómó Kótóné doi hale horóturaalu, “Kótó diá tuámó mo ai betere ape!” yaalopó.

Talepaae mo dono tu sya fóló moma yae ere fo

26 No nerape-ó, diaaq kisipa yópóló dané diapaae me noa fo yaaloé? Diá fea touróló bitu, mepaae so ó whiné ama kisipare wole fo yoo, mepaae so ó whiné so whi feané wosóló kisipa yópóló, Talené fo yó melóo, mepaae so ó whiné kinóló mole ala Kótóné apaae yó matepa, amamo so whipaae yó melóo, mepaae so whiné kae kae be fo yoo, mepaae so ó whiné kae be foné deretei bete feteyóo, depa mo wisirapó. Ti ai dosayale alarapeta, Kótóné fake so whi fotokó buóló beteraaire alatamo epa, ti enérapó.

27 Mepaae so whiné kae be foné yaaitepa, ti so whi feané dere fapo ini, sore ó tamo so whiné betá betá yóló enérapó. Atéro dere fo me so ó whiné bete feteyóló, so whipaae hakearóló yó manérapó.

28 Ai fo feteyaaire so ó whi bitinipa, ti Kótóné fake so whi tuámó kae kae be foné hakeamó ini, Kótópaae maaté ama kikitit depa, mo wisirapó.

29 Kóló whiné Kótóné ama fo Keriso so whipaae yó matepa, ti tamo ó sore whinépi yó melópóló yae. Atéro kemetepa, ti wosale so whiné ai fo bete kaae kolóló hotowaró talénérapó.

30 Me whiné yó matere fo wosetu betere so whi tuámó Dèi Kepe Wisiné i fo yae yóló yó matepa, ti ai fo yó mótu betere ala kapala taaróló, ai so ó whiné fo yópóló tē melae.

31 Ai so whi fea kisipa sóró fotokó buóló beterópóló, Kótóné kóló so whirape atima dokó fea betá betá yóló Talené fo yó melanérapó.

32 Kótóné kóló so whi tuámó betere keperapené yaai kisipa mole ala mo

donotóro yópóló, ai kóló so whínétóro tēteróló kaae tarapó.

³³⁻³⁴ Ti noatepae, Kótóné so whi tuapaae hoko ala kaaréni, hosaa muni deyóló mo dua beteratere ala kaaratere Tale beterapó. Be hulua dokọ feamó Kótóné ama kae beteró betere so whiné du betere kaae, fo wosetere sukamó diá sorape fo tekeni, mo dua betepa wisirapó. Kale tukóló muló betere foné sorape whi aomó betae ere fo sya furaalu, mo dua betenérápó.

³⁵ Atima ai yó matere fo bete kóló kóló depa, ti bepaae fóló atima omarapepaae wosenérápó. Ti noatepae, so whi touró betere tuamó soné fo depa, ti aita donoi ala mei, mo hale dere alapó.

³⁶ Ti Kótóné fo-a, diá tuamó keké naleé? Ó ai fo wisi ai be huluumó betere so whi diapaae maaté yó maleé?

³⁷ Whi me dené diá tuamó ama kisipané a Kótóné fo eratere kóló whi ó Dęi Kepe Wisiné eratere kae kae ala sumó enérápó kisipa mutepa, ti yalo i asētere fo ti Talené ama diapaae yae dere fo dapóló kisipa enérápó.

³⁸ Tényi, mepaae whínétamo i asētere fo hale ọla aqróló sisópaae eratepa, ti Talené ai whikélé sisópaae eróló, hale ọla kaae aqraalopó.

³⁹ Térapa, no nerape-ó, mepaae so whipaae kae kae be foné ekesé yóló sesé yaqse. Tényi, Talené kóló so whiné yó mótu betere fota, ti mo doasi alapa, ketekę buóló yó mótu beterópóló yae.

⁴⁰ Tétu, diané mepaae noa kaae ala yaai depa hoko ini, kisipa tekeyóló mo donotóro sya fóló enérápó.

15

Yesu momó kepaayale fo

¹ No nerape-ó, yalo diapaae take yó mótu betale fo wisi diaaq kisipa keteyaqsró momó yaai dapó. Kótóné ama fo wisita, bete mulapóló diaaq mo wisiyóló wosaleteiné, diá ai fo tómó daalu apaae tué tiki tiró beterapó.

² Ai fo wisiné diá alu yaqsóro tao su beterapó. Yalo diapaae yó male fo wisitamo hotowaró tao tapa, ti diá ai tao sere

ape. Tényi depa, ti diaaq kisipa tiki tiratere ala bete munire aqratapó.

³ Talené ai fo wisi mené epaae yó matepa, aita mo doasi bete mole fopóló kisipa mutu, yalomo diapaae yó malepó. Ai fo i ape. Kótóné asemó ere fo dokonóturaalu, dané dowi ala tokóló aluraai so whi tēteróló kaae tare whi Keriso a sukalepó.

⁴ Atéro a douróló, sore be dę kemetepa, kale asemó ere fo dokonóturaalu, Talené a kepaaróló beteralepó.

⁵ Atéro kepaayóló, Pitané a kolópóló yó melóo, ai kilipaae ti kale 12 yó matepa wosetere whirapepaaekélé yó melóo, yalepó.

⁶ Atéyale sisópaae 500 bosenóló mepaae tómó beleróló, betere no nerape fea touró betere tikimó, a hakeamó sókó walepó. Até yale so whi mepaae sisiraae feletei, mo turó so whi ti hale betó mulapó.

⁷ Ai sisópaae Jems-paae yó male wóló, nalo ti Kótóné dotęyale aposel whirape feapaae yó male felepó.

⁸ Mo kemerale wouraalu, soné naale deyaaire be dę teópatei, hoko be demó detu dere kaae, Yesuné a i ape yóló, epaae yó male walepó.

⁹ Ekélé Talené dotęyale aposel whitei, mepaae aposel whirape betere aomó doi muni, mo belei sokótei beterapó. Ti noatepae, Kótóné fake so whi yalo susupuróló dowi ala erótu betaleteiné, a aposel whi beteraaire sunipatei, Talené a sóró beteralepó.

¹⁰ Tépatēi, Kótóné hamokoróló hale tao saleteiné a etei kaae whi i betere ape. Ama a atéro tao sale ala haleni, a tuapaae mo doasi ala eró beterapó. Ai ala epa kisipa mutu, yalo diale kutóné mepaae aposel whirapéné diale kutó mo bosenée felepó. Ti aita, yalo fotokóné initei, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala a tuamó muluraalu, yalepó.

¹¹ Térapa, yalo ó atimané diapaae yó male fota, me kae meipó. Da feané i yó mótu betere fo wisitóro mopóló diané wosóló kisipa tiralepó.

Sukutere whi momó kepaayaire fo

¹² Dāné diāpaae Talené fo yó móturaalu, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso mo ti sukāletei, Kótóné ʻa kepaaró beterapóló yó male fo diāné wosalepó. Atéyaletēi, diākó mepaae so whiné duraalu, sukāle whi momó kepaayóló betaalomeipó dere fo-a, diāné mo fo dapóló de?

¹³ Sukutere whitamō kepaayaalomeipó kiswa mutēpa, ti so whi tēteróló kaae tare whi Kerisokélé kepaayóló bitinipóló kiswa muāe.

¹⁴ Keriso ʻatamo kepaayóló bitinipa, ti dāné yó mótu betere foró diaaʻo kiswa tiró betere alatamo bete muni, hāle ʻo kaae aʻoratapó.

¹⁵ Ai ala tómó, Kótó ʻa etēi kaae Tale beterapóló dāné yó mótu betere fo, kapala fotei yó mótu bitirapó kiswa muāe. Ti noatepae, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso mo ti sukāletei, Kótóné ʻa momó kepaaró beterapóló, dāné diāpaae yó mótu betalepó. Ti sukāle whi momó kepaayaalomeipó fotamo mo du betēpa, ti Kerisokélé Talené kepaaró bitinipó enérápó.

¹⁶ Ti noatepae, sukāle whitamō kepaayóló bitinipa, ti so whi tēteróló kaae tare whi Kerisokélé kepaanipóló kiswa muāe.

¹⁷ Kerisotamo kepaaró bitinipa, ti diaaʻo kiswa tiki tiratere alakélé bete muniru, diaaʻo du betere dowi ala tuāmó diā hāle betó tarapó.

¹⁸ Keriso ʻatamo atépa, ti ʻa tuāmó betēpa sukāle so whikélé mo ti alurapó enérápó.

¹⁹ Nalo betaaire alimó dā kepaayóló betēpa, Kerisoné dāpaae wisi ala eraalopóló hāitu beterapó. Atépatei, mepaae so whiné mió i alimó maaté wisi ala kelaalopó dere fotamo mo du betēpa, ti dāpaae doasi sekēi ala eraaitemó, mo doasi wirapó.

²⁰ Tēpatei, so whi tēteróló kaae tare whi Keriso ʻa sukāletei Kótóné mo kepaaró beterapó. Atéreteita, sukutere so whikélé kepaayóló beterópóló, kutómó ʻo folosóro ʻulumétere kaae, ʻapi kepaayalepó.

²¹ Ti noatepae, betā whiné yale dowi alané sukutere ala dā so whi tuāpaae sókó walepó. Até yale kaaetóro, betā whiné yale alané ti kepaayóló betere ala kaaratapó.

²² Ti dāta, Adam-né kaarale fake

ereteiné, dā fea sukutua dapó. Atétu dere kaae, Kerisoné ama fake so whi fea ti ʻa tuāmó betereteiné kepaayóló betaalopó.

²³ Atéyaalotei, ai ala hāle hōko ini, ama mole tūtóro sya furaalu, yaalopó. Aita, kutómó ʻo folosóro ʻulumétu dere kaae, Keriso ʻapi kepaayóló beterapó. Atérené nalo ʻa fesaae wale sukamó, ti ama so whikélé fea ʻare kaae kepaaróló beteraalopó.

²⁴ Téró, Kerisotamo bóe du betere topo whirapekélé, atimané tēteróló kaae tare alarapekélé, atima so whikélé, atimané bole fotokōkélé, fea doróló kīlipaae, ti ama so whi tēteróló kaae tare ala Alima Kótóné naase tuāmó munaalopó. Atéteretamotóro, mo kemeyaaitere be dē sókó waalopó.

²⁵ Ti ama tēteróló kaae tare ala hāle deté fóló, ama bóe whi mo ti dóló kemeratere sukamó sókó faalopó.

²⁶ Atéro bóe dilé fóló, mo ti kemeróturaalu, daaire bóe whi, ti sukutere alapó.

²⁷ Ti fea ala fea Kerisoné ama tēteróló kaae tanópóló, Kótóné ama naase tuāmó mulalepó. Ti ai fea alapó dereteita, ama Naalené naase tuāmó mulale sekē Kótó ʻa Naalemané tēteróló kaae tare aʻomó bitiniretei mo hākearapó.

²⁸ Ai ala yóló kemetēpa, fea ala tēteróló kaae tawae yale Kótóné ama naalema ʻa aʻomó beterópóló yaalopó. Ai alata, fea ala Kótóné amatóro tēteróló kaae tawaai erapó.

²⁹ Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti sukutere so whi wisi bepaae fópóló kiswa mutu, mepaae whirape wēi tópuratere ala noatepa du betere? Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fotamo mopa, ti wēi tópuratere ala hāle ʻo kaae aʻorapó.

³⁰ Sukāle so whitamō kepaanitepa, ti dā i kutó diyaai kae kae bóe whi betó mole tikipaae betere dokō noatepa fua wua du betere?

³¹ Yālo no nerape-ó, diā dā tēteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuāmó betēpa, ama diā tuāmó erótu betere wisi ala kilituraalu, Talepaae yālo mo kēe yóló, ʻe bopé faketu beterapó. Yālo i dere fota, mo dapó. Diā tao saai kiswa mutu, Talené ama fo wisi eraté

kotere dokɔ ɛ mo felekemó sukɔ̄tei haşókó fua dapó.

³² Ɛ Epesus bemó whi dó nokole syaae kaae ɔla aɔre whirapené yało du betere ala seséturaalu, ɛtamo doasi bóe du betalepó. Atéyaleteita, i haemó mole wisi wisi ɔla saai kisipa mutu, imó ti noa ɔla wisikó senére? Sukutere whi kepaayaalomeipó dere fo mo depa, ti diané yó tare mara mole fo sya furaalu,

“Dóta da sukɔ̄aireteiné, mió betɔ ɔlaró weítamo mo dekeró naalopa sae!” enérapó.

³³ Mené diɔ kɔ̄paae ɔlisóro faşóro yae. Du betere mara mole fo betɔ i ape.

“Wisi ala dere whirape dowi ala dere whirapetamo tamoyóló betɔmó kotepa, ti atimané dowi ala yapaae tokó melaalopó.”

³⁴ Diɔ topo doyóló keyaa furaalu, hoiko du betere dowi ala mo ti taaróló, kisipa wisi muóló, take yale ala momó fesaae fóló yae. Ti noatepae, Kótó tuɛni hale betere so whi diɔ tuɔmó betó moletei kilitu diɔ haleyae.

Kepaayóló kae tiki daayóló betaaire fo

³⁵ Atépatei, mené i kaae fo enérapó. “Kale sukɔ̄le so whi momó netéro kepaayaaloé? Atéro noa kaae tiki daayóló waaloé?” yóló wosenérapó.

³⁶ Aita, kisipa okokoi whiné dere fo kaae aɔrapó. Ti noatepae, kutómó mo ɔla wae bilitereteimó kisipa muae. Whiné bilitere ɔla waeta, haemó kɔ̄laayóló u tuɔmó bole kené ti tumu sókó hotua dapó. Haemó biliteretei kɔ̄laa initepa, ti tumu horaalomeipó.

³⁷ Diaaɔ ɔla wae bilituraalu, ɔla noko-letei mo turó bilini, *whit* ó bupi ó besɔ̄ae ke maaté bilitua dapó.

³⁸ Atéteretei ai ɔlarape huturaalu, Kótóné kisiapané daalópóló yale tikitóro daatua dapó. Ai biliyale ɔlarape fea mo ama tiki daaitóro hutua dapó.

³⁹ Fea ɔlarapené daae mole tikita betɔ kaae mei, so whiné tiki ama kae daayóo, hupu ó na mepaae betó mole ɔlarapené tiki ti ama kae daayóo, bané tiki ama kae, yané tiki ama kae, yóo erapó.

⁴⁰ Şamó daae mole ɔlarapené tiki ama kae, haemó ere ɔlarapené tiki ama kae yóo

erapó. Şamó daae mole ɔlarapené tiki mo kokɔi de wisinaale yóo, haemó yó mole ɔlarape kelaalo kokɔre ala ama kae yóo, erapó.

⁴¹ Sukané de wisinaale ama kae, wéliéné de wisinaale ama kae, hoçerapené de wisinaale ama kae, mepaae hoçrené de mo doasi yóo, mepaae hoçrené de mo sawa yóo, erapó.

⁴² Sukutere whi momó kepaatukélé, atei kaae alatóro yaalopó. Mo tiki sukóló douratepa kɔ̄laa yaalotei, kepaaraterere tiki momó kae doyóló alu yaalo meipó.

⁴³ Sukuturaalu, tiki tuɔmó hale dere alaró doasi doi munire alatamo mupa sukóló dourateretei, momó kepaaróló beteraterere ala ti mo de wisinaale tuɔmó beteraalopó. Sukuturaalu fotokɔ buni, bére ala tuɔmó sukutepa dourateretei, mo doasi fotokɔi ala tuɔmó kepaaraalopó.

⁴⁴ Sukutepa douraterere mo tó tikita, hae tiki ereteiné kɔ̄laa dua dapó.

Téteretei, momó kepaaterere tikita, kepené dere ala tuɔmó daaleteiné mo ama kaepó. I haemó mo tiki daalure kaae, take nalo kepaayóló betaaire sukamókélé, kepené ere ala tuɔmó mo kae tiki daayóló betaalopó.

⁴⁵ Atétereteiné ašemó i fo erapó.

“Folosóro wale whi Adam ɔ mo whi tiki daayóló sókó walepó.”

Nalo kemerótu wale whi Adam ɔta, sukóló kepaaturaalu, ti so whi betere bete matere kepené tiki daale whi alée felepó.

⁴⁶ Kepe tiki daale whi folosóro sókó wéni, mo tiki daai whi folosóro wóló, ai kinipaae ti kepe tiki daale whi sókó walepó.

⁴⁷ Folosóro wale whiɔta, i haené aleale whi betaletei nalo ti hepen-mó betere whi walepó.

⁴⁸ Haené aleale whiné ama deyóló fake firale so whiɔta, ti ama tikitóro daayóo, hepen bemó wale whiné ama deyóló fake firale so whi ti ama hepen tikitóro daayóo erapó.

⁴⁹ Da haené aleale whiné tiki daalure kaae, hepen bemó wale whiné tiki kaae daékélé daayaalopó.

⁵⁰ No nerape-ó, yało diɔpaae i dere fo wosae. Da sukutepa, ti i daale tiki-tamo Kótóné tɛteróló kaae tare tuɔmó

biti faalomeipó. Atére kaae, da sukóló kepaayóló furaalu, dané i dorótu betere tikitamo turó feni, mo dokélé iniyaaire tiki daayóló betaalopó.

⁵¹ Kinóló mole ala yalo diapaae hakearóló i dapa wosae. Da Keriso so whi mo fea sukçalomeitei, betere whikélé sukále whikélé, mo fea take daale tiki taaróló, mo kae tiki daayaalopó.

⁵² Kemeróturaalu ukulumó wuti haleteretamo, dané mió i daale mo tiki taaróló, da mo fea kae tiki daane wale alata, epée fitaa du dere kaae yaalo ai ape. Ti noatepae, kale ukulumó wuti hale deretamo, sukále whi kepaayóló do initere tiki daayóo, da fea i daale tiki taaróló, kae tiki daayóo yaalopó.

⁵³ Ti noatepae, doyóló sukutu betere tiki tómó dokélé ini, mo ti betere tiki kuti derótu dere kaae yóo, sukutere ala suku-nitere alané husuróló aluróo, yaalopó.

⁵⁴ Doyóló sukutere tiki tómó mo betere tiki kuti kaae deróo, sukutere ala suku-nitere alané husuróo deretamo, asemó i ere fo mo dokonaalopó.

“Talené ama bóe whi dóló teteraleteiné, kale sukutere alakélé ɔla kaae nó deróló aluralepó,” erapó.

⁵⁵ Me asere fo i ape.

“Sukutere ala-ó, so whitamó naao bóe dóló atima teterale ala momó mule? Sukutere ala-ó, Wuliné whi detu dere kaae yóló sukunale ala-a, momó mule?” erapó.

⁵⁶ Wuliné whi tukó nóló sukunótu dere kaae, dowi alané da sukópóló dua dapó. Dowi alané da mo ti só derópóló, Kótóné tukóló, muló betere foné dowi ala fotokó bulótu beterapó.

⁵⁷ Atépatei, dowi alaró sukutere alata-moné da só deróló teteréni, da Tale Yesu Keriso tuamó betepa, ai ala teterópóló, Kótóné ama da fotokó mo sumó mótu beterapó. Atétereteimó, Talepaae mo kée du betenérápó.

⁵⁸ Térapa, yalo hosaa mole no nerape-ó, diá Talené ala tuamó betepa, mepaae sekei ala ó dilikitere alané diá só deraqsóro, mo diriyóló betae. Ti noatepae, diá Tale tuamó bitu ditere kutóta hale alu yaalomei, dupu saalopóló kisipa mutu, betere dokó mo keteké buóló ditu betae.

16

Kótóné so whi tao saai moni derateremó ere fo

¹ Mió i dere fota, Jerusalem bemó betó mole so whi tao saaire *moni*-mó dapó. Kalesia hae kwiamó tẹ mole be huluamó betó mole Keriso fake so whipaae yae yale alarape kaae, diaaokélé yaasepóló i dere ape.

² Fula dokó kaae sere be demó, diá feané meteró *moni* supa, ti kwiapaae naao sere sɔ dalemótóro sokósu yóló, kae mulótua yae. Ti noa yaai meipó. E aipaae wale sukamó, *moni* derae yaqsóro kisipa mutu i dere ape.

³ E aipaae wóló diatamo bitu, diaaɔ sóro beteratere whirape Jerusalem bemó betó mole so whiné tué yópóló, atimané sóro faaitere asẹ yalo eróló melaalopó. Diané atéro hale tao sóro matere *moni* Jerusalem bepaae sóro fópóló doteyaalopó.

⁴ Da taleralemó, epaae yakélé atimatamo faalopó depa, ti yalo atima dapesó fenérápó.

Pol-sépiné i ala yaai kisipa mutapóló yale fo

⁵ Folosóro e Masedonia hae kwiapaae fóló, nalo ti diá beterepaae waalopó. Ti e momó fesaae wale alata, Masedonia hae kwia tuamó tẹyóló diá beterepaae waalo ai ape.

⁶ E diá beterepaae wóló haleke sukamó ó sosóli ali turó aimó diatamo betaai kisipa mutepa, ti betenérápó. Atéro diá taaróló e mepaae fupa, ti e yayare ɔla diané melaasepóló.

⁷ Ti noa betené meipó. Mió da diá beterepaae wóló, mo sawa be demó maaté beteró fole hórápó. Téreteiné, Talené ama kisiapané fɔlo be demó diatamo beterópóló depa, ti e diatamo betaai hekese dapó.

⁸ Téretei, kale *Pentikos* be demó ɔla deyaaire ali sókó waai teópa, ti e Epesus bemó kaae tawóló betaalopó.

⁹ Ti noatepae, Talené ama doasi ke bole kutó diyaaire tẹ moleteiné, aimó bitu ama kutó diraalopó. Téyaalotei, ai kutó diyaaqsóro sesétere whirapekélé, dekeró betó mulapó.

¹⁰ Timoti aipaae wapa, diaaꝓ ʔpaae me sekeꝓ ala eratepa ʔ wiyaꝓsóró hotowayóló kaae tawae. Ti ʔta, ʔ dere kaae Talené kutó dirótu betere whi ai ape.

¹¹ Térapa, me whiné ʔ dape sóró kaae tatere ala hōni, diʔ feané wisiyóló dape sae. Téró, ʔ momó fesaae waai depa, ti diaaꝓ ʔpaae hosaa muni deyóló haꝓtamo dua fae yóló, ʔ beterepaae wópóló doteyae. Timoti ʔ ipaae momó fesaae wouraalu, ama wotoró wéni, ʔ beterepaae wale Keriso norapetamo wópóló kisipa mutapó.

¹² Mió dané no Apolos-né dere alamó i dere ape. ʔalo ʔpaae ai wale norapetamo diʔ beterepaae fae yaleteti, tē mutere sukamó waai dapóló taralepó.

¹³ Mené diʔ dilikóló kópaae falaꝓsóró, hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, kale mo fo wisi wosóló, Talepaae kisipa tiratere ala tuamó diriyóló betae. Atéru, mené diʔtamo bóe dupa wini, halaainé fotokꝓ buóló betae.

¹⁴ Fea ala duraalu, yaala sókó fole ala tuamó bitu yae.

¹⁵ Akaia hae kwiamó betó mole so whi kuamó Stepanas-ró ama be whi so whi tamota, folosóró kisipa feteyóló Keriso betaleteti, diaaꝓ ai kisipare ape. Ai so whi ta, Kótóné kae betero betere so whi tao saairaalu, mo doa ketekē bulapó.

¹⁶ No nerape-ó, diʔ atei kaae ala dere so whi ró mepaae dātamo toune wóló, wisi kisipa mulu Talené kutó diratere so whi tamamo aꝓmó dua betae yóló ma fo i dere ape.

¹⁷ Diaaꝓ mole ʔla kwiapaae ʔ tao sóró melaai yaleteti, Stepanas, Fotunatas, Akaikus, atimané mole ʔla ʔ tao sóró male waletimó, mo hēkese yalepó.

¹⁸ Ti noatepae, atimané ʔ tao sale alané ʔalo kepe hēkese duraalu, diaaꝓ kepekélé hēkese yalepó. Atei kaae wisi ala dere whi rapeta, so whi feané dukiranérapó.

Kemerótu kꝓleó yale fo

¹⁹ Esia hae kwiamó betó mole Keriso fakerapené diapaae kꝓleó i dere ape. Akuilaró ama soma Prisila-tamonékélé, atimaamoné bepaae tourótua dere Keriso no nerapekélé Tale tuamó bitu, diapaae hosaa mo turó muóló kꝓleó dapó.

²⁰ Imó betó mole no nerapenékélé, diapaae kꝓleó dapó. Kótóné ama kae betero betere so whiné dere ala sya fóló, diʔsisitei apuóló kꝓló tukó nuku betae.

²¹ Diapaae kꝓleó yóló i dere aꝓta, ʔ Polné mo ʔalo naasenétóró dapó.

²² Mepaae whi dené Talepaae yaala sókó fole ala initepa, ti ai whi Talené mokorópóló yae. Tale-ó, ʔa dā beterepaae ape!

²³ Dā tēteróló kaae tare whi Yesuné hamokoróló hāle tao sere ala diapaae erópóló yae.

²⁴ ʔ dā tēteróló kaae tare whi Yesu tuamó bitu, ʔalo diʔ feapaae yaala sókó furaalu i dere ape. Mo kée, téyópóló yae.

2 Korin

¹ Ẹta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, so whi tẹteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné kutó dirópóló doteyale *aposel* whi Pol-né dapó.

I dere aṣeta ḡané no Timoti ḡamo wusuró bituraalu, ḡi Akaia hae kwiamó Kótóné kae beteró betere so whiró, ai hae kwiamó tẹne Korin bemó betere Kótóné fake so whitamopaae dapó.

² ḡané Aya Kótóró ḡa tẹteróló kaae tare Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló ḡale tao sere alaró, hosaa muni deyóló dua betere alatamo ḡiḡpaae erópóló yae.

Kótóta koleturaalu tao sóró ḡi kisipa mulatere Talepó

³ ḡa tẹteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi hale sóró horópóló yae. Ti ḡta, koḡené sukutere ala kaaratere Aya bitu, seḡi ala wapakélé kisipa feléróló tao su betere Kótó beterapó.

⁴ ḡané seḡi alarape feata, ama tao sóró ḡa kisipa felérótua dapó. Kótóné ḡapaae ai ala erótua dereteita, mepaae so whi kae kae seḡ tuḡmó betepa, Kótóné ḡapaae ai male kisipa felératele alané atimamo tao sópóló erapó.

⁵ Ti noatepae, Yesupaae erale doasi susupui ala feleyóló furaalu, ḡapaaekélé mo dekeró wou beterapó. Atétu, ḡané seḡi alakélé Yesu Kerisoné tao sóró, ḡa kisipa felératere ala mo dekeró erateretei faaturaalu, feleyóló mepaae so whipaaekélé fu beterapó.

⁶ ḡa seḡi ala su betereteita ḡale mei, ḡi feléyóló betóo, aluyaḡsóró tao sóo, yópóló dapó. Atétu, Talené ḡa tao sóró kisipa felératema, ti ḡiḡkélé feléyóló betaalopó. ḡatamo Kótóné kisipa felératere ala depa, ti aita, ḡi feléyóló beterópóló dapó. ḡapaae wou betere susupui ala kaae, ḡiḡpaaekélé wapa, ti ai eratere feléi alané ai susupui ala ḡale belée tanópóló, ḡi fotokḡ bulatapó.

⁷ ḡa take mo wisiyóló betaalopóló, ḡané mo diriyóló kisiparapó. Ti noatepae, ḡapaae wou betere susupui ala kaae, ḡiḡkélé ai su betere ape. Atétere kaaetóró,

ḡapaae erótu betere kisipa felératere ala ḡiḡkélé saalopó.

⁸ No nerape-ó, ḡa Esia hae kwiamó betepa, erale seḡi alarape diaaḡ kisipa yaasepóló dapó. Mo doasi seḡi alané ḡa só deró betaleteiné, beleyaaire mo sunipó. Atéru ḡa mo sukutere ḡalemó beterapóló kisipa mualepó.

⁹ Ita mo dapó. ḡané hosaa tuḡmó mo turó muale kisipata, ḡa mo sukóló mole nisi yalepó. Téyaletei, ḡapaae ai erale ala ḡané ṡumó belenére nisi yaḡsóró, sukḡle so whi kepaarótu betere Kótópaae kisipa tirópóló yalepó.

¹⁰ ḡa felekemó mo ti dóló aluraletei, ama ḡa tao su yale kaae, nalopaaekélé atérótóró tao saalopó. Tétu diaaḡkélé ḡa tao sóró momarótu betepa, ti Talené ḡa aluyaḡsóró tao sere ala ḡale yó tareteiné ḡa ḡaitamo ḡapaae kisipa tiró beterapó.

¹¹ So whi feané ḡa tao sóró momatu betere ala mo dokonóturaalu, Talené hamokoróló ḡale tao sereteimó ḡa so whi feané ḡapaae mo kée yaalopó.

Polo-né folosóró yaai kisipa muale ala fisikóló taarale fo

¹² ḡa i haemó betó mole so whi kuamó kutukélé, ḡi Keriso so whi kuamó kutukélé, Kótó tuḡmó wale mo kae ere alaró tó tikiné ini, kisipa mo turóné dere alatamo ḡa tuḡmó mupa, so whi feané kelalepó. Atéró kutu yale ala ḡané kisipa faróló taletepa ḡoko ala ini, feané keletómó mo donoi ala yalepóló ḡa ḡaituraalu, bopé fake dapó. Atétu betaletei i haemó mole kisipa sya fóló ini, Kótóné hamokoróló ḡale tao sere ala sya furaalu yalepó.

¹³⁻¹⁴ Ti noatepae, ḡané ḡiḡpaae i aṣe dere fota, hapóluni, diaaḡ dosḡayóló ṡumó kisipanérápó. ḡané du betere ala mepaae diaaḡ kisiparetei, mepaae ḡiḡ kisiapanipó. Téretei, take nalopaae ti diaaḡ mo turó tuḡ yaalopóló kisipa mutapó. Take ḡa tẹteróló kaae tare whi Yesu wale sukamó ḡané ḡiḡ kilitu, ḡiḡyóló bopé fake yaaire kaae, diaaḡkélé ḡa kilituraalu, ḡiḡyóló bopé fake yaalopóló, kisipa mutu i dere ape.

¹⁵ Ai betené, ḡ mepaae faai folosóró ḡiḡ betereró waairaaalu, ḡla ḡla taleyóló mulalepó. Até yaleteita, ḡalo yó matere fo

tuamó bole wisi ala diã tamo félimó sópóló yalepó.

16 Ẹ Masedonia hae kwiapaae furaalu, diã keleté wóo ẹ momó fesaae woukéle diã keleté wóo, yaai yalepó. Atéro ẹ aipaae wapa, ti diaaọ ẹ tao sóró Judia hae kwia-paae dotonaasepóló kisipa mualepó.

17 Yalo ai muale kisipata, bete munipa hoko yaleé? Ó i haemó mo whiné kisipa kaae mulu, ẹpó téyaalopó dutei, momómo meipó du dere kaae yaleé?

18 Téni, Kótóné ama yaalopó dere ala motóro du dere kaae, dané diãpaae yó mótu betere fota, ẹpó, dutei meipó, fo kae dumipó.

19 Ti noatepae, diã kuamó ẹ Pol, Sailas, Timoti, da sore whirapené Kótó Naalema Yesu Keriso i kaae whipóló, diã tuamó yó móturaalu, ama ẹpó dutei meipó, dere fokélé erapóló diãpaae yaleé? Ai fo ini, Kótóné ama eraalopó deté wale fo fea Yesu tuamó dokonóturaalu, ẹpó, téyaalopó fo betã deté konapó.

20 Ti noatepae, Kótóné ama mo eraalopó yóló muló betere forape fea, da tetéroló kaae tare whi Keriso tuamó mo dokonóturaalu, ẹpó, fotóro mulapó. Atéreteiné, Kótóné doi doasi mulóló, da Yesu tuamó bitu mo kée, téyópóló yae, fo dua dapó.

21-22 Da-kélé, diã-kélé, da tetéroló kaae tare whi Keriso tuamó diriyóló beteratere alata, Kótóné amatóro dua dapó. Da Kótóné ama so whipóló sóró beterótu, topomó wel wéi suni yóo, da mo amapóló siriróo, take dapaae wisi ala eraalopó kisipa muópóló, ama Deji Kepe Wisi dané hosaa tuamó beteróo, erapó.

23 Kótóné keletómó yalo mo fo i dere ape. Ẹ fesaae wou ai Korin beró diã foné siré waai yaletéi, dei kisipa muaqsóro taaralepó.

24 Dãta, diaaọ kisipa tiki tiratere ala tetéroló kaae tare doasi aoyóló bitu dumipó. Tépatéi, diã haiyóló beterópóló kisipa mutu, da diãtamo kutó betámó ditu beterapó. Ti noatepae, diaaọ kisipa tiki tiratere alané betã diã mo diriyóló beteranérapó.

2

1 Ẹ diã beterepaae waai kisipa mualetéi, take yalo diã deteraayóló foné supa, diaaọ hosaa tuamó seke su yale kaae, momó yaqsóro taaralepó.

2 Ti noatepae, yalotamo diã foné sóró só deróló sekei kisipa mulatèpa, ti ẹ həkese yaaitere alamo, né eraaloé?

3 Yalo diãpaae aseyaale fota, ẹ diã beterepaae wale sukamó həkesei ala eraai yale so whinéte, ẹpaae doasi sekei ala eraqsóro yalepó. Ẹ tuamó mole hai diaaokélé saai kisipa mutu, yalo dere fo mo wosóló sya fenérapóló kisipa tiralepó.

4 Ti noatepae, yalo diãpaae ašeturaalu, hosaa tuamó doasi dekeyóló wole dua yalepó. Ita, diã dele sóró hosaa supu yópóló dumitei, yalo diãpaae mo turó yaala sókó fole ala kisipa yópóló dapó.

Dowi ala yale whiné ama dowi ala kwia hãle kemerae yale fo

5 Whi me dené me whi hosaa tuamó sekei ala erélipa, ti ẹ maaté hosaamó sópóló ini, diã feapaaekélé eralepó. Aita dowi alatei, mo ti doróló aluraterè ala meipó.

6 So whi feané ai whi foné sóró haleraletéi supa, mió momó ini taalae.

7 Ai whi a seke duraalu mo ti haepaae derepaqsóro ama yale dowi ala kwia tani, me ọla meipóló kisipa keteróló, a tao sóró keteké bulóló fo wisitei yae.

8 Atéro diãné yaala sókó fole ala ama kisipa yópóló, apaae hãkeamó yae yóló diãpaae i dere ape.

9 Yalo diãpaae yae yale fo fea diaaọ wisiyóló wosóló sya fuléro kaae kelaa kisipa mutu aseyaalepó.

10 Diãnétamó me whiné dowi ala kwia tani kisipa keteratèpa, ti yalokélé ai whiné yale dowi ala kwia tani, hãle kemeratapó. Ai whiné me dowi alatamo itikimó, ti diã wisiyóló beterópóló tao saairaalu, yalokélé Kerisoné keletómó kemeralepó.

11 I dere fota hãle mei, Satan-né dilikóló dané dere ala doraqsóro dapó. Ti dãta, hãle mokọleyaayóló bitini, Satan-né so whi doraai dilikitu betere ala dané mo kisi-parapó.

Talené ama yóló muló betere fo wisi tuamó ama kae ere de fãanapó

¹² Ẹ Troas bemó betere so whĩpaae da tẽteróló kaae tare whĩ Kerisoné fo wisi yó melaai felemó, ai fo yó melópóló Talené tẽ doasi muló betepa kelalepó.

¹³ Aimó kutó diyaai yaleteti, yało no Taitus bitinire betené yało hosaa muni derepéni kisipa sekẽtepa, ai so whĩpaae kọleó fomaaté yóló ẹ Masedonia hae kwia-paae felepó.

¹⁴ Tépateti da Keriso tuamó betepa, Kótóné ama bóe whĩ dóló tẽteróló sale ọlapóló betere dokọ hakeamó hẽkesetamo dapesó fu beterapó. Atétere alané me ọla felé kẹlaa wisi woutere kaae, Kótó ẹ etei kaae Tale beterapóló so whĩ feapaae yó mótu beterapó. Atéreteimó, Kótópaae mo kée du betenérápó.

¹⁵ Kerisoné Kótópaae hãle matere ọla tuamó sókó wale kẹlaata ti dapó. Ti ai kẹlaata, aluyaọsóró tao sere so whĩpaaekélé, sukóló mo ti aluyaaire so whĩpaaekélé wou beterapó.

¹⁶ Da i fo yó matere whĩrapeta, mo ti alu du betere so whĩné kulumumó ti sini ọla kẹlaa kaae wóo, aluyaọsóró Kótóné tao su betere so whĩné kulumumó, ti mo betere felé kẹlaa wóo, du beterapó. Atei kaae hapólui ala mé whĩné sũmó enére?

¹⁷ So whĩ feané *moni* saai kisipa mutu, Kótóné fo yó mótu dere kaae, ñané dumipó. Ai ala ini, Kótóné keletómó ama doteyale whĩ aoyóló Keriso tuamó bitu, mo wisi kisipatamo mo fotóró yó mótu beterapó.

3

¹ Ñanétei da yó matere whĩpóló duki-ratere fo momó yaai dapóló de? Ó ñata etei kaae so whĩpó kisipa yópóló aseyóló matepa só fole whĩrapené dere kaae ñané de? Mepaae whĩrapené dere kaae, da etei kaae whĩpó yópóló, asekó eróló diãpaae yó melaai, ó diaaọ da melópóló wosetere nisi de?

² Aita ti diãtóró iru, ñané hosaa tuamó asẽreteiné so whĩ feané kolóló dosãanérápó.

³ Diãta, da tẽteróló kaae tare whĩ Kerisoné asẽreteiné diaaọ du betere ala so whĩné kilituraalu, ita Pol-sépiné diale kutómó

oleyale dupóló hakearatapó. Aita mo asẽtere wẽiné ini, mo ti betó tare Kótóné Kepe Wisiné eró beterapó. Ai asẽta, mo kane fake tómó ini, so whĩné hosaa tuamótóró erapó.

⁴ Ai ala erémólópóló tuẽ tamo muluraalu dumi, Kótóné keletómó da tẽteróló kaae tare whĩ Kerisoné da fotokoratepa, mo ere alatóró halaainé dapó.

⁵ Ai alata, ñanétei kaayóló ipakó, ñané yalepó fo enénipó. Aita, Kótó ẹ tuamó ere alané da sũratepa du beterapó.

⁶ Ti Kótóné ama kutó diratere whĩ bitu, ama so whĩ tao saalopóló mulale dirii kisi fo erópóló, ama fotokọ ñapaae mo sũralepó. Ai fota, asẽné ini, Deĩ Kepe Wisiné eró beterapó. Ti noatepae, asẽre foné da dóló sukunateretei, Deĩ Kepenéta, ñamó mo ti betere bete mótu beterapó.

Kale kisi fo tuamó ama mo kae ere de wisinaale fãanapóló ere fo

⁷ Take Moses-né Kótóné ala eróturaalu, kane fake tómó aseyale fo yó malepó. Ai foné so whĩpaae sukutere alatei eralepó. Ai alata, de wisinaaletamo weipakalepó. Ai ñeta, alu deté faaipatei Moses-né kelepaa ñeyó faleteiné, keke detélıru Israel fake so whĩné ama kelepaa diriyóló kilini ipakalepó.

⁸ Mió Deĩ Kepe Wisiné erótu betere alatamo wale ñené take ai alatamo wale de mo ti bosenó bitinipóló de?

⁹ Kale tukóló muló betere fo sya furaalu du betale alané, so whĩ fea taleyóló só deró beterepó. Ti ai alata, Talené de wisinaaletamo weipakalepó. Téyaleteti, mo donoi so whĩpó dere ala tuamó wale ñené kale folosóró wale de mo ti bosenó beterapó.

¹⁰ Ti take alatamo wale de kolósu, mió ere alatamo wale de kolósu depa, mió ere alané de mo doasi ereteiné take wale de hãle ọla kaae aqró beterapó.

¹¹ Take mo hãleke sukamó maaté yóló alu deté fele alata, ñetamo walepó. Téyaleteti, mo ti deté fu betaaire alatamo wale ñeta, mo doasipó.

¹² Take nalopaae da atei wisi ala tuamó betaalopóló kisipa mutu da wini, halaainé Talené ala i erótu betere ape.

¹³ Moses-né kelepaamó ere de alu deté foletéi, Israel so whiné kelaşóró, kutiné husurótua ipakalepó. Mió dané ai yale kaae enénipó.

¹⁴ Tépatei, take atimané kutiri hapólu ipakalepó. Atére kaae, take atimané kutiri husirale kuti miókélé hãle iru, take tukóló mulale fo dosãatepakélé, atima tué hapólutóró yó tarapó. Ai husiró betere kutita, mené dãae faranénitei, Keriso tuamó betere alané betã dãae faranérápó.

¹⁵ Mió i alimókélé, Moses-né asere fo dosãatu betepatei, atima kisipa tiki hapóluru, hosaakélé hãle tare alata, kutiné kelepaas husuró betere kaae erapó.

¹⁶ Tépatei, mepaae so whi de Talepaae kisipa feteyóló wapa, ti ai husiró betere ala kuti kaae dãae fótu beterapó.

¹⁷ Tale aãa, mo Kepetóró beterapó. Talené ama Kepe betere tikimó me alané dokoni, teraae fóló hãle beterapó.

¹⁸ Mió kutiné kelepaas husirénire so whi dãpaae Talené ama ere de wisinaale erótu beterapó. Ai de dané kaae tapa, ti mepaae so whiné dã tuamó ai ere ala kelenérápó. Tétu, dãkélé Talené ama aso kaae beterópóló, ama wisiraté fu beterapó. Ti ai de wisi erótu betere Kepeta, Tale aãorótipó.

4

Mo haené aleale wutimó doasi ke bole qlarape derapóló ere fo

¹ Atérené, Kótóné ama dã kãleturaalu, tao sóró melale kutó hõyóló taaréni, hãle dirótu beterapó.

² Atéturaalu, kikitiki kinóló dere alakélé, enénire halei alakélé, kapala dilikitere alakélé, Kótóné fo doróló wãratere alakélé, dané mo dumipó. Ai ala ini, Talené ama mo fo yó mótu beterapóló, so whiné hosaamó sópóló, Kótóné keletómó mo hãkeamó erótu beterapó.

³ Dané i yó mótu betere fo wisitamo mepaae so whiné wosaairetei hapóluyóló husuró betepa, ti aita mo ti aluyaaire so whi ai ape.

⁴ Ti mió i alimó tãteróló kaae tare kapala kótóné Talepaae kisipa tiki tirénire so

whiné ai fo wisi tuamó ere de wisinaale kelaşóró, atimané kisipa hapóluróló husiralepó. Ti aita hãle mei, kale fo tuamó Kótóné aso kaae betere whi Kerisoné ere de wisinaale kelaşóró erapó.

⁵ Ti noatepae, dané i yó mótu betere fota, dãtei doi sóró horótu dumi, Yesu Keriso aã Talepóló ama doi sóró horótu beterapó. Atérené dã Yesuné ala eróturaalu, diã tao sóró diaaã kutó diratere whiãape i betere ape.

⁶ Ti noatepae, “Diliki tuamó deyo fae,” yale Kótónétóró dané hosaa tuãpaae deãalepó. Ai deãa, dã tãteróló kaae tare whi Keriso aãoró ereteiné dané aã kaae tapa, ti Kótóné ama ere de wisinaale kisipa enérápó.

⁷ Tépatei, ai bope deté wale ke bole qlarapeta, mo haené aleyale wutirapemó deró beterapó. Ti fea ala dã tuamó kaayóló dumi, Kótóné ama fotokõ dã tuãpaae sãratepa dapóló, so whiné kisipa yõpóló erapó.

⁸ Kotere tiki dokõ sekei ala dãpaae erótu betepatei, ai alarapené dã haepaae deróló, mo ti só derótimipó. Dã noa ala yaalorópóló kóló kóló epatei, dané kisipa mo ti fomaake inipó.

⁹ Talené ala erateremó, dãpaae susupui ala erótu betepatei, Talené dã taaló bitini, tao su beterapó. Mepaae so whiné dã só deróló dorótu betepatei, mo ti dorótimipó.

¹⁰ Yesu aã kepaaróló beterale fotokõ dã tuamó mupa so whi feané hãkeamó kolópóló, a sukãle ala dané tikimó mupa kutu beterapó.

¹¹ Ti noatepae, sukuni dã betere whiãape Yesuné ala erateremó dã dóló aluranéãpatei, ama betere bete dané mo tó tikimó mupa so whiné hãkeamó kolópóló, yó maté kutu beterapó.

¹² Ti Talené ala erótu betereãiné sukutere ala dã tuamó mupatei, diã tuamóãa, mo ti betere bete moleteiné diã mo beterapó.

¹³ Asemó i fo erapó.

“Talepaae kisipa tirale betené yãlo ai fo yalepó.”

Ai fo yale whi aã kisipa tiki tirótu yale kaae, dãkélé atéru, diãpaae i yó mótu betere ape.

¹⁴ Tale Yesu kepaarale sekéné ʔ kepaarótu yale kaae, ɔ́kélé kepaaróló ʔ betere tikimó ʔtamo touróló betámó beteraalopóló kisipa mutapó.

¹⁵ ɔ́ané diʔ tao su betere alata, diʔ mo wisiyóló beterópóló kisipa mutu du beteraapó. Até dereteiné, Talené so whi hamokoróló hʔle tao siré fóló, mo ti fakeraalopó. Atéturaalu, ai so whi atimanémo, Kótópaae mo kée dere fo dekéro yó tapa, ti mo kae ɔ́ faane Kótóné doi doasi saalopó.

¹⁶ Atéyaalopóló kisipa mutu, ɔ́ané ditere kutó fomo duraalu taaraalomeipó. ɔ́ané mo tó tikita, do deté fu betereitei, ɔ́ané kepe tuʔpaae ti betere dokó kisi whi aleraté fu beteraapó.

¹⁷ Ti noatepae, ɔ́paae erótu betere sekei alarapeta, hʔleke sukamó maaté muaaireteiné ɔ́ané sumó belenéraapó. Ai sekei alarapenétei, take nalo mo ti muó tawaaire ɔ́ wisinaale ɔ́paae eraalopó. Ai eraaire ala wisi kolósu, mió su betere seke kolósu depa, mo hʔle ɔ́la aʔrapó.

¹⁸ Atéreteiné ɔ́ata, ɔ́ané kelené kelere ɔ́la kaae tani, kelenire ɔ́la kaae tarapó. Ti noatepae, kelené keletere ɔ́lata, mo hʔleke sukamó maaté muaalotei, kilinitere ɔ́lata, ti mo hʔle muótóro tawaalopó.

5

Dʔ mo ti betaaire be hepen-mó erapóló ere fo

¹ I haemó ɔ́a betere kapala furu be fisikó fupa, ti me ɔ́la meipó. Ti noatepae, mo ti be Kótóné ɔ́amó hepen-mó tenó beteraapó. Ti ai beta, mo whiné naasené tenipó.

² Ai bepaae faai ɔ́a i haemó hʔle bitu, mo kuti derótu dere kaae, hepen bemó tené be atéro deranéé yóló doasi kisipa mutu beteraapó.

³ Ti atei kuti deratere be ɔ́emó, mepaae whiné ɔ́a tiki daapi hʔlepa kelaalomeipó.

⁴ ɔ́a i haemó kapala furu bemó bitu, sekei ala beleté furaalu, i be taaróló fenéé yóló doasi kisipa mutu beteraapó. Ti ɔ́a daapi hʔle betaai kisipa muni, ɔ́a betaaire hepen beta, kuti derótu dere kaae deranéé du beteraapó. Téturaalu, mo ti betere alané sukutere ala ɔ́la kaae nó deróló, ama tikitoró alée faalopó.

⁵ Kótóné ɔ́a atéro aleyóló betero betereitea, ti i bope yale mo ti betaaire tiki wisi saalopóló kisipa mutu erapó. Ti aita, nalopaae eraaire ala mo turó saalopóló kisipa muópóló, Kótóné ɔ́paae ɔ́e Kepe Wisi melalepó.

⁶ Térené, ɔ́a i haemó mo tó tikitamo hʔle bitu, Taletamo betámó bitinipó. Atépatei, take nalo Taletamo betámó betaaire ala ɔ́ané diriyóló kisiparu whaaliani, betere dokó ɔ́ané kisipa tiró beteraapó.

⁷ ɔ́a mió i betereitea, kelené keletere ala sya furaalu ini, tué tiki tiratere ala sya foletiné beteraapó.

⁸ ɔ́a i daale tiki taaróló, Taletamo betámó betaaire kisipa mupatei, ai ali sókó waai teópa, ɔ́a wisi kisipatamo kaae taté fu beteraapó. Ti nalopaae ai ala mo eraalopóló kisipa mutu, ɔ́a halaainé beteraapóló i dere ape.

⁹ Térapa, ɔ́a i betere tikimó ó kae tikimó betepakélé, me ɔ́la meipó. Ti Tale ʔ kisipa felé yaaire ala betʔ ɔ́ané doasi keteke buóló du betenéraapó.

¹⁰ Ti noatepae, ɔ́a tetéroló kaae tare whi Keriso so whi taleyaai betere tikimó betepa, ɔ́a so whi fea taleyópóló, betʔ betʔ yóló daaneta yaalopó. Atépa, ɔ́ané yale ala fea hʔkeamó taleyaalopó. Atéturaalu, ɔ́a mo i tiki daayóló bitu yale wisi alamó, ti wisi dupu melóo, hʔko yale alamó ti dowi dupu melóo, yaalopó.

So whiro Kótótamo bóe fióló betámó betereitea ala

¹¹ Térapa, so whi feané du betere alamó Talené kwia melaairetei hʔsóko feni, mo yaalopóló ɔ́a wituraalu, so whipaae dowi ala taaróló, tué tiki feteyae yóló, dotopo du beteraapó. Ti ɔ́a betere alata, Kótóné mo hʔkeamó kelerapó. Atére kaae, diaaokélé ɔ́a etei kaae whi beteraapóló diriyóló kisipa eranéé du beteraapó.

¹² ɔ́ané ɔ́apaae i dere fota, diaaʔ ɔ́a dukirópóló dumitei, ɔ́ané du betere ala kilitu, diʔ hʔi yópóló ɔ́apó. Tétu, hosaa tuamó ere ala kilini, tó tikimó ere ala kilitu betere whirapené ɔ́a erateremó, atimapaae tokó melaaire fo i dere ape.

¹³ ɔ́atamo topo doyóló keyaa fole whirape aʔpa, ti Kótóné ala eróturaalu

dapó. Motamo wisi kisipa mole whirape aopa, ti diã tao saairaalu dapó.

¹⁴ Ðané i du betere ala feata, Kerisoné ama yaala sókó fole ala wisiné ða ketekę bulatepa dapó. Ti noatepae, so whi mo fea tao saai betã whitoró sukãlepó. Téturaalu, ama so whikélé fea atamo betãmó sukãlepó.

¹⁵ Ti so whi fea tao saai a sukãle alata, betere so whi maaté wisiyóló betaaire ala ini, atima tao saai sukóló kepaayale sekéné ama kisipa mole ala betã erópóló yalepó.

¹⁶ Atérené ða mió i alimó kaae sóró bitiré furaalu, mepaae so ó whi i haemó mole kisipa sya fóló, etei kaae so whi beterapóló ðané tale dumipó. Ti taketa, ðané i haemó mole kisipa sya fóló, ða tetéróló kaae tare whi Keriso atéró tale yaleteti, mió ðané momó kae dumipó.

¹⁷ Térapa, mepaae so whi Keriso tuãmó betepa, ti ai so whi Kótóné kisi kaaróló beteró beterapó. Atétere alata, take betale ala mo ti kemeróló, mió kisi ala tuãmó ai betere ape.

¹⁸ Atéró beteratere ala feata, ti Kótó beteremó kaayóló walepó. Ðaró Kótótamo bóe du betaleteti, Kótóné Keriso sukópóló maleteiné bóe firóló touralepó. Atére kaae, mepaae so whikélé Kótótamo bóe fiyóló dua betere ala ðapaae malepó.

¹⁹ Aita hãle mei, i haemó betó mole so whiné Kótótamo bóe du betepa, Kerisopaae erale alané atima yale dowi alamó Kótóné kwia melaai yaleteti taaróló, bóe firalepó. Tétu, Kótóné so whitamo bóe fiyóló betãmó beteratere fo yó maté kwęyópóló, ða sóró beteralepó.

²⁰ Atérené, mió ða Kerisoné ama fo eratere whirape i betere ape. Diã so whi Kótónétamo bóe fiyóló touyóló betaaire fo ama diãpaae yaalopó yale kaae, “Kótótamo bóe fiyóló betae,” yóló Kerisoné doimó ðané diãpaae dirii ma fo i dere ape.

²¹ Yesu dowi ala inire whitei, Kótóné a dowi ala dere whi aqralepó. Ti aita hãle ini, ða Yesu Keriso tuãmó betepa, Kótóné ama so whi donoraaire ala dokonótu, ða mo donoi so whi aleróló beteralepó.

6

¹ Ða Kótótamo betãmó ama kutó diratere

whi bitu, diãpaae Kótóné hamokoróló hãle tao sere ala eratepa, ai ala hãle ęla kaae ðepaae mulaqsóró, diãpaae ma fo i dere ape.

² Ti noatepae, ama i fo dapó.

“So whi yãlo hãle hamokoróló tao sere alimó diaaę epaae tao sae dere fo yãlo mo wosóo, diã aluyaqsóró tao saai tukóló mulale be ðemótóró yãlo diã tao sóo yalepó,” erapó.

Yãlo diãpaae mo i dere ape. Mió i sukamóta, so whi aluyaqsóró Kótóné hamokoróló hãle tao su beterapó. Ai ala yaaire be ðe me kae mei, mo miótóró i ape.

Pol doasi seke sale fo

³ Ðané so whi tao saai erótu betere ala mepaae whirapené bete muni, hoko ala nisiyóló faletu só deraqsóró, mepaae so whi Kótópaae waaire tu sesé yóló dée nalatere ala ðané mo dumipó.

⁴ Aténi, ða Kótóné kutó diratere whi bituraalu ditu betere kutó diaaę kolóló, i whirapené mo donoi ala dapóló kisipa yaasepóló i dapa wosae. Ita doasi depe tukó wei kutópatei hãle diyó taruraalu, sekei alakélé, ęla ęla yãyãtere alakélé, whaalia dere alakélé, wou betepatei ðané hãle belée tarapó.

⁵ Ða kotere tiki dokę fea doasi foya dere alakélé, dóló susupuratere alakélé, *dip-ula* beteratere alakélé, erótua dapó. Ða nokekélé wisiyóló fini, wotetamotei doasi depe tukó wei kutó hãle ditu beterapó.

⁶ Atétu, ða me dere dowi alatamo hoseké ini, mo donoi kisipatóró muóo, bete mole ala mo wisiyóló kisipa yóo, me whipaae setere ala ini, wisi kisipatamo naameiné mo dua kaae taté fóo, du beterapó. Tétu, hosaa turóné yaala sókó fole ala yópóló, Ðei Kepe Wisiné ða fotokę eratepa, ai ala diã so whi feapaae erótua dapó.

⁷ Kótóné fotokętamó mo fotóró duraalu, fo wisi yó mótua dapó. Tétu, Kótóné so whi donoratere alata, bóe dele whiné turu naasené tę tawóo, fę naasené wuti tawóo dere kaae iruraalu, ai donoi ala ðané tarapó.

⁸ Mepaae whiné ðané ditere kutó kilitu ða dukiróo, mepaae whiné ti eratere fo yóo, dua dapó. Mepaae whiné ðané ditere kutó

dorapóló mepaae so whĩpaae yóo, mepaae whĩné ti mo wisi kutó ditu betepapó yóo, dua dapó. Dá mo ala dere whĩ betepatei, mepaae whĩné ti dá kapala atima dilikitere whĩrape aqrótu betepapó.

⁹ So whĩ feané dá kisipa epatei, dá teó kisi wale whĩrapepaae eratere ala kaae dua dapó. Dá mo felekemó sukunépatei, hále bitiré fu betepapó. Dá fokosói ala yóló susupu eraletei, mo ti dóló sukunénipó.

¹⁰ Dá dekené sukutu betepatei, betere dokó həkese yó tarapó. Dá fea ọla ọla munire whĩrape betepatei, dané du betere alané so whĩ fea néli whĩ beterótu betepapó. Dá ọla ọla munipatei, fea ọla mole whĩrape betepapó.

¹¹ Korin bemó betó mole no nerape-ó, diatamo dané hosaa mo turó muluraalu, dané mole kisipa mo fea diapaae hákeamó ai yale ape.

¹² Dané diapaae yaala sókó fole ala dané tao tani, mo turó erótu betepatei, diaaọ dapaae yaala sókó fole ala ti kinóló tao tarapó.

¹³ Diá yálo naale senaale kaae betereiné, diaaọkélé dapaae hosaa mo turó muóló, yaala sókó fole ala u mótu i mótu yaasepóló, yálo diapaae i dere ape.

Kisipa tiró betere so whĩ tirénire whĩtamo touyaọse ere fo

¹⁴ Diá Talepaae kisipa tiró betere so whĩrape kisipa tirénire so whĩtamo touyóló, dere ala fea betámó yaọse. Ti noatepae, donoi ala kolósu, dowi ala kolósu depa, betá ala ere? Ti demó kotere so whĩró dilikitamo kotere so whĩtamo netéró fulumu enére?

¹⁵ Dá teteróló kaae tare whĩ Kerisoró dowi keperape teteróló kaae tare kepe Belial-tamo touyóló betá kisipa muaaló? Tué tiki tiró betere so whĩró, tué tiki tirénire so whĩtamo betá ala ere?

¹⁶ Kótóné doi hale horóló moma dere beró kapala kótó sūróló aleale ọlarapetamo mo betá ala erapóló kisipa mute? Ti noatepae, dá Keriso so whĩta, mo ti betere Kótóné momatere be tēnapó. Ai yale fo kaae ašemó Kótóné i fo erapó.

“E atimatamo betámó bitu, atima fole tikipaae ekélé faalopó. Tétu, e atima

teteróló kaae tare Kótó betóo, atima ti yálo so whĩ betóo, yaalopó.”

¹⁷⁻¹⁸ Mo doasi fotokọ bole Talené i fo dapó.

“Ai so whĩtamo hosekéro betereitei taaróló diá kaae betae. Atéru, mepaae naọse yóló fo mulale ọla mo olaayaọse. I dere fotamo diaaọ sya fupa, ti yálo diá dape saalopó.”

Mo doasi fotokọ bole Talené i fo dapó.

“E ti diaaọ Aya betóo, diá yálo naale senaale betóo yaalopó,” erapó.

7

¹ Hosaa mole no nerape-ó, Talené dapaae ai wisi alarape eraalopóló muló betere fo hále mulapa, kae kae dowi alané diaaọ tiki ó kepe doraọsóró, ai kaae dowi ala tuámó hosekéro bitini, tika kae be-taalopa sae. Atéro Kótó kolóló wituraalu, a aomó sukóló bitiré fóló, Talené ama mo kae ere wisi ala maaté eróló, mo ti fakeraté fu betae.

Pol hajiné sukále fo

² No nerape-ó, dapaae diaaọ hosaa munire aqrapa, mióta diané dapaae hosaa mutere ala yaasepóló i dere ape. Ti noatepae, dané mepaae so ó whĩpaae me dowi ala eréni yóo, dané du betere alané atima mepaae so whĩ dée naaire tų munéni yóo, dané dere ala diaaọ tokóló yópóló, ó diané mepaae wisi wisi ọla saai diá dilikini yóo, yalepó.

³ Yálo i dere fo diá só deraai kisipa mutu dumipó. Yálo take yale fo kaae diapaae dané hosaa mo turó moleteiné dá tekeni diá sukutepa ó betepa, ti dá fea betá alatóró du betenérápó.

⁴ Diaaọ yálo i dere fo wosóló, mo sya faalopóló kisipa mutu e whaalía ini, bopé fake yóló háitu betepapó. Kae kae seké dapaae wou betepatei, diá Talepaae tué tiróló wisi ala hále yó tareteimó, e hái yóló wisi kisipatamo Talepaae yálo mo kée du betepapó.

⁵ Dá Masedonia hae kwiapaae wóló bitu, Talené ala eratepa mepaae whĩné dané dere ala yaọsóró tų fea mo seséyalepó. Atétu, mepaae whĩrapené datamo bóe dóló hōle sóo, dané kepe tuapaaekélé, wituraalu

whaalia yóo, yaletéiné dāné tiki s̄a nalóló bitinipó.

⁶ Téyaletéi, Taitus dā beterepaae wale alané, fomoyóló haepaae doropole so wh̄i tao sóró ketek̄e bulótu betere Kótónétei dā tao sóró h̄aj dere ala eralepó.

⁷ Ai alané maaté mei, diaā ā tao sóró h̄aj dere ala eratepa, amamo d̄apaae ene waletéiné dā tao sóró h̄aj eralepó. Diaā ̄ kelenée du betereiteikélé, diaā h̄asókó fóló yale alamó diāné hosaamó su dekené sukutu betereiteikélé, ̄paae erótu betere alamó diaā whaalia du betereiteikélé, fea d̄apaae ene walepó. Ai fo wosetu, ̄ tuamó h̄aj dere ala mo turó f̄ayalepó.

⁸ Ȳalo diāpaae anale asemó ere fonétamo diā dekēi kisipa moipa, ȳalo atei kaae fo noatepa yaleé? yóló kisipa mutumipó. Taketa atei kisipa mo mualetéi, mió ̄ h̄aj kisipa mutapó.

⁹ Ti ai h̄ajta diā deketere alamó ini, ai fo dos̄aturaalu diā sawa sukamó maaté hosaamó sóró dekēyaletéiné yalepó. Atéteremó diā donoi t̄upaae fole kilitu, ̄ h̄aj du beterepó. Ti noatepaae, diāné dekē yale alata, dāné yale foné diā mo ti doréni, Kótóné ama kisipa mole ala eraletéiné t̄u wisipaae feletei kisipa muae.

¹⁰ Kótó tuamó kaaróló wale dekē dere alané dowi ala taaróló, Talepaae kisipa fetetere ala eratapó. Atéturaalu, kisipa fetetere alané, ti aluyaqsóró tao sere ala kaaratapó. Take dekēi kisipa mualetéi, ȳalo mió kisipa fatepa, mo donoi ala ereteiné Talepaae mo kée du beterepó. Tépatéi, i haemó kaarale dekēi alané ti sukutere ala kaaratapó.

¹¹ Kótó tuamó wale dekēi alané diā tuāpaae erale alarape i ape. Kótóné ala eraai butere ketek̄ekélé, me dowi ala inipatei, h̄ale só deratere kapala fo so wh̄iné mo nisi yaqsóró, ketek̄e buóló h̄akearótu betere alakélé, dowi alatamo fopaae butereiteikélé, mené diā doraqsóró wisiyóló kele muló betere alakélé, diā d̄atamo betenée du betale alakélé, so wh̄i wisiyóló beterepóló ketek̄e bulótu betere alakélé, mené dowi ala deretei h̄akeamó kemerópóló, donoraai bole ketek̄ekélé, kale dekē dere alané eralepó. Ȳalo asemó

yale forape diaā dos̄ayóló ai fo mo wosóló sya feleteiné mió diā tuamó ȳalo foné saai dere ala muniretei h̄akearalepó.

¹² Take ȳalo diāpaae asemó yale fota, dowi ala dere wh̄imó kisipa mutu, ó ai dowi ala eratere wh̄imó kisipa mutu inipó. Tēni, Kótóné keletómó dāné dere fo mopóló wosóló eraaire ketek̄e diaā̄te i kisipa yópóló yalepó.

¹³ Ai alarapené dā mo tao sóró ketek̄e bulalepó.

Ai ketek̄e tómó diā feané Taitus-né ama kepe tuāpaae felératere ala eraletéiné ā mo h̄ajtamo fesaae wale ala kilitu, d̄akélé mo doa h̄ajyalepó.

¹⁴ Ȳalo diā dukirótu āpaae yale fo motóró dokonótu, ā wisiyóló dape saletéiné ̄ hale ini, feléi kisipa mutapó. Dāné diāpaae yó matere fo fea motóró du dere kaae, dāné diā dukirótu Taitus-paae yale fo ama mo irapóló kisipa yalepó.

¹⁵ Taitus aipaae wapa diā winé sukutu diri furu furu yóló, naameiné diaā ā mo wisiyóló dape salepó. Take ama atéró ene wale fo diaā mopóló kisipa mutu wosóló, sya fele ala mió ama kisipa duraaalu, diāpaae yaala sókó fole ala mo ti f̄aatapó.

¹⁶ Ȳalo i dere fo fea diaā wosóló mo eraalopóló, ȳalo kisipa tiróturaalu, ̄ mo doa h̄ajné sukutapó.

8

Hajtamo h̄ale matere ala yópóló ketek̄e bulatere fo

¹ Ne norape-ó, Masedonia hae kwiamó t̄e mole be huluamó betó mole Keriso fakerape Kótóné hamokoróló h̄ale tao sóró male ala diaā kisipa yaasepóló i dere ape.

² Ti ai so wh̄i atima k̄aae kelaai mepaae sek̄e wou betaletéi, h̄ekesetere ala mo turó f̄ayáo, mepaae ̄la ̄la ó *moni* meiyóló yoleale betó epatei, atimamo hamokoyóló *moni* mo dekéro deralepó.

³⁻⁴ Atéró mo dekéro deraleta yaletéiné sókó faai yale d̄ale mo ti bosene felepó. Aita, atima k̄leaanétei Judia hae kwiamó Kótóné kae betero betere so wh̄i tao saai kisipa mutu, mepaae so wh̄iné hamokoróló h̄ale derale *monitamo*

touróló, atima mole ɔlakélé haɓtamo deraai kisipa mutu, melaaire teɓ mulae yóló ɗapaae dotopoi fo yalepó. Ti aita, so whi hamokoyóló haɓe tao suraalu yale alapóló, yaɓo ɗiɗapaae i dere ape.

⁵ ɗané kisipané atima sumó enérapóló kisipa muale ala mo ti bosenóló, atimané yaaɓi dere alakélé, ɔla ɔlakélé, betere betekélé, fea Talené naase tuamó mulalepó. Atéro nalo ti atimakélé ɗatamo touyóló Kótóné kisipa mole ala eraai yalepó.

⁶ Atérené, Korin bemó betó mole so whi ɗiané ai ala yópóló, Taitus a ɗiɗa beterepaae fae yóló seɓyalepó. Ti aita, Taitus-né ama taketi kaae sóró diale kutó ereteiné, mió a ɗiɗa beterepaae wapa, Talené hamokoróló tao sere ala diaaɓ eróló mo ti kemerópóló yalepó.

⁷ Térapa, diaaɓ tué tiki tiratere alakélé, fo wisi yó matere alakélé, mo bete mole ala kisipa dereteikélé, mepaae ala eróturaalu, doasi keteké bole alakélé, ɗapaae yaala sókó fu betere ala alakélé mo wisirapó. Atétere kaaetóro hamokoróló tao suraalu, atéro haɓe matere alakélé mo wisiyóló yae.

⁸ Yaɓo i dere fota, ɗiɗapaae i ala yae yóló dumi, Masedonia whiɗapené mepaae whi tao saai butere keteké kolósu, diaaɓ butere keteké kolósu yóló, ɗiɗa tuamó mo yaala sókó fole ala muluraalu, déro kaae kelaai ɗapó.

⁹ Ti noatepae, ɗa teɗeróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló tao sere ala ɗiɗaaɓ ai kisipare ape. Ti a doasi néli whi betereitei, ɗiɗa tao saai kisipa mutu, yoleale whi alée feleteiné ɗiɗa néli whi beterallepó.

¹⁰ ɗiané yaaitere alamó kisipa mutu, ɗiɗapaae yaɓo kisipa matere fo i dere ape. U kemeyale ba fomó mepaae kae kae be hulua Keriso fake so whiné *moni* deraaipa, diaaɓpi folosóro deróo yalepó.

¹¹ Diaaɓ atéro diale kutó ketekétamo kaae su yale kaae, miókélé ai alatóro deté fóló kemerae. Atéro melaai kisipa mutepa, ti diaaɓ mole sutoró melae.

¹² Diaaɓ mole sutoró wisi kisipatamo matepa, ti Tale a hekesa duraalu, ama kisipa feléyaalopó. Mepaae whiné melaaitere ɔla munipa, ti Talené me ɔlakó

menipóló dei kisipa muaalo meipó.

¹³ ɗané kisipané mepaae whiɗape atima ɔla ɔla mo dekéro muluraalu, ɗiɗa sawa téti moleteiné seke tuamó beteraai dumi, fea betá alatóro yóló betaai i dere ape.

¹⁴ Mió ɗiɗa ɔla ɔla mo dekéro moleteiné, atima yaɗatere ɔla ɗiané melóo, nalo ɗiɗamo yaɗatapa atimané dekéro moletei ɗiɗa melóo yópóló ɗapó. Atéro u tao su, i tao su depa, ti mo fea betá ala yólótóro betaalopó.

¹⁵ Atétere alata, asemmó i ere fo kaaepó. “Mepaae mo dekéro sale whiné ɔla buki muni feni, mo sumótóro nóo, mepaae mo tóroti sale whi wote ini, mo sumó nóo, yalepó,” erapó.

Taitus Korin bepaee doteyale fo

¹⁶ Yaɓo ɗiɗa tao sópóló, e keteké bulale Kótóné Taitus-paaekélé ai kaae ala eró betepa, Kótópaee yaɓo mo kée du beteraapó.

¹⁷ Atéreteiné, a ɗané fae depa waalo meitei, mo taketi ɗiɗa beterepaae waai du betaleteiné waalopó.

¹⁸ ɗané no whi betá Taitus-tamo wópóló dotonatapó. Ai whiɗa, mió wosetere fo wisi erateremó, Kótóné kae betero betere so whiné dukirótu beteraapó.

¹⁹ Ai ala maaté mei, kale haɓe melale *moni* sóró, ɗatamo Judia hae kwiamó betó mole so whimó male fópóló, Kótóné kae betero betere Keriso so whiné a sóró beterallepó. Atéro haɓe matere *monita*, Talené doi sóró horóturaalu, ai so whi tao saaire keteké kolópóló kisipa mutu, ɗané hotowayóló teɗeróló kaae tawaai ɗapó.

²⁰ So whi tao suraalu, haɓe melale doasi *moni* ɗapaae diaaɓ hotowaró kaae tani, ɔlémi serapóló mepaae whiné ɗa eratere fo yaqsóro kisipa mutu ɗapó.

²¹ Ti noa betené dumipó. Talené kele tómókélé, mo so whiné kele tómókélé, ɗané du betere ala mepaae whiɗapené kilitu, mo donoi ala ɗapó yópóló kisi mutu, hotowayóló kaae tarapó.

²² ɗané no me whikélé atimaamotamo dotonaaɓi ɗapó. A kaae kelalemó, mepaae ɗané yae dere ala fea ai sekéné mo ketekétamo dua yalepó. Diaaɓ mo wisi ala yaalopóló kisipa mutu, ama take bole

ketekę tó mó miókélé ą Talené ala eraai mo doasi ketekę bulapó.

²³ Taitus ąta, ętamo titiyóló kutó betámó diyóo, dią kuamó bitu betą kutó diyóo, dere whi beterapó. Dąné no me whi tamota, ti Kótóné kae beteró betere so whiné sóró beteró beterapó. Mepaae so whiné ai sekę tamoné diterę kutó kilitu, dą tęteróló kaae tare whi Kerisoné doi doasi hale sóró hor-atapó.

²⁴ Térapa, Keriso fake so whi feané diaaę yaala sókó fole ala haęeamó kolópóló, ai sore whirapepaae mo erae. Atętepa, ti diaaę dere alamó dąné dukurótu betere fo mopó enęrapó.

9

¹ Kótóné kae beteró betere so whi tao sae yóló, detę wale fo wosóló, yaaire ketekę dią bunipakó, yąlo diąpaae momó yaaloé.

² Ti so whi tao saai diaaę bole ketekę yąlo mo wisiyóló kisiparapó. Dią ai ala yaai doasi ketekę boleteiné take kemeyale ba fomó kaae sóró, dią dukiróturaalu, Masedonia hae kwiamó betó mole so whipaae dią Akaia hae kwiamó betó mole so whimó haęe melaaire *moni* deraai du beterapó fo yąlo detę kweąlepó. Ai fo woseturaalu, ai be hulua mó betó mole so whi atimanékélé *moni* deraai hosaa tukalepó.

³ Diaaę haęe matere alamó dąné dią dukirótu betere fo bete muni nisiyaęsóró, kale bope yale sore norapepi aipaae dotonatapó. Yąlo atimapaee, dią donoróló betepa kelaalopó yale fo dią tuámó motóró epa kolópóló yae.

⁴ Ti noa yaęsóró dumipó. Mepaae Masedonia whirape ętamo wouraaalu, dią donoróló bitinipa kilitu, dąné dią dukirale fo kapala irapó deremó, dąkélé diąkélé mo doasi hale yaęsóró dapó.

⁵ Téyaęsóró, kale norape atimapi folosóró dią beterepaae dotonatepa wisirapóló kisipa mutapó. Ti noatepae, diaaę hamokoróló haęe melaalopó yale *moni* deróló kemerópóló kisipa mutu i dere ape. Ai ala depa, ti sęteremó dei kisipatamo meni, wisi kisipatamo hamokoróló haęe melaalopó.

Haęe matere alata, kutómó ęla wae dekéró bilitu dere kaae dapó

⁶ I dere fo wosóló kisipa muae. Mepaae whiné ęla wae sawa tóróti bilitepa, ti ęla sere alimókélé sawatóró saalopó. Mepaae whiné ęla wae dekéró bilitepa, ti ęla sere alimókélé mo dekéró saalopó.

⁷ So whi dokę betą betą sętepa dei kisipatamo meni, atima kisipané meteró melaai depa, ti ai sętóró melópóló yae. Ti noatepae, hosaa tuámó haęesetamo matere whi Kótóné mo haęeserapó.

⁸ Atętu, Kótóné hamokoróló haęe tao sere ala diąpaae sęratepa, betere dokę fea dią mepaae noa kaae wisi ala yaai depa, ti mé ęla yąyąni, mo sęmó enęrapó.

⁹ Asemókélé i fo kaae erapó.

“Ama wisi wisi ęla yoleale yóló betó mole so whimó ąliralepó.

Ama so whi tao sóró donoratere alakélé kemeni, haęe yótóró tarapó,” erapó.

¹⁰ ęla waeró mo nokole *bred* otamo matere Kótóné diaaę biliyaaire ęla wae fakeróo, ęla ęlumętepa dekéró sóo dere kaae, Kótóné so whi tao sóró donoratere alané du wisikélé diaaę mo ti fakeróo yaalo ai ape.

¹¹ Tęturaalu, diaaę kae kae ala duraalu, mepaae so whi hamokoróló tao sępóló, Talené dią mo sęraalo ai ape. Diąné atéró haęe matere ęla dąnémo sóró kale yoleale so whimó matepa, Kótópaae atimané mo kée fo yaalopó.

¹² Kótóné so whi tao sóró diaaę ai eratere alata, atima yąyątere ęla mótua dapó. Ai maaté mei, Kótópaae doasi kée dere fokélé węi kaae faęyóló felée fu beterapó.

¹³ Diaaę atéró Talené ala eróturaalu, mepaae so whi tao sóró erótu betere ala mepaaené kilitu, ita Kerisoné fo wisi sya fóló aęmó bituraalu, hamokoróló tao sere ala dąpaaekélé, mepaae so whipaaekélé, eratepa kelae yóló, Kótóné doi hale horaalopó.

¹⁴ Kótóné hamokoróló tao sere ala dią tuąpaae faęanó betereteiné Talepaae momaturaalu, atimané hosaa mo turó diąpaae muóló yaalopó.

¹⁵ Kótóné hamokoróló haęe meló betere ala wisinaale mo whiné etępóló bete turó

tokóló enénipó. Atéreteimó, aṣṣaae mo kée fo du betae!

10

*Pol Talené kutó dirateremó kae kae er-
atere fo yaletei*

¹ Ẹ diatamo betámó betale sukamó, ẹ fo kóló kóló yóló wire whi aṣṣetei, kae tikimó bitu ti wini, halaainé aṣṣetu beterapóló ẹ eraterere fo ai du betere ape. Tépateti, Talené fo aṣṣmó sukóló betere alaró witamo naameiné dua betere alatamo Kerisoné ẹṣṣaae eratepa, ẹ ai ala tuamó bitu, ẹ Pol-né diṣṣaae i yae dere fo wosóló, mo yaasepóló dapó.

² Ti ẹ diṣṣa beterepaae wale sukamó, mepaae so whiné kisipané da i haemó mole ala sya furaalu, Talené ala eraterere nisiyóló, da eraterere so whi ẹ halaainé foné saṣṣóró, diṣṣa miótitei donoróló betae yóló i dere ape.

³ Ti noatepae, da i haemó haṣṣe bituraalu dele bóeta, i haemó mo whiné dele bóe kaae meipó.

⁴ Dáné bóe dele ọla ọlakélé, mo bóe dele ọla ọla kaae meipó. Dáné bóe dele ọla ọlata, Kótóné doasi fotokọ faaneteiné Kótótamo bóe duraalu, ere dirii sa fisikóló doranerapó.

⁵ Mepaae so whiné Kótó a etei kaae Tale beterapóló kisipa yaṣṣóró sesé duraalu, kae kae fosó fosói foró, bete mole ọla aṣṣratere alatamoné sa kaae depa, dáné fisikóló dorótu beterapó. Téturaalu, da tẹtẹróló kaae tare whi Kerisoné ala eraa mole kisipa kópaae faṣṣóró, dáné tuẹ tiki turó Yesuné tẹtẹróló kaae tare aṣṣmó mulópóló, mo hotowaró kaae tarapó.

⁶ Diṣṣa Talené fo wosóló, aṣṣmó sukóló bitu sya fóló erótu betepa, ti mepaae ai fo wosetere hýyóló dowṣṣaae fu betere so whi fea dáné só deróló kwia melaai da siki siki yóló betenerapó.

⁷ Diṣṣa, mo tómó ere ala maaté kilitu beterapó. Mepaae whiné aṣṣa, Kerisoné whi beterapó depa, ti daṣṣakélé aṣṣe kaae Kerisoné whitóró betereitei ama kisipa yópóló yae.

⁸ Ita, diṣṣa só deróló doraai dumitei, Keriso tuamó diriyóló beteratere ala dáné tẹtẹróló kaae tanópóló, Talené daṣṣaae

melalepó. Atérené ẹ haleni, halaainé diṣṣaae haṣṣeamó i du betere ape.

⁹ Yaṣṣo diṣṣaae aṣṣemó i dere fota, diṣṣa wiraterere nisi yaṣṣe.

¹⁰ Ti noatepae, mepaae whiṣṣapené duraalu, “Ama aṣṣemó deteraai fo du betepatei, a woló betámó bitu dere fota, ti kisipa inire whiné fo kaae hoko du beterapóló,” erótua dapó.

¹¹ Atei kaae eraterere fo dere so whiné, da kae tikimó bitu aṣṣemó dere fo kolósu, da aipaae wóló mo dere ala kolósu depa, me ala kae mei, mo betṣa alatóró epa kelaalopó.

¹² Mepaae whiṣṣape atimané ditere kutómó atimatei doi sóró horótu dere kaae dané dumipó. Ti atimané du betere ala atimatei taleyóló atimata, etei kaae whiṣṣape beterapó du beterapó. Tétu, atimané dere ala kṣṣaae kolóló u kolósu, i kolósu du betere alata, wisi tuẹ muluraalu dumipó.

¹³ Atima atépateti, daṣṣa mo dané diale kutómótóró bopé faketu beterapó. Ti dané i ditu betere kutóta, Kótóné daṣṣaae diyae yale daṣṣemótóró dituraalu, da bopé faketu beterapó. Ai daṣṣe muló betere kutó tuamó diṣṣakélé ai bole ape.

¹⁴ Da fo wisi yó maté kuturaalu, diṣṣa beterepaae uṣṣeisoró, ti etei kaae bopé fake dere ala uṣṣeipó. Tépateti, Kerisoné fo wisi diṣṣaaekélé yó male waṣṣeteiné da mo donomó bopé fake dapó.

¹⁵ Dáné diyale kutó mupatei, kae whiné diyale kutómó da bopé fake dumi, mo dáné ditere kutómótóró bopé faketu beterapó. Ti diṣṣané kisipa tiró betere ala faketé fupa, da diṣṣa tuamó bitu ditere kutókélé mo ti fakeraai kisipa mutu, Talepaae tuẹ tiróló haṣṣtamó i betere ape.

¹⁶ Talené mió i wosetere fo wisi dáné erateretei diṣṣa tuamó faketepe, ti diṣṣa betere tiki mo uteró betó mole so whiṣṣaaekélé yó maaté kwẹyaai kisipa mutapó. Mené diyale kutómóte, dáné yalepóló haṣṣe bopé fake yaṣṣóró, mepaae whiṣṣapené yó menire tikipaae yó maté kwẹyaai dapó.

¹⁷ Tépateti,

“Mepaae whi bopé fakeyaai depa, ti Talené fotokọ a tuṣṣaae ṣṣuraṣṣeteiné diyalepóló,” enérápó.

18 Ti me whiné ama diale kutó amatei fopeyóló, aṭei dukiratepa, bete munipó. Tépatēi, Talené me whiné diyale kutó taleyóló wisirapó depa, ti ai whiné kutó wisi diremó dapó.

11

Aposel aṗre whirapené dere alata, Polné dere alatamo sunipóló yale fo

1 Yalo du betere fota bete muni, hoko du betere fotei wosaasepóló i dere ape. Tépatēi, ai hoko fo mo taketi yalo deté wou betepa, diaaṗ woseté walepó.

2 Yalo bole keteketa, diṗ dokaai tukóló betero betere whi mo aṭamotóro fulumu yópóló, Kótóné matere ketekēné yalo diṗ mo wisi yóló kaae taru, ma fo i dere ape. Me whiné folokole erénire so seimale kaae betepa, Kerisoné amatóro dokópóló kisipa mutu, yalo diṗ tukóló beteralépó.

3 Tépatēi, wuliné fosó fosói kisipané Ipi dilikóló dée nalatu yale kaae, diṗné tué tikikélé mené kópaae aṗisó faṗsóro yalo doasi whaaliala du beteraṗó. Ti noa betené mei, diṗ Keriso aṭamotóro dokaai, betṗ kisipa muóló beteroṗóló dapó.

4 Ti yalo whaaliala dereteita, haṗe meipó. Ḑané diṗaae Yesu a etei kaae whipóló yó maletei, mepaae whi diṗ beterepaae wóló Yesuta, etei kaae whi beteraṗóló hoko fo yó matepa, diaaṗ mopóló wosetu beteraṗó. Atétere kaae, take diaaṗ sale Deṗ Kepe Wisi betepatei, me kepe kaae saalopóló de? Take Ḑané diṗaae yó male fo wisi mupatei taaróló, kisipa tiki okokore whiné dere kaae, mió diṗ kaae yó matere kisi fo wosaai ekeṗetu beteraṗó.

5 Ti ai whirape atimata, doasi doi mole aposel whirapepó du betepatei, atimané e ṭeteró bitinipó.

6 Ti so whi feapaae Talené fo yalo fosó fosó yóló yó melópóló mené e yó menitei, bete mole fo yalo mo kisiparapó. Ai ala diṗnékélé kisipa yópóló, kaae kaae ala fea haṗeamó erótu betalepó.

7 Kótóné fo wisi yó móturaalu yaṗotei e deróo, diṗ tao sóro horóo, du betalepó. Tétu, yalo diṗaae monikó aṗae yóló kema ini, haṗe yó mótu betaletei-a, diṗaae dowi alakó erótu betaleé?

8 Aita, diṗ seṗe yaṗsóro kisipa mutu, kaae be hulua Keriso fake so whiné matere monitei yaṗo ṗlémi kaae sóro, e betaaire be ó ṗla dupu yóló nukuraalu, diṗ tao saaire kutó betṗ dité fu betalepó.

9 E diṗtamo betale sukamó diṗ seṗe yaṗsóro, e yaṗṗatere ṗla diṗaae aṗae yóló wosetere fokélé inipó. E yaṗṗatere ṗlata, Masedonia hae kwia taaróló, eṭamo wale norapené tao sóro mótua yalepó. E me ṗla yaṗṗatēi, diṗ seṗe yaṗsóro woseni, Talené kutó haṗe dirótóro tawalepó. Nalopaaekélé ai alatóro enérapó.

10 Ti Kerisoné bete mole mo fo e tuámó moleteiné diṗaae diriyóló i dere ape. E me dupu sini, ai fo wisi haṗe yó materemó, yaṗo i bopé faketera ala Akaia hae kwiamó betere whirapekó betanékélé bete munire ala aṗraalomeipó.

11 Yalo diṗaae etei kaae dere fo-a, noa betené dapóló kisipa mute? Yalo diṗaae yaala sókó fole ala initepa de? Meipó. Diṗaae yaala sókó fole ala e tuámó moletei, Kótóné ama mo kisiparapó.

12 Kaae fo yó matere whirapené du betere alata, so whiné atima dukirópóló dapó. Aita, Ḑané dere alaró atimané dere alatamo betṗ ala erapó yópóló, bopé fake du beteraṗó. Atei ala yaaire tuṗ mulaṗsóro Ḑa moni sini, kutó haṗe diró tawaalopó.

13 Ti ai whirapeta, Kerisoné doteyale mo aposel whirape mei, so whi dilikóló kapala kutó diratere aposel whirape bitutei, Kerisoné kutó diratere nisi yópóló, aṗtu beteraṗó.

14 Ai kaae alamó Ḑa kilita sókó fenénipó. Ti noatepae, Satan a Ḑe tuámó betere ensel aṗtu betereitei, Ḑané kisiparapó.

15 Atétere kaae, ama kutó diratere whirapekélé mo donoi kutó diratere whirape aṗtu betere ala kilitu, Ḑa kilita sókó fumipó. Ti atimané ai du betere alamó saaire dowi dupu haṗsókó feni, mo donotóro melaalopó.

Pol aṗaae seṗe ala erateremó bopé fakeyale fo

16 Yalo yale fo kaae momó dapa i wosae. Diṗ mepaae whiné e kisipa okokoi whi betere nisi yaṗse. Diaaṗtamo e kisipa okokoi whi beteraṗó kisipa mutupa, ti e

bopé faketuraalu, okokoi whiné dere fo kaae, sawa i dapa wosae.

¹⁷ Fea ala yało sımó enérapóló bopé fake-turaalu dere fota, Talené dere fo kaae meitei, kisipa okokoi whiné dere fo kaae dapó.

¹⁸ I haemó betó mole whırapené nene yóló bopé faketerere ala feané sya fóló du betepa, ti əkélé nene yóló bopé fakeyaalopó.

¹⁹ Ti fosó fosóre whı diąta, mepaae kisipa okokoi whiné du betere ala yaqsóró seséni, hekesereteiné yópóló, kaae tarapó.

²⁰ Ti diąné mo du betere alatóró i ape. Mepaae whiné dią wae sóró kutó diratere whı beteroó, diąné wisi wisi ıla atima saai dią dilikóo, dią me ala tuénire whı aqróló, atimané tué mole ala eróo, atima doasi doi saai dapóló dią hepée faróló atimapi folosene fóo, atimané dią okolope deké sóo, dua dapó. Ai alarape eratepa, atimapaae atékese yóló foné sini, dią hałe betó mulapó.

²¹ Ti da béréteiné atei kaae ala diąpaae eranénipóló, ę haletu i dere ape.

Kisipa okokoi whiné dere fo kaae i dapa wosae. Mepaae whı dené ama du betere alamó ą bopé fake yaaitepa, ti əkélé bopé fakenérapó.

²² Atima Hibru fake so whiné dere ala sya fu betere so whı betere? Atima atépa, ti əkélé Hibru whıtóró beterapó. Atima Israel hae tale betepa, ti əkélé Israel hae taletóró beterapó. Atima Abraham-né deté wale whırape betepa, ti əkélé Abraham-né deté wale whıtóró beterapó. Atima Kerisoné ala eratere whı betere? Atépa, ti ę keyaa furaalu hoko dere fo i ape. Yało ai kutó ditere alané atima fea mo teraae falapó.

²³ Yało i dere fota, topo doyóló keyaa fole whiné fo kaae hoko dapó. Atima Kerisoné kutó diratere whı betere? Atépa, ti yało ditere kutó kolósu, atimané ditere kutó kolósu depa, atima yało mo bosenó beterapó. Ti yało dité wale kutó atimané diyale kutótamo suni, ę mo doasi depe tukó wei kutó ditu betalepó. Ti ęta, mo dekéro félimó *dipula* beterótua yóo, fokosoi ala yale tikimó yało tiki mo turukée fóo, ę mo felekemó sinitei kepaayóo dua yalepó.

Ępaae ai erótu betale hapólui ala kaae, atimapaae erénipó.

²⁴ Juda fakené ę aporó félimó halika kaae ılané yało tikimó daletei dokq sóró touróturaalu, 39-rópó.

²⁵ Sore fapo atimané ę biyané fokosói ala yóo, betą be demó ti kapo duné siriyóo, sore félimó ti ę betere weı nuku fetée fóló do yóo yalepó. Tétu ę doasi weı kęla tómó ąlaae kutu betepa, be de betaró diki betątamo kemeyalepó.

²⁶ Ę betą bemótóró bitini, be hulua dokq fiyósu deté kutu betalepó. Atéturaalu, doasi fole weı tikiné ę aluranépatei, teýóló fua yóo, qlémi whırapenekélé ę denépatei, atima betere tuámó fóo, mo yało be whınékélé ę denépatei fua yóo, Juda meire fake whınékélé ę denépatei atima tuámó bitiré fóo, doasi be huluamó bitukélé, ipumó bitukélé, doasi weı kęla tómó fukélé, Keriso norape aqre whırapetamo bitukélé, ę mo dóló aluranépatei, bitiré fóo yalepó.

²⁷ Ę kutó dituraalukélé depe tukó wei ala yóo, kutó ditétóró fu betereiteiné nokekélé fini yóo, woteró weı nokoletamo epatei, hałe fitua yóo, kutikélé ó sikélé meiyóló sosóliné sukqo dua yalepó.

²⁸ Ai alarape tómó, Kótóné kae beteroó betere Keriso fake so whı noa tumó wisi yóló betaaloé yóló, doasi whaalıa duraalu, ę doasi sekę beleté fu beterapó.

²⁹ Diąkó me whı Talené ala eraaire fotokq meiyóló bétapa, ti əkélé bératapó. Diąkó me whı dowi alapaae ąlisóró fóló dée nukupa, ti əkélé dei kisipa mutu haletapó.

³⁰ Ę bopé fake yaaitamo kisipa mutepa, ti ę tuámó fotokq mei, bére ala so whı feané kolópóló, bopé faketerere ala mo haķeamó yó manérapó.

³¹ Yało i dere fota, mo kapala dumipó. Betere dokq so whı feané doi sóró hurótu betere Tale Yesuné Alima Kótóné yało i du betere fo mo dapóló ama tuęrapó.

³² Ę Damaskus bemó betepa, botokq faqsóró topo whı Aretasiné be kaae tanópóló, sóró beteroó betere whiné ę tawópóló, ama diki tare whırape kale be bolaare dopóku tu dokq sóró beteralepó.

³³ Téyaletai, mepaae norapené ę yomó deyóló halika duóló deralepó. Atéyaletaita,

ai be hulua bopére dopóku sikimó, de saai muló betere dolomó sókó faraletéiné atimané ę tani, haşókó felepó.

12

Pol-né ama nokené kaae kelale ala

¹ Ę i bopé faketu betere ala taaréni, hałe deté fu betenérápó. Ti bopé faketerere ala tuamó me ke bunitei, Talené ępaae nokené kaae yó melale alaró kinó betere alatamo haķearaletei betá diąpaae i dapa wosae.

² Ita mió yale ala dumitei, i ala yóló betepa, 14-ró ba fo kemeyalepó. Ai ala kelale whı ą ama tiki turó fele ó, kepe maaté feleró ę tuęni, Kótóné betá kisiparapó. Ai whı ą Keriso tuamó betepa, mené ó hepen bepaae dapesó huturaalu, saķélé sa taoró ere tikikélé taaróló, mo hepen bepaaetóro dapesó holale whı yało tuęrapó.

³⁻⁴ Ti ai sekęta, mo kelaalo kokoi bepaae dapesó horóló beteraletei yało kisiparapó. ą atéro huturaalu, ama mo tiki turó felepé kepe maaté feleró ę tuęni, Kótóné betá kisiparapó. Mené fo depa ai sekęné ama wosalemó, bete etérápóló mo hae whinė yókéle enénipó. Ai fo hae so whıpaae uętei, yaşóro Talené doasi fo mulapó.

⁵ Atei ala ere whıpóló kisipa mutu, ę bopé fake uętei, yałotei ę bopé fakenépa taaróló, ę hae whı bitu, yało bére alarape betá diąné kisipa yaasepóló i dere ape.

⁶ Yało kisipanétamo bopé faketerere ala yaaitepa, ti yało mo yale alatóro dereteiné ę topo doyóló okokoi whinė dere fo kaae uameipó. Ti yało yó mótu betale mo foró du betale alatamo diąné kaae kolóló tuę yópóló, bopé faketerere ala enépatei, ę doasi doi mole whı nisi yaşóro taalatapó.

⁷ Talené doasi kinó betere ala ępaae haķeróló yó maleteiné ę topo whı bitu bopé fake yaşóro, Satan-né dotęyale kepené dowi mu képiné kaae, ę susupurópóló Kótónétei ai tę mulalepó.

⁸ Até yaleteiné yało tikimó doasi dele supa, Talepaae ai ala tokóló taae falae yóló sore félimó yalepó.

⁹ Téyaletéi ama ępaae duraalu, “Ai sekęi ala naao şumó beleyópóló, yało hamokoróló hałe tao sere ala ya tuąpaae mo şuraalopó. Ti noatepae, mo whinė

enéni bére ala tuamó yało fotokó so whı feané kolópóló, mo haķeamó erótua dapó,” yalepó. Atétereteiné Kerisoné fotokó ę tuamó hałe muó tanópóló, yało enéni bére alapóló tuę muturaalu, ę haıyóló bopé faketerere ala taaréni, hałe yó tawaalopó.

¹⁰ Atétereteiné Kerisoné ala mo ti fakeraairaalu, bére ala tuamó bitukélé, mepaaené ę eraterere fo du betepakélé, doasi sekęi ala tuamó bitukélé, Talené ala erótu betepa sere sekę tuamókélé, doasi hapólui ala tuamó bitukélé haıtamo beterapó. Téru, mepaae bei ala tuamó bitukélé fotokó hałe bulapó.

Pol-né Korin so whı doasi whaaliatu yale fo

¹¹ Ti yałotei ę kisipa okokoi whinė dere fo kaae yaleteita hałe mei, diaaq du betere alanétei ę ai ala dere whı aąratepa yalepó. Yało du betere alamó diaaq ę dukiraterere fo uaşóro ti mo wisi uąpó. Ti noatepae, ę belei sokótei kolósu, ai doasi doi mole *aposel* whırape kolósu depa, atimané ę tęteró bi-tinipó.

¹² Ti ę dią tuamó bitu, me ala yaairemó dere alarapekélé, sira yópóló eraterere alarapekélé, mo whinė enénire doasi kelemei alarapekélé, fea eró taté fu betalepó. Ai alarape kilitu, ita mo *aposel* whinė dapó enérápó.

¹³ Ti ę mepaae be huluamó Kótóné touróló beteró betere so whıpaae erale ala kolósu, diąpaae erale ala kolósu depa, me noa alakómo diąpaae erénié? Atimapaekélé, diąpaaekélé, betá kaae alatóro erótua yalepó. Ti ę yaąaterere ąla tao sae yaai yaletéi, dią sekę yaşóro ini, taaralepó. Kae kae Keriso so whıpaaeta dua yaletéi, diąpaae inire ala dorapó kisipa mutepa, ti diąné kwia tani, hałe kemerae.

¹⁴ Ę mió sore dakeróló dią kełe waai i du betere ape. Ę aimó wóló bitu, be ó nokole ąla dią sekę melaalomeipó. Ti noatepae, diaaq me ąlakó melópóló waai dumitei, dią mo no apu aleyóló betámó betaai kisipa mutu, walapó. Ti naale senaalené hama alima tao saai dapóló mepaae ąla ąla betąpaae yóló mutumitei, hama alimané naale senaalemó ąla ąla mulaterere dua dapó.

15 Atétere kaae, ę mo hekesetamo dią tao saairaalu ęalo ęla ęlakélé, ęalo betere betekélé melaalopó. ęalo diąpaae mo turó yaala sókó fu betepatei, diąnémo ępaae yaala sókó fole ala sawa tómó maaté dere-a, wisire?

16 Diaaę ę hekese inire aępatei, ęalo diąpaae me sekei ala erénipó. Tépatei, ba ó nané nale wópóló, ęla wisi mulótu dere kaae, diąné *monikó* ę melópóló kisipa mutu, ęalo dią dilikęle aęrapó.

17 Dią tao sópóló ęalo dotęyale whįrapené ó ęalokélé dią dilikóló, diaaę noa wisi wisi ęlakó saleé?

18 Taitus ą dané no me whįtamo dią beterepaae wópóló, ęalo seýóló dotęyalepó. Até yale be demó, Taitus-né dią dilikóló mepaae ęlakó saleé? Talené ala eróturaalu, dąmo wusuró betą tué muóló, betą alatóró erótua inié?

19 Ti ęalo diąpaae aętu betere fo diaaę dosęaté waletai-a, mené dą só deraęsóró seséturaalu dapóló kisipa mute? Meipó. Dané i du betere fota Keriso tuąmó bitu, Kótóné keletómó mo i dere ape. Dané hosaa mole no nerape-ó, dané i du betere ala feata, dią fotokę buóló beterępóló dapó.

20 Ti noatepae, ę aipaae wale sukamó, dią mo wisiyóló betepa kelenée dere ala dią tuąmó ini yóo, diąnékélé ę tuąmó epa kelenée dere ala ę tuąmó inipa kelaalomólópóló, ę doasi witu beterapó. ę dią beterepaae wóló kelenalemó, dią tuąmó hęle fokélé, me whįné dere alamó dei tué mutere alakélé, fopaae buóló hęle sere alakélé, fake teketerere alakélé, dowi fopaae butu me whį yóló sininaterere alakélé, kikiti eraterere fokélé, dowęae fóló bopé faketerere alakélé, wisiyóló bitini, hęko betere alakélé, ai alarape fea dią tuąmó epa kelaęsóró, ę doasi whaaliatu beterapó.

21 ę dią beterepaae wale sukamó diaaę ai dere ala kilitu, ę tęteróló kaae tare Kótóné keletómó, ę momó halenęrapóló wi dapó. Mo take dowi ala du betale so whįné mepaae hosekýóló du betale dowi alakélé, nópu nokole alakélé, enénire sonalei dowi alakélé taaréni, hęle yótóró tapa kilitu, ę deke ęaęsóró whaaliala duraalu dapó.

13

Dią Yesu Kerisopaae kisipa mo tiró beterémóló diaaętei kęae kelae

1 Mió ęalo dią sore dakeróló kęle waai i dere ape.

“Mepaae so whįné haşókó fóló dere alarape taleturaalu, betą whįné dere fo maaté woseni, tamo ó sore whįné i ala mo depa kelalepó dere fo wosóló, ti taleyóló donoranęrapó,” erapó.

2-3 ę tamo dakeróló dią kęle wale sukamó, dowi ala dere so whįpaae etei kaae sekei ala eraalopóló diąpaae yalepó. Mió ę kae tikimó bitukélé betą kaae fotóró momó i dapa wosae. Kerisoné du betere fo ęalo mo dapóló diaaę kisipa yaasepóló, ę wouraaalu take dowi ala deté wale so whįró mepaae dowi ala du betere so whįtamo kwia matere ala kęleturaalu taaréni, mo melaalopó. Ti Keriso ąta, dią tuąmó mole dowi alarape donoraaitere ala ą béni, fotokę mo turó bulapó.

4 Ti i dere fota, mo dapó. Keriso ą fotokę buni bére whį aęyóló, atimané ą filipaare ni tómó daletai, Kótóné fotokęné ą mo beterapó. Atére kaae, dą fotokę buni bére whįrapetei Kótó ątamo betąmó betereteiné ama fotokę dą tuąpaae sęratepa, dią tao saai Talené kutó hęle diraté fu beterapó.

5 Dią Yesu Kerisopaae tué tiki tiró betere ala diaaętei kęae kólóló taleyae. Aténalemó, Yesu Kerisopaae kisipa tiratere ala inipa, ti ęa ą tuąmó bitinipóló kisipa muae.

6 Ti diaaę dą kęae kolóló talenalemó, Yesu Kerisopaae tué tiki tiró betere ala epa, ti diaaę mo haķeamó kelenęrapóló kisipa mutapó.

7 Dią me dowi ala yaęsóró, Kótópaae suka fea dané momarótu beterapó. I dere fota, Talené dą kęae kolóló, whį wisipó deremó so whįné dą dukirępóló dumitei, dané hęko dere alamó só deró betere whįrape aępa, diąta mo donoi ala wisi du betere whį betaasepóló dapó.

8 Kale bete mole mo fotamo dané bóe dóló me ala enéni, ai fo wisi fakeraterere ala betą enęrapó.

⁹ Dá fotokọ buni bépatei, dià mo doasi fotokọ buóló betepa, ti dà mo haìrapó. Dàné diàmó momarótu betere alata, dià haepaae derepeletei, momó Talené ala eraté furaalu, dià mo ti diriyóló beterópóló dapó.

¹⁰ Atére betené, ẹ dià beterepaae waai teópatei, yàlo i aštere fo kolóló diàsisì bitu, mepaae dià tuámó ere alarape donoraasepóló i dere ape. Ti noa yaqsóró mei, Talené ẹpaae ama so whì tẹteróló kaae tawae ere fo sya furaalu, ẹ aipaae wale sukamó dià deteraayóló foné saqsóró dapó. Ti Talené ẹ dià tẹteróló kaae tawópóló sóró beteraleteita, dià doróló só derópóló ini, tao sóró wisiraté fópóló yalepó.

Kemeróturaalu kọleó yale fo

¹¹ No nerape-ó, mo kemeróturaalu diàpaae kọleó i dere ape. Me haşókó fole ala dià tuámó muni, Talené ama ala mo donoyóló erae ere dalemótóró sókó faasepóló, hotowaró erótu betae. Aşemó yàlo diàpaae i yae dere fotóró mo wosóló, dià fea mo beta kisipatóró mulu, hosaa muni deyóló mo dua betó muae. Atétepa, ti yaala sókó fole alaró hosaa muni deyóló dua betere alatamo, matere Kótó ẹ diàtamo betaalopó.

¹² Dià Kótóné mo kae betero betere so whì bitu, diàsisì yaala sókó fóló, aputu betae.

¹³ Imó ẹtamo Talené kae betero betere so whì feané diàpaae kọleó dapó.

¹⁴ Dá tẹteróló kaae tare whì Yesu Kerisoné hamokoróló haìle tao sere alakélé, Kótóné yaala sókó fole alakélé, Dẹi Kepe Wisiné eratere u yó mótu i yó mótu dere alakélé, dià feapaae eró tanópóló yae.

Kalesia

¹ Ẽta, Kótóné ama fo yó male fópóló doteyale *aposel* whi Pol-né diã Kalesia hae kwiamó tẹ mole be huluamó betó mole Keriso fake so whipaae asẹ i dere ape. Ẽta, mepaae whirapené dotonatepa ó mo whiné kisipané kekeme nóló i kutó dine fae yóló dotonatepa wéni, Yesu Kerisoró ą kepaarale Alima Kótótamoné i kutó dine fae yóló dotonalepó.

² Yálo i dere asẹta, ẹ wotoró bitu dumi, mepaae Keriso norape ętamo betámó betó mole whirape ẹ feané diã Kalesia hae kwia dokómó betó mole Keriso fake so whipaae dapó.

³ Ẹnéné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hãle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diã tuapaae erópóló yae.

⁴ Mió i alimó mole dowi alané doasi fotokóné ẹ so whi dokoló mulaqsóró, Yesuné ama betere bete melóló dupuraletiné ẹ hãle fópóló eralepó. Aita, ẹnéné Aya Kótóné kisipa mole ala sya furaalu eró beterapó.

⁵ Kótóné ama doi betã hale sóró horóló, doasi doi mo ti muó tanópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae!

Talené kisi fo wisita, me kaae mei mo betátóró mulapóló ere fo

⁶ Yesu Kerisoné hãle hamokoróló tao sere alané Kótó ą beterepaae ape yalepó. Atéyale sekẹ taaróló, kae kisi fo wisi wosaai hapale kisipa feteyóló fole kilituraalu, aita enei ala meitei dapóló ẹ kilita sókó fulapó.

⁷ Mepaae whirapené diapaae mió wosetere kisi fo wisi i ape yóló yó matepa, ti aita kale wosetere fo wisi mei ai ape. Aita, Yesu Kerisoné mió wosetu betere kisi fo wisi me kae fotamo hosekéróló doróo, diaaọ kisipakélé kópaae falóo, yaalopóló kisipa mutapó.

⁸ Ẹnénékéle, ó hepen bemó betere *ensel-nékélé*, Kótóné mió wosetere fo wisi take ẹnéné diapaae yó male kaae ini, kae fotei fo wisipóló yó matepa, ti ai whi mo ti só deróló alu yaaire tikipaae fópóló yae.

⁹ Take ẹnéné diapaae yale fotei momó i dapa wosae. Whi me dené diaaọ woseté wou betere kisi fo wisi kaaetóró yó meni, fo me kae yó matepa, ti atétere whi só deróló mo ti alu yaaire tikipaae fópóló yae.

¹⁰ Yálo i du betere fo ó du betere ala mo whirapené kolóló, i whiné mo wisi ala dapóló dukirópóló dépé? Kótóné kilitu mo wisi ala dapó yópóló du betere? Mo whirapené kisipa tiki felé yaaire alatamo yálo du bituqsóró, ti ẹ Yesu Kerisoné kutó diratere whi bituą meipó.

Pol aposel whi sóró beteraai Kótóné ą beterepaae ape yale fo

¹¹ Norape-ó, diaaọ mo wisiyóló kisipa yaasepóló yálo i dere fo wosae. Yálo diapaae yó mótu betale mió wosetere kisi fo wisita, mo whiné kisipanétei kaarale fo meipó.

¹² Ai fo wisita, me whiné depa yálo wosóló ó me whiné ẹ yó matepa kisipa sóró dumitei, Yesu Kerisoné amatóró ẹpaae hãkearóló yó matepa kisipa yalepó.

¹³ Ẽ take Keriso whi betaairu, Juda fakené Talepaae momatu betere ala sya fóló du betalepó, dere fo diaaọ wosóló ai kisipare ape. Atétu, yálo mo doa ketekẹ buóló du betale alata, Kótóné so whipaaekélé susupui ala eróo, Yesu Kerisoné ala wisikélé mo ti doróo du betalepó.

¹⁴ Yálo ayarapené mara mole ala sya furaalu, Juda fakené Talepaae moma dere ala etéró yae yóló, doasi kisipare yó matere whirapené ẹ teó whirape yó malepó. Atétu, betere tuámó ętamo betámó doayale Juda whirape fea betepatei, yálo kisipa sale alané atima mo teraae felepó. Atéru, yálo ayarapené mara mole ala mo doa ketekẹ buóló sya fu betale whi ẹ i ape.

¹⁵ Atétu betaleteti, ẹ teó deyaaipa sóró kae beteraale Kótóné, ama hãle hamokoróló tao suraalu ą beterepaae ape yalepó. Tétu, Kótó ą wisi kisipatamo ama naale ẹ tuámó hãkearóló yó malepó. Atéyale sukamó, ẹpaae etei ala eralepóló me whitamó inipó.

¹⁶ Atéró betepa, Kótóné ama Naalema noa kaae whirópóló kóló kóló yaqsóró, amatei ą ẹ tuapaae yó malepó. Até yaleteita, Juda meire fake so whipaae Yesu Kerisota,

etei kaae whipóló yó maté kwęyópoló kisipa mutu, eralepó.

¹⁷ Ai ala yale be demó, i kaae ala yaleteti noa betené yalerópoló, ę betaaipa folo sóró beterale *aposel* whırape Jerusalem bemó betó mupa kełe fenipó. Aténi, ępaae ai ala erale be demótóróti Arabia hae kwia-paaepi fóló, nalomo ti Damaskus bepaae fesaayóló felepó.

¹⁸ Atéró bitiré fóló, ba fo sore kemetepa, ę Pita wisiyóló kisipa inireteiné kisipa yaai, Jerusalem bepaae horóló ątamo betepa, 15-ró be de kemeyalepó.

¹⁹ Aimó ątamo mepaae *aposel* whırape betepa kilinitei Talené noma Jems betą betepa kelalepó.

²⁰ Yalo i ašetu betere fota kapala mei, Kótóné keletómó mo i dere ape.

²¹ Atéró betale kılıpaae ti ę Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamopaae felepó.

²² Até yale sukamó Judia hae kwia dokómó betó mole Keriso fake so whıné ę kolóló kisipanipó.

²³⁻²⁴ Ténitei, yalo i ala du beterapó dere fo maaté atimané wosipakalepó. Téturaalu ąta, take da Keriso fake so whıtamo bóe dóló susupui ala eróo, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratere alakélé doróo du betale whıtei, miómo Yesupaae kisipa tiki tiraaire fo wisi so whı feapaae yó maté kutu beterapó dere fo woseturaalu, Kótóné doi hale sóró horótu beterepó.

2

Mepaae aposel whırapené Pol wisiyóló dape sale fo

¹ Ę ba fo 14-ró beteró kemetepa, Jerusalem be huluapaae momó horalepó. Até yale sukamó Banabas ądamo wusuró huturaalu, Taitus-kélé dapesóró da fea horalepó.

² Ę atéró feleteita, yalo kọleané feni, Kótóné yalo kisipa tiki tuąpaae i ala ene fae depa felepó. Juda meire fake so whıpaae yalo yó maté kutu betere mió wosetere kisi fo wisi etéro i ape yóló, yó melaai horalepó. Téyaleteti, ai fo so whı feapaae yó meni, Keriso so whı betó mole tuąmó doi mole whırapepaae maaté yó malepó. Atéró doi mole topo whırapepaae yó melaletita,

hale meipó. Yalo take ditu betale kutókélé, mió i ditu betere kutókélé, me bete muni nisiyóló, mepaae whırapené eratere fo yaşóró yalepó.

³ Ętamo betere whı Taitus ąta Juda meire fake whı betereiteiné ąpaae ya tiki sekae tikae yóló seņipó.

⁴ Ti aita hale meipó. Mepaae whırape kapalatei, norape aoyóló ątamo bitu, Yesu Kerisoné yale alané da teraayóló feléyóló betere ala kikiti kelaai walepó. Aita, da wae sóró kutó diratere whı beteraai kisipa mutu, yalepó.

⁵ Até yaleteti, atimané i ala yae yóló se du betere fo wosóló, téyaalopó dere fokélé inipó. Ti aita, noa ala yópoló kisipa mutu yaleé? Mió kale wosetere kisi fo wisi diaaq wosóló ita, mo doa bete mole fopóló dią tuąmó muó tanópoló yalepó.

⁶ Jerusalem bemó doasi doi mulapó du betere whırape-ó doi munire whıta, yalo me ọla meipóló kisipa mualepó. Ti noa betené meipó. Kótóné ama ąané tó tikimó ere ala kolóló, ita doasi doi mole whıpoló doi mulatere ala dumipó. Ai whırapené yalo yó male fo wosetu mo dono dapóló, atimané me fo kae beleróló inipó.

⁷ Aténi, Juda so whıpaae mió wosetere kisi fo wisi Pitané şumó yó maté konérapóló Kótónétei ą sóró beteratepa, kale doasi doi mole whırapené kolóló kisipa yalepó. Até yale kaaetóró, Juda meire fake so whıpaae yó maté kwęyópoló, Talené ę sóró beteraleteikélé atimané kolóló kisipa yalepó.

⁸ Ti Pita Juda fake so whı tuąmó *aposel* whı bitu, Talené fo yó mótu betepa, ai ala tuąpaae Kótóné ama fotokọ bulalepó. Atétu yale kaae, Juda meire fake so tuąmó *aposel* whı bitu, ama fo yó mótu betepa Kótóné ę fotokọ bulalepó.

⁹ Jerusalem bemó betó mole so whırapené Keriso alamó be belerapó du betere whırape Jems, Pita, Jon-sépi atimané Kótóné ama ępaae melale hamokoróló hale tao sale ala kilituraalu, Banabas ąamoné mo donoi ala dapóló kisipa mutu wisiyóló dape salepó. Atéró ądamo Juda meire fake so whı tuąpaae fóo, atima ti Juda fake so whı tuąpaae fóo,

yaairaalu dā fea fo kēlaaróló, wisirapóló mo betā kisipatoró mualepó.

¹⁰ Atéró, dāmpaae i fo betā yalepó. “Di-aamo fo yó maté kuturaalu, ai be huluara-pemó yoleale yóló betó mole so whī tao sere alakélé hāle yó tawae,” yalepó. Ti aita, yālo ketekē buóló mo taketi hāle yó tare alapó.

Pol-né Pita foné sale fo

¹¹ Téró Pita Antiok be huluapaae wóló betere sukamó, ama hāsókó fele ala yālo āpaae teraae faróló, ā foné salepó.

¹² Ti noa betené meipó. Mepaae Jems-né dotonatepa wale Juda whīrape waai teópa, ā Juda meire fake whīrapetamo bitu, ọla nukua yalepó. Até yaletēi, kale whīrape Antiok bepaae wale sukamó, Pita ā Juda meire faketaamo ọla betāmó naletēi taaróló, kae bitī felepó. Até yaletēita, kale tiki sekaē tukóló siriró betere whīrapenē keletómó Juda meire fake whīrapetamo ọla betāmó nukupa noa kisipa muaalorópóló wituraalu yalepó.

¹³ Pitané dā fea Keriso fake so whī mo betā alatoró erapó du bitutei, ama yale alané fake tekeyóló Juda fake kae aqróo Juda meire fake kae aqróo eralepó. Ai hōko ala mepaae Juda fakenékélé sya felepó. Ai hōko ala fakeyóló Banabas-nékélé yalepó.

¹⁴ Mió wosetu betere bete mole fo wisi mupatei, atimané dere ala kae depa kilitu, atima feané keletómó yālo Pitapaae duraalu, “Yāta Juda whītei, Juda whīné dere alatoró ini, Juda meire fake whīné dere ala kaae du beteraipó. Atéyaletēimo, Juda meire fake so whīpaae dā Juda whīné mara mole ala sya fópóló noatepa sētu betere?”

¹⁵ Dāta dowi ala dere Juda meire fake whī bitini, mo Juda fake whīné mara mole ala tuāmó deyale whīrape bitu, i fo dāné mo kisiparapó.

¹⁶ Whī me dené kale yóló muló betere fo mo wisiyóló sya fóló erótu betepa, Kótóné ai whīpaae yā mo donoi whīpó fo yaalo meipó. Téyaalo meitei, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratere ala betā kilitu, Kótóné mo donoi whīpó fo enérapó. Atére betené Kótóné dāpaaekélé whī wisipó yópóló kisipa mutu, Yesu Kerisopaae betā kisipa tiki tiró beteraipó. Kale yóló muló betere

fopaae dāné kisipa tiróló sya fumipó. Ti noatepae, kale yóló muló betere fo sya fóló erótu betere whīpaae Kótóné me alakélé muni, mo donoi ala dere whīpó fo yaalo meipó.

¹⁷ Dā Keriso tuāmó betereiteiné ama dāpaae mo donoi so whīpó yópóló wóputé fu betere tuāmó dāné du betere dowi ala hākearatepa, dāné noa fo yaaloé? Kerisoné dowi ala wisirapa, deté fae fo enére? Mo meipó.

¹⁸ Kale tukóló muló betere fo aqmó sukóló betere alané Kótóné keletómó, wisi ala dere whī beteraairetei mo diripa kisipa mutu, yālotēi ai tū mo taaralepó. Até yaletēi, yālo momómo duraalu, kale tukóló muló betere foné dā wisi ala dere whī beteraalopó depata, ti Kótóné tukóló muló betere fo yālotēi tikitapóló hākearatapó.

¹⁹ Ti noatepae, kale tukóló muló betere fo mo turó yālo kisipa yaletēiné ẹ sukāle whī aqrālepó. Atéreteiné, kale sukāle whī ai fo aqmó momó kae netéró betaaloé? Meipó. Kótóné ama ala eróturaalu, ātamo mo ti beterópóló, kale tukóló muló betere foné ẹ dóló sukunalepó.

²⁰ Ẽta, Yesu Kerisotamo filipaa ni tómó taketi sukóló i mole ape. Atéyaletēiné ẹ momó kae bitini, Keriso ā ẹ tuāmó beteraipó. Mió haemó i betere yālo mo tikita, ti ẹpaae yaala sókó fóló, tao suraalu ama betere bete hāle melale whī Kótóné naalemapaae kisipa tiki tiró betereiteiné i betere ape.

²¹ Ti Kótóné ama hāle hamokoróló tao sere ala, yālo me bete munire ọla aleróló, dēpaae mulanénipó. Ti noa betené i fo du meipó. Kale tukóló muló betere fonétamo dā mo donoi so whī beteróluasóró, ti Yesu Kerisoné ama betere bete besekéróló, ā hāle sukālepó fo uapó,”

3

Yesu Kerisopaae ó tukóló muló betere fopaae diaaq tué tiki tiró betereimóló kaae kelae

¹ Kalesia hae kwiamó betó mole kisipa okokoi so whī-ó! Mé whīné hosó foné diaaq kisipa tiki feteróló, diā mo ti okokoraleé? Yālo diāpaae kale fo wisi yó móturaalu, Yesu

Keriso filipaa ni tómó oleralepóló yó male fo diaaḡ wosóló diḡané kelené mo kilitu yale kaae, ai kisipare ape.

² Yálo diḡapaae wosetere fo betḡ i ape. Kale Dḡi Kepe Wisi saletei-a, tukóló muló betere fo sya fele tikimó salepé, mo fo wisi wosóló kisipa tiki tiraletéiné saleé?

³ Diḡané kisipa tiki-a, noané mo ti okokoró betere? Kaae suta, ti kale Dḡi Kepe Wisiné fotokḡratepa kaae saletei, kemene fole kwiapaae sókó faairaalu, mo whḡné bole fotokḡné sókó fenérapóló kisipa mute?

⁴ Diḡ Yesu Kerisopaae tuḡ tiki tiróló ama ala eró taremó sekḡi ala wapatei, me ḡla meipóló ḡale beleté fu betaletéimó saaire dupu ḡale ḡla kaae taalaai kisipa mute? Ti ai doasi sekḡi ala beletu betaletéi bete munipa ḡale yaleé?

⁵ Kótóné ama diḡ melale Dḡi Kepe Wisiró kelemei ala eraletéitamo-a, kale yóló muló betere fo diaaḡ sya fele betemó melalepé, kale wosetere kisi fo wisi wosóló kisipa tiratere alamó melaleé?

⁶ Kale whḡ Abraham-paae erale ala mo wisiyóló kisipa muae. I fo aseḡyóló muló beterapó.

“Kótóné ḡpaae yale fo mo eraalopóló kisipa tiki tirale ala kolóló, i whḡta me dowi ala ini, mo donoi whḡpó,” erapó.

⁷ Térapa, mepaae so whḡ de Kótóné fo wosóló ḡpaae kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whḡ Abraham-né naale senaaletóró beterapóló kisipa muae.

⁸ Juda meire fake so whḡné Talepaae kisipa tiki tirateremó, Kótóné mo donoi so whḡpó yaairetei, taketi aseḡmó erapó. Dḡané mió i wosetu betere fo wisitóró mo take Abraham-paae itéro ipakalepó.

“I hae kwia dokḡmó betó mole so whḡ fea ḡapaae eraaitere alané wisiraalopó,” erapó.

⁹ Atére betené mepaae so whḡ de Talepaae kisipa tiki tiratepa, ti kisipa tiki tiratere sekḡ Abraham wisirótu yale kaae, atéro kisipa tirale so whḡkélé Kótóné wisirótu beterapó.

¹⁰ Kótóné ama tukóló muló betere fo erótu betere alapaae kisipa tiki tiró bitinire so whḡ fea, ti Kótóné doratere ala aḡmó ai betere ape. Ti noatepa mei, Kótóné i fo aseḡyóló muló beterapó.

“Mepaae so whḡ detamo Kótóné *buk*-mó tukóló muló betere fo mo fea sya fóló eró tanitepa, ti Kótóné atima mo doraalopó,” erapó.

¹¹ Ti noatepae, kale aseḡmó yóló muló betere fo i ape.

“Kótóné keletómó mo donoi so whḡta, ti kisipa tiki tiratere alané betḡ bitiré fu betenérapóló,” fo erapó.

Kótóné tukóló muló betere fo eraté fu betaletéimó, mo betḡ whḡpaaekélé Talené mo donoi so whḡpó enéniretei mo ḡakearapó.

¹² Ti Kótóné tukóló muló betere fo sya fóló erótu betere alata, ti kisipa tiki tiratere tuḡmó kaatumipó. Tétumitei, kale aseḡmó i ere fo kisipa muae.

“Mepaae whḡtamo tukóló muló betere fo sya fóló erótu betepa, ti ama ai du betere ala tuḡmótóró ḡ beteraté faalopó,” erapó.

¹³ Kale tukóló muló betere foné doratere ala dḡapaae eraḡsóró, Keriso ḡ filipaa ni tómó sukuturaalu, dḡ tao sóró dupuralepó. Atéturaalu, doratere ala mo turó ḡpaae eralepó. Ti noatepae, aseḡmó i fo erapó.

“Mepaae whḡ de ni tómó oloratepa, ti ai whḡ Talené mo ti mokoróló doró beterapó,” erapó.

¹⁴ Abraham-paae eraalopóló mulale fo mo dokonóturaalu, eratere wisi ala Juda meire fake so whḡnékélé sópóló kisipa mutu, Yesu Kerisoné ama dḡ tao sóró dupuró beterapó. Atéreteita, dḡané ḡpaae kisipa tiki tiratepa, ama melaalopóló mulale Dḡi Kepe Wisi sópóló erapó.

Kótóné folosóró i ala eraalopó ere fo melóló, nalo ti tukóló muló betere fo male ala

¹⁵ Norape-ó, yálo diḡapaae i du betere fo bete diriyóló kisipa yaasepóló, dḡané suka fea du betere alapaae dó faróló i dapa wosae. Mo whḡné dirii fo dokóló muló betepa, nalo me whḡné ai fo tokóló aluraterere ala ó me kae fotamo olokeratere ala mo enénipó. Yálo diḡapaae i yaai dere fokélé atére kaaetórotípó.

¹⁶ Kótóné Abraham-ró ama deyaaire naaletamopaae i ala mo eraalopóló aseḡmó yóló muló beterapó. Kótóné ama *buk*-mó, “Naao deté faaire naalerapepó,” fo inipó. Ai fo uḡsóró ti whḡrape feapaae erapó fo

uapó. Ai fo ini, “Naao deyaaire naalené deté faaire naalepó,” ere fota, mo betá whimó kisipa mutu erapó. Ai whita, Yesu Keriso atórótípó.

17 Yalo du betere foné bete i ape. Abraham-paae mo eraalopóló dirii fo dokóló muló betepa, 430 ba fo kemeyalepó. Atéyale kilipaae kale tukóló muló betere fo sókó walepó. Nalo ai sókó wale foné Kótóné folosóro yale dirii fo tokóló alurótimpó. Ai fotamo aluratepa, ti ai fo tuamó so whipaae eraalopó ere wisi alakélé aluranérapó.

18 I dere fota noa betené dumipó. Kótóné nalopaae eraalopó yóló muló betere wisi ala kale tukóló mulale fo tuamó sókó wuasóro, ti Kótóné ama eraalopó yale fo tuamó sókó wuameipó. Até yaleteti, Kótóné Abraham-paae eraalopóló ere fo mo dokonóturaalu, hamokoróló hale melalepó.

19 Térapa, kale tukóló muló betere fo-a, noa betené melaleé? Ai fota, so whiné du betale dowi alamó kale folosóro yale dirii fotamo touró betérapó. Ai alata, mo ti eréni, Abraham-paae eraalopó ere fo dokonóló ama deté waaire naale wópóló kaae taru erapó. Ai tukóló muló betere fota, so whi feané kisipa yópóló *ensel-rapéné* Kótóro so whitamóné tuá whipaae melalepó.

20 Fake tamóné tuá whiné betá fake maaté tao su me fakemo taalatimpó. Tépateti Kótó ata, mo betatóróti betérapó.

21 Kale tukóló muló betere foné Kótóné i ala mo eraalopó yóló muló betere fotamo bóe dóló sesétu betere? Mei, ai ala mo dumipó. Kale tukóló muló betere fonétamo mo ti betaaire bete melóluasóro, ai foné me dowi ala munire so whi beterólupó.

22 Téuátei, Kótóné *buk*-mó aseýóló muló betere foné i fo erapó. I haemó betóló fale so whi mo fea dowi alané dokóló, *dipula* bemó kaae betéro betérepó. Aita, hale mei, Kótóné ama so whipaae eraalopó yale ala mo dokonóturaalu, Yesu Kerisopaae kisipa tiró betere so whipaae melópóló erapó.

23 Kisipa tiki tiratere ala hakearóló sókó waaipa, kale tukóló muló betere foné dá *dipula* kaae sóro betéro betérepó.

24 Betá whi me tikipaae fimó ama naale senaale me whiné kapala kaae tatu dere kaae, Kótóné kale tukóló muló betere foné ama so whi dá Yesu Keriso beterepaae alísóro fópóló, kapala asiri kaae tawae yóló sóro beteralépó. Ti aita hale meitei, dané Yesu Kerisopaae kisipa tiróló betepa, Kótóné dá mo donoi so whi betérópóló yalepó.

25 Mióta, kale kisipa tiki tiratere ala sókó wóló, take kale tukóló muló betere foné dá teteróló kaae taretei, momó kae kaae tani, mo kemeró betérapó.

Kótóné naale senaaletóro betérapóló ere fo

26 Diá fea Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betereiné Kótóné ama mo naale senaaletóro ai betere ape.

27 Ti noa betené mei, so whi wéi kemó buó ditu dere kaae, diá fea Yesu Keriso tuamó wéi tópuró betérapó. Atéreteiné kuti derótu dere kaae, Yesu Keriso diaaó ai deró betere ape.

28 Atéru, Juda fake ó Juda meire fake, wae sóro kutó diratere so whi ó diá mo hale betere so whi ó diá fea fake teketu betereitei me ọla meipó. Mió diá fea Yesu Keriso tuamó bitu, mo betá alatóro erapó.

29 Diá Yesu Kerisoné ama so whitamó betepa, ti diá Abraham-né deale naale senaaletóro betereiné Kótóné Abraham-paae eraalopó yóló mulélipakale fo motóro dokonóturaalu, eraaire wisi ala diapaekélé eraalopó.

4

1 Yalo i du betere fo bete mo whiné dere alapaae dó faróló dapa wosae. Betá néli whiné naalema alimané teraae fele mómu ọla ọla fea muó mupatei, kale naale a ketepa, a kaae tare whirape aomó bitu, ama kutó diratere whi su betérapó.

2 Kale naale alimané teraae fele ọla ọla amatei teteróló kaae tawópóló tukóló mulale be de sókó waaipa, ti alimané sóro beteralé whirapéné kale ọla ọla fea kaae tawaalopó. Mepaae whiné kale naalekélé kaae tapa, a ai whi aomó bitiré fu beaalopó.

3 Take dá atéro ketei naale senaale kaae betale alimó, i haemó ayarapéné yó maté

wale mara mole alané da teteróló kaae taru, wae sóró kutó diratere whi beteraté wou betalepó.

⁴⁻⁵ Téyaletéi, Talené ama tukóló muló betere be de sókó wapa, ama naale i haemó betere soné deyópóló doteyalepó. Ai naale a kale tukóló muló betere fo aomó betere so whi dupuraairaalú, a ai fo aomó sukóló betalepó. Atéyale alata, da Kótóné ama naalerapetóro bitu, ama wisi wisi ɔla sópóló kisipa mutu erapó.

⁶ Ti noa betené meipó. Diá fea Kótóné naale senaaletóro betepa, ama naalema Yesu betale sirimó beteraaire Deí Kepe Wisi dané hosaa tuamó beterópóló doteyalepó. Ai Deí Kepe Wisi da tuamó bettereteiné dané kólómó Alima Kótópaae “Apa, Aya-ó” du beterapó.

⁷ Atéreteiné, mió diá wae sóró kutó diratere whi momó kae bitini, mo ama naale senaaletóro bettereteiné Kótóné Yesupaae eratere wisi wisi ala, diápaakélé eraalo ai ape.

Pol-né Kalasia so whimó kisipa mutu yale fo

⁸ Kótóné ama aleyóló muló betere ɔla ɔlatei Kótópóló aomó sukóló betepa, ai ɔlarapené diá wae sóró kutó diratere so whi betalepó. Atétu betale alata kapala kótó ai ape.

⁹ Taketa atéyaletéi, mió diá mo Kótó tuérapó. Tépatéi, Kótóné ama diá mo tuérapó. Atérapa, diá ai bete munire hoko alarape aomó betaai momó fesaae fute? Diá atimané wae sóró kutó diratere so whi momó betaai de?

¹⁰ Ti yalo i dere fota hale dumipó. Diaaotei mepaae be de mo doasi bete mulapóló, be derapekélé, wéliérapekélé, alirapekélé, ba forapekélé, kae tukóló mulótua dapó.

¹¹ Yalo diá tao saai dapóló doasi keteke buóló du betale ala bete munire nisi erótu betepa, yalo diámó kisipa mutu, e mo doasi whaaliatu beterapó.

¹² Norape-ó, i dere fo wisiyóló wosae. Take diané du betere ala yalo suróló du betepa, diané epaae me sekei ala erénipó. Atéyalepa, mió diámó yalo du betere ala suróló du betae.

¹³ E me tikipaae faai yaletéi hepo daayóló bitu, folosóro sukamó kale mió wosetere fo wisi yalo diápaae yó maletei diané ai kisipare ape.

¹⁴ E tikimó daayale heponé diápaae sekei ala eraletéi, diané e dei kelené kólóló faletere fokélé inipó. Ai ala ini, diané e Kótóné *ensel* aoróló mo wisiyóló dape salepó. Ó kale Yesu Keriso a wisiyóló dapesu dere kaae, e mo wisiyóló dape salepó.

¹⁵ Diaaɔ take du betale doasi hekeséi ala mió netéyaleé? Diané epaae doasi kɔletere ala mulu, kele sokóló me whi matere ɔla uasóro, yalo kele kisi daaleteiné diané kele sokóló e bulóluapó. Mepaae whiné wosetepa, ti diané epaae erale ala fea yalo enérapó.

¹⁶ Mió yalo diápaae mo bete mole fo yó matereteiné e diané bóe whi aorótu betere?

¹⁷ Ai whirapénéta, diá atimatamo touróló beteraai dapóló, doasi keteke buóló atima mara mole alarape yae yóló setu beterapó. Tépatéi, atimané diápaae ai eraai du betere alata, mo wisinipó. Ti aita, diá datamo betamó betteretei tekeróló, atimané dere ala sya wópóló, du beterapó.

¹⁸ Mepaae wisi ala yaai, kisipa mutu butere ketekeɔta, ti doni mo wisirapó. Diá etamo betere sukamó maaté wisi ala eraai keteke buni, e alupa diásisi bitukélé keteke buóló, ai alatóro yó tapa, mo wisirapó.

¹⁹ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, Yesu Keriso diaaɔ betere bete tuamó sóró betterané yóló mutere kisiapané yalo hosaa betemó dere suputa, sorape naale sisó nukuraalu dere dele kaae momómo dapó.

²⁰ Diaaɔ du betere ala yalo wosaletéiné e sekei kisipa muóló fomo duraalu, diá neyóló tao saaloé du beterapó. Téreteiné yalo i dere hapólui fo taaróló, e diatamo betamó bitu, naameiné dua uapóló, kisipa mutapó.

Hekaró Seratamopaae dó faróló dere fo

²¹ Kale tukóló muló betere fo aomó betaai kisipa mutu betere whirape-ó, ai fo tuamó mole fo diá wisiyóló kisiapanié?

²² Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó. Abraham-né ama naale tamo

deipakalepó. Me naale ti ama kutó dirópóló wae sale soné deyóo, me naale ti ama mo soné deyóo, ipakalepó.

²³ Kale kutó diratere soné naaleta, ti mo sorapené naale detere kaae yólótóró dealepó. Téyaletei, ama mo soné naaleta, ti mo eraalopó yóló muló betere fo dokonóturaalu deipakalepó.

²⁴ I fota take mo yale alatei, mió yalo fo sale fopaae dó faróló i dapa wosae. Ai so tamota, kale dokóló mulale dirii fo tamo sý sóró dapó. Me dokóló muló betere dirii fo, ti Sainai hasi fosómó kaaróló sókó walapó. Ai dirii fo so kaae bitu, wae sóró kutó diratere naale senaale ditu beterapó. Ai sýratere sota, Hekar-pó.

²⁵ Hekar-ta, ti Arabia hae kwiamó daale Sainai hasipaae dó falatapó. Mió tene be hulua Jerusalem-ta, ti kale Sainai hasi fosó kaae bitu, ama naale senaaletamo wae sóró kutó diratere so whítóró beterapó.

²⁶ Tépatei, me kae taoró tene Jerusalem be huluata, wae sóró kutó diratere so whi kaae mei, mo be huluapó. Aita, da deale so dané haetórótípó.

²⁷ Ti noatepae, i fo aseýóló muló beterapó.

“Naale senaale deni, ni daale so-ó, fo fakeyóló hekesei fo du betae.

Naale sisó nélitere so hajné sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Ni daapa sisópaae eró betere soné deale naale mo dekeró betóo, whítamo betere soné detere naale senaale mo teraae fóo erapó,”

²⁸ Norape-ó, diata, kale Aisak detu yale kaae, ama eraalopó yóló mulale fo mo dokonóturaalu deyale naale senaale ai betere ape.

²⁹ Até yale sukamó mo whiné detere kaae yóló deyale naalené Dēi Kepe Wisiné fotokóné deyale naalepaae susupui ala eralepó. Até yale kaae, miókélé betá alatóró du beterapó.

³⁰ Téretei, Kótóné buk-mó noa fo aseýóló muló betere?

“Kale wae sóró kutó diratere soró ama naaletamo hókó falae,” fo erapó.

Ti noatepae,

“Kale kutó diratere soné naaleró mo soné naaletamo alimané ɔla ɔla

tuamó bukuraqsórópa, hókó falae,” fo aseýóló muló beterapó.

³¹ Atérapa, norape-ó, daata kale wae sóró kutó diratere soné deale naale senaale kaae bitini, mo soné deale naale senaaletóró ai betere ape.

5

Keriso tuamó me alané dokoni, feléyóló betere ala

¹ Da mené wae sóró kutó diratere whi kaae, dokóló muló betepa, Yesu Kerisoné teraayóló hāle beteraleteita, ama kisipa mole ala erópóló erapó. Térapa, mepaae whirapené diā wae sóró kutó diratere whi beteraitepa, ai ala tuapaae momó kae bitī feni, fotokō buóló diri yóló betae.

² Ẽta Pol-né dapa, yalo i dere fo diāné mo wisiyóló wosae! Mepaae whiné diāpaae tiki sekaē tikaē yóló sētere fo diaaō wosólótamo tikitepa, ti Yesu Kerisoné diā tao saaire wisi ala diaaō ai tikitere ape.

³ Kale yale fo momó i dere ape. Whi me dené ama tiki sekaē tukópóló kisipa mutepa, ti mepaae tukóló muló betere forape fea mo turó sya fóló enérápó. Mepaae ala maaté eróturaalu, mepaae alamo erénitepa, ti tų muni, ai mo dorapó.

⁴ Diā mepaae whiné kale tukóló muló betere fo sya fu betepa, Kótóné me dowi ala munire so whipó yópóló kisipa mutepa, ti Yesu Kerisotamo tekeyóló ai betere ape. Atéturaalu, Kótóné ama hamokoróló hāle tao sere ala wisikélé diaaō ai taaló betere ape.

⁵ Tépatei daata, kale Dēi Kepe Wisiné fotokoratepa, kisipa tiki tiraté fu bettereteiné take nalopaae Kótóné mo donoi so whipó yópóló kisipa mutu, hekesetamo i betere ape.

⁶ Ti noatepae, Yesu Keriso tuamó bitu, tiki sekaē tukóló siriratere ala ó siri erénitere ala me bete munipó. Kótópaae kisipa tiki tiratere ala da tuamó moletei hākearóturaalu, mepaae no nerapepaae yaala sókó fole ala betā mo doasi bete mole ala ai ape.

⁷ Diā me ɔla saai sururu yóló fóló, daḷe muló betere tikimó sókó faai yaletei némo sesé yaleé? Atéro sesétu betere alata, mo

bete mole fo diñané wosóló sya faqsóró, ai du betere ape.

⁸ Ti diñapaae ai dotopoi fo du betere fota, diñ a beterepaae ape yale seké meipó.

⁹ Wuliné apita, sawa qlatei fulukó fu-raalu, mo wuli tiki dorótu dere kaae, ai whirapené diñapaae yó matere foné ai du betere ape.

¹⁰ Diñ me kae fo woseni, yaño i dere fo betá wosóló sya faalopóló ę Tale tuamó bitu kisipa tiratapó. Mepaae whi de doasi doi mole whi ó doi munire whiné diaaę tuę tiki kóló kólóratepa, atétere whi doasi dowi kwia saalo ai ape.

¹¹ Norape-ó, yañotamo tiki sekaę tikae fo depa, ti atimané ępaae susupui ala noatepa hañe erótu betere? Yaño atei kaae fo yó meluąsóró, Yesu ni tómó sukąlepóló yó matere fo wosetere hýróló sisópaae er-aterere ala uameipó.

¹² Diñ kópaae falaai du betere whirapeta, atimané tiki sekaę tukóló siriraterere ala maaté ini, mo turó tukóló taae fatepa ti mo wisirapó.

¹³ Yaño no nerape-ó, me qlané diñ dokóló muló betaqsóró, teraae fóló hañe beterópóló, Kótóné a beterepaae ape yalepó. Atéro teraaeyóló hañe betero beterepa, diaaę tó tikiné ekęlere dowi ala yaaire tę melaęse. Aténi, diñ tuamó yaala sókó fole ala duraalu, u taosu i taosu dere ala betá yó tawae.

¹⁴ Kale tukóló muló betere forape mo fea i doasi fo tuamó bulapó. Ai fota i ape.

“Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whi no nepaaekélé atéro yaala sókó fu betae,” erapó.

¹⁵ Ai ala ini, yuwitamó hęle suraalu u tukósu i tukósu dere kaae depata, ti atétere alané diaaętei diñ dóló kemeraqsóró, mo hotowa yóló kaae tawae.

Dei Kepe Wisiné fotokqró betepa dq beterapó ere fo

¹⁶ Térapa, yaño i dere fo wosae. Kale Dei Kepe Wisiné yae dere ala sya fóló erótu betae. Atétepa, ti diñané tó tikiné ekęle yóló yaai du betere dowi ala mo yaalomeipó.

¹⁷ Ti noatepae, dané tó tikiné ekęle yóló du betere alané kale Dei Kepe Wisiné eraai dere alatamo bóe du beterapó. Kale Dei

Kepe Wisinékelé ama ala eraairaaalu tó tikiné eraaire alatamo bóe du beterapó. Ai ala tamo atimaamotei bóe dupa, ti diñané tó tikiné ekęle yóló yaaitere ala mo enénipó.

¹⁸ Tépatei, Dei Kepe Wisiné ama erae dere alatamo naao sya fóló du betepa, ti kale tukóló muló betere foné tęteróló kaae tare aqmó ya betenipó.

¹⁹⁻²¹ Tó tikiné ekęle yóló du betere alarape so whi feané kisiparetei dosąatapa wosae. Nópu nokole alakélé, me dowi alatamo hoseké dere alakélé, enénire mo sonaalei dowi alakélé, kapala kótó ó mepaae alarapepaae kisipa tirótu betere alakélé, isi whiné du betere alakélé, mepaae so whitamo dei kisipa mutu, hamoma hýratere alakélé, hęle sere alakélé, me whiné dere ala kilitu, ekélé até enée yóló dei kisipa mutere alakélé, mo dowi fopaae butere alakélé, doasi doi mole so whipó yópóló du betere alakélé, mo turó so whi betepatei mepaae tóróti so whi fake tekeyóló betere alakélé, fake tuamó teketerere alakélé, mepaae whiné dere wisi ala kilitu, ekélé até uapóló dei kisipa mutere alakélé, dowi wei nóló topo dotere alakélé, so whi fea touróló bitu dowi wei nóló du betere dowi alakélé, ai dosąayale alarapekélé, mepaae dosąani yale dowi alarapekélé, tó tikiné ekęle yóló du betere ala ai ape. Diñ dowi tuępaae faqsóró, yaño diñapaae take yale ma fo kaae momó i dapa wosae. I dosąayale dowi ala du betere so whi Kótóné tęteróló betere ala tuamó beterenipó.

²²⁻²³ Tépatei, niné du wisi oletu dere kaae, Dei Kepe Wisi so whi tuamó bitu, i alarape erótu betepa kelaalo ai ape. Ne nopaae yaala sókó fole alakélé, hosaa tuamó hañtu betere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, mené seķei ala eratepatei me qla meipóló, Kótóné ama kisipa mole ala erópóló, kaae tawóló dua betere alakélé, wisi kisipa muóló kolené sukutere alakélé, mepaae so whipaae wisi ala eratereteikélé, mepaae whiné ama er-aalopó dere ala haşókó feni, motóro er-atereteikélé, naameyóló mo dua betere alakélé, whiné tó tikiné enée dere ala yaqsóró amatei a tęteróló kaae tareteikélé,

i dosayale alarape mo betakókélé Kótóné ama tukóló muló betere foné yaqse yóló fo muló bitinipó.

²⁴ Yesu Kerisoné ama dape sóró betero betere so whiné tó tikimó bole ekeleró kisipanétei senée dere alatamo alurópóló, atamo filipaa ni tómó oleró beteraipó.

²⁵ Dá betere beteta, kale Dèi Kepe Wisitóró ai ape. Térapa, atamo betamó titiyóló furaalu, ama dere ala sya fóló yaalopa siépe.

²⁶ Dánétei eta, doasi doi mole whipóló bopé fake dere alakélé, me whi dowi kisipa muópóló sesemeratere alakélé, mepaae whiné mole wisi wisi ɔla kilituraalu, ekélé ai ala enée yóló, u só derótu i só derótu dere alakélé, i dosayale alarape fea dáné yaqse yóló i dere ape.

6

Dowi ala dere whi tu wisipaae fópóló tao sae ere fo

¹ No nerape-ó, mepaae whiné du betere dowi ala diané kelené keletapa, Dèi Kepe Wisiné yae dere ala sya fu betere so whiné ai whiné ama dere dowi ala taaróló, wisi ala momómo yópóló dua naamei ma fo yae. Tétutei, ai alané diakélé dée nalaairaalu sù sere ala eraqsóró, hotowa yóló kaae tawae.

² Yesu Kerisoné yae yóló muló betere fo eróturaalu, diá tuapaae wou betere sekei ala diásisi u taosu i taosu du betae.

³ Me whi á me bete munipatei, ama kisipané á doasi doi mole whipó du betepa, ti á amatei dilikitu beteraipó.

⁴ No nerape-ó, diané ai du betere alata wisi ala dépé, dowi ala déró diaaqteí kaae kolóló taleyae. Mepaae whirapené du betere ala kolósu naao dere ala kolósu yóló kaae kelaqse. Aténi, naao ditere kutó betá kaae kolóló wisirapóló kisipa mutupa, ti ya hekeseturaalu hajyóló betenéraipó.

⁵ Ti noatepae, Talené dá betá betá so whiné diyópóló tukóló muló betere kutó dekani, ai kutó amatóró dité fu beterópóló yae.

⁶ Mepaae Talené fo yó matere whiné yó matere fo wosetu betere so whiné wisi wisi ɔla, mepaae bukóló kale fo yó matere whi amo tao sóró matepa mo wisirapó.

⁷ Mené diá dilikitere ala yaqsóró yae. Mo betanékélé Kótó faletere ala mo enénipó. Ti noatepae, mepaae whiné noa ɔla wae bilitepa, ti ama ai bilitere ɔlatóró ɔlumétepa sua dapó.

⁸ Mepaae whiné tó tikiné felé yaaitere ala sya foletiné ɔla wae kaae bilipa, ti tó tikimó kaaróló mo ti doróló aluyaaaitere ala saalo ai ape. Mepaae whiné Dèi Kepe Wisiné ama du betere ala wisi kolópóló erótu betepa, ti Dèi Kepe wisiné ai whimó mo ti betó tawaaire bete melaalopó.

⁹ Dáné du betere wisi ala hýyóló taaréni, hale detétóró fu betae. Ti noatepae, dáné du betere alatamo hale yó tapa, ti ɔla ɔlumétere alimó ɔla wisi su dere kaae yaalopó.

¹⁰ Térapa, so whi mo feapaae dáné wisi ala erótu tao saaire tu mupa, ti tao saalopa siépe. Téturaalu, Talepaae kisipa tiki tiróló betere so whita, ti dáné ne no mo betá faketéro betereiné atima wisiyóló tao senéraipó.

Tiki sekqé tikitere alata doasi bete muni, Keriso sukqale ala betá ti doasi alapó

¹¹ Diapaae i alatere aqeta, yaalo naasenétei mo doasi yóló ai erapa kelae.

¹² Tó tikimó ere ala kilitu, whi wisipóló dukiraterere fo wosaaí ekele du betere whirapené diapaae tiki sekaq tikae yóló dotopo du beteraipó. Ti ai du betere alata, hale mei, Yesu Keriso filipaaró betere ni tómó sukqalepóló yó mótu betereimó, atima susupui ala eraqsóró kisipa mutu ai du betere ape.

¹³ Ai kale tiki sekaq tikire whirape atima Kótóné tukóló muló betere fo feamo betere dokq sya fóló erótumipó. Téretei, atima ere kaae, diakélé tikimó siriratepa, atimané dere fo betá wosetapóló, atima bopé fake yaai kisipa mutu setu beteraipó.

¹⁴ Yaalo dere alamó e bopé faketuraaalu, yaalotei yaalo doi hale sóró horatere ala yaalomeipó. Aténi, dá tetéroló kaae tare whi Yesu Keriso oleró betere filipaa ni betá kisipa muóló, ita mo doasi bete mole alapóló bopé fake yaalopó. Ti i haemó yó mole ɔla ɔla fea ni tómó oleróo, yaalo ai ɔla ɔlarape saai ekele yaqsóró ekélé ai ni tómó oleróo yalepó.

¹⁵ Tiki sekaꝑ tikitere ala, ó tikinire alata, me bete munipó. Mo bete mole alata, ti Kótóné ama kae kisi kaaró betere ala betꝑ mo bete mulapó.

¹⁶ Ai ala wisi sya fu betere so whꝑ feapaae Kótóné hosaa muni deóló mo dua betere alaró kꝑlené sukóló tao sere alatamo erópóló yae. Atére so whꝑta, Kótóné ama naale senaale Israel fake ai ape.

¹⁷ Yꝑlo mo kemerótu dere fo i ape. Yesuné ama ala erateremó erale sirirape betꝑ yꝑlo tikimó mulapa, mepaae whꝑné ꝑ eróturaalu, dere kae kae sekeꝑi ala mo sꝑpa taalae.

¹⁸ No nerape-ó, da tꝑteróló kaae tare whꝑ Yesu Kerisoné hamokoróló haꝑe tao sere ala diꝑné kepe bete tuꝑpaae erópóló yae. Mo kée. Téyópóló yae!

Efesus

¹ Èta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, Yesu Kerisoné fo erale fae yóló doteyale whì *apospel* Pol-né dapó. Yálo i dere așeta, diã Efesus be huluamó Talené kae sóró betero betere so whì Yesu Keriso tuamó bitu, ama ala eró tare so whìpaae dapó.

² Dáné Aya Kótóro dā teteróló kaae tare whì Yesu Kerisotamoné hāle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diã tuapaae erópóló yae.

Keriso tuamó betepa Deì Kepe Wisiiné hāle mótu betere ala

³ Dā teteróló kaae tare whì Yesu Kerisoné Alima Kótóné dā hepen bemó naalema tuamó betepa kilitu, ama hepen be tuamó muó mole wisi wisi ala dāné kepe bete tuapaae eró betepapó. Atérapa, Kótóné ama doi betā hale sóró horótu betae.

⁴ Ti noatepae, i haeró yó mole ɔlatamo aleyaai teópatei, dā ama keletómó me dowi alakélé ini, mo kae so whì betepapóló, dā ama so whìpóló sókó sóró Yesu Keriso tuamó betepapó.

⁵ Atéreteita hāle meipó. Dā betaaipatei dapaae yaala sókó furaalu, ama kisi-pane yaaire ala haşókó feni, motóro dokonóturaalu, Yesu Kerisoné yale alanéte, dā Kótóné ama naale senaaletóro aleróló beteraaire ala ama taketitei tukóló munélipakalepó.

⁶ Dā atéro ama yaala sókó fale naale tuamó betepa, ama mo kae ere dē faane hamokoróló tao sere ala dapaae hāle meló betereiteiné, ama doi betā hale sóró horótu betae.

⁷⁻⁸ Dā ā tuamó betepa, Kótóné ama hāle hamokoróló tao sere ala mo ti faaneteiné, dāné yale dowi alamó melaai yale kwia ama tokóló aluróturaalu, ama faakené dā dupuróló betepapó. Ai ala tómó tué tiki fosó fosóre alaró fo bete diriyóló tué dere alatamo mo turó melalepó.

⁹ Atéro, ama eraai kisipa mole ala kinóló moletei, dāné kolóló tué yópóló hākeamó yó melalepó. Ai yó melale alarape mené apaae yae yóló ţeni, mo ama kisipa mole

alatóro naalema Yesu Kerisoné erópóló yalepó.

¹⁰ Ai alarape teó erótu bitutei, ama eraaire ala fea eraté fóló kemerāle furaalu, ama tukóló mulale sukamótóro ó hepen bemó betó mole so whìró i haemó betó mole so whìtamo fea betapaae touróló, betā topo whìnetóro teteróló kaae tapa, ā aomó betepapóló eraalopó. Ai sekéta, ti Yesu Kerisotórotipó.

¹¹ Dā ā tuamó betepa, ama sókó sóró kae betero betereiteita, hāle meipó. Mo taketi fea ala ama mo eraalopó yóló mulaletei motóro dokonóturaalu, dā mo ama naale senaaletóro beteraai tukóló mulalepó.

¹² Atéyaleiteita hāle mei, Yesu Kerisoné dapaae wisi ala eraalopóló, folosóro apaae kisipa tiró betere so whì dā mepaae so whìné kilitu, Kótóné ama kae ere dē wisi-naale erapa kelae, yóló ā dukirópóló erótu betepapó.

¹³ Diã aluyaşsóro tao saaire mo bete mole fo wisi wosetepa, Kótóné diakélé dātamo touróló Yesu Keriso tuamó betepapó. Ti apaae kisipa tiki tiratepa ama so whìpóló, diaaā tikimó mo dirii siri mulóturaalu, ama melaalopóló tukóló mulale Deì Kepe Wisi mo melalepó.

¹⁴ Ai Deì Kepe Wisi melaiteita, take Kótóné dapaae wisi ala mo eraalopóló kisipa muópóló melalepó. Kótóné ama dupuyale so whì mo wisiyóló betaaire tikipaae dapesó faai hāle betepa, kale Deì Kepe Wisi dātamo hāle betótóro tawaalopó. Tépa, so whìné ai ere ala fea kilitu, ita Kótóné mo kae ere dē wisinaale erapóló, ama doi doasi mulaalopó.

Pol-né Talepaae mo kée yóló moma yale ala

¹⁵ Atére betené diã Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné ama kae betero betere so whìpaae yaala sókó furaalu, wisi ala erótu betepapó depa yálo wosalepó.

¹⁶ Atéyale sukamó kaae sóró, Talepaae mo kée yóló, yálo diāmó momaraté wou betere ala kisipa keteréni, miókélé hāle yó tarapó.

¹⁷ Yálo diāmó momarótu betere ala i ape. Dā teteróló kaae tare whì Yesu Kerisoné

alimata, mo kae ere de faane Kótó betera-pó. Atére Kótóné diaaḡ kepe tuḡpaae fosó fosói ala eróo, kinó betere ala haḡkearóo, yópóló momatu betera-pó. Aita haḡe mei, ḡ etei kaae Talepóló diḡné kisipa deté fópóló dapó.

¹⁸⁻¹⁹ Yaḡo momarótu betere ala me i ape. Kótóné ama ere de diaaḡ hosaa tuḡmó daale kelené kolópóló dapó. Take diḡpaae eraalopa ape yóló bope yale ala wisi diaaḡ kelené diriyóló kolóló tuḡ yóo, take ama de tuḡmó betaai dape saalopóló kisipa mutu, kae betero betere so whḡta, Kótóné ama ke bole ḡla wisipóló tuḡ yóo, ḡ ḡpaae tuḡ tiki tiró betere so whḡ tao sóró eraterere mo kae bole fotokḡkélé kisipa yóo, yópóló momarótu betera-pó.

²⁰ Ti ai fotokḡta, Yesu Keriso mo ti sukḡletei Kótóné ama momó kepaaróló betera-le doasi fotokḡ kaae ai ape. ḡ atéro kepaaróló, hepen be ere tikimó ama turu naase demó betera-lepó.

²¹ ḡ betera-le tikita, tetéro-óló kaae tare alakélé, ama tetéro-óló kaae tare tuḡmó me whḡpaae tetéro-óló kaae tawae yóló, sóró betera-terere alakélé, doasi fotokḡ bole alakélé, doasi hae kwia tetéro-óló kaae tare alakélé, mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, doasi doi matere alarape fea Yesu Kerisoné ama doi mole alané tetéro-óló mo ti teraae falapó.

²² Fea ala feata, Kótóné Yesu Kerisoné tetéro-óló kaae tare aḡmó betero-ópóló eróo, ama so whḡró atima tao sóró eraterere alatamo fea amatóro tetéro-óló kaae tanópóló topo whḡ sóró betero-óo yalepó.

²³ Ai so whḡta, mo ama tikitóro daaleiteiné fea ala du betere tuḡpaaekélé, kae kae ere ala tuḡpaaekélé, ama tikimó ere alatóro faayóló suró betera-pó.

2

Dḡ Yesu Kerisotamo kepaaróló betera-le fo

¹ Ti take Kótóné yóló muló betere fo diaaḡ tukóló du betale dowi ala tuḡmó sukóló molepó.

² Take diḡta, i haemó mole kae kae du betere ala sya fóló yóo, tó sḡ tuḡmó te mole tiki tetéro-óló kaae tare kepené dere ala sya

fóo du betalepó. Ai kepeta, miókélé Kótóné fo tikitú betere so whḡ tuḡmó bitu, ama kisipa mole alatóro erópóló du betera-pó.

³ Take ḡakélé fea ai ala du betere so whḡtamo bitu, tó tikiné ekeleyóló dowi ala yó tarepó. Atéturaalu, tó tikiné yaai hekesetere alaró mo hae whḡné mole tuḡtamo maaté sya fu betalepó. Atétu, so whḡ mo whḡné detu dere kaae, ḡakélé atéreteiné Kótó ḡ fopaae butu melaaire kwia senére so whḡ beterepó.

⁴⁻⁵ ḡané yale dowi alané ḡ sukóló mu-patei, Kótó ḡ tuḡmó koléné sukutere ala mo faanuraalu, ama ḡpaae mo doasi yaala sókó faleteiné, Kótóné so whḡ tetéro-óló kaae tare whḡ Kerisotamo ḡakélé kepaaróló betera-lepó. Até yale alata, amatei diḡ haḡe hamokoróló tao salepó.

⁶ ḡ atéro, Yesu Keriso tuḡmó betereiteiné Kótóné ḡ kepaaróturaalu, ḡakélé ḡtamo betamó kepaaróló, Kótóné ama tetéro-óló kaae tare tiki hepen-mó Yesu Keriso sóró betero-óturaalu, ḡakélé ḡtamo betamó betera-lepó.

⁷ Ti aita haḡe mei, ḡ fea Yesu Keriso tuḡmó betereiteiné nalo bitiré faaire alimó Kótóné ḡpaae yaala sókó furaalu, ama haḡe hamokoróló tao salepó. Ai ala tuḡmó mo doasi ke boletei yó maté fu betepa ḡané kolóló kisipa yópóló erapó.

⁸ Ti noatepae, diaaḡ tuḡ tiki tiró betere ala kilituraalu, Kótóné ama haḡe hamokoróló diḡ tao salepó. Ti diḡnétei diḡ tao sere ala ini, Kótóné ama tao sere ala diḡmó haḡe malepó.

⁹ Ti aita, noa betené meipó. Me whḡné ama erale wisi alané yalepóló, bopé fake yaḡsóro yalepó.

¹⁰ ḡ Yesu Keriso tuḡmó betepa, Kótóné ama fosó fosói kisipané ḡ kisi whḡ aleróló betera-lepó. Atére beteta, Kótóné ama yaai kisipa mole ala wisi ḡané erópóló, mo taketitei taleróló munélipakalepó.

Keriso tuḡmó mo betḡ faketéro aleró betera-pó

¹¹ Térapa, take diḡ Juda meire fake deóló betepa, tiki sekaḡ tukóló siriró betera-pó du betere whḡrapené duraalu, ḡta tiki sekaḡ tikipatei, diḡ tikinipóló só deróló erótu betere fo diaaḡ ai i kisipare ape. Ti

tiki sekaę tukóló sirirótu betere alata, mo whiné naasenétei erótu beterapó.

¹² Dią atéró betale sukamó Yesu Kerisotamo betamó bitini, kae betale ala kisipamuae. Israel hae talerapené dią atimatamo toune waqsóro sesétepa, dią wale so whítóro bitu, Kótóné ama so whi tao suraalu, eraalopó ere ala wisi senére so whi bitinipó. Dią atéró bitu, take waaire be demó dapaae i ala wisi mo eraalopóló tuékélé muni yóo, i haemó bituraalu Kótóné da teteróló kaae tarapó tuékélé muni yóo, eretei diaaę kisipamuae.

¹³ Ti taketa, dią mo tika kae betaletei, ama faķené dupuyóló dapesó wóló, Kótó betere felekemó Yesu Kerisotamo betamó beteralepó.

¹⁴ Ti Yesu Keriso ąta, hosaa muni deyóló dua betere bete Tale ereteiné so whi tekeyóló fake tamo betepa, bóe amatei firóló mo betą faketóro beteralepó. Téturaalu, ai fake tamo tuamó ere sataę fisikóló taae faralepó.

¹⁵ Atéró fisikaleteita, ama tikimó erale alané kale tukóló muló betere fokélé, ai fo tuamó mole forapekélé, etéro yae dere forapekélé fea tokóló aluralepó. Ama yaai kisipa mole alata ai tamo fake ą tuamó mo betą whítóro aleróló, bóe mo ti firaai yalepó.

¹⁶ Ai kale betą tiki tuamó fake tamo wusuró betepa, ama filipaa ni tómó erale alané Kótótamo bóe du betaletei, touróló betamó beteróo, kale fake tamo du betale bóekélé kemeróo yalepó.

¹⁷ Atéró ą wóló, dią saletómó betó mole so whiró, felekemó betó mole so whitamopaae bóe dele ala taaróló, dua betae yalepó.

¹⁸ Ti noatepae, da fakeró dią faketamo fea touyóló Yesu Keriso tuamótóro bitu, Alima beterepaae sókó faaire alata, Deį Kepe Wisiné betą fotokęratepa fenérápó.

¹⁹ Ti taketa dią kelepaa kilini, wale so whi betaletei, mió dią Kótóné so whitamó touyóló be taletóro alée fóló, mo ama naale senaale beterapó.

²⁰ Kótóné ama naale senaale betere beta, haę hae tómó tenipó. Ai be diriyóló daalópóló, mo diri eleké biliyóló, ai tómó be tętu dere kaae, *aposel* whiraperó Kótóné

ama fo eratere kóló whirapetamo ti be iru eleké kaae deyóo, Yesu Keriso ąta, mo doasi hulua yapo eleké kaae deyóo, erapó.

²¹ Be tętere ęla ęla fea hulua elekémó beleróló be diriyóló daalatu dere kaae, Talené ama yale alané da fea ą tuamó touróló bitu, ama mo kae tęne momatere be daalópóló tęté hutu beterapó.

²² Atétu dere kaae, diąkélé fea ą tuamó betereiné Kótó ą betaaire be wisi daalópóló tęté hutu beterapó. Atéró tętere bemó Deį Kepe Wisi betereiné Kótó ą beterapó.

3

Pol Juda meire fake tuamó kale fo wisi yó mótu betale ala

¹ Atéreteiné ęta, dią Juda meire fake so whipaae Yesu Kerisoné fo wosópóló, erótu betepa *dipula* sóro beteró betere whi Polné dapó.

² Kótóné ama haę hamokoróló tao sere ala dią feané tuę yópóló, ępaae teteróló kaae tawae depa, kaae tarapó dere fo diąné wosetu yalepó.

³ Kótóné ama dią feapaae mo eraalopó yóló mulale ala take so whi feané kolóló tuęni, kinóló moletei Kótóné ępaae haķearóló yó matepa, diąpaae sawa haķekeróló ai aseýalepó.

⁴ Atéyalepa, yaęlo i dere fo diąné dosąaturaalu, Kótóné ama so whi teteróló kaae tare whi Kerisoné yale ala kinóló mole bete yaęlo tuęre kaae, diąnékélé tuę yaasepóló dapó.

⁵ Ti ai beteta, mió Deį Kepe Wisiné Kótóné ama kae beteró betere *aposel* whiraperó Kótóné ama fo eratere kóló whirapetamopaae yó male kaae, mo take bitiré wale whirapepaae haķearóló yó menipó.

⁶ Ti ai kinóló mole ala i ape. Juda meire fake so whiné kale mió wosetere kisi fo wisi wosóló, Yesu Keriso tuamó betepa, Kótóné ama Israel so whipaae melaalopóló tukóló muló betere ęla, Juda meire fake so whinékéle sóo, dią ai Juda faketamo betą tikitóro daayóló betóo ereteiné, atimapaae eraalopóló muló betere ala diąpaaekélé eratepa sóo yaalo ai ape.

⁷ Kótóné ama bole fotokọ hẹkearóturaalu, ama hamokoróló tao sere ala ẹpaae hẹle melalepó. Atéreteiné mió kale wosetere kisi fo wisi yalo yó melópóló, ẹ ama kutó diratere whị sóró beteralepó.

⁸ Mepaae Kótóné so whị betó mupatei ẹ betá doi muni, mo belei sókótei betepa, Kótóné ama hẹle hamokoróló tao sere ala eróturaalu, ẹpaae i kutó dirae yóló melalepó. Ai melale kutóta, Juda meire fake so whịpaae Yesu Keriso tuámó mole mo doasi ké bole ala wisi turó yó melópóló ẹ sóró beteralepó.

⁹ Tétu, i haeró yó mole ọla ọlatamo kaarale Kótó tuámó, take bitiré wale alimó kilini kinó betere ala bete mió so whị feané tuẹ yópóló, ẹpaae kaae tawae yóló ẹ sóró beteralepó.

¹⁰ Ama yaai kisipa mole alata etérópó. Mió ama fake so whị tuámó erótu betere alané hepen ere tikimó betó mole tẹteróló kaae tare keperó fea ala tẹteróló kaae tanópóló male fotokọtamoné Kótóné ama kae kae ere fosó fosói ala hẹkearatepa tuẹ yópóló erapó.

¹¹ Atéyaleiteita, mo taketi Kótóné ama eraalopóló tukóló munélipakale ala dẹ tẹteróló kaae tare whị Yesu Keriso tuapaae erale alané dokonó beteralepó.

¹² Atéró ẹ tuámó bituraalu, ẹpaae kisipa tiki tiró betereiteiné Kótó beterepaae faaire tu mené sesénipa, halaaíné fó betá yae.

¹³ Térapa, diẹ tao su betere alamó ẹpaae i erótu betere sekei alarape kilituraalu, diẹ fomo yóló haepaae derepaose. Ti noatepae, ama kae ere dẹ wisinaale diẹné mo saaireiteiné ai sekei alarape erótu beteralepó.

Efesus so whímó mamarale fo

¹⁴⁻¹⁵ Aya Kótóné ama ai doasi wisi ala eró betereiteiné ẹ bukutiri tearó bitu, diámó momarótu i betere ape. Ti ó hepen bemó betere naale senaaleró, i haemó betere naale senaaletamó feané Aya ẹ betá beteralepó.

¹⁶ Atére Aya betere felekemó bukutiri tearó bitu, momatu betereitei i ape. Mo kae ere ala wisinaale ẹ tuámó faanuraalu, diẹné kepe bete tuapaae ama Dẹi Kepe

Wisiné fotokọ bulópóló momarótu beteralepó.

¹⁷ Atéreteiteita hẹle meipó. Diẹ ẹpaae tuẹ tiki tiró betepa, Yesu Keriso ẹ diẹné hosaa tuámó beteralepó kisipa mutu dapó. Ẹ atéró betepa, ni feleke haepaae doropóló diriyóló daatu dere kaae, diẹ Kótóné ama yaala sókó fole ala tuámó beteralepó dapó.

¹⁸ Diaró Kótóné wisiróló kae betero betere so whítamo fea ama bulatere fotokóné Kerisoné dapaae doasi yaala sókó fole ala mo turó diriyóló tuẹ yópóló dapó.

¹⁹ Ti ai yaala sókó fole bete turó dẹ mo whiné tuẹnitei diaaọ tuẹnékélé, hosaa tuámókélé mo diriyóló tuẹ duraalu asa yópóló dapó. Até duraalu, Kótó ẹ tuámó faayóló sure kaae, diẹ tuámókélé faayóló surópóló momarótu beteralepó.

²⁰ Ti dẹ tuámó ama erótu betere fotokónétei, dané kisipané eranée dere alaró moma duraalu wosetere alatamo ama sumó eranérapó.

²¹ Ẹ atei kaae whị betereiteiné, dẹ Yesu Keriso tuámó ama fake so whị bitu, ama doi wisinaale mió i alimókélé, take betaire alimókélé, hale sóró horaté fu beteralepó yae. Mo kée! Teyópóló yae!

4

Yesutamó olekeyóló mo betá tikitóro daale ala

¹ Ẹta, Talené ala erótu betereiteiné *dipula* beteratepa bitu, yalo diẹpaae ma fo i dapa wosae. Diaaọ du betale ala taaróló, Talené ẹ beterepaape ape depa wóló, ama so whítóro betera wisi ala betá erótu betae.

² Talené ama tẹteróló kaae tare aomó bitu bopé faketerere ala ini, ama eraai kisipa mole ala erópóló, naaotei yẹ tẹteróló mo dua betae. Téturaalu, naao no netamo naameyóló dua bitu, me hẹsókó fole ala ó me sekei ala eratepa hapale tokó meni, mo dua kaae taté fu betae.

³ Téturaalu, kale Dẹi Kepe Wisiné diẹ Keriso so whị fea mo betá kisipatóro mulóló betero betereitei, diẹné doróló fake tekeyaose. Aténi, hosaa muni deyóló mo dua betere alané diẹ fea dokóló mo betá fakétóro beteralepó yae.

⁴ Diẹpaape eraalopó yale wisi ala saai ape depa yale haịta, mo betá haịtóro mulure

kaae, da fea mo betā tikitóro daayóo, Deḡ Kepe wisikélé betātoró betóo erapó.

⁵ Atéru, da tēteróló kaae tare Tale betātoró betepa, aḡaae tuḡ tiki tiratere alakélé, ama doimó wēi tóputere alakélé, mo betātoró erapó.

⁶ Da tēteróló kaae tare Kótóta, betātoró betepa da fea ama naale senaale beterapó. Atéru, fea ala amatóro tēteróló kaae tawóo, mo take bitiré wale alimókélé, mió i alimókélé, take nalo waaire alimókélé, deté fu betere ala fea a tuamótóro yóo, mepaae ere ala tuamókélé atóro betóo, erapó.

⁷ Atéḡatei, Yesu Kerisoné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama hamokoróló ḡale tao sere ala da feamó dokoróló melalepó.

⁸ Atére betené Kótóné i fo aseyóló muló beterapó.

“A kepaayóló mo ópaae huturaalu, wae sóro ama kutó diratere whḡrape naase tamo dokóló dapesó furaalu, mepaae wisi wisi ḡla ama fake whḡrape ḡliróló melalepó,” erapó.

⁹ Ti a “Ópaae holalepó” dere fo noa betené dérópóló, diḡ ḡoló ḡoló yaḡsóro i dapa wosae. “Ópaae holalepó” dere fota, folosóro a mo haepaae derepelepó.

¹⁰ Atéroró, kepaayóló momó ópaae huturaalu, fea tiki atóro suróló, hepen berapekélé tēteróló, mo ó taoró beterale sekēta me kae mei, kale hae aḡpaae derepele whḡ atórotípó.

¹¹ Atéturaalu, ai sekéné amatóro i kutórape taleróló malepó. Mepaae whḡrape ama fo erḡle fópóló *aposel* doi melóló sóro beteroó, mepaae so whḡ Kótóné ama fo eratere ḡoló whḡ sóro beteroó, mepaae so whḡ ti Kótóné fo wosenire so whḡ yó melópóló sóro beteroó, mepaae ti Kótóné so whḡ tēteróló kaae tare *pasta* whḡ sóro beteroó, mepaae ti kale fo wisi yó matere whḡ sóro beteroó, erapó.

¹² Atéyaleteita, Kótóné ama so whḡné mepaae so whḡpaae eraaire wisi ala etéro yae yóló yó maté fu beterópóló, yalepó. Atétere alané ama so whḡ Kerisoné tikitóro daayóló mo dirii so whḡ beteraté fenérapó.

¹³ Atétu, da fea Talepaae tuḡ tiki tiró betóo, Kótóné naalema etei kaae whḡpóló bete mole fo diriyóló kisipa yóo duraalu, mo

betā fake alée fóló mo dirii so whḡ be-taalopó. Atéroró bitiré furaalu, Keriso a me ala yaḡani mo turó ḡaane whḡ wisinaale biture kaae, ḡakélé até yaalopó.

¹⁴ Atéroró dirire whḡ betereiteimó, keteirapené dere ala kaae da momó kae yaalo meipó. Beséro wēi asyatamoné ni tiki upaae só fu, ipaae só wou dere kaae, u fo wosene i fo wosene yaalomeipó. Ti mepaae whḡrapené dowi ala yaai mole kisipa u tuḡpaae hiró bitu, ḡale tómó so whḡ dilikóló, kae kae yó matere fomó kisipa tiraalo meipó.

¹⁵ Aténi, yaala sókó fóló mo bete mole fotóro duraalu, da tēteróló kaae tare Topo whḡ Yesu Keriso tuamó doaté horóló, ḡané kae kae dere alakélé, fea ama dere alata-motóro sḡyaalopó.

¹⁶ A atéroró betereiteiné, a tuamó bole fo-tokóné whḡné tiki feleke diritamo olekere kaae, da fea mo betā tikitóro daayóló bete-rapó. Atéru, Talené ḡapaae diyae yale kutó dirótu betepa, ti da yaala sókó fole tuamó doa deté faalopó.

Talené ḡené deyóló beteroó betere naale senaale kaae betere ala

¹⁷ Térapa, da fea Tale tuamó bituraalu, yaḡo i dere ma fo sya fóló mo erae. Kótóné fo woseni ḡale betere so whḡ atima wisi ala yaaire kisipa muniru ḡoko betere kaae, diḡkélé ai ala momó kae yaḡse.

¹⁸ Atima hosaa ḡaruraalu, wisi tuḡkélé munireiteiné tikikélé dilikiyóló Kótóné mo ti betere ala tuamó bitini, tika kae bete-rapó.

¹⁹ Atéroró, dowi alané hosaa tóruró betereiteiné, atima dere dowi ala taalaaire kisipa muni, tó tikiné feléyóló yaaire ala betā ḡale yó tarapó. Ai ala tómó mepaae kae kae sonaalei alakélé ḡale yó taté fu beterapó.

²⁰ Téḡatei, diḡ Yesu Keriso kisipa deté waleteita, atimané du betale ala sya fóló yale tikimó inipó.

²¹ Yesu Kerisoné mo bete mole fotóro mené depa diaaḡ wosóo, a tuamó betepa mené diḡpaae yó melóo, yale fo diḡané wosetu yalepó.

²² Take diḡané du betale alamó tuḡ mu-turaalu, atimané diḡpaae yó malepó. Tó

tikiné diã dilikitepa ekeleyóló du betale alané diaaõ kęlaaretei tiki derãakele kuti kaae sokóló taae falae.

²³⁻²⁴ Téturaalu, diaaõ tuę tiki kae muóló, kisi kuti derótu dere kaae, kisi whı derae. Ti ai kisi whıta, Kótó tuãmó mo donoi alaró kae ere de wisinaaletamo fãanure kaae yóló beterópóló, kaaró beterapó.

²⁵ Atérapa, ai du betere kapala alarape mo ti taaróló, diaaõ be whı so whıpaee diã dokõ feané mo alatóró erótu betae. Ti noatepae, hóró naasetamo tikimó botokó wóló, betã tikitóró daalure kaae, dã Keriso so whı fea touróturaalu, mo betã tikitóró beterapó.

²⁶ “Yã fopaae buturaalu, dowi ala yaõse,” Nao me whıtamo atéro butere fopaae hãle bupatei, be de hãle kemeyaõsóró yae.

²⁷ Téturaalu, diaaõ betere ala tuãpaae Satan-né ama tuę mole ala eraõsóró te mu-laõse.

²⁸ Mepaae õlémi nuku betale whırape ai ala mo taaróló, atima naasenétóró kutó kae dióló õla nõpóló yae. Atéro ditere kutómó botokotere õla mepaae yaõã dere so whımó melópóló yae.

²⁹ Diãné dere foné mepaae whı do-raõsóró nao dere fo woseturaalu, a tuãmó mole seke õ yaõãre ala wisiraaire fo betãtóró yae. Diãnétao ai ala depa, ti ai fo wosetere so whıkéle tao senérápó.

³⁰ Take Kótóné diã dupuróló beteró betereita, ópaae dapesó holaalopóló tuę muópóló, me õla seperótu dere kaae, Kótóné diã ama so whıpóló dãle mulóturaalu, ama Deı Kepe Wisi diã tuãmó beteró beterapó. Atérapa, diãné du betere alané Deı Kepe Wisi dekené sukutu seke yaõsóró yae.

³¹ Téni, dei fomaake kisipa mutere alakélé, hapale fopaae buturaalu dere alakélé, mo hãle fopaae butere alakélé, hõle suraalu fo faketerere alakélé, eratere fokélé, mepaae so whıpaee kae kae dei kisipa mutere alakélé, fea taalae.

³² Téturaalu, wisi tuę betã muóló, wisi alatóró eróo, kõlené sukutu u tao su i tao su yóo, du betae. Atéturaalu, diã Yesu Keriso tuãmó betepa, Kótóné diaaõ yale dowi ala kwia kemerótu yale kaae, diãpaae dowi ala eratere whıné kwiakélé hãle kemerae.

5

¹ Dãta, Aya Kótóné ama hosaa turó muóló, yaala sókó fale naale senaale betereiteiné ama dere alatóró dãné suróló enérápó.

² Ti noatepae, felé kęlaa wisi Kótó beterepaae fõpóló simó sukũlaa dalatu dere kaae, Yesu Kerisoné dãpaae yaala furaalu, ama betere bete hãle melóló sukãlepó. Atéreteiné dã yaala sókó fole ala tuãmó bitu, dãné ne nopaaekélé atéro yaala sókó fu betenérápó.

³ Tétu, diã Keriso fake so whı tuãmó nõpu nokole ala ó, mepaae hõko alatamo hosekéróló du betere ala ó me õla wisi dekéro senée yóló, ekele dere ala mo yaõse. Ti noatepae, ai alarapeta, Kótóné ama kae beteró betere so whıné yaaire ala meipó.

⁴ Ai dosãayale alarape mepaae i ape. Nõpu naai kisipa mutu, hãle mulatere alakélé, tuę tekeyóló ini, hãle hõko dere fokélé, so whı tekanóló dõ nalatere fokélé, momókó yaõse. Ti noatepae, aita dãné enénire alapa, Kótópaae mo kée fo betã du betae.

⁵ I fota, mo dapa diriyóló wosae. Nõpu nokole so whıkéle, kae kae dowi ala hosekéro du betere so whıkéle, néli whı betaairaalu wisi wisi õla dekéro senée dere so whıkéle, Yesu Kerisoró Kótótamoné tetéróló kaae tare aõmó mole wisi wisi ala mo saalomeipó. Ai dosãayale alarape yó tare so whıta, Kótó aõmó sukóló bitu, ama doi hale sóró horéni, ai alarape aõmó betó moleteiné, ai õla õlarape ti atimané Kótó aleró beterapó.

⁶ Térapa, mepaae whıné bete muni hãle fo duraalu, diã dilikaõsóró yae. Ti noatepae, atei kaae ala deremó, Kótó a fopaae buturaalu, ama fo tukóló ai ala du betere so whıpaee kwia mótu beterapó.

⁷ Térapa, diãkélé atimané ai du betere ala yaõsóró betãmó touyóló bitu, mepaae dere ala momókó yaõse.

⁸ Ti taketa, diã diliki tuãmó betaletai, taaróló mió Talené ama ere de tuãmó ai beterapa, ai dënë deyóló beteró betere naale senaaletóró betae.

⁹ Ti noatepae, wisi niné du wisi oletu dere kaae, dã de tuãmó betepa, ti ai dënë du olerótu betaalo ai ape. Kae kae wisi ala

eratereteikélé, me ala muni, mo donotóro dere alakélé, kapala fo mei motóro dere fokélé, fea ti deñé dutóro ai ape.

¹⁰ Téturaalu, diñé dere alamó Kótó a hekesse yaaire ala démóló, diaaḡtei kaee kolóló tué yae.

¹¹ Tétu, diliki tuamó betere so whirapené du betere alata, du wisi oletumipa atima beterepaae feni, atimané kikiti hiróló du betere alatei so whi feané kolóló tué yópóló haķearae.

¹² Ti noatepae, Kótóné fo tikitu betere so whi tuamó kikiti hiróló du betere ala mené teraatapa haletóro yaalopó.

¹³ Tétu betepatei, ai hiróló du betere ala fea deñé haķearatepa, so whiné kenlenérapó.

¹⁴ Ti deñéta, fea ɔla fea kolópóló deřótu beterapó. Atére betené i fo dapó.

“Diā noke fire so whirape-ó, diā sukóló moletei kepaayóló betepa, ti Yesu Kerisoné diāpaae deřaalo ai ape,” dua dapó.

¹⁵ Térapa, diā kisipa okokore whi kaee hoķo bitini, kisipa dotoróḡe fóló mole whi biture kaee, mo hotowaró betae.

¹⁶ Mió daṡa, dowi ala du betere alimó i betepa, Kótóné ama wisi ala eraaire te mupa, ti ai be de dokḡ fea eraté fu betae.

¹⁷ Atéturaalu, kisipa tiki okoko yóló hoķo bitini, Talené ama kisipa mole ala beṡa kaee kolóló tué muae.

¹⁸ Topo doyaai kisipa mutu *wain* weṡi mo deķeró naḡse. Atéro topo doturaalu, so whi feané keletómó kae kae sonaalei dowi ala kaaratapó. Atei ala ini, Deṡi Kepe Wisi diā tuamó faanópóló yae.

¹⁹ Atéro bituraalu, Kótóné *buk*-mó aseṡyóló muló betere wole fokélé yóo, mió betere so whi feané tuére wole fokélé yóo, mepaae so whipaae Deṡi Kepe Wisiné yó matere wole fokélé yóo duraalu, u yó mótu i mótu du betae. Atéro, dere wole fo diaaḡ kolónékélé, mo hosaa tuamókélé haṡtamo Talepaae feléi wole fo du betae.

²⁰ Betere dokḡ fea du betere alamó, da teřeróló kaee tare whi Yesu Kerisoné doimó Alima Kótópaae mo kée! du betae.

²¹ Ti Yesu Keriso aṡa, doasi doi mole whi beterapóló wituraalu, diāsisime whi aḡmó bitu dere fo u wosetu i wosetu du betae.

Dokore so whipaae dere ma fo

²² Térapa, whiné dokore sorape-ó, diā da teřeróló kaee tare Tale aḡmó sukóló biture kaee, diaaḡ whi aḡmó betae.

²³ Ti noatepae, Yesu Kerisoné ama fake so whiṡa, ama tikitóro betepa, a topo bituraalu, atima aluyaḡsóro tao su betere whi biture kaee, whi ama soné topo beterapó.

²⁴ Atérapa, Yesu Kerisoné ama fake so whi a aḡmó sukóló biture kaee, whiné dokore sorape diā fea ala duraalu, diaaḡ whi aḡmó bitu depa mo wisirapó.

²⁵ Diā so dokore whirape-ó, Yesu Kerisoné ama fake so whipaae yaala sóko furaalu, ama betere bete mótu yale kaee, diñé sopaae yaala sóko fóló, wisi ala erótu betae.

²⁶ A atéro sukaleteita haḡle mei, ama dokaaire so ama fonéteṡi weṡi tópuróló fokale tikimó me dowi alakélé muni, mo kae so beteralepó.

²⁷ Atétu, ama so me dowi alakélé muni, ama ere deñé kelaalo mo kokḡre so beterópóló du beterapó.

²⁸ Atére kaee, so dokore whirape diñé tiki wisiyóló kaee taru dere kaee, diñé so wisiyóló kaee taruraalu, yaala sóko fu betae. Mepaae whiné somapaae yaala sóko fóló, wisi alatamo erótu betepa, ti amateṡi a yaala sóko fu beterapó.

²⁹ Whi betanékélé ama tiki hořróló bóe dele ala dumi, wotetepa ɔla nóo, me ala yaḡsóro amateṡi hotowayóló kaee tawóo dere ala so whi feané du beterapó. Atétu dere kaee, Yesu Kerisoné fake so whi amatóro mo wisiyóló kaee tarapó.

³⁰ Ti noatepae, daṡa ama tikitóro betereteiné ama wisiyóló kaee tarapó.

³¹ Atére betené i fo aseṡyóló muló beterapó.

“Whiné ama hama alima taaróló sotamo dokotepa, ti atimaamo mo beṡa tikitóro daayóló betaalopó,” erapó.

³² I dere fo beteta tómó muni, mo apaae derepalapó. Tépatēi, yaḡo i dere fo Yesu Kerisoró ama fake so whiṡamo tué muturaalu dapó.

³³ Ti mo dereteṡi, diā so dokore whi fea diaaḡteṡi diñé tiki yaala sóko fu dere kaee, diñé sokélé wisiyóló kaee taru yaala sóko

fóo, sorape diákélé diaaḡ whi aḡmó bitu, wisi ala eróo du betae.

6

Hae ayaró naale senaaletamopaae dere ma fo

¹ Naale senaale-ó, diḡ Talené ere fo sya fóló diaaḡ hae ayané dere fo mo betḡ wosóló erótu betae. Ti aita mo dono ala dapó.

² Diaaḡ hae aya wisi doi mulópóló, diḡné wisi alatóro du betae. Ai tukóló muló betere forape kaae sóro dosḡaté wapa, Talené diḡpaae wisi ala eraalopó ere foró tukóló muló betere fotamo sḡru folosóro mulapó.

³ Diḡné hae aya aḡmó betae yóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa, “Ti diḡ i haemó fḡlo sukamó bitiré fóló, mo wisi alatóro deté fu betaalopó,” erapó.

⁴ Diḡ naale senaale ali-ó, diaaḡ naale senaale atima fopaae buópóló haseḡai ala eraḡse. Aténi, atima Talené fo tuḡmó doayóló naale senaale wisi beterópóló, ama fo etéro eraalopóló, ma fotamo dua yó maté fu betae.

Tḡteróló kaae tare whiraperó wae sóro kutó diratere whirapetamopaae ere fo

⁵ Diḡ wae sóro kutó diratere whirape-ó, diḡ Yesu Kerisoné dere fo wosóló, ḡ aḡmó biture kaae, i haemó diḡ tḡteróló kaae tare whirape kilitu wiyóló aḡmó betae. Atétu, atimané yae dere fo wosóló wisi kisipatamo erótu betae.

⁶ Atétu, diḡ wae sóro kaae tare whirapené diḡ whi wisipóló dukirópóló, atimané keletómó maaté kutó hatepaa yóló dini, atima alupakélé ó betepakélé, betḡ alatóro yae. Ti Yesu Kerisoné wae sóro kutó diratere whi kaae bitu, Kótóné ama kisipa mole ala eróturaalu, diaaḡ hosaa tuḡmó ketekḡ buóló dirótu betae.

⁷ Atéturaalu, ita mo whiné kutópóló tuḡ muni, Talené kutópóló tuḡ mutu, diaaḡ hosaa turóné ketekḡtamo dirótu betae.

⁸ Ti noatepae, wae sóro kutó diratere whi ó ḡle mo betere whi noa kaae wisi ala ó wisi kutó dirélimó, ti alamó Talené dupu melaalopó ere fo diaaḡ wosóló ai kisipare ape.

⁹ Tḡteróló kaae tare whirape diákélé, atimapaee i yae dere ala kaaetóro duraalu, diaaḡ kutó diratere whirapepaae mo wisi ala erae. Atimapaee diḡ i kutó wisiyóló dirénitepa, diḡpaae i kaae seḡei ala eraalopó wiréli fo yaḡse. Atimakélé diákélé, fea tḡteróló kaae tare Tale ó hepen bemó betteretei, diaaḡ ai kisipare ape. Ti ai seḡéta, mepaae so whipaae wisi ala eróo, mepaae so whipaaemo ḡoko ala eróo dere Tale bitini, mo betḡ kaae alatóro eratere Talepó.

Kótóné ḡamó matere boé dele ḡla waseró sepaketamo tawae

¹⁰ Yaḡlo mo kemeróturaalu dere fo i ape. Diḡ Tale tuḡmó bitu, ama bole fotokḡ sóro betae.

¹¹ Satan-né ama yaai kisipa mole dowi ala eraḡsóro seséturaalu, bóe ḡópóló Kótóné matere ḡla ḡla taaréni, mo fea deróló siki siki yóló daayae.

¹² Ti ai bóe dele alata, mo wutiró dikitamó sóro mo so whitamó bóe dae yóló dumipó. ḡané bóe dele alata, i haemó diliki tuḡmó dere ala tḡteróló kaae tare topo keperapetamokélé, atima doasiné i ala yae yóló, sóro beteró betere keperapetamokélé, kae kae fotokḡ bole keperapetamokélé bóe ḡoo, tó sḡ tuḡmó hepen kaae ere tikimó betó mulu, dowi ala eraai doasi fotokḡ butu betere keperapetamokélé, bóe ḡoo du beterapóló dapó.

¹³ Tḡrapa, bóe whiné dowi ala eraaire be ḡe wapa, diḡ daale tiki taaróló botokó feni, bóe whiné yaḡle diḡ tikimó sene waḡsóro sesé yaaire ḡla ḡla fea, Kótóné diḡmó melaleteti deróló betae. Atéru, bóe whi wópóló siki siki yóló, kaae tawóló daayae.

¹⁴ Atéro fotokḡ buóló daalu, mo fo ti to kaae sóo, bóe whiné yaḡle bopémó saḡsóro, bóe wase dakerótu dere kaae, Kótóné ḡa melale donoi ala bopémó dakeróo, Talené ala eraḡle faairaalu, kale kisi fo wisi ḡleke be kaae horóo, mo so whiró Kótótamo bóe firóló, hosaa muni deyóló mo dua betteratere fo wisi ḡané hosaa tuḡmó mulóo epa, diḡ siki siki yóló betenérápó.

¹⁵⁻¹⁶ Ai alarapetamo touróturaalu i alakélé yae. Dowi kepené ḡa siritu betere si dokole yaḡlené ḡa tikimó saḡsóro sesé dere

bóe waseta, tué tiki tiratere alapa, ai ala wase kaae fosókó tawóló daayae.

¹⁷ Kótóné ɗa aluyaqsóro tao sere alata, bóe daai derótua dere topo tao kaae deróo, kale Ɖe Kepe Wisiné fosóratere sepake tawóló daayóo yae. Ai sepaketa, ti Kótóné ama fo wisipó.

¹⁸ Atéruraalu, kale Ɖe Kepe Wisiné ɗiɗa fotokɔratepa, betere dokɔ fea kae kae dere alapaekélé, kae kae wale sekɛi alamókélé, Kótópaae i ala erae yóló momakélé yó tawae. Atei kaae dere moma kutirimó mulóló tué yó taru, ɗiɗa noke keɓe ini, kele diriyóló bituraalu, Kótóné kae beteró betere so whíkélé fea tao sópóló momaraterere ala haɓe yó tawae.

¹⁹ Atétu, kale fo wisi yaɓo yó melaaire sukamó Talené ama fo bete ɛpaae yó melópóló ɛmókélé momarae. Atétepa, ti ɛ halaainé daalu, kale fo wisi yó matereteiné Kótóné ama hiróló mole ala haɓearaalopó.

²⁰ Ai fo wisi yó melópóló sóro beteró betere whitei, atima ɛ *sein* képiné dokóló *dipula* beteró beteropó. Ti aita, ɛpaae dirae yóló melale kutó ereteiné ɛ wikélé ini, halaainé daalu yó melaai dapa, ɛmó momarótu betae.

Kemeróturaalu kɔleó dere fo

²¹ Yaɓo mo hosaa mole no Tikikasta, Talené ala erótu betere whi wisipó. Amata, yaɓo du betere alaró ɛ betere alatamo etérapóló, ɗiɗapaae depa wosóló tué yaasepóló, ɗa ɗiɗa beterepaae ai dotonaterere ape.

²² Ti ɗa dotɛyaai dere beteta, ɗa betere ala ɗiɗané kisiya yóo, ɗiɗa ketekɛ buópóló, ama fotokɔratere fo yóo, yópóló dotonaaai dapó.

²³ Ɖiɗa ai be huluamó betó mole no nerape-ó, ɗa tɛteróló kaae tare whi Yesu Kerisoró Alima Kótótamo tuámó kaayóló wale hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, tué tiki tiratere tuámó kaayóló wale yaala sókó fole alakélé, ɗiɗa feapaae erópóló yae.

²⁴ Ɖa tɛteróló kaae tare whi Yesu Kerisopaae yaala sókó fole ala yó tare so whi feapaae Kótóné haɓe hamokoróló tao sere ala erópóló yae.

Filipai

¹ I dere așeta, Yesuné kutó diratere whi Pol-ró Timotitamóné diã Filipai be huluamó Tale Yesu Kerisoné kae betero betere so whirapepaaekélé, Keriso so whi tetéroló kaae tare whirapepaaekélé, mepaae Keriso fake so whi sekei ala depa taosu betere whirapepaaekélé, dapa wosae.

² Dãné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamo tuãmó kaaróló wou betere hãle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diãpaae erótu betero póló yae.

Mo kée yóló Talepaae momayale fo

³⁻⁴ Yało diã tué yó taruraalu, ę tetéroló kaae tare Kótópaae mo kée yóló moma yó tare dokó ę hekesené sukutu, diã feamó momarótu betero pó.

⁵ Ti noatepae, take ę diã beterepaae sókó wóló Yesuné mió wosetere kisi fo wisi diãtamo fea betãmó titiyóló bitu, yó maté fu betepa diaaę ę tao siré wóló miókélé ai alatóró yó tapa, mo kée yóló hãiné sukutu betero pó.

⁶ Diã tuãpaae ai erótu betere wisi ala kaarale sekéneitei mo ti eraté fóló tuãmó taaréni, Yesu Keriso wale sukamó sókó fóló kemeraalopóló, yało mo diriyóló tuérapó.

⁷ Diã fea yało hosaa tuãmó muluraalu, diaaę du betere ala kolóló ę hekesené sukutu betere alata doni, mo wisirapóló kisipa mutapó. Ti noa betené meipó. Ę *sein* képiné dokóló *dipula* bitukélé ó belapaae mo kuturaalukélé, Kótóné mió wosetere fo wisi hãle fo nisiyóló só deróló aluyaşóró, mo diriyóló tué muópóló momó du momó du yó tapakélé, Kótóné ama hãle hamokoróló tao sere ala diã feané epaaekélé eróo, yałokélé diãpaae eróo, du betere ala hãle yó tarapó. Ti atéro titiyóló bitu du betere ala kilituraalu, ę hekesené sukutapó.

⁸ Yesu Kerisoné yaala sókó fu betere ala ę tuãmó muluraalu, diãtamo betenée yóló hosaamó su betero pó. Até enée yóló mutere kisipa Kótóné kolóló ama mopó enérápó.

⁹ Yało diãmó momatu betere bete i ape. Kótóné ama ere alata, tómó mole nisi yaşóró, ą betemó kaaróló wale ala wisinaale mo turó kisipa duraalu, diaaę yaala sókó fu betere ala mo ti fakeraté fópóló momarótu betero pó.

¹⁰ Diã até deté fu bituraalu, kae kae yaaire alarape mupatei, mo bete mole ala tué yópóló momarótu betero pó. Ai du betere alata, me alatamo hosekéni, mo wisi alamaaté yó taté fóló, Yesu Keriso wale sukamó me alakélé muni, mo donore so whi betero pó yópóló, momarótu betero pó.

¹¹ Yesu Keriso tuãmó kaaróló sókó wale ala wisi nokole ęla ke bulure kaae, diã tuãmó mo donoi ala wisi atéro buóló faapa so whi feané kilitu, Kótóné ama kae ere de wisinaale mulapóló ama doi hale horaalopó.

Pol dipula beterele alané Talené fo yó melaairetei fakeralepó

¹² Térapa norape-ó, epaae erale alané Kótóné mió wosetere fo wisi kejréni, mo ti fakeraté fu betaitei diaaę tué yaasepóló i dapa wosae.

¹³ Ę Yesu Kerisoné fo erótu betere alamó, atimané ę *sein* képiné dokóló *dipula* betaitei, topo whi bitua dere be wisimó betó mole diki tare whiraperó mo whirape featamoné kolóló kisipa yalepó.

¹⁴ Talené ala tuãmó betó mole mepaae norapené ę *sein* képiné dokóló *dipula* beterele ala kolóló, atima wiyóló taaréni, halaainé bituraalu, Kótóné fo eraai doasi ketekę butu betero pó.

¹⁵ Tétu betepatei, mepaae whirapené dei tué muóló alale suraalu, Yesu Kerisoné dere ala i ape yóló yó mótu betóo, mepaaené ti mo wisi tuétóró muóló yó melóo du betereitea, mo dapó.

¹⁶ Ai wisi tué mulu yó mótu betere whirapené kale mió wosetere fo wisi erairaaalu, ę *dipula* betero betero pó yó yó mótu betero pó.

¹⁷ Tétu betepatei, kale dei tué mutere whirapené hosaa tuãmó atima doi sóró horaaire kisipa mulu, Yesu Kerisoné ala eratereré yó mótu betero pó. Ti aita hãle mei, ę *sein* képiné dokóló *dipula* betepa,

ɛpaae sekei ala eraalo nisiyóló, du beterapó.

18 Tépatéi kapala ala depakélé, ó mo dere alakélé ó kae kae ala depakélé, aita me ɔlameipa, mo doasi topo ala betá i ape. Yesu Kerisoné dere ala i ape yóló so whi feapaae yó mótu betere alata, mo doasi bete mulapó. Atétu betere alamó ɛ hainé sukutu betteretei taaréni, mo hale yótóro tawaalopó.

19 Ti noatepae, diané moma yó tare alaró Yesu Kerisoné dotɛyale Deji Kepe wisitamóné tao sóro erótu bettereteimó, ɛpaae erale ala fea deté wóló kemene wouraalu, ti ɛ *dipula* betteretei taaróló, hale fópóló sokaalopóló kisipa mutapó.

20 ɛ betepa ó sukutepakélé Talené ha-laaratepa halenipó. Aténi, take bitiré wou yale kaae, mió yalo tikimó erótu betere ala so whiné kilitu, Yesu Kerisoné doi hale sóro horateretei kelenée kisipa mutu betterapó.

21 Ti noatepae, yalo kisipané ɛ betere beteta, ti Yesu Keriso ɔtórótípó. ɛ sukutepakélé me ɔlameipóló mo kée yaalopó. Mió i haítu betere ala bosenóló mo doa hainé sukutu betaalopóló kisipa mutu, mo kée du betterapó.

22 ɛ etéro hale bitirétamo fu betepa, ti yalo i ditu betere kutó mo du oleraalo ai ape. Ti etei kisipa motei, tu tamo moleteiné mé tɔpaae faaloró ɛ mo diriyóló tuénipó.

23 Atéro mutere kisipané yalo tiki tuámó tekétamo dapó. Tépatéi, yalo kisipané mo doasi alata, ɛ sukóló fóló Yesu Kerisotamo betepa, ti mo wisirapó kisipa mutapó.

24 Ténépatéi, yalo diá yayare ala tao saairaalu, ɛ diátamo betere ala doni, mo wisirapó.

25 ɛ sukuni, diá featamo betámó bitiré faaireteiné diá hainé sukuturaalu, diaaɔ tué tiki tiratere alakélé mo diri deté faalopóló kisipa mutapó.

26 Atéturaalu, ɛ diátamo betámó bettereteiné, ɛ kilitu Yesu Kerisoné yale ala wisimó ɔ dukiróturaalu haíttere ala diá tuámó mo ti faayaalopó.

27 Me noa alakó ɛpaae eratepakélé diaaɔ ai du betere ala taaréni Yesu Kerisoné mió wosetere fo wisi sya fóló eratere whítóro betae. Atépa, diaaɔ ɛ alupa yale ala ó ɛ

diá betterepaae wapakélé keleralemó me ala kae ini, mo betá alatóro epa kelaalopó. Diá fea betá kisipa muóló diriyóló betóo, diá mo betá whi kaaetóro bitu, Talepaae tué tiki tiratere ala etéropóló yó melóo, du betteretei yalo kisipa yaalopó.

28 Atéru, diátamo bóe du betere whirapené diápaae kae kae sekei alarape eratepakélé wiyaalomeipó. Atétere ala atimané kilitu, Kótóné dá mo ti doróo, atima aluyaɔsóro tao sóo, yaairemó dere fareyópupóló atima kisipa yaalopó.

29 Ti noatepae, Kerisoné ala eróturaalu, ɛpaae tué tiki tiratere ala maaté yópóló ini, ama doimó doasi sekei alakélé sópóló melalepó.

30 Ti ɛ Kótóné ala erótu betteremótei, ɛpaae kae kae sekei ala eraletei diaaɔ kelalepó. Miókélé betá kaae sekétóro su betterapó dere fo diaaɔ ai wosetere ape. Diápaae kélé atei alatóro erótu betterapó.

2

Kerisoné ama yale ala suróló enérápóló ere fo

1-2 Diá Yesu Kerisotamo touyóló betámó bettereteiné keteké bulatere ala eróo, ama yaala sókó fole alané dá haí kisipa mulóo, Deji Kepe Wisi dá fea tuámó bettereteiné mo betá alatóro eróo, kolené sukutu naameyóló mo dua betóo epa, ti ɛ mo doa haí yópóló, i ala yaasepóló dapó. Diá fea Talené ala eróturaalu kae kae tué muni, dere alakélé yaala sókó fole alakélé, keteké bole alakélé, mo betá alatóro yaasepóló dapó.

3 Diaaɔ me ala duraalu, ɛtóróti doasi whi betaai dapóló kisipa mutu, u teterótu i teterótu dere ala ó me bete munipatei ɛ betá mo whi wisi betterapóló kisipa muaɔsé. Tényi, naaotei ya teteróló dua bitu, mepaae so whi dukiróló atima aɔmó betterapó kisipa muae.

4 Diaaɔ séle séle dere alamaaté kisipa muóló kaae tani, diané dere ala wisiyóló kaae taru dere kaae, mepaae so whikélé tao sóro atima kisipa mole alakélé wisiyóló kaae tawae.

5 Diaaɔ hosaa tuámó mole kisipata, Yesu Kerisoné kisipa kaaetóro muóló betae.

6-7 Ti ʔata, ama ere ala kae mei mo take betere Kótó bitu, ama ere alakélé Kótótamo betʔa ala eretei, atéro bitirétóró fu betaaitapóló kisipa muni, amatei ʔa belei alée fóló, mo kutó diratere whi sʔu betalepó.

Atéro betepa, mo so whiné ʔa kilitu-raalu, mo whipóló kisipa mualepó. Atéro ama dere ala fea amatei ʔa haepaae deróló beterepó.

8 Atéru, Kótóné fo aqmó sukóló bitiré fóló sukutere alapaae sókó felepó.

ʔa atéro sukuturaalukélé mo whi sukutu dere kaae ini, atimané ʔpaae kisipa tiki mo fomaakei ala eróló, filipaaró betere ni tómó sukʔelepó.

9 Amatei ʔa atéro derale betené, Kótóné ʔa tao sóró fea ala fea ama teteróló kaae tanópóló beteróturaalu, kae kae doasi doirape mupatei, ama doi doasi Tale mulalepó.

10-11 Até yale betené mené Yesuné doi depa, hepen bemó betó mole *ensel*-nékélé i haemó betó mole so whinékéké, i hae aqró betó mole so whinékéké, ama doi woseturaalu, bukutiri tearó bitu, Yesu Keriso ʔata Talepó yaalopó. Téturaalu, Alima Kótóné ama ere ala wisinaale hʔeamó mulaalo ai ape.

Diʔ tuʔmó hʔrené de kaae deyó falópóló yae

12 Térapa, ʔalo mo hosaa mole no nerape-ó, Kótóné ama diʔ tuʔpaae eraai kisipa mole ala wisi ai erótu betere ape. Diʔ ʔtamo betʔamó bitu, diaʔ ʔalo dere fo wosóló eraté wale kaae, mió ʔe alupa diʔsisi bitukélé, Kótópaae wiyóló ʔa aqmó sukóló bitu, diʔ aluyaʔsóró tao sere ala du wisi oleyópóló eraté fu betae.

13 Ti noatepae, Kótóné kisipa mole ala sya furaalu, ama fo wosóló eraaire kisipa wisiró ketekʔtamo amatei diʔ tuʔpaae mo sʔurótu beterapó.

14 Diʔ Talené ala eróturaalu, mené dere ala kilitu hʔoko dapóló eratere foró fonétei u só derótu i só derótu dere alatamo momókó yaʔse.

15-16 Ti aita hʔale mei, me alatamo hosekényi mo wisi ala maaté du betere so whi betepa kilitu, Kótóné naale senaale beterapó yópóló i dere ape. Diʔ atéro

betepa, mió i alimó betó mole so whi wuliné tu kaae kotereteiné atima dere alakélé mo sonaalérapó. Diʔ atei kaae so whi tuʔmó bitu, mo ti betaaire fo wisi so whi feané wosópóló hʔeamó yó mótu betepa, ti diʔ ó samó daae mole hʔore de ru ere kaae, atima tuʔmó de rótu betenérápó. Atépa, ti Yesu Keriso wale sukamó, ʔe bopé fakeyóló halaa yaaire beteta, ti diʔ tuʔmó ʔalo diale kutó hʔale ini, du wisi olerapó yópóló kisipa mutu dapó.

17 Atépatei, diaʔ tué tiki mo ti tiró bitu Kótóné ala eraté fópóló, Talené fo diʔpaae eraté felepó. Atéyale alata, *wain* weí felé kʔlaa Talené kʔlumupaae fópóló sipaae sunée falótu dere kaae, ʔalo betere bete diʔ tao suraalu sukutepa ti me ʔla mei, diʔtamo hʔainé sukóló mo kée yaalo ai ape.

18 Atérapa, diʔkélé ʔe dere kaae hʔainé sukutu mo kée du betenérápó.

Timotiró Epaparataitas-tamo dotonaai yale fo

19 Tépatei, da teteróló kaae tare whi Yesuné kisipanétamo Timoti diʔ beterepaae wópóló epa, ti ʔa hapale wópóló doteyaai kisipa mutapó. Ti ʔata, diaʔ du betere ala kolóló ʔpaae ene wapa wosetu, ʔe hʔainé sukʔai dapó.

20 Ti Timoti ʔata, diʔ mo wisiyóló beterópóló kisipa mutu betere whipó. Ama kisipa kaae mole whi mekókélé ʔtamo imó bitinipó.

21 Ti noatepae, i betó mole so whi feata, Yesu Kerisoné ala eraai kisipa muni, mo atimané yaaitere alamaaté kisipa mutu beterapó.

22 Téretei, Timotiné ama du betere ala diaʔ kʔae kolóló kisiparapó. Ti ʔata, betʔa naale ama alimatamo kutó betʔamó ditu betere kaae, da mo wusuró Talené mió wosetere fo wisi ketekʔe buóló erótu beterapó.

23 Atérené ʔpaae eraaire alapi kolóló, kʔlipaaeta ti ʔa diʔ beterepaae hapale téti doteyaai kisipa mutapó.

24 Téró, ʔkélé Talepaae tué tiki tiróló bitu, diʔ beterepaae mo hapale waai kisipa mutapó.

25 Atéyaaitai, ʔalo no Epaparataitas diʔ beterepaae fesaae wópóló, mo dotonaai

kisipa mutapó. Ti ąta mo whi mei, ąamo betą kutó ditero whi bitu, Talené alamó bóe daai ętamo titi du betere seképó. Ti ąta, ę seke yaosóró, mepaae yaąare alarape tao sene wópóló diaaą ę beterepaae dotęyale whi wisinaale ai ape.

²⁶ Ti ama dią fea kelenée kisipa mupatei, diaaą Epararataitas ą kisiné sukóló mulapó yale fo wosaletiné ama tuę sekeýalepó.

²⁷ Ti aita mopó. ą mo felekemó sukąai yaletei, Kótóné kólené sukuturaalu tao sale alata, ąpaae maaté erénitei, ę dekené sukutere ala dekaaporóló muaosóró Kótóné ękélé kólené sukutu, ą tao sóró kepaaraleteiné mo kée dapó.

²⁸ Atéreteiné, ą mo miótitei dią beterepaae wópóló dotęyaairaaalu, kisipa mutapó. Ti hałe mei, diaaą ą kolóló haıné sukó, ękélé whaalaa du betereitei sawa feléyóló betóo, yaai dapó.

²⁹ ą wapata, dią Talené ala tuąmó haıné sukutu bitu, kóleó yóló ą mo wisiyóló dape sae. Atéturaalu, atei kaae whi doasi doi muópóló hale sóró horae.

³⁰ Ti noatepae, Yesu Kerisoné ala eraai wóputu bituraalu, ą mo felekemó sukąai yalepó. Ti noa betené meipó. Diaaą ę tao senépatei, tao saaire tu meipa, ama ę tao sene wóló, ama betere betemó kisipa muni, sukutepakélé me ąla meipóló ę tao sere ala betą du betalepó.

3

Tó tikiné dere alamó ąané kisipa tirótumipó ere fo

¹ Yało norape-ó, kemeróturaalu dere fo i ape. Tale tuąmó bituraalu, haıné sukutu betae. Take yało aseýale fo kaae momó i dereteita, sekenipó. Me alané dią só deraosóró seséturaalu i dere ape. Ai haąrapené dią tukó naosóró mo hotowayóló kaae tawae.

² Ti atimata, dowi alamaaté hałe yó taruraalu, whinė tikimótei siri eróló, tiki dorótu betere whırapepó.

³ Ti noatepae, take Kótóné ama so whipóló tiki sekaę tukóló sirirótu yale kaae, mió ąakélé ama so whipóló siriró beterepó. ąa atéro betere so whi Kótóné

Dei Kepe Wisiné fotokąratepa, ą aomó sukóló bituraalu, doa Tale-ó yóló hale sóró horótu beterepó. Ti ąta, me ala ó me whi kolóló bopé fake dumitei, ąa tetéróló kaae tare whi Yesu Kerisoné doi hale sóró horóturaalu, ama ere alamó ąa bopé faketu beterepó. Atétu, i haemó ayarapené kae kae mara mole alaró tó tikimó du betere alatamo mupatei, ai alarape mo bete mulapóló ąané tuę tiki tirótumipó.

⁴ ę atei kaae tó tikimó bopé fake yaaire bete doasi mulapó. Mepaae whi dené ama du betere alarape bete mulapóló kisipa tiki tiratepa, ti yało i haemó dere alanéitei atimané du betere ala fea mo teraae felénérápó.

⁵ Ti ęta, hąko deale whi mei, yało haené deóló bitiré wóló, bokó wale be de sókó wapa, ti yało tikimó siriralepó. ęta, be kae whi mei, mo Hibru be fo bole Israel whikó Benjamin fakepó. ęta, ąa Hibru so whinė ayarapené mara mole ala taaréni, mo wisiyóló sya fu beterepó. Atéro bitu, Kótóné yóló muló betere fo dosąayóló bete mo wisiyóló sya fu betaletiné ę betą Farisi whi beterepó.

⁶ Atéturaalu, me kae kisi alané ąané ayarapené du betale ala aluraosóró, mo ketekę buóló Keriso fake so whıtamo bóe dóló susupurótu betalepó. Atéturaalu, Kótóné tukóló muló betere fo yało eraté fu betepa so whinė kilitu, me ala haşókó fele whipó fo ępaae mo inipó.

⁷ Atétu betale whıtei, take yało doi muale alarape taaróló mió Yesu Kerisoné ala sya fóló eróturaalu, ai alarape fea hałe ąla aąralepó.

⁸ Ai alamaaté meitei, ę tetéróló kaae tare whi Tale Yesu Keriso ąta, mo bete mole alané Talepóló, ą tuę yaaitere ala doasi ketekę buóló deté furaalu, mepaae ąla ąla fea bete muni, mo hałe taae fatere ąla kaaené kelerapó. Ti Yesu Keriso ą yało Talepóló sóró beteróturaalu, yało tare ąla ąla fea taaróló, mo ti kisipa keteralepó.

⁹ Kale tukóló muló betere fo sya fóló yało erótu betaletimó, Talené ępaae donoi whipó yópóló kisipa tirótumipó. Téni, Yesu Keriso tuąmó bitu ąpaae tuę tiki tiratere kilitu, Kótóné ępaae donoi whipó eranée yóló doasi kisipa mutapó. Ti ai donoi alata,

Yesu Kerisopaae tué tiki tiratere betené Kótó tuámó wou beterapó.

10 Yalo hosaa tuámó Yesu Keriso mo diriyóló kisipa yaai dapó. Atéru, a sukóló momó kepaayale fotokọ kisipa yóo, ama tikimó sale kae kae sekei ala epaaekélé eratepa sóo, a mo dowi hale sóró sukutu yale kaae, ekélé atéro sukaii tué mutereteiné Talené e mo surópóló kisipa mutapó.

11 Téró, a momó kepaayóló mo ti betere bete su yale kaae, ekélé atéro momó kepaayóló mo ti betaaire bete saalopóló kisipa mutu dapó.

Dale molemó sókó faai sururu yóló fole ala

12 Ti Talené ama epaae eraai tukóló mulale alarape fea mió sóró tani, teórapó. Kótóné yalo du betere alakélé wisirótu betereitei mo ti wisiréni, teópó. Yesu Kerisoné e tuapaae eraaire ala mupa, ama e tawóló dape salepó. Até yaletéiné, ama ai eraaire ala hale muaqsóro e dekeyóló hale bitini, ai ala saairaalu doasi keteke butu beterapó.

13-14 Norape-ó, yalo ai saai du betere alata, mo turó sóró tanipóló kisipa mutapó. Tépatéi, yalo du betere ala beta i ape. Take deté wale alarape kisipa keteróló, tukóló muló betere dalemó sókó faairaalu, keteke tamó folepaaetóro fu beterapó. Aita hale mei, e Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné epaae hepen bemó mole ala wisi saai ape eretei saairaalu, muló betere dalemó sókó faai keteke buóló fu beterapó.

15 Talené ala mo diriyóló tuére so whi da fea, atei kisipatóro muóló betae. Diakó mepaae whiné yalo i du betere fo tuámó me fokó hasókó falapóló kisipa mutepa, ti atére alakélé diaaọ kisipa yópóló, Kótóné hakearaalopó.

16 Atéyaaipa kaae taru, dané kisipa sere dalemótóro erótu betaalopa sae.

17 Norape-ó, mepaae whirapéné yalo du betere ala kolóló sya wou betere kaae, diakélé atétóro yae. Dané yó matere fo wosóló sya fu betere so whiné dere ala kolóló tué muae.

18 Ti noatepae, take yalo diapaae yó maté wou betale fo kaae, miókélé diapaae momó woletamo i dere ape. Mepaae so whiné

dere alané Yesu Keriso dóló olerale nitamo bóe du beterapó.

19 Ti ai whirape atima ai ala deté fóló, mo ti aluyaaire tikipaae sókó faalopó. Atima tetéroló kaae tare kótóta, ti ọla naai ekelere ala ai ape. Atima haleni, mo sonaalei alatei, bete mulapóló bopé faketu beterapó. Atimané kisipa tikikélé haemó mole alapaae mutu beterapó.

20 Tétu betepatei, dané turuku beta hepen ereteiné so whi aluyaqsóro tao saaire Tale Yesu Keriso a hepen be taaróló i haepaae wópóló, da faairaalu keteke buóló kaae tawóló beterapó.

21 Ti ai seké tuámóta, fea ala ama tetéroló kaae tawaaire fotokọ mo turó bulapó. Da i haemó mo whiné daale tiki taaróló, ama mo kae daale dei tiki wisinaale kaae daalópóló eraalopó.

4

1 Yalo hosaa mole no nerape-ó, diapaae yaala sókó fóló mulu yalo dii mo kelené du beterapó. Ti diata, sururu yóló fóló, filosóro fole whiné topo tao suraalu, hajiné sukutu dere kaae, diaaọ du betere ala kolóló e mo hajiné sukutapó. Atéyaaalopa, yalo diapaae ai yale fotóro sya furaalu, Tale tuámó mo diriyóló atérotóro betae.

Alale sere alamó yale ma fo

2 Yalo ne Yuodiaró Sinteketamo-ó, diaamosisitei u tetérotu i tetérotu dere ala taaróló, Tale tuámó mo beta kisipatóro muóló betaeyóló diaamopaae mo dirii ma fo i dere ape.

3 Atimaamota atérapa, sekei ala etamo wusuró beletu betere whi no kamale-ó, yalo yapaae ai so tamo mo wisiyóló tao sae yóló i dere ape. Atimaamota, Klemenkélé, mepaae etamo beta kutó ditere so whikélé, da fea Talené mió wosetere fo wisi eraairaalu, betámó bóe belerale fu dere kaae yale so tamopó. Ai so whiné doita, mo ti betó tare buk-mó aserapó.

4 Betere dokọ fea dii Tale tuámó bituraalu, hajiné sukutu betae. Momó dapa wosae, hajiné sukutere ala hale yó tawae.

5 Tale felekemó ai betepa, so whi feapaae diaaọ mo dua naameyóló du betere ala erótu betae.

⁶ Diā mepaae ɔla ó alarape netéro yaaloé? yóló whaalia du betaqse. Téni, diaaɔ ɔɔyatu betere ala fea Kótóné erópóló, ɔpaae yó móturaalu mo kée yóló, moma dere ala beta yó tawae.

⁷ Atétere betené diā Yesu Keriso tuámó betepa, me alané diaaɔ hosaaró tué tikitamo doraqsóro Kótóné hosaa muni deyóló dua betere alanétei, diā tipi yóló kaae tawaalopó. Ai hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale mo doasi sikipaae horeteiné fea so whiné tué yaaire mo sunipó.

⁸ Norape-ó, mo kemerótu i dere fo wosae. Mo ala dereteikélé, wisi kisipa maaté mole so whiné dere alakélé, mo donoi alakélé, me alatamo hoseké inire alakélé, kelaalo mo kokoi alakélé, so whiné kolóló dukiraaire alakélé, ai dosayale alarape taleralemó, naao yaai dere alatamo beta kaae epa, ti kelaalo mo kokoreteiné dukiraaire alapóló kisipa mutepa, ai ala erótu betae.

⁹ ɔalo diāpaae yó matepa wosale fo ó asemó yale fo ó ɔalo hāle ekei depa wosaletei, ó ɔalo mo du betere ala kelené kelaletiekélé fea sya fóló erótu betae. Até depa, ti hosaa muni deóló mo dua betere ala matere Kótó diātamo betaalo ai ape.

Hāle tao sóro matere alamó mo kée dere fo

¹⁰ Take diaaɔ ɔ ɔleturaalu, tao sere ala deté waleteti sawa taaróló bitiré wóló, momó tao sereteiné mo kée yóló ɔ Tale tuámó bitu, hāiné sukutapó. Ti ita mo dapó. Take diaaɔ ɔ tao suātei, tao saaire tu me munipa tao sinipó.

¹¹ I dere fota, ɔ me ɔla ɔɔyatepa dumitei, mepaae kae kae sekei alarape wapakélé me ɔla meipóló, hepée taae faróló bitiré wou betaletiné mió ɔ kisipa sóro asarapóló dapó.

¹² Atéro ɔla ɔla sumó mupa betere alakélé ɔalo kisipa yóo, ɔɔyare tuámó betere alakélé, kisipa yóo erapó. ɔla sumó nukulé fóo, munipa hāle bitiré fóo, kae kae felei ala ó sekei ala wapakélé, faleyóló betaaire kisipa saletiné mo sumó hāle betenérápó.

¹³ Ti ɔ fotokɔ mótu betere seké tuámó bituraalu, ai dosayale alarape fea ɔalo mo sumó enérápó.

¹⁴ Tépatei, ɔpaae wou betale sekei alarape diaaɔ kolóló hosaamó suraalu, dā feané tikimó eratapóló kisipa muóló ɔ tao su betale alata, mo wisirapó.

¹⁵ Ti ai alamaaté mei, ɔ Masedonia hae kwia taaróló diā Filipai bemó betó mole so whi beterepaae wua yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó. Atéyale sukamó, mepaae be hulua Keriso fake so whiné ɔ tao sóro u mótu i mótu dere ala ini, diāné maaté ɔ tao su betale ala diaaɔ ai kisipare ape.

¹⁶ Ti noatepae, ɔ Tesalonaika bemó betepa ɔɔyā du betale ɔla ɔla diaaɔ ɔ tao sóro dotonótua yó tarepó.

¹⁷ Ti i dere fota, diāné emó me ɔlakó melópóló dumitei, diaaɔ take saaire dupumó kisipa mutu dapó.

¹⁸ Diaaɔ Epparataitas-paae emó melale fae yale ɔla ɔla fea ɔalo sumó saletiné mió mo dekéro mulapó. Aita emó maleteti, Talepaae hāle móturaalu simó bilitepa felé kēlaa hotere kaae depa, Kótó ɔ felé kisipa mutu beterapó.

¹⁹ Yesu Keriso tuámó Kótóné ama kae ere de wisinaale fāane wisi wisi ɔla mo turó mulapó. Atére wisi ɔla ɔ tetéroló kaae tare Kótóné diā ɔɔyaretei fea mo sumó melaalopó.

²⁰ Dāné Aya Kótó āta, ama kae ere de wisinaale tuámó betereteiné ama doi doasi mulatere ala kemekélé ini, mo ti muó tanópóló yae. Mo kée.

Mo kemeróturaalu kōleó yale fo

²¹ Yesu Keriso tuámó kae betéro betere so whipaae kōleó yae. ɔtamo betámó betó mole Keriso ne norapénékélé diāpaae kōleó dapó.

²² Kótóné ala erópóló ama kae betéro betere so whiné diāpaae kōleó deretei, so whi fea tetéroló kaae tare doasi topo whi Sisané bemó betere so whinéta, mo doa kōleó dapó.

²³ Térapa, Tale Yesu Kerisoné hāle hamokoróló tao sere ala diāné kepe bete tuāpaae erópóló yae. Mo kée.

Kolosi

1-2 E Pol-ta, Yesu Kerisoné ala eraḷe fópóló, Kótóné ama tuénétei, *aposel* whi sóró beteralepó. I dere aṣeta, ḍané no Timoti ḍamo wusuró bitu, ḍiḷ Kolosi bemó betó mole no nerapepaae ḍapó. ḍiḷ Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné ama so whipóló kae betero betereiteiné diaaḷ ama ala ḷale eró tarapó. ḍané Aya Kótóné hamokoróló ḷale tao sere alaró hosaa muni deyóló mo ḍua betere alatamo ḍiḷpaae erópóló yae.

Talepaae mo kée yóló moma yaleteti

3 ḍa ṭeteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótópaae momaturaalu, ḍiḷ keteréni kisipa ḷale yó taru, Kótópaae mo kée du beteraḷpó.

4 Ti noatepaae, ḍiḷ Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné kae betero betere so whipaae yaala sókó fu beteraḷpó dere fo ḍané wosalepó.

5 Diaaḷ tué tiki tiratere alaró yaala sókó fole alatamo ḷale dumitei, take nalopaae eraaire wisi ala hepen bemó mulapóló kisipa mutu du beteraḷpó. Ti ai eraalopó dere alata, mené ḍiḷpaae bete mole fo i ape yóló yó male fo wisi wosale betené kisipa yalepó.

6 Take mené kale fo wisi ḍiḷpaae yó matepa wosaleiteiné, Kótóné bete mole mo fo tuámó bole ama ḷale hamokoróló tao sere ala mo turó diaaḷ kisipa yalepó. Atéyale sukamó kaae sóró, ai fo ḍiḷ tuámó fakeraté fóló du wisi oleté walepó. Atére kaae i hae kwia feamó betó mole so whi tuámókélé ai fo wisi du oleyóló fakerótu beteraḷpó.

7 Ai fo wisita, Epapas-né ḍiḷpaae yó matepa wosalepó. Ai seké ḷta, ḍa betḷ kutó diratere hosaa mole no bitu, ḍané ḍiḷ tao saalopó yale kaae, Kerisoné ala wisiyóló eró taru, ama ḍiḷ taosu beteraḷpó.

8 Téru, kale ḍeḷ Kepe Wisiné ḍiḷ tuḷpaae eratere yaala sókó fole ala ḍiḷnémo mepaae so whipaae erótu beteraḷpó fo ḍapaae ene walepó.

9 Atére betené, diaaḷ du betere ala ḍané wosale be ḍemó kaae saletei, miókélé ḍiḷmó moma dere ala ḷale eró tarapó. Kótóné ḍeḷ Kepe Wisiné diaaḷ kepe bete tuḷpaae mo bete mole fo diriyóló kisipa dere alaró ama kisipa mole ala eraaire fosó fosói kisipatamo ḍiḷ tuḷpaae mo ti sūrópóló, momarótu beteraḷpó.

10 Ti ḍané momatu betere alata, ḍiḷ Talené ama so whi sūrótó beteroḷpóló du beteraḷpó. ḍiḷ ateḷ so whi bitu, diaaḷ du betere alakélé fea ama kisipa feléyaaire ala eraalopó. Tétu, kae kae wisi ala deremó du wisi oleyóo, Tale ḷ etei kaae Kótópóló kisipa deté fóo yaalopó.

11 ḍiḷ Talené ala eraai ḷóni, ḷale eraté fóló wisi kisipatamo ḍua kaae taté fópóló, Talené ama kae ere ala tuámó bole fotokóné ḍiḷ sūrhaalopó.

12 ḍiḷ Ayané ṭeteróló kaae tare aḷmó mole ḍe wisinaale tuámó, Kótóné kae betero betere so whimó ama muló betere ḷla wisi ḍiḷkélé atimatamo betámó bitu sópóló, Ayané ḍiḷ sūratelya ḷaitamo ḷpaae mo kée yaalopó.

13 Dowi kisipatamo ḷoko ṭeteróló kaae tare diliki tuámó ḍa betepa, Kótóné tao sóró ama hosaa mole naalené ṭeteróló kaae tare aḷmó beteroḷpóló ḍape salepó.

14 ḍa ḷ tuámó atéro betereiteiné dowi alané ḍa dokóló mupa, ama dupuróló ḷale fópóló eralepó. Atétu, ḍané dowi alamó saai yale kwia fea ama ḷale kemeró beteraḷpó.

Yesu Kerisoné ama ere alané mepaae whi ó ere ala fea bosené falapó

15 Yesu Kerisota, mo whiné kelené kilinire Kótóné ḷ ere ala kolópóló ḷakearó betere asotóro beteraḷpó. Téru, ḷla ḷla fea aleyaaipatei, ḷ mo taketi ḷale bitu, fea ala ama ṭeteróló ḷ topo whi beteraḷpó.

16 I haemókélé, ó hepen bemókélé yó mole ḷla ḷla mo fea Kótóné Yesu Keriso tuámótóro kaarélipakalepó. ḍané kelené kelere ḷla ḷlakélé, kelenire ḷla ḷlakélé, ṭeteróló kaae tare doasi topo keperapekélé, atimané ṭeteróló kaae tare alarapekélé, atima aḷmó bitu, mepaae ala ṭeteróló kaae tare keperapekélé mepaae kutó ṭeteróló

kaae tare whirapekélé fea amatóro alipakalepó. Aleyóló muló betere ɔla ɔla fea Kótóné ɔpaae aleyae yóló ama naase tuamó mulatepa alipakalepó. Ti ai ɔla ɔla fea aleyóló muló betereitea, Yesu Kerisoné ama kisipa mole alatóro erópóló erapó.

¹⁷ Fea ɔla fea aleyaaipatei, ɔ mo taketi hɔle bitipakalepó. Aleyóló muló betere ɔlakélé, betó mole ɔlakélé fea ɔ tuamó yó moletei, atima dokɔ feané yaai dere ala du beterapó.

¹⁸ Yesu Keriso ɔ topo bitu, dɔ Keriso fake so whi ama tikitóro betepa, ama teteróló kaae tarapó. Ti folosóro ɔ sukóló momó kepaareteiné dɔkélé ɔ yale kaaetóro yaalo ai ape. Atéreteiné mió ɔ fea ala fea teteróló folosóro fale topo whi beterapó.

¹⁹ Ti noatepae, Kótóné ama ere ala mo turó ɔ tuamó ɔanópóló wisi kisipatamo eralepó.

²⁰ Atéturaalu, Kótóné Yesu Keriso tuamó erale alané hepen bemókélé ó i haemókélé fea alatamo touyóló betámó wisiyóló beterópóló, ama naalema filipaa ni tómó sókó fararale sameané bóe firalepó.

²¹ Take diɔ Kótótamo betámó bitini kae bitu, diaaɔ du betale dowi alané tué tuamóte i Kótótamo bóe du betalepó.

²² Tépatei, mió Keriso ɔ mo whi tiki daayóló sukɔleteiné bóe firóló diɔ Kótótamo betámó beteralepó. Ti aita, Kótóné keletómó me alakélé muni, mo kae so whi betóo, hɔsókó felepóló só deraaire bete munire so whi betóo, yópóló yalepó.

²³ Ti Take diaaɔ woseté wou betale fo wisipaae kisipa tiró betereitei taaréni, miókélé ai fo tuamó diriyóló bitu, nalopaae mo wisi ala kelaalopóló hɔtamó kaae taté bu betepa, ti Talené keletómó ama kae betéro betere so whi ai ape. Ai fo wisita, mepaaené diɔpaae yó matepa wosóo, Kótóné i hae kwia dokómó betéro betere so whi feapaae yó maté kweyóo, ɛ Pol-kélé ai fo yó melópóló kutó diratere whi sóro betéro yalepó.

Pol ɔ so whi tao saaire kutó dirótu betale ala

²⁴ Yesu Kerisoné so whita ama tikitóro betepa, atima tao saairaalu, ama tikimó

doasi seke salepó. Ama tikimó ai sale sekei ala kwia daaletei, mo ti kemeraairaalu, mió ɔlokélé diɔpaae kale fo wisi yó mótu betereiné, mepaae whirapené ɔpaae sekei ala eraleteimó mo kée du beterapó.

²⁵ ɛta, Kótóné ama so whi tao sóro kutó diratere whi bitu, ama bete mole fo mo turó diɔpaae yó melópóló, Talené ɛ sóro beteralepó.

²⁶ Ai fota, mo taketi bitiré wale so whiné kelaɔsóro kinóló moletei, mió Kótóné kae betéro betere so whiné kolópóló hɔkearó beterapó.

²⁷ Juda meire fake so whi tuamó kae betéro betere so whipaae ai kinóló mole ala, dɔ ɔanu ke wisi bulapóló tué yópóló Kótóné ama kisipanéte i hɔkearalepó. Ai ke bole wisi ɔlata, diɔ tuamó betere whi Yesu Keriso ai ape. Ai seke diɔ tuamó betereiteiné, take nalopaae wisi dɔ tuamó betaalopóló hɔtamó beterapó.

²⁸ Diɔ fea Yesu Keriso tuamó me ala hɔsókó feni, mo donore so whi betepa, Kótóné keletómó yó melaai kisipa mutu, Yesu ɔ ete i kaae whipóló dɔné yó mótu beterapó. Tétu, diaaɔ du betere hɔko ala taaróló wisi tuɔpaae fae yóló ma fo yóo, Kótóné matere fosó fosói kisipatamo ama bete mole fo etérópóló yó melóo, du beterapó.

²⁹ Ai ala yaalopóló kisipa mutu, Yesu Kerisoné ama kutó ketekɔtamó depe tukówei ala i du betere ape.

2

¹ Diɔ Kolosi bemó betó mole Keriso so whikélé, Laodisia bemó betó mole so whikélé, ɔlo kelepa kilinire no nerapekélé, Talené tao sópóló kisipa mutu, ɛ depe tukówei ala du betereitei diaaɔ kisipa yaasepóló i dere ape.

²⁻³ ɔlo yaai kisipa mutere ala i ape. Atima haepaae derepéni, yaala sókó fole alané atima fea dokóló, mo betɔ tuétóro mulu, ketekɔ buóló beterópóló dapó. Aita hɔle mei, mo bete mole fo sóro taru, Kótóné ama hiró betere ala wisi mo turó tué yópóló du beterapó. Ai hiró betere ala hɔkearale whita, me kae mei, Keriso ɔtórótípó. Kótóné fosó fosói kisiparó bete mole ala wisitamó ɔ tuamó kinóló mulapó.

⁴Yalo diapaae i dere fota, mepaae whinė diā dilikituraalu, kisipa tiki tiranére fo depa mo nisiyóló sya faqsóró dapó.

⁵Ti noatepae, ęta diātamo betámó bitini, tika kae bitutei diā kisipa keteréni, yalo hosaa tuámó tuę hāle yó tarapó. Yesu Kerisopaae diaaę tuę tiki mo ti diriyóló tiratere alakélé, mepaae du betere alakélé hōko ini, donotóró du beterapó dere fo yalo woseturaalu, mo kée yóló ę hainé sukutu beterapó.

Dąta mo hae whinė dere ala sya fumi, Yesu Kerisotamo betámó beterapó

⁶Take diaaę Yesu Keriso diā tęteróló kaae tare Tale beterótu yale kaae, mió ama fo wosóló ą tuámó bitu, ama erae dere alatóró sya fóló erótu betae.

⁷Atétepa, ti diaaę betere bete mo turó Yesu Keriso tuapaae muló betteretei ni feleke haepaae durupu dere kaae yaalopó. Diā ą tuámó atéró bitu, take mepaae whirapené diapaae yó melale mo fo bete tuę yó taru, ąpaae tuę tiki tiratere ala mo ti faketé fóló, mo dirii whi betenérápó. Talené diapaae ai erale alarapemó kisipa mutu, mo kée dere fo dekéró yó tawae.

⁸I haemó doasi kisipa mole whirapené mepaae bete munire fotei, bete mole fo aoróló diā dilikóló mo fo wisi taaróló, kapala fo du betere tuámó atimatamo betteraai wae saqsóró hotowaró kaae tawae. Ti atei kaae fota, Yesu Keriso tuámó kaayóló dumitei, mo whiné tuęre alaró i haemó tęteróló kaae tare fotokę bole kepetamoné kaarótu beterapó.

⁹Ti noatepae, Yesu Keriso ą mo whi tikitóró daalutei, mo Kótótóró bettereteiné, Kótóné ere ala ą tuámó mo sųró beterapó.

¹⁰Atépa, diąkélé Yesu Keriso tuámó bettereteiné mepaae ala yąyani, ama ere ala diā tuámó faanóló mo sųró beterapó. Atéru, ó sųró i haetamo tuámó betere mepaae tęteróló kaae tare keperaperó doasi doi mole keperapetamokélé, fea ama tęteróló kaae taru, ą topo whi beterapó.

¹¹Mo take bitiré wale Juda fake whiné mo tiki sekaę tukóló sirirótu yale kaae, diā Yesu Keriso tuapaae bię wale sukamó ama so whipóló siriró beterapó. Ti ai siritu, mo whiné naasené eréni, Keriso ą filipaa

ni tómó sukąleteiné ąané tó tikimó bole ekęlere ala tukóló taae faralepó.

¹²Diā węi tópualeteita, Yesu Kerisotamo betámó douralepó. Yesu Keriso ą mo ti sukąletei momó kepaaróló betterale Kótópaae diąné tuę tiki tiró bettereteiné, diąkélé kisi betere bete sųpóló ątamó betámó kepaaróló betteró betterapó.

¹³Diąné tó tikiné ekęlere ala tukóló taae falaai hāle muó, take dowi ala du betó, yale betené diā sukóló molepó. Tépa, Kótóné diąkélé Yesu Kerisotamo betámó kepaaróló betteróturaalu, ąané dowi alamó saai yale kwia mo fea ama tokóló aluralepó.

¹⁴Ąané yale dowi alamó ąá só deraai dapóló kwia betapaaeróló muté huturaalu deąle dukę Kótóné Yesu Keriso filipaa ni tómó oleróturaalu mo ti doróló aluralepó.

¹⁵Atéyaletéiné kale tęteróló kaae tare keperaperó doasi doi mole topo keperapetamoné tare bóe dele ęla ęla Kótóné fasó salepó. Atéró Yesu Keriso filipaa ni tómó sukuturaalu so whi feané keletómó atima só deróló mo doasi haleralepó.

¹⁶Atérapa, mepaae whiné diā só deraaairaaalu, nokole ęla ó węi ó tukóló mole be deę ó kisi wélie sókó wapa ęla deteremó ó kutó diyaqsóró tukóló muló betere be deękélé, wisiyóló sya fumipóló só deratere fo momókó wosaęse.

¹⁷Ti ai dosąayale alarapeta mo ala mei, Kótóné ąpaae eraaire wisi alané aso maaté erélipakalepó. Mo bete mole ęlata, ti Yesu Kerisopó.

¹⁸Mepaae so whi tuámó bopé faketera ala bulutei, naameyóló dua betere aę yóo, *ensel*-rape aęmó bitu, atima doi sóró horóo, du beterapó. Térapa, diā Talené muló betere ęla wisi saasepóló, atei ala ekęle yóló du betere so whi momókó sya faęse. Atei kaae so whi atima i doasi ala kelalepóló, fęlo sųyóló deté fu beterapó. Atima tuękélé Deęi Kepe Wisiné meni, hōko bete munire kae kae dowi kisipa maaté faaturaalu, bopé faketu beterapó.

¹⁹Yesu Keriso ąta, tikiné topo betepatei, atima atétu betere alané ątamó betámó olekenipó. Dąta ama tiki bitu, ai topómó bole fotokęné tiki turó diriyóló daalópóló

olekeratere feleke diriró betera. Atépa, ai tiki doatere alata Kótóné amatei erótu betera.

20-21 Diã i haemó mara mole alarape teteróló kaae tare keperapené dere fo sya fóló du betaleteti, Yesu Kerisotamo betamó sukale alané mo ti kemeró betera. Tereiteiné mió diã ai ala tuamó betepakó, “I òla naose! ó I òla tawaose! ó i òla olaa yaose!” yóló ere fo aomó bitu, sya fóló eraaló? Mo meipó.

22 Ti noatepae, mo whiné tuénétei i ala yaose ó i òla naose yóló yó mótu betere fota, bete muni mo aluyaalopó.

23 Atei kaae ala du betere so whi atima kisipa mole ala sya fóló, Tale aomó etéró betaalopóló yó melóo, bopé fake du bitutei naameyóló dua betere ayoó, atima tikimó felé dere ala ini, mo hapólui ala maaté yoó, du betera. Atére alata, fosó fosó ere fo aopatei, ða hae whiné dowi ala yaai ekelere ala sesé yaaire fotokó mo bunipó.

3

Kerisotamo kepaayóló betereiteiné tu wisi sya fae ere fo

1 Diãta, Yesu Kerisotamo betamó kepaayóló betera, diaaò hosaa mo turó ó hepen be tuamó mole alapaetóro muló bitu, kisipa yó tawae. Ti aimóta, Yesu Keriso a Kótóné turu naase eró betere fakeró betera.

2 I haemó mole alapaee kisipa muni, ó hepen bemó mole alapaee maaté kisipa mutu betae.

3 Ti noatepae, Yesu Keriso sukale sukamó ðakélé atamo sukóló, mió diaaò betere bete Yesu Kerisotamo Kótó betere tuamó kinóló mulapó.

4 Diã betere bete Yesu Keriso ama ere ðe wisinaaletamo sókó wale sukamó, ðakélé ai ðe tuamó betepa so whi feané kelaalo ai ape.

5 Térapa, ða so whiné tó tikiné i haemó mole alarape yaai ekelere ala mo ti dóló alurae. Aita, so nópu nokole alakélé, sonaalei dowi alatamo hosekétete alakélé, me òla senée yóló au nokole alakélé, dowi kisipa mutere alakélé momókó yaose. I haemó mole wisi wisi òla senée yóló

ekelere alata, kapala kótópaae moma dere aorapó.

6 So whiné ai alatamo hale du betepa, ti Kótóné fopaae buturaalu dowi kwia melaalopó.

7 Take diã mo hae whi doi muóló betale sukamóta, ai dosayale alarape sya fóló du betalepó.

8 Téyaletei mióta, ai du betale dowi alarape derakele kuti sokóló taae fótu dere kaae, mo ti taae falae. Ai alarape i ape. Fopaae butere alakélé, fopaae buturaalu me whipaae eratere dowi alakélé, dei kisipa mutu me whipaae eratere sekei alakélé, me whi eróló doi doratere alakélé, dowi teka fokélé, mo taalae.

9-10 Téturaalu, diã take daayóló betale tikiró yale alatamo sókóló taae faróló, mo bete mole fo tué siré furaalu, kisi whi aleraté fu betera. Ai kisi whi kaarale sekéné asotóro betera, ðiasisi kapala fo yaose.

11 ða mió i betere kisi ala tuamó mepaae whi Juda fake betepa ó Juda meire fake betepakélé, me òla meipó. Mepaae whi tiki sekae tukóló siriró betepa ó siriró bitinipakélé, me òla meipó. Krik be fo buni, kae hae kwiamó wale whi ó me òla kisipani, mo belei sókó deyóló betere whikélé, kutó dirópóló wae sóro betero betere whikélé, ó wae sini mo hale betere whikélé, me òla meipó. Mo doasi bete mole alata me kae mei, ða fea tuamó betere whi Yesu Keriso atóro ai ape.

12 Atépa, Kótóné diã yaala sókó furaalu, mo kae so whi beteropóló sókó su erapó. Térapa, mepaae so whipaae yaala sókó fu kolené sukutere alakélé, mo wisi ala maaté eratereteikélé, deróló mo dua betere alakélé, ama enere ala taaróló, naame yóló mo dua betere alakélé, fopaae butere ala hapale ini, sekei ala hale beleyóló kaae taté fu betereiteikélé, ai dosayale alarape feata, kuti derótu dere kaae yóló betae.

13 Mepaae whi hasókó fóló dere alamó sekei kisipa muóló, foné hapale só deratere ala ini, me òla meipóló kisipa keteróló, sektei beleté fu betae. Ti noatepae, Talené diaaò dowi ala fea me òla meipóló kemerótu yale kaae, mepaae whiné ðiappaee me kwia muló betepa, me òla meipóló hale

kemerae.

¹⁴ Ai alarape fea teteró betere doasi bete mole ala i ape. Kutiné tiki turó husirótu dere kaae, ne nopaae kolené sukóló yaala sókó fole ala betá hale yó tawae. Ti ai yaala sókó fole alanéta, kale dosaté wale wisi alarape fea touróló dokorapó. Atére alané dá fea wisi kisipa muóló beterópóló, mo ti suró beterapó.

¹⁵ Atéru, Yesu Kerisoné mótu betere hosaa muni deyóló mo dua betere alané diaaḡ hosaa tuámó mole kae kae ala fea taleyóló teteróló kaae tanópóló yae. Ti noatepae, Talené diá fea á beterepaae ape yóló, mo betá tikitóro daaróló beteró beterapó. Atére alata, diaaḡ mole kisipakélé mo betatóro muóló beterópóló erapó. Térapa, diaaḡ hosaa tuámó Talepaae mo kée dere ala suka fea hale yó tawae.

¹⁶ So whi bemó suka fea bitu dere kaae, Yesu Kerisoné ama fo diaaḡ hosaa tuámó mo ti muóló surópóló yae. Atéru, Talené ala eraairaalu, mo wisi kisipatóro muóló, u yó mótu i yó mótu dere alakélé, tḡ wisi sya foletéi ḡsókó fóló dée naaitere tḡpaae faḡsóró, ma fo u du i du dere alakélé hale yó tawae. Tétu, Kótópaae wole fo duraalu, ama buk-mó aseýóló muló betere wole fokélé yóo, mió i alimó du betere wole fokélé yóo, mepaae so whipaae Deḡ Kepe Wisiné yó matere wole fokélé yóo duraalu, ḡjtamo diaaḡ hosaa turóné Kótópaae mo kée du betae.

¹⁷ Atétu, diaaḡ mepaae dere ala ó dere fokélé fea dá teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné doi doasi mulóturaalu, ai sekéné ama doimó Aya Kótópaae mo kée du betae.

Keriso so whi atima naale senaaletamo wisiyóló betae yóló dere ma fo

¹⁸ Diá whiné dokore sorape-ó, diaaḡ dere ala mo Talené so whiné dere ala kaaetóro yaasepóló, diaaḡ whirapené dere fo wosóló aḡmó betae.

¹⁹ Diá so dokore whirape-ó, diaaḡ sorapepaae hapólui ala ó deteraai fo ini, yaala sókó fole alatóro yó tawae.

²⁰ Diá naale senaale-ó, diaaḡ hae ayané dere fo wosóló aḡmó betae. Atétere ala Talené kilituraalu, á ḡkesetu beterapó.

²¹ Naale senaale alimarape-ó, diaaḡ naale senaale atima fomaake kisipa muaḡsóró haseḡai ala eraḡe.

²² Kutó dirópóló wae sere whirape-ó, i haemó diá teteróló kaae tare whirape aḡmó bitu, atimané erae dere ala fea erótu betae. Atimané kisipa tiki felé yópóló, atima keletómó maaté kutó hatepaa yóló ini, betepa ó alupakélé, betá alatóro yó tawae. Atimané diḡpaae dirae dere kutó diróturaalu, wisi kisipa betatóro muóló, Talepaae witamo dirótu betae.

²³⁻²⁴ Diá teteróló kaae tare whita mo whitei, ḡalo i ditu betere kutómó Talené dupu wisi melaalopóló, wisi kisipatamo ketekḡ buóló dirótu betae. Ti naao ai ditere kutóta, ḡa teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné kutópóló kisipa muae.

²⁵ Téretei, Talené keletómó diaaḡ me dowi alatamo depa, ti ai alamó mo dowi duputóro tokḡ melaalo ai ape. Ti noatepae, Kótóné taleturaalu, mepaae whirape tao sóo, mepaae whirapemo só deróo ini, mo betá kaae alatóro eraalopó.

4

¹ Wae sóro kutó diratere whi teteróló kaae tare whirape-ó, diḡkélé teteróló kaae tare doasi hepen bemó beterapóló kisipa mutu, Kótóné donoi ala eróturaalu, diaaḡ wae sóro kutó diratere whirape atimakélé, diá kaae mo whitóro betepa, wisi alatóro erótua yae.

Mepaae dere alarape hotowaró duraalu moma yae dere fo

² Diaaḡ momaturaalu, noke ḡleiné ini, kele diriyóló bitu, hosaa tuámó Talepaae mo kée yóló betere dokḡ fea moma dere ala hale yó tawae.

³ Téturaalu, Tale Kótóné ama kinóló mole fo so whi feapaae yó melaaire tḡ tukḡyópóló, dápaækélé moma dere ala hale yó tawae. Ti ai kinóló mole foné, Yesu Kerisoné diá Juda meire fake so whikélé tao saalopó. Atéyaaire fo wisi yó maté kutu betepa, atimané ḡ dipula sóro i beteró betere ape.

⁴ Talené fo ḡalo yó matepa, so whi feané wosóló bete mo wisiyóló kisipa yaaire fotóro yó melópóló momarótu betae.

⁵ Keriso meiyóló, hãle belapaae betere so whĩtamo diaaḡ mepaae ala duraalu, Talené matere wisi kisipatamo ama ala eraaire be de mepaae hãle kemeraḡsóró, ama alatóró erótu betae.

⁶ Atéturaalu, mepaae mo so whĩtamo diaaḡ dere fokélé, Talené hamokoróló tao sere ala mo faayóló sũru, naao ai dere fo atima feané wosetepa, kó felé kaae dapó yópóló yae. Atéturaalu, mepaae so whĩné diaḡpaae kae kae wosetere fo depa, tokó melaaire fo kóló kóló ini, mo donotóró tokó melaalopó.

Mo kemeróturaalu kḡleó dere fo

⁷ Yãlo mo hosaa mole no Tikikas-né e betere ala etérapóló diaḡpaae yaalo ai ape. Ti aḡa, eḡtamo Talené kutó diratere whĩ wisinaale betepa, diã beterepaae wópóló doteyaaai dapó.

⁸ A atéró wouraalu, dané du betere alakélé diaḡpaae yóo, diã fotokḡ bulatere alakélé yóo, yópóló dotonatapó.

⁹ Diaaḡ be whĩkó dané mo hosaa mole no Onesimas-kélé, Talené kutó diratere whĩ wisinaale Tikikas-tamo wópóló doteyaaai dapó. Dané imó du betere ala fea ti atimaa-moné diaḡpaae yaalo ai ape.

¹⁰ Eḡtamo betamó *dipula* betere whĩ Aristarkus-né diaḡpaae kḡleó dapó. Banabas-né belema Mark-nékélé diaḡpaae kḡleó dapó. Ai sekemó kisipa mutu yãlo take diaḡpaae yale fo diaaḡ kisiparapa, a wisiyóló dape sae.

¹¹ Da teḡteróló kaae tare whĩ Yesuné yakoma Yesu doi mupatei, Jastus-pó du betere whĩnékélé diaḡpaae kḡleó dapó. Talené teḡteróló kaae tare tuamó mole ala erótu betere whĩrape kuamó eḡtamo kutó ditere Juda fake whĩrapekó sore betã beterapó. Aita Mark, Jastus, Aristarkus atimané yãlo kisipa felérótu betalepó.

¹² Diã be whĩkó Yesu Kerisoné kutó diratere whĩ Epapras-né diaḡpaae kḡleó dapó. Betere dokḡ ama diãmó momatu beteretei i ape. Kótóné diã fotokḡ bulóo, ama diaḡpaae eraaire ala turó eróló sũróo, Kótóné ama kisipa mole ala mo turó diaaḡ tué yóo yópóló, ketekḡ buóló momarótu beterapó.

¹³ Yãlo diaḡpaae mo i dere ape. Ai sekéné diãmókélé, Laodisia beró Hierapolis be huluatamomó betó mole Keriso so whĩpaaekélé, me sekei ala eraḡsóró, ama hosaamó suraalu kutó ditu beterapó.

¹⁴ Dané hosaa mole no *Dokta* whĩ Luk-ró Demas-tamoné diaḡpaae kḡleó dapó.

¹⁵ Laodisia bemó betó mole dané Keriso ne nopaaekélé, kale so Nimparó ama bemó touróló bitua dere Keriso so whĩtamopaaekélé, yãlo kḡleó dapó yae.

¹⁶ Yãlo i dotonatere ase diaaḡ dosayóló kemetepa, ti Laodisia Keriso so whĩnékélé dosayópóló melae. Yãlo atimapaee dotonale ase diaaḡkélé dosayayae.

¹⁷ Artipus-paae Talené yaḡpaae dirae yale kutó diróló, mo ti kemerae yae.

¹⁸ Eḡta, Pol-né dapó. Yãlo diaḡpaae kḡleó yóló i aseḡtere fota, mo yãlo naasenétóró ai erapa kelae. E *sein* képiné dokóló *dipula* beteretei kisipa keteréni, kisipatóró hãle yó tawae. Kótóné hãle hamokoróló tao sere ala diã tuamó mulópóló yae.

1 Tesalonaika

¹ I dere așeta, ę Pol-né dapó. Sailas-ró, Timotitamokélé dą fea betamó bituraalu, dią Tesalonaika be huluamó betó mole Keriso so whıpaae i dapa wosae. Dią Keriso fake Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamoné ala tuamó betepa, Kótóné ama hamokoróló tao sere ala wisinaaleró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dią tuamó mulópóló yae.

Tesalonaika so whı Talepaae tuę tiki tiró betepa, Pol-né mo kée yale fo

² Dią fea dąné kutiri tuamó muó taru, mo kée yóló Talepaae moma dere ala hąle yó tarapó.

³ Atéroró, Aya Kótóné keletómó moma yó tare alata, diaaę kisipa tiki tiró betere alané kaarale kutórapekélé, kolené sukóló yaala sókó fole alané kaarale depe tukó wei alakélé, take nalo waaire sukamó, Tale Yesu Keriso tuamó wisi ala mupa kelaalopóló kisipa mutu, hókélé ini, hąle eró tare alamókélé, mo kée yóló Talepaae moma du beterapó.

⁴⁻⁵ Kótóné yaala sókó fu betere norape-ó, Talené dią fopeyóló sókó suyóló beteró betteretei, dąné tuęrapó. Ti noatepae, mió wosetere kisi fo wisi dąné diąpaae Kótóné fotokótamo yó matepa diąné woseturaalu, hąle tó tikiné maaté wosetere ala inipó. Mo bete mole fopóló Dęi Kepe Wisi dią tuamó faayóló sųreteiné diaaę hosaa betemó salepó. Dią wisiyóló beterópóló kisipa mutu, dą diątamo betaletei diąné ai kisipare ape.

⁶ Atéturaalu, dąpaaekélé, Talepaaekélé, dua yale dowi sekei ala kaae, diąpaaekélé erótua yalepó. Atétepatei, me ęla meipóló hepée taae faróló, Dęi Kepe Wisiné matere haįtere ala mulu, kale fo wisi mo wisiyóló wosetu betalepó.

⁷ Atére ala Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatamomó Yesupaae kisipa tiróló beterapó dere fo wosetu, atimakélé, atéroró betaai dapóló kisipa mualepó.

⁸ Talené ama fo wisi, dią betere tikimó kaayóló, Masedonia hae kwiaró Akaia hae kwiatampaaekélé yó melaté fóló

fakeralepó. Atéturaalu, dią Tale Kótópaae kisipa tiki tiró beterapó dere fo hae kwia feamó betó mole so whıné wosalepó. Atéyaleteiné dąné me kae enénipó.

⁹ Ti noatepae, ai be huluamó betó mole so whı diaaę dą wisiyóló dape sale ala atimanétei mepaae so whıpaae yalepó. Dią kapala kótóné ala erótu betaletei taaróló, ti betere Kótóné ala eraai walepó.

¹⁰ Atéru, ama kepaaróló hepen-mó beteró betere Naale wópóló kaae tawóló beterapó dere fokélé so whı feané wosalepó. Ti ai sekei Aąa, Kótóné fopaae buturaalu kwia melaaire ala dąpaae eraęsóró, tao su betere whı Yesupó.

2

Pol Tesalonaika be huluamó fo yó maté kwęale fo

¹ Norape-ó, take dą diątamo sawa hąleke sukamó bitu, eraai wale ala haşókó feni, mo eraletei diaaę ai kisipare ape.

² Take diaaę bepaae waai, Filipai be huluamó betepa erale sekei alaró, halerale alatamo diąné kisiparapó. Tépatei, dąné Aya Kótóné dą tao su betepa, halaaíné diąpaae ama fo wisi yó mótu betalepó. Ai ala du betteremó, mepaae whırapené dą daai keteke butepatei, wiyóló taaréni, hąle yó matere ala betą du betalepó.

³ Ti noatepae, dąné diąpaae du betere bete mole fota, hoko ala tuamó kaayóló ini, mopóló diaaę sya faasepóló dapó. I foné dią dilikóló me ęla saai ó dią doraaire kisipa muluraalu dumi, motóro i dere ape.

⁴ Tėni, Kótóné ama fo wisi yó melópóló, dą ama fopeyóló sóró beteró betepa, ama fo wisi dąné diąpaae i yó mótu betere ape. Dąné i du betere ala, mo whırapené kil-itu, wisi ala dapóló dą dukirópóló dumitei, dąné hosaa tuamó mole ala kaae keletere Kótóné kolóló, wisirapó yópóló du beterapó.

⁵ Dąné diąpaae Kótóné fo yó móturaalu, diąné me ęla ęla saai dapóló fonétei dią hąle mulóló, dilikiniyale ala diaaękélé kisipa yóo, Kótónékélé kisipa yóo erapó. Ti noatepae, dąné du betere ala feata, Kótóné ama kele tómótóro du beterapó.

⁶ Ti ðané i du betere alata, diaaŋ ó mepaae wh̄irapenékélé wosóló ða dukirópóló dumipó. Ti ðata, Kerisoné ama sóró beteró betere yó matere wh̄irape bituraalu, ða fiyaaire be ó naaitere ɔla ðiãpaae tao sae yaalopóló yaleteti, ðiã seke yaŋsóró kisipa mutu taaralepó.

⁷ Téturaalu, betã soné ama naale senaale awã nópóló dua bitu dere kaae, ða ðiãtamo naameiné dua beterepó.

⁸ ðané ðiã yaala sókó fole ala mo turó mulu, Kótóné kisi fo wisi yó matere ala maaté ini, ðiã tao saai wisi kisipatamo ðané betere betekélé malepó. Ti noatepae, ðiã ðané hosaa mo turó mole ne no alé feleteinépó.

⁹ Norape-ó, ða ðiãtamo bituraalu yale alarape fea kisipa muae. Kótóné fo wisi yó mótu bitu, mepaae ðané naaire ɔla ó be ðiãpaae maaté seke eraalomeipóló kisipa mutu, ðetamokélé, dikitamokélé, ðanétei doasi depe tukó wei ala du betaleteti diaaŋ ai kisipare ape.

¹⁰ Tétu, ðiã kisipa tiki tiró betere so wh̄i tuãmó ða betale ala ðiãnékélé Kótónékélé, kolóló ai kisipare ape. Kótóné ama sóró kae beteró betere wh̄irapené dere ala yóo, mo donoi ala maaté dere wh̄irape betóo, me dowi alakélé munire wh̄i betóo, erepó.

¹¹ Ti noatepae, wh̄i betãné ama naale senaale kaae tatu dere kaae, ðané ðiã dokŋ fea atéro kaae taté fu betalepó.

¹² Até yaleteti ðiã Kótóné ama teteróló kaae tare alaró ama kae ere ala wisitamo tuãmó betaai ape yalepó. Atéru, ai sekéné mo ama so wh̄i sũ beterópóló kisipa mutu, ðané ðiã fotokŋróló ketekę bulatere fo yóo, sekei alané só deraŋsóró haĩratere fo yóo, duraalu, setere ala du betalepó.

¹³ Téturaalu, miókélé Kótópaae mo kée yó tare alata, noa betené meipó. ðané ðiãpaae yó matepa, wosetu betale fota, mo wh̄iné fo yó matapóló kisipa muni, Kótóné ama fotóró yó matapóló hosaamó salepó. Ai fota, ðiã tué tiki tiró betere so wh̄i tuãmó muluraalu, ai fonétei Kótóné ama kisipa mole erótu beterapó.

¹⁴ Norape-ó, Judia haemó Yesu Keriso tuãmó betere Kótóné fake so wh̄ipaae erale sekei alamó kisipa muae. Ti atimapaae ai

erale susupui alata, atima Juda fakenétei eralepó. Atétu yale kaae, diaaŋ be wh̄inétei, ðiãpaaekélé ai alatóró eralepó.

¹⁵ Ti ai Juda wh̄irapenéta, Tale Yesu Keriso dóo, Kótóné ama kŋló wh̄irapekélé dóló kemeróo, ðakélé i fo wisi atimapaae yó melaŋsóró hŋkó falóo yalepó. Juda fake mei, kae fake so wh̄i mo ti aluyaŋsóró Kótóné tao sópóló ðané atimapaae kale fo wisi yó mótu betepatei, atimané sesétu betalepó. Atétere alané so wh̄i featamo bóe dóo, Kótókélé fopaae bulóo, yalepó.

¹⁶ Atéturaalu, atimané ai du betere dowi ala mo ti muté hutu betepa, Kótóné fopaae buóló kwia melaai doasi ketekę butu betale ala kemerale wouraalu mo ai melale ape.

Pol ɔ Tesalonaika so wh̄i keŋe fenée du betaleteti

¹⁷ Térapa norape-ó, ðata ðiãtamo betãmó betaai yalemó, bóe dóló foya yaletiné ða kae betóo, ðiã kae betóo, ai ere ape. Téretei, ðané ðiã kisipa keteró bitini, haŋe kisipa yó tarapó. Téruraalu, ðané ðiã kelenée yóló kisipa mutu, ðiã beterepaae waaire tũ kikititu betale sũpó.

¹⁸ Ti noatepae, ða ðiã beterepaae waaĩ dapóló ę Pol-né tũ dekéro kikititu betaleteti, Satan-né ða waaire tũ seséyalepó.

¹⁹⁻²⁰ Ti noatepae, take waaire alimó wisi ala kelaai dapóló haĩné sukutere beteta, me ɔla kae mei, ðiãtórótípó. Tale Yesu ɔ waaire sukamó ða fea ɔtamo betãmó betó muluraalu, noa ala epa kilitu ða haĩné sukóló bopé fake yaaloé? Ti atéro haĩné sukóló bopé fake yaaitere alata, ðiãtóró kilitu, doasi doi sóró haĩné sukãalopó. Atéro, mepaae ɔla wisi saairaalu wh̄i fea sururu yóló foleteti, betã folosóró sókó fole wh̄iné topo tao sóró hękesené sinitu bopé faketu dere kaae, ðanékelé ðiã kilitu atei kaae ala yóló, mo kée yaalo ai ape.

3

¹ Téró ða Atenis be huluaamó betó mulu, ðiã netéro beterérópóló, ða wh̄aaliatu betalepó. Tétu, ðasisi taleyóló ðamo i Atenis bemó bituraalu, Timotĩ ðiã beterepaae ai dotęyale ape.

² Dāné no Timoti ąta, Yesu Kerisoné mió i wosetere kisi fo wisi so whīpaae eróló fakeraté fópóló, dątamo betamó bituraalu, Kótóné kutó diratere whīpó. Ti ai seké dią beterepaae dotonatereteita, hąle meipó. Diaaą kisipa tiki tiróló betereitei, mió ai wou betere sekei alarapené haepaae só de-raqsóró ą diątamo bitu, dią fotokọ bulatere ala yópóló ai dotonale ape.

³ Mió dą feapaae i erótu betere sekei alarape, mené dąpaae eratepa, beleyópóló Talenétei tukóló muló betereitei diaaą mo kisiparapó.

⁴ Ti i dere fota kapala mei, dą take diątamo bituraalu, doasi sekei ala mo waalopóló diąpaae inié? Ai yale fo motóró dokonóturaalu yale alata, diaaą mo wisiyóló tuérápó.

⁵ Atétere betemó, diąné kisipa tiki tiró betere ala netéréró, ai sekéné kele wópóló ai dotonale ape. Ti noatepae, kópaae fópóló dée nalatere sekéné dią dée nanóló, dąné diąpaae erale alarape hąle besekeróló doralemóló whaaliatapa kele wópóló kale seké ai dotonale ape.

Timotiné ene wale fo wosetu, Talepaae mo yaletei

⁶ Téyaletei, Timoti momó dą beterepaae fesaae wóló i betere ape. Atéró ama dią betere alaró, diąné tué tiki tiróló yaala sókó fole alatamo du beterapó ene wale fo wosetu, dąné mo kée du beterapó. Ai seké ą mo miótóró dą beterepaae sókó wóló i fo yalepó. Betere dokọ fea diąné dą tué yó taru, wisi kisipa muóló betóo, dąné dią kele wolée du betere kaae, diaaąkélé dą kele fenée du beterapóló dąpaae ene wóo, yalepó.

⁷ Norape-ó, dią atétu beterapó dere fo wosaleteiné dą imó bituraalu, kae kae susupui alaró, sekei alatamo wou betepatei, diaaą kisipa tiki tiró beterapó, dere fo woseturaalu, dąné hosaa muni deyóló, mo kée fo du beterapó.

⁸ Ti noatepae, dią Talené ala tuamó mo diriyóló bitiré waletei, miókélé hąle betótóró tarapó, dere fo woseturaalu, mo kée yóló dąkélé hąné sukutu beterapó.

⁹ Dą Kótóné keletómó bituraalu, diąné du betere ala kolóló hąné sukutere ala mo

turó faanapó. Atére alamó, Kótópaae mo kée dere fo yaairetei sunipó. Ti noatepae, hąné sukutere ala dą tuamó mo suró beterapó.

¹⁰ Diaaą tué tiki tiró betere tuamó, mepaae yaąare alarape dią tao sóró yó male waai, dikitamokélé dętamokélé dąné mo dirii moma yó tarapó.

¹¹ Térapa, mió dą dią beterepaae waaire tuta, dąné Aya Kótóró Tale Yesutamóné alerópóló yae.

¹² Dąné diąpaae yaala sókó fu dere kaae, diaaą yaala sókó fole alakélé, mo ti faayóló weı feleyóló futere kaae yópóló, diąsisitei u yó mótu i yó mótu du betae. Téturaalu, mepaae so whīpaae yaala sókó fole alakélé Talené amatóró erópóló yae.

¹³ Tale Yesuró ama kae beteró betere whīrapetamo wale sukamó, dąné Aya Kótóné keletómó me ala munipa kilitu, mo ama kae betere so whīpóló, Kótóné amatei diaaą hosaa dirirópóló yae.

4

Kótóné dą betere ala kilitu, ą hękeseyópóló etéró betae yóló dere ma fo

¹ Norape-ó, dąné diąpaae kemeróturaalu dere fo i ape. Kótóné keletómó wisirapó yópóló, etéró betae yóló take dąné diąpaae yó mótu betalepó. Ai yale fo mo dapóló diaaą wosóló eraté ai wou betere ape. Dą fea Tale Yesu tuamó bitu, ai du betere alatóró fakerae yóló, mió dąné dią keteke bulatere fo i dere ape.

² Ti noa betené meipó. Tale Yesuné fea ala amatóró sumó tęteróló kaae taru, dąpaae erae depa, dąnémo diąpaae i ala yae yóló, yó mótu betale forape diaaą ai tuére ape.

³ Atéreteiné, dią fea dowi ala mo betąkélé muni, mo kae so whī beterópóló Kótóné ama kisipa mutu beterapó. Térené, whinė so ọlémi nokole alakélé, soné whī ọlémi nokole alakélé, diąpaae yaąse yóló dapó.

⁴ Térapa, diąné kisipa tiki séle séle wisiyóló tęteróló kaae tare ala mo so whinėkélé, Kótónékélé kilituraalu, mo kae beteró betere so whī beterapóló dukirópóló diąné tó tiki diaaąteı wisiyóló kaae tawae.

⁵ Kótó tuéni, mo hãle betere so whĩné, au nóló ọlémi naairaalu ekele dere ala kaae yaqse.

⁶ Ti atéro ọlémi nuku betere alata, me whĩné kelaalomeipóló kinóló naao no ọlémi nó matere ala mo yaqse. Atei dowi ala deremó, Talené doasi kwia melaalopó. Téyaq́sóró, atei kaae ala momókó yaqse yóló, take dané diã kisipa mulóló ma fo ai yale ape.

⁷ Ti noatepae, wisi alaró dowi alatamo hosekéyóló beterópóló Kótóné dã ą beterepaae ape fo ini, mo ama kae so whĩ beterópóló ape yalepó.

⁸ Térapa, whĩ me denétamo i du betere ma fo woseni nisiyóló hórótu betepa, ti mo whĩné dere fo hórótumitei, diã Deĩ Kepe Wisi mótu betere Kótóné fotei hórótu beterapó.

⁹ Téró, diaaą mo notamo dere kaae hekesené sinóló yaala sókó fu betere ala yópóló, Kótónétei yó male ala diãné kisi-parapó. Atérené dané diãpaae me noa fo kae ase yaalomeipó.

¹⁰ Ti aita, mo dapó. Masedonia hae kwiamó betó mole Keriso norapepaae diaaą yaala sókó fu beterapó. Tépatei, ai ala mo ti fakerae yóló dané diã keteke bulatere fo i dere ape.

¹¹⁻¹² Diaaą betere dokọ du betere ala fea mo hãle betere whĩrapené kilituraalu, atimané i du betere alata, mo wisirapó fo yópóló yae. Diaaą yaątu betere ọla me whĩné melópólópó yóló deokayóló hãle bitini, diã mo dua bitu kae depe tukó wei ala du betae. Dané diãpaae yae yóló, yó male alatóróti sya fóló mené yaaire alamó kisipa muni, diaaą yaaire ala betã kisipa muóló du betae.

Tale wouraaalu yaaire alamó ere fo

¹³ Norape-ó, sukãle so whĩ atima neté yaalorópó yóló, kóló kóló du betaq́sóró, diãpaae i dapa wosae. Take waaire alimó mo wisi ala kelaalopó yóló kisipa muóló, hãiné sukutu betae. Mo so whĩ ai ala kisipa muniru, doa dekené sini molótu dere kaae, diaaąkéle yaq́sóró kisipa mutu dapó. Ti atimané wole dere alata, ama kaepó.

¹⁴ Yesu mo ti sukãletei, momó kepaayóló beterapó dere fo dané woseturaalu, tué

tiki tiró beterapó. Atéreteiné, mepaae Yesuné ala tuámó betepa, sukutere so whĩkéle, Yesutamo betámó Kótóné dapesó waalopó ere fomó dã kisipa tiki tiró beterapó.

¹⁵ Talené dãpaae i ala eraalopóló ere fo danémo diãpaae i dapa wosae. Tale waaire be de teópatei, sinale so whĩ taaróló, dã sukuni hãle betó mole so whĩrapepi folosóró faalomeipó.

¹⁶ Ti noatepae, Tale atóróti ó hepen be taaróló dorowouraaalu, i ala yae yóló fo fakeyóló yóo, doasi topo *ensel*-né fo yóo, Kótóné ukulumó wuti haletere ala yóo, yaalopó. Ai ala deremó, Keriso beteró sinale so whĩpi turukó holaalo ai ape.

¹⁷ Atéyale sisópaae ti dã sukuni hãle betó mole so whĩ tokó sóró, sãko tuámó atima sinale so whĩtamo hokolaayóló, fea touyóló huturaalu, hãle tó tuámómo Tale-tamo hokolaa yaalopó. Atéro holóló, suka fea dã Taletamo betámó mo titóro betó tawaalopó.

¹⁸ Atéyaalopa, i dere foné, diã fotokọ butere ala yópóló diãsisitei u yó mótu i yó mótu du betae.

5

¹⁻² Térapa, norape-ó, waaire ali ó be derape diãné kisipa inipapakó, dané diãpaae aseyaalomeipó. Ti noatepae, Tale waaire be deãta, dikitamo ọlémi nokole whĩ woutere kaae yóló waairetei, diaaą mo diriyóló ai tuére ape.

³ Mo so whĩné duraalu, “Dãpaae me ala eraalomei, mo dua beterapó,” fo du betepatei, betã soné naale saai, sisó nukutere kaae, atimapaakéle eraalopó. Téturaalu, be ọla ọla doratere ala mo hapale tétitóro sókó wóló, kilita eraalo ai ape. Atéyaaire alata, mo hãsókó faalomeipó.

⁴ Téyaalotei, norape-ó, diã diliki dolomó mokọleyaayóló betepapakó, ọlémi nokole whĩ sókó walemó me whĩ kilita sókó fu dere kaae, diã atéro kilita sókó faalomeipó.

⁵ Diã feata, deřó sukata mo tuámó betó mole so whĩ ai betere ape. Dãta, dikitamo ó diliki dolomó betere so whĩ meipó.

⁶ Térapa, dã mepaae noke fire whĩ kaae fió muni, kele diriyóló betere so whĩtóró

bitu, ðanétei ða betere bete mo hotowaró kaae tanérapó.

⁷Ti noatepae, atima dikitamo noke fitere so whıta, ti fitua yóo, topo dotere weı nokole so whıkéle dilikitamo nólo topo doyoólo hoko bitua yóo, dapó.

⁸ Ðata, ðetamo betere so whıpa, ða betere bete ðanétei hotowayólo kaae tawólo bitiepe. Téruraalu, bóe daai kuti wase su dere kaae, kisipa tiki tiró betere alaró yaala sóko fole alatamo atéro sóro betaalopó. Talené ða aluyaqsóro tao saaire alamó tuę muturaalu haıné sukutere alata, bóe daai deratere dirii topo tao kaae derólo betenérapó.

⁹ Ti noatepae, ða so whıta, Kótó a fopaae buturaalu, kwia melólo susupu eraai dapólo, sóro beterénitei, Tale Yesu Keriso tuamó betepa, tao sóro wisiraai kisipa mutu sóro beteralepó.

¹⁰ Ða tao saai a sukaleteita, ða mo betere so whı ó sukale so whıkéle fea atamo betamó beterópólo kisipa mutu, yalepó.

¹¹ Térapa, mió ðané ai du betere alatóro haıe yó taruraalu, ða Talené ala tuamó mo dirii Keriso so whı betaasepólo, ðıssisi u tao su i tao su yólo, ketekę bulatere alakéle mo ti deté fu betae.

Mo kemeróturaalu i alarape yae yólo dere ma fo

¹² Norape-ó, Talené ala tuamó bitu, ða tetéroló kaae taruraalu, depe tukó wei kutó ditu betere whırapené dere ma fo wosólo, atima aomó sukólo betae yólo i dere ape.

¹³ Térapa, atima ai kutó ditu bettereımó, ða yaala sóko furaalu, atimané doi sóro horótu betae. Atéru, diaaę no netamo hosaa muni deyólo dua betó muae.

¹⁴ Norape-ó, mepaae kutó dini, dekaıyólo haıe betere so whıpaae dirii ma fo yóo, haısóko fole ala yaqsóro witu, fo tekeni kekólo fi betere so whı tao sóro ketekę bulóo, fotokę buni, bére so whı tao sóo, yae. Tétu, mepaae so whı haısóko fole ala depa, hapale foné só deréni, dua kaae taté fıo, mepaae dere ala so whı feapaae eróo dua yae.

¹⁵ Téturaalu, mepaae so whıné yapaee me dowi ala eratepa, naaomo apaee tokó

matere ala momóko yaęse. Téni, suka fea ðıssisitei wisi ala yó taru, u tao su i tao su dere ala, mepaae haıe betó mole so whıpaaekéle eraté fu betae.

¹⁶⁻¹⁸ Kae kae noa kaae ala ða tuapaae eratepakéle taaréni, haıné sukutere alakéle, momatere alakéle, Talepaae mo kée dere fokéle haıe yó tawae. Ti noatepae, Kótóné ama kisipané ða fea Yesu Keriso tuamó bitu, ai alarape yópólo kisipa mulapó.

¹⁹⁻²⁰ Kale Deı Kepe Wisiné dó tare si surukó faréni yóo, Kótóné kóló whırapené so whıpaae yó matere fo bete munire ęla aęrólo faleyoó du betaęse.

²¹ Ai dere fo fea wisirémólo kaae kolólo, taleyólo mo bete mole fo maaté wosólo eró tawae.

²² Ai du betere kae kae dowi alané ða só deraqsóropa, hotowayólo kaae taruraalu, woleyólo betae.

²³ Tétu, hosaa muni deyólo dua betere ala eratere Tale Kótóné amatei, diaaę betere ala mo turó wisirólo, mo kae betere so whı beterópólo yae. Ti atétere alata, diaaę kepekéle, asoró mo tikitamokéle, mo turó me dowi alatamo hosekényi, mo donoi so whı bitiré fılo, ða tetéroló kaae tare whı Yesu Keriso wale alimó sóko fıpólo yae.

²⁴ Ðiapaae ape du betere sekényi ama ðıamó eraalopó du betere ala haısóko feni, mo eraalo ai ape.

²⁵⁻²⁶ No nerape-ó, Talené ða tao sópólo, momatere ala du betae. Aimó betó mole no nerapepaae kęleó duraalu, dowi ala mo betakéle munire so whıné apuólo kóló tukó nokole ala du betae.

²⁷ I asęta, ai be huluamó betó mole Keriso no nerape feané wosópólo, dosayae yólo Talené keletómó, yaıo ðiapaae i dere ape.

²⁸ Ða tetéroló kaae tare whı Yesu Kerisoné hamokorólo haıe tao sere ala wisi ða tuamó mulópólo yae.

2 Tesalonaika

¹ I dere așeta, ę Pol, Sailas, Timotikélę dę fea betamó bituraalu, dęné aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné yó tare ala tuamó betere Tesalonaika Keriso so whıpaae dapó.

² Dęné Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamo tuamó kaaróló wou betere hęle hamokoróló tao sere ala wisiró, hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dię tuamó muó tawópóló yae.

Talené eratere alamó Kótópaae mo kée yóló moma dere fo

³ Norape-ó, dęné diamó tuę muturaalu Kótópaae betere dokó fea mo kée du betere fota, mo donopó. Ti noatepae, diaaę kisipa tiki tiróló betere alaró diąsisi yaala sókó fóló hękesené sukutere alatamo mo ti fak-eraté fu betereteinépó.

⁴ Térapa, dię tuępaae kae kae susupui alaró seķę alarapetamo erótu betepatei, dię hýyóló dekani, Kótóné ala hęle eró taru kisipa tiki tiraté fu betere ala kilitu, dę Kótóné Keriso fake so whı betó mole tuamó kuturaalu, diaaę du betere ala atimapaee yó melóló dukirótu beterapó.

⁵ Dię tuamó ai erótu betere ala Kótóné taleyóló dowi alamókélę, wisi alamókélę, kwia materetei mo donorapóló kisipa mutapó. Atéró, taleralemó dię Kótóné ama tęteróló kaae tare aęmó mo șumó betenére so whıpóló kisipa muaalopó. Ti Kótóné ama tęteróló kaae tare aęmó betaaireteimó dię doasi seķę ala su beterapó.

⁶ Kótó ęta, fo tokótamo yóló taletere ala hașókókélę feni, mo donotóróti taleyóló dupu mótu betere Talepó. Mepaae whırapené diępaee me seķę ala eratepa, ti diępaee ai eratere ala kaae, Kótóné amamo atimapaeekekélę tokó melaalopó.

⁷ Téyaalotei, diępaee mió ai erótu betere seķę ala siré fu betaęsóró, Kótóné seséyóló feléi ala eraalopó. Dępaeekekélę ai kaae alatóróti eraalopó. Ti ai alata, Tale Yesu hepen be taaróló dorowouraalu, hęle duku

betere simiró ama doakale fotokó bole *en-sel*-rapetamo hękeamó dorowale sukamó so whı feané kelaalo ai ape.

⁸ Kótó ę mo beterapóló tuę muni, dę tęteróló kaae tare Tale Yesuné mió wosetere fo wisi wosóló sya fóló erénitere so whıta, ti Kótóné dowi dupu melaalo ai ape.

⁹ Atétere so whıné saaitere duputa, kemekélę ini mo sótóró tawaaire dupu suraalu, mo ti doraalo ai ape. Ti ai so whıta, Tale betere felekemó bitu, ama ere dę wisinaale tuamó bole fotokó doasi kelaęsóró, atima kae beterópóló hókó faraalopó.

¹⁰ Ti ai alata, metéli yaaloé? ę waaire be demótóró yaalopó. Ai be demó ama kae beteró betere so whı tuamó ama ere ala wisinaale hękearaalopó. Téturaalu, ępaee kisipa tiki tiraté wou betale so whıné Tale kilitu, ę dukiróló sira yaalo ai ape. Dęné diępaee yó male bete mole fo wosóló, tuę tiraté waletené diękélę ai so whıtamo touyóló betaalopó.

¹¹ Ai alarape mo yaalopóló kisipa mutu, dię Kótóné ę beterepaae ape ere so whı sýtóró beterópóló, betere dokó dęné moma yó tarapó. Téturaalu, diaaę tuę tiki tiró betere betené kaarale mo du betere alaró, yaai kisipa mole ala wisitamo Kótóné ama fotokóné dię sęratepa, dięné mo erópóló momarótu beterapó.

¹² I du betere momata, dę tęteróló kaae tare Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere ala sya furaalu, ama dię tuamó erótu betere ala kilitu, dę kaae tare whı Yesuné doi hale horóo, diękélę ę tuamó bitu, ama ere ala wisi hękearóo, yópóló dapó.

2

Kótótamo bóe du betere whı waalopóló ere fo

¹ Norape-ó, dę tęteróló kaae tare Tale Yesu Keriso wóló betepa, dę ę beteremó touróló betaaire alamó kisipa mutu i dapa, wosae.

² Mepaae whıné diępaee duraalu, “Pol sépiné așemó Tale waaire be dę take ai wale ape,” dere fo wosóló mo dere nisiyóló tuę tiki tiraęse. Atei kaae fo dęné

asemókélé ó mo kólónékélé inipó. Aita, Kótóné ama kóló whípóló kapala dilikitere whirapené dere fopa, whaalia yóló, diri furu furu yaose.

³ Mepaae whiné kae kae dere alaró kapala dilikóló dere fotamo wosóló mo dapóló sya faose. Ti noatepae, atéyaaire be de waai teópatei, i haemó betó mole so whiné Tale aomó beteretei hóróló, bóe dele ala du betaalopó. Kótóné ama yóló muló betere fo aomó bitini, tikitu betere whíta, mió kinóló beteretei, take mo hakeamó betepa kelaalopó. Atétere whi doraai tukóló muló betere alata, mo hasókó feni, motóróti eraalo ai ape.

⁴ Ai whiné, i haemó betó mole so whiné Kótó-ó yóló momatu betere alatamo bóe dóló, ama doitei sóró horaalopó. Téturaalu, a Kótóné momatere bemó amatei a sóró beteróló duraalu, eta Kótótóró htipó yaalopó.

⁵ E diatamo betámó bituraalu, i alarape eraalo ai ape yóló du betale fo diaaq kisi-panié?

⁶ Ti ai kale whi so whi feané keletómó sókó waqsóró, mené a sesétu betereteita, diaaq ai tuére ape. Ti atétu beteretei hale mei, take ama tukóló muló betere be demótóróti hakearatepa kolópóló du beterapó.

⁷ Ti noatepae, kale yóló muló betere fo tikitu betere fotokqta, mió hale yó taretei hakeamó ini, kinóló du beterapó. Até deté fu betepatei, a waqsóró mené sesétere ala yó tarapó. Ai sesétu betere sekéta, take nalo mené a tokó saalopó. A tokó saai teópa, ti ama ai sesétu betere alatóró hale yó tawaalopó.

⁸ Atétu betepa, Kótóné kale yóló muló betere fo faletu betere seké hakearóló sókó wapa, Tale Yesu wouraalu kóló momonétei, dóló hepée taae falóo, ama tikimó yóló wale kokqi alané a mo ti doróo yaalopó.

⁹ Téturaalu, kale yóló muló betere fo faletu betere seké wouraalu, Satan-né du betere ala kaaetóróti yóló waalopó. Kapala dilikóló dere alamótei so whiné mo dapóló kisipa tirópóló, kae kae kelemei alarapekélé eróo, Kótónétei eratapóló kisipa

muópóló eratere alakélé eróo, so whi feané kolóló sira yaaitere alakélé eróo, yaalo ai ape.

¹⁰ Téturaalu, ai sekéné ama kae kae dowi alané, sukóló mo ti aluyaaire so whi, dilikóló kópaae faraalopó. Atéro aluyaaire dereteita, atima aluyaqsóró tao saaire mo bete mole fo woseni hóraleteinépo.

¹¹ Atétere betené atima kale kapala fotei mo nisiyópóló, Kótóné doasi fotokqi dilikitere ala dotonaalopó.

¹² Atétepa, dowi ala mo ekele yóló duraalu, mo bete mole fo wosóló tué tiki tirénire so whi fea só deraalopó.

Talené ala tuámó diriyóló betae yóló dere fo

¹³ Tépeitei, Talené ama hosaa mole norape-ó, betere dokq fea dané diámó kisipa muturaalu, Kótópaae mo kée du betere fota doni, mo wisirapóló kisipa mutapó. Ti noatepae, take kaae sale sukamótei diá Kótóné ama so whípóló sókó sókó kae beteró beterapó. Téruraalu, me dowi alatamo hoseké yaqsóró kale Deí Kepe Wisinétei, diá tao sókó kae beteróo, diaaq mo fo bete wosóló kisipa tiróo, du betereteiné Kótóné diá aluyaqsóró tao su beterapó.

¹⁴ Diá ai ala tuámó beterópóló, mió i wosetu betere fo wisinétei a beterepaae ape yalepó. Atéro yale fota, hale mei, da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoné ama doasi ere de tuámó beterópóló yalepó.

¹⁵ Térapa norape-ó, tué tiki diriyóló bituraalu, dané diapaae yó male fo kólóné ó asemó yaletéi kisipa keteréni, mo wisiyóló wosóló tuéruraalu erótu betae.

¹⁶ Da teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisoró Aya Kótótamoné dapaae yaala sókó fu beterapó. Téturaalu, ama hamokoróló hale tao sere alanétei, da fomóné sukóló haepaae derepaqsóró, tué tiki dirirateré ala mo ti eró tawóo, take nalo waaire alimó wisi ala tuámó betaalopóló kisipa mutu, hosaa muni deyóló hajné sukóló beterópóló eróo dere alata, Talené amatei erópóló yae.

¹⁷ Ti ai seké tamóné diá keteké bulóló fotokqratepa, wisi alaró wisi fotamo betere dokq fea yó tanópóló yae.

3

Pol-sépi atimamó momarae yale fo

¹ Norape-ó, yało kemeróturaalu dere fo diápaae i dapa wosae. Dá diátamo bitu, Talené fo mo bete mulapóló, hãle betere so whĩné wosóló mo hapale fakeraté fu yale kaae, dá i betere bemókélé ai alatóro du beterópóló, dápaae momarótu betae.

² Téturaalu, dei tué mulu dowi ala du betere whĩrapené dápaae me sekẽi ala eraqsóro momatu betae. Ti noatepae, mepaae so whĩ tué tiki tiró bitinipó.

³ Tépatei, Talené ama du betere wisi ala hãle yó taru, dowi ala erótu betere sekéne diá doraqsóro, diá ama seséyóló fotokó bu-laalopó.

⁴ Dá Talepaae tué tiki tiró bitu, diápaae erae dere fo diaaq wosóló mió erótu betere kaae, nalokélé hãle deté fu betenérápóló kisipa mutapó.

⁵ Diaaq hosaa ó kisipa kae alapaae muaqsóro, Kótóné ama yaala sókó fóló mole tuámótóro muluraalu, Yesu Kerisopaae wou betale sekẽi ala ama beleté fu betale kaae, diaaqkélé ai alatóro deté fu betepa, Talenétei bete mole ala i ape yóló, yó mótu beterópóló yae.

Dekayóló hãle betaqse yóló dere ma fo

⁶ Norape-ó, Tale Yesu Kerisoné doimó dãné diápaae i ala yae yóló i mulatere ape. Dãné diápaae yó mótu betale fotamo, mepaae Keriso norapené wosóló sya fóló eréni, deka yóló hãle betó mole whĩrapetamo touyóló bitini, atima kae beterópóló diá kae betae.

⁷ Ti noatepae, dãné i du betere ala diaaq kolóló sũróló du betepa, ti ai ala doni, donorapóló diaaqtei ai tuére ape. Ti dá diátamo betale sukamó dekaýóló hãle bitu, mepaae whĩrapené ɔla hãle nukuani, dupuyóló nukua du betalepó.

⁸ Até yaleteita, dãné naaitere ɔlamó diá sekeyaqsóro, dikitamokélé detamokélé, dãné naaitere ɔlamó kisipa mutu depe tukó wei ala du betalepó.

⁹ Dãné até dua yaleteita, diaaq dá taosóro matere ɔla nenépatei, dãné dere ala diaaq kolóló sya fópóló kisipa mutu yalepó.

¹⁰ Ti dá diátamo betale sukamó, diápaae i ala yae yóló, etei dirii ma fo yalepó. “Mepaae whĩtamo kutó dini, dekaýóló hãle betepa, ti atétere whĩmó naaitere ɔlakó melaqse,” fo ai yale ape.

¹¹ Diákó mepaae whĩrape kutó dini hãle bitutei, kutó ditu betere nisiyópóló dakeró beterapó dere fo dãné wosalepó.

¹² Atei kaae so whĩpaae dá Tale Yesu Keriso tuámó bitu, i ala yae yóló seĩ fo i dere ape. Hãle hoko betere ala taaróló, tamoyóló bitu, diaaq ɔla nokole sũtóró kutókélé atéro diyae.

¹³ Térapa, mió diá depe tukó wei kutó ditu betere norape-ó, diaaq ai du betere ala wisi taaréni, ai alatóro yó tawae.

¹⁴ Mepaae whĩ denétamo dãné i asemó ere fo sya fóló erénitepata, ti atétere whĩné noa alakó déró kelaasepóló mo wisiyóló kaae tawae. Ti noatepae, ama dere alamó ątóro hale yópólópa, ątamo betámó betere ala ó kotere alakélé ini, ą ama kae beterópóló diá kae betae.

¹⁵ Tétutei, ąpaae diaaq bóe whĩpaae eratere ala kaae ini, diaaq notóro beterópóló, atei ala ekesé yóló ąpaae dirii ma fotei yae.

Mo kemerótu kqleó yale fo

¹⁶ Téró yało kemeróturaalu dere fo i ape. Betere dokó fea diaaq noa alakó yaaitepa, ti hosaa muni deyóló dua betere bete Talené diápaae eróturaalu, Tale diá featamo betámó betó tawópóló yae.

¹⁷ Ita, Yało naasenétei aseýóló diápaae kqleó dere fota, ę Pol-né dapó. Yało be hulua dokó feapaae faletua dere ase diaaq kilituraalu, ita Pol-né naasené erapóló tué muópóló dapó. Itei kaae naase daapa kilitu, ętóró hĩtipóló kisipa yae.

¹⁸ Térapa, dãné Tale Yesu Kerisoné ama hãle hamokoróló tao sere ala wisinaale diá featamo mulópóló yae.

1 Timoti

¹ Ẹta ɗa aluyaqsóro tao sale Kótóro ɗa take mo wisiyóló betaaire bete Tale Yesu Kerisotamoné kale fo wisi erale fae yóló doteyale whi Pol-né i ase dere ape.

² Ti i dere fota, Yesu Kerisoné ala tuámó beteropóló, yalo deyóló betero betere naale Timotipaae dapa, ɗané Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamo tuámó kaaróló wó tare hale hamokoróló eratere alakélé, kolené sukóló tao sere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, yapaae erópóló yae.

Tukóló muló betere fo yó matere whirapené dere fo wosaqse yale fo

³ Ẹ Masedonia hae kwiapaae faairaalu, yapaae i ala yae yóló setu betale fo kaae momó dapa wosae. Mepaae whirapené kapala fotei Kótóné fo i ape yóló yó mótu betereitei foné sóro sesé du betaasepóló, ya Epesus be taaróló feni, aimótóro betae dere fota hale meipó.

⁴ Mepaae dolaa fo ó noutererapené doi mole alarape wosaairaalu ketekę butu betaqsóro sesé du betaasepóló, dapó. Ai alarapenáta, Kótóné so whi mo betaa kisipa muóló betereni, kae kae kisipa muóló betere ala kaarótu beteraapó. Atétere alané Kótóné erae dere ala erótumitei, mo kisipa tiki tiratere alané betaa Kótóné kutó dirótu beteraapó.

⁵ Yalo yapaae i alarape yae yóló se dere fota, noa ala yaasepóló dumipó. ɗa fea yaala sókó fole alatóróti du betaai dapó. Ti ai yaala sókó fole ala kaaratere beterape i ape. Hosaa tuámó me alatamo hosekényi, mo wisi alatóróti muóo, mepaae yale dowi alarape haqeamó yó melóló mo wisi kisipa betaa muóo, tuę tiki tiratere alakélé tómó ini, mo ti tiróo, du betereiteiné yaala sókó fole ala kaarótu beteraapó.

⁶ Mepaae whirapeta bete muleire fo wosaairaalu, i bete mole fo wisi taaróló ai fele ape.

⁷ Ti ai whirape atimata, Kótóné kale yóló muló betere fo yó matere whi be-taaitapó du betereitei, atimané yó mótu

betere foró ai fo betetamo atima wisiyóló tuę irumeitei, hale foné maaté mo diriyóló kisiparapó du beteraapó.

⁸ Ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fo mepaae whiné mo donoyóló erótu betepa, ti doni mo wisirapó.

⁹⁻¹¹ Ti Kótóné ama i ala yae yóló muló betere fota, mo donoyóló fole whirapené dosayópóló tukóló muló bitinitei, Kótóné yóló muló betere fo tukóló dowi alarape du betere whirapené dosayópóló tukóló muló betereitei ɗané kisiparapó. Ti ai whirapené du betere alarape i ape. Yaqse yóló muló betere fo tikitere alakélé, tetéroló kaae tare whirape aqmó bitini hōratere alakélé kótó bitinipóló ama ala eraalo hōtereteikélé, mo sonalei dowi ala du betereiteikélé, wisi ala ini, dowi alatóró hale yó tareiteikélé, kótóné fo wosetere alaró apaae momatere alatamo initereteikélé, hae aya ó mo so whi dóló sukunatere alakélé sotamo, nópu nokole alakélé, so ó whi hamomatamotei nópu nokele alakélé, kutó diratere whi beteraai dotonóló duputere alakélé, kapala fo dere alakélé, me whipaae i ala eraalopó yólótei mo erényi, dilikitere alakélé, mepaae kae kae dere alarapénékélé, Kótóné fo wisitamo bóe dóló só derótu betere ala mo dorapó. Mepaae whirapené yó mótu betere foró kale mió wosetu betere fo wisitamo betaa alatóró epa mo wisirapó. Ti ai fota, mo wisi alamaaté erótu betere Kótóné epaae naao wisiyóló kaae taru, so whipaae yó melale fae yalepó.

Talené Pol hamokoróló tao suraalu erale ala

¹² Ẹ fotokọ bulale seké ɗané Tale Yesu Kerisoné ama kutó dirótóro tawaalopóló kisipa mutu, ę fopeyóló sóro betero betereiteiné, yalo mo kée du beteraapó.

¹³ Take ęta, Kótóné doi doróló faletere whi betoo, ama so whi dóló susupuratere alakélé yoo, hapale fopaae buóló hōle fo dere whi betoo epatei, Talené kolené sukuturaa lu ę tao salepó. Ti noatepae, ę apaae kisipa tiki tirényi yaletéiné kóló kóló iru, ai alarape hōko du betalepó.

¹⁴ ɗa tetéroló kaae tare Talené hale hamokoróló tao sere ala wisinaale epaaemo dekeró eró tawoo, ai alatamo

touróturaalu Yesu Keriso tuamó kaayóló wou betere kisipa tiki tiratere alaró yaala sókó fu betere alatomokélé, epaae eróo du betalepó.

¹⁵ I fota, so whi feané wosóló mo bete mole fo dapóló tué tiki tiraaire fopa, wosae. Yesu Keriso i haepaae waletaita, dowi ala du betere so whi aluyaqsóro tao saai walepó. Yalo du betale dowi alané mepaae so whiné du betale dowi ala teteróló mo doasi dowi ala du betalepó.

¹⁶ Atéyale betené take yalo du betale dowi alamó Yesu Kerisoné ama e kwia matere ala folo hapale ini, kolené sukuturaalu kaae taté fóló, nalo tao salepó. Ti até yale beteta, hale meipó. Take nalo Talepaae tué tiki tiróló, mo ti betó tawaaire bete saaire so whiné epaae erale ala tué muturaalu Taleta, atei kaae Tale beterapóló tué muópóló eralepó.

¹⁷ Térapa, da teteróló kaae tare mo doasi topo whita sukókélé ini yóo, whi betanékelé mo kilini yóo, iruraalu, mo ti hale betó tare Kótó betatóro beterapa, mo ama kae ere ala wisinaale eraté furaalu, ama doi doasi doi mulópóló yae. Mo kée! Teyópóló yae.

¹⁸ Yalo hosaa mole naale Timoti-ó, Kótóné mepaae whirapepaae yó matepa atimanémo, ya tué muóló yale fo kaae mió yalokélé yapaae i asemó dere fo wisiyóló dosayóló kisiparu sya fae. Naaotamo ai fo wisiyóló sya fóló eró tapata, ti dané bóe whitamó bóe wisiyóló dóo, tué tiki tiratere alakélé yó tawóo, naao tiki tuapaae me hasókó fole alakélé muni yóo, yaalo ai ape.

¹⁹ Mepaae whirapeta, ai alarape sya fóló eréni, hóratereteiné kale wei nuku fetéé fóló dotu dere kaae, atimané tué tiki tiraté fu betale alakélé haepaae derepelepó.

²⁰ Atéyale whirapekó whi tamo Haime-neasiró Aleksandatamo beterapó. Ai sekétamoné du betere alané Kótóné doi wisinaale doratere ala hale deté fu betaqsóro, yalotei Satan-né naase tuapaae mulalepó. Ti atéyaleiteita hale meipó. Atimaamo sekéi ala suraalu, atimaamonétei yale alamó dapóló kisipa feteyóló, Kótópaae wópóló eralepó.

2

Talené doi sóro horatere ala etéro yae yóló yó male fo

¹⁻² I haemó betó mole so whi feamó momaróturaalu, teteróló betere topo whirapemókélé, atimané mepaae alarape teteróló kaae tanópóló sóro beteró betere whirapemókélé momarótu betae. Atéro momaróturaalu, Kótópaae me alakó erae yóló wosetere fokélé yóo, mepaae so whi Kótóné tao sópóló momaratere alakélé yóo, Talepaae mo kée dere fokélé yóo, du betaasepóló dapó. Ti noa ala yópóló dumipó. Da Kótóné mo ama kae beteró betere so whi bituraalu, ama ala erótu betepa mepaae whirapené bóe dóló sesétere ala yaqsóro, mo dua beterópóló momatu betae.

³ Ti atéro momatu betere alata doni, mo wisipa da aluyaqsóro tao su betere Kótóné kolóló, donoi ala du beterapó kisipa mutapó.

⁴⁻⁶ Ti Kótóné amata, so whi feané mo fo bete wisiyóló tuépa, aluyaqsóro tao saai du betere ape. Ti noatepae, Kótóta betatóro bituraalu, Kótóro so whitamó tuamó betere whi Yesu Keriso ata, mo whitóro beterapó. So whi feané kilituraalu ita Kótónépó yópóló, kale tukóló mulale be demótóro so whi fea sukóló aluyaqsóro tao suraalu, ama betere betené duputamoróló sukalepó.

⁷ Atére ala bete yó melópóló, Kótóné e sóro beteró beterapó. I du betere fota, kapala mei mo fo dapó. Juda fake mei, kae fake so whipaae kale doasi topo whiné fo i ape yóló yó matere *aposolo* whi betóo, Kótóné kutó dirane fae yóló dotonatepa ama kutó diratere whi betóo, kale mo fo betekélé so whi feané wosóló kisipa tiki tirópóló yó matere whi betóo erópóló, Kótónétei e sóro beteralepó.

⁸⁻¹⁰ Yalo i dere ma fota, dia whirapené Talepaae momaturaalu, momatere bemómaaté ini, kae kae hoko tikimókélé du betae. Atéturaalu, fopaae buóló hōle sere ala ini, mo ama kae beteró betere so whi bitu, naase horóló Talepaae momatu beterópóló dapó. I dere ma fo kaae dia sorapepaaekélé dapa wosae. Dia Tale

aomó sukóló bitu, ama doi hale soro horóló momatu ai betera, diaaó tó tikimó deraai doasi *moniné* duputere kuti ó meleke ó au yaaire *kold kapané* aleale ɔla ɔla ó mepaae topo niki dokotere ɔla ɔlapaae doasi kisipa muaqsé. Diá Kótóné fo wosetere sukamó ó momayaairaaalu, whiné au nópóló deratere kuti deréni, Talené ala sya fu betere sorapené kuti derótu dere kaae yóló deratepata, ti mo so whi feané kolóló mo donoi kuti deró beteraóló kisipa muaalopó. Diaaó tó tiki maaté aaraai kisipa muni, tó tikiné dere wisi alané tiki tuapaaekélé aurótu betae. Ai ala epa Kótóné kilitu, kelaalo mo kokorapó yópóló yae.

¹¹⁻¹² Diátamo betó mole Keriso sorapené Talené ala tué yaai dere alata, ti kaae tare whi aomó sukóló hipa fi dua beteraóló yae. Mepaae sorapené whi yó matere ala ó whi tetéroló kaae tatere ala ini yóo, whiné dere fokélé tikini yóo yóló, whirape aomó sukóló mo dua beteraóló yae.

¹³ Ti noa betené meipó. Folosoro Kótóné Adam-pi aleyóló nalo so Ipi alipakalepó.

¹⁴ Wuliné soró whitamó dilikale sukamó whi Adam dilikinitei, kale so Ipi dilikipakalepó. Tétepa kale soné mo dere nisiyóló, wosóló sya feleteiné dowi ala ipakalepó.

¹⁵ Atéatei, sorape atimata mo kisipa tiki tiratere ala yóo, yaala sókó fole alakélé yóo, ama mo kae betero betere sorape bituraalu, mo donoi alakélé deté fu betoo iru, naale senaale deté fu betepakélé Talené atima aluyaqsoro tao saalopó.

3

Téteróló kaae tare whi disiro dikon whirapetamomó dere fo

¹ I dere fota, mo tué tiki tiróló betaaire fopa wosae. Mepaae whi detamo Kótóné so whi tetéroló kaae tawaaire whi betaai kisipa mutupata, ti ai whiné mo kutó wisa-naalepóló diyaai tué mutu dapó.

²⁻³ Kótóné so whi tetéroló kaae tawaaire whi soro beteraaitepata, ti i alarape sya fóló du betere whi soro beteranérapó. So whi feané keletómó me alakélé ini, mo wisiyóló dua betoo, betá sotoro dokóló

betoo, topo doyóló keyaa fópóló, *wain* wei mo dekéro nélitere whi betoo, mepaae ala yaairaaalu hapale ini, tetéroló mo dua kisipa tekeyóló yóo, so whi feané kolóló wisi ala dere whi beteraóló yópóló dua betoo, uké wale so whi wisiyóló dape soro firatere whi betoo, Kótóné fo yó melaii fosó fosore whi betoo, topo dotere wei nóló keyaa fenitere whi betoo, fopaae buóló hõle sere ala hapale ini, mo dua naame yóló betere whi betoo, me whitamó fonétei u só derótu i só derótu yóló dokó dokó ini, mo dua betoo, *monimó* ekõle yóló hosaa fake initere whi betoo epa, ti atere whi soro beterae.

⁴⁻⁵ Atéro bituraalu, ama so naale senaale mo wisiyóló tetéroló kaae tapa, naale senaalenékélé alimané dere fo wosóló mo dua bitu, ama alimané doi soro horaaitere alamaaté du betepa, ti atei kaae whi mo sumó soro beteranérapó. Mepaae whinétamó ama so naale senaale wisiyóló tetéroló kaae tawaaire kisipa initepa, ti Kótóné so whikélé netéro wisiyóló kaae tawaaloé?

⁶ Teó wale Keriso whitei so whi kaae tanópóló soro beteraõse. Ti noatepa meipó. Atei kaae whiné kaae taru a so whi tetéroló kaae tare doasi whipóló, bopé faketu betepa, Kótóné fo tokótamo yóló Satan só deróló kwia materetei atétere whi akélé saqsoro dapó. Téyaqsoro, belapaae hãle betere so whitamokélé mo dua bitu, wisi ala du betepa, ti ai whiné so whi kaae tanópóló soro beterae. Ti noa ala yaqsoro dumipó. Ama yale dowi alamó, a haleturaalu Satan-né hemó daqsoro dapó.

⁷⁻⁹ *Dikon* whirape soro beteraai depata, ti u kale whirape du betere kaae, atimané dere ala so whi feané kolóló i whita mo wisirapó depa, ti ai whi *dikon* soro beteranérapó. Kapala fo dekaaporóló ini yóo, topo dotere *wain* wei dekéro nokole alakélé ini yóo, kapala mepaae whirape dilikóló *moni* sere ala ini yóo, hosaa tuámó me ala muni tué tiki tiróló bitu, take kinóló muale bete mole fo diriyóló yó tare whi sumó soro beteranérapó.

¹⁰ Atéro soro beteraai, ama dere alapi kaae keleralemótamo, ama ditere kutó ó dere ala hasókó fóló me dowi ala initepa, ti

Kótóné ki diyópóló sóró beterae.

¹¹ Atére kaae, kale *dikon* wh̄rapené so-marapekélé mo so wh̄iné kilituraalu ita, mo so wisipó yópóló yae. Atimané mepaae so wh̄i eraterere fo ini yóo, *wain* w̄ei mo dekeró n̄eni mo tóróti n̄oo, fea ala du-raalukélé h̄oko ini, mo wisiyóló yó tawóo, du betere so beterópóló yae.

¹²⁻¹³ Diñétamo wh̄i betakó *dikon* sóró beteraai depa, ti so betatóró dokóo, ama naale senaalekélé, atamo betamó betere so wh̄ikélé, mo wisiyóló t̄eteróló kaae tawóo epa, ti atei kaae wh̄i sumó sóró beteranérápó. Ai sóró beteratere wh̄rapené kutó mo wisiyóló dité fu betere kilituraalu, i wh̄rapeta mo wisi ala du beterapóló doi sóró horateremó wikélé ini, halaatere ala mo ti fakeraté fóló asane furaalu, Yesu Kerisopaae kisipa tiró betere wh̄rape betaalo ai ape.

¹⁴⁻¹⁵ Èta felekemó diã beterepaae waai kisipa mutupatei, ẹ waaire tu mepaae alané sesépa, diã fea h̄oko bitini, mo wisiyóló Kótóné naale senaaletóro beterópóló i as̄etu betere ape. Kótóné so wh̄i fea ti betã bemó betere su ai betere ape. Atéró touróló betere so wh̄ita, mo ti betó tare Kótóné kale mo fo wisi h̄ale muaqsóro, be mo diriyóló daalópóló hulua elekéro iru elekétamo kaae, ai dere ape.

¹⁶ I dere bete mole fota, so wh̄i feané mo diriyóló tuère fopa wosae. Kótóné ama mo doa ere ala wisinaale h̄ale tómó mole kwia maaté ðané kisiparetei, kinóló mole bete turó netéro kisipa yaaloé?

Ti ą mo so wh̄iné kolópóló mo wh̄i tiki daayóló wóo,
so wh̄iné ą kilitu mo wh̄imaaté nisi yaqsóro,
Kótótóro beterapó yópóló D̄ei Kepe Wisinétei eróo,
ensel-rapenékélé ą mo kolóo,
kae kae tiki daae mole so wh̄iné kélé ą kisipa yópóló yó maté kweyóo,
hae kwia feamó betóló fale so wh̄iné ama dere fo wosóló kisipa tiki tiróo,
Kótóné ama kae ere ðe tuamó beteraai dapesó holóo, erapó.

4

Timotipaae i ala yaeró yale ma fo

¹ Kale D̄ei Kepe Wisiné h̄akeamó yó mótu betere fo i dapa wosae. Kemeyaaire sukamó mepaae so wh̄rape Kótópaae tué tiki tiró betereitei taaróló, kapala dilikitere keperapené i fo yae yóló yó mótu betere wh̄rapené dere fo wosóló sya faalo ai ape.

² Ai fo yó mótu betere wh̄rapeta, kapala fo bole wh̄rapetei, Talené fo yó matere wh̄rape aqrapó. Atéró yó mótu betere wh̄rapeta, atimané deté fu betere dowi alané haletere ala ó witere ala ini, atima hosaa mo tórúyóló h̄ale ọla nisiró beterapó.

³ Atimané mo so wh̄ipaae so dokotere alakélé yaqse yóo, mepaae nokole ọlakélé naqse yóo du beterapó. Ti ai naqse yóló sesétu betere ọlata, mo fo bete tuéruraalu Kótópaae tué tiki tiróló betere so wh̄iné mo kée yóló nópóló Kótónétei ai ọla ọla aleyóló muló beterapó.

⁴ Ti noatepa meipó. Kótóné aleyóló muló betere ọla feata, dorapóló taae faréni, mo wisirapóló Talepaae mo kée yóló nenérápó.

⁵ Ti noatepa meipó. Kótóné fo dosayóló tuéruraalu moma yó tareteiné fea ọla Talené wisiróló, ama kae tukóló muló beterapó.

⁶ Ti yaata, tué tiki tiraaire fo wisi mepaae wh̄rapené yó matepa wosóló, ai fo wisi tuamó doayalepó. Téyaletéiné yaalo yapaae kale yale forape Kereso no nerapené wosópóló yó mótu betepa, ti ya Yesu Kerisoné Kutó diratere wh̄i wisi betaalo ai ape.

⁷ Térapa, Kótóné ala aluraairaalu, mepaae bete munire kae kae dol̄a foró, so disirapené bete munire fotamo du betepa, mo nisiyóló sya faqse. T̄eni, Kótóné ala wisinaale betã ya tuapaae erópóló, naaotei fotok̄o bulatere alatóro yó tawae.

⁸ Ti noatepaae, h̄ale tó tiki fotok̄o buópóló deté fu betere alata, ti sawa h̄aleke sukamómaaté yóló kemeyaalotei, Kótóné ama ere ala wisi ya tuamó moletéiné kae kae ala ya tuapaae eratepa, ai eraterere ala tuapaaekélé, wisi alatóro erótu beterapó. Ti mió ða i haemó betere alimó mo ti betere bete sóró tawóo, take nalo waaire alimókélé wisi alatóro mupa kolóo yaalopó.

⁹ Yaalo yapaae i dere fota, so wh̄i feané wosóló mopóló tué tiki tirópóló dapó. Take

waaire alimó ðané mo wisi ala wisi ke-laalopóló kisipa mutu, mo ti betó tare Kótópaae kisipa tiratapó.

¹⁰ Ti ąta, so whi fea aluyaąsóró tao saaire Kótó betereteiné mo ąpaae tuę tiki tiró betere so whirape betą tao su beter-ąpó. Atétu betere alamó tuę muturaalu, ða ketekę buóló depe tukó wei ala i du betere ape.

¹¹ Yąlo i yó melale forape so whi feané wosóló deté fu beterópóló yó mótu betae.

¹² Mepaae whirapené ya teó kokopei whipóló kisipa mutu, naao yó mótu betere fo wosaalomeipóló faleyaąsóró, naao du betere fokélé, betere alakélé, yaala sókó fu betere alakélé, kisipa tiki tiró betere alakélé, me dowi alatamo hosekényi, mo kae betere ala Keriso so whi feané kolóló, mo wisirapóló naao du betere ala sya wóló du beterópóló yae.

¹³ E ya beterepaae waai teópatei, mepaae kae kae alarape fea naao taaróló, Kótóné ašemó yóló muló betere fo betą so whi feané wosópóló haąkeamó dosąayóo, so whi dekaýóló haepaae derepaąsóró ketekę bu-laterere fokélé yó melóo, Kótóné bete mole fo i ape yóló, yó matere alakélé taaréni mo yó tawae.

¹⁴ Atétu bitu, kale Keriso so whi tetéróló kaae tanópóló sóró beteró betere whirapené naao tikimó naase mulóló momarótu betepa, Kótóné me whipaae i fo yae depa yale sukamó, Deį Kepe Wisiné wisi ąla wisi yaąmó haęle melalepó.

¹⁵ So whi feané naao ai du betere wisi ala wisi fakeraté fu beteretei kolóló, mo wisir-ąpó yópóló kisipa keterényi, ai alapaąetóró ketekę buóló erótu betae.

¹⁶ Téturaalu, naao betere alaró yó mótu betere fotamo mo hotowayóló kaae taru, naao ai yó tare ala dekaýóló taaréni, haęle yótóró tawae. Ai alatamo yó tapa, ti yaąkélé, naao yó mótu betere so whikélé aluyaąsóró, tao saalopó.

5

Whi disiraperó wulia sorapetamo, wae sóró kutó diratere whirapekélé feapaae i ala yae yale fo

¹ Yąta teó whiapa, ma fo duraalu mepaae whi disirape foné sóró deteraainé ini, mo naao ayapaae dere ma fo kaae dua yae.

² Teó kokopei whirapepaaekélé, naao no apupaae eratere ala kaaetóró eróo, mepaae so disipaaekélé mo naao haepaae dere ala kaae eróo, teó seimale so-rapepaaekélé, mo naao ne apupaae dere ala kaaetóró eróo duraalu, mo wisi kisipa betą muóló erótu betae.

³ Naale senaale mei, mo doasi yaąyatu betere wulia sorape keterényi mo wisiyóló tao sua yae.

⁴ Tétu betą wulia soné ama naale senaale ó ama naale senaalené deale naale senaale betepata, ti ai naale senaalené Kótóné ala eróturaalu, atimané hama alima kaae tatu yale kaae, atimané auma serekélé atéró kaae tapa, ti Kótóné mo wisirapó kisipa muaalopó.

⁵ Téretei, mepaae wulia so tao saaire so whi bitini, mo yaąyatu bitutei Kótópaae tuę tiki tiróló, take nalo betaaire alimó wisi ala wisi kelaalopóló kaae tawóló bitu, dilikita-mokélé, deątamokélé, Kótópaae tao sae yóló moma yó tarapó.

⁶ Tétu betepatei, mepaae wulia so ama tó tikiné ekęlere alamaaté du betepata, ti ai so ą mo betepatei sukune whi aąrapó.

⁷ I ala yae yóló du betere forapekélé, mo so whi feané wosóló sya fópóló yae. Ti noa yópóló dumipó. Mepaae Keriso so whiné wisi ala dumipóló eratere fo yaąsóró ðapó.

⁸ Mepaae whirapené ama kili whi so tao sóró kaae tani yóo, ama soró naale senaale tamokélé wisiyóló kaae tani yóo depa, ti atétere whiné Kótópaae tuę tiki tiró betere ala amatei faleýóló, i wisi ala inipóló dere fo yaosóró, mo whirapené du betere alakélé teteraasepóló ðapó.

⁹ Dią Keriso so whiné mepaae wulia betere sorape ąla ąla yaąyatepa, tao saaire fo i dapa wosae. Diaaą mepaae wulia so-rape tao saairaalu, doi mole tikimó betą wulia so 60 ba fotamo kemenipa, ti kale sorapené doi mole tikimó touróló mulaąse.

¹⁰ Motamo ama oma aąmótóró bitu, wisi ala erótu betale doi mole so betepa, ti ai soné doi ašenérapó. Ti ai erótu be-tale wisi alarapeta etérópó. Naale senaale wisiyóló kaae taté fu betale alakélé, uké

wale whirape wisiyóló dape su betale alakélé, mepaae sorapené naale senaalené di dasutu dere kaae, Kótóné so whi tao sóró erótu betale wisi alakélé, mepaae kae kae seketerere so whi tao suayale alakélé, kae kae du betere wisi alatamo touróló du betepata, ti atei kaae wulia soné doi asenérápó.

11 Tétu, mepaae wulia betere teó sorapené doi mepaae doi mole wulia sorapetamo touróló mulaqse. Ti noa yaqsóró dumipó. Atima Yesu Kerisoné kutó diraalopóló yóló mulale fo teteteróló, nalomo whi kaetamo furaalu, tikaqsóró dapó.

12 Atéro whitamó furaalu, folosóró yóló mulale fo tikale betené dowi dupu saqsórópó.

13 Ti ai alamaaté meitei, atima kutókélé dini, dekayóló hale bitu, mené bepe bitiré kotere alamaaté dua dapó. Atéro hoko bitiré kuturaalu, kutó ditere nisi yópóló dere alakélé, mepaae so whi eratere fokélé, mo enénire fokélé hoko deté kutu beterapó.

14 Mepaae wulia betere teó sorapepaaekélé, ma fo i dapa wosae. Me whiné diá dokóló naale senaale deyóló diáné be ó nokole ɔla ó mepaae ɔlarapekélé wisiyóló kaae tapa, dané bõe whi Satan-né dā Keriso fake so whi faleyóló só deraaire tū muaqsóró yae.

15 Mepaae wulia sorapeta, ti kale tū wisi taaróló Satan-né ala eraairaalu, ai tū ai sya fele ape.

16 Mepaae kisipa tiki tiró betere soné ama kekelé sotamo atima tuámó betepa, ti ai soné atei wulia so mo wisiyóló kaae tanérápó. Ti noayaqsóró meipó. Kale Keriso so whirape atima mepaae kekelé meire wulia sorape tao suraalu, kekelé betere wulia sorapetamo bipi yaqsóró, kekelé betó mole wulia sorapeta, ti atima kekelénétóró tao sua yópóló yae.

17 Fo meta i ape. Kale Keriso so whi teteteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere whirape atima Kótóné so whi mo wisiyóló dapesó fu betepata, ti atima doi mulatere ala mo ti tómó beleróló mo doa doi mulópóló yae. Atépatei, mepaae teteteróló kaae tare whirape atimané diyópóló tukóló muló betere kutóta, ti Kótóné fo yó mótu betere alaró Keriso whi keteke

bulatere fotamo eró tare whirape, ti mo doa doi mulópóló hale sóró horótu betae.

18 Ti noatepae, i aseýóló muló betere fo tué muae. Kale *bulmakau* hupurapené whiti ne ó *bali* ne ke whiné nairetei sókó fópóló, teiya teiya duraalu mepaae ke naqsórópóló kulumu faaraqse. Ai dere fo kaae me i ape. Kutó diratere whiné ama diale kutómó dupu sópóló melae fo aseýóló muló beterapó.

19 Térapa, me fo i ape. Beta whiné duraalu, kale teteteróló kaae tare whiné i dowi ala depa kelalepó, dere fo wosaqse. Motamo, tamo ó sore whiné kelalepó depa, ti ai kale dowi ala yale whi so whi feané keletómó foné sae.

20 Ti noa yópóló meipó. Mepaae whirapekélé ai dere ala kolóló wiyópólópó.

21 Yalo i dosayale alarape yae yóló yapaae du betere fo hasókó feni, mo eró taruraalu naao hosaa mole so whipaaemo wisi ala eróo, mepaae so whipaae kae ala eróo yaqse. Tétu, mené dere fo bete wisinipatei taleturaalu, atimané take du betale alamó kisipa mutu, miókélé i ala mo du yalepóló tao sere ala ó só deratere ala momókó yaqse. Ti i dere fota, Kótóné kele tómókélé, Yesu Kerisoné kele tómókélé, ama kae sóró beteró betere *ensel*-rapené kele tómókélé, yalo yapaae i ala mo yae yóló i mulatere ape.

22 Mepaae whi Kótóné so whi teteteróló kaae tanópóló sóró beteraai depata, ti hapale hoko sóró beteréni, ama betere alapi kaae kolóló, sawa kaae taté fae. Téramó, ama dere alatamo mo wisipa, ti ama tikimó naase mulóló sóró beterae. Mepaae whirape dowi ala du betepa, naotamo ai ala ekese yóló sesétere fo initepata, ti yakélé ai dowi ala kwia ai sere ape. Téyaqsóró, naao du betere wisi ala me dowi alatamo hosekényi, mo wisi alamaaté du betere whi betae.

23 Téruraalu, ya suka fea daló tare kae kae kisiró depe tuámó daale kisi betetamo wisiyópóló, mo weimaaté néni *wain* weikélé sawa téti nukua yae.

24 Mepaae so whi atimané hakeamó du betere dowi alata, so whi feané kolóló tuérápó. Atéreteiné ai du betere dowi alamó fo tokótamo yóló kwia saaire be

dę teópatei, atima só deró beterapóló, so whi feané kolóló tuęrapó. Mepaae so whi atimané kinóló deté fu betere dowi ala take fo tokótamo yóló taletere sukamó hakearatepa kelaalopó.

²⁵ Atétere kaae, mepaae hakeamó deté fu betere wisi alakélé, ti so whi feané kel-erapó. Mepaae kikití deté fu betere wisi alarapekéle ti so whi feané keletómó hiránénipó.

6

¹ Kutó dirópóló wae sóró beteró betere whirape feapaae dere fo i ape. Kótóné doiró dané yó mótu betere fotamo mepaae so whiné faleyóló doka doka yaqsóró, ai whirape atima wae sóró dupuyale whi aqmó sukóló bitu, kutó mo wisióló diraté fu beterópóló yae.

² Mepaae wae sale whi talerapeta, ti Keriso whirapépó. Ai whirapeta, kale wae sale whirape atimané nopóló kisipa muóló, atima aqmó betere hóyóló deka kutó dini, mo doa keteke buóló dirópóló yae. Ti noatepa meipó. Atima ai ditu betere kutómó botokotere qlata, ti Kótópaae kisipa tiki tiróló betere Keriso no apunétóró naalo ai ape. Térapa, i yae yóló du betere fo yó móturaalu, mo dirii ma fo du betae.

Moni-mó hosaa muaqse yóló ere fo

³ Mepaae whirapenétamo kapala fotei Kótóné fo i ape yóló yó mótu betepata, ti ai whiné Tale Yesu Kerisoné yó matere fo wisiró Kótóné ala i ape yóló yó matere fotamo sya fumipó. Ti ai whiné ama dere alata, wisirapóló bopé faketu betereteiné betá alakókélé mo kisiapanipó. Ama nomarapetamo betá tuę muóló bitini, mo sawa fomóteí doasi fo nisiyóló dóroi du betere alaró u teterótu i teterótu dere alatamo du betereteiné ama kisipa tiki wisini, mo dorapó.

⁴ Atéturaalu, mepaae whiné dere ala kolóló ekélé até ené yóló dei kisipa mutereteikélé, kae kae qlamó alale suraalu hqle sere alakélé, me whi dei tuę muópóló kae kae eraterere fokélé, me whiné me dowi ala depa kilinitei, yalemolópóló hqletei eraterere fokélé, dua dapó.

⁵ Ti ai alarape du betere whirapeta, mo foné bete sawakélé atima tuámó muni, mo dowi kisipatóró muluraalu atimasisitei hqle fomaaté yó tarapó. Téturaalu, Kótóné ala erateretei doasi *moni* sere tu mole nisiyóló du beterapó.

⁶ Tépatei, Kótóné ala erótu bitu mepaae qla qla mo dekeró saaitapóló kisipa muni, téti suraalu, ita Talené matere qla supóló supata, ti mo doasi ala ai ape.

⁷ Ti noatepae, dą haené depemó beteró i haepaae wouraalu mo betá qlakélé tawóló wénitu dere kaae, dą i hae taaróló fukélé me qla tawóló faalomeipó.

⁸ Téyaalopa, dą mió bituraalukélé nokole qlaró deraaire kutitamo téti mupata, ti mo kée yóló wisi tuę muóló betenérápó.

⁹ Mepaae so whinétamo ę doasi *moni* sóró néli whi betenée yóló kisipa mutupata, ti dowi alamó dée nópóló sų sere alané kisipa okokoróló alisóró fulapó. Téturaalu, na hemó duku dere kaae dowi alané atima dóló sukunótua dapó. Atéro doasi *monimó* ekęle yóló néli whi betenée du betere alanéteí kae kae hqko alaró dowi alatamo kaaróló, so whi doakale hapisąa sélimó durupu dere kaae, dowi alané atima betere bete mo ti doróló só derótu beterapó.

¹⁰ Ti noatepae, kae kae du betere dowi alata, ti doasi *monikó* senée yóló ekęle du betere alané kaarótu beterapó. Mepaae so whi doasi *moni* saaitapóló keteke buturaalu, Kótópaae kisipa tiki tiratere ala taaróló kópaae ai fu betere ape. Ti aita, atimané yale alanéteí betere bete mo doróló dei fomaake kisipa mutu beterapó.

Pol-né Timoti fotokę bulóturaalu yale fo

¹¹ Kótóné ala erótu betere whi wisi-ó, ai du betere alarapené ya doraqsóró botokó fóló i alarape sya fu betae. Me dowi alakélé muni, mo donoyóló fole alakélé, Kótóné ala wisitóró eraté fu betere alakélé, tuę tiki tiróló bitu naao no netamo yaala sókó fu betere alakélé, me sekei ala wapatei me qla meipóló fotokę buóló Kótóné alatóró eró taru, naameyóló mo dua betae.

¹² Atéro Kótópaae kisipa tiki tiróló bitu, ama ala erótu beteremó bóe whiné ai wisi alatamo bóe dupata, ti fotokę buóló du

betae. So whi feané keletómó naao du-raalu, Kótópaae tué tiki tiróló betera pó yale sukamó Kótóné, ya mo ti betere bete tuapaae bití ape, yalepó. Téyalepa, ai ti betere bete mo diriyóló tao tapatei fóló, kemene fole kwiamó sókó faasepóló dapó.

¹³⁻¹⁴ Fea kae kae betere qlaró ere qlatamo betere bete mótu betere Kótóné kele tómókélé, Pontias Pailat betere felekemó halaainé daalu, mo donoi fomaaté yale seké Yesu Kerisoné kele tómókélé, i ala yae yóló mulatere fo hasókó fole ala ó dowi ala yalepóló só deratere alakélé ini, mo hotowayóló eraté fu betero, da teteróló kaae tare Tale Yesu Keriso wale sukamó sókó faasepóló, yalo yapaae mo dirii ma fo i yóló mulatere ape.

¹⁵ Tale waaire be deta, mené ali tanitei, Kótóné ama tukóló muló betere be demótóro waalopó. Fea ala feata, ti amatóro teteróló kaae taru, mo wisi alamaaté fanuraalu i haemó betó mole doasi topo whiraperó mepaae qla qla teteróló kaae tare talerapetamo teteró betere Taleta atórótípó.

¹⁶ A beta mo kaayólókélé ó kemekélé ini, mo ti betó tare Kótó betera pó. A ama kae ere de tuamó betepa, mo whi betakélé, a betere felekepaae fenénipó. Mo whi betané kolókélé inireteiné miókélé a kelenénipó. Ai seké atóro dukiróló, mo doasi fotokó bole doi kemekélé ini, mo hale muó taté fu betero pó yae. Mo kée! Tero pó yae.

¹⁷ I haemó doasi *moni* tare néli whirapené i ala yópóló, ma fo i yóló mulatere ape. Atimané ai tare doasi *monimó* bopé faketuraalu, take nalo ai *moniné* atima tao saalopóló kisipa mutu betaqsóro yae. Ti noatepae, ai *monita*, ti muó tawaaire qlapakó kisipa tiki tiraalomeipó. Qla qla fea mótu betere beteta, ti Kótótóro betera pó. Ai Kótóné hamokoróló damó qla qla fea sumó mótu betera pó. Atéro matere qla qla suraalu, mo kée yóló da hajiné sukóló só tarapó. Tétu betera pa, take nalo waaire alimó dapaae mo wisi ala eraalopóló kisipa mutu, apaae beta kisipa tiki tiróló betero pó yae.

¹⁸ Atimapaee diá doasi *moni* tare néli whi biture kaae, diaaq du betere wisi alamaaté diá tuamó fanu néli whi betero pó

yae. Atéro bitu, diaaq tare qla qla bukóló mepaae yapare so whimó hamokoróló hale mótua yae.

¹⁹ Atétu betere alanétei, take waaire alimó mo diriyóló betero pó, doasi bete maaire wisi wisi qla muté muté horaalo ai ape. Téyaalopa, atima mo ti betere bete mo diriyóló taru du betero pó, i ala yae yóló yó mótu betae.

²⁰ Timoti-ó, ya melale qla wisi me alané me whiné doraqsóro pa, hotowayóló kaae tawae. Me bete munire hale hoko fotei, so whiné mo bete mole fo nisiyópóló kisipa tiraaire fo depa, aita Kótóné bete mole fotamo bóe dilapa, kisipa keteróló sisópaae erae.

²¹ Mepaae whirapené ai fo mo dere nisiyóló Kótópaae tué tiki tiróló betere tei taaróló ai fele ape. Térapa, yalo mo hosaa mole no-ó, Talené hale hamokoróló tao sere ala ya tuamó muó tanópóló yae.

2 Timoti

1-2 I dere așeta, Kótóné ama tuęre ala sya furaalu, dotonale *aposel* whi Pol-né dapó. Yało hosaa mole naale Timoti ya paae Aya Kótóro Tale Yesu Kerisotamo tuámó kaaróló wou betere kolené sukuturaalu hałe tao sere alakélé, hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, ya tuámó muó tanópoló yae.

Talené fo aqmó sukóló bitu erótu betae ere fo

3 Yało ayarape deale whirape me dowi ala ini, tuę wisi muluraalu, Kótóné ama ala eraté wale kaae, mió yałokélé Yesu Keriso tuámó mo ti betere bete mulapóló kisipa mutu, ę ama kutó i dirótu betere ape.

Tétu dętamokélé, dikitamokélé, ya kisipa keteréni, momatóró yó taruraalu, Talepaae mo kée dapó.

4 Naao kelemó dorowou betere wole kaapemó kisipa mutu, ę haıné sukai ya kełe wolée i du betere ape.

5 Yało tuę mutupa naao tuę tiki tiratere alata, tómó ini, folosóro naao ausere Loisró naao hae Yunis-tamo tuámó iru yale kaae, mió ya tuámókélé mo atęrapóló kisipa mutapó.

6 Atęrapa, naao tikimó yało naase mulale sukamó Kótóné yapaae melale ala mo hałe muaşóropa, si mi holópoló flitu dere kaae, mo doa ketekę buóló erótu be-taasepóló, ma fo i dapa wosae.

7 Ti noatepae, Kótóné da melale kepe beteta, wiratere kepe męnitei, da mo halaaiyóló, yaala sókó fole ala yóo, da tuámó kae kae mole kisipa tiki haşókó fóló dowi ala yaşóro, mo wisiyóló tęteróló kaae tawóo yópoló, fotokọ bole kepe wisi melalepó.

8 Tęrapa, so whi feané keletómó da tęteróló kaae tare Talené ala etępóló yó móturaalu, halaaıné erótu betae. Ama ala erótu betepa, *dipula* bemó beteró betere whi ę kilitukélé hale yaşse. Tęni, kale mió i wosetu betere fo wisi yó mótu betepa, ę su betere sekę kaae mené yapaaekélé eratepa, belée tawae. Ti ai sere sekęta,

Kótóné damopaae mótu betere fotokọ tuámó betepa, ti şumó belenęrapó.

9 Ti ai sekęné amatei da aluyaşóro tao sóro ama kae beteró betere so whi beterópoló ę beterepaae ape yaleteita, ti dané me wisi ala dere kolóló initei, Kótóné ama mo eraalopó yóló muló betere ala sya furaalu, hałe hamokoróló tao salepó. Da atęro Yesu Keriso tuámó betepa melale hałe hamokoróló tao sere alata, i haeró şatamo aleyaaipatei meló betęrapó.

10 Ai alata, da tao sere whi Yesu Keriso wale sukamó haķeamó eratepa, so whi feané kelalepó. Ti ai sekęnéta, sukutere ala ama sóro mo ti aluróo, mo ti betó tawaaire ala dę tuámó mupa so whinė kolóo yópoló, mió i wosetere kisi fo wisi yó mótu betęteine haķearalepó.

11 Mió i wosetu betere kisi fo wisi kae kae be huluamó betó mole so whinė wosópoló Kótóné fo i ape yóló yó melóo, bete mole fokélé yó melóo yópoló, amatei ę dotęyaaıraalu sóro betęralepó.

12 Atętu betere alamó ę sekę su betępatei, wiyóló haletere alakélé dumipó. Ti noatepae, ę tuę tiki tiróló betere sekęta, yało mo diriyóló tuęrapó. Atęru, mo hotowayóló kaae tawae yale ala mió i betere alimókélé amatei kaae taté fóló, take kemene fole sukamókélé ama mo şumó kaae tanęrapóló kisipa mutapó.

13 Yało yó matepa wosale fo mo diriyóló tuę mulu, naao yó mótukélé ai fo kaaetóroti yó mótu betae. Atęro yó móturaalu, Yesu Keriso tuámó bitu, kisipa tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, yó tawae.

14 Mené yapaae wisiyóló kaae tawae yóló melale ęla wisi me ala yaşóro da tuámó betere Dęi Kepe Wisiné ya fotokọratepa, mo hotowayóló kaae tawae.

15 Esia hae kwiamó betó mole whirape feané ę taaróló fupa, Fikelusró Hermosenes-tamokélé ę taaróló feletei naao ai tuęre ape.

16 Onesiporus-ró ama be whitamopaae Talené kolené sukóló tao sere ala erópoló yae. Ti noatepae, ę *sein* kępiné dokóló *dipula* bemó betepa kilitu, atima wiyóló hale ini, wisi ala eraté fu betepa, ę kisipa felęyóló betalepó.

¹⁷ A Rom be huluapaae wóló, ę momó beterérópóló kelaai kikitu wikélé ó hókélé ini, mo ketekę buóló keketé kutu beteró nalo ę kelalepó.

¹⁸ Take Tale waaire be demó ama kolené sukóló tao saaire ala wisinaale apaae erópóló yae. Dąmo Epesus bemó betepa, ama ę tao suraalu, kae kae ala eraletei naao ai tuęre ape.

2

¹⁻² Tęrapa, Yąlo naale-ó, Yesu Kerisoné hąle hamokoróló tao sere ala tuąmó fotokę buóló betae. Atéro bitu, so whį feané keletómó yąlo yó mótu betepa wosale fo naao mepaae mo wisi ala yó tare whįrapepaae i kale fo wisi mo wisiyóló kaae tawae yóló sóró beterae. Ti ai whįrapeta, hąle whįrape meitei, mo so whįpaae Kótóné fo yó melaai mo sųre whįrapetóró sóró beterae.

³ Dąta, Yesu Kerisoné sóró beteró betere diki tare whį wisirape sų berterapa, sekei ala wapakélé me ęla meipa, dąmo betąmó titiyóló bitu, hąle belée tawae. I haemó betó mole diki tare whįrapené dere ala tuę muae.

⁴ Atima tęteróló kaae tare whįné kisipa tiki felęraaire alatóró yó taru, mo so whįné kae kae du betere alatamo hosekýóló dumipó.

⁵ Atétu dere kaae, mepaae whįrape sururu yóló furaalu, i yae yóló muló betere fo wisiyóló sya fenitepata, ti kale folosóró fole whįrapené derótua dere topo tao saalomeipó.

⁶ Kutó dituraalu, depe tukó wei ala du betere whįnéta, folosóró ęlumé dere ęla amapi senęrapó.

⁷ Yąlo i dere fo bete wosóló, noa fo betené dérópóló kisipa tekeyae. Atétepata, ti ai forapené bete Talenę yąpaae yó melaalopó.

⁸ Yąlo i yó mótu betere kisi fo wisita, kale Depit-né detę wale whį Yesu Keriso sukóló momó kepaayóló berterapóló du betere fo mo diriyóló wosóló, kisipa muae.

⁹ Ai fo erótu berteremó, ę mo dowi ala yale whį kaae *sein* kępiné dokóló *dipula* bitu, mo seke su berterapó. Téretei Kótóné fota *sein* kępiné dokóló munipó.

¹⁰ Atęrapa, Kótóné sorokó su yóló kae beteró betere so whįrapeta, Yesu Kerisoné tao sóró mo ti betó tawaaire dę tuąmó beterópóló kisipa mutu, ę kae kae sekei ala sótóró tarapó.

¹¹ I dere fota, mopóló kisipa tiraaire fopa wosae.

Dą ątamo sukutepa, ti dą momó kepaayóló ątamo betąmó betaalopó.

¹² Mió i betere alimó dąpaae sekei ala wapakélé, hepée taae faróló fupa, ti take nalo waaire alimókélé, fea ala fea ama kaae tare kaae, dąkélé ątamo betąmó bitu, tęteróló kaae tawaalopó.

Dąnétao ą tuęnipó depa, ti amakélé dąpaae diąkélé ą tuęnipó fo yaalo ai ape.

¹³ Dąnétao ama ala erótu berteretei hýyóló taalatepa, ti ama dąné dere kaae yaalomeitei, ama yó tare ala hąle yótóró tawaalopó.

Ti noatepae, ama ere ala amatei doróló me kae ala enęnipó. Ama du betere ala wisitóró hąle yó tarapó.

Kótóné ama kutó diratere whį wisipó yópóló kutó wisiyóló dirae ere fo

¹⁴ Kótóné fo wisi erótu betere so whįrapené kisipa keteraąsóró yó maté fu betae. Tétu, hąle mo sawa fomótei doasi bete mole fo nisiyóló alale sóró u só derótu i só derótu yaąsóró, Kótóné keletómó mo dirii ma fo du betae. Ti noatepae, atei bete munire fo wosetere whįrapené kisipa tiki dorótu berterapó.

¹⁵ Naao Kótóné kutó ditu berteretei, hoko dirateremó haleyaąsóró, mo bete mole fo wisi donotóró yó mótu betae. Atétepa, Kótóné naao ai ditu betere kutó wisiyóló kaae kolóló mo whį wisipóló dukiratere fo yópóló, mo doa ketekę buóló erótu betae.

¹⁶ Kótó sisópaae eróló, hąle hoko forape wosaaítapóló faąse. Ti noatepa meipó. Atei fo du betere so whįta Kótó kisipa keteróló sisópaae mulóló mo ti aluraté faalo ai ape.

¹⁷ Ai whįrapené yó matere fota, dowi humu fakeyóló kęlaate furaalu, whįné tiki turó dorótu dere kaae, so whį feané kisipa tiki mo ti doraalo ai ape.

18 Ai fo yó mótu betere wh̄irapekó Haimeniasisró Piletus-tamo kale mo fo wisi taaróló ai fele ape. Ti atimaamoné etei fo du beterapó. D̄a Keriso so wh̄ita, take kepaayóló betteretei, momómo kae kepaayaalomeipó du beterapó. Atétere foné mepaae so wh̄iné tué tiki tiró betere ala mo dorótu beterapó.

19 Tétépatei, Kótóné mo ti muó tawaaire bete tukóló muló betere kapo fake tómótei i fo aseýóló muló beterapó.

“Talené ama naale senaleta, ti amatóro tuérapó.”

Fo me i ape.

“Talené ama ala erótu betere so wh̄i feata, ti ama so wh̄ipa, dowi ala mo taaróló kae betae.”

20-21 Bet̄a néli wh̄iné ama doakale t̄ene be dolomó, *kold kaparó silpa kapatamoné* aleale wisi wisi ɔla muóo, mepaae mo ni fakeró haetamoné aleale ɔla ɔlakélé muóo, erapó. Atére ɔla ɔla mepaae mo wisi kutó maaté diyaairaalu bukóló kae mulóo, mepaae ɔla ɔla, ti h̄ale h̄oko kutó diyaai saaitapóló kae mulóo, dua dapó. Mepaae wh̄i dené h̄ale bete munire ala sisópaae mulóló, me alakélé munipa, ti mepaae kae kae wisi ala ai wh̄iné s̄umó eranérapóló kisipa mutu, Talené taleyóló kae beteró beteratapó.

22 Teó so wh̄iné ek̄ele yóló du betere dowi ala ȳapaaekélé eraqsóro, mo hotowayóló kaae tawae. Atéroró, Kótóné so wh̄i atima hosaa tuamó mo wisi kisipa bet̄a mulu, Talepaae momatu betere so wh̄itamó ȳakélé bet̄amó bitu, mo donoi alamaaté yó tawóo, tué tiki tiratere alakélé yóo, yaala sókó fóló hosaa muni deýóló dua betóo iru, ketek̄e buóló eraté fu betae.

23 Topo doyóló okokoi kisipa mole wh̄irapené u só derótu i só derótu dere kaae momókó yaq̄se. Ti noatepae, atétere alané h̄ole sere ala kaarótu betteretei naao ai tuére ape.

24 Ti atei kaae ala Talené kutó diratere wh̄iné dere ala meipa, mo yaq̄se. T̄eni, so wh̄i featamo mo dua naameyóló bitu, Kótóné fo wisi bet̄a yó melatere fosó fosóre wh̄i betae. Menétamo ȳapaae dowi ala eratepa, ɔpaae kwia tokó melaai kisipa muni, mo donoi ala bet̄a erótu betae.

25 Kótóné kutó diratere wh̄irapetamo bóe du betere wh̄irapepaae Kótóné fo wisi mo dua naameyóló yó mótu betae. Ti ai bóe du betere alata, h̄ale meipó. Satan-né ama kisipa mole ala erópóló, atima ama hemó ai daló betere ape. Atérapa, ai yó matere fo wisi woseté furaalu, Kótóné atima kisipa tiki feterópóló dua yó mótu betae.

26 Atéroró feteratepa, mo foné bete diriyóló tuéturaalu momómo kisipa wisi muóló, Satan-né hemó doló mualetei sokóló h̄ale fópóló eraalopó.

3

Kemeterere be demó Kótó h̄oróló bóe daaitere ala

1-5 I dere fo mo diriyóló wosae. Kemeyaaitere alimó mo dowi sekei ala wapa so wh̄i feané i alarape du betaalo ai ape. Atimatei atima yaala sókó fole ala yóo, *monimó* ek̄ele dere ala yóo, bopé fake dere ala yóo, amatei ɔ hale horatere ala yóo, dowi teka fo yóo, atimané hae aya aq̄mó sukóló bitini yóo, mené wisi ala eratepatei mo k̄ee dere fo ini yóo, Kótóné ama kae beteró betere so wh̄i bitini yóo, mepaae so wh̄ipaae yaala sókó fole ala ini yóo, me wh̄itamó h̄ole saletei hapale kemeraaire tué muni, dow̄aae fole ala yóo, eratere fo yóo, atimané ek̄elere ala t̄eteréni yóo, k̄ole dere alakélé ini, susupuratere alamaaté eróo, me wh̄ipaae wisi ala eraai tué muni yóo, mo no apu nisirutei eleké deýóló dóo, yaaitere ala kisipa tekeyóló ini h̄oko yóo, mené kolóló dukirópóló nene dere ala yóo, tó tikiné yaaitere ala ek̄ele yóló duraalu, Kótópaae yaala sókó fole ala ini yóo, atima Kótóné ala eratere wh̄irape aq̄rutei ai ala eraaire fotok̄o meitepa, atimanétei h̄oyóló taaralepó. Atei ala du betere so wh̄itamó fulumu yóló bitini tika kae betae.

6 Ai ala du betere wh̄irapené wisi ala yaai tué munire sorapené bepaae kikititi dua sókó fóló kale sorapené kisipa tiki doróló i ala yae yóló yó mótu beterapó. Ti ai sorape atima du betere dowi alané atima só deróló atimané kisipa tikikélé bes̄éné ni upaae só fua ipaae só wua dere kaae, kae kae dowi ala yaai ek̄ele yóló du beterapó.

⁷ Atimané kale fo wisi saalopóló su betepatei mo foné bete wisiyóló kisipa mutumipó.

⁸ Take Moses-né Kótóné fo i ape yóló yó mótu betepatei, Janes-ró Jamperes-tamoné ai fotamo bóe du bitu yale kaae, ai whirapenékélé mo fotamo bóe du bitu, dowi ala yaaire kisipatóró fāanuraalu, Talepaae tué tiki tiró betaaire ala sunipa, Kótóné atima taaralepó.

⁹ Kale u whi tamopaae yale kaae, ai whirapené hōko ala du betere bete so whi feané kolópóló hākearatepa fōlo sukamó deté fu betaalomeipó.

Pol-né Timotipaae i ala yae yóló ketekē bulale fo

¹⁰⁻¹¹ Tépeatei, yaalo yó mótu betere fokélé, ę betere alakélé, yaalo yaai tué mutere alakélé, kisipa tiki tiró betere alakélé, seke beleté fu betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, sekei ala wapatei hepée taae faróló hāle yó tare alakélé, susupui ala erótu betepakélé, kae kae su betere sekei alakélé, ę Antiok beró Ikoniam betamomó betepakélé, Listra bemó betepakélé, ępaae kae kae susupui ala erótu betaletei, fea naao ai tuere ape. Ai alarapené ę só de-raqsóró Talené ę tao salepó.

¹² I fota mo dapó. Mepaae whi detamo Yesu Keriso tuamó bitu, Kótóné ala eraai kisipa muóló erótu betepatei mo whirapené atimapaae sekei ala erótu betaalopó.

¹³ Ai ala erótu betere whiraperó mepaae wisi ala du betere nisi dere whirapetamo atimatei dilikitu yale kaae, atimané mo so whikélé dilikitu beterapó. Atimané atéro du betere dowi ala mo ti faketuraalu, atima mo doraalopó.

¹⁴⁻¹⁵ Atimata ai ala du betepatei, yaata kaepa, yapaae ai fo yó melale so whirape naao tueru atimané yó melale fo tuétóró yó tawae. Kótóné mo ama kae aseýóló muló betere fota, ya mo ketemó bitu woseté waletai naao mo tuérapó. Ti ya Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiraté fu betereteiné aluyaqsóró ai fonétei mo tao saaire bete wisiyóló tué yópóló, yó melanérapó.

¹⁶ Kótóné asemó yóló muló betere fo feata, ama bole fomo sókó faraletéiné eró

beterapó. Ti aita noa ala yópóló meipó. Kótóné ala eratere whiné kae kae wisi ala erótu beterópóló kisipa mutu, yóló muló beterapó.

¹⁷ Tétu, ai fonétei mo so whipaae yó matere ala yóo, dowi ala depa foné sere ala yóo, me hōko ala depa donorate ala yóo, Kótóné ama donoi alamaaté mo sumó wisiyóló eraté fōo enérapó.

4

¹ Kótóné kele tómókélé, da betere so whiró sukale so whitamó fo tokótamo yóló tale yaaire whi Yesu Kerisoné kele tómókélé, ę waaire be deró ama tetéroló betere alatamomó tué muturaalu, yaalo yapaae i ala yae yóló dirii fo i dere ape. Kale fo wisinaaleta so whi feané wosópóló i ape yóló yó mótu betae.

² Ai fo yó melaai tukóló muló betere be demókélé, ó mo hāle be demókélé, naao yó melaaire fo ali ali yaqsóró taleyóló kisipa muóló betae. Atétu, mepaae whirapené hāsókó fupa donorate alakélé yóo, me dowi ala depa taalae yóló, foné sóró ketekē bulatere fotei yóo du betae. Atéro yó matere fo wisiyóló sya fenitepa, foné sóró hapale só deréni, dua kaae taté fu bitu, kale bete mole fo betā mo hotowayóló yó mótu betae.

³ Ti noatepae, mepaae whiné kale mo bete mole fo wisi yó mótu betepatei, so whiné wosetere hōraaire ali waalo ai ape. Ai fo wisi wosetere hōróló, atimané yaai kisipa mole ala sya furaalu, diané yó mótu betere fo wosaalo hōróló atima woséliné ekele yóló wosetu betere fo wosaaitapóló, atei kaae fo yó matere whirapepaae ape depa, atima fea wóló touraalopó.

⁴ Ti mo bete mole fo wisi atima wosetere hōróló sisópaae eróló, bete munire dolāa fo wosaairaalū ekele yaalopó.

⁵ Ai alata mo du betaalotei, yapaae kae kae ala wapa, furu furu ini, kisipa diri iruraalu halaaiyóló betae. Mepaae sekei ala wapakélé belée taruraalu, kale mió wosetere fo wisi betā yó mótu bitu, Kótóné yapaae erae yóló muló betere ala fea taaréni eró tawae.

⁶ Ti noatepae, mo so whiné Talepaae momaturaalu, kale *wain* wēi momatere

kapo fake tó mó sunée derótu dere kaae, yálo betere bete mió i kemeratere ape. Ti ę i hae taaróló faaire be de mió i sókó waaitere ape. Kale bóe dale alakélé yálo mo wisiyóló dóo, sururu yóló fóló sókó fópóló muló betere dalemó sókó fóo, Yesu Kerisopaae tuę tiki tiratere alakélé hãle yó tawóo yalepó.

⁷⁻⁸ Téyaleteiné mió yálo doimó muló betere topo tao mulapó. Ti aita hãle topo tao meitei, da feané yale alamó fo tokótamo yóló mo donotóro taletere Talené ita, mo donoi ala du betere whi i ape yóló melaaire topo taopó. Ti aita, yálomaaté saalomeitei, Tale waaire be de sókó wópóló kaae taté fu betale so whi feané saalopó.

Pol-né Timotipaae hapale ape yale fo

⁹⁻¹² Fo me i ape. Yã ę beterepaae hapale waasepólópó. Ti noatepae, Demas a i haemó du betere alamó hosaa muturaalu, ę taaróló Tesalonaika bepaee ai fele ape. Tétu, Kresens-kélé Kalesia bepaee fóo, Taitus-kélé Dalmesia bepaee fóo depa, Luk betã ętamo i betere ape. Ti Mark aãta, ę Talené kutó diratepa tao su betere whi wisipa, yã wou a dapesó ape. Tikikas aãta Epepus bepaee fópóló, yálo dotęyalepó.

¹³ Tétu, yálo bukutere kuti Troas bemó yálo no Karpus-tamo mupa walepa, yã wou sóró ape. Yálo bopeyóló mulale ašetere sókurape sóró wou, kale hupu sekaené aleale ašetere sókurapekélé ai mulapa, taaróló wéni, mo sóró ape.

¹⁴ *Kapa* diriné ęla ęla aletu betere whi Aleksandané doasi bóe dóló ępaae sekei ala eralepó. Atéyale kwiata, aãpaae Talenétei tokó melaalopó.

¹⁵ Ai sekéné dané yó mótu betere fotamo doasi bóe dalepa, yãtamokélé bóe dóló me dowi ala eraqsóro mo hotowayóló kae tawae.

¹⁶ ętamo fo tokótamo yóló só deraai kaae sóró taleyale sukamó me whiné ę tao sere fo yaai ani, atima feané ę taaróló felepó. Atimané atei ala yale kwia Talené alurópóló yae.

¹⁷ Tépatei, Tale ętamo betámó daalu fotokó sumó bulaleteita, kale fo wisi yálo mo diriyóló eratepa Juda fake mei, kae fake

so whi feané wosópóló eralepó. Téteremó, atimané ę mo felekemó dóló aluraletai, Talené tao salepó.

¹⁸ Mepaae whirapené kae kae dowi ala ępaae eraqsóro, Talené ę tao sóró ama teteróló betere hepen bemó ere ala wisi tuãmó beterópóló, mo wisiyóló dapesó fóló beteraalopó. Ama doi betã mo doasi doi muó taté fópóló yae. Mo kée! Téyópóló yae.

Mo kemerótu kęleó yale fo

¹⁹ Prisila-ró oma Akuila-tamopaaekélé, Onesiporus-ró ama kekelé so whitamopaaekélé kęleó yae.

²⁰ Erastus Korin bemó betóo, Tropimus a Miletus bemó heponé sukóló muóo epa taaróló walepó.

²¹ Yãta, sosóli ali waaipatei, ipaae hapale waasepóló dapó. Yupulus-nékélé, Pudens-nékélé, Linus-nékélé, Klodianékélé, mepaae Keriso norape feané kélé, yãpaae kęleó dapó.

²² Téraãpa, Tale naao kepe bete tuãmó bitu, ama hãle hamokoróló tao sere ala yã tuãmó surópóló yae.

Taitus

¹ Ẹ Kótóné kutó diratere whi bitu, Yesu Kerisoné doteyale *aposel* whi Pol-né dapó. Atéro doteyaleiteita hãle mei, Kótóné ama sorokó su yóló betero betere so whiné Talepaae tué tiki tiróo, kale bete mole fo tué yóo, yópóló ẹ doteyalepó. Ai bete mole mo fo wisi diriyóló kisiparu, tué tiki tiróló Talené ala eraté fu beterao.

² Ti tué tiki tiratere alaró mo bete mole fo diriyóló kisipare alatamota, take nalopaae mo wisi ala tuamó betaalopóló, mutere tué tó mó belerao. Ti ai alata, kapala fo mo sawakélé eneitere Kótóné sãró haetamo kaaraai teópa, mo taketitei yóló munélipakalepó.

³ Dã aluyaosóro tao su betere Kótóné ama fo wisi ẹpaae mo wisiyóló kaae taru, so whipaae yó male fae depa, yãlo yó maleteiné Kótóné ama mo eraalopóló tukóló muló betere be demótóro ama yóló mulale fo hãkearalepó.

⁴ Taitus-ó, yãlo i dere aseta, damo wusuró mo betã fotóro wosóló Talepaae tué tiki tiró betere alakélé betã ala ereteiné yã yãlo hosaa mo turó mole naalepa i dere ape. Dãné aya Kótóro dã tao sóro wisiró betere whi Yesu Kerisotamoné hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deóló dua betere alatamo yã tuapaae erópóló yae.

Atimané diyaaai yale kutórape kemerópóló Tatus Krit-mó beterae fo

⁵ Ẹ faairaalu, yã weiné bopéro daaló betere hae Krit-mó betero fele bete i ape. Mepaae diyóló kemeréni, kwia mupa taarale kutórape naao donoróló diyóló kemeróo, ai hae kwiamó tẹ mole be huluamó betere Keriso so whi tetero kaae tawaaire whi disirape sóro beterae kweyóo, yópóló taaróló felepó.

⁶ So whi tetero kaae tawaaire whi disi sóro beterae, i ala ere whi sóro beterae. Me dowi ala yalepóló só deréniere whi betóo, sokélé mo betatóro dokóo, ama naale senaalekélé Talepaae tué tiki tiró betóo, mepaae so whiné ama naale senaale

hama alima aomó bitini dowaae fóló, atimané tó tiki felé yaaire ala du betepa, só deratere fo ini yóo, dere whi sóro beterae.

⁷ Atéro beterae whi, Kótóné ama dirae yale kutó tetero kaae tareteiné mepaae whiné me dowi ala yalepóló só deratere fo ó mepaae whiné dere fo woseni dowaae furaalu, ama kisipa mole alatóro sya fole whi ó hapale fopaae butere whi ó *wain* weí mo dekéro nokole whi ó hapale fopaae buturaalu hõle sere whi ó doasi *moni* saai ekeleru, kapala ala du betepa, ti atetere whi beteranénipó.

⁸ Ai dosayale alarape ini, uké whi wisiyóló dape sóo, wisi ala maaté yaai ekere yóo, ama tikiné ekere ala ini, ą amatei tetero kaae tawóo, ama dere ala fea mo donotóro yóo, Talené ama ala erópóló, kae betero betere whi betóo, yaaitere alarape taleyóló mo bete mole alatóro yó tare whi betóo epa, ti so whi tetero kaae tanópóló, sóro beterae.

⁹ Térapa, kale bete mole mo fo mené yapaae yó melaitei diriyóló tueru, mepaae so whi ketekẹ bulóo, ai fotamo bóe du betere so whi donoróo, enere whitóro sóro beterae.

¹⁰ Ti hãle hõko whi sóro beterae dere fota, ti i betené dapó. Kale mo fo wisitamo bóe du betere whirapekélé, bete muni hãle hõko fo du betere whirapekélé, kapala fo yóló so whi dilikitu betere whirapekélé fea betó mole tuamó tiki sekae tikae du betere whirape mo dekéro betó moleteiné dapó.

¹¹ Atimané du betere alata, enénire fotei ai yó mótu betere ape. Aita hãle dumi, kapala so whi dilikóló *moni* saai du beterao. Atéro yó mótu betere foné betã whiné ama sóro naale senaaletamokélé, ama fake whikélé, atima fea betã be dolomó betó moleitei ai dorótu betere ape. Atétu betere ala momó kae yaosóro, mo taalae yóló foné sae.

¹² Ti ai Krit haemó betó mole whirape atimané fo eratere kóló whi betané i fo erapó. “Weiné bopéro daaló betere Kiriti haemó betó mole so whi fea kapala fo buóo, hupu haoné dere kaae, dowi ala hãkeamó hõko yóo, deokayóló bitu ọla maaté dekéro naai ekere yóo, du beterao,”

¹³⁻¹⁴ Atimané fo eratere kóló whiné i

alarape du betepa kelalepó dere fota ti mo dapó. Térapa, Taitus-ó, naao teteróló kaae tare so whi atimané tué tiki mo diriyóló tirópóló, Juda fake so whiné dolaa foró kale mo bete mole fo hýrale whirapené i ala yae dere fotamo wosaqsóró, mo deraa yóló atima foné sóró ma yae.

¹⁵ Mepaae wisi tuétóró mole whi atimané dere alaró dere fotamokélé, mo wisiyóló du beterapó. Téretei, mepaae whi tué tiki tiró bitiniru, atimané hosaa tuamó dowi kisipa mupa, ti ama dere foró dere alatomokélé wisini, mo turó dorapó. Ti i dere fota, mo dapó. Atimané tué tikiró hosaa tuamó mole alatomota, wuliné api fulukó fóló ɔla wisi dorótu dere kaae, dowi alané atima mo ti doró beterapó.

¹⁶ Ti Kótó tuérápó du betepatei, atimané dere alané ti Kótó tuénipóló hakeamó yó matapó. Atima mo sonaalei ala du betere so whi betóo, dere fokélé woseni, tikóo du bitu, wisi ala yaaire mo sunipó.

2

Sere otere ó teó so whipaae Talené bete mole fo etéro yó manérápóló ere fo

¹ Naao fo yó móturaalu, kae kae fotamo touróló yó meni, Kótóné mo bete mole fotóró erótu betae.

² Atéro yó móturaalu, mepaae hãle Keriso maaté betere whi disirape atimané dere ala sawa tétitóró yóo, nokole ɔlakélé kisipa tekeyóló tétitóró nóo, so whiné atima dere ala kilituraalu, mo donoi ala dapóló doi mulóo, atimané mepaae ala yaai fopaae hapale buni, hotowaró kaae taru, tué tekeyóló yóo, Talepaae tué tiki tiratere alakélé, yaala sókó fole alakélé, Talené ala taaréni, hãle yó tare alakélé mo diriyóló kisiparu, erótu betere whitóró beterópóló, ma fo yae.

³ Até dere kaae, so disirapepaaekélé, atimané dere ala Talené so whiné dere alatóró du beterópóló yae. Téturaalu, so whi eratere fo ó *wain* wéi dekéro naai ekele ini, mo wisi fo maaté yó mótu beterópóló ma yae.

⁴ Téturaalu, ai so disirapenémo mepaae teó sorape atimané whiró naale senaaleta-mopaae yaala sókó fole ala du beterópóló, etéro yae yóló yó manérápó.

⁵ Atimané me ala yaai fopaae butere ala hapale ini, hotowaró kaae taru, tué tekeyóló mo wisi alatóró yóo, bemó ɔla bilitere alakélé, naale senaale kaae tatere alakélé, be kaae tatere alakélé, mo kelaalo kokoi alaró hosaa tuamó me kisipa muni, mo wisi kisipa betã muóló, atimané whi aomó beterópóló ma fo yae. Ama fo yae deretei hãle meipó. Atimané du betere ala mepaae so whiné kilituraalu, Kótóné fo bete muni nisiyóló doka doka yóló faleyaqsóró dapó.

⁶ Whi disiró so disitamopaae yale fo kaae, teó whipaaekélé atimané mepaae ala yaai tué tekeyóló hotowaró yópóló, ma fo yae.

⁷ Naao du betere wisi ala so whiné kolóló, atimané tokóló yópóló, yó mótu folosóró naapi yae. Atéro, naao yó matere fomo kae yóo, dere alakélé kae yóo ini, mo betã alatóró erópóló yae. Téturaalu, i ala tómó mole ala kaae aqréni, mo bete mole alapóló tué muóló yó mótu betae.

⁸ Atétepa, ti naao yó matere fo atimané wosaalomeipóló, mené só deratere ala enénipó. Ti noa yaqsóró du meipó. Yãtamo bóe du betere whirapené dã hasókó fole ala initepa kilitu, atimané yale fomó atimatei hale yópóló dapó.

⁹⁻¹⁰ Atéturaalu, wae sóró kutó diratere so whirapepaaekélé atima teteróló kaae tare whi aomó bitu, atimané tué tiki felé yópóló kutó wisiyóló dirae yóló ma fo du betae. Kutó diratere whirapené atima teteróló kaae tare whiné dere fo woseni dowãae fío, atimané mepaae ɔla ɔlakélé ɔlémi sóo yaqsóró yae. Aténi, atima teteróló kaae tare whirapené me ɔla ɔlémi nokole ala ini yóo, erae dere alakélé mo wisiyóló eróo depa kilituraalu, kutó diratere whi wisipóló tué muaalopó. Atéro atimané mepaae alarape duraalu, i dere ma fo sya fóló eratepa, ama fo woseturaalu, ama fo wisita mo bete mulapóló, Tale dukirópóló dapó.

¹¹ Ti noatepae, so whi aluyaqsóró Kótóné ama hamokoróló tao sere ala mió i al-

imó betere so whị feané kolópoló hakearó beterapó.

¹² Kótó bitini nisi yóló du betere alaró i haemó ekeleyóló du betere alatamo yae yóló setepa, ai ala mo yaalo meipó yóo, mió i betere alimó mepaae ala yaai kisipa tekeyóló yóo, mepaae dere alakélé mo donotóró yóo, Kótóné ama ala hale eró tawóo yópoló, ai fo wisinétei dapaae yó mótu beterapó.

¹³ Dá noa wisi ala kelaai hekesetamo kaae tawóló betere? Dá tao sere whị Yesu Keriso ata, dá tetéroló kaae tare doasi Kótó beterapóló, ama kae ere de wisinaaletamo wale ala kelaairaaalu, dá haıtamo kaae tawóló i betere ape.

¹⁴ Dá dowi alané dokóló muló betepa, ai sekéné ama betere betené dá dupuróló a sukaleteita, hale meipó. Dá dowi ala mo sawakélé muni, mo ama so whıtóró bitu, mo wisi alamaaté ekele yóló deté fu beterópóló, erapó.

¹⁵ Atérapa, ai dosayayale alarapetamo naao yó mótu betepa, ti mo wisirapó. So whinė mepaae hoko alarape taalae yóló foné sóo, du betere wisi ala taaréni keteké bulóo yae. Ti yata, Talenétei ama ala erópóló, sóró beteró betepa, mepaae so whinė ya belei aleróló só deratepa, ai dere fo woseni, ai bete mole fo yó matere ala betá du betae.

3

Mo wisi ala betá erótu betae ere fo

¹⁻² So whị tetéroló kaae tare *Gavman* whıraperó mepaae ala kaae tanópóló sóró beteró betere whırapetamo aomó betae yóló Kótóné so whıpaae ma fo yae.

Atéturaalu, atima kale tetéroló kaae tare whırapené yae dere ala sya fóló eróo, mepaae wisi ala keteké buóo, me whı eraterere fokélé ini yóo, mepaae so whıtamo naameyóló mo dua betóo, me whı hamomané kisipa seke yaqsóro dere ala kisipa tekeyóló yóo, bopé fake ini, deróló dua betóo erópóló ma fo du betae.

³ Take betale alimó dakélé kisipa okoko yóló hoko bitu, ai fo wisi wosóló aomó bitini, dowaae fóló du betale alané dá dilikitu betalepó. Atétepa, dáné tó tikiné ekele du

betale alaró kae kae du betale feléi alata-moné dá dokóló wae sóró kutó diratere whı beteró beterepó. Dáne no nené dere ala kilitu, dakélé ai ala enée yóló dei kisipa muturaalu, dáné atima hóróo, atimanékélé dá hóróo, deté fu betalepó.

⁴ Tépatéi, dá tetéroló kaae tare Kótóné ama ere wisi alaró yaala sókó fole alatamo hakearale sukamótóróti, dá aluyaqsóro ama tao salepó.

⁵ Ti ama dá tao saleteita, dáné me donoi ala depa kolóló initei, a koléné sukutu tao sere bete bitu, tao salepó. Téturaalu, Talené ama fokóló dá ama naale senaale deyóló beteróo, Deı Kepe Wisiné kisi whı aleróló beteróo erapó.

⁶ Talené ai Deı Kepe Wisita, dá so whı fea tao sere whı Yesu Keriso tuamó betepa, Talené dapaae mo turó suniyalepó.

⁷ Atére alata, Talené ama hamokoróló tao sóró, mo donoi so whıpó ereteiné dá ai mo ti betere bete sóró taru, ama wisi wisi ala Yesumó matere kaaetóro damókélé matepa saalopóló haıtamo kaae taté fu beterópóló erapó.

⁸ Ai fota, mo bete mulapóló tué tiki tiraaire fopa, mió Kótópaae tué tiki tiró betere so whıkélé keteké buóló mo wisi alatóro du beterópóló, ai fo naao mo diriyóló tuéru, donotóró yó mótu betepa, mo wisirapó. Ti ai dosaté wale alarape feata, wisi alatóro ereteiné so whı fea tao sóró wisiranérapó.

⁹ Tépatéi, kisipa okokoi whırapené dóroi duraalu hale hoko dere fokélé, dá deyaairaaalu deté wale noutererape dosaté wou betale alakélé, Moses-né yóló muló betere fomó alale sere alaró hoke sere alatamoné dere fo mo wosaose. Ai alarapéné, so whı tao sóró wisiraaire bete mo munipó.

¹⁰ Diá betá kisipa muóló betere ala mepaae whinė tekeratepa, taalae yóló foné sae. Atéro foné senaalemó, naao dere fo wosenitepa, kale yale kaae momó foné sae. Ténalemókélé mo ti wosenitepa, momó kae ini, ama enére ala deté fu beterópóló mo ti taalae.

¹¹ Atétere whıta, dowi ala a tuamó faanuraalu, dowaae fóló du betere alané amatei a ai só derótu betere ape.

Mo kemeróturaalu Pol-né Taitus-paae ape yale fo

¹² Artemas ó Tikikas yało ya beterepaae ai dotonatapa, ątamo ya beteremó sókó wapa, ti ya ąamo Nikapolis be huluamó hokolaa yaalopa fae. Ti mió i waaire sosóli alita, ąamo ai bemó betepa kemeyópóló faai kisipa mutapó.

¹³ Fo tokótamo depa tao sóró fo eratere whi Senas-ró Apolos-tamo uké furaalu sóró faaire mepaae ąla ąlakó yaąątepa, ti atimaamo tao sóró melae yóló i dere ape.

¹⁴ Yaątamo aimó betere ąą Keriso fake so whi atima betere doką nokole ąla ó mepaae so whi tao saaire ąla ąla yaąąni, mo sųmó mulópóló, kutó ketekę buóló diae yóló ma fo du betae.

¹⁵ Imó ętamo betó mole so whiné yaąpaae kęleó dapó. Talepaae kisipa tiki tiró bitu, ąąpaae yaala sókó fu betere so whipaae kęleó yae. Térapa, Talené hamokoróló tao sere ala ąi feapaae erópóló yae.

Filimon

1 Ëta, Yesu Kerisoné ala yó mótu beteremótei, *dipula* beteró betere whi Pol, dané no Timoti dāmo wusuró bitu dapó. Ita, dā fea betā kutó ditere whi Filimon-paae dapó.

2-3 Dané ne Apiapaaekélé, dā Kótóné alamó betāmó bóe beleraterere whi Artipus-paaekélé, Filimon naao bepaae tourāle wua du betere Keriso so whi feapaaekélé, dané Aya Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné hāle hamokoróló tao sere ala wisiró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diā tuāmó mulópóló yae.

Talepaae mo kée yóló moma yale fo

4-5 Ë tēteróló kaae tare Kótópaae momaterere sukamó yā kisipa yó taru, Talepaae mo kée fo du beterapó. Ti noatepa meipó. So whi feané yāta, Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betóo, Kótóné wisiróló kae beteró betere so whi feapaaekélé yaala sókó fóo, du beterapó deté fole fo yālo wosetereteiné dapó.

6 Naao tué tiki tiraterere ala mepaae so whipaae yó materetei atima tuāmó mo du oleyópóló yālo yā momarótu beterapó. Atétu, Keriso tuāmó mole wisi wisi ala fea dané sóró tarapóló mo diriyóló tué yaalopó.

7 No-ó, Kótóné wisiróló kae beteró betere so whipaae naao wisi ala erótu betaleteiné, atimané kisipa felérótua yalepó. Naao atéro yaala sókó fole alané yālo hosaa diriróló, ę mo doa hāiné sukunótua yalepó.

Pol-né Onesimas wisiyóló dape sópóló yale fo

8-10 Téryalepóló, dāmo Keriso tuāmó bituraalu, yālo yāpaae i ala yae yóló hālainé enépatei, taaróló yaala sókó fole ala betené yāpaae dua woseratapó. Ëta Pol-né dapó. Ë otere yóló bitiré fóo, miókélé Yesu Kerisoné ala erótu beteremó *dipula* sóró beteró betóo iruraalu, yālo naale Onesimas-mó kisipa mutu woseratapó. Ëta, mo dirii képiné dokóló *dipula* betepa, ę yālo naale aleyóló beterepó.

11 Take bitiré wouraalu, ama yā fasóló naao erae dere ala fea ama wisiyóló eréni, hāle hōko beterepó. Atéyaletei, mió dāmo wusuróné dere fo wosóló, dāmo aomó sukóló bituraalu, erae dere ala fea ama sumó eranérapó.

12 Ti āta, mo yālo hosaa mole naaletei, yā beterepaae wópóló momó dotonatapó.

13 Yesuné fo wisi yó mótu betalemó, *dipula* bemó dirii képiné dokóló beteró betepa, naao ę tao su betere kaae, yā betere sirimó ę bituraalu, ę tao sópóló ętamo betaai kisipa mualetai taaróló yā beterepaae dotonatapó.

14 Atéro ę ętamo bituātei, naao ai ala yae dere fo woseniruraalu, ę yālo tanénipó. Naao āpaae eraaire ala yālo yā sērateremó ini, naao kōleaané āpaae hosaa muóló wisi ala eraasepóló, naao naase tuā i mulaterere ape.

15 Kale seké ę yātamo betaletai, yā taaróló kae bitī fele beteta, ti take yātamo betāmó mo titóro beterópóló, kapala asiri kae beterótu yalepó.

16 I sekéta naao kutó diraterere whi betepatei, ai tó mó mió naao hosaa turó mole nopóló wisiyóló dape sae. Ti noatepae, āta mo whikélé betóo, Keriso nokélé betóo ereteiné ę mo yālo hosaa mole notóro beterapó. Téreteiné naao ę kilituraalu, āpaae hosaa mo turó mulaalo ai ape.

17 Atérené naaotamo dāmo Kótóné alamó betā kutó ditere whipóló kisipa mutupa, ti naao ę wisiyóló dape saai yale sū ę wisiyóló dape sae.

18 I sekénétamo me dowi ala ó naao qlakó qlémi sale kwia mupa, ti yālotai tokó melaalopa, ępaae yae.

19 Ëta, Pol-né mo yālo naasenétei i asę dapa kelae. Ai kale kwia yālotai melaalo ai ape. Ti yā betere beteta, naaotei tué muae. Yālo yāpaae erale ala eróluāmeisóro, ti yā atéro bituāmeipó. Atéyale alané yāpaae kwia mupa hākearóló uātei, me ęla meipóló taalatapó.

20 No-ó, dāmo wusuró Talené ala tuāmó bituraalu, yālo ené yóló mutere kisipa mió naaomo ępaae eraasepólópó. Atétepa, ti dāmo Yesu Keriso tuāmó bitu, yālo kisipa

tiki felératere ala yaalo ai ape.

²¹ Yálo dere fo naao mo wosóló eraalopóló kisipa muturaalu, yápaae i asẹtere ape. Ti noatepa meipó. Yálo i eraasepé dere fo naao mo wosóló eróturaalu, naaomo tómó beleróló eraalopóló kisipa mutapó.

²² Téró, fo meta i ape. Ẹta waalopa, fiyaaire tiki betá donoróló mulae. Ti noatepae, naao Talepaae momayale ala Kótóné wosóló, take dąmo wusuró betámó bitu yale kaae, miókélé atéró betámó betaai kisipa mutapó.

²³ Yesu Kerisoné ala erótu betepa, ẹtamo betámó *dipula* sóró beteró betere whị Epapras-nékélé yápaae kọleó dapó.

²⁴ Ẹtamo betá kutó ditere whịrape Mark, Aristarkus, Demas, Luk ai whịrape atimanékélé diápaae kọleó fo i dere ape.

²⁵ Tale Yesu Kerisoné ama hąle hamokoróló tao sere ala wisinaale, naao kepe bete tuámó mulópóló yae.

Hibru

Whinə Naalemané ensel-rape teteró beterapó

¹ Mo take bitiré wouraalu, Kótóné fo kae kae tumó, ama kóló whirapepaae mo dekéro félimó depa, atimanémo da Juda fakené noutererapepaae dua ipakalepó.

² Téyaletei, mió i kemeratere alimó, ti Kótóné dere fo ama Naalemané dapaae yalepó. Ti fea ɔla ɔla ai naalené amatóro sópóló yóo, saró haetamo ó ere ɔla ɔlakélé fea ama aleyópoló, Kótóné ai sekéné naase tuamó mulóo, yalepó.

³ Kótóné ama mo kae ere de wisinaale ai naale tuamó deyó faletei, mo so whi feané kolópoló hakearó beterapó. So whiné ai naale kilitu, ama alima ere alatóro erapóló tuénérápó. Samó ó i haemó betere ɔla ó ere ɔla feané du betere ala hale deté fu beterópoló, ai naalené doasi fotokó bole foné hale eratétóro fu beterapó. So whi feané dowi ala fokóló kemetepa, a hepenpaae fóló, wisi wisi ala fea teteróló betere Doasi betere turu naase demó betalepó.

⁴ Atéturaalu, Kótóné a mulale doiné *ensel-rape* mulale doi teteró biture kaae, a sóro beterale alanékélé, *ensel-rape* sóro beterale ala mo bosenóló teraae falapó.

⁵ Ti noatepae, Kótóné i fo erapó.

“Yaata, yalo Naale betóo, e mió naao Aya alée fóo, i dere ape.”

Me fo ipó.

“E ama Alima betóo, a yalo Naale betóo yaalopó,” ere fo-a, mé *ensel-paae* yaleé?

⁶ Téró ai fo kaae, Kótóné ama topo naale betá i haepaae dapesó wouraalu, i fo dapó.

“Kótóné *ensel-rape* fea a aomó sukóló bitu, ama doi betá hale sóro horótu betae,” erapó.

⁷ Tépatei, Talené ama *ensel-rapemó* tué muturaalu, i fo dapó.

“*Ensel-rape* ama fo erale fópóló, besé tiki alée falóo, ama kutó diratere whirape simi alée falóo dua dapó,” erapó.

⁸ Tépatei, kale Naalemamó tué mutu i fo erapó.

“Kótóo, naao so whi teteróló kaae tare ala kemekélé ini, hale yó tawóo, naao so whi teteróló kaae tawaaire alakélé, mo donoi alané kaae tawóo yaalopó.

⁹ Naao hosaa mo donoi alapaae muóo, dowi ala ya mo hýyóo yalepó.

Atéyaleteiné, ya teteróló kaae tare Kótónétóro ya mo taoró beteróturaalu, naao fulumu whirape ti ya aomó beterópoló, haj fane wel wej naao topomó suniyóló, ya sóro beteralepó,” erapó.

¹⁰ Tétu, ama i fokélé dapó.

“Tale-ó, mo take keké nale alimó bete kaayóló fótuku mulóturaalu, haeró sätamo naao naasenétóro alerapó.

¹¹ Ai aleyóló muló betere ɔla feata, doyóló aluyaalotei, ya ti hale betó tarapó.

Ai ɔla ɔla feata, deróló sókó fatere kuti derakele yóló turukó fu dere kaae, doyóló mo ti kemeyaalopó.

¹² Whiné deró betere derakele kuti sokóló ó me ɔla bopetu dere kaae, mió i ere saró haetamo naao bopée sóro, kuti kisi kae derótu dere kaae, kisi saró haetamo aleyóló mulaalopó.

Téyaalotei, yaata ai ere kaaetóro hale betó taru, bitiré faaire ba fo mo kemekélé yaalo meipó,” erapó.

¹³ Me fo i ape.

“Naao bóe whirape fea yalo dóló teteróló, naao hó aomó beteraaire be de sókó wópóló, ya yalo turu naase eró betere tikimó kaae tawóló betae,” ere fo-a, Kótóné mé *ensel-paae* yaleé?

¹⁴ Ti *ensel-rape* feata, Kótóné kutó diróturaalu, mo ti betaaire so whi tao sene fae yóló, doteyale keperape meié?

2

Wisiyóló kaae taru, kale fo wisi wosae ere fo

¹ Térapa, da feané wosale mo bete mole fo keteróló, da kópaae faqsóro ai fo kutiri mulóló, mo hotowaró kaae tawaalopóló i dere ape.

² Ti noatepae, mo take Talené ama fo so wh̄ipaae yó melale fae yóló, *ensel-rapepaaepi* melalepó. Me wh̄inétamo ai fo tikitepa, ó sya feni h̄óratepa, ti ai wh̄ipaae dowi kwia mo donotóro mótua yalepó.

³ Mió d̄anékélétamo Talené doasi tao sere ala keteróló, h̄ale ɔla kaae aɔratepa, ti d̄akélé netéro h̄asókó faaloé? Ti ai doasi tao sere alata, Talené amatóro folosóro so wh̄ipaae yalepó. Ai fo wosale so wh̄i atimanémo, mopóló d̄apaae diriyóló yó melalepó.

⁴ Ai wh̄irapené yó matere fo mopóló tué tiki tirópóló, atimané yó male fotamo touróló kótóné, me ala yaairemó eratere alarapekélé, kolóló siratere alarapekélé, kae kae kelemei alarapekélé fea eralepó. Atéturaalu, Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló, D̄ei Kepe Wisiné h̄ale matere alakélé atimamó dok̄oróló mo s̄uralépó.

Yesu ɔ ama no nerape kaae alée fele fo

⁵ Take nalopaae d̄a bit̄i faalopóló i bopetu betere tikita, *ensel-rapepaae* t̄eteróló kaae tawae inipó.

⁶ Tépatei, Talené fo as̄ere tuamó wh̄i mené etei kaae fo erapó.

“Mo wh̄i-a, noa kaae doasi bete mupa ɔpaae kisipa mutu betere?

Wh̄iné naalemakélé hosaa muóló kaae tare-a, ɔ noa doi mole wh̄i betepa de?

⁷⁻⁸ Naao ɔ i haemó beterale sukamó, *ensel-rape* aomó beterópóló yalepó.

Téyalet̄ei, doasi doi mole alaró, mo kae ere d̄e wisinaaletamo ɔpaae eróló, ɔ sóro horalepó.

Téturaalu, fea ala amatóro t̄eteróló kaae tawópóló, naaotei eralepó,” erapó.

Kótóné ai alarape fea ama t̄eteróló kaae tare aomó mulalet̄ei, mo bet̄akókélé h̄ale munipó. Atére ala mió d̄ané kelené kilinipó.

⁹ Tépatei, Yesupaae eró betere ala kisipa muae. Taketa, Talené *ensel-rape* aomó mo sawa sukamó beteralet̄ei, ama tikimó susupu sóro suk̄ale betené, mió Talené ɔ topo wh̄i beteróturaalu, doasi doi mutere alaró mo kae ere d̄e wisinaaletamo ɔpaae eró betepa kelerapó. Aita, Kótóné hamokoróló h̄ale tao sere ala d̄apaae

eróturaalu, sukutere ala d̄apaae waɔsóro, mo turó ama tikimótóro serapó.

¹⁰ Kótó ɔta fea ala bete tale bitu, fea ɔla ɔlané ama kisipa mole alatóro erópóló, aleyóló muló beterapó. Atére sekéné ama mo dekéro betó mole naale senaale aluni, mo kae ere d̄e tuapaae ɔlisóro faaire wh̄i Yesu ɔ mené dóló sukunópóló yalepó. ɔ atéro sek̄e siré fóló, asane feleteiné so wh̄i tao saai mo s̄ure topo wh̄i beterapó. Ti Kótóné ɔpaae ai eró betere ala fea d̄ané kilituraalu, mo dono ala erapóló kisipa mutapó.

¹¹ Me alatamo hosekényi, Talené ama kae beteró betere so wh̄iró atima fokóló kae beteratere sek̄etamo, Kótóné mo bet̄a faketóro aleró betereteiné Yesuné atimapaae no nerape-ó yaaire ɔ hale dumipó.

¹² Ama i fo dapó.

“Ȳalo no nerapéné naao doi tué yópóló, ȳalo h̄akeamó yóo, touró betere so wh̄i feané keletómó naao doi sóro horóturaalu, wole fokélé yóo yaalopó,” erapó.

¹³ Me dere fo i ape.

“Ȳalo ɔpaae tué tiki tiraalopó,” erapó.

Ai fo kaae ama momó dapó.

“Èkélé, Kótóné ama ɔpaae melale naale senaalekélé, d̄a fea i betere ape,” erapó.

¹⁴ Ti Kótóné ɔpaae kaae tawae yóló melale naale senaaleta, mo hae wh̄itóro betereteiné, ɔkélé atima daale mo tikitóro alée felepó. Aita h̄ale mei, sukutere fotok̄o bete tale Satan doraai yalepó.

¹⁵ Tétu, sukaɔsóro witere alané wae sóro dokóló muló betere so wh̄i ɔ sukuturaalu, teraayóló h̄ale fópóló eralepó.

¹⁶ Ti ama ai ere doasi alata, *ensel-rape* tao saai ini, Abraham-né deté fele naale senaale tao saai yalepó.

¹⁷ Atére betené Yesu ɔ Talené ala eróturaalu, so wh̄i k̄olené sukóló, tao sóro momaratere topo wh̄i bitu, so wh̄iné du betale dowi alamó, Kótóné atima kwia melaɔsóro sesé yaairaalu, ɔ ama no nerapéné daale tikitóro alée felepó.

¹⁸ Ti noatepae, s̄u sere alaró kae kae susupui alatamo siré fóló mo asareteiné, mepaae so wh̄i dowi ala yópóló s̄u sere

sukamó, atima dée naqsóro ama mo sumó tao senérapó.

3

Yesuné Moses teteró beterao ere fo

¹ Térapa, dowi ala fokóló kae beterao no nerape-ó, ðakélé ðiakélé Kótóné hepen bepaee faai ape yóló mo betá kae fotóro erapa, ðiané tué tiki mo turó Yesu-paaetóro muló betae. Ti áta, Kótóné ama fo yó melópóló doteyale whi betóo, ðamó momaratero topo whi betóo erapóló ðané i du beterao ape.

² Moses-né Kótóné ama fake so whi mo wisiyóló kae taru yale kae, Yesunékélé á sóro beterao sekené ápaee erae yale ala fea mo turó eraté fu betalepó.

³ Betá be tetero whiné be wisinaale tēpa, so whiné ai be siratua dapó. Tépaitei, ai be tēyale whi dukiratero foné be wisinaale tēnapóló, siratero ala teteró beterao. Atétu dere kae, Yesuné doasi doi mole alané Moses-né doi muale ala, mo bosene falapó.

⁴ Be fea tēnetei ama kōleaané daani, whiné tēyóló mulótua erapó. Atére kae, ọla ọla fea Kótóné amatóro aleyóló muló beterao.

⁵ Ti Moses á Kótóné kutó diratero whi bitu, Talené so whi mo wisiyóló kae taté fu bitipakalepó. Tétu, ama du beterao alata, take nalopaae Talené mo eraalopóló, ama haķearóló yó mótu bitipakalepó.

⁶ Téyaleitei, Keriso á Kótóné naalematóro bitu, Talené ama fake so whi fea mo hotowayóló kae taté fu beterao. Atétu, take nalo waaire be ðemó Talené ðapaae wisi ala eraalopóló, haķtamo kae taru, halainé ama ala haķe eró tapa, ti ðá Kótóné ama fake so whitóro beterao kisi pa muae.

Kisi pa tirénire so whipaae wisiyóló kae tawae ere fo

⁷⁻⁸ Atéreteiné ðei Kepe Wisiné i fo dapó. “Whi bitini haķe kópu kaae fi tikimó, Kótóné diaaọ noutererape su sóro kaae ke-lalemó, ama dere fo woseni, dowaae fóló hosaa tá ipakalepó.

Atéyale kaae, mió diaaọkélé ama fotamo wosetepa, ðiané hosaa tá yaqsóro yae.

⁹ Diaaọ noutererape atima atéro kuturaalu, 40 ba fo tuamó ę kaae kolóló su siré fu betepa, yaķo erótu betale ala atimané kilitu betalepó.

¹⁰ Atéyale betené ai alimó betale so whitamó fopaae butu, yaķo i fo yalepó.

‘Atimané hosaa mo turó kae tikipaae muluraalu, yaķo erótu beterao ala mo tuékélé inipó,’

¹¹ Atétepa, ę fopaae butu etei dirii fo yóló mulalepó.

‘Yaķo hosaa muni deyóló dua beterao ala tuamó, atima sókókéle mo waalomeipó,’ erapó.

¹² No nerape-ó, ðiakó mepaae whiné hosaa tuamó mole dowi alaró, mo ti beterao Kótópaae tué tiki tirénitere alatamo iru, Kótó taaróló faqsóro, hotowaró kae tawae.

¹³ Téturaalu, miópó du beterao be ðe kemeyaa epatei, dowi alané ðia ðilikóló diaaọ hosaa taraqsóro, beterao dokọ ðiasisi ketekę u bulótu i bulótu du betae.

¹⁴ Folosóro kae suraalu, ðané tué tiki tirale ala tuamó taaréni, mo diriyóló bitiré fóló, kemene fole kwiamó sókó fupa, ti Keriso tuamó mole ala ðanékéle serapó.

¹⁵ Kótóné ai fo ereteiné ðané u deté wale fo momó i dere ape.

“Whi bitini haķe kópu kaae fi tikimó, diaaọ noutererapéné Kótóné dere fo woseni, hosaa tayıóló dowaae fu betale kaae, mió ðiakélé ama fo wosetepa, diaaọ hosaa tá yóló dowaae faqsóro yae.”

¹⁶ Talené atimapaee yale fo wosaalo hıyóló dowaae fele so whi-a, deé? Aita, Isip hae taaróló, Moses-né ðapesó fele so whitórotipó.

¹⁷ 40 ba fo tuamó, Kótóné fopaae bualeitei-a, ðetamo maaté yaleé? Aita dowi ala yaleiteiné kópu kaae fi tikimó, haķe sisiraae fele so whitórotipó.

¹⁸ Kótóné ama dirii malo duraalu, “Yaķo hosaa muni deyóló dua beterao tikimó, atima betakókéle mo sókó waalomeipó,”

ere fo depaae maaté yaleé? Aita, ama fo tikitu betere so whípaaetóró erapó.

¹⁹ Ti atima Kótóné dua betere ala tuápaae sókó fenire beteta, Kótóné fo wosóló, tué tiki tiréni yaletéiné erapó.

4

Kótóné so whi ssa nópóló tukóló muló betere be de mulapóló ere fo

¹ Ti Kótóné ama so whi ssa nóló bití wópólópó ere fo kemeni, hale mulapó. Atérapa, ai tuápaae bití faairetei dá hasókó faqsóró, witamo hotowaró kaae tawae.

² Ti noatepae, mené atima Juda fake so whípaae yó melale fo wisi dapaaekélé yó melalepó. Atimané ai fo wosóta yaletéi, mopóló tué tiki tiréni yale betené atima tuámó me dukélé olenipó.

³ Ti ai fo mopóló mió tué tiki tiró betere so whi data, Kótóné ama ssa nokole tikipaae sókó fu beterapó. Tépatéi, kisipa tirénire so whípaae Kótóné i fo erapó.

“Atétepa, ę fopaae buturaalu, etei dirii fo yóló mulalepó. ‘Yalo ssa nóló betere tikipaae atima wóló betókélé mo yaalomeipó,’” erapó.

Take Moses betale alimó Kótóné ai fo mo epatei, saró haetamokélé, ere ęla ęlakélé, fea Kótóné ama aleyóló kemerélipakalepó.

⁴ Ti noatepae, weike be demó Kótó ę ssa nale fo mepaae asę tuámó eretei dosąatepa tuénérápó.

“Kótóné ama diyale kutó fea kemeróló, weike be demó ti ę ssa nalepó,” erapó.

⁵ Kale yale fo momó i dapa, wosae.

“Atima yalo ssa nóló betere tikipaae wóló betókélé mo yaalomeipó,” erapó.

⁶ Atére betené mió mepaae so whi ssa nóló betaalopóló, i bopetu betere tuámó sókó fóló betenérápó. Ti take betale so whi Talené fo wisi mené yó matepa wosetua yaletéi, ai fo aqmó sukóló bitini, tikitu betaletéiné ssa nóló betere ala tuápaae sókó fenipó.

⁷ Atéró bitiré fóló, mepaae ba forape keme itikimó, ti Kótóné be de kae dale mulóló, miópó doi mulóturaalu so whípaae i fo yae yóló, Depit-paae ipakalepó.

“Mió ama fotamo wosetepa, ti diaaq hosaa tąyóló dowąae fu betaqsóró yae,” erapó.

⁸ Ti noatepae, Josuané Talené so whi ssa nalóló beterólųasóró, ti nalo me be demó Kótóné ssa nóló betaalopó fo uameipó.

⁹ Atérené Kótóné ama kutó kemeróló ę ssa naleteita, take ama so whi ssa nóló bettera-aire alamó kisipa mutu ereteiné, dię ai ssa nóló betere ala tuápaae bití fenérápó.

¹⁰ Ti noatepae, Kótó ę ama kutó diyóló kemeróló, ssa nóló bitu yale kaae, mepaae so whi de Kótóné ssa nóló betere tikipaae sókó fupa, ti so whikélé atimané ditere kutókélé taaróló, ssa nóló hale betenérápó.

¹¹ Atérapa, atima Kótóné fo tukóló dowąae fu betere ala ssa furaalu, dakélé deę naqsóró, ai ssa nóló betere tikipaae keteķe buóló sókó faalopa siępe.

¹² Ti Kótóné fota, beteró betere fotokątamo fąayóló mo sųrapó. Ai fota, tamo fakeró fosó daale bõe dele sepa-kené fosókélé mo teraae falapó. Atéru, whiné asoró kepetamo tuámó tekeyóló sonaae fóo, diri tamo olekereteikélé tuámó tekeyóló sonaae fóo, dua dapó. Atérené whiné hosaa tuámó ere alaró mole tué tikitamo, Kótóné ai fonétei kęae kolóló talenérápó.

¹³ Kótóné aleyóló muló betere ęla ęla fea ama keletómó hiró bitini, mo fopa hękeamó mulapó. Atére sekęné keletómó, dąné du betere ala fea mo betąkélé hiraalomeipo.

Yesuta Talepaae momaratere topo whi beterapó ere fo

¹⁴ Dą tao sóró momarótu betere doasi topo whi Kótóné naalema Yesu ę ssa tuámó fóló hepen-mó beterapa, ama fo wisi dąné wosóló mopóló ąpaae tué tiki tiratere ala taaréni, mo ti tiró betae.

¹⁵ Ti data, mo hae whi bettereteiné mepaae seķei ala ó dowi ala yópóló sų supa, diriyóló daayaaire fotoką mo bunipó. Tépatéi, dąmó momarótu betere topo whiné ai alarape fea ama hosaamó suraalu, dą tao senérápó. Ti mió dapaae i wou betere seķe ó dowi ala yópóló, sų sere ala fea ąpaaekélé wua yalepó. Téyaletéi, ę dowi ala mo betąkélé inipó.

¹⁶ Atérapa, dāpaae sekei ala wale sukamó dā kōleturaalu, ama tao sōpóló hamokoróló hāle tao sere ala tēteróló kaae tare tikipaae faaire wini, halaainé faalopa siépe.

5

¹ So whimó Talepaae momaraterere topo whi sóró beteraai, whirape fea fopeyóló beta whitóró sóró beterótua dapó. Ai whita, so whiró Kótótamo tuamó bitu, so whiné yale dowi ala Kótóné tokóló alurópóló, simó sukūlaa dalaterere alaró hāle matere alatamo dua dapó.

² Ti kóló kólóru, kōpaae fole so whi dā tao saai ai tuā whi akélé hae whitóró ereiteiné naameyóló mo dua bitu enérapó.

³ Ti akélé dowi ala dere whi beterapóló kiswa mutu, ama yale dowi alapi Talené wisirópóló, simó sukūlaa dalóo, nalo ti mo so whiné dowi ala wisirópóló sukūlaa dalóo, dua dapó.

⁴ Mepaae whi momaterere topo whi betaai doi sere alata, ama kōleaané enénitei, Kótóné Eron-paae ape yóló momaraterere topo whi sóró beterótu yale kaae, Kótónétóró ai whi sóró beteranérapó.

⁵ Atére kaae, Keriso ā doasi doi saai kiswa mutu, amatei momaraterere topo whi bitinipó. Tēni, Kótóné āpaae duraalu, “Yāta, yālo naalepó. Ēta, mió naao aya alée fulapó,” erapó.

⁶ Ai fo kaae, me asē tuamó i fo dapó. “Melkisedek ā momaraterere whi bitu deté fele ala naao tēteróló kaae taru, momaterere ala hāle yó taté fu beterópóló, yālo yā sóró i beteraterere ape,” erapó.

⁷ Yesu i haemó bitiré fele sukamó, ā sinaqsóró tao saaire seképaee me sukamó ā wole yóo, me sukamó ā tao sae yóló moma fakeyóló yóo dua yalepó. Ā atéró Tale aqmó sukóló betaiteiné ama erae yóló kematerere moma Kótóné wosóló, mo eralepó.

⁸ Ti ā Kótóné naalema bitutei, seke hāle beleté feleteiné Kótó aqmó sukóló betere ala mo asane felepó.

⁹ Ai ala deté fóló, ā momaraterere whi wisi bitī felepó. Atétu, ama fo wosóló eraterere so

whi fea aluni, mo ti betó tanópóló, tao su betere bete tale alée felepó.

¹⁰ Ti aita hāle mei, Kótóné āpaae duraalu, “Melkisedek-né deté fele ala tuamó yā momaterere whi beteratapó,” yale betené yalepó.

Talené ala taaróló sisópaae eratepa mo wió yae dere fo

¹¹ I bopeyale alarape dekéro moletei diāpaae uamó, ai fo bete diaaō wosaaire hapólureiteiné, diāpaae yaairekélé dirirapó.

¹² Ita mo fo dapó. Diā mo take kaae sóró Kótóné ama bete mole fo woseté waiteiné, mió diā Kótóné fo yó matere whirape mo sumó bituapó. Até uātei, ama bete mole fo diā tuē inipa, take kaae sóró yó malepaae fesaae fóló, mené diā momó yó manérapó. Diā dirii ōla naaire suni, keteirape mo awatóró naai ekeletu dere kaae erapó.

¹³ Mepaae so whi de awatóró ekeleyóló nuku betepa, ti ai so whi mo ketei kaae bitu, Kótóné mo donoi ala erateretei tuēni, kóló kólórapó.

¹⁴ Tépatei dirii ōlata, disire so whiné nópóló muló beterapó. Atére so whi ti Talené fo wosetere dokō fea ama alatóró eró tareiteiné asa duraalu, dowi alaró wisi alatamo sumó kāe kolóló, talenérapó.

6

¹⁻² Atére betené Kerisoné ala i ape yóló, teómó kaae suraalu, yó matere fo momó kae yó melaalomeipó. Até yaletei taaróló, mió mo dirii fo diāpaae i dapa wosae. Take kaae sóró yó melale fota, whirapené be tēteróturaalu, folosóró iru eleké detu dere kaae yóló, yó male alarape i ape. Sukutere alapaae ālisóró fole dowi ala taaróló, tu wisipaae fole alakélé, Kótópaae tuē tiki tiraterere alakélé, wēi tōpuraterere alakélé, me whi Talené kutó dirópóló, ama tikimó naase mulaterere alakélé, sukutere so whi kepaayóló betaaire alakélé, so whi feané yale ala taleyóló mo ti muó tawaaire kwia melaalopó ere fokélé, take folosóró kaae suraalu yó maté waitei, momó kae yó melaalomeipó.

³ Kótóné wisirapa, dirii fo yó melae depa, ti dāné mo yó menanérapó.

4-6 Mepaae so whi atima diliki tuamó betereitei taarólo, de tuapaae bití fío, hepen bemó mole wisi wisi ɔla atima sóro asa yóo, Deí Kepe Wisiné erótu betere alakélé atima sóo, Kótóné bete mole fo tuamó bole wisi ala atima kisipa yóo, take waaire alimó tetéroló kaae tawaaire fotokókélé atimané tué yólo asa yóo ere so whítei, Talené ala taarólo fupa, ti momó kae kisipa feteyólo fesaae wonénipó. Téturaalu, atima ai du betere alané Kótóné naalema so whi feané keletómó doasi hale serólo, a filipaa ni tómó momó oleratere aqrapó.

7 Hali wouraalu, wisi fe bulatere haemó ɔla wisiyólo holólo, ai kutó talené ɔla supa, ti ai hae tiki Kótóné wisiraalopó.

8 Tépatéi, ɔla wisiyólo huni, mu daai képiró dowi netamo hotere hae ti fe buni, dowi deké bulapó dua dapó. Atére haeta, ai kutó talené dorólo, kemeróturaalu simó néli biliyaalopó.

9 Dané hosaa mole no nerape-ó, i deté wale fota, di tuamó ere alamó dumipó. Ti diata, Talené ama so whi aluyaqsóro tao sale ala tuamó betere ala dané kisiparapó.

10 Ti Kótó ata, so whi feané du betere alarape hoko taleyólo kwia mótumipó. Atérapa, diaaq ama kutó diratere alakélé, Kótó apaae yaala sóko furaalu, ama kae betero betere so whi tao sere alakélé, nalo tao siré faaire alakélé, fea ama tué yó taru, kwia mo donotóro melaalopó.

11 Talené di dokó feapaae melaalopó yale ɔla mo saasepólopa, keteké buólo mió diaaq ai du betere alatóro hale yó taté fóló, kemene fole kwiamó sóko fae.

12 Di Kótóné ala erótu betereitei deka yólo taaréni, mepaae so whi atima tué tiki tiratere alaró sekei ala wapatei, hale yó tare alatamo su beterapó. Diakélé ai ala yaasepólo, atimané dere alatóro surólo yae.

Kótóné eraalopó dere ala hasóko féni mo eraalopó

13-14 Kótóné ama eraalopó yólo mulale fo Abraham-né mopó yópólo, Tale a tetéro betere Doasi me bitinipa, amatei a doi yólo dirii malo duraalu,

“Yalo ya wisiratereteiné, naao detere naalené deté fole naale senaalekéle doakale fake firatere ala hasóko féni, mo yaalopó,” ipakalepó.

15 Atétepa, Abraham a whaaliani, dua kaae taté fóló, nalo Kótóné apaae melaalopó yólo mulale ɔla mo salepó.

16 Me whiné mepaae so whipaae i ala eraalopólo mulatere fo diriróturaalu, atimané doi yólo dirii malo dumi, atima tetéro betere doasi whiné doi yólo, ó Talené doi yólo malo dua dapó. Atéro dirii malo dereteita hale mei, nalomo ai fo inipólo foné u só derótu, i só derótu yaqsóro dapó.

17 Ti Kótóné ama eraalopó dere fo diriróturaalu, amatei a doi yólo dirii malo yaleteita hale meipó. Ama ai eratere ala saaire so whiné ama yólo mulatere fo kisipa feteyólo taaréni, mo dokonatapo kisipa muópólo yalepó.

18 Ti Kótóné ama eraalopó yólo mulale foró dirii malotamo epatei taarólo, ama kisipa feteyólo me kae ala eranénipó. Kótóné ai ala yaleteita hale mei, da dowi alamó kwia sóro aluyaqsóro, Talené tao sóro mo wisiyólo beteraalopó yale fo wosólo hosaa tuamó muló bitu, tué tiki tiraté fu betere so whi da keteké buópólo yalepó. Ai so whita, ti datóro i ape.

19-20 Take nalo da mo wisiyólo betaalopólo haitu betere ala mepaae seke ó whaaliala dere alané só derólo doraqsóro, ai haitere alané da dirirólo, turuku kaae derapó. Ai turukuta, hoko tikimó dini, satale yólo kuti oleró betere tiki bosenólo, Kótóné mo kae aleyólo muló betere be ke tuamó erapó. Ai be ke tuapaae so whi nalo wópólo, da tao sere whi Yesu api folosóro sóro falapó. Ai sekéta, Melkisedek betale kaae, so whimó momaratere topo whi alée fóló, ai ala hale deté fu beterapó.

7

Melkisedek momaratere topo whi betere fo

1 Ti Melkisedek ata, Salem be hulua tetéroló kaae tare topo whi betóo, mo taoró betere Kótópaae momaratere whikélé betóo, ipakalepó. Abraham a mepaae topo whirapetamo bóe fóló, bóe whirape dóló

kemeróló momó fesaae wouraalu, tumó Melkisedek-tamo hokolaa yóló, Abraham wisiraterere fo erapó.

² Atétepa, Abraham-né ama bóe dóló sale ọla ọla naase tamo moletei dekeyóló, betá Melkisedek-mó melalepó. Melkisedek-né doi bete tamo mulapó. Folosóró doiné bete, “Donoi ala dere topo whípó,” Me doi bete, “Salem be hulua teteróló kaae tare topo whípó,” Ai doi feteyóló, “Hosaa muni deyóló dua betere ala teteróló kaae tare topo whípó,” erapó.

³ A deyale soró whitamóné doikélé, a kaayale noutererapéné doikélé, a deyale be dekéle, sukále be dekéle, asemó muni, Kótóné naalema biture kaae, a so whímó momaraterere topo whi hále betó tarapó.

⁴ Ai seké a doasi whípóló ere ala tué muae. Dáné noutere Abraham-nékélé ama bóe dóló sóró wale naase tamo ọla ọla dekeyóló betá Melkisedek meló beterepó.

⁵ Kótóné ama tukóló muló betere fo tuámó i ala yae erapó. Lipai fake whirapekó so whímó momarópóló sóró betero betere whirapéné mo so whiné mole naase tamo ọla ọla dekeyóló, betá siré kweyae yóló munélipakalepó. Ti atéro kotere whirapekélé, matere so whikélé, atima fea Abraham-né deté fele fake no nerape epatei, atima tuámókélé siré kweipakalepó.

⁶ Melkisedek-ta, Lipainé deale whi meitei, Abraham-né naasetamo ọla ọla dekeyóló betá a melalepó. Ata, Kótóné wisi ala eraalopó yóló mulale whitei, ai ọla ọla matepa sale seké Melkisedek-né ama foné a wisiralepó.

⁷ Ita mo dua dere alapó. Doasi whiné a aqmó betere whi ama foné wisirótua dapó.

⁸ Atétere kaae, so whiné naase tamo ọla ọla dekeyóló betá siré fu betepatei, ai whirape sukutua yalepó. Atéyaletei, kale doasi whi Melkisedek-né naase tamo ọla dekeyóló betá ama saletei, a sukálepó fo munipó.

⁹ Mené etei kaae fo sumó enérapó. Naase tamo ọla ọla moletei, betá dekeyóló siré kotere whi Lipai a Abraham tuámó, ni du ke kaae bolepo. Atépa, Abraham-né ọla ọla dekeyóló betá Melkisedek-mó matepa, Lipainé amakélé meló beterepó.

¹⁰ Ti Melkisedek-ró Abraham-tamo hokolaa yaleteta, Lipai a deyaai ama tikimó teó bupa yalepó.

Melkisedek momaraterere whi betale kaae, Yesukélé momaraterere whi betó tarapó

¹¹ Lipainé deale whirape mo so whímó momaterere topo whi betere tuámó Kótóné tukóló muló betere fo sókó walepó. Tétu, atima ai alimó momarótu betale alané Kótóné so whi mo ti wisiróluasóró, momaraterere topo whi me kae waalopó fo uameipó. Ti ai momaraterere topo whita, Eron-né deale naalené deté fele whi mei, Melkisedek bitu yale kaae du betaalopó, erapó.

¹² Ti noatepae, mo so whímó Talepaae momaraterere whirapéné du betere ala taaróló, Talené me kae alatamo tukóló mulatepa, ti ai ala sumó enérapó. Meitepa, ti enénipó.

¹³ Ai ere fo dokonó betere whita, Lipai fake mei, kae fake whípó. Ai fake mo betanékélé so whímó Talepaae simó sukúlaa dalóló, momaterere ala inipó.

¹⁴ Da teteróló kaae tare whi Yesu a Juda fakené dealepóló, so whi feané kisiparapó. Ti betá Juda fake whikó so whímó momaraterere topo whi betaalopóló Moses-né asemó inipó.

¹⁵ Melkisedek betale sirimó, whi me kae tamo sókó hotepa, ti dáné i deté wou betere fo bete mo hakearatapó.

¹⁶ Ti noatepae, ai whi a so whímó Talepaae momaraterere topo whi sóró beteraleteta, Lipainé deté fele whirape maaté sóró beteranérapó, ere fo sya furaalu inipó. Ai seké a tuámó doasi fotokọ bulu, mo ti betó tareteiné dóló sukunaaire sunipa, Talené a momaraterere topo whi sóró beteralepó.

¹⁷ Ti ai fo kaae me asé tuámó i fo erapó. “Yata, momaraterere topo whi Melkisedek-né du betale ala naao teteróló kaae taru, yó taté fu beteropóló, yalo ya sóró beteratapó,” erapó.

¹⁸ Kale folosóró yóló mulale fota, me ala yaaire suni bépa, hále ọla kaae aqróló taalatapó.

¹⁹ Ti noatepae, kale tukóló muló betere foné so whiró Kótótamo betámó wisiyóló

beterópóló, mo turó wisiranénipó. Kale folosóro yale ala taaróló, mió Talené ama so whi wisiyóló beteraalopó ere foné betá Kótó betere felekepaae alísóro fenérapó.

²⁰ Ti a momatere whi sóro beteróturaalu, dirii malo yóló sóro beteralepó. Téyaleteti, mepaae momaratere whirapeta, hale foné maaté sóro beterótua dapó.

²¹ Téyaleteti, Kótóné i seké momaratere whi sóro beteróturaalu, apaae i malo yalepó.

“Talené ama kisipa feteyaalomei, ya so whimó momaratere whi mo ti betó tanópóló, yalo ya sóro beteratapó,” erapó.

²² Ti atéro dirii malo yaletiné Yesu a Kótóné ama so whi tao saalopóló, yóló mulale fo diriraterere bete alée felepó. Ama so whi tao saalopóló kisi yóló mulale foné folosóro yale fo teraae falapó.

²³ Ti mo so whimó momaratere whirape dekéro bitiré waleteti, ai whi sukutepa, me whinémo tetéroló kaae tatua yalemó, ai whirapekélé fea sukutua yalepó.

²⁴ Téyaleteti, Yesu a mo ti betó tareteiné, so whimó momarótu betere ala hale yó taté fu beterapó.

²⁵ Atérené Kótótamo betámó betaai kisipa mutu, Yesuné ama yale ala tuámó fu betere so whi mo ti beterópóló, Yesuné ama mo sumó tao senérapó. Ti noatepae, ata so whiró Kótótamo tuá whi bitu, Kótópaee atima tao sae dere fo hale yótóro tarapó.

²⁶ Yesu a atéro, momaratere topo whi bitu, da yayare ala fea ama mo sumó tao sóro eranérapó. Ti ata, Kótóné mo kae beteró bettereiné mené a só deraaire bete muni yóo, a me dowi alatamo hosekényóo, dowi ala du betere so whitamó betámó bitini, kae betóo, ó saró hepen betamokélé fea amatóro tetéroló kae tawóo erapó.

²⁷ Mepaae momaratere topo whirape betere dokó fea atimané dowi alapi kemerópóló, *sipsip* o *bulmakau* hupu simó sukulaa daróló, nalo ti mo so whiné dowi alamó sukulaa dalatere ala suka fea hale yó taté fu beterapó. Atima ai dere ala kaae, a tuámó me noa dowi alakó mupa atéyaaloé? Ti ama betere bete Kótópaee mo

betá félimótóro melóló, mo so whiné dowi ala kwia ama tokóló aluróló wisiralepó.

²⁸ Ti kale tukóló muló betere fo sya furaalu, mo hae whitei, momaratere topo whi sóro beterótua yalepó. Téyaleteti, nalo sókó wale dirii malo fo tuámó ti Talené naalema momaratere topo whi sóro beteralepó. Ai whi ata, me alakélé mo yayani, so whi tao sere alatóro hale yó tanópóló, Kótóné a mo turó suróló beteralepó.

8

Yesuta momaratere topo whi bitu, mió kisi ere fo diriró betere Talepó

¹ Dané i deté wou betere fo tuámó bete mole mo topo fo i ape. Da tao sóro momaratere etei kaae topo whita, hepen bemó Doasiné tetéroló kaae tare tikimó, ama turu naase eró betere demó fóló be-talepó.

² Take kaae sóro tetayale momatere kuti bemó, Talené ama kae ere ala erótu beterapó. Ai beta, mo whiné naasené teni, Talené amatóro tenapó.

³ Ti mepaae mo so whimó momaratere topo whirapené Talepaae hale matere alaró simó sukulaa dalatere alatamo yópóló, Talené sóro beterótua dapó. Atétere kaae, mió da tao sóro momarótu betere sekékélé, Kótó beterepaae hale faalomei, me ola sóro ti sumó fenérapó.

⁴ Atamo i haemó bituásóro, ti so whimó momaratere whi bituameipó. Ti noatepae, Kótóné tukóló muló betere foné Talepaae hale melae ere fo sya furaalu, mótua dere whirape sóro beteró beterapó.

⁵ Ai whirape atimata, ó hepen-mó ere mo ti momatere be suróló, i haemó tene mo kuti bemó Talené ala erótu beterapó. Moses-né ai momatere kuti be tetayaitepa, Talené apaae i ma fo erapó.

“Naao ai be teturaalu hoko teni, damo hasi fosómó bitu, yalo yapaae yó melale be sutóro mo hotowaró tetayae,” yóló ipakalepó.

⁶ Téyaleteti, Talené ama so whi tao saalopóló, yóló mulale dirii fo Yesu a tuámó erótu beterapó. Atére kaae, i haemó mepaae momatere whirapenekélé ai ala du beterapó.

Tépatei, mió kisi yóló mulale dirii foné take yóló mulale fo teraae falapó. Atére kaae, Yesuné Kótóné so whị tao sóró ditu betere kutóné atimané ditu betale kutó mo teraae falapó. Ti ai kisi dirii fo tuámóta, Kótóné ama so whịpaae eraalopóló, mulale wisi ala fāanuraalu, take yale ala mo hāle ọla aqró beterapó.

⁷ Ti noatepae, Talené take folosóró yale dirii fotamo mo sұrapó uasóró, ti nalo ama eraaire me dirii fo kae uameipó.

⁸ Tépatei, Kótóné ama so whị fopeyalemó, mepaae hāsókó fole ala kolóló i fo yalepó. “Ēta, Talené i dapa wosae. Take waaire ba fomó Israel so whịró Juda so whịtamo yālo tao saai, kisi dirii fo kae yóló mulaalopóló diāpaae i dere ape.

⁹ Ti mió yālo kae yóló mulaaire kisi dirii fota, take atimané noumatererape Isip hae kwiamó betepa, yālo dapesó wale sukamó, yóló mulale dirii fo kaae meipó. Atimané yālo yóló mulale fo sya fóló eró tanitepa, yālo atima tao saai yaletēi taaróló, sisópaae eralepó.

¹⁰ Ēta, Talené i dapa wosae. Ai ala yóló kīlipaae Israel so whịtamo yālo etei dirii fo yóló mulaalopó. Yālo tukóló mulatere fo tikaqsóró, atimané tuę tiki tuámó mulóo, hosaa tuámókélé aseyoó yaalopó. Téturaalu, ę atima teteróló kaae tare Kótó betóo, atima ti yālo so whị betóo yaalopó.

¹¹ Atétere alimó, me whinė ama be whị so whịpaae ó ama nomapaae duraalu, ‘Tale tuę muóló betae’ dere fo momó kae yaalomeipó. Ti noatepae, ai be demó mepaae sókó deyóló betere so whinėkélé, doasi doi mole so whinėkélé ę mo tuę yaalopó.

¹² Atétepa, yālo kōleturaalu, atimané du betere sonalei alaró mepaae dowi alatamomó, kwia melaai yaletēi yālo kisipa keteróló aluraalopó,” erapó.

¹³ Ti Talené ama i yóló mulaaire dirii fota, “Kisipó” doi mulóturaalu, take folosóró yóló mulale dirii fo bete muni hāle ọla kaae aqpa, kisi foné mió mo felekemó kemeróló aluraai dapó.

9

I haemó kapala tēne kuti bemó momatu betere ala

¹ Take folosóró diaaę noutererapepaae Talené ama ala eróturaalu, āpaae momatere alakélé etéro yae yóló yó melóo, ama ala eraaire momatere bekélé etéro tēyae yóló yó melóo, ipakalepó.

² Atétepa, so whinė Talepaae moma yaairaalu, kuti be tēyóló, u tuámó be ke tamo aleyóló munélipakalepó. Folosóró sókó fole be ke ti arai kutiné satale erepó. Ai be kemó ti *lamp* sa daalóo, ọla mulatere ni fakeró Talené keletómó mulótua dere *bred* otamo muóo erepó. Ai be kené doita, Kótómó kae tukóló muló betere tikipó.

³ Me aleyóló muló betere be keta, hapólui kutiné satale erepó. Ai be kené doita, Kótóné ama ala beta eraai mo kae tukóló muló betere tikipó.

⁴ Ai be ke tuámó felé kēlaa wale fetera kaae ọla biliyaaire tiki *kold kapané* aleyóló daalóo, Kótóné ama so whịpaae wisi ala eraalopóló ere dirii fo aseyoóló buló betere *bokis-kélé* mulóo erepó. Ai *bokis* husiróló *kold kapa* datekaró beterapó. Ai *bokis* dolomó, *kold kapané* aleale wutimó *mana* o deróló mulóo, Eron-né dotó tiki ase sokoretei mulóo, Kótóné dirii fo aseře kane fake tamokélé bulóo erepó.

⁵ Ai *bokis* tómó, Kótóné ama mo kae ere de fāane *serupim ensel*-rape sұróló aleale ọla me uté daayóo, me ité daayóo erepó. Ai *serupim ensel*-tamóné baase dorokó faróló so whinė dowi ala kemerāleta dere tiki husiró beterepó. Atére alarape fea bete etérápóló, mió mo turó dāné enénipó.

⁶ I bope yale ọla ọla fea atéro taleyóló muló betepa, mo so whímó Talepaae momaratere whịrape folosóró ere be kemó, atimané diterē kutó diyaa, hutua yalepó.

⁷ Tétua yaletēi, mo u tuámó ere be kepaae ti so whímó Talepaae momaratere doasi topo whị ā maaté beta ba fomó, mo beta félitóró fua yalepó. Téturaalu, ai be kepaae naase hāle feni, *bulmakau-ró meme* hupu sameatamotóró sóró fua yalepó. Atétua yaletēita, Talené atima kwia melaqsóró seséturaalu, ama yale dowi alapi Talepaae melóo, nalo ti mo so whinė dowi alapóló

tuēni, mo ala nisiyóló du betale dowi alamó melóo, dua ipakalepó.

⁸ Mió ai be hãle tẽpa, Kótóné mo kae ala ere be tuãpaae sókó faaire tu hãle ai kinapa kelae yóló, so whĩpaae Dẽi Kepe Wisiné hãkẽaróló yó mótu beteraépó.

⁹ Ti take Talepaae me ọla hãle matere alaró hupu simó sukũlaa dalatere alata-moné ai ọla sóró wale so whĩné hosaa tuãmó mole sekei ala mo ti wisiranénire ala mió i alimó betere so whĩné tuẽ yópóló, hãkẽaróló yó matapó.

¹⁰ Atéró, ọla nokole alakélé, wẽi nokole alakélé, Kótóné wisirapó yópóló, kae kae ala yóló wẽiné fokutu betere alakélé feata, mo tó tiki maaté wisiróturaalu du beteraépó. Talené ama dã tẽteróló kaae tawaaire kisi alané tó tiki maaté wisiróló ai du betere alarape fea mo ti kemeraalópó.

Yesu Kerisoné samea suné farale ala

¹¹ Mió dãpaae i eró betere wisi alarape eraai, Keriso ą so whĩmó Talepaae momaraterere topo whĩ bitĩ furaalu, folosóró ą doasi momatere kuti be wisimó buó dealepó. Ai beta, i haemó mo whĩné naasenékélé ó mepaae ọla ọla aleale sukamókélé tẽni, mo taketi Tale ą betere tikimó hãle tẽne bepó.

¹² Keriso ą Kótóné ai kae tukóló muló betere tikipaae sókó faairaalu, *meme ó bulmakau* hupu malené samea sóró feni, suka fea mo ti muó tanópóló, ama samea mo betã félimótóró melóló, ą ai be tuãpaae sókó felepó. Tétu, so whĩ fea dowi alané dokóló mupa, ai sameané teraayóló mo ti betó tanópóló dupuró beteraépó.

¹³ Mepaae whĩ dené Kótóné yaqse yóló mole fo tukóló, nalo ama ala eraai momatere bepaae faqsóró doasi fo mulapó. Atérené *meme ó bulmakau* wã hupu sameané ó *bulmakau* so utũ hupu simó biliyale fapo terepeyóló, ai yale alapi kemeranérapó. Atéró, nalo ti Talené ala eratepa fo muni, mo sumó eranérapó. Ti ai alarape feata, hãle tó tiki maaté fukuturaalu dapó.

¹⁴ Téyaletẽi, ai du betale alarape bosenóló, mo ti betere Dẽi Kepe Wisiné Keriso ą fotokqratepa, me alakélé munire betere bete wisinaale Kótópaae

hãle melalepó. Dãné hosaa tuãmó mole dowi alané sukutere alapaae ąlisóró fu betepa, Kerisoné ama sameané sumó kemeranérapó. Atére beteta, mo ti betere Kótóné ama ala dãné erópóló yalepó.

¹⁵ Keriso ą atéyale betené Kótóné so whĩ tao saalopóló, kisi yóló mulale dirii fo eraaire tuã whĩ alée felepó. Aita hãle mei, Kótóné ą beterepaae ape yale so whĩné ama eraalopóló mulale mo ti muó tawaaire ọla wisi sópóló yalepó. ą atéró sukãle alata, folosóró ere dirii fo aqmó bitu, dowi ala du betale so whĩ dokóló moletei, teraayóló hãle fópóló, dupurótu erapó.

¹⁶ Me whĩ ą sukuturaalu, ama mómu ọla taleyóló sae yóló mulatere fo kisipa muae. Ai whĩ ą sukuni hãle betepatei, ama ọla ọla hapale taleyóló sumipó. ą sukutepa, nalo ti ama yóló mulale fotóró sya fóló senérapó.

¹⁷ Ti noatẽpaae, kale whĩné ama yóló mulatere fo sya furaalu, ą sukuni hãle betepa, ama ọla ọla taleyóló saalomeitei, ą sinitẽpa ti senérapó.

¹⁸ Atétu dere kaae, Kótóné ama so whĩ tao saalopóló folosóró ere dirii fota, *sipsip ó bulmakau* hupu samea sókó faraleteiné diriralepó.

¹⁹⁻²⁰ Kótóné yae yale fo fea Moses-né mo so whĩpaae yóló kemetepa, i ala yalepó. *Bulmakau* hupu malené samearó mo wẽitamo belere tikipaae fóló, mo sonaare *sipsip* hupu nikiró *hisop* ni teteĩtamomó tópuró sóró asẽre sókumókélé so whĩné tikimókélé, apuralepó. Ai ala yóló kemetepa, i fo yalepó.

“Ita, Kótóné ama tukóló muló betere dirii fo sya fóló, eró tawae yóló diriróturaalu, eratere samea i ape,” yalepó.

²¹ Ai ala kaae, Talepaae momayaairaalu tẽne kuti bemókélé, ai be tuãmó Talené ala eraai mole ọla ọlamókélé, Moses-né ai samea sóró apurótua ipakalepó.

²² Ita, mo dere alapó. Kótóné tukóló muló betere foné fea ọla fea Talené ama ọlapóló dãle mulóturaalu, sameané betã fokonérapó. Samea sókó farénitepa, ti dowi ala tokóló aluranénipó.

²³ Hepen bemó ere ala suróló, i haemó aleale mo ọla ọla Talené amapóló dãle

mulóturaalu, samea dilótua yaletai mo donorapó. Tépateti, hepen bemó mole mo alarape fokaai, ti i haemó mole ɔla bosene fale ɔla wisinaalené sımó fokonérápó.

²⁴ Ti Keriso ą sukóló kepaayóló furaalu, hepen be sūróló i haemó mo whinė tɛyale bepaae sókó feni, mo hepen bepaetóró sókó felepó. Atéró fóló, Kótó betere felekemó bitu, mió ą dą so whı tao sere tuą whı beterapó.

²⁵ Kale momatere be tɛteróló kaae tare topo whıta, whinė tɛyóló ama kae tukóló muló betere be tuąpaae ba fo dokɔ mo betą féli furaalu, ama samea sóró feni, hupuné samea sóró fua dapó. Ai whırapené dere kaae, Keriso ą hepen-paae momó fu, momó fu ini, mo betą félimótóró ama tiki Talepaae hąle melóló, sókó felepó.

²⁶ Keriso ą hepen bepaae dekéró félimó fuąsóró, ti i haemó ere ɔla ɔla fea keké nale alimó kaae sóró, sekɛi ala dekéró félimó beleté fu bituąpó. Ténı, i kemetere alimó ą Kótó beterepaae mo betą félitóró sókó fóló, dowi ala mo ti kemeróturaalu, ama betere bete Talepaae hąle malepó.

²⁷ Dą so whıta, Talené ere fo dokonóturaalu, bitiré fóló betą fapotóró sukutua dapó. Atéró sukąle kılıpaae, ti dąné yale ala Talené taleyaalopó.

²⁸ Dą betą féli sukutere kaae, so whı feané dowi ala tokóló aluraai, Kerisoné ama betere bete Talepaae mo betą félimótóró melalepó. Atéró mió ą momó waaireteita, dowi ala tokóló aluraai waalomeitei, ą wópóló kaae tawóló betere so whı tao sóró mo ti wisiyóló beteraai dapesene waalopó.

10

So whinė dowi alamó Yesuné betere bete mo betą félitóró male ala

¹ Kótóné tukóló muló betere fota, mo ti muaaire ala mei, take nalo waaire wisi wisi alané aso maaté erapó. Atére betené kale tukóló mole fo sya furaalu, ba fo dokɔ hupu dóló moma yó tare alané Kótó betere felekemó bitı faaire so whinė sekɛi ala mo ti wisiranénipó.

² Ai alanétamo so whinė hosaa tuąmó mole kisipa tiki fea mo betą félitóró

wisiróluaşóró, ti atima etei kaae dowi ala yalepóló, atimatei Talepaae momaratere ala dekéró yó ta uąmeipó. Ti noatepae, atima etei kaae dowi ala yalepó tuę muąmeipó.

³ Atérené ba fo dokɔmó hupu dóló momatere ala hąle deté fu betere kilitu, dowi ala kemeni, atima tuąmó hąle mulapóló hąkearóló yó matapó.

⁴ Ti noatepae, wą *bulmakau ó meme* hupu sameané dowi ala tokóló mo aluranénipó.

⁵ Atérené Keriso ą i haepaae wóló i fo yalepó.

“Hupu dóló momatere alaró hąle matere alatamo naao hɛkese inipa, naotei ę mo whinė tiki daaróló beteralapó.

⁶ Simó sukılaa daróló momatere alaró dowi alamó Talepaae hąle matere alatamo kilituraalu, naao kisipa felénipó.

⁷ Atétepa yąlo duraalu, ‘Ę tɛteróló kaae tare Kótóo, kale bopeyóló mole aş tuąmó ere fo mo dokonóturaalu, naao kisipa mole ala eraai ę wóló i betere ape,’ ” erapó.

⁸ Folosóró ama duraalu, “Kótóné tukóló muló betere foné i ala yae yóló mupatei, hupu dóló simó sukılaa dalatere alaró Talepaae matere alatamokélé, dowi alamó matere alakélé, fea naao kolóló hɛkesenipó,” erapó.

⁹ Ai alarape yale sisópaae ama duraalu, “Naao kisipa mole ala eraairaalu, ę i wale ape,” yalepó.

Atéró, folosóró hupu dóló du betale alarape tokóló taae faróló, ai sirimó ą sukąle ala mo ti yó tanópóló eralepó.

¹⁰ Yesu Kerisoné ama tiki Talepaae mo betą félitóró hąle melóló sukąleteiné, Talené ama kisipa mole alatóró sya furaalu, dą ama so whıpóló mo kae beteralapó.

¹¹ Be dɛtere dokɔ fea momatere be kaae tare whırapené Talepaae hupu dóló momaratere ala hąle yó tarapó. Atétere alané dowi ala mo ti tokóló aluranénipó.

¹² Tépateti, mió i bopetu betere momaratere doasi topo whı Yesuné dąné dowi ala tokóló aluraairaalu, ama betere bete Talepaae mo betą félitóró hąle malepó.

Atéyale kílípaae ą ama alima Kótóné turu naase eró betere tikimó fóló betalepó.

¹³ Ai alarape kemeróló, mió ątamo bóe du betere whı fea ama ąeteróló só deraaire ala betą Kótónétei erópóló, kaae tawóló beterapó.

¹⁴ Ti noatepae, mo betą félimótóró ą sukuturaalu, Talepaae ama hąle male alané wisiróló, mo kae so whı betó tanópóló yalepó.

¹⁵⁻¹⁶ Deı Kepe Wisinékelé Talené ai ere ala dąpaae yó móturaalu, folosóró i fo dąpó.

“Ai alarape yóló kílípaae yąlo atima tao saairaalu, yóló mulatere diri fo i ape.

Yąlo tukóló muló betere forape atima hosaa tuąmó mulóo, atima kisipa keteni tué yó tanópóló yąlotei eróo yaalopóló,” Talené erapó.

¹⁷ Ai fo tómó me beleróló duraalu,

“So whı Kótóné fo aqmó bitini, atima kisipa mole ala maaté sya fu betere alaró mepaae dowi alatomomó kwia meni, yąlo aluróló kisipa keteraalopó,” erapó.

¹⁸ Ai dowi alarape feata, Talené mo ti kemeró betepapa, hupu dóló Talepaae matere ala momó kae hąle noatepa yaaloé?

Talené ala taaréni, hąle eró tawae ere fo

¹⁹ Térapa, no nerape-ó, dąpaae Yesuné ama samea sókó faló betereteiné Kótóné mo kae ere be tuąpaae faaire wini, mo halaaíné sókó fenérapó.

²⁰ Taketa, ai be ke satale yóló oleró betere kuti tuąmó sókó fua yalepó. Mió Yesu sukóló ą mo ti betere bete matere kisi tų alée faleteiné ą tuąmótóró sókó fenérapó.

²¹⁻²² Ai ala maaté mei, Kótóné fake so whı tao sóró, momaratere doasi topo whıkelé betepapa, dą ąpaae tué tiki tiróló bitu, hosaa tuąmó hątamo Kótó betere felekepaae fenérapó. Atéturaalu, dąné i dowi ala yalepóló hosaa tuąmó sekeı kisipa muteretei ama sameané fokóló feléroo, dąné tikikélé mo kikisi weıné fokóo, ereteiné mo halaaíné fenérapó.

²³ Ti noatepae, Kótó ąta, dą so whıpaae eraalopó dere wisi ala hąsókó fóló taaréni, mo eraalopóló dąné so whıpaae du

beteretei taaróló haepaae derepaalomei, hątamo yó tawaalopa sae.

²⁴ Dąné no nepaae yaala sókó fole alaró wisi alatamo fakeyópóló, ketekę u bulótu i bulótu dere alatamo netéro yaaloé yóló, tué teketu betae.

²⁵ Mepaae so whı atima Keriso fake tourótua dere tikipaae wale hótu dere kaae, dą momókó yaąse. Tényi, Talené dą dape saaire be de felekemó walapa, betere dokọ ama ala erateretei taaréni, ketekę u bulótu i bulótu dere ala mo ti fakeróló deté fu bitiépe.

²⁶ I bete mole mo fo dąné wosóló tuérutei dowąae fóló, dowi alatamo hąle yó tapa, ti ai ala kemerópóló Talepaae melaaire ąla me kae munipó.

²⁷ Kótótamo atéro bóe duraalu, du betere dowi ala hąle yó tapa, Talené fo tokótamo yóló só deraaitere alaró ai whırape dalaaire sitamo kolóló, mo wió yae.

²⁸ Take mepaae whıné Moses-né aseýóló muló betere fo tukóló yale ala, tamo ó sore whıné kolóló mopó depa, ti ai whı kọletere ala ini, mo ti sinópóló dua ipakalepó.

²⁹ Mepaae so whı dené Kótóné naalema belei ąla kaae aqróló teıya teıya yóo, Talené ama fo dirirale sameané fokóló kae beteró betepatei, ai samea hąle ąla kaae aqróo, Talené ai whı hąle hamokoróló tao supatei, ai ala erótu betere Kepe Wisi faleýóo depa, ti atétere whı ą kwia saairetei hąsókó faalopóló de? Ti folosóró Moses-né yale fo tikitepa, dowi kwia mo salepó. Atéyaletei, mió ai alarape dere whıné saaire kwiata, folosóró sale kwia bosenóló mo doasi saalopó.

³⁰ Ti noatepae,

“Kwia tokọ matere ala hąsókó feni, mo yąlotei yaalopó,” yale sekęta, dąné kisiparapó.

Me fo i ape.

“Talené so whıné du betere ala mo amatóro taleyaalopó,” erapó.

³¹ Mo ti betere Kótóné naase tuąpaae foleteita, wi alapa mo wió yae.

³² Diąta, mo take bitiré wale sukamó, Kótóné fo woseté waletéiné dią tuąmó deýó falapó. Atéremó, diąpaae kae kae sekeı ala wapatei, dią wiyóló botokó feni, mo diriyóló betale ala kisipa muae.

³³ Ai maaté mei, me sukamó diã so whi feané keletómó sóró daalóló, susupui alaró haleraterere alatamo eróo, me sukamó diã sere sekę kaae, diaaę no nerapepaaekélé eratepa, diãkélé atimatamo betámó titiyóló daalu beleyóo, dua yalepó.

³⁴ Atére kaae, atimané diaaę ne norape *dipula* beteratepa, kęle duraalu, atima tao sua yalepó. Atimané diaaę mole ęlakélé fasó supa, mo ti muó tawaaire ęla wisi-naale saai dapóló haıturaalu, atima sópóló taalatua yalepó.

³⁵ Térapa, ai ala deté furaalu, diaaę kisipa tiki tiró beteretei haęle ęla kaae taae faréni, mo hotowaró tao tawae. Atétepa, ti mo dupu wisinaale saalo ai ape.

³⁶ Kótóné ama kisipa mole alatamo eratepa, ti ama diãmó melaai dapóló bopere ęla saasepólópa, diãné kisipa tiki tiróló, diaaę du betere alatóró haęle yó tanérapó.

³⁷ Ti noatepae, Talené i fo erapó.
“Mo haęleke sukamó waalopó ere sekę ę waaitere be deę hıliki faréni, ai be demótóró mo waalopó.

³⁸ Téyaalotei, yaęlo donoi alatóró erótu betere whıta, ti kisipa tiki tiratere alanétóró betaalopó.

Ama kisipa tiró betere ala momó wotęale depa, ti ai whıtamo yaęlo kisipa felé yaalo meipó,” erapó.

³⁹ Tépatei, daę atei kaae wotęale yóló aluyaaire so whıtamo touyóló bitini, ępaae kisipa tiki tiró betepa, daę aluyaęsóró Kótóné tao serapó.

11

Kisipa tiratere alané mo betenérápó

¹ Tuę tiki tiróló betere so whinė nalopaae yaaire wisi ala mió kilinitei, take mo kelaalopóló diriyóló kisiparuraalu, haıtıu beterapó.

² Mo take betale so whiné atei ala deremó, Kótóné mo wisirapóló atima dukiró beterapó.

³ Kótóné i ala yó fae depa, ere ęla ó betere ęla ęlakélé fea motóró yó fipakalepó. Ti mió kelené keletere ęla ęla feata, kelere ęla sóró aleni, ama fotokę bole fonétóró kaaró beterapóló, daę Talepaae tuę tiki tiró betereteiné mo diriyóló kisiparapó.

⁴ Ebel ę tuę tiki tiró bituraalu, Talepaae mo wisiyóló haęle maleteiné noma Kein-né male ęla teęterélipakalepó. Ti Ebel ę kisipa tiki tiró bitu matere ęla Talené kilitu, wisirapóló ę dukiróló mo donoi whıpó erapó. Ebel ęta, take sukupatei, Talepaae ama kisipa tirale ala ašemó mulu, daępaae haęle du beterapó.

⁵ Inoke Talepaae kisipa tiki tirale betené ę sukuni, itéró mo betepatei, Talené hepen-paae dapesó horapó. Mepaae whırapené ę kekalemó, Kótóné dapesó feleteiné mo koló fenipó. Kótóné *buk*-mó duraalu, Inoke ę hepen-paae faai i haemó haęle bitu, Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepa, ę mo heęesené sinipakalepó.

⁶ Mepaae kisipa tirénire so whinė Kótó ę heęese yaaire ala mo eranénipó. Ti noatepae, mepaae so whı de Kótó beterepaae wapa, ti ę mo beterapóló kisipa tiróo, Kótó ę i betere ape yóló yó melaalopóló ketekętamó kekıtu betere so whı kilitu, Kótó ę mo heęeserapó.

⁷ Talené Noapaae take naao kilini yale ala nalopaae mo eraalopó yale fo Noané mopóló kisipa tiralepó. Atéru, ę tuãmó Kótópaae mó kae wi yóló, ama naaleraperó atimané sorapetamo yóo, ama soma atimaamo yóo yóló betę aluyaęsóró, tuę tiki tiró bitu nuku alipakalepó. Atéyaleteiné ai alimó betale so whiné dowęae fóló du betale ala mo só deralepó. ę atéró tuę tiki tiratere ala Kótóné kilitu, mó donoi whıpó yaaire doi melalepó.

⁸ Talené nalopaae Abraham ę melaaire hae kwiapaae fıpóló, dotęyaaı ępaae ape yalepó. Ai fo depa, ę faaire tiki kisipa inırutei, tuę tiki tiró betere alané Kótóné dere fo mo betę wosóló felepó.

⁹ Kótóné Abraham ępaae yale fo mo eraalopóló tuę tiki tiróló, ę melaalopó ere hae tikimóteı uké whı kaae bitu, kuti be torokóló teęte kutu betalepó. Ama naale Aisak-kélé, Jekop-kélé, ama ere fo dokonóturaalu, ai hae tiki saaire whırapetei, Abraham ę yale kaaetóró deté kutu betalepó.

¹⁰ Abraham-ta, ę betere haemó kisipa muni, take nalopaae dirii ęla sóró teęe mo ti bemó betaalopóló kisipa mutu, kaae

tawóló bitipakalepó. Ai be tɛyaai daɓe sóo, be tɛyóo yale sekɛta, Kótó ɛ́tórótípó.

¹¹ Abraham ɛ́ mo ti otere yóo, soma Serakélé haɓe ni daayóló sere yóo epatei, tuɛ́ tiki tiró betere ala Talené kilitu, naale deyaaire fotokɔ bulalepó. Ti ai ala eraalopó yóló mulale sekéné fo mopóló kisipa tiki tiraletiné yalepó.

¹² Ai betɔ́ whítei ɛ́ otereyóló mo felekemó sinaai du bitutei, ama deale naalené kaaróló, naale senaale mo haɓe ɔ́la kaae deté felepó. Ai naale senaleta, samó daale hɔ́reró wɛ́i atikɛ́tamo kaae ereteiné dosɔ́yaaire mo sunípó.

¹³ I dosɔ́yayale whirape atima fea kisipa tiki tiratere ala haɓe deté fu betepatei, sukutua yalepó. Ti atima haɓe betale alimó kale melaalopóló muló betere ɔ́la atimané sinitei, mó umó teó wou betepa, tuɛ́né maaté kolóló mo kée deté fu betalepó. Atétu, atimané duraalu, “Daɓa haemó betepatei, i hae tale mei, uké whi kaae i betere ape,” du betalepó.

¹⁴ Atei kaae fo dere whirape atima mo ti betaaire hae tiki kekitu beterapóló haɓearóló yó matapó.

¹⁵ Ti atimané atei kaae dere fotamo, take taaróló wale hae tikimó uɔ́sóró, ti atima turuku bepóló kisipa mutu, momó fesaae fole ala uɔ́pó.

¹⁶ Aténi, mo ti betaaire hae wisipaae fenée kisipa mutu beterepó. Ai hae tikita, me kae mei, mo hepen betórótípó. Atéreteiné atima Kótópaae duraalu, yaɓa da tɛ́téróló kaae tare Talepó depa, ai fo wosetu Kótó ɛ́ haleni, mo dono dapó kisipa mutapó. Ti noatepae, ai be huluata atima mo wisiyóló beterópóló, ama taketi donoróló muló beterapó.

¹⁷ Abraham-né kisipa tiki tiró betere ala Kótóné kɛ́ae kolóló, su sale sukamó, Abraham ɛ́ kisipa tiró bitu, ama naalema Aisak dóló simó sukulaa dalóló Talepaae haɓe melaai yalepó. Kótóné ɛ́paae wisi ala eraalopó yale fo tuɛ́rutei, ama mo betɔ́ betere naale daai yalepó.

¹⁸ Take Kótóné ɛ́paae duraalu,

“Naao naale Aisak-né detere naalené naao doi muaaire fake firaalopó,” erapó.

¹⁹ Ti Abraham-né ama ai ala yaletaita, mo ti sukutere whi Kótóné ama sumó kepaaraalopóló kisipa mutu yalepó. Até yaletai, ama naalema Aisak ɛ́ sukóló momó kepaayale whi kaae ɔ́paa dape salepó.

²⁰ Aisak ɛ́ Talepaae kisipa tiró bituraalu, ama naale Jekop-ró Isotamo nalopaae betaaire alamó kisipa mutu, foné atimaamo wisiralepó.

²¹ Atéyale kaaetóro, Jekop ɛ́ Talepaae tuɛ́ tiki tiró bitu, ɛ́ felekemó sukɛ́airaalu, ama dotó tiki tómó tiróló daalu, naalema Josep-né naale tamo foné wisiróló, Talepaae mo kée yóló momayalepó.

²² Josep kisipa tiróló bitu, ɛ́ sukɛ́aire be de feleke depa, kale Israel fake so whi Isip hae kwia taaróló, torokó faalopóló kisipa mutu, atimapaee ama diri sóro fae yalepó.

²³ Isip hae kwia tɛ́téróló kaae tare topo whiné Israel so whiné naalerape dae yóló tukóló mulélipakalepó. Ai fo epatei, Moses-né hamaró alimatamo wini, Talepaae betɔ́ tuɛ́ tiki tiró bitu, ai naale wisinaale daɔ́sóró, wélié sore tuɛ́mó ɛ́ hyó mulalepó.

²⁴ Moses doayóló Talepaae kisipa tiki tiró bitu, ɛ́ topo whi Fero senaalemané naalepó yaɔ́se yóló fo mulalepó.

²⁵ Moses ɛ́ sawa sukamó maaté tó tikimó felétere dowi ala yaai kisipa muni, Kótóné so whipaae erótu betere sekɛ́i ala ɛ́paaekélé erópóló kisipa mutu, Talené so whitamotei toune felepó.

²⁶ Moses ɛ́ so whi tɛ́téróló kaae tare seké Kerisoné ala erótu beteremó, faleyóló haleratere ala kolósu, Isip haemó mole wisi wisi ɔ́la kolósu yalemó, Kerisotamo betere ala mo doasi ke boleteiné take nalopaae Kótóné dupu wisi melaalopóló kisipa mutu, ɛ́ ai ala sya felepó.

²⁷ Moses ɛ́ Talepaae kisipa tiró bitu, kale Isip hae kwia tɛ́téróló kaae tare topo whi fopaae buóló, ɛ́paae sekɛ́i ala eraɔ́sórópóló wini, Isip kwia taaróló felepó. Ti noatepae, aita kelené kelenire seké ama kelereteiné, ama yaai dere ala betɔ́ haɓe yó taruraalu yalepó.

²⁸ ɛ́ Talepaae kisipa tiró bitu, Kótóné dotɛ́yale whi dele *ensel*-né Israel fakené topo naalerape daɔ́sóró, bosene fele be demó ɔ́la detere alaró wɛ́ *sipsip* hupu

malené samea dilatere alatamo, Talené apaae yae ala deté fu betalepó.

²⁹ Kótóné so whi Talepaae kisipa tiró bitu, sonaai wēi kēla tuamó tukóló, mo ere hae tiki kaaemó atima tēyóló felepó. Tétepa, Isip fake atimakélé Israel fake yale kaae tēyóló felemó, wēiné atimatei mo ti alurélipakalepó.

³⁰ Talepaae kisipa tiró bitu, Israel fake so whi wēikeró be demó, Jeriko be hulua bopére dopóku bolaa aqoró bopé yóló kutu betalepó. Atéyalemó, kale doasi dopóku ama kōleaanétei kolokóló derepelepó.

³¹ *Moni* saairaalu nópu nuku betale so Rahab a Talepaae kisipa tiró bitu, kale bōe sa fele whirape ama bepaae wisiyóló dape salepó. Téyaleteiné Talené fo tukóló dowāae fu betale so whi fea dóló kemeróturaalu, a betā ḥasókó felepó.

³² Atimané ai yale alarapemó yaalo kae me noa fo yaaloé? Kale doasi doi mole kisipa tirale whirape Kideon, Barak, Samson, Jepta, Depit, Samuel, mepaae Kótóné kóló whirapené yale alakélé fea diāpaae dekéro uātei, yaaitere be dē dekéro munipa taalatapó.

³³ Ai whirape atima Talepaae kisipa tiró bitu, mepaae tēteróló kaae tare topo whirapetamo bōe dóló atima tēteróo, so whi mo wisiyóló kaae taru donoi ala eróo, Talené atimapaae melaalopó yale ɔla mo sóo yalepó. Atéro Talepaae kisipa tiró bituraalu, whi dó nokole haq *layon*-rape kulumu faaralepó.

³⁴ Whi dokole doasi simi surukó fōo, whi dele fosói sepakekélé ḥasókó fōo, dua erapó. Atima mo whi bēpatei, Kótóné doasi fotokq bulalepó. Tétu, atima bōe duraalu doasi fotokqoné kae kae hae kwiamó wale bōe whirape dóló mo ti kemeratepa, mepaae ḥasókó fele whirape ti botokó dapo yalepó.

³⁵ Mepaae sorape atimané naale senaale ó omarape sukāletei, momó kepaaratepa atimatamo betamó bitua yalepó. Mepaae so whi atima kisipa tiró betepa, mené doasi susupui ala eróturaalu, diā teraayóló faraalopa, Talepaae dowi teka fo yae yóló sētua yalepó. Ai ala depatei, atima sukutepa, momó kepaayóló Taletamo

wisiyóló betaalopóló kisipa mutu, atei kaae fo yaalo meipó, dua ipakalepó.

³⁶ Mepaae so whi faleyóló fokosoi ala yóo, mepaae so whi ti dirii képiné dokóló *dipula* beteróo dua yalepó.

³⁷ Mepaae so whi kapo duné dōo, mepaae ti ni tikitere *saw* fosóné fosóné tuamó tekéetamo yóo, mepaae bōe dele sepakené dōo, dua ipakalepó. Mepaae so whi ḥoko kuturaalu kutikélé nokole ɔla ó bekélé meitepa, *sipsip* ó *meme* hupu sekae bukutua yóo, Atima mo yoleale betepa, susupui alaró kae kae dowi alatamo eróo dua yalepó.

³⁸ Atima atei kaae sekē su betale so whi kolósu, i haemó betó mole mo so whi kolósu depa, sekē sere so whiné atima mo belei aqoróló teraae falapó. Sekē sere so whi atima torokq kuturaalu, kópu kaae fi tikimókélé, hasi fosómókélé, kapo dolomókélé, hae dolomókélé, ḥoko fité kutua ipakalepó.

³⁹ Ai dosāyale so whi atimakó mo betā whinékélé Talené melaalopó yale ɔla sinipatei, kisipa tiró betere ala kilitu, Talené mo wisirapóló atima dukiralepó.

⁴⁰ Atimapaae erale alaró dāpaae eraterere alatamo, touróló eraté fóló mo ti kemerópóló, Kótóné atimapaae erale ala bosenóló, dāpaae eraaire ala wisinaale ama tukóló mulalepó.

12

Kótóné ama naale senaale kōpaae fupa, donoróló deké sua dapó

¹ Térapa, Kótóné doasi alarape eratepa kelalepóló u bope deté wale so whiné dā bopéro beterapó. Atérapa, Talené atima tao sóro erale alamó kisipa tiraterere kilitu, dā sururu yóló furaalu, mepaae bi pire ɔla ɔla taae falóo, dā hapale dée nópóló ekeleperaterere dowi ala taalóo, yaalopó. Tétu, Talené muló betere dālemó sókó faairaalu, naase ḥale sururu yóló fótóro tawiepe.

² Atéro furaalu, kisipa tiraterere alakélé amatóro kaaróló, mo ti kemeraterere alakélé Yesunétóro dua dapó. Térapa, dāné kelené ai seké atóro kikéyóló kaae tawiepe. Ti take nalopaae ḥaitere ala mo eratepa kelaalopóló kisipa mutu, ai seké a filipaa

ni tó mó doasi sekei ala sóo, halei ala eratepakélé me ɔla meipóló hale siré fío yalepó. Atéyale kílípaae ɔ hepen-paae fóló, Kótóné fea ala teteróló kaae tare tikimó, ama turu naase demó betalepó.

³ Ti take dowi ala dere whirapené Yesutamo bóe duraalu, sekei ala ɔpaae eratepatei, hale beleté fu betalepó. Atérapa, diɔpaaekélé sekei ala eratepa, diɔ fomoyóló haepaae derepaqsóró, ama ai ere alatóró kisipa muae.

⁴ Mepaae whirapené dowi ala fakerótu betepa, atei kaae dowi ala dorapóló diɔné sesé deremó, diɔ dóló samea sókó fatere ala ini, teópó.

⁵ Ti diɔta, Talené ama naalepóló keteke bulótu, ere fo diaaɔ kisipa keteró beterapó. Ai fo i ape.

“Yalo naale-ó, Talené ya donoróturaalu dóló supuratepa, ai bete munire ala dere nisi yaose.

Aita, diaaɔ du betere dowi alamó diɔ foné sirapa, seke duraalu, hýyóló taalaose.

⁶ Ti noatepae, Talené ama hosaa mulu yaala sókó fu betere so whi donoróturaalu dóló supuróo, ama naalepóló dape sere naalrape atimané ɔsókó fole alamó kwia melóo, dua dapó,” erapó.

⁷ Diɔpaae sekei ala erótu betepa, ti aita diɔ Talené ama naale donoróturaalu dere alapóló kisipa mutu, beleté fu betae. Ti mé naalekó donoi tɔpaae fópóló, ama alimané foné sóró dele ala dumie?

⁸ Kótóné naale senaale fea ɔsókó fupa donoróturaalu, supuróló dua dapó. Diɔ ɔsókó folemó, Talené dóló supurénitepa, ti diɔ ama naale senaale bitini, hoko naale senaale ai ape.

⁹ Ai fotamo olekeyóló me dere fo i ape. Dɔ fea kópaae fole sukamókélé, mo hale betere sukamókélé, sekei ala beleyópóló fotokɔ bulóturaalu, i haemó betere ayarapené dɔ donoróló supurótua deretei kisipa muae. Atétere alata, atimané mo dono dapóló kisipa mualepó. Ai ala mo ti bosenóló, dané kepe teteróló kaae tare Ayané dɔ donoróturaalu dóló supuratepa, ti ama erópóló ɔ aomó sukóló betenérápó.

¹⁰ I haemó betere dané mo ayarapené dɔ tɔ wisipaae fópóló kisipa mutu, donoróturaalu sawa sukamó maaté dóló supurótua dapó. Tépatéi, dɔ Kótóné ama kae ere wisi ala tuamó beterópóló kisipa mutu, dɔ kópaae fupa ama donorótu beterapó.

¹¹ Donoi tɔpaae fópóló, supuratere sukamó felé dumi, supu dua dapó. Téyaalotei, ai alané donoróló asa dere so whita, take nalopaae hosaa muni deyóló mo dua betere alaró, mo donoi alatamo atima tuamó epa kelaalópó.

¹² Térapa, sekei alané diɔ fótururóló Talené ala diaaɔ erótu betteretei haepaae derepaqsóró, bére hó naase fotokɔ bulatere ala du betae.

¹³ Diaaɔ doalére hó mo ti doyaqsóró, diɔ kweyaaire tɔ mo wisiyóló aleyae.

Kótó hýróló sisópaae eraqsóró hotowaró kaae tawae

¹⁴ So whi featamo bóe dóló hyle sere ala ini, Kótóné ama hosaa muni deyóló dua betere alaró ama kae ere alatamo, diɔ tuapaae erópóló, keteke butu betae. Ti Kótóné ama mo kae ere ala munire so whita, Tale mo kelaalomeipó.

¹⁵ Diɔkó me whi ama hekesere ala sya furaalu, Kótóné hamokoróló hale tao sere ala ɔsókó faqsóró yae. Tétu, diaaɔ ne notamo mutere dowi hasekai kisipa so whi feapaae tokóló, me whi doraqsóró, mo hotowaró kaae tawae.

¹⁶ Diɔkó mepaae so whi nópu nokole ala ó Kótó faleyóló hoko betale whi Iso kaae betaose. Ti Iso ɔta, alimané mómu ɔla ɔla saaire topo naaletei, ɔ wotepa ai mómu ɔlané betɔ be demó naaire ɔla nomatamo dupuyalepó.

¹⁷ Atéyale kílípaae kale sekéné ama alimapaae ɔkélé wisiratere fo yae yóló woletamo yaletéi, alimané ama dere fo mo wosenipó. Atétepa, ɔ woletamo yalemókélé, ama tué tiki feteyaaire suni, mo hapólu yalepó.

¹⁸ Take Talené so whi fea touyóló bitu, kelené kolóló olaa dere hasi fosó erepó. Ai hasi fosómó si dóo, be mo diliki yóo, doasi beséro hali tikitamo wóo, mepaae mo winé sini alakélé eróo, dua yalepó. Ti diɔta, atére hasi fosópaae wénipó.

19 Ai hasi fosómóta, ukulumó wuti hale yóo, mené fo fakeyóló depa wosóo duraalu, atima atei kaae fo wosetere hórapa, me yaqse du betalepó.

20 Ti noatepae, Talené atimapaee yóló mulóturaalu,

“Ai hasi daale felekepaae so whi ó hupu, na ó kae kae ọla fupa, ti kapo duné dóló sukunae,”

ere fo atima wosaletéiné faalo wiyalepó.

21 Moses-né ai hasi fosómó mo winé sini ala du betepa kolóló, i fo erapó.

“E mo winé sukuturaalu diri furu furu dapó.”

22 Ti diąta, atéyale hasi fosómó wóló bitini, mió dią betere hasiné doita, Saionpó. Ti dią wóló ai betere tikita, hepen bemó Kótóné ama tẹteróló kaae tare doasi Jerusalem be huluapó. Ti diąta, *enselrape* ni sóku kaae mo dekéro touró bitu, hẹkesetu betere tuąmó wóló ai betere ape.

23 Aita, Talené ama topo naale senaalepóló sóró betero betere so whi fea touró betere tikipó. Ti ai so whiné doita, hepen-mó aseýóló muló betera. Ti diąta, so whi feané dere ala taletere Kótó beterepaae wóló, ama take donoróló betera so whiné keperape betere tikimó, ai betere ape.

24 Diąta, ama so whi tao saalopóló yóló mulale kisi fo dirirale tuą whi Yesu beterepaae walepó. Ti ai sekéné ama samea so whiné tikimó apuróturaalu yale foné Abel-né sameané doraee yale fo tẹteró betera.

25 Diąpaae ai fo du betere seké diąné sisópaae eraqsóro yae. Ti noatepae, Kótóné kutó dirale mo hae whiné so whipaae duraalu, “Diaaọ hoko du betere ala taarénitepa, ti Kótóné kwia melaalopó,” dere fo woseni, sisópaae eraleteiné dowi kwia matere ala atimané mo salepó. Atérapa, hepen bemó betere sekéné dere fo sisópaae erateremó, atimapaee ai erale ala mo bosenóló, dąpaae melaaire dowi kwia netéro hasókó faaloé?

26 Take Talené ama fo yalemóte hae wore ipakalepó. Téyalete, mió ama i ala yaalopóló muló betera.

“Taketa, hae maaté yało woreraletei, mió ti saró haetamo wusuró woreraalopó,” erapó.

27 Momó woreraalopó dere fo bete i ape. Wore ini, dirire alaró ọla ọlatamo ti enópóló, Kótóné aleyóló muló betere ọla ọla whaaló yóló wore deretei, ti ama woreróló mo aluraalopó.

28-29 Kótóné ama tẹteróló kaae tare alata, mené wore worekélé mo eranénipó. Ti dąta, atére ala tuąpaae fóló betera, Talepaae mo kée yóló, dą witamo a aomó sukóló bitu, hẹkese yaaire ala betą du betaalopa sae.

“Ti noatepae, dą tẹteróló kaae tare Kótó ąta, ọla ọla fea doló kemeratere si su betera,” erapó.

13

Mo kemeróturaalu ketekẹ bulatere fo

1 Mepaae no netamo yaala sókó fole ala hosaa mo turóné yó tawae.

2 Uké wale whi diaaọ bepaae wisiyóló dape sóró, ọla melóló firatere ala taaréni, mo yó tawae. Ti noatepae, take mepaae whirape atima mo kọleaa whiné *enselrapetei*, mo whi nisiyóló dape sua erapó.

3 Mepaae no nerape *dipula* betepa, ti diąkélé atimatamo *dipula* betere aọ yóló, atima kisipa hale yó tawae. Tétu, mepaae whirapené naao no nepaae sekei ala eratepa, diąkélé ai seke sere aọ yóló, atima kisipa hale yó tawae.

4 Soró whitamó dokotere alata, mo donoi alapa dią feané hale horótu betae. Whiró sotamo dokore ala folokole yaqsóro, so whi kaetamo fiyóo, whikélé so kaetamo fiyóo momókó yaqse. Ti noatepae, atei kaae nópu nokole alaró kae kae nópu nokole alatamo du betere so whita, Kótóné taleyóló dowi kwia melaalopó.

5 Dią betere tuąmó *moni* mo doasi bete mole ọla nisiyóló diąné tuę tiki turó ai ọlapaae momókó mulaqse. Téni, meteró ọla ọla mupa, ti aitóro supóló kisipa muae. Ti noatepae, Kótóné duraalu,

“E diątamo betereitei taaróló, metikpaae mo faalomeipó. Téturaalu, yało dią tao su betere alakélé hale yótóro tawaalopó,” erapó.

⁶ Ai fo wosetu da whaaliani, halaainé i fo dua dapó.

“Talené ama e tao sóró mo wisiyóló kaae tareteiné, mo whiné epaae noa kaae sekéi ala eratepa e wiyaalomeipó.”

⁷ Take Talené alamó folosóró fóló, diapaae Kótóné fo i ape yóló yó melale whirape atima Talepaae kisipa tiró bitu du betere ala kaae kolóló, noa kaae du wisi olepa, ti ai ala diñekélé suróló yae.

⁸ Yesu Kerisoné ere alata, take bitiré walepaaekélé, mió i betere alimókélé, nalo betaaire alimókélé, mo betá kaae alatóró hale yó tarapó.

⁹ Térapa, mió diaaø wosetu betere fo wisi taaróló, kópaae falaairaaalu, mepaae whirapené kae fo yó matepa, mo dere nisiyóló wosaøse. Kótóné keletómó wisirapó yópóló, apaae moma yóló nuku betere qlané atima fotokø bulóló wisiraaire fotokø bunipó. Tépatéi, da fotokø buóló wisiyóló beterópóló, Talené hamokoróló tao sere ala da tuapaae eratepa, ai ke bole alané betá da mo wisiranérapó.

¹⁰ I haemó mo so whimó Talepaae momaratere whirapené dané momatere kapo tómó bilitere qla naaire sunipó.

¹¹ Mo so whimó Talepaae momaratere topo whi *bulmakau* hupu samea sóró Kótópaae momaraai, mo kae tukóló muló betere be kepaee fóló, so whiné dowi ala kemerópóló ai samea dilótua dapó. Tétua deretei, mo hupuné tikita, ti so whi betere tiki taaróló, be bela demó sukúlaa dalótua dapó.

¹² Atétere kaae, Yesuné ama sameanétóró so whiné dowi ala kemeróló, mo kae so whi beteróturaalu, a doasi sekéi ala sóró doasi be hulua bolaare dopóku aomó sukálepó.

¹³ Térapa, ama tikimó sale halei ala dapaaekélé erópóló, be taaróló a sukále tikipaae faalopa fiépe.

¹⁴ Ti noatepae, da mo ti betaaire doasi be hulua mekó i haemó tenipó. Téretei, take da mo ti betaaire doasi be hulua kelaai kisipa mutu, da kaae tawóló i betere ape.

¹⁵ Térapa, Yesuné da fotokø bulatepa, mo wisi qla Kótópaae mótu dere kaae, Kótóné ama doi sóró horatere ala suka fea yó tawaalopa sae. Ti da teteteróló kaae tare

Kótó a etei kaae Tale beterapóló, ama doi sóró horatere alata, kutómó qla wisi su dere kaae erapó.

¹⁶ Mepaae qla qla yayatere so whi tao sóró matere alaró eratere wisi alatamo kisipa keteréni, hale yó tawae. Ti atei kaae alata, Talepaae hale matere qla wisi kaaepóló Kótó a mo hekeserapó.

¹⁷ Diá Keriso so whi kaae tare whirapené dere fo wosóló, atimané teteteróló kaae tare aomó betae. Take nalo Talené atimapaee so whi netéró kaae tawaleé? yóló wosetepa, atima etéró kaae tawalepóló tokø melaalopó. Atima kutó hekesetamo diyópóló atimané dere fo wosóló sya fae. Ai ala initepa, ti atimakélé kisipa sekétamo dituraalu, atimané ditere kutóné diá tao sere alakélé yaalomeipó.

¹⁸ Talené da tao sópóló momarótu betae. Dané du betere ala danétei taleyalemó, so whi dilikitere ala me bunipó. Dané du betere ala fea so whiné taleyóló, mo dono ala dapó yópóló, i ditu betere ape.

¹⁹ Yalo diapaae i dere fota, e diatamo betaai hapale wópóló, momarae yóló dapó.

²⁰ Kótóné so whi tao sóró mo ti muó tawaaire fo, Yesuné ama sameané diriróló mulalepó. Atéreteiné, bõe firóló mo dua betere ala kaarótu betere Kótóné, da teteteróló kaae tare whi Yesu a momó kepaaró beterapó. Atéró kepaarale seké ata, Talené *sipsip* hupurape kaae tare doasi fotokø bole topo whi beterapó.

²¹ Ai Kótóné ama kisipa mole ala diaaø mo sumó erópóló, amatei wisi wisi alaró wisi tuétamo diá tuapaae mo suraalo ai ape. Atétu, Kótóné a hekesese yaaire ala Yesu Kerisoné da tuapaae erópóló yae. Ai sekéné doi doasi mulóló, hale sóró horatere ala hale deté fu betae. Mo kée téyópóló yae.

²² No nerape-ó, yalo halekeróló i dere aseta, diaaø wosóló kisipa yaaitere su i dere ape. Térapa, Kótóné ala etéró erae yóló asemó ketekø bulóturaalu, i deté wou betere ma fo wosaalo hø yaøse.

²³ Dané no Timoti *dipula* sókó wóló beterapóló, diapaae i dere ape. A e beterepaae hapale wapa, ti damo wusuró diá keke waai kisipa mutapó.

²⁴ Dià tẹteróló kaae tare whịraperó Kótóné mo kaae beteró betere so whị featamopaae yalo kọleó dapó yae. Itali hae kwiamó wale Keriso so whịnékélé diapaae kọleó dapó.

²⁵ Talené ama hamokoróló tao sere ala dià fea tuámó muó tanópóló yae.

Jems

¹ I dere așeta, Kótóró Tale Yesu Keriso-tamoné kutó diratere wh̄i Jems-né dapó. Diã Kótóné ama 12 fake so wh̄irapetei torokó faróló, kae kae tiki daae mole so wh̄i kuamó betó mole no nerapepaae kōleó fo i dere ape.

Sek̄ei alané ðané tuę tiki tiiró betere ala k̄aae kolóló s̄u sirapó

² Ȳalo hosaa mole no nerape-ó, mepaae kae kae sek̄ei alarape diãpaae wapa, ita ę k̄aae kelaai dapóló haĵiné sukutu betae.

³ Ti noatepae, ai wou betere sek̄ei alarapenéta, diaaę Kótópaae tuę tiki tiró betepa k̄aae kolóló s̄u ai sere ape. Ai s̄u sere alanéta, diaaę du betere wisi ala taaréni, yótóróti tawópóló fotok̄o bulótu betereitei, diãné ai tuęre ape.

⁴ Ti atétu betere alanéitei, diaaę hosaa tuamó wisi ala mulu, wh̄i wisinaale beteraté fole ala tuamó tikini, haĵe deté fóló kemene fole kwiamó sókó fópóló yae. Téturaalu, me alakókélé yaĵani, mo turó s̄u yaalo ai ape.

⁵ Diãkó mepaae so wh̄i detamo Kótóné ala eraairaaalu fosó fosói kisipa tiki wisi yaĵatepa, ti mo turó mótu betere Kótópaae wosae. Atétepa, Kótóné wosóló taaréni, ę mo hamokore sek̄e betereiteiné diã feamó mo melaalo ai ape.

⁶ Téyaalotei, mepaae wh̄iné Kótópaae woseturaalutamo ępaae i ala eraalopé neyaalorópó yóló kisipa tamo muni, mo ępaaetóróti kisipa tiki tiró bitu wosae. Ti atei kaae kisipa tamo mutere so wh̄ita, beséné weĵi upaae só fua, ipaae só wuaterere kaaené kelerapó.

⁷ Atei kaae kisipa mutere wh̄iné Talepaae kematerere ęla mo betakókélé saalo nisi yaęse.

⁸ Ti ai sek̄éné ama kisipa tamo moleteiné, ama dere alarape fea diriyóló bitu ini, haĵe tómó dakeró bitu dua dapó.

⁹ ęla ęla meiyóló haĵe yoleale betere Keriso nota, doasi doi mulapóló haĵturaalu bopé faketu betae.

¹⁰ Aĵa atétu betaalotei, fea ęla ęla tare néli wh̄ita, doasi doi muni, sókó dei betereapóló bopé faketu betae. Ti noatepae, néli wh̄iné ama dere alata, kale haĵe yó mole ne fua hapale dulukó fu dere kaae yaalo ai ape.

¹¹ Atétere kaae dirii suka duraalu, suka supuné ere ęla sóku botó yóló dulukó durupuraalu, ama ere au kelené kelaalo kok̄o yaĵetei dotua dapó. Atétere kaae, néli wh̄iné ama du betere ala deté fu betepatei, alu deté fu betaalo ape.

¹² Wh̄i me de ępaae doakale sek̄ei ala wapatei, haepaae derepéni, beléetóró tare wh̄ita, Kótóné wisiró betereiteiné haĵiné sukutu betereapó. Ti noatepae, ai sek̄ei alané k̄aae kelaai s̄u siré fu beteró kemene folepaaekélé haepaae derepéni, diriyóló daapa, ti atétere wh̄i sururu yóló fu folosóró sókó fole wh̄iné topo tao su dere kaae, mo ti betere bete saalo ai ape. Ti ai betere beteta, Kótóné ępaae yaala sókó fole so wh̄imó melaalopóló, taketi ere ęlapó.

¹³ Me dowi ala yópóló s̄u seremó me wh̄iné duraalu, ita ępaae Kótónéitei eratapó fo ekesé. Ti noatepae, Kótó ę dowi ala yópóló, me alané s̄u seni yóo, amakélé me wh̄i dowi ala yópóló s̄u sóo, dumipó.

¹⁴ Tétumitei, hupu dópóló he tenóló ama ekeĵeyóló nokole ęla he dolomó mulótu dere kaae, ða so wh̄i dok̄o feané hosaa tuamó mutere kisipanéitei dowi ala yaai ekeĵeyóló, au nuku betereapó.

¹⁵ Atéró au nóló kisipa sere alané sorape naale derótu dere kaae dowi ala kaaratapó. Atéró naale yóló ęlumétepa ditu dere kaae, ti kale dowi ala foparóló haĵeamó depa kilitua dapó. Atéró kale naale doayóló mo doasi wh̄i bitu dere kaaeta, dowi ala faketuraalu sukutere ala kaaratapó.

¹⁶ Ȳalo hosaa mole ne norape-ó, mené kapala fonéitei diã dilikaęsóró yae.

¹⁷ Ðané Aya ę ó hepen bemó ere ðe wisi-naale tuamó bituraalu, ða i haemó betere so wh̄ipaae wisi alaró wisi ęlatamo betere dok̄o fea mo turó mótua dapó. Ai sek̄éné ama dere alata, wh̄i sukamó daatepa aso haĵeketu, f̄lotu dere kaae dumipó. Betere dok̄o fea ama erótu betere alata, mo bet̄a kaae alatóróti eró tarapó.

18 Dãné kale mo fo wisi woseté fu betereteiné, ama naale senaale beteraai dapóló, amatei dã sóró beteralépó. Taketi Talené ama kaaróló muló betere ọ́la fea yó mupatei, dãta folosóró doasi topo ọ́la beterópólópó yóló kisipa mutu, deyóló beteralépó. Atéreteiné dãta mo ama so whítóró beteraapó.

Dere fo wosóló taaréni, sya fae

19 Yálo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosóló tué muae. Diã feané kale fo wisi woseturaalu, deka ini, ketekę buóló mo wisiyóló wosae. Mepaae fo yaairaalu, hapale họko ini, mo dua tué tekeyóló yóo, me whíné yã fopaae buópóló sesemeratere fo depakélé, kisipa tekeyóló me ọ́la meipóló mo dua betóo, yae.

20 Ti noatepae, mo whíné atéro fopaae butere alané Kótóné ama mo donoi naale senaale beteranée yóló mole kisipa er-anénipó.

21 Térapa, Kótóné keletómó mo kelaalo sonaalei dowi alaró i hae kwiamó mole kae kae dowi alatamo momó kae ini, mo ti taaróló kisipa keterae. Atéturaalu Kótóné fota, dã aluyaqsóró tao saaire fopa, ọ́la wae hae wisimó bitu dere kaae, naao tiki tuapaae derepópóló mo ketekę buóló sae.

22 Kale fo hãle woséliné maaté wosóló taalatepa, ti naaotei kapala yã ai dilikitu betere ape. Ai ala ini, ama yapaae erae du betere fotóróti mo eró tawae.

23 Mepaae whi dené Kótóné fo wosóta deretei, ama yae dere ala mopóló erénitepata, ti etei ala dere kaaepó. Whi betané ama kelepaa *klas*-mó fopeyóló, ą faaire tikipaae fulapó.

24 Atéro furaalu, ama kelepaa etei daapa kelalépóló kisipa yó tani, mo hapale tėti keterótua dapó.

25 Téretei, Kótóné ama tukóló muló betere fo dokonaletiné so whi dokóló moletei hãle fópóló erótu beteraapó. Mepaae whi dené ai fo wosóló kisipa keteréni kutirimó mulóló eraté fu betepa, ti até dere whíné ama du betere ala tuámó Kótóné ą wisir-aalopó.

26 Téretei, mepaae whi denétamo ą Kótóné ala erótu betere whípó du bitutei, ama dere fo fea wisiyóló tué tekeyóló ini, dowi fotamo dekaaporóló du betepa, ti ama ai

dere fonétei ą dilikóló, Kótóné ala erótu betereteikélé mo hãle ọ́la kaae aleratapó.

27 Dãné Aya Kótóné keletómó so whíné Talené ala eróturaalu, kae kae alatamo hosekényi, mo donoi alata, i ape. Bokonaale naale senaaleró wulia sorapetamo sekę yaqsóró tao sóo, depa, ti Kótóné ama mo donorapóló kisipa muaalopó.

2

Doi mole whi wisiyóló dape suraalu, doi munire so whi sisópaae eraqse ere fo

1 Yálo no nerape-ó, dã teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisota, Kótóné ama kae ere dę wisi naale ą tuámó faanapó. Atéro betepa dã apaae tué tiki tiróló betere so whíné, mepaae doasi doi mole whirape dape suraalu, mepaae sókótei betere so whirape wisiyóló dape sinitere ala yaqse.

2-4 Atéturaalu, diã betapaae touratere sukamó *kold kapané* aleyale bi naasemó bulóló kutikélé kelaalo kokọi deróló wale whi wisiyóló dape sóró ni fake wisimó beteroó, dowi derąakele kuti deróló wale yoleale whimo tumó daayae ó ę betere aq keya tómó họko betae yóo, dere-a diã Talere kaae kele fosóru, tale du bitute? Di-aaq atétere alanétei dowi kisipa mutu me whi só deratere whi sų ai betere ape.

5 Yálo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosae. I haemó betó mole so whirapené duraalu, ai whirapeta, me ọ́lakélé meiyóló mo yoleale yóló beteraapó dua dapó. Tépateti, ai whi kisipa tiki tiratere ala mo turó yópóló Kótóné amatei sorokó su yóló kae beteroó beteraapó. Atéru, Kótópaae yaala sókó fu betere so whirapené ti Kótóné teteróló betere ala sópólópó yóló muló betere fo dokonóturaalu, take atimané mo saalopó.

6 Tépateti, diaaq yale alané atima yoleale yóló betere whirape hale seróló só ai derale ape. Kale doasi *moni* tare néli whirapené noa alamaaté diapaae erótua déró, diaaqtei tué tekeyae. Diã dilikóló diaaq tare ọ́la sua yóo, diatamo fo tokótamo yóló só derótua yóo dere-a, némaaté dua de?

7 Ai whirapeta, diaaq tikimó muló betere Talené doi wisinaale dorótu betere ape.

⁸ Da teteróló kaae tare Tale doasi whiné ašemó yae yóló muló betere fo wisinaale i ape. Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, mepaae so whípaaekélé atéro yaala sókó fu betae. Atétu betepata, ti mo wisi ala ai du betere ape.

⁹ Tétu bitutei, me whimo wisiyóló dape sóró wisi ala eróo, me whimo wisiyóló dape sini yóo depata, ti kale yóló muló betere fo tukóló dowi ala ai dere ape. Atéturaalu, ai kale yóló muló betere fonétei ya só deró beterapó.

¹⁰ Ti noatepae, Kótóné yae yóló muló betere fo fea mo wisiyóló sya fóló erótu bitutei, betá alakó hasókó fóló depata, ti Kótóné yae yóló muló betere forape turó ai tikire ape.

¹¹ Ti noatepae, fo yóló mulóturaalu, so qlémi naqse dere sekénétei whi daqse fokélé tukóló muló beterapó. Mepaae whiné so qlémi nokole ala ini, whi dele alamaaté depa, ti ai whita kale yóló muló betere fo tikitu betere whi ai betere ape.

¹² Mepaae whinétamó i yae yóló tukóló muló betere fo sya fóló erótu betepa, ti ai whi me dowi alané só deréni, wisi kisipa betá muóló hale fópóló eraalo ai ape. Atéro hale fópóló eratere alané take waaire sukamó doasiné yóló muló betere fo kolósu dané du betale alaró du betale fotamo kolósu yóló taleyaalopó. Téyaalopa, diaaq dere foró du betere alatamo hotowayóló kaae taru, kisipa tekeyóló du betae.

¹³ Ti noa yaqsóró meipó. Mepaae whiné me whi qleterere alakélé ini, dupumaaté saalopó du betepa, take doa Talené taletere sukamó apaae qleterere alakélé ini, ama yale dowi alamó kwia tokó mótu mo donotóró melaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae whi dené me whi qlené suku-turaalu me qla meipóló taalatepata, ti ama yale dowi alamó dupu melaai yaleteti, teteróló aluraalo ai ape.

Tué tiki tiratere ala sya fóló mo erae

¹⁴ Yalo norape-ó, whi betané duraalutamo ata Kótópaae tué tiki tiró beterapó du bitutei, ama me wisi alakó initepa, ti ama ai du betere ala wisirapóló tué mute? Atei

kaae tué tiki tiratere alané a aluyaqsóró sumó tao senénipó.

¹⁵⁻¹⁶ Motamo mepaae no ó nené ama deraaire kutiró naaire qlatamo meipa kilirutei, diakó betá whiné apaae duraalu, “Ya mo wisiyóló fóló qla nóló, noke fitukélé wisiyóló fiyae,” fo dutei, ama yayare qlarape tao sóró menénitepata, ti naao ai dere ala fea wisirapóló kisipa mute?

¹⁷ Atérapa, naao mo dere alakélé tué tiki tiratere alatamo surópóló dekaaporóló ini, tué tiki tiró betere alamaaté epa, ti ai tué tiki tiró betere ala sukóló mo hale qla kaaené kelerapó.

¹⁸ Térapa, whi mené etei kaae fo yaalo ai ape. “Naao du ya Kótópaae tué tiki tiró beterapó fota ai dapa, yalokélé wisi ala erótu beteretei kaae kelaai damó i ala yaalopó. Wisi ala mekókélé initutei, naao tué tiki tiró betere ala kelaalopa, epaae yó qlae. Yalokélé Kótópaae tué tiki tiratere ala naao kelaasepóló, wisi ala eróturaalu yapaae yó melaalopó,” fo enérápó.

¹⁹ Mo betá Kótótóróti beterapóló, naao tué tiki tiró betereteita, ti wisirapó. Kale dowi keperapénékélé Kótó mo beterapó kisipa muturaalu, wiyóló diri furu furu ai du betere ape.

²⁰ Kisipa tiki okoko yóló betere whirape-ó, diaaq me wisi alakó inituraalutei tué tiki tiratere alamaaté epata, bete muni mo hale qla kaaené kelepa diriyóló tué muópóló, yalo me noa alakó yó melaaloé?

²¹ Dané noutere Abraham-né yale ala tué muae. Ama naale Aisak Talepaae hale melaairaaalu, Kótópaae hale matere qla sukulaa dalaai aleyóló muló betere kane fake tómó beleralepó. Atépa Kótóné kólóló, “Ata, mo donoi whipó,” erapó.

²² Ti ama kisipa tiki tiróló betere alaró du betale alatamo touróturaalu yale ala kólóló kisipa muae. Ama yale alanétei Kótópaae tué tiki tirale ala mo turó eralepó.

²³ Até yaleteita, ašemó yóló muló betere fo mo dokonóturaalu erapó. Abraham-né Kótóné dere fo wosóló tué tiki tiró betepa, Kótóné kólóló i whita, mo donoi whipó, fo yóló mulalepó. A atéro betere ala kilituraalu, i whita Kótóné mo ama hosaa mole fulumu whi ai betere ape dua yalepó.

²⁴ Ti ai yale ala tué muae. Kótóné mepaae whiné tué tiki tiró betere alamaaté kolóló, i whíta mo donoyóló fole whípó fo dumi, kale whiné dere alakélé kolóló i whíta, mo donoyóló fole whípó du beterapó.

²⁵ Até yale kaae, kale nópu nuku betale so Rahab-né kale bóe sá fele whirape ama bepaae dape sóró firóló, ai kale be hulua whiné atima daqsóró kae turó fópóló doteyale ala Kótóné kolóló i sota, mo donoyóló fole sopó yóló mulalepó.

²⁶ Atérené sukune whi tuámó kepe bete bitinire kaae, Kótópaae kisipa tiki tiróló bitutei, wisi ala initepa, ti ai kale sukune whi aqrapó.

3

Hape mo hotowaró teteróló kaae tawae

¹ Yálo norape-ó, diákó me whi Kótóné fo yó matere ala wisiyóló kisipa inirutei, da fea fo yó matere whípóló hale hoko yó mótu betaqse. Ti noatepae, Talené fo yó matere whirape da, mepaae fo hasókó fóló yó melótu berteremó, nalo ama talturaalu mo doa kwia melaairetei diaaq ai kisi pare ape.

² Da fea kae kae hasókó fole alané dée nalatua dapó. Me whiné ama dere forape hasókó fóló dée nanénitepa, ti a me alakélé ini, mo whi wisinaale bitu, ama betere bete turó amatei wisiyóló kaae tanérapó.

³ Até ruraalu, kale *hos* hupu da whiné faai kisipa mutere tikipaae fópóló *hos* hupuné ama hape teteraaire dirii qla kólómó hamunótua dapó. Ai hamunale olanétei, whiné kisipa mutere tikipaae fópóló, ama tiki turó donorótua dapó.

⁴ Meta i ape. Kale mo doakale wei kalamó kotere doasi nuku tué muae. Ti ai nukuta doasi qla muóo, ama fole alakélé besé tiki fotokónétei falóo depatei, kale nuku só kotere whiné ama faai fole tikipaae fópóló, mo sawatamo néli fetetepa kutua dapó.

⁵ Atéru ere kaae, whiné tiki tuámó daale hapeta sawatamo qlatei, bopé fake duraaalu eta doasi qlapó dua dapó. Mo sawatamo si kelenétei kaaróló doakale si fakeyóló dukuraalu, qla qla fea kuló dokoleteti tué muae.

⁶ Atétere kaae, da whi tiki tuámó kae kae qlarape daaletei dané hape betata, mo si kaaetóróti dukuraalu, kae kae dowi ala kaarótu betere qlapó. Kale wuliné api fulukó furaalu, naaitere mi dorótu dere kaae, hapenétei dané tiki turó dorótua dapó. Kale sawa si kelenétei fakeyóló doasi si duku dere kaae, hapené whiné betere bete turó dorótu beterapó. Ai hapemó dokole si a momó deyaleé? Mo apaae derepale dolomó dó tare dowi simó ai deyale ape.

⁷ Fea kae kae betó mole na, hupu, wuli, kou, ó ba, doa wei qela tuámó betó mole qlakélé feata, whiné whaayóló bérótua yóo, mió i alimókélé whaayóló béroo du beterapó.

⁸ Téteretei, hape betata whiné dere fo wosóló aqmó berterópóló mené béránénipó. Ti hapeta, dowi ala yaai keteke bulu, whi dóló sukunatere herei kaae buóló faanuraalu, ama yaaitere ala taaréni hale yótóro tarapó.

⁹ Ti dané kólómó sókó wale fonétei, da teteróló kaae tare Taleró Alimatamoné doi hale sóró horótu bitutei, Kótóné ama aso suróló aleyale so whikélé foné só deróló dorótu berterapó.

¹⁰ Betá kólómótei Talené doi sóró horatere fo yóo, whi fale yóló doi doratere fo yóo, ai du betere ape. Yálo norapé-ó, aita mo enei ala meitei, diaaq ai du beterapa taalae.

¹¹ Betá wei amalemótei, wisi weiro dowi atuku weitamó wale?

¹² Yálo norape-ó, nose tikimó *Olip* du ó kae ni du oleyaaloé? *Wain* kápimó nose du oletua de? Meipó. Dowi atukutamó wale wei amalemó wisi wei sókó wómipó.

Haemó mole fosó fosói kisi paró Tale betemó wale fosó fosói kisi patamó

¹³ Diákó mé whi Kótóné bete mole fo mo wisiyóló tué muluraalu, ama kisipa mole ala eraai fosó fosóere? Até ró mole kisipa wisi, so whi feané kolópoló wisi alarape hakeamó erótu betae. Téturaalu, Kótóné tué wisi tuámó kaaróló sókó wale mo dua hemée deyóló bitu du betere wisi alané ai fosó fosóre ala hakearatapó.

¹⁴ Té patei, diaaq hosaa tuámó dei kisipa muóló alale suraaalu, ekélé u whi kaae doasi

betaai dapó kisipa mutepa, ai wisi ala nisiyóló bopé fake yaqse. Atétu betereteiné kale mo bete mole fo kapala nisiyóló faletu beterapó.

¹⁵ Atei kaae fosó fosói kisipa mutereteita, ó hepen bemó kaayóló dorowómitai, i haemó betere dowi keperapené mulatere kisipa ai ape. Ti ai kisipata, Deji Kepe Wisiné kaaréni, i haemó mo whiné kaaratere kisipapó.

¹⁶ Ti noatepae, ətóró doasi topo whi be-taaitapóló, ama yaaitere alamaaté kisipa muóló alale su betere tuámó hãle hõko alarape duraalu, kae kae dowi alarape sókó wapa kelaalo ai ape.

¹⁷ Tereitei, hepen bemó kaayóló dorowou betere fosó fosói kisipa tikiné dere alata etérópó. Me kisipatamo hosekényi mo betã alatóróti yó tare alata, mo folosóró bete mole ala ai ape. Ai alané sisópaae fopaae fokélé ini, mo dua betere ala yóo, mepaae whiné tué tiki seké yaqsóró tué tekeyóló dua du betere ala yóo, doasiné dere fo wosóló aqmó sukóló dua betere ala yóo, kolené sukóló wisi alamaaté eratere ala yóo, mepaae doa doi mole whirapepaae eratere ala kaae, hõko sókó dei betó mole so whipaaekélé betã alatóróti eróo dere alata, me kapala fotamo dekaaporóló ini, mo fotóróti buluraalu dua dapó.

¹⁸ Hõle sere ala taaróló, mo dua be-taalopó yóló hõle filitere whirapeta, hosaa muni deóló mo dua betere ala tuámó bitu, kutómó ɔla wae wisi bilitu dere kaae du beterapó. Atéró ɔla ɔlumétepa su dere kaae, so whi feané me alakélé muni, mo donoi alatóró yaalo ai ape.

4

Kótóné teteróló kaae tare aqmó dua be-tae

¹ Diã tuámó fopaae buturaalu, hõle sere alaró huri dere alatamo-a, noa betené kaarótu betere? Aita hãle kaani, kae kae alakó ené yóló ekẽle du betere alanétei diaaɔ tué tiki tuámó bóe dolótu betepa, hõle sere alaró huri dere alatamo ai du betere ape.

² Diaaɔ mepaae ɔlakó sené yóló kisipa mutu betepatei sini yóo, diãné au nóló whi du bitutei diaaɔ kisipané sené dere

ɔla mo sini yóo, diã huri yóló fopaae buturaalu hõle su betóo, du beterapó. Diaaɔ kisipa mutere ɔla saaitapóló Kótópaae wosenitereteiné ai sené dere ɔla sumipó.

³ Diaaɔ Kótópaae me ɔlakó ɔlae yóló wosetu betepatei, ai ɔla sumipó. Ti noatepae, diãné ekẽle yóló sené du betere ɔla saairaalu ɔpaae wosetu betepa ama matepa sórómo, diaaɔ ekẽlere ala yaai mole kisipa ama kilitu mótumipó.

⁴ Diã i haemó kae kae du betere alatamo nópu nuku betere so whirape-ó, i haemó du betere alatamo fulumu du betere betené Kótó hóróló bóe du beteretei diaaɔ kisipanié? Mepaae whi de i haemó mole alatamo fulumu kisipa mutupa, ti Kótóné bóe whi ai alé fole ape.

⁵ Kótóné asemó yóló muló betere fo i ape. Dã tuámó betere Deji Kepe Wisiné dã Kótóné ama dokore sopa, whi me kae-tamo fulumu ini, ɔtamotóró fulumu yóló beterópóló doasi keteké butu beterapó, ere fo-a bete munipa hãle aseɣaleé?

⁶ Tereitei, Talené dã ama hãle hamokoróló tao su betere tómó beleróló miókélé hãle tao suatóró yó tarapó. Atétere betené i fo aseɣóló muló beterapó.

“Bopé fake du betere so whi atima yaai dere ala yaqsóró Kótóné sesé yóo, haemó sókó deyóló betere so whi ti ama hãle hamokoróló tao sóo, du beterapó,” erapó.

⁷ Kótóné ama diãpaae eraai kisipa mutere ala erópóló, ama teteróló betere aqmó sukóló mo dua betae. Dowi ala yópóló dée nalatere topo daale kepené diã dée nópóló sũ sere ala ai du beterapa, sesétu betae. Atétepa, ti diã taaróló ɔ botokó faalo ai ape.

⁸ Atéró diã Kótó betere felekepaae bitĩ wapa, ti akélé diã betere felekepaae wóló betaalopó. Diã dowi ala du betere so whi-ó, diaaɔ bóluure naase wisiyóló fukutu betae. Tué tiki dekaaporóló betó mole so whi-ó, diãné mutere dowi kisipa taaróló, wisi kisipa betã diaaɔ hosaa tuámó muóló betó muae.

⁹ Atéró, diaaɔ du betere dowi alamó kisipa mutu, dekené sukóló moló yóló wole du betae. Diã hekeseturaalu dõ nokole

ala taaróló, fomaake kisipa mutu dekené sukutu moló du betae.

¹⁰ Atéturaalu, Talené keletómó diaaṓṓṓ mo dua sókó deyóló betepa, ti amatei diṓ sóró horaalo ai ape.

¹¹ Norape-ó diṓsisitei eratere fo yaṓse. Whi me denétamo ama no só deratere fo ó eratere fo depata, ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fotei, faleturaalu taleyóló só deratapó. Ti diaaṓ atéro kale tukóló muló betere fo taletu betepata, ti atétere sukamó diṓ ai fo aṓmó sukóló bitini, ai fotei teteróló taleyóló só derótu beteraṓ.

¹² I ala yae u ala yaṓse yóló tukóló muló betere fo bete Tale mo betatóróti bituraalu, so whi feané yale ala fea amatei taleyóló kwia melaalo ai ape. Ai sekéné amatei so whi aluyaṓsóró tao sere ala yóo, mo ti doratere alakélé eróo enérapó. Téyaalopa, naao be whi so whi taleyóló só derótu betere fo-a, ya Tale kaae bituraalu du bitu de?

Bopé faketuraalu, nalopaae i ala yaalopóló foné hṓle hṓko yaṓse

¹³ Térapa, i dere fo mo wisiyóló wosae. Diṓ mepaae whirapené etei kaae fo dua dapó. Mió ó dó ḏa me doasi be huluapaae fóló bituraalu, *moni* saai kaae kaae kutórape ditu betepa, ba fo betṓ kemeraalopó dua dapó.

¹⁴ Ti diaaṓ dó yaaire ala tuṓ inirutei du beteraṓ. Diṓné betere beteta, noa ala kaaené kelere? Hika epo mupa suka sókó huturaalu, epo hapale turukó falótu dere kaae, diṓné betere betekélé ai ala erapó.

¹⁵ Ti ai yaalopó dere fo taaróló, i fo depa wisirapó. Talené ama kisipa mole alapata, ti ḏa bitiré furaalu, ai ala mo yaalo ai ape.

¹⁶ Ti diaaṓ atei ala yaalopó du betere fota, diṓ bopé fake duraalu dapó. Atéro du betere fo feata, ti dowi alapó.

¹⁷ Térapa, mepaae whiné eranére wisi ala mupatei erénitepa, ti aita dowi ala ai ape.

5

Néli whiné mepaae yolealere whirape sekéi ala eraṓse ere fo

¹ Atérapa, diṓ doasi wisi wisi ṓla tare néli so whirape-ó, diaaṓ i dere fo wosae.

Diṓpaae waaire sekéi alamó kisipa muturaalu, wole yóló moló du betae.

² Diṓné tare wisi wisi néli ṓlarape fea kṓlaa yóló, kutikélé ero siné turukóló mo ti ai doró betere ape.

³ Diṓné tare, *kold kaparó silpa kapatamokélé* hoti dakóló ai do yale ape. Take taletere sukamó kale hotinétei diṓ só deróturaalu, diaaṓ tiki mi mo siné kaae dukulé fu betero kemeraalopó. Até yaaireteita, diaaṓ wisi wisi néli ṓlarape ukusituraalu, betapaae yóló muté hutu betaletinéṓ. Atéyaaire be ḏe teóṓṓ, mió kaae sóró seké ai su betere ape.

⁴ Diaaṓ kutórapemó yó mole ṓla ṓlumétepa siré kotere whirapené saaire *moni* turó meni, mepaae kwia diaaṓ kemei dekée sale *moninétei* diṓ só deróturaalu, fo fake yóló ai du beteraṓ wosae! Ai kutómó ṓla siré kotere whirape atimané dupu sṓnipóló dere fo Talené ama mo wosetu beteraṓ.

⁵ Diṓ i haemó bitiré wale sukamó wisi wisi ṓlarape diṓmaaté ekṓleyóló nukulé ai fu betale ape. Até deté fu betaletiné, daaire hupu whaaturaalu, seraayṓpóló ṓla wisiyóló mótu dere kaae, diaaṓ du betale alanétei diaaṓ tiki ai botokorótu betale ape.

⁶ Atéturaalu, diṓ néli whirapené me dowi ala inire whirapetei, diaaṓ só deróló du betaletépó. Diaaṓ atétepa, atima sesé yaairekélé mo sṓnipó.

Sekéi ala eratepa haepaae dereṓni, hṓle belée tawae

⁷ Yaṓo norape-ó, Tale waaire be ḏe teóṓ, mo dua bitu kaae taté fu betae. Kutó ditere whiné kutómó ṓla wae biliyóló sukaró halitamo wṓpóló kaae taruraalu, ama ke kutómó ṓla wisi saai kisipa mutu, kaae tawóló betere ala kisipa muae.

⁸ Atétu dere kaae, Tale mo felekemó waalopa, diṓkélé mo hotowayóló kaae taruraalu diriyóló betae.

⁹ Norape-ó, diaaṓ mepaaené dere fo wosetere hóturaalu, no hamoma dokó dokó yaṓse. Diaaṓtamo ai ala depa, ti fo tokótamo yóló diṓkélé só deraalo ai ape. Atéro tale dere seké, ti mo felekemó sókó wai tṓ serekemó ai daale ape.

¹⁰ Norape-ó, take betale Kótóné kóló wh̄rapené Talené fo erótu beteremó doasi seke wapa me ɔla meipóló beleté fu bitipakalepó. Atérapa mió dīapaaekélé sekei ala wapa, atimané yale ala kaaetóro sya fóló yae.

¹¹ Take betale wh̄rapepaae sekei ala wou betepa, faleyóló bitu Kótóné erae dere ala yó taté fu betale wh̄rape atimané yale ala kisipa mutu, ɔa mió betere so wh̄iné atima doi hale sóro horóturaalu, Talené tao sóro wisiró betere wh̄rapepó du beterapó. Kale wh̄i Job-paae kae kae sekei ala wapatei, faleyóló bitiré fóló nalo kemene folepaae Talené ɔpaae erale ala diaaɔ ai kisipa ere ape. Tale ɔta, kolené sukuturaalu, ɔa so wh̄i tao sere ala mo turó ɔanapó.

¹² Norape-ó, ó hepen bemó betere Talené doi yóló ó i haemó ere ala doi yóló ó mepaae ɔla ɔlarape doi yóló dīané dere fo diriróturaalu malo momókó yaɔse. Dīané motóro yaaitepata, ti épó, yaalopó fotóroti yae. Motamo meipó duraalu, ti mo meipótóro yae. Ténitamo, naao yale fo fotokóróturaalu, kae kae fotamo dekaaporóló depata, ti ai yale fomó Kótóné ya só deraalopó.

Tuɛ tiki tiróló dere moma

¹³ Dīakó mepaae wh̄i detamo me sekei alané só deraai depata, ti ai wh̄iné Talepaae moma yópóló yae. Mepaae wh̄i detamo hajiné sukutu betepata, ti ai wh̄iné Talené doi hale sóro horatere wole forape du beterópóló yae.

¹⁴ Dīakó mepaae wh̄itamo hepo daae mupa, ti amatei kale Keriso so wh̄i tɛteróló kaae tanópóló sóro betero betere wh̄rapepaae momarale wópóló yae. Atima wóló ɔ boperóló daalu, ama tikimó Talené doimó *wel* wɛi dilóló moma erópóló yae.

¹⁵ Ti atima Talepaae tuɛ tiki tiró bitu momatepa, ai wh̄iné hepo mo wisi yaalopó. Atéturaalu Talené ɔ kepaaraalopó. Ai wh̄inétamo me dowi alakó ipata, Talené ama yale dowi ala kwia me ɔla meipóló hale kemeraalopó.

¹⁶ Atérapa, diaaɔ hepo bete wisirópóló, dīané du betere dowi ala dīasisitei u yó

mótu i yó mótu yóló, momatere alakélé u erale i erale du betae. Mo donoi alamaaté du betere wh̄iné dere momata, fotokɔ boleteiné haşókó feni, dokonótu mo eraalo ai ape.

¹⁷ Ti Ilaija ɔkélé ɔa kaae mo wh̄i bitutei, atima betere haepaae hali waşsóro ketekɛ buóló momatóro yó tawalepó. Atétu betaletiné, ba fo sore kemeyóló doɔ ba fo tuamó halikélé ani, hale bitiré fipa kalepó.

¹⁸ Atéro bitiré fóló, momómo hali wópóló momayalemó, hepen bemó betere Kótóné hali momó anóló, atima betere haemó ere ɔla ɔla sokipakalepó.

¹⁹⁻²⁰ Yało norape-ó, dīakó wh̄i betɔ kale mo fo wisi taaróló kópaae fupa, mené ɔ momó dapesó wapa i dere fo kisipa muae.

Mepaae wh̄iné atétere wh̄ipaae no-ó, yaɔa kó tupaae ai fulapa, tu wisi i mole ape yóló yó matepata, ti atétere wh̄iné ama noma dowi alané mo ti alutere tikipaae faşsóro tao sóo, mo dekeró yó tare dowi alakélé mo ti aluróo, yaalo ai ape.

1 Pita

¹ I dere așeta, Yesu Kerisoné doteyale *aposel* whi Pitané dapó. I fota, Pontus, Kalesia, Kapadosia, Esia, Bitinia, i dosayayale hae kwiarapepaae dapo dapo yóló betó mole so whipaae dapó. Ti diata, Kótóné ama sókó su yóló kae betere betereiteiné, i haemó uké wale so whi kaae ai betere ape.

² Atéru, Aya Kótóné diā kaaraai teópa, ama tuénétei mo ama so whitoró beterepóló sokósu erapó. Kótóné ama so whipóló atéro kae betereale alata, Deī Kepe Wisinétei eró beterepóló. Aita, noa ala yaai ini, Yesu Kerisoné ama dere fo wosóló sya fóo, diā Talené ama so whipóló dale mulótu, Yesuné samea apuróo yópóló erapó. Kótóné ama hamokoróló hale tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo, mo turó diā tuapaae eraté fu beterepóló yae.

Nalo mo ti betere bete saalopóló haitamo Kótóné doi sóró horótu betae

³ Dā teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné doi doasi mulópóló, hale sóró horae. Ama dā doasi kōleyóló tao suraalu, kisi so whi deyóló beterealepó. Atétere alata, Kótóné Yesu Keriso kepaaróló beterealeiteiné, take waaire alimó dāpaaekélé Talené mo ti betereaire ala wisi eraalopóló haitamo bitiré fu beterepóló erapó.

⁴ Atéro bitu, Kótóné dāpaae eraaire wisi alaró melaaire qlatamo hepen bemó ama mo wisiyóló kaae tarapó. Ai wisi wisi qlata aluyóló doni, mo ti hale muó tawaalopó.

⁵ Take kemetere alimó dā aluyaqsóro, Kótóné mo ti betaaire ala hakearaai donoró betere be dē teópatei āpaae tué tiki tiró betepa, me alané dā doraqsóro Kótóné ama fotokō wase kaae diru, sesétu beterepóló.

⁶ Mió i betere alimó, kae kae sekei alané diā kaae kólóló sū seremó dekené sukutepatei, mió ai waaire wisi ala saai dapóló kisipa mutu, diā doasi haitu beterepóló.

⁷ Ti diāpaae ai wale sekei alané diaaō tué tiki tiró betere ala mo erapó yópóló, kaae kolóló sū sirapó. Doasi *moni* sere q̄la *kold kapa* simó biliyóló mo q̄la alerótu dere kaae, sekei alané diaaō kisipa tiki tiró betere ala kaae kolóló sū su beterepóló. Kisipa tiki tiratere ala kolósu, *kold kapa* kolósu depa, kisipa tiratere ala doasi bete moleteiné *kold kapata*, ti doyóló mo aluyaalopó. Yesu Keriso wouraalu hakearatere sukamó, atéro tué tiki tiró betere so whi feané kilitu, ita Talené ama kae ere dē wisinaaleró fotokōtamo eratapóló doasi doi mulóló, hale sóró horaalo ai ape.

⁸ Take bitiré wou diaaō ā kelené kilinirutei, āpaae hosaa muóo, miókélé kelené kilinipatei, kisipa tiróo erapó. Atéru, Kótó tuamó bole hai wisinaale diā tuamó fāanetei, ai bete eterepóló me whiné yó melaairetei mo sūnipó.

⁹ Ti noatepae, tué tiki tiraté fóló kemene furaalu, saaire kwia ti mió diaaō mo su beterepóló. Ti aita me kae mei, diā aluni tao sóró mo ti betaaire bete ai ape.

¹⁰⁻¹¹ Ai kale bopeyale tao sere alata, mo take Kótóné fo erale kóló whirapepaae kale Deī Kepe Wisiné Kerisopaae eraaire ala i ape yóló yó matepa, atimanémo mo so whipaae deté wou bitipakalepó. Ai fo dokonóturaalu, Kerisopaae sekei ala mo eróo, ai k̄lipaae hepen bemó doasi doi mulatere alaró mepaae wisi alatamo āpaae eróo yaleteti, mepaae ala ti eraai teórapó. Ai ala eraai teópa, kale kóló whirapené me noa alatamo touróló eraalorópóló kaae tawóo, ai ala metéli eraaloé yóló kaae taru, bete kekitu betóo, ipakalepó. Ai kale kóló whirapené bopeyale Kótóné hamokoróló tao sere ala mo dokonóturaalu, diāpaae eratepa diaaō mo su beterepóló.

¹² Talené ama kóló whirapepaae i fo hakearóló erapó. Diaaō ai ditu betere kutóta, diā maaté tao saai dumi, take nalo betaaire so whikélé tao saaire kutó ai ditere ape yalepó. Mió ai kale fo wisi yó matere whirape, ó hepen bemó betere sekéné dotonale Deī Kepe Wisiné fotokōratepa, atimanémo diāpaae yó melalepó. Ai fota me kae mei, take be-

tale Kótóné kóló whīrapené yó melale fotórótípó. Ai ala bete *ensel*-rape atimakélé tuę inireteiné, atima kelenée du beterapó.

Kótóné kele tó mó mo kae so whī betae

¹³ Térapa, diaaętei dię tęteróló kaae taru, Talené ala eraaire tuę betę muóo, Yesu Keriso ę haęeamó wouraalu dię hamokoróló tao saaire alapaae betę hosaa muóo iru, siki siki yóló ama ala betę erótu betae.

¹⁴ Take dię mo fo bete tuęni hoko bitu, tó tikiné ekęle yóló du betale bete munire ala momó kae yaęse. Tėni, dię ę beterepaae ape yale sekę ę mo kae biture kaae, diękélé atėru, naale senaale hama alimané dere fo mo betę wosóló, aęmó betere kaae yae.

¹⁵ Tėtu, diępaae ape yale Kótó ęta, me dowi alakélé muni mo kae biture kaae, diękélé me dowi alatamo hosekėni mo kae bitu, ama ala wisi maaté erótu betae.

¹⁶ Ti noatepae, aęmó ere fo i ape.

“Ę me dowi alatamo hosekėni mo kae beterapa, diękélé ę ere kaae mo kae betae,” erapó.

¹⁷ Diaaę Aya-ó, dę tao sae du betere sekę ęta, so whī feané du betere ala taleturaalu, mepaae so whī wisiyóló kolóo, mepaae so whī wisiyóló kilini yóo, dere Tale meipó. ęta mo feapaae betę kaae alatóró erótu betere Tale beterapa, dię i haemó uké wale so whī kaae bitu, ę kolóló witamo ama ala betę erótu betae.

¹⁸⁻¹⁹ Ti noatepae, take diaaę ayarapené yó tawale mepaae bete munire alarape diaaę tokóló hoko deté faęsóró, Kótóné dię dupuyóló tao salepó. Dię atėró dupuyaleteita, doyóló aluyaaire ęla *silpa kapa ó kold kapané* dupuni, mo whinė *sipsip* hupu fopeyóló tikimó siri ó me ala inire hupu male Talepaae matere kaae, Keriso ę sukuturaalu sókó fele mo doasi ke bole sameanėtóró, dię aluyaęsóró dupuyalepó.

²⁰ Atei wisi ala Yesuné ama erópóló, haeró ere ęlatamo kaaraai irutei, Kótóné ę sókó sóró tukóló kaae beterėlipakalepó. Tėyaletėi, mió i kemetere alimó ama dię tao saai dotęyale whīpóló, so whī feané ę kolópóló haęearó beterapó.

²¹ Kótóné Yesu Keriso kepaaróló hepen bemó, mo kae ere dę wisinaale tuámó beteró beterapó. Yesu Kerisoné ama ai yale alané dię Kótópaae tuę tiki tiró beterapó. Tėru, take nalo Kótóné diępaae eraaire wisi alaró kisipa tiki tiratere alatamo Kótó tuámó ai ere ape.

²² Diaaę mió Kótóné bete mole mo fo wosóló sya foleteimó, dięné dowi ala fea fokóló wisiró beterapa, diaaę no nepaae yaala sókó fole ala dięné hosaa mo turóné du betae.

²³ Ti noatepae, dię Kótóné ama naale senaale deyóló beteró beterapó. Atėreteita, kęlaa yóló alutere kené deni, kęlaa initere kené derapó. Ti ai keta me kae mei, betere bete mulu Kótóné mo ti muó tare fonėtóró dię kisi so whī deyóló beteró beterapó.

²⁴⁻²⁵ Ti noatepae,

“So whī fea i haemó betere alata, ne sélitu dere kaae yóo, atimané tikimó ere au wisinaalekélé haemó yó mole ne fua kaae yóo, erapó.

Nekélé hapale séli yóo, ne fuakélé hapale dulukó fóo deretei, Talené ama fota, ti hęle muótóró tarapó,” erapó.

Aita me kae mei, mepaae whinė diępaae yó male fotóró ai ape.

2

¹ Atėrapa, Keriso so whī dięsisi me so whīpaae dei tuę mutere alakélé, me whī dilikitere alakélé, wisire nisiyóló tó tikiné hęle sikęli dere alakélé, mepaae whinė dere wisi alamó dei tuę mutere alakélé, me whī hamoma kae kae eratere fo yóló, só deratere alakélé, fea dię tuámó muaęsóró yae.

²⁻³ Ti Yesu ęta, etei kaae Tale wisi beterapóló diaaę kęae kolóló ai kisiparapa, dię mo teó deyóló betere naale senaale awę naai ekęle du dere kaae, Kótóné dię aluyaęsóró tao sere ala wisi mo ti doa yópóló, Dėi Kepe Wisiné matere ęla betętóró ekęle yóló nukulé fu betae.

ęta mo ti betere kane epa, dęta ama sókó sóró kae beteró beterapó

⁴ Ti Yesu Kerisota, be hulua eleké dere kane fake kaae daalu, betere bete ętóró

ereteiné, diã ą beterepaae walapó. Mo so whinėta, ai kane fake hãle ęla kaae taae fatepa, Kótóné ama ti be tētere kane fake wisipóló, ą tokó sóró kae beteralépó.

⁵ Atérapa, whinė mo be tētu dere kaae, diã Kótóné ama ala eratere be daalópóló, diãkélé ai kane fake kaae ereteiné, ą beterepaae wóló, ai ti betere kane fake tómó olekeyóló tētu beterapó. Aita, whinė kelené keletere be meitei, Kótóné mo kae tēne momatere be daalu, diã fea ama kae beteró betere momaratere faketóro aleró beterapó. Atéroró, diã Yesu Kerisoné fotokoratepa, so whinė mo ęla Talepaae hãle mótu dere kaae, Dęi Kepe Wisiné dą tuępaae eratepa, dąnémo Talené doi hale horóló, ama ala erótua dapó. Ai alarape Kótóné kilitu, mo wisirapóló ą doasi hękesetu beterapó.

⁶ Ti noatepae, asę tuęmó Talené i fo dapó. “Ę betere be hulua Saion-mó be tęyaai fótukuróló kane fake wisinaale yalotei fopeyóló sókó sóró i mulat-apa kelae.

Mepaae so whię detamo ąpaae tuę tiki tiró betepa, ti ai so whię hale dere alakélé mo yaalomeipó,” erapó.

⁷ Tuę tiki tiró betere so whię dięnéta, ai kane fake wisinaale mo doasi bete mulapó, dua dapó. Tépatęi, tuę tiki tirénire so whięmó kisipa mutu, i fo asęrapó.

“Be tētere whięrapené dorapóló hãle ęla kaae taae farale kane faketei, be tęyaaire kane fake wisinaale alée felepó,” erapó.

⁸ Me fo i ape.

“Ai kane fakené whię kotóo sóró, dée nalóo, dua dapó,” erapó.

Atéroró dée nokole alata, hãle mei, Kótóné ama fo wisi wosóló sya feni dereteiné, atima dée nukua dapó. Aita, hãle mei, Kótóné i ala yaalopóló, ere fo dokonóturaalu dapó.

⁹ Atima ai ala erapa, diã take diliki tuęmó betereitei taaróló, mo kae ere dę wisinaale tuęmó betaai ape yale sekéné doi hale horópóló, diã ama sókósu yóló kae beteró beterapó. Téru, diã tēteróló kaae tare topo whię Yesuné tuę mole ala eróturaalu, momaratere so whię betóo, ama kae betere

tēteróló kaae tare ala tuęmó so whię betóo, Kótóné mo ama so whiętóró betóo, erapó.

¹⁰ Taketa, diã Kótóné so whię bitinitei, mió ama so whiętóró betóo, take Kótóné diã kęleyóló tao sinitei, mió ama kęleturaalu, tao sóo, erapó.

¹¹ Yalo mo hosaa mole no nerape-ó, diã i haemó uké wale so whię kaae beterepa, tó tikiné eķęleyóló du betere dowi ala yaęsóró, tika kae betae yóló, diępaae mo dirii ma fo i dere ape. Ti ai dowi alanéta, diaaę tiki tuęmó betere kepetei só deróló dorótu beterapó.

¹² Diã i haemó mo so whiętamo hosekýóló ai beterepa, mo wisi alatóro erótu betae. Mo hãle betere so whięné diã dowi ala dapóló ai só derótu betere ape. Ai fo du betere so whię atima dięné dere wisi ala kilitu, kisipa feteyóló Talepaae wapa, Kótó dą beterepaae wale sukamó atētere so whięnéte, ama doi doasi munaalo ai ape.

Doasi topo whięró tēteróló kaae whięrapetamo aęmó betae

¹³⁻¹⁴ Ti Tale ąta, fea ala amatóro tēteró beterepa, diã ama doi sóró horaai, i haemó mepaae kae kae ala tēteróló kaae tanópóló sóró beteró betere whięrape aęmó betó muae. Téru, tēteróló kaae tare topo whię aęmókélé betóo, ai sekéné dotonaterę mepaae ala tēteróló kaae tare whięrape aęmókélé betóo, yae. Ti ai whięrapeta, dowi ala du betere so whięmó dowi kwia melóo, wisi ala du betere so whię ti dukiróo yópóló, sóró beteró beterapó.

¹⁵ Ti noatepae, Kótóné ama kisipanéta, diaaę du betere wisi alanéte, ai topo dore whięrapené diã só deróturaalu du betere hoko forape alurópóló kisipa mutapó.

¹⁶ Ti dięta, dowi alané dokóló *dipula* kaae beteró bitini, hãle betere whię ai beterepa, atérótóro betae. Atéroró hãle beterapóló kisipa mutu, diaaę me dowi ala yaai mole tuę tiki so whięné kelaęsóró, me alané diã tēteró kaae tanipó dere foné husuraęse. Aténi, Kótóné ama kutó diratere so whiętóró betae.

¹⁷ So whię feapaae fo ó mepaae alarape erótu, atima mo whiępóló kisipa muóló, mo donoi alatóro erótu betae. Atéturaalu, diã fea betę alatóro iru, kisipa tiki tiró betere

hamomatamo hosaa mo turó mulu, yaala sókó fu betae. Kótó ąta, doasi Tale beter-apa, ą kilitu wiyóló betae. Téturaalu, kale tẹteróló kaae tare topo whịné doikélé sóró horótu betae.

¹⁸ Wae sóró kutó diratere so whị-ó, dią tẹteróló kaae tare whịrapené dere fo wosóló, atima aomó betó muae. Naameyóló mo dua bitu, wisi ala dere whịrape aomó maaté bitini, mepaae deteraa ere whịrape aomókélé dua betae.

¹⁹ Ti noatepae, me whị dowi alakélé ini-patei, mené ą fokosói ala depa, ai sekei alané ą só deréni, Kótó mo beterapóló kisipa mutu, hąle beletétóró fu betepa, ti wisi ala dapóló ai whị dukiranérapó.

²⁰ Tépatéi, me whị ama yale dowi alamó ą fokosói ala depakélé hąle beleté fu beteremó so whịné ą dukiranénipó. Diaaą wisi ala deremó mené diąpaae eratere sekei ala hąle beleté fu betepa, ti Kótóné keletómó mo wisi ala dapóló dukiranérapó.

²¹ Dią Talené ą beterepaae ape yaleteita, ai ala yaasepóló yalepó. Ti noatepae, ama yale ala diąné kolóló sųróló yóppóló kisipa mutu, dią tao suraalu Keriso ą doasi seke salepó.

²² ąmó kisipa mutu i fo asęrapó.

“ąta, dowi ala mo betąkélé ini yóo,

so whị dilikóló kapala fo sawakélé ini yóo, yalepó,” erapó.

²³ Atimané ą só deróló mo dowi faletere ala depatei, amamo atimapaee tokó matere ala mo inipó. ą doasi seke suraalu, diaaą ępaae etei kaae ala eralemó, yąlo diąpaae tokó mótu, i ala eraalopó fo inipó. Tokó matere ala taalaturaalu, mo donoyóló talere sekéné ą kaae tawóppóló, ama betere bete Kótóné ama naase tuąmó mulalepó.

²⁴ Dąné dowi ala yaai mutere kisipata, ti whị mo sukutu dere kaae sukóo, Talené mo donoi ala yaairaalu, ti whị mo biture kaae betóo, yóppóló, dąné dowi ala ama tikimó sóró, ą filipaa ni tómó sukąlepó. Téturaalu, ama tikimó kae kae susupu saleteiné, dowi alané dią sukunaai yale ala mo ti kemeró beterapó.

²⁵ Ti diąta, *sipsip* hupu fokó fu dere kaae, take dią kóppaae feletei, mió dią momó ai hupu kaae tare whị aomó betaai, fesaae

walepó. Ai seké ąta, diąné kepe betekélé tẹteróló kaae tare whịpó.

3

Dokore so whịpaae dere ma fo

¹⁻² Atére kaae, whịné dokore sorape diąkélé diaaą whịrape aomó betae. Ti noa ala yaai meipó. Dią dokore whịrape mekó Talené fo wosóló tuę tiki tirénipa, diaaątei i ala yae yóló se yaąse. Tényi, diąné dere ala me alatamo hosekényi yóo, Tale mo beterapóló ą aomó bitu, mo wisi ala maaté yóo dere kilituraalu, atima kọleaanétei kisipa feteyóló Talepaae tuę tiki tiranérapó.

³ Mepaae so whịné, dią sorape diaaą tó tikimó ere au kilitu, mo kokọrapó yóppóló tó tiki maaté aurótu betaąse. Kae kae ọlané diąné topo niki dokóo, *kold kapané* aleyale naase bi ó depa dere meleke ó ol-eratere kao ó doasi *moniné* duputere kuti wisinaale horóo deretei, doasi bete mole nisiyóló atei kaae ọla ọlané aurótu betaąse.

⁴ Tényi, dią kokọ yóppóló dere auta, ti mo hosaa tuąmó eróppóló yae. Ti aita, naameyóló mo dua betere ala naao kepe tuąmó epa Kótóné kilituraalu, ita mo bete mole kokọi au erapóló kisipa mutapó. Ti atei kaae kokọi auta, doyóló alu deté feni, mo ti yó tawaalopó.

⁵ Take mo kae beteró betere sorapekélé nalo Kótóné atimapaee wisi ala eraalopóló kisipa mutu, atei kaae kokọi au dua ipakalepó.

⁶ Ti Serané oma Abraham-paae ą tẹteróló kaae tare whị-ó yóló, oma aomó bitu yale kaae, mepaae mo kae beteró betere sorapekélé, atimané whị aomó bitipakalepó. Sera ą atéro oma aomó bitu yale kaae, dią wiyóló furu furu ini, wisi alatóró eraté fu betepa, ti Serané ama senaalerapetóró ai betere ape.

⁷ Dią so dokore whịrape-ó, sorapepaae yale fo kaae, diąpaaekélé i dere ape. Dią diaaą sotamo betąmó bitu, sota whịtamo sųni bérappóló kisipa mutu, tao sóró wisi ala maaté erótua yae. Ti noatepae, naao so diaamo wusuró Talené hamokoróló hąle matere mo ti betere bete saaireteiné, diaamoné momatere ala me alané seséyaąsóró, ma fo i dere ape.

Mepaae sekei ala eratepa tokó meni, wisi ala betá erótu betae

⁸ Kemerótu dere ma fo me i ape. Me ɔlamó arale sóró huri dere ala ini, diá fea mo betá tué muóló, dua betó muae. Atéru, me whi hamoma seke supa, ó dekené sukutepa, ti diaaɔ hosaamókélé suraalu, kɔle yóló tao sae. Tétu, diátei deróló mo dua bitu, no netamo yaala sókó fu betae.

⁹ Menétamo diápaae dowi ala eratepa, diaaɔmo atimapaee tokó melaɔse. Ti noatepae, Talené ama wisiraterere ala diáne sópóló kisipa mutu, ɔ beterepaae ape yalepó. Atérapa, mené diá eraterere fo depakélé tokó meni, Talepaae atimatei wisirae fotei yae.

¹⁰ Ti noatepae,
“Diá mepaae so whi de wisiyóló heşeketamo bitiré faai depa, ti ai so ó whi ama dere dowi foró kapala fotamo ini, kisipa tekeyóló mo hotowaró betenérápó.

¹¹ Téru, dowi ala yaaire tɔpaae feni, woleyóló wisi ala maaté du bitu, hosaa muni deyóló mo dua betae. Aita, mo doasi topo alapa, Talené diá tuápaee erópóló, keteké butu betae.

¹² Ti noatepae, donoi ala du betere so whiá, Talené wisi kisipatamo kaae tawóo, atimané dere momakélé wosóo, dua dapó. Tépatéi, mepaae so whiné du betere dowi alamó Kótó ɔ felé inipa, ama atima sisópaae erótua dapó,” erapó.

¹³ Diaaɔ wisi ala yaai keteké bupa, ti né diá doraaloé?

¹⁴ Tépatéi, diaaɔ mo donoi ala deremótei, mené diápaee sekei ala eratepa, me ɔla meipó, Talené dá wisiró beterapó kisipa muae. Ti ašemó i fo erapó.

“Atima me sekei ala kolóló witeretei diáne kilitu, ai alamó diá wiyaaɔse,” erapó.

¹⁵ Téní, diaaɔ hosaa tuámó Keriso ɔta, dá teteróló kaae tare Talepóló, diá ɔ aɔmó sukóló betae. Atépa, mepaae whiné diápaee woseturaalu, take nalo wisi ala kelaalopóló suka fea haitu betere-a, noa betené de? depa, atimapaee tokó melaaire fo donoróló tawae. Atimané atéró wosetere fo tokó móturaalu, ɔkélé

Talené aleyóló beteró beterapóló kisipa mutu, naameiné mo dua yae.

¹⁶ Ti noa yópóló meipó. Diá Keriso tuámó bitu, du betere wisi ala mepaae whiné kilitu, dei tué muóló diá só deraalotei, nalo atimané yale ala kisipa duraalu, hɔko ala yalepóló atima haleyaalopó. Até yópóló diaaɔ hosaa tuámó me ala dekaaporóló muni, mo wisi tuétamo mo alatóróti erótu betae.

¹⁷ Diá dowi ala deremó seke supa, aita dukiraterere ala meipó. Kótóné ama kisipa mole ala wisi erateremó diápaee sekei ala eratepa, ti wisirapóló kisipa muae.

¹⁸ Ti noatepae, donoi ala initere so whiné dowi ala kwia tokóló aluraairaaalu, kale donoi ala dere seké Keriso ɔ mo betá félitóró sukaletei, momó kae sukáalomeipó. ɔ atéró sukaleteita, diá dapesó fóló, Kótótamo betámó beteraai yalepó. ɔ sukópóló dele alata, ti mo hae whi tiki daayóló betepa daletei, momó kepaayóló beteraleteita, ti mo kepené dere ala tuámó kepaaralepó.

¹⁹ ɔkélé kepetóró bitu, kepené dere ala sya fóló, kale *dipula* beteró betere keperapepaae fo yó melale felepó.

²⁰ Ti ai keperapeta, Noané nuku aleyale sukamó Kótóné fo tikitu betepa, ama atima hapale kwia matere ala ini, dua kaae taté fu bitipakalepó. Ai alimó betale so whi mo fea weiné aluróló, 8-ró so whi maaté haşókó fóló, weiné sóró kutu betepa atima aluyaɔsóró, Kótóné tao serapó.

²¹ Ti take Noa betale alimó, weiné so whi aluraleteita, dá mió i alimó Yesu tuámó weí tóputere so whi aluyaɔsóró, Kótóné tao saaire alapaae dó faróló erapó. Ti weí tóputere alata, tó tikimó ere bólu fokaaí dumitei, dané hosaa tuámó mole tué tiki Kótóné ama keletómó mo wisirapó yópóló, ɔale mulótu beterapó. Ti Yesu Keriso ɔ kepaayóló betereiteiné diá aluyaɔsóró tao su beterapó.

²² Ai seké ɔ hepen-paae fóló, Kótóné turu naase demó betepa, *ensel*-rapekélé, mepaae ala teteróló kaae tare doasi doi mole keperapekélé, doasi fotokɔ bole keperapekélé fea ɔ aɔmó sukóló betó mulapó.

4

Sekēi ala wapakélé Talené ala betā hāle erótu betae

¹ Térāpa, Keriso ā mo hae whī tiki daayóló bitu, doasi sekēi ala serāpa, diākélé ama muale tuē kaaetóró muóló siki siki yóló betae. Ti noatepae, mepāae whī sekēi ala supa, ti ama du betale dowi ala momó kae enénipó.

² Ai sekēi ala sale whī i haemó hāle bituraalu, tó tikiné ekēlere dowi ala yaai kisipa muni, Kótóné kisipa mole ala eraai bitiré faalopó.

³ Ti noatepae, diā take Kótóné fo woseni hāle betale sukamó, mo hāle betere so whī atima kisiapané yaaitere ala sya fóló du betale kae diaaokélé du betalepó. Ti atei ala diaaō sūmó yalepa, mió mō ti taalae. Ti hāle betere so whīné dere alarapeta, i ape. Hākeamó mo sonaalei nópu nokole alakélé, au nokole alakélé, wēi dekéro nóló dere dowi alakélé, touróló ɔla deteremó ɔlaró wēitamo dekéro nokole alatamokélé, hāle hōko du betere kae kae dowi alakélé, kuturaalu hōko deté kotere dowi alakélé, bete muni sonaalei kapala kótópāae moma dere alakélé, fea deté fu beterapó.

⁴ Atima beteró betere sere ɔla ɔlatamo hāle hōko sonaalei ala du betereteiné, hāle besekérotua dapó. Ai ala diānekélé tokóló initepa, atimané diā faleyóló kae kae eraterere forape mo dekéro du beterapó.

⁵ Ti ai ala du betere so whī taleyaaire ala hāsókó feni, mió betere so whīró sukāle so whītamo taleyaai donoró betere sekéné taleturaalu, atimāpāae diāné yale ala fea yae depa, me alakó hiraaire tū muni, mo fea hākeamó enérapó.

⁶ Atére betené, sukāle so whī atima sukāai hāle betepatei, mené kale fo wisi atimāpāae yó malepó. Ti aita hāle mei, i haemó tó tikiné dere ala sya fóló, taletu betere so whī taleyóló só deróo, kepené dere ala tuāmó betepa, Kótóné ama taletere ala atimāpāae eraleteiné mo betóo yaalopó.

⁷ Mió i haemó mole alarape fea kemetere be dē felekemó sókó waai dapó. Térāpa, Talepāae momatere ala mo wisiyóló yaasepóló diaaō kisipa mo diriyóló bitu, tó

tikiné yaaitere ala yaosóro mo hotowaró tēteróló kae tawae.

⁸ Fea ala tēteró betere doasi topo ala i ape. Diaaō hosaa mo turóné diāsisi yaala sókó fu betae. Ti noatepae, yaala sókó fole alanéta, fea dowi ala munire aqróló husiratapó.

⁹ Diaaō bepāae wale uké whīrape dape suraalu me fo ini, mo wisi kisipatamo dape sae.

¹⁰ Diā feané kae kae wisi ala erópóló, Kótóné diā hāle matere ala wisi séle séle dokoralepó. Atérapa, Kótóné yapāae noa alakó eró betepa, ti naaomo hāle hamokoróló matere ala taaréni, so whī mo wisiyóló tao sóro erótua yae.

¹¹ Mepāae whīnétamó, Kótóné fo yó mótu betepa, hāle hōko fotamo touréni, Kótóné ama mo fotóro kutirimó mulóló, mo hotowaró yó mótu betae. Mepāae whīnétamó Kótóné so whī tao saai depa, ti Kótóné ā matere fotokóné tao sóro erótua enérapó. Ti aita, diaaō kae kae du betere ala fea mepāae so whīné kilituraalu, ita Yesu Kerisoné yale alané erapóló Kótóné doi hale sóro horópóló dapó. Ti āta, mo kae ere dē wisinaaleró doasi fotokótamo bole Talepa, ama doi hale horóló suka fea mo ti muó tanópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae.

Kerisopāae erale sekēi ala kae, yapāae kélé eratepa kilita sókó faose

¹² Yālo hósaa mole no nerape-ó, me whīné diāpāae susupui ala eratepa, aita diāné tuē tiki tiró beteretei kāae kilitu dere alapa, kisi ala nisiyóló diā kilita sókó faose.

¹³ Tēni, take Kerisopāae erale sekēi ala kaaetóró, mió diāpāae kélé ai eratapa, mo kée yóló hāiné sukutu betae. Ti noa ala yaai mei, take nalo Keriso wale sukamó, ama kae ere dē wisinaale hākearatepa kilitu, mo kée yóló doasi hāiné sukāalopóló kisipa mutu dapó.

¹⁴ Kerisoné doi diaaō tikimó dakeró betereteiné, mené diā faleyóló eraterere fo depa, Talené ya wisiró beterapóló kisipa muae. Ti noatepae, Kótóné mo kae ere dē wisinaale faane Kepe Wisi diā tuāmó beteró beterapó.

¹⁵ Tépatēi, diākó me whīnétamó whī dóló sukunatere ala ó, ɔlémi nokole ala ó, kae

tare whīrapené fo tukóló kae kae dere dowi ala ó, mené dere ala fasóló deremó diāpaae sekei ala eratepa, aita Keriso so whīné dere ala meipóló haleturaalu wi yae.

¹⁶ Tépatēi, Kerisoné ala erótu beteremó, mené diāpaae sekei ala eratepa, hale yaqse. Tēni, diaaḡ tikimó Kerisoné doi moleteiné dapa, Kótóné doi betā hale sóró horótu betae.

¹⁷ Ti noatepae, dā Kótóné ama naale senaale bitu du betere ala tale yaaire be de kaae sere aḡrapó. Ama taleyóló kwia matere ala kaae suraalu dāpaaepi eróló, nalo kemerótu ti Kótóné ama fo woseni, dowāae fóló tikitu betere so whīpaae, mo doasi sekei ala eraalo meipóló kisipa mute?

¹⁸ I fo erapó.

“Donoi so whītamo sekei ala su betepa, Talené ama tao saaire ala hapólupa, ti Kótóné fo woseni, dowāae fóló dowi ala yó tare so whī tao saaire ala mo doasi hapólunipóló kisipa mute?” erapó.

¹⁹ Térāpa, Kótóné ama kisipa mole ala erateremó, sekei ala su betere so whī diā kaaróló beteralē sekéné ama diā tao saalopóló kisipa mutu, āpaae tuē tiróló wisi ala betā yó tanérapó.

5

So whī kaae tare whī disiraperó teyó whīrapetamopaae dere fo

¹ Diā tuāmó betere so whī tēteróló kaae tare whī disirapepaae dirii ma fo i dapa wosae. Ēkélé diā ere kaae, so whī tēteróló kaae tare whī disi bitu, Kerisopaae erale sekei ala yaḡlo kelené mo kelaletēi, so whīpaae yó mótu beterapó. Atéru, Kótóné ama kae ere de wisinaale so whīné kolópóló hākearatere be demó, ěkélé ai de wisinaale saaire whī bitu, diāpaae dere ma fo i dapa wosae.

² Kótóné ama so whī tēteróló kaae tawae yóló diā sóró ai beteró beterāpa, ai so whī me ala yaḡsóró mo hotowayóló kaae tawae. Me whīné diāpaae i ala yae yóló sētere fo woseni, Kótóné ama kisipané diaaḡ yópólópó ere ala betā tuē muóló, wisi kisipatamo erótu betae. Doasi *moni* saai

dapóló ekele dere ala ini, so whī hāle tao saaire ketekē betā bulu du betae.

³ Talené diāpaae kaae tawae ere so whī kaae taru, diā doasi topo whī aḡyóló kaae tani, mepaae Keriso so whīné diaaḡ du betere wisi ala kolóló diā sya wópóló, wisi ala diaaḡpi kaae sóró yae.

⁴ Atéro betepa, Kótóné *sipsip* hupu kaae tare topo whī ā sókó wouraalu, Kótóné ama kae ere de fāane doi mole topo tao diāmó matepa saalo ai ape. Ti ai kokḡi au wisi-naale ere topo tao dokélé ini, mo ti muó tawaalopó.

⁵ Diā teó whīrape-ó, kale whī disirape Tale aḡmó sukóló biture kaae, diākélé ai whī disi aḡmó betae. So whī diāsisi u tēterótu i tēterótu ini, naameyóló dua betere ala kuti kaae deróló betae. Ti noatepae, ašemó i fo erapó.

“Mepaae bopé faketerē so whīné yaaitere ala Kótóné ama sesé yóo, naameyóló dua betere so whī ti ama hamokoróló tao sóo, dua dapó,” erapó.

⁶ Térāpa, Kótóné ama kisipa mole sukamó diā tao sóró dukirópóló, ama fotokḡné tēteróló betere aḡmó naameyóló mo dua betae.

⁷ Diāta, Kótóné hosaa mole naale senaale betereiteiné, ama diā mo wisiyóló kaae tarāpa, diaaḡ ené yóló whaalā du betere sekei ala fea ama wisi eraté fu beterópóló āpaae melae.

⁸ Diaaḡ tó tikiné du betere ala hotowaró tēteróló kaae taru, kele diriyóló betae. Kale whī dó nokole bete haḡ *laiyon*-né whī dóló naai keketé kutu dere kaae, diāné bóe whī Satan-né diā doraaire tū keketé kutu beterapó.

⁹ Ai sekéné ama kisipa mole ala diāpaae eraḡsóró, wisiyóló kaae taru, Talepaae tuē tiki tiró betere alané dirii tipi kaae yae. Ti noatepae, ai kaae sekeḡta, diāpaae maatē mei, i hae kwia feamó betó mole diāné no nerapekélé betā kaae sekētóro su betereitei diaaḡ kisipa muae.

¹⁰ Ti diā Yesu Keriso tuāmó betepa, Kótóné ama hamokoróló tao sere ala, mo dekéro erótu beterapó. Ai ala du betere Kótóné kae ere de wisinaale tuāmó betaasepóló, diā ape yalepó. Sawa sukamó

diã mepaae seke siré fu betepa, atéyale sekéné diã haepaae derepéni diriyóló beterópóló, amatóro diã fotokọ bulóló, mo ti sұraalopó.

¹¹ Ti ąta, mo doasi fotokọ bole Tale betepa, so whi feané ą dukiratere ala hąle yó tanópóló yae. Mo kée. Teyópóló yae.

Mo kemeróturaalu kọleó dere fo

¹² Yalo kisipané Sailas ąta yalo mo no bitu, Talené ala eró tare whi wisipó. Atéru, ama ę tao supa, yalo diãpaae mo hąlekeróló aseyalépó. Yalo ai yale aseąta, Kótóné hamokoróló tao sere ala diáne tuę yópóló yó melóo, Talené ala erópóló ketekę bulóo yalépó. Teyalepa, Diã ama ai hamokoróló tao sere ala tuámó diriyóló betae.

¹³ Talené sókó su yóló diątamo betámó betero betere no nerape atima Babilon be huluamó bitu, diãpaae kọleó dapó. Yesuné yale ala tuámó yalo naale sұtóro betere whi Mark-nékélé diãpaae kọleó dapó.

¹⁴ Diąsisi yaala sókó furaalu, kọleó yóló aputu betae. Talené hosaa muni deyóló dua betere ala Keriso tuámó betó mole so whi diã fea tuámó mulópóló yae.

2 Pita

¹ I asęta, Yesu Kerisoné ama kutó dirópóló dotęyale *aposel* whi Saimon Pitané dapó. Yesu Keriso ęta mo Kótótóró bitu, dę aluyaęsóró tao su betere whipó. Téru, ama ere mo donoi ala sya furaalu, mo doasi ke bole betę kaae kisipa tiki tiratere ala dęmókélé, dięmókélé matepa salepó.

² Kótóró dę tęteróló kaae tare whi Yesu-tamo diriyóló kisipa dereteiné, atimaa-moné erótu betere hamokoróló hęle tao sere alaró hosaa muni deyóló dua betere alatamo mo turó dię tuęmó mulópóló yae.

Kótóné ę beterepaae ape ere fo diriyóló kisipa muae

³ Kótó sya fóló ama ala eróturaalu, fea ala yęyę yaęsóró ama doasi fotokóné dępaae mo suró beterapó. Ti aita, ama kae ere dęró wisi alatamo fęanu, dępaae ape yale sekę ę kisipa deté fole betené su beterapó.

⁴ Ai doasi fotokęi ala dępaae eróturaalu, etei kaae bete mole alarape diępaaekélé eraalopóló muló beterapó. Ai eraalopóló ere fo wosóló, dęné tuę tiki tiratepa, ti Kótó ę tuęmó ere ala wisinaaletóró dępaae tokó melóo, i haemó betó mole so whirapené eķęle yóló hęko du betere sonalei dowi ala dępaae tokó meni yóo, yaalopó.

⁵ Atéró doasi ala ere betené, diaaę tuę tiki tiró betere ala tómó beleróló wisi ala mo ketekę buóló du betae. Ai wisi ala tómó, Talené ama bete mole fo diriyóló tuę yae.

⁶ Ai ala tómó, tó tikiné eķęlere ala yaęsóró tęteróló kaae tawae. Ai ala tómó, sekęi ala wapakélé hęle beletétóró fu betae. Ai ala tómó, Kótó tuęmó ere ala wisi suróló du betae.

⁷ Ai ala tómó, diaaę ne no kęleturaalu, hosaa muóló betae. Ai ala tómó, mepaae so whi kęlené sukóló hosaa mo turóné yaala sókó fu betae.

⁸ Ti ai alarape dię tuęmó muluraalu fak-eraté fu betepa, ti dę tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso tuę deté faalopó. Atęraalu, dię hęle bitini, Talené ala eraté fóló, dię tuęmó mo du wisi woleyaalopó.

⁹ Tépatei, mepaae whi tuęmó ai alarape munipa, ti mepaae bete mole ala ama

diriyóló kilini, kele dilikirapó. Atęru, ama take yale dowi ala Talené fokóló kemeró betereitei kisipani, mo ti kisipa keteró beterapó.

¹⁰ Atęrapa yęlo no nerape-ó, dięta Kótóné ama sókó su yóló ę beterepaae ape yale so whitamo betámó biturapa, diaaętei hotowayóló kelae. Ti noatepae, diaaę ai alarapetamo deté fu betepa, ti dię dée nóló haepaae derepęni, mo diriyóló bitiré faalopó.

¹¹ Atéró bitiré furaalu, dę aluyaęsóró tao sale whi Yesu Kerisoné ama mo ti mole ala tęteróló kaae tare tuęmó dię beterópóló, ama mo hękesetamo wisiyóló dape saalopó.

Kótóné kóló whirapené asęre fo

¹² Kale bete mole mo fo dięné wosóló diriyóló tuę yóo, diępaae yae yóló bope yale alarapekélé diaaę tuę yóo epatei, kisipa keteni tuę yó tanópóló diępaae yaireitei ę hęni, hęle yó tawaalopó.

¹³ Ę sukęairaalu kapala asiri haemó i daale mo tikita, kuti be fisikaai kapala asiri tęnure kaae, ę i haemó kapala betera- apó. Ę sukęai hęle bitutei, yęlo i bope yale alarape diaaę kutiri tuęmó hęle muó tanópóló momó du momó du deretei, mo dono dapóló kisipa mutapó.

¹⁴ Ti noatepae, dę tęteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné ępaae yę betere kuti be mo felekemó fisikaai dapóló, hękeamó yó maletei yęlo kisiparapó.

¹⁵ Yęlo mió i du betere forape ę sukętikimó dięné kisipa keteni, tuę yó tanópóló ę doasi ketekę buluraalu, asęró fotamo diępaae i du betere ape.

¹⁶ Ti dę tęteróló kaae tare whi Yesu Keriso ę doasi fotokętamo waalopóló, dęné diępaae yó melale fota dęné kekeme nóló hęle dolęa fo kaae inipó. Ama mo kae ere ala wisinaaletóró dęné kelené mo kelaleteti diępaae yalepó.

¹⁷ Ti Alima Kótóné ama mo kae ere dę wisinaale tuęmó naalema betepa kolóló, i fo yalepó. “Ęta, yęlo hosaa mo turó mole naale ai ape. Ama du betere alamó ę mo doasi hękesené sukutu betera pó,” erapó. Alimané ai fo yaletené, ę tuęmó mo kae

ere de hakearóturaalu, a doasi doi mulatere ala yalepó.

¹⁸ Ai fota, ama kae ere hasi fosómó da Yesutamo bituraalu, hepen bemó Kótóné ai fo deretei mo danétóro wosalepó.

¹⁹ Ai hasi fosómó yale fo woseturaalu, take betale Kótóné kóló whirapené yale fo Yesu tuámó mo dokonatapóló dané mo diriyóló kisiparapó. Diliki tuámó deró betere sa deyó taru ere kaae, diaaq kisipa ai kóló whirapené ere fopaaetóro muló bitu, diané hosaa tuámó be deyó hotu dere kaae yóo, hika deyó tare hore kolóo yaaipatei, ti ai eró betere alapaaetóro kelené kikéyóló kaae tapa mo wisirapó.

²⁰ Ai deté wale forape tómó, me doasi bete mole dirii fokélé i dapa wosae. Kótóné ama kóló whirapené yale fo asé tuámó moletei, atima kisipané kekeme nóló inipó.

²¹ Atimané yale fota, mo whiné kisipa sya furaalu kaaróló ini, Deji Kepe Wisiné kale kóló whirape fotokoratepa, so whippaae Kótóné fo i ape yóló yó maaté kweyalepó.

2

Kemeratere be demó so whi dilikóló kópaae falatere whirape mo ti dowi kwia saalopó

¹ Téyaletei, atéyale alimó Kótóné fo yó matere kóló whirape nisi yópóló kapala fo yó matere kóló whirapekélé beterepó. Téyale kaae, mió diá tuámókélé atéro kapala fo yó matere whirape betaalopó. Ai whirapené Talené fo yó matere aqyóló, so whi dilikóló doraaire fotei yó melaalo ai ape. Téturaalu, atima dupu yale sekéné atima tetéroló kaae tapatei, atima Talené dupu yóló tetéroló kaae tanipó yaalo ai ape. Atétere betené atima kwia móturaalu, dóló aluraaire tu atimanétei aletu beterepó.

² Atimané ai du betere mo sonaalei ala diá mepaae so whiné sya fóló yaalo ai ape. Atéremó, mepaae belamó hale betere so whiné mo bete mole fo sya fole ala faleyaalopó.

³ Atéro kapala fo yó mótu betere whirapené diaaq ɔla ɔla saairaalu, diá dilikóló kapala seraai fo atimanétei kekeme

nóló yaalo ai ape. Atimané atei kaae yale dowi alamó, atima fea só deróló mo ti doraairaalu Tale a noke fini, kwia melaai ama taketi taleyóló muló beterepó.

⁴ Ti noatepae, *ensel*-rapekélé dowi ala depa Kótóné kóle duraalu bokó sini, dowi kwia saaire dolopaae taae deralepó. Aita hale mei, Talené ama taleyaaire be de sókó waai teopa kaae taru, dowi diliki tuámó bitiré fu beterepóló, mo apaae derepale osono dolomó *dipula* beterepó beterepó.

⁵ Mo take betale so whirapekélé, Kótóné kóle duraalu dowi kwia matere ala bokó sóro taarenipó. Kótóné ama mo donoi ala i ape yóló yó mótu betale seké Noaró mepaae weikeró so whitamo beta Kótóné tao sipa kalepó. Téyaletei, ai so whiné Kótóné fo wosóló sya feni dowaae fu betepa, Kótóné mo doasi weí anóló so whi fea doróló alurélipakalepó.

⁶ Atéro bitiré fóló, nalo Kótóné Sodom be huluaró Komora be huluatamo siné doló kemeróló, kili alée faralepó. Kótóné ai ala eraleteita, nalo betaaire so whiné kélé ama fo wosóló sya feni dowaae fu betepa, atei kaae kwia melaalopóló tué yópóló eralepó.

⁷ Téyaletei, Sodom be huluamó betó mole so whi Kótóné dóló aluróturaalu, Lot sinaqsóro ama tao salepó. Ti Lot ata, mo donoi whi bitu, atamo betó mole so whiné kae kae du betere sonaalei dowi alaró Talené fo woseni tikitú betere alatamo kilituraalu, a hasekqa kisipa mutu felé yóló bitinipó.

⁸ Ti atamo betó mole so whiné yaqse ere fo tukóló, dowi ala dó mió yóló hale yó tapa kolóo, dowi fokélé wosóo du betaleteiné, mo donoi ala du betale whi Lot a felé kisipa muni, ama hosaa tuámó deletamo bitiré fu betalepó.

⁹ Até yale ala kilituraalu, dowi ala du betere so whi Kótóné kwia melóo, ama ala erótu betere so whi sekei alané só deraqsóro tao sóo, dere ala Tale a mo asaru mo donotóro dua dapó. Atéro kwia matere ala taaréni, hale yó taté fóló ama taletere be demó sókó faalopó.

¹⁰ Ti ama kwia matere alata, mepaae dowi ala yaai ekele du betere so whiró Talené ama tetéroló kaae tare aqmó betere hoyóló dowaae fu betere so whitamo, ti

Talené mo doasi hapólui ala erótu be-taalopó. Ai ala du betere so wh̄rape mo halaainé atima bopé fakeyóló nene du-raalu, Talené ama kae ere d̄ ɸaane *ensel*-rape faletu beterapó.

11 Tépatei, *ensel*-rapené bole fotokõné ai kapala fo yó mótu betere wh̄rapené bole fotokõ t̄eteró beterapó. Atére *ensel*-rape Kótóné keletómó mo kae ere d̄ ɸaane sek̄rape faleyóló só derótimpó.

12 Ai kapala ala yó matere wh̄rapené mole tū tikita, mo wh̄iné mole tū tiki kaae muni, mepaae betere ɸla hupu ó haɸ atima tū muni hāle h̄ko betó mole kaae, ai wh̄rapekélé at̄erapó. Ti na huputa, wh̄iné dóló nõpóló Talené aleyóló beteró beterapó. Ai wh̄rapené i kale sek̄rapené bole doasi fotokõ bete tū iniruraalu, atima Tale doka doka yóló eratere fo dua dapó. Wh̄iné hāle h̄ko betó mole ɸla naró huputamo dóló nuku dere kaae, ai ala du betere wh̄rape Kótóné dóló aluraalopó.

13 Aita mepaae so wh̄i dorale alamó, Kótóné atima kwia melaalopó. Atimané tó tikimó feléyaaire dowi ala ek̄leyóló, be d̄tamotei hākeamó du beterapó. Atéró du betere alané, dītamo touyóló bitu ɸla deyóló nokole sukamó, diaaɸ doiró du betere wisi alatamo folokoleróló dorótu beterapó.

14 Ai so wh̄rape atima nõpu naaire tū muluraalu, me so ó wh̄i kelené kolóló au nukua dapó. Atei kaae dowi ala ek̄leyóló du betereitei mo kemekélé ini, hāle yó tarapó. Mepaae wh̄i wisi ala yaaire tū meiyóló, bére so wh̄i dowi ala yópóló, atimané ɸlisóró fua dapó. Mepaae so wh̄i dilikóló wisi wisi ɸla sua yaletéiné ai ala atima mo asarapó. Ai ala du betere wh̄rape ti Talené mo doróló moko-raairaalu, tukóló muló beterapó.

15 Ai wh̄rapeta, kale Beor naalema Balam dowi h̄ko ala duraalu doasi *moni* saai ek̄le du yale kaae, atimakélé donoi t̄ taaróló k̄paae felepó.

16 Ti Balam ɸ t̄ tūamó keyaa fole wh̄i kaae fu betepa, ɸ faɸsóró sesé duraalu, ama *donki* hupunéitei mo wh̄iné fo kaae yóló ɸ foné sipakalepó. Atéyaletéita, Balam-né ama yale dowi ala hākearótu yalepó.

17 Ti ai wh̄rapené du betere alata, mo fole w̄i dik̄tu dere kaae yóo, dirii suka dere alimó ɸako dilikitepa hali waai dapóló wh̄rape h̄seke yóo du betepatei, bes̄éné hali kaepaae sóró fu dere kaae atimané dere alakélé at̄erapó. Atétu betere wh̄rape atima diliki tūamó mo ti betó tanópóló, Talené tukóló muló beterapó.

18 Ai wh̄rape atima me bete munipatei, wisi ala dapóló atimatei doi sóró horóló, bopé faketu beterapó. Kapala ala tūamó betó mole so wh̄itamo touyóló betaletéi, mo d̄titóró ai ala taaróló wale so wh̄i tó tikiné ek̄lere ala sya fóló dowi ala yópóló, ai wh̄rapené atima kapala dilikóló ɸlisó fulapó.

19 Ai wh̄rapené mo so wh̄ipaae dané dere fotamo diaaɸ wosóló sya fupa, ti dīa mené kutó diratere so wh̄i betaalo meipó du beterapó. Ai fo du betere wh̄rape atimatei, mo sonaalei dowi alané wae sóró kutó diratere wh̄i beteró beterapó. Mepaae wh̄itamo me alané ɸ t̄eteróló kaae taru ɸlisóró kutu betepa, ti ɸ ai alané wae kutó diratere wh̄i ai betere ape.

20 Téru, mepaae so wh̄i i haemó mole mo sonaalei dowi alané dokóló muló betepa, d̄ aluyaɸsóró taosóró t̄eteróló kaae tare wh̄i Yesu Keriso tū yaletéiné, atima ter-aayóló hāle beteralepó. Atéretei taaróló, take du betale dowi alapaae momótamo fesaae fupa, ti mió betere alané take betale ala t̄eteróló ɸ mo ti dorótu beterapó.

21 Mepaae so wh̄i Talené ala eróturaalu, donoi t̄ sya feni hāle h̄ko betepa, ti dorapó. Tépatei, mepaae so wh̄ipaae Kótóné ama yae yóló kae muló betere fo wisi mené atimapaee yó matepa tū yóló, donoi t̄ sya feletei taalóo, kale fo wisikélé hāle ɸla kaae taae falóo depa, ti ai so wh̄i atima betere ala mo turó dorótu beterapó.

22 Ai so wh̄iné du betere alata, i mara mole fo tamoné s̄uratapó. “Yuwiné ama soraaitéi momó nukua dapó,” Me i fokélé erapó. “Hupu biki biki epa mené ɸ w̄i fokoteretei momó fesaae fóló biki biki dua dapó,” erapó.

3

Tale waaire be d̄

¹ Yalo mo hosaa mole no nerape-ó, mió yalo diappaee tamo dakeróló i asę dere ape. Folosóró yale asęró mió i dere asętamota, diané kutiri tuámó wisi ala yaaire tuę hęle muó tanópóló, diaaę kisipa disiróturaalu, dapó.

² Ti hęle meipó. Kótóné take mo kae beterae kóló whirapené yale foró, dę alu yaqsóró tao sóró tęteróló kae tare sekéné ama *aposel* whirapepaae yae yóló yó melale fotamo, diaaę kisipa keteréni, tuę yó tanópóló dapó.

³ Yalo diappaee folosóró dere fota, nalo kemetere alimó tó tikiné du betere dowi ala sya furaalu, Tale faletu betere so whi wóló, Talené ala eratere so whi faleyaalopó.

⁴ Téturaalu, atimané etei kae fo yaalo ai ape. “A waalopóló, tukóló muló betere fo a metéli yaaloé? Dané ayarape sukęle alimótei kae sóró wóló, Kótóné ama kaarale ęla ęla fea me ala kae ini, kale alatóró hęle erapó,” yaalopó.

⁵ Tępatei, folosóró Kótóné ama foné sęró haetamo kaaręlipakalepó. Kótóné hae ale-turaalu, węi tuámó hae sókó holae depa, węi betępaae maane fóló, hae sókó holi-pakalepó.

⁶ Ai alimó ere hae tikiró ęla ęlatamo fea Talené ama fonętei belere węi anóló dorae depa, mo doręlipakalepó. Ai yale ala fea atimané tuęrutei, dowęae fóló ai fo sisópaee erótu beterao.

⁷ Ti Kótóné ama ęla ęla kaarale fonętei, mió i alimó ere sęró haetamokélé siné doló aluraalopóló tukóló muló beterao. Tętu, Kótó tuęni hęróló betó mole so whikélé, Talené taleyóló kwia mótu siné doló aluraaire be dę sókó wópóló, ęla ęla kaarótu yale kae, ai fonétóró dęle mulóló, kae tarapó.

⁸ Tęrapa, yalo hosaa mole no nerape-ó, i ala betę kisipa keteréni, diaaę kutiri tuámó muó tanópóló yae. Talené ala eróturaalu, 1000 ba fo kolósu, betę be dę kolósu depa, me ala kae ini, mo betę alatóró erapó. Kótóné ama keletępa 1000 ba fota, betę be dę kae aęrapó.

⁹ Mępaae so whinė kisipanéta, Talené ama eraalopó yóló mulatere ala kese kese

dere nisi dapó. Ti ęta atéró kese kese dumi, so whi mo betękókélé aluyaqsóró kisipa mutu, diaaę du betere dowi ala taaróló, fea ę beterepaae wópóló, ama dua kae taté fu beterao.

¹⁰ Tęretei, Tale ę momó fesaae waaire be dęta, ęlémi nokole whi wou dere kae yaalo ai ape. Sęró sęmó yó mole ęlatamo aluróturaalu, doasi be sapalaa hale kae yóo, haeró haemó yó mole ęla ęlatamo fea siné doló kemeróo, yaalopó. Tęturaalu, i haemó yó mole ęlakélé fea siné doló kemeróló, hae tiki mo hęleraalopó.

¹¹ Ti ęla ęla feata atéró aluraalopa, dię noa kae so whi betaai kisipa mute? Ti dięta, Kótóné ama mo kae betéro betere so whi ereteiné ama ala erótu betępa mo wisirapó.

¹² Dię atéró mo kae so whi bitu, Kótóné tukóló muló betere be dę kelenée yóló ketekę butu betere alané, Tale waaire be dę hapale felekeratapó. Atętere be dęmó, sęmó ere ęlaró i haemó yó mole dirii ęla ęlatamo, mępaae siné doló węi kae alée faraalopó.

¹³ Tęyaalotei dęta, Talené ama haeró sętamo kisi kae aleyaalopó ere fo tuę murturaalu, ai donoi ala mole be kelaai dapóló ketekętamoo kae taté fu beterao.

¹⁴ Atęrapa, yalo hosaa mole no nerape-ó, dięta ai alarape kelaai kae tarapa, Tale tuámó bitu, me só deraaire ala ó haletere ala ini, ama bóe firó betereiteiné, ętamo betęmó betaai kisipa mutu, ketekę buóló mo dua betae.

¹⁵ So whi atimané du betere dowi ala taaróló, Tale ę beterepaae wópóló ama kae taté fu betereiteita hęle mei, so whi aluyaqsóró tao saairaalu kae tarapó, kisipa muae. Ti i fo kae, dané hosaa mole no Pol-paae Kótóné fosó fosói kisipa matepa amakélé asęrapó.

¹⁶ Pol-né so whipaae dotonale asęmó me fo kae ini, yalo i du betere fo kaaetóró erapó. Ama yale asęrape tuámó mępaae ere fo bete tuę yaaire mo hapólurapó. Mępaae mo kóló kólóre so whiró Talené ala tuámó diriyóló bitinire so whitamóné, Kótóné mępaae asę tuámó ere fo węrótu dere kae, Pol-né asęre fokélé atimané bete

tokóló donotóró yó meni, wérótu beterapó. Atétere alané atimatei doraaire tų aletu beterapó.

¹⁷ Téra, yalo hosaa mole no nerape-ó, i ala yaalopóló bope yale ala diaaḡ wosóló ai tuérapa, Kótóné tukóló muló betere fo aḡmó bitinire so whi kópaae fu betere alané diḡ ḡlisóró faḡsóró, mo hotowaró kaae tawae. Ti noa yaḡsóró meipó. Diḡ Kótóné ama bete mole ala tuḡmó mo diriyóló betteretei taaróló, haepaae derepaḡsóró dapó.

¹⁸ Tépaitei, dḡ aluyaḡsóró tao sóró teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné hamokoróló ḡle tao sere alaró ḡ kiswa deté fole alatamo diḡ tuḡmó mo ti fakeraté fu betae. Mió i betere alimókélé, take betaaire alimókélé, ama doi ḡle muó tanḡpóló, sóró horótu betae! Mo kée, téyḡpóló yae!

1 Jon

Mo ti betere bete mole fo

¹ Mo take keké naale alimótei kaae sóró bitiré wale whi, diãpaae haķearóló i dere ape. Ai whiné ama dere fo ðané mo wosóo, kelenékélé mo kolóo, ðané wisiyóló fopeyóló naasenékélé olaa yóo, yalepó. ðané i dere fota, ai mo ti betere fo bole whi Yesu diã kóló kóló yaqsóro haķearóló ðapó.

² Ai kale mo ti betere bete aťa, Alimatamo betóló ða beterepaae haķearóló sókó wapa, ðané mo kelalepó. Atéro haķearałe wapa ðané kelale mo ti betere bete a i ape yóló, ðané mió diãpaae yó i matere ape.

³ Diãkélé ðatamo betã kisipa mutu dere ala fea touyóló yaai ðané kelale alaró wosale fotamo yó i matere ape. Até du betere alata, ti ðasisi maaté bitu ini, Alimaró Naalema Yesu Kerisotamokélé ða fea touyóló, betã kisipa mutu dere ala du beterapó.

⁴ ðané i asę dereteita, haĵi dere ala ða tuamó mo ti faayópóló du beterapó.

Talené ama ere ðe tuamótóro betae

⁵ Ama ðapaae yó male fo diãpaae haķearóló i ðapa wosae. Kótó aťa mo ðetóro faanuraalu, a tuamó diliki ere ala mo sawakélé munipó.

⁶ ða diliki tuamó bitutei, hałe foné maaté ðata Kótótamo mo betã kisipa mutu, dere alarape du beterapó ðepata, ti kale mo fo bete ðané hosaa tuamó muniruraalu kapala fo du beterapó.

⁷ Tépateti, Yesu a Talené ðe tuamó biture kaae, ðakélé ai ðe tuamó betepa, ti ne notamo mo betã kisipatóro mutu, dere ala fea du beterapó. Atétepa, ama Naalema Yesu Kerisoné faķené ðané dowi ala fea fokóló aluró beterapó.

⁸ ðané duraalutamo ða tuamó dowi ala me munipó ðepata, ti kale mo fo ða tuamó muniruraalu ðatei ai dilikitu betere ape.

⁹ ðané yale dowi alatamo kemerae yóló Kótópaae haķeamó yó matepa, ti ama eraalopó ere fo haşókó feni, ama mo donoi ala sya furaalu, ðané du betere dowi ala

tokóló aluraalopó. Téturaalu, ða fea dowi alatamo hosekéro betaqsóro, ama fokóló mo ti aluraté fu betaalopó.

¹⁰ ðané duraalutamo, ðata dowi ala mekélé munire so whi beterapó ðepata, ti Kótó a kapala fo bole seké aqratapó. Atétere alané Kótóné ama mo fo ða tuamó sóro mulalénipó.

2

¹ Yało hosaa mo turó mole naale senaale-ó, diã me dowi ala yaqsóro kisipa mutu, asę i dere ape. Tépateti, whi me detamo dowi ala ðepata, ti ai dowi alané ða só ðeraqsóro, mo donoi ala du betere whi Yesu Kerisoné, tao sere fo ama Alima Kótópaae du beterapó.

² ðané du betere dowi alamó Kótó a fopaae butu, melaai yale kwia ðapaae melaqsóro sesé duraalu, Yesuné ama tikimó seróló a sukalepó. Atére alata, ðané du betere dowi ala maaté sóro aluraai initei, i hae kwiamó betó mole so whiné dowi alakélé tokóló kemeraai yalepó.

³ ðané ama ere fo wosóló sya fu betepa, ti Yesu Keriso a mo diriyóló kisiparapóló tuę mutapó.

⁴ Whi me dené duraalu, yało a mo wisiyóló kisiparapó du bitutei, Kótóné ere fo wisiyóló sya feni ðepata, ti kapala fo du bettereiné kale mo bete mole fo ai whi tuamó munipó.

⁵ Tépateti, me whi dené Kótóné ama fo sya fóló eró tapata, ti atétere whi tuamó Kótóné ama yaala sókó fole ala faayóló mo suró beterapó.

⁶ ða a tuamó betere ala etéro kaae kolóló kisipa enérapó. Whi me dené duraalu, aťa Kótó tuamó beterapó ðepata, ti ai whiné ama dere alakélé Yesuné yale ala kaaetóro enérapó.

⁷ Yało hosaa mole no nerape-ó, yało diãpaae yae yóló i asętere fota, kisi fo kae dumipó. Mo take kaae sale alimótei, Kótóné yae yóló muló betepa diaaę woseté wale fotórótípó. Ti ai yóló muló betere fota, take ðané diãpaae yó matepa, diaaę woseté walepó.

⁸ Tépateti, Kótóné yae yóló muló betere kisi fo yało diãpaae i asę dere ape. Ti ai yae yóló dere foné du a tuamó muóo, diã

tuamókélé muóo epa so wh̄rapené kilitu, aita mo alapó enérápó. Ti noatepae, doasi de sókó wóló deṛó betereiteiné diliki kemeraté fu beterapó.

⁹ Wh̄i me dené ʔta de tuamó beterapó du bitutei, ama Keriso no ne h̄óróló b́e du betepata, ti ai wh̄i ʔ diliki tuamó h̄ale ai betere ape.

¹⁰ Wh̄i me dené ama ne nopaae yaala sókó fole ala mupa, ti ai wh̄i ʔ de tuamó betereiteiné me alané ʔ dée nalatere ala mo enénipó.

¹¹ Téretei, wh̄i me de ama no ne hamoma h̄óróló b́e du betepa, ti ai wh̄i ʔ diliki tuamó bitu ʔ kotere alakélé, diliki tuamótóró kutu beterapó. Atéreteiné ʔ kotere tiki ama kelené kelenénipó.

¹² ʔalo hosaa mole naale senaale-ó, diaaṛ yale dowi ala fea Yesuné ama yale alané h̄ale sóró kemeró beterapóló diapaae aṣe i dere ape.

¹³ Ayarape-ó, mo take keké nale alimó h̄ale betó tare seké diaaṛ kisiparapóló ʔalo diapaae aṣe i dere ape.

Diʔ teó wh̄irape-ó, dowi Satan-tamo b́e dóló Talené fotokṛné diaaṛ ʔ teṛeró betepa, ʔalo diapaae i aṣe dere ape.

ʔalo hosaa mole naale senaale-ó, Aya diʔané kisipareiteiné ʔalo diapaae i aṣe dere ape.

¹⁴ Ayarape-ó, mo take kaae sale alimó h̄ale betere seké diʔané kisipareiteiné ʔalo diapaae aṣe i dere ape.

Teó wh̄irape-ó, diʔ doasi fotokṛ buóo, diʔ tuamó Kótóné fo muóo, diʔané dowi Satan doló teṛeróo, ereteiné ʔalo diapaae aṣe dapó.

Haemó mole ʔla ó alapaae hosaa muóló yaala sókó fu betaṛse ere fo

¹⁵ I haemó mole ʔla ʔlapaae ó dere alarapepaae hekesetu hosaa mo turó mutu betaṛse. Wh̄i me detamo ai ala du betepa, ti atétere wh̄i tuamó Aya Kótóné yaala sókó fole ala munipó.

¹⁶ Ti noatepae, i haemó mole alarape i ape. Wh̄irapené ekeleyóló du betere dowi alakélé, kelené kolóló au nokole alakélé, mepaae du betere alaró ʔla ʔlatamo mole doasi néli wh̄ipóló bopé faketu betere

alakélé, fea Aya betere mó kaayóló wómitai, i haemó kaaróló du beterapó.

¹⁷ I haeró haemó muó mole ʔlakó senée yóló ekele dere alatamota keme yaalotei, Kótóné ama kisipa mole ala sya fóló erótu betere so wh̄ita sukókélé ini, mo ti h̄ale betó tawaalopó.

Kerisotamo b́e dóló kapala fo yó matere wh̄i waalopóló ere fo

¹⁸ ʔalo hosaa mole naale senaale-ó, mió da mo kemetere sukamó beterapóló kaae kolóló kisipa yaaitere ala i ape. Kale Kerisotamo b́e dele wh̄irape wou beterepó dere fo diaaṛ wosalepó. Ti ai wh̄irapeta, mió wóló i betere ape. Atétere ala kilituraalu, kale kemetere suka felekemó walapóló kisipa muaalopó.

¹⁹ Ai wh̄irape atima take daṛtamo betaṛteitei, da taaróló fele beteta, da fake meiru yalepó. Motamo da faketéroró uʔsóró, ti daṛtamo fea betaṛmó betó mulapó. Té uʔtei, atima da taaróló fele betené atima mo betaṛ wh̄ikókélé dakó meipóló h̄akearalepó.

²⁰ Tépateti diʔta, dowi ala mo betaṛkélé munire wh̄i Yesu Kerisoné ama so wh̄ipóló Deṛi Kepené daṛle muló betereiteiné kale mo foné bete diʔ feané ai kisipare ape.

²¹ ʔalo diapaae i dere aṣeta, kale mo foné bete diʔ kisipanipóló dumipó. Tépateti, ai fo diaaṛ mo turó kisipa yóo, ai fo tuamó kapala fo mo sawakélé buni yóo, eretei diaaṛ kisipa epa dapó.

²² Doasi kapala fo du betere wh̄i de? Yesuta, Kótóné so wh̄i teṛeróló kaae tare wh̄i meipóló b́e du betere wh̄ipó. Atétere wh̄ita, Alima Kótóró Naalema Yesu Kerisotamo bitinipóló faletu betere wh̄i ai ape.

²³ Wh̄i me dené Naalema bitinipóló sisópaae eratapata, ti Alimakélé bitinipóló sisópaae eratapó. Mepaae wh̄i denétamo Naalema mo beterapóló kisipa tiratapa, ti atétere wh̄iné Alimakélé mo beterapóló kisipa tiratapó.

²⁴ Térapa, mo take kaae sale alimótei, diaaṛ woseté wale fo diʔ tuamó muó tanópoló yae. Ai fo diʔ tuamó muó tapa, ti diʔ Naalemaró Alimatamo tuamó betó tawaalo ai ape.

²⁵ Ai ala tuamó betepa, ama dapaae mo eraalopóló ere fo i ape. Sukutere alakélé ini, mo ti betó tawaalopó erapó.

²⁶ Yalo i dere așeta, diă dée nalaairaaalu, kôpaae alisóró fu betere whirapené du betere ala diaaș kisipa yópóló i dere ape.

²⁷ Diă tuamóta, Deĭ Kepe Wisi taketi beteró bettereteiné, diă yó melaaire whi me kae yașanipó. Ti noatepae, kale Deĭ Kepe Wisiné fea ala bete diăpaae yó mótu beterapó. Ai Deĭ Kepe Wisiné diă tuamó ai eró betere daleta kapala mei, mo ti eró beterapa, ama diăpaae yó matere fo sya furaalu, Yesu Keriso tuamó betó tawae.

Kótóné naale senaalepó ere fo

²⁸ Térapa, yalo hosaa mole naale senaale-ó, Yesu Keriso fesaae wale sukamó da hale dere ala ini, halaaíné betepa kolópólópa, diă Yesu Keriso tuamó betere ala hale yó tawae.

²⁹ Diaaș kisipané Yesu Keriso așta, donoi ala du betere whi wisinaale beterapó kisipa mutupa, ti mepaae so whiné du betere wisi ala kilituraalu, ita Kótóné naale senaale beterapóló kisipa muae.

3

¹ Dăta, Kótóné ama naale senaale ereteiné, Aya Kótóné dapaae mo doasi yaala sókó fale ala muluraalu erapa kelere! Ai fo ereteiné da mo ama naale senaaletóró i betere ape. I haemó betó mole so whiné Kótó tuênireteiné atima dakélé tuênipó.

² Yalo hosaa mole no nerape-ó, dăta Kótóné mo ama naale senaaletóró beterapó. Take nalopaae da noa kaae so whi betaaloró mió da kisipanipó. Tépatēi, a șókó wale sukamó mió ere ala kaaetóró yóló wapa dané kelaaireteiné, dakélé a kaaetóró alée fóló betaalopóló kisipa mutapó.

³ Take nalopaae atēi ala mo yaalopóló, Yesupaae kisipa tiki tiratere so whi feata, Yesu a me dowi alatamo hoseké inire whi wisi biture kaae, atimakélé dowi alatamo hoseké inire so whi betaairaaalu, atimanétei taletu beterapó.

⁴ Mepaae so whi de dowi ala du betepa, ti yașe yóló Kótóné tukóló muló betere fo tikitu beterapó. Ti dowi alanéta, Kótóné tukóló muló betere fo munire așratapó.

⁵ So whiné du betere dowi ala tokóló aluraai Yesu Keriso waletēi diaaș ai kisipare ape. Ti așta, dowi ala mo sawakélé munire whipó.

⁶ So whi de Yesu Keriso tuamó betepa, ti atēre so whi dowi ala du betaalo meipó. Mepaae so whi de dowi ala hale deté fu betepa, ti ai so whiné a kolókéle ini yóo, kisipakélé ini yóo, erapó.

⁷ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, mepaae whirapené diă dilikóló kôpaae alisó fașsóró yae. Mepaae whi de mo donoi ala du betepa, ti Yesu Keriso a mo donoi whi biture kaae, ai whikélé atéró beterapó.

⁸ Whi me detamo dowi ala du betepa, ti Satan a tuamó bitu yae depa du beterapó. Ti noatepae, take kaae sale alimóteĭ Satan a dowi ala bete tale bitu, so whi dowi ala yópóló sesemeratē wou betalepó. Kótóné Naalema wale beteta, Satan-né ai du betere ala doraai walepó.

⁹ Mepaae so whi de Kótóné ama ala tuamó deyóló beteró betepa, ti ai so whi dowi ala deté faalo meipó. Ti Kótóné wisi ala kaaraterē ke a tuamó boleteiné me dowi yó tanénipó. Ti noatepae, Kótóné atima deyóló beteró bettereteinépó.

¹⁰ Ita Kótóné naale senaale ó Satan-né naale senaalepóló kaae kolóló tuē yaaitere ala i ape. Mepaae so whi donoi ala initepa ó no nepaae yaala sókó fole ala initepa, ti atētere so whi Kótóné naale senaale bi-tinipó.

Ne notamo yaala sókó fu betae ere fo

¹¹ Diaaș mo take kaae sale alimóteĭ, kaae sóró wosetē wale fo i ape. Dané ne no hamomatamo yaala sókó fole ala du betenérápó.

¹² Kale whi Kein a dowi kepené yae dere ala sya furaalu, ama noma dóló sukunótu yale kaae, diaașkélé atēi kaae ala yașe. Ti noa betené Kein-né ama noma dóló sukunaleé? Ama yale ala do yóo, nomané yale alamo dono yóo, yale betené nomateĭ dalepó.

¹³ Yalo no nerape-ó, i haemó betó mole so whiné diă hóróló bóe dele ala depa, ai noa ala du dérópóló, diă kilita sókó fașe.

¹⁴ Dăta, ne no hamomapaae yaala sókó fole ala du bettereteiné sukutere ala tuamó

betaletei taaróló, mo ti betere ala tuapaae fóló beterapóló kisipa muaalopó. Whi me de yaala sókó fole ala initepa, ti atétere whi sinitere ala tuamó hale beterapó.

¹⁵ Whi me dené ama no ne hóróló bóe dupa, ti atétere whi ą whi dele whipó. Whi dele whirape tuamóta, mo ti betere bete muniretei diaaą ai kisipare ape.

¹⁶ Yaala sókó fole alané bete dané kisipa yaaire ala i ape. Yesu Kerisoné da tao suraalu, ama betere bete hale melóló sukalepó. Até du yale kaae, danékélé dané betere bete ne no tao suraalu hale melóló sukunérapó.

¹⁷ Whi me de fea ąla sumó muluraalutei, ama no ąletu mepaae ąąąare ąla taosóro meni depa, ti atétere whi tuamó Kótóné yaala sókó fole ala nétéró muaaloé?

¹⁸ ąalo hosaa mole naale senaale-ó, dané hale tó ąolóné ó foné maaté yaala sókó fole ala ini, hosaa tuamó mo alatóro muluraalu, me whi tao sóro eratere ala yaalopa sae.

¹⁹⁻²⁰ Danétamo ai ala du betepa, ti da mo fo tuamó beterapóló kisipa yaalopó. Da hasókó fole alané hosaa tuamó sekené mo ti só deraąsóro, ne nopaae yaala sókó fole ala depa Talené keletómó hosaa muni deyóló dua betere ala enérapó. Ti noatepae, Kótóné fea ala ama tué iruraalu, dané hosaa tuamó mole sekei alarape fea ama tetéro beterapó.

²¹ ąalo hosaa mole no nerape-ó, dané hosaa tuamó mutere kisipané da só derénitepa, ti Kótóné keletómó halaaainé diriyóló daanérapó.

²² Dané ama yóló muló betere fo wosóló sya fóo, ama kisipa mole alakélé eróo, du betereteiné dané mepaae ąąąatere ąla ąpaae wosetepa, ti ama mo melaalopó.

²³ Ama yae yóló muló betere fota i ape. Kótóné ama Naalema Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, dané ne nopaae yaala sókó fu betepa, ti aita ama ąapaae yae yóló muló betere ala ai sya fole ape.

²⁴ Mepaae whi de Kótóné ama yae yóló muló betere fo sya fu betepa, ti atétere whirape Kótó tuamó betóo, Kótó ąkélé atima tuamó betóo, erapó. Tale da tuamó beterapóló tué dere alata, ama da tuamó

beterale Deį Kepe Wisiné yó matepa, dané ą kisipanérapó.

4

*Kótóné dotęale Keperó kae keper-
apetamo kęae kolóló tuę yaaitere ala*

¹ ąalo hosaa mole no nerape-ó, kae kae keperape fea so whi tuamó ai betó mulapa, ai keperapené dere fo wosóló mo dapóló kisipa tiki tiraąse. Aténi, ai keperapeta Kótóné dotonatepa walepé whi me kaené dotonatepa walerópóló mo wisiyóló kęae kolóló tale yae. Ti noatepae, Kótóné fo eratere ąoló whipóló dilikitere whirape i hae kwiamó mo dekéro wóló ai betó mole ape.

² Kótóné dotonale Kepe méro kęae kolóló kisipa yaai dere alata, i ape. Mepaae whirapené duraalu, Yesu Keriso ąta, Kótótei mo whiné tiki daayóló walepó dere keperapeta, ti Kótóné dotonale Kepe ai ape.

³ Atépatei, Yesu Kerisota Kótótei mo whiné tiki daayóló wénipó dere keperapeta, ti Kótóné dotonale keperape meipó. Aita, Yesu Kerisotamo bóe dóló so whi dilikitere whiné keperape waalopó depa take diané woseté waletei, mió i haepaae mo wóló ai betere ape.

⁴ ąalo hosaa mole naale senaale-ó, diąta Kótóné ama deyóló betéro betere naale senaaletóro ai betere ape. Atéru, dią tuamó betere Kepené bóe dóló ama bole fotokóné ai kapala fo du betere whirape tuamó betere keperape tetéro beterapó.

⁵ Ti ai whirape atimata, i haemó kaayóló betereteiné atima kisipakélé i haemó mole kisipatóro mulapó. Atérené, haemó betó mole so whinékelé atima dere fotóro wosóló sya fu beterapó.

⁶ Daąa, Kótó tuamó kaayóló betereteiné, mepaae Kótó kisipare so whiné ti dané dere fo mopóló wosetu beterapó. Tépatei, Kótó tuamó bitinire whirapénéta, ti dané dere fokélé mopóló wosetimipó. Ti ita mo fo dere Kepe Wisiró kapala fo dere kepetamo taleyóló kisipa yaai dere ala ai ape.

*Kótóné ąapaae yaala sókó fu dere kaae,
danékélé mepaae so whipaae yaala sókó fae*

⁷ Yaalo hosaa mole no nerape-ó, ðané ne notamo mo yaala sókó fole ala du be-taalopa sae. Ti noatepae, yaala sókó fole alata, Kótó tuámó kaayóló walapó. Ne nopaae yaala sókó fu betere so whì feata, ti Kótóné deóló beteró betere naale senaale bitu, Kótó mo diriyóló kisiparapó.

⁸ Mepaae whì de tuámó yaala sókó fole ala munipa, ti atétere whìné Kótó mo tuénipó. Ti noatepae, Kótó ąta yaala sókó fole ala bete ereteinépó.

⁹ Kótóné ðapaae yaala sókó fóló mole ala haķearóturaalu, ere ala i ape. Ða ą tuámó beterópóló, ama mo betą betere Naale i haepaae wópóló dotęyalepó.

¹⁰ Kótóné ama yaala sókó fole alané bete i ape. Folosóro ðané Kótó ąpaae yaala sókó fole ala inipó. Ténitei, amapi ðapaae yaala sókó furaalu, ðané dowi ala kwia tokóló aluraai, ama Naalemané betere bete haķe melóló sukópóló, dotonalepó.

¹¹ Yaalo hosaa mole no nerape-ó, Kótóné amapi kaayóló ðapaae yaala sókó fole ala haķe yó tareteiné, ðanékelé ne notamo mo yaala sókó fole ala depa ti mo wisirapó.

¹² Mo betą whìné Kótó kolókelé inipó. Ténitei, ðané ne nopaae yaala sókó fole alatamo du betepa, ti Kótó ða tuámó bitu, ama yaala sókó fole alakélé ða tuámó mo suró beterapó.

¹³ Ti ama Kepe Wisi ða tuámó betereteiné, Kótó ą ða tuámó betóo, ða ą tuámó betóo, erapóló ðané kisiparapó.

¹⁴ Alima Kótóné ama Naalema i hae kwiamó betó mole so whì aluyaqsóro, tao sere whì beterópóló dotonale ala ðané mo kelalepóló, haķearóló so whìpaae i du betere ape.

¹⁵ Mepaae so whì denétamo Yesu Kerisota Kótóné naalemapóló diriyóló kisiparu, mepaae so whìpaae haķeamó yó matepa, ti ai so whì Kótó tuámó betóo, Kótókelé ai so whì tuámó betóo erapó.

¹⁶ Atéru Kótóné ðapaae yaala sókó fole ala ðané tuęreteiné, ąpaae hosaa muóló tiró beterapó.

Ti Kótó ąta yaala sókó fole alané bete Tale beterapó. Whì me de yaala sókó fole ala tuámó betepa, ti atétere whì Kótó tuámó

betóo, Kótó ąkelé ai whì tuámó betóo, erapó.

¹⁷ Ða Kótó tuámó atéro betepa, yaala sókó fole ala ða tuámó mo turó faayaalopó. Atéro bitu, take kemetere alimó fo tokóló taletepa ða wikélé ini, mo halaaainé daayaalopó. Ti noatepae, Yesu Keriso ą ama Alimané kisipa mole ala erótu betale kaae, ðákelé i haemó haķe bitu, Yesuné ama kisipa mole ala erótu betereteiné ða ą kaaetóro beterapó.

¹⁸ Yaala sókó fole ala du betere so whì tuámó witere ala mo sawakélé bunipó. Tépateti, witere whìta ama du betere alamó dowi kwia saalopóló kisipa mutu dapó. Ti atéro witere so whì tuámó Kótóné yaala sókó fole ala faani teórapó. Ai ala epatei, Kótóné yaala sókó fole ala faaturaalu, witere ala alurótu beterapó.

¹⁹ Folosóro Kótóné amapi ðapaae yaala sókó faleteiné ðané ąpaaekélé, ne nopaaekélé yaala sókó fu beterapó.

²⁰ Whì mené duraalu, ą Kótópaae yaala sókó fu beterapó du bitutei, ama no ne hóróló bóe du betepa, ti ą kapala fo dere whì ai ape. Ti noatepae, whì me dené ama kilitu betere no nepaae yaala sókó fole ala initepa, ti kelepaa kilinire Kótópaae yaala sókó fole ala mo enénipó.

²¹ Ti Kótóné ðapaae yae yóló muló betere fo i ape. Kótópaae yaala sókó fu betere so whìnéta, no nepaaekélé yaala sókó fu betenérápó.

5

Yesu Keriso Kótóné Naalemapóló kisipa tirae ere fo

¹ Yesuta, Kótóné so whì teęteróló kaae tare whì Kerisopóló kisipa tiki tiratepa, ti atétere so whìta, Kótóné deyóló beteró beterapó. Mepaae so whì Alimapaae yaala sókó fole ala du betepa, ti atétere so whìné ama naale senaalepaaekélé yaala sókó fu beterapó.

² Ðané Kótó ąpaae yaala sókó furaalu, ama yóló muló betere fo sya fu betepata, ti Kótóné ama naale senaalepaae yaala sókó fu beterapóló ðané kisipa enérápó.

³ Kótóné ama yóló muló betere fo sya fóló ai fo aqmó mo dua betere alata, ti Kótópaae

yaala sókó fole alané bete ai ape. Ai fo sya foleteita, mo hapólunipó.

⁴ Ti noatepae, Kótóné deyóló betero betere naale senaalené i haemó mole alatamo bóe dóló teteró beteropó. Ti aita, Yesu Keriso mo beteropóló dané kisipa tiki tiró betereiteiné i haemó mole ala fea mo ti dóló teteró ai betere ape.

⁵ Noa ala ere so whiné i haemó mole alatamo bóe dóló teteró betere? Yesu Keriso ata, Kótóné Naalemapóló kisipa tiki tiróló betere so whiné maaté ai ala teteró beteropó.

⁶ Yesu ata Kótóné Naalemapóló hakearateré alata, weiró sameatamo tuamó walepó. Ata, mo wei tuamó maaté wéni, samearó weitamó tuamó walepó. Kale Deji Kepe Wisi a mo foné bete betereiteiné, amakélé Yesu ata, Kótóné Naalemapóló yó motu beteropó.

⁷ Até yale alata, sore qlarapené etéro hakearóló yó matapó.

⁸ Kale Deji Kepenekélé, weinekélé, sameanékélé, i sore qlarape atima feané mo betá fotóro dua dapó.

⁹ Mo whiné etei kaae ala depa kelalepóló dere fo dané wosóló mo dapóló kisipa tirótua dapó. Tépatéi, Kótóné ama Naalené ere alamó kisipa mutu, hakearóló ere foné mo whiné dere fo teteróló teraae falapó. Ti noatepae, Kótóné ata, mo foné betereiteinépó.

¹⁰ Kótóné Naalemapaae kisipa tiki tiró betere so whiné hosaa tuamó, Kótóné ama hakearóló dere fo mopóló kisipa mutapó. Tépatéi, mepaae whiné Kótóné dere fo wosóló tué tiki tirénitepa, ti atétere so whiné Kótó a kapala fo bole seké aqrapó. Ti noatepae, Kótóné ata ama Naalepó, dere fo wosóló tué tiki tirénitereiteinépó.

¹¹ So whi feané wosóló kisipa tiki tirópóló, Kótóné hakeamó ere ala i ape. Kótóné ama mo ti betere bete da meló beteropó. Ai ti betere beteta, ama Naalema tuamó mulapó.

¹² Kótóné Naalema Yesu Kerisotamo betamó titiyóló betere so whita, mo ti betere bete sóro tarapó. Ama Naalematamo titiyóló betenire so whita, mo ti betere bete sóro tanipó.

Yesu Kerisoné ala tuamó betae yóló mo kemerótu dere fo

¹³ Yalo i dere aseta, Kótóné Naalema Yesu Kerisoné doimó bitu, apaae kisipa tiki tiró betere so whipaae mo ti betere bete diané sóro tarapóló kisipa yaasepóló i dere ape.

¹⁴ Da witere ala ini, Kótó betere felekepaae fóló halaaainé wosaai dere ala i ape. Danétamo ama kisipa mole ala eraai me olakó kematepa, ti ama mo wosetua dapó.

¹⁵ Dané wosetere ala ama mo matapóló kisipa tiratepa, ti apaae noa olakó wostepa ama melaalopó.

¹⁶ Me whiné ama no netamo sukóló mo ti alu enénire dowi ala du betere keletepa, ti Kótóné ama betere bete melópóló Talepaae moma eranérapó. Yalo i dere fota, alu enénire dowi ala dere so whimó kisipa mutu dapó. Tépatéi, mo ti sukutere tikipaae falaaire dowi alata, ti ama kae mulapó. Ai aluyaaire tikipaae faaire dowi ala dere so whimó momarae yóló dumipó.

¹⁷ Kótóné yóló muló betere fo tikitere alata, ti ai dowi ala ai ape. Tépatéi, mepaae dowi alané so whi sukutere tikipaae alisó fumipó.

¹⁸ Kótóné deyóló betero betere so whita, dowi ala hale deté fumipóló dané kisi-parapó. Ti ai so whi me ala yaqsóro, Kótóné ama deyóló betero betere Naalené mo wisiyóló kaae tareiteiné, dowi kepené a doranénipó.

¹⁹ Data, Kótóné ama naale senaaletóro betereitei dané kisi-parapó. Tépatéi i haemó betó mole so whiró yó mole ola qlatamo dowi kepené teteróló kaae tare aqmó mulapó.

²⁰ Kótóné Naalema Yesu Keriso i haepaae waletéi, da so whi feané a tuamó mole ala bete kisipa yóo, dané Kótó akélé mo alané betepóló kisipa yóo, yópóló waletéi dané tuérapó. Data, mo alané bete tale Naalema Yesu Keriso tuamó beteropó. Ata me kae mei, Kótótóro bitu, mo ti betere bete talepó.

²¹ Yalo hosaa mole naale senaale-ó, dia Kótó taaróló, i haemó kae kae betó mole kapala kótópaae faqsóro, mo wisiyóló kaae tawae.

2 Jon

¹ I dere așeta, Kótóné so whi teteróló kaae tare whi disiné Talené sókó sóró kae beteró betere soró ama naale senaleta-mopaae dapó. Ẽ Talené mo ala tuámó bitu, yało diãpaae yaala sókó fu beteraþó. Ti ai alata, yało maaté ini, mo fo bete tuęre so whinékélé beta kaae alatóró du beteraþó.

² Ti noatepae, mo fo bete Tale miókélé ða tuámó bitu, take nalokélé hałe bitiré faaireteiné diãpaae yaala sókó fu beteraþó.

³ Atéraþa, ða mo foró yaala sókó fole alatamo tuámó betepa, Alima Kótóró ama Naalema Yesu Kerisotamo tuámó kaaróló wale hamokoróló tao sere alakélé, kolené sukutere alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé, ða feapaae erópóló yae.

⁴ Aya Kótóné ðapaae erae yóló muló betere mo fo naao naale senaalené sya fóló erótu beteraþó dere fo woseturaalu, ę mo doa haıné sukutu beteraþó.

⁵ Térapa, yało hosaa mole so wisi-ó, yało yaþpaae duraalu ne no hamomatamo ða yaala sókó fole ala enérapóló i așetere ape. Ti ai yae yóló muló betere fota, kisi fo kae mei, mo take kaae sale alimótei woseté wale fotórópó.

⁶ Yaala sókó fole alané beteta i ape. Kótóné ama yóló muló betere fo aqmó bitu, sya fóló erótu betere alapó. Mo take kaae sale alimótei diaaę woseté wale foné duraalu, ne no hamomapaae yaala sókó fu betae erapó.

⁷ Yesu Keriso i haepaae mo whiné tiki daayóló wénipóló, so whi dilikóló kapala fo yó matere whirape mo turó i haemó sų ai ere ape. Atétere whirape atimata, so whi dilikóló Yesu Kerisotamo bóe ai dele ape.

⁸ Atéraþa, diaaę diale kutómó saaire dupu wisi aluni, turó saasepóló mo hotowayóló kaae tawóló betae.

⁹ Mepaae whi de so whi teteróló kaae tare whi Kerisoné yó matere fo taaróló, kae fo wosetepata, ti atétere whi Kótómó betamó bitinipó. Téþatei, whi me de Kerisoné yó matere fo mopóló wosóló eró tapa, ti até dere whi Alimaró Nalematamo fea betamó ai betere ape.

¹⁰ Mepaae whitamó ðiã beterepaae wóló mo fo yó meni, kae fo yó matepa, ti atétere whi naao bepaae ðape sere ala ó kęleó dere fokélé yaęse.

¹¹ Mepaae whiné atétere whi ama bepaae wisiyóló ðape supata, ti ai whiné ama du betere dowi ala yópóló, ketekę ai bulatere ape.

¹² Yało diãpaae yaaire fo mo turó muþatei, naasené *fas*-mó așę dere hóþepa, taalatapó. Ti noatepae, ę ðiã beterepaae wóló kelepaa kęaetamo yóló bitu ekei fo ðepa, haı ðere ala ða tuámó mo faayóló sųrópóló kisipa mutu dapó.

¹³ Kótóné sókó sóró kae beteró betere so naao hamané naale senaalené diãpaae kęleó, dapó.

3 Jon

¹ I dere așeta, Keriso so whi țeteróló kaae tare whi disi mo fo tuamó bitu, ȳalo hosaa muóló, yaala sókó fu betere no Kaius-paae dapó.

² ȳalo hosaa mole no-ó, ȳalo ȳamó Talepaae momarótu betere ala i ape. Naao kepe bete tuamó wisi ala irure kaae, naao tó tikimókélé me kisi daani, mo wisiyóló bitu, mepaae dere ala fea ȳópóló kisipa mutu, momarótu beterapó.

³ Mepaae Keriso norape ę beterepaae wóló, ȳa mo bete mole fo tuamó bitu, ai fotóro eraté fu beterapó dere fo wos-aleteiné, ę doasiné hajné sukutu beterapó.

⁴ ȳalo naale senaale diȳa mo fo tuamó bitu, ai fo sȳa fóló erótu beterapó dere fo woseturaalu, dere hajné kae kae alamó dere haj mo bosené falapó.

⁵ ȳalo hosaa mole no-ó, mepaae naao tuénire whirapekélé, Talené ala eróturaalu, Keriso norapepóló tao su betere alata, mo wisirapó.

⁶ ȳa tuamó yaala sókó fole ala mulu, ai whirape wisiyóló dape sale fo atimané i betó mole Keriso so whipaae ene walepó. Térapa, me sukamókélé atéro Talené kutó diratere whirape ȳa beterepaae wapa, Kótóné ama hamokoróló matere ala sȳa fóló, atimané ȳaȳa dere ȳla sȳmó melóló, atima faaire tikipaae fópóló yae. Aita, mo wisi ala dapó.

⁷ Ti atima be taaróló, Talené doi eraté kotepa, Tale tuénire so whiné atima ȳa ȳatere ȳla tao sere alakélé inipó.

⁸ Atérapa, dȳa fea touyóló Talené mo bete mole fo eróturaalu, atei kaae whirape mo wisiyóló dape sóró, tao sere ala depa mo wisirapó.

⁹ Keriso so whipaaeta, fea fo aseȳóló dotonaletai, ai so whi țeteróló kaae tawaai ekele du betere whi Diotrepes-né dȳané dere fo mopóló woseni, dowȳae felepó.

¹⁰ Atérapa, ę aipaae wapa, ti ai sekéné dȳané doi doróló folokolerótu betere fo diȳapaae yaalopó. Ai ala maaté mei, mepaae Keriso norapekélé wisiyóló dape

sini ȳoó, mepaae whiné dape saai kisipa mutupa, ti ai so whi atima Keriso so whitamó touyóló betașóró hókó falóo, du beterapó.

¹¹ ȳalo hosaa mole no-ó, atei kaae dowi ala sȳróló ini, mepaae dere wisi ala ti sȳróló yae. Mepaae whi de wisi ala du betepa, ti Kótóné ama whitóro beterapó. Mepaae dowi ala du betere whiné ti Kótó mo kolókélé inipó.

¹² Demitrias-né du betere ala so whi feané kilitu, ȳa mo whi wisipó du beterapó. Kale mo fonékélé, ama wisi ala dapóló hȳkearótu beterapó. Ti ama dere ala dȳnékélé mo wisiyóló kolóló, mo beta kaae fotóro dapó. Dȳné kelale ala diȳapaae i deretei, motóro dapóló kisipa muae.

¹³ ȳalo diȳapaae ȳaai dere fo dekeró mu-patei, aseȳmó dere hȳtepa taalatapó.

¹⁴ Ti noatepae, ę diȳa beterepaae wóló, diȳatamo kelepaa kȳaetamo ȳaai, mo felekemó waai kisipa mutapó.

Kótóné hosaa muni deyóló mo dua betere ala diȳa tuamó mulópóló yae. Imó betó mole ne norapenekélé diȳapaae mo doa kȳleó dapó. Aimó betó mole no nerape atima dokȳ feapaae mo doa kȳleó, dapó yae.

Jud

¹ I dere așeta, Yesu Kerisoné kutó diratere wh̄i Jems-né noma Jud-né dapó. Talené a beterepaae ape yóló, Alima Kótóné hosaa muóló yaala sókó fóo, Yesu Kerisoné dapesene waai wisiyóló kaae tawóo, ere so wh̄ipaae dapó.

² Ti Kótóné k̄leturaalu h̄ale tao sere alakélé, hosaa muni deyóló dua betere alakélé, yaala sókó fole alakélé, mo turó dīa tūamó mulópóló yae.

Kótó h̄oratere wh̄irapené dere alamó dowi tikipaae faaire ala

³ Yālo hosaa mole no nerape-ó, da fea aluyașóró Kótóné tao sere ala bete dīané tūé yópóló, așeyaa ketek̄e bualepó. Téyaletei, Talené ama kae betero betere so wh̄ipaae tūé tiki tiratere fo mo wisiyóló kaae tawae yóló, mo beta félimótóró melalepó. Ai fo wisi tokóló aluróló mené kae fo depa, taalae yóló foné saasepóló i dere ape.

⁴ Ti noatepae, mepaae wh̄irape kikiti wóló dīa kuamó betereiné dapó. Ai wh̄irape atimané mió ai du betere ala yaai teópa mo taketitei, Kótóné só deró beterepóló așemó erapó. Ti atimata, Kótóné ala erénitere wh̄irape bitu, Kótóné hamokoróló tao sere ala h̄ale ɔla aɔróló, nópu naaitere ala fo munipa yae du beterepó. Atéturaalu, da t̄eteróló kaae tare mo doasi Tale Yesu Keriso betatóró betepatei, atima a aomó betaalo h̄oróló ama doi doróló faletu beterepó.

⁵ Mió yālo i yaaitere fo fea diaaș tūépatei, mo diriyóló tūé yaasepóló, momó i dapa wosae. Talené ama so wh̄i Isip hae kwiamó betepa, ama tao sóró dapesó waletei, nalo ama dere fo wosóló tūé tiki tiréni yale so wh̄i mo ti dóló sisiraae faralepó.

⁶ Meta, Kótóné mepaae *ensel*-rapepaae kaae tawae yóló melale kutó taalóturaalu, atima betere tikikélé taaralepó. Atétepa, atima Kótóné dirii *sein* képiné dokóló diliki tūamó mo ti *dipula* betero beterepó. Aita h̄ale mei, Talené ama taleyaaire doasi be de sókó wópóló, kaae taru betero beterepó.

⁷ Meta, Sodom beró Komora betamokélé, ai be hulua tamo felekemó t̄e mole doasi be huluarapekélé, doró betereitei kisipa muae. Ai berape huluamó betó mole so wh̄iné nópu nokole alaró kae kae sonaalei dowi alatamo mo dekéro h̄ale yó tapa, Talené kwia melalepó. Mió i alimó betere so wh̄iné ai yale ala tūé muóló, nalo waaire alimó Talené dowi kwia matere so wh̄i mo ti dó tare simó betereitepa, doasi dele saalopóló kisipa muópóló erapó.

⁸ Ai ala ere kaaetóró, yālo dīapaae yale kapala fo yó matere wh̄irape atima nokené i ala kelalepó du bitutei, nópu nokole alané atimané tikitei doróló folokoleróo, doasi t̄eteróló kaae tare wh̄irape aomó bitini dowaae fóo, hepen bemó betere sek̄erapekélé faleyoó, du beterepó.

⁹ Tétepaitei, doasi topo *ensel* Maikel a halainé Satan-paae etei kaae só deratere fo inipó. Moses-né tiki sini né saaloé yóló atimaamo sēi sēi yaleteti, Maikel-né Satan foné sóró só deréni, “Talené amatei ya foné sóró, só derópóló yae,” fo beta erapó.

¹⁰ Topo *ensel*-né atei faletere fo dumitei, dīa tūamó ai betó mole wh̄irape atima diriyóló tūé inire alarape fea faletu beterepó. Tétu, atima topo daanire ɔla hupu ó yuwiné dere ala kaae, tó tikiné ekeleyóló h̄ale h̄oko du betere ala atima mo wisiyóló kisiparu, dere alanéitei atima mo dorótu beterepó.

¹¹ Ai wh̄irape atima doló sukunaaire tūéni, h̄ale h̄oko du betere alata, Kein a dowaae fóló noma du yale kaaetóró ai du betere ape. Kale wh̄i Balam akélé doasi *moni* saai ekeleyóló kópaae fu yale kaae, ai wh̄irapekélé tūé tekeni, *moni* saai dapóló ekele duraalu ai fele ape. Kale wh̄i Kora-kélé Kótóné sóró betereale topo wh̄i Moses aomó betere h̄oyóló dowaae fupa, Talené atima doló alurótu yale kaae, ai wh̄irapekélé atéro doraalopó. Téyaalopa ai wh̄irape atima wiyó yae!

¹² Ai wh̄irape atima haleni, Keriso so wh̄i dīasisi yaala sókó furaalu, ɔla deyóló nokole sukamó atimakélé Keriso wh̄irapepóló halainé, dīatamo ɔla betamó nukua dapó. Ai wh̄irape tūamóta, i ala kaae erapó. Tūmó kapo fosó ó ni

serake kikití holó tare kaae, diá doraaire ala atíma tuámó bulapó. Meta, *sipsip* hupu kaae tare whirapené hupurape wisiyóló kaae tani, ọ́la atíma maaté nukú dere kaae ai whirapené du betere ala atérapó. Hali waairaaalu, sako diliki deretei halimo wéni, beséné kae tikipaae só fu dere kaae dua dapó. Meta, ni du woletere alimó keleralemó, du betakélé woleni, ama felekekélé haepaae derepéni yóló h́ale tómó beleru, kale ni mo ti sélitu dere kaae atímané dere alaró betere alatamo atérapó.

¹³ Meta, doasi wéi dokole sukamó dak-eró ọ́la ọ́la holopetamo sóró wóló wéi fókumó mulótu dere kaae, mo sonaané yóló halei alatei, atíma mo halaaíné du betere-apó. Meta, samó h́ore h́oko kutu dere kaae, atíma mo dowi diliki dolomó atéró beterepóló, eró beterepóló.

¹⁴⁻¹⁵ Adam-né deale naalené deté feletei dosąaturaalu, apo mi dakoróló deale whi Inokepaae Kótóné i fo yae yóló ipakalepó. “Talené ama kae beterepóló betere *ensel*-rape mo h́ale ọ́la kaae ątamo ai walapa kelae. So whi feané ama ala eréni, kae tų sya fóló dowi ala duraalu, Tale faleyóló deteraaire fo du betaateimó, taleyóló só deraai waalopó,” erapó.

¹⁶ Ai whirape atíma Kótóné ala sya faalomeipóló, doka doka yóló faleturaalu, tó tikiné ekẹlere ala sya fóló dowi ala du beterepóló. Tétu, atímatei doi sóró horóló bopé faketu beterepóló. Mepaae so whiné atímamó me alakó erópóló kisipa mutu, foné so whi h́ale mulóló dukiratere fo du beterepóló.

Kótóné ala erótu betereitei taaréni, h́ale eró tawae

¹⁷ Tépatei, ọ́lo hosaa mole no nerape-ó, da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné dotonale *aposel* whirapené take nalopaae i ala yaalopóló, diapaae yó melale fo tué muae.

¹⁸ Ai whirapené diapaae i fo yalepó. “Take kemetere sukamó Kótóné ala faletu betere so whi atíma tó tikiné ekẹlere ala sya fóló, dowi ala maaté du betaalopó,” erapó.

¹⁹ Ti ai ala du betere whirape tuámó Deji Kepe Wisi bitini, mo hae whiné mole tuéró

dere alatamo maaté sya furaalu, diá tuámó fake tekerótu beterepóló.

²⁰ Tépatei, ọ́lo hosaa mole no nerape-ó, diá Talené ama so whi bitu ąpaae tué tiki tiró betereitei mo ti fakeyópóló, ama mo kae ere fo wisi sya fóló erótu betóo, Deji Kepe Wisiné diá fotokọratepa Talepaae moma yóo, du betae.

²¹ Da teteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné kọletu, tao sóró mo ti betere ala tuapaae dapesó faaire be de kaae taru, diá Kótóné yaala sókó fole ala tuámó betó tawae.

²²⁻²³ Atéru, mepaae so whi kisipa tamo muluraalu tué tiki tiratere ala wotąalepa, kọletu tao sae. Téturaalu, mepaae mo felekemó sipaae faaitere so whi atíma aluyaąsóró tao sóo, sukále whiné yei kuti bukaalo h́otu dere kaae, mepaae so whi atímané tó tikimó ekẹleyóló du betere sonaaalei ala diapaae tekaąsóró, wiyóló tika kae bitu kọleyóló tao sóo yae.

Kótóné doi doasi mulatere fo

²⁴ Diá dée naąsóró tao senére sekéné doi doasi muópóló, hale sóró horae. Ti diá ai sekéné ama kae ere de tuapaae dapesó fóló, me alakélé muni mo doasi haj fąanuraalu ątamo betámó betenérápó.

²⁵ Da teteróló kaae tare Tale Yesu Keriso tuapaae erale alané so whi aluyaąsóró tao su beterepóló. Atére Kótó mo betatóró betere-apa, ama doi doasi mulae. Tétu, mo kae ere de fąane alakélé, ama mo kae ere ala wisinaalekélé, doasi fotokọkélé, fea ala teteróló kaae tare betekélé, mo ąpaaetóró erópóló yae. Mo take keké nale alimókélé, mió i betere alimókélé, nalo betaaire alimókélé, ama doi doasi h́ale muó tanópóló, sóró horótu betae. Mo kée, téyópóló yae!

Kinóló mole ala hąkearaletei

¹ I dere fota, Kótóné Yesu Kerisopaae mo felekemó yaai dere alapa, naao kutó diratere so whinė tuę yópóló, kinóló moletei hąkearóló yó melae, yóló malepó. Ai fo Yesuné wosóló, ama kutó deratere whı Jon beterepaae *ensel* dotonalepó.

² Atétepa, Jon-né ama kelale ala so whı feané tuę yópóló, amamo aseyalépó. Ai fota me kae mei, Kótóné dere foró Yesu Kerisoné ama yale alatamo etérapóló yó male fopó.

³ Take i ala yaalopóló i asęre fo hąkeamó dosąatu betere whı Kótóné wisiró beterepa, hainé sukutu beterepóló yae. Ai dosąatere fo wosóló, hosaa tuąmó mulatere so whıkéle, wisiró beterepóló hainé sukutu betenérápó. Ti ai yó male alarape dokonóló yaaire be de mo felekemó sókó waai dapó.

Talené doi hale horatere foró kęleó dere fotamo

⁴ Ęta, Jon-né Esia hae kwiamó betó mole weıkeró Keriso fake so whıpaae dapó.

Miókéle betóo, takekéle bitiré wóo, nalo waaire alimókéle hale betóo, yaaire sekéró kale tęteróló kaae tare doasi betere tiki felekemó betere weıkeró keperapetamo tuąmó kaaróló wale hamokoróló hale tao sere alaró, hosaa muni deyóló dua betere alatamo diąpaae erópóló yae.

⁵ Ti Yesu Kerisoné yó matere fota, ama mo kelale alatóró du beterepó. Ti ąta, mo sukąletei kepaayóló betaaire so whımó, tu aleróló folosóró fóló betere whıpó. Atéturaalu, i haemó betó mole topo whırapekéle mo fea amatóró tęteróló kaae tarapó.

Ai sekéné amatóró diąpaae yaala sókó furaalu, da dowi ala tuąmó betepa, ama sameanétei teraayóló hale fópóló eró beterepó.

⁶ Téró da ama tęteróló kaae tare aqmó sóró beteróló, Alima Kótóné ama ala erópóló, so whımó momaratere whı sóró beterepóló. Téreteiné, ai sekę ama mo kae

ere ala wisiró doasi fotokątamo mo hale muó tanópóló yae! Mo kée, tępóló yae!

⁷ I dere fo wosae! ą ó hepen bemó ere sąkotamo wapa, so whı mo feanékéle, take ą duraalu wutiné deyale whırapenekéle, kelaalo ai ape.

Atéteremó, i hae kwia feamó betóló fale so whinė doasi wole u yaalopó.

Ti ai alata, motóró yaalo ai ape. Mo kée, tępóló yae!

⁸ Téró Tale Kótóné duraalu,

“Ęta, *Alaparó Omekatamopó*. Ai fo feteyóló, kaae sereteiró kemerateitamota, ti mo ętórótıpó. Take bitiré waleteikéle, mió betereiteikéle, take nalo betaaireiteikéle, ętóró bitu, fea ąla ąla tęteróló kaae tare sekę ętórótıpó,” yalepó.

Whinė Naalema aąpa kelale fo

⁹ Ęta, diaaą no Jon-né dapó. Da fea Yesu tuąmó bitu, sekę sere alakéle, ama tęteróló kaae tare aqmó betere alakéle, hõni hale belée tare alakéle, da fea betámó deté fu betere whıpó. Yesuné yale ala i ape yóló yó melóo, Kótóné fo eróo, yalemó atimané ę weıné bopéró daaló betere hae Patmos-mó beterepóló.

¹⁰ Atéró betepa, Talené be demó Dęi kepe wisiné fotoką tuąmó bitu, yało kılipaae doasi fo fake ukulumó wutiné hale kaae depa wosalepó.

¹¹ Atéró dere foné duraalu, “Naao keletere ala fea bopeyóló mole sókumó aseýóló, weıkeró Keriso fake so whıpaae falae. Ai berape i ape. Efesus, Smerna, Perkamum, Taiyatira, Sardis, Piladelpia, Laodisia, i dosąayale be huluamó betó mole Keriso so whı feapaae aseýóló falae,” yalepó.

¹² Ai fo du betepa, né déró sisópaae fetée fóló kelalemó, *kold kapané* aleale weıkeró są dirirape kelalepó.

¹³ Atépa, ai są dirirape duku betere tuą dolomó whı betą Whinė Naalema kaae daapa kelalepó. Atéru, deróló sókó fatere fąloi kuti deróló, *kold kapané* aleale toné ai kuti tęteróló bopémó sepa kelalepó.

¹⁴ Ama toporó nikitamota, mo yako kaae de wisinaale yoo, ama kelekélé si mi kaae holoo, depa kelalepó.

¹⁵ Ama hóta, ti *brons kapa* siné dóló whaare kaae yoo, ama dere fokélé, weı dou kaaturaalu dere hu kaae depa wosalepó.

¹⁶ Ama turu naasené weıkeró hęrerape tawoo, ama kolómó bõe dele sepake fosó tamo daai sókó woo, ama kelepaakélé, sukané de kaae yoo, epa kelalepó.

¹⁷ Yalo a kilituraalu, e ama hó aomó sukale whı kaae deraapisa fóló molepó. Atéro mupa, ama turu naasené e wolaa yóló duraalu, “Ya wiyaose. Kaae sereteikélé, kemetereteikélé, mo etórotipó.

¹⁸ Eta, mo ti betere seképó. E take sukaletei, momó kepaayóló mo titóro betó tarapó. Téruraalu, sukutere alaró sukale so whıtamo betere tu ki yalo i tare ape.

¹⁹ Térapa, naao kelale alakélé, mió i alimó keletere alakélé, nalo betaaire alimó yaaire alakélé aseya.

²⁰ Yalo turu naasemó mupa, naao kelale weıkeró hęreraperó *kold kapané* aleale weıkeró sa dirirapetamo kelale bete i ape. Kale hęrerapeta, ti u weıkeró be huluarapemó betó mole Keriso so whı tao sópóló, dotonale weıkeró *ensel*-rapepó. Kale weıkeró sa dirirapeta, ti weıkeró be huluamó betó mole Keriso so whıpó,” yalepó.

2

Efesus Keriso so whıpaae aseýóló farale fo

¹ “Efesus be huluamó betó mole Keriso so whı tao sópóló doteyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

Turu naasené kale weıkeró hęrerape taruraalu, *kold kapané* aleale weıkeró sa dirirape daae mole tuamó kutu betere sekéné dere fo i ape.

² Dią hókélé ini, mepaae du betere alarape yalo tuenipóló de? Dią hókélé ini, depe tukó wei ala hale yó tare alakélé, kale dowi ala yó tareteikélé, whırape diątamo betámó betaosóro hókó fatu betere alakélé, yalo tuęrapó. Mepaae whırapené duraalu, ‘Daąa, Talené dotonatepa wale *apospel* whırapepó,’ dere fomó, diąné atima kaae

kolóló duraalu, ‘Diąta kapala fo bole whırapepó dere alakélé kolóló, yalo mo tuęrapó.’

³ Dią yalo so whı betepa, mepaae sekeı ala ó faletere alarape wou betepatei dią hóyóló dekani, yalo doimó hale yó tarapó.

⁴ Tépatei, yalo keletepa wisinire ala betá i ape. Take kaae suraalu diaaę yaala sókó fu betale ala mió taaló betepapó.

⁵ Térapa, take diaaę yaala sókó fu betale ala taaróló, mió dią haepaae ai derepalapa kisipa muae. Atétu, diaaę kisipa tiki feteyóló take du betale ala momó yae. Dią ai alatamo initepa, ti e dią beterepaae wóló diąné deřótu betere sa yalo tokó saalopó.

⁶ Téretei, diaaę du betere alamó yalo i yaaitere fo betá mo wisirapó. Nikolas whırapené hótu betere kaae diaaękélé atétu betepapó.

⁷ Mepaae whı me de wosęli daapa, ti Deı Kepe Wisiné kae kae Keriso so whıpaae du betere fo feané wosępóló yae. Whı me de tu wisipaae faai fupa, me sekeı alané sesé depakélé hepée taae faróló wale whıta, Kótó betere kelaalo mo kokęi tikimó daale kepaayóló mo ti betaaire ni du wisi nópóló yalo melaalopó,” yalepó.

Smerna Keriso so whıpaae aseýóló farale fo

⁸ “Smerna be huluamó betó mole Keriso so whı tao sópóló dotonale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota, kaae sereteiró kemerale foletitamóné bete Tale a mo ti sukaletei, momó kepaayóló betere sekéné dapó.

⁹ Diąpaae kae kae sekeı alarape wou bituraalu, yoleale yóló betere ala yalo tuęretei, doasi dirii ęla wisinaale betá diąné sóro tareteiné, dią doasi néli whı kaae ai betere ape. Mepaae so whı atima Juda fakepó du betereitei kapala fo dapó. Ti atimata, Satan-né fo wosetere fake bituraalu, dią erótu betere fo yalo kisiparapó.

¹⁰ Diąpaae sekeı ala waairemó wiyaose yóló, ma fo i dapa wosae. Dią betere ala kaae kelaairaaalu, Satan-né dią mepaae so whı *dipula* beteraalo ai ape. Atéro *dipula* betero betepa, sekeı ala siré fu bituraalu, naase tamo be deřape kemeyaalopó. Dią dupakélé me ęla

meipóló, tuę tiki tiraté fu betepa, ti atétere whįrapemó bóené whį dolóló kemeratere whįné deratere topo tao su dere kaae, yało mo ti betere bete melaalo ai ape.

¹¹ Mepaae whį de wosęli daapata, kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo wosópóló yae. Whį me de tu wisi-paae faai fełalemó sesétepakélé, hepée taae faróló wapata, ti atétere whį ą tamoróló sukutere alané doraalo meipó.”

Pergamum Keriso so whįpaae aseýóló farale fo

¹² “Perkamum be huluamó betó mole Keriso so whį tao sópóló dotonale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

Fosó tamo daale bóe dele sepake tare sekéné dere fo i ape.

¹³ Diąta, Satan-né ama tetéróló kaae tare tikimó beteretei yało kisiparapó. Dią atéro bitutei, yało doimó du betere ala taaréni, hałe yó tarapó. Take yało ala erótu betale whį Antipas dale alimó, diąné ępaae tuę tiki tiratere ala taaréni, hałe yó tawaletei yało tuęrapó. Ti diąta, Satan betere be huluamó ai betere ape.

¹⁴ Tépatei, diaaę dere mepaae ala yało keletómó wisiniretei i ape. Dią betó mole kua dolomó, mepaae so whį Balam-né hoko yó mótu betale ala kaae du beterapó. Balam-né Balak-paae Israel fake so whį dowi ala yópóló, etéro yae yóló yó melalepó. Balak-né Israel fake so whį kapala kótópaae moma yóló matere ęlaró nópu nokole alatamo yópóló, ąlisóro fi-pakalepó.

¹⁵ Atétu betere kaae, dią mepaae whįrapekélé Nikolas whįrapené yó matere ala sya fu beterapó.

¹⁶ Térapa, diaaę ai du betere ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae. Diątamo ai ala initepa, ti ę dią beterepaae hapale sókó wóló, dią ai ala du betere whįrapetamo yało kólómó sókó wale sepakené bóe daalopó.

¹⁷ Mepaae whį de wosęli daapata, kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae du betere fo wosópóló yae. Whį me de tu wisipaae faai fenalemó sesétepakélé, hepée taae faróló wapa, ti atétere whįmó yało hųy muló betere mepaae *mana* o nópóló

melaalopó. Téturaalu, kisi doi aseýóló muló betere dęi kane fakekélé melaalopó. Ai kane fakemó asęre doita, hałe mo whįné tuę yaalo meitei, ai kane fake sere whįné maaté tuę yaalopó.”

Taiyatira Keriso so whįpaae aseýóló farale fo

¹⁸ “Taiyatira be huluamó betó mole Keriso so whį tao sópóló, dotonale *ensel-paae* i fo aseýóló falae.

I dere fota, Kótó Naalema ama kele mo si kaae dó taru, hęlekekélé kale *brons kapa* siné dóló kasa kasa kaae ere sekéné dapó.

¹⁹ Diaaę yaala sókó fole alakélé, diaaę tuę tiki tiratere alakélé, yało doimó mo so whį tao sóro erótu betere alakélé, seę wapatei beléetóro tare alakélé, diaaę mió du betere alané take kaae suraalu yale ala bosene faletei, fea yało tuęrapó.

²⁰ Tépatei, kale so Jesepel ą fópóló mo taketitei hoko faréniyólópó. Ai soné amatei ą Kótóné fo eratere kóló sopó du beterapó. Téturaalu, ama yó matere fonétei, yało kutó diratere whįrape nópu nokole ala yóo, kapala kótópaae momatere ęla nópóló ąlisóro fóo, du beterapó.

²¹ Ai soné nópu nuku betere ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló kaae taté fu betepatei, wéni mo dowaae fu beterapó.

²² Até du betereteiné, ą dele sóro fitere tikimótóro fiyó mulópóló, taae deraalopó. Téturaalu, ątamo nópu nuku betere whįrapekélé kale soné atimapaae yó melale dowi ala taaróló, tuę tiki feteyóló anitepa, ti atimakélé kale so dere kaae, dele sópóló taae deraalopó.

²³ Ai soné ama naale senaalekélé sinópóló, yało mo ti daalopó. Ai ala depa, Keriso fake so whį feané kilitu, ęta, so whįné hosaa tuamó mole alaró tuę tikitamo taleyóló, atimané yale alamó mo donotóro tokó matere Tale beterapóló kisipa yaalo ai ape.

²⁴ Dią mepaae Taiyatira be huluamó betó mole Keriso so whį kale soné yó matere fo wosóló sya feni yóo, Satan-né mo apaae derepale kinóló mole ala kisipa sini yóo, ere so whįpaae yało seęi ala kae eraalo meipó.

²⁵ Téyaalomeipa, ę wale alimó sókó faasepóló, diaaę ai du betere wisi alatóró hąle yó taté fo betae.

²⁶ Whi me de tu wisipaae faai fenalemó, me sekei alané sesé depakélé, hepée taae faróló, kemene fole kwiamó sókó fupa, ti atétere whi i hae kwiamó betó mole so whi fea teteróló kaae tanópóló, yąlo sóró beteraalopó.

²⁷ Ašemó ere fo i ape.

‘Topo whiné tatero *aiyon kapa*-né aleale dotótiki taru, haené aleale wuti derąketu dere kaae, yąlo bóe whirape ai ala yaalopó, erapó.

Yąlo Ayané ę so whi teteróló kaae tanópóló sóró beterótu yale kaae, yąlokélé dią sóró beteraalo ai ape.

²⁸ Atéro sóró beteratere so whipaae hika be deteretamo deýó tare horekélé, yąlo melaalopó.

²⁹ Mepaae so whi me wosęli daapata, kale Deį Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i du betere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

3

Sardis Keriso so whipaae aseýóló farale fo

¹ “Sardis be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotęyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

Kótóné weikeró kepe tawóo, weikeró horerape tawóo, ere whiné dere fo i ape. Diąné du betere ala yąlo kolóló kisiparapó. Mepaae so whiné dią kilituraalu, i Keriso faketa, Kótóné ala eraai noke fini, mo doa ketekę bulapóló dukiróturaalu, diaaę doi só kutu beterepó. Téretei dią yąlo keletepa sukąle whi aęrapó.

² Dią fire whirape-ó, turukó horóló betae! Diaaę du betale wisi ala fea sisiraae fóló betą betą betereitei felekemó sukąai dapa, fotokę buóló daayae. Ti noatepae, ę teteróló kaae tare Kótóné keletómó diaaę erótu betere ala mo turó kemeróló, ama muló betere dąlemó sókó fenipó.

³ Térapa, diąné take wosóló tuęre fo kisipa muae. Ai fo aęmó sukóló bitu, kisipa feteyóló ai fo sya fóló erótu betae. Ę waaire

be deę dią kisipani, mokęleyaa yóló betó mupa, ę ółemi nokole whi kaae, sókó waalo ai ape.

⁴ Téyaalotei, dią Sardis bemó betere whirape kuamó betą betą so whiné deró betere kuti mo wisiyóló kaae tare tikimó, bólukélé inipó. Ai whirapeta, deį kuti deróló ętamo kweęaalopó. Ti noatepae, atima dere ala wisireteiné ai ala yaaire mo sęrapó.

⁵ Whi me de tu wisipaae faai fenalemó, sesé depakélé hepée taae faróló wale whita, ti u kale so whiné deró betere deį kuti kaaetóro deraalo ai ape. Ai whiné ama doita, mo titóro betó tare *buk*-mó moletei yąlo helekókélé yaalo meipó. Tėni, yąlo Ayaró ama *ensel*-rapetamoné keletómó daalu, ita yąlo whipóló, yó melaalopó.

⁶ Mepaae whi de wosęli daapa, ti kale Deį Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae du betere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

Filadelpia Keriso so whipaae aseýóló farale fo

⁷ “Filadelpia be huluamó betó mole Keriso so whi tao sópóló dotęyale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota mo fo bete Tale dowi ala betąkélé muni, kae betere sekėné dapó. Take betale whi Depit-né *ki* mió yąlo i tare ape. Yąlo kinatere tu me whiné tukįyóo, yąlo tukwe mulatere tu mené kinóo, enénipó.

⁸ Diaaę du betere ala yąlo kisiparapó. Dią faaire tu yąlo ai tukwe muló beterapa kela. Ai tuąta, whi mené kinatere alakélé mo enénipó. Dią fotokę sawa bulutei, yąlo fo hąle eró tarapó. Téru, mepaae so whiné yąlo doi yóló, dią Talené so whię yóló wosetepa, diąné meipó initeretei yąlo mo kisiparapó.

⁹ Mepaae whi atimata, Juda fakepó du betepatei, Juda fake mei, kapala fo du beterapó. Ai so whita, dowi Satan-né fo wosetere fake ai ape. Atima dią beterepaae wóló, diaaę hó aęmó deraapisa fóló fió muluraalu, i so whita Yesuné yaala sókó fole ala mulapó yópóló, dere ala yąlo eraalopó.

¹⁰ Yąlo diąpaae sekei ala wapakélé hąle eró tawae yale fo diaaę wosóló eró

tawalepó. Téyaletiné i haemó betó mole so whı fea sų sóró kaae keletere sekę wale sukamó, diąpaae waqsóró yalo sesé yaalopó.

11 Ę mo felekemó walapó. Bóe dóló tęteratere whıné sere topo tao diaaę saairetei, mené saqsóró diąné tęteróló kaae tanópóló male ęla wisi mo hotowayóló kae tawae.

12 Whı me de tų wisipaae faai fenalemó, sesé depakélé hepée taae faróló wapa, ti atétere whı ę tęteróló kaae tare Kótóné momatere be hulua eleké sų deyaalopó. Atétere sekę ą ai be taaróló fókélé mo yaalomeipó. Ai whıné tikimó ę tęteróló kaae tare Kótóné doiró ama be hulua doitamo aseyaalopó. Ti ai be hulua doita, kisi Jerusalem-pó. Ai be huluata, ę tęteróló kaae tare Kótó betere hepen be taaróló, dorowaalo ai ape. Ai whıné tikimó yalo kisi doikélé aseyaalopó.

13 Mepaae whı de wosęli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

Laodisia Keriso so whıpaae aseýóló far-ale fo

14 “Laodisia be huluamó betó mole Keriso so whı tao sópóló dotonale *ensel*-paae i fo aseýóló falae.

I dere fota, Mo kée, téyópóló yae! dere bete Tale bitu, mo ala yó taruraalu, ama kelale ala i ape yóló hąkearóló yó mótu beterapó. ąta, Kótóné aleyóló muló betere ęla ęla fea tęteróló kaae tare sekéné dapa wosae.

15 Diąné du betere alata yalo tuęretei, sirii ala ó supui ala meiyóló, hąle tuąmó beterapó. Ai tamo ala me taaróló betą alatoró uąsóró ti mo wisi wuąpó.

16 Ti diąta, supukélé meiyóo, sirikélé meiyóo, yóló hı fale ęla kaae epa kilitu, yalo kólómó hamuóló soraee falatere ęla kaae soraee faraalo ai ape.

17 Diąné duraalu, ‘Dąta, wisi wisi ęla mole néli whı betereteiné mo betą ęlakélé yąyanıpó,’ dua dapó. Téretei, Tale Kótóné dią keletępa, mo sonaalei so whı betępa kilitu, kęlerapó du beterapó. Diąta, yolealere alakélé, kele dilikire alakélé tiki daapi

hąle betere alakélé, epatei, diaaę kisipané wisire nisi dapó.

18 Yalo i dere ma fo wisi wosóló, i sore ęla diąné ętamo dupu yae. Siné biliyaletikimó wisiyóló sókó wale *kold kapa* supa, ti dią mo doasi néli whı betaalo ai ape. Dią tiki hąleretei, kinóló dęi kuti sóró bukae. Diaaę kele dilikiretei wisiyópóló, yalo i tare *mula mula* sóró dilae.

19 Yalo yaala sókó fale so whı atima kae kae dowi ala depa kilitu, tų wisipaae fópóló donoróturaalu, yalo atima foné sóró dekésu beterapó. Térapa, yalo diąpaae dowi ala taalae du betere fo mopóló, tuę tiki feteyóló Tale Kótóné alamó ketekę buóló betae.

20 Ęta, tų sókó walemó daalu, tų du beterapó. Whı me denétamo yalo dere fo wosóló tų tukutępa, ti ę ą betere tuąpaae wóló, ątamo ęla betąmó nóo, ąkélé ętamo ęla betąmó nóo, yaalo ai ape.

21 Ę tų wisipaae folemó sekęi alané sesé depatei, hepée taae faróló, yalo Ayané tęteróló kaae tare tikimó ątamó betąmó betalepó. Atére kaae, diąkélé tų wisipaae fole ala kilitu sesé depatei, hepée taae faróló wapa, ti yalo tęteróló kae tare tikimó ętamo betąmó sóró beteraalopó.

22 Mepaae whı de wosęli daapa, ti kale Dęi Kepe Wisiné Keriso fakerapepaae i dere fo feané wosóló tuę muópóló yae,” yalepó.

4

Hępen-mó tęteróló kaae tare tiki

1 Ai alarape yóló kemetępa kelalemó, hepen be tų tukwę fóló molepó. Atėru, folosóró ukulumó wuti hale kaae yóló fo yale whınétóró ępaae duraalu “Yą ipaae holae yalepó. Yą hotopa, ti i alarape yóló kemene fupa, nalo yaaire ala yalo yąpaae yó melaalopó,” yalepó.

2 Tétepa, mo ai fapotóró Dęi Kepe Wisiné ę fotokęratepa kelalemó, hepen bemó ę daalepaae anóló, tęteróló kaae tare topo whı betere *sea* tómó doasi beterepó.

3 Ai *seamó* betere doasi kolóló, *jasparó kanilian* kanetamoné kasa kasa kaae ere

doasi beterepó. Ti ai seké ą betere tikita, sikipa douné bopéro beterepó. Ai sikipa douąa, *emerald* kane kasa kasa kaae epa kelalepó.

⁴ Kale ąeteróló kaae tare doasi betere tiki bopéroló, 24 whi disirape 24 *sea* dokoyóló betó molepó. Ai sekérape atimané deró betere kutita, mo deį wisinaale deróo, atimané topomókélé ąeteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao deróo epa kelalepó.

⁵ Ai kale doasi betere tikimó epée fitąa duraalu, be sapalaa yóo, ąeteróló kaae tare doasiné kutiriró beterepaae anóló, weikeró są dirirape dó diliki yóo, erepó. Ai są dirirapeta, Kótóné weikeró keperapepó.

⁶ Atéro kelalemó, kale ąeteróló kaae tare *sea* mole hosaamó weį kęla wisinaale belerepó. Ai weįta, *klas* kasa kasa kaae erepó.

Kale ąeteróló kaae tare doasi betere tuąmó, Kótóné aleale douřó betere ąlarape ai doasi bopéroló betó molepó. Ai kale douřó betere ąlané tikimó hosaapaaekélé sisópaaekélé mo fea keletóro daae molepó.

⁷ Kale douřó betere ąlarapené ere ala i ape. Kolosale ąlata, ti *laiyon* kaae beterepó. Kolosale noma ąla ti hae dukįyaaı só kotere *bulmakau* wą hupu kaae beterepó. Dou noma ti whiné kelepaa kaae daai ąla beterepó. Dou ti sikimó sę kotere ba dukaa kaae beterepó.

⁸ Ai douřó ąlarape atima dokę fea baase apomiró daalepó. Atimané tikimó ere kaae baase aęrókélé keletóro daae molepó. Ti ai sekérape atima deąamokélé dikitamokélé etei fo hąle yótóro tarapó.

“Mo doasi fotokę bole mo kae betere Tale Kótó ą take biteré wóo, miókélé, nalo waaire alimókélé ątóro hąle betó tawaalopó fo,”

momó du momó du, du betalepó.

⁹ Ai douřó betere ąlarape atima kale ąeteróló kaae tare doasi betere tikimó bitu ama ere doakale doi mole Talepae mo kée yóló dukiratere fo du betepa, kale ąeteróló kaae tare 24 whi disirapekélé i ala dua dapó. Atima betere searape taaróló, haemó deraapisa fóló mulu, kale ąeteróló kaae tare doasi betere tikimó mo ti betó

tare Talepaae mo kée yóló, ą aęmó sukóló bitua dapó.

¹⁰ Ai 24 whi disirape atimané deró betere topo taorape sókó su yóló, ąeteróló kaae tare doasi betere tiki felekemó mulóló duraalu,

¹¹ “Dą ąeteróló kaae tare Tale Kótóo, fea ąla naaotóro aleyóló muló beterepó.

Aita naao kisipa mole alatóro sya furaalu, kaaró betereiteiné takekélé miókélé, atima hąle betó tarapó.

Naao fotokęné ai alarape epa yą doasi doi mulatere alakélé, naao doi hale horatere alakélé, dąné yąpaae mo sųmó eranérapó,” dua dapó.

5

Bopeyóló muló betere așere sókuró Sipsip hupu maletamomó ere fo

¹ Téró yąlo kelalemó, kale ąeteróló kaae tare doasi ą seamó bitu, betą bopeyóló mole sóku utékélé itékélé așereitei, ama turu naasené tarepó. Ai așe mo whiné kełaşóro, kinóló weikeró dirii ąlané diriróló datekąró betepa kelalepó.

² Atépa, mo doakale fotokę bole *ensel*-né fo fakeyóló duraalu, “I bopeyóló mole așe datekąró betere ąlarape mé whiné dąayóló teraanére?” yalepó.

³ Térené ó hepen bemókélé, i haemókélé, hae aęrókélé, ai bopeyóló muló betereitei teraayóo, u tuąmó așeyóló mole fokélé kolóo yaaire whi mo betąkókélé bitinipó.

⁴ Kale bopeyóló muló betere ąla teraayóo, tuąmó așeyóló muló betere fo kolóo, yaai sųre whi mo betąkélé bitinipa kilitu, ę dekené sini wole du betalepó.

⁵ Atétu betalemó, kale whi disirapekó betąné ępaae duraalu, “Wolekesé. Juda fake tuąmó wale *Laiyon*-ta, Depit kaayale bete ai walapa kelae. Ai sekéné ama bóe whi dóló ąeteró betereiteiné kale bopeyóló mole așe datekąró betere weikeró ąlarape ama betą sųmó tukóló dąanérapó,” yalepó.

⁶ Atétepa kelalemó, betą *sipsip* hupu male ąeteróló kaae tare doasi betere tuąmó daalepó. Ai *sipsip* hupu maleta, whiné daletikimó sukąle nisi erepó. ą doasi betere tuą dolomó, kale douřó betere ąlaraperó 24 whi disirapetamoné ą

bopéróló daae molepó. Ai tuąmó daale *Sipsip* hupu malené topomó wẹikeró sekéró wẹikeró kelerapetamo daae molepó. Ai sekéró keperapetamota, Kótóné i hae kwiamó betó mole so whıpaae dotonale wẹikeró keperapepó.

⁷ Ai seké ą wóló, kale bopeyóló muló betere asęre sóku, kale tẹteróló kaae tare tikimó betere doasiné turu naasené tapa salepó.

⁸ Kale sekéné asęre sóku sóró tapa kilitu, douró betere ọlaraperó kale tẹteróló kaae tare 24 whı disirapetamo atima kale *Sipsip* hupu male daale felekemó deraapisa fóló fió molepó. Ai whırape atima dokọ feané *kita* kaae ọla *harp* tawóo *kold kapané* aleale okopoi nukurape tawóo, erepó. Ai nukurape tómó simó bilitepa felé kẹlaa wisi wale ọlarape belerepó. Ti ai felé kẹlaa wisi wale ọlata, Kótóné ama so whıpóló kae beteró betere so whıné momatere fopó.

⁹ Téro atimané kisi wole foné duraalu, “Yąta, ai bopeyóló muló betere asęre sóku teraayaaire mo sųrapó.

Ti noatepae, yą dupa sókó fele sameané Kótóné so whı beteraai, kae kae fakekélé, kae kae be fo bole so whıkélé, kae kae tiki daale so whıkélé, kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whıkélé, i dosąayale fakerape tuąmó mepaae so whı naao sameané dupuralepó.

¹⁰ Naao dupurale so whı atimata, Kótóné tẹteróló kaae tare aąmó betóo, Kótóné ala eróturaalu moma yóo, yópóló naaotei sóró beteralepó.

Atéyale so whı atimané i hae kwia fea tẹteróló kaae tawaalo ai ape,” yalepó.

¹¹ Téro yalo kelalemó, kale doasi betere *sea* bopéróló douró betere ọlarape daayóo, ai sisómó 24 whı disirape daayóo, ai tẹ faróló *ensel*-rape mo ni sóku kaae (100,000,000) wó mulu, i wole fo du betepa wosalepó.

¹²

“Tẹteróló kaae tare fotokọkélé, mepaae wisi wisi ọlakélé, fosó fosói kisi-pakélé, fotokọkélé, doasi doi mole alakélé, ama ere ala wisi hąkearatereteikélé, ama doi sóró

horatere alakélé, fea dané ąpaae eratepa, kale dale *Sipsip* hupu malené mo sųmó senérapó,” du betalepó.

¹³ Téro, Kótóné hepen bemó aleyóló muló betere ọlakélé, i hae tómó betó mole ọlakélé, hae aąró betó mole ọlarapekélé, wẹi tuąmó betó mole ọlarape feané kọlọ betąpaae touróló i wole fo du betepa yalo wosalepó.

“Kale tẹteróló kaae tare *seamó* betere sekéró *Sipsip* hupu maletamo dukiróló hale horatere alakélé, doasi doi mulatere alakélé, ama ere ala wisi hąkearaterere alakélé,

fotokọ bole alakélé,

betere dokọ fea atimaamopaae eraté fu beterópóló yae!” du betalepó.

¹⁴ Atétu betepa, kale douró betere ọlarapené duraalu, “Mó kée, téyópóló yae,” fo dekeró yó tawalepó. Atimané ai fo depa, kale 24 whı disirape deraapisa fóló mulu, Talené doi sóró horótu betalepó.

6

Diriróló kinó betere ọlarape

¹ Téro, kale *Sipsip* hupu malené bopeyóló mole asęre sóku diriróló kinó betere wẹikeró ọla betą tukóló teraatepa kaae taremó, ai douró betere ọlakó betané “Ape!” dere fo be sapalaa dere kaae yalepó.

² Atétepa kelalemó, betą deı *hos* hupu ẹ daalepaae anóló mo tumó daalepó. Ai *hos* hupu tómó betere whıné diki tawóo, doasi tẹteróló kaae tare whıné deratene topo tao mené ą maletai deróo erepó. Atéro deróló, bóe whı dóló torokọ falaai mo doakale ketekẹ buló felepó.

³ Kale *Sipsip* hupu malené kolosale noma kinóló datekaró betere ọla tukóló dąyalemó, kale kolosale noma betere ọlané, “Ape!” yalepó.

⁴ Téro me *hos* hupu sókó wapa kelalemó, mo si mi sonaa kaae erepó. Ai hupu tómó betóló wale whıpaae, i haemó mole so whı hosaa muni deyóló dua betere ala fasó sóró, bóe dóló u du i du yópóló, mené fotokọ ąmó malepó. Téturaalu, ąpaae doasi bóe dele sepakekélé mené melalepó.

⁵ Téro, kale *Sipsip* hupu malené dou noma ęła tukóló dąayalemó, kale dou noma betere ęlané duraalu, “Ape!” yalepó. Atétepa kaae taremó, dilikii *hos* hupu wóló ę daalepaae anóló daalu, betą sekę dąle sere ęła *skel* tarepó.

⁶ Atétepa, yąło wosalemó, kale douřó betere ęlarape kuamó whinė fo kaae yóló duraalu, “ Betą whi betą be dęmó kutó diteremó sere *moniné whit* o betą *lita* ó *bali* o sore *lita* wuti senérapó. Térapa, nokole *Olip wel* węiró *wain* węitamo betą doraęsóró hotowaró kaae tawae,” yalepó.

⁷ Téro, kale *Sipsip* hupu malené dou kinó betere ęła tukóló teraatępa kaae taremó, dou betere ęlané duraalu, “Ape!” yalepó.

⁸ Atétepa kelalemó, ę daalepaae anóló betą sini tiki daale *hos* hupu daalepó. Ai *hos* hupu tómóta, sukutere ala bete tare whi beterepó. Ai *hos*-né sisómó sukutere ala betępa, ai hupuné kęlimó sukutere so whi betere tiki ama doi *Hedis* wou betalepó. Ai whi tamopaae, hae kwia feamó betóló fale so whi dępóló fotokę bulalepó. Ti so whi daaireteita, atimaamoné bóe dele sepakenékélé, wote alinékéle, doakale hepo alinékéle, i haemó betó mole syaae kaae ęlanékélé, dilé kweyópóló fotokę sęmó melalepó. Atéro dilé kuturaalu, douró fake beteretei betą fake duraalu, sore fake beterópóló taaraalopó. I hae kwia feamó betóló fale so whi atéro dilé kweyóló kemerae, yóló fotokę sęmó matepa tarepó.

⁹ Téro kale *Sipsip* hupu malené apo kinó betere ęła tukóló teraatępa kaae taremó, momatere kapo daale aęmó keperape betó mupa kelalepó. Ai keperapęta, Kótóné fo yó matere alaró Yesu Keriso etei kaae Talepóló yó matere alatamo deremó, mępaae whinė dale keperapó.

¹⁰ Ai sekęrape atimané fo fake yóló duraalu, “Mo fo fąanuraalu betere bete tale bitu, fea ala tęteróló kaae tare Tale-ó, i haemó betó mole so whinė dowi alaró dą duraalu sókó farale sameatamomó tale yóló kwia melaaire be dę wópóló meteró felimó kaae tawóló betaaloé?” yalepó.

¹¹ Atéro atima dokę feamó deróló sókó fatere dęi kuti melóló duraalu, “Dią betą

kutó diratere norape atimakélé mené dępóló sawa kaae tawae. Ti noatepae, i dosąayale daaire whirape fea sęmó dóló kemeręni teópó,” yalepó.

¹² Yąło kaae taremó, apomiró datekaró betere ęła tukóló teraayalepó. Atéro teraateremó, doakale bao yóló, suka mo ti diliki yóo, wéliékélé mo samea betęae fo erepó.

¹³ Sęmó daae mole hęrerapekélé, doakale besęné nose du hara torokó derótu dere kaae torokó deralepó.

¹⁴ Sąta, ašętere sóku bopetu dere kaae bopeté fóló alune felepó. Hae kwia feamó daae mole hasi fosórapekélé, węiné tukóló bopéro betere haerapekélé, daale tiki taaróló, kae tikipaae daane felepó.

¹⁵ Hae kwia fea tęteróló kaae tare topo whirapekélé, atima betale sirimó betaaire naalerapekélé, diki tare whirape tęteróló kaae tare topo whirapekélé, néli whirapekélé, bóe dele fotokę bole whirapekélé, wae sóró beteratere whirapekélé, kęleaané betó mole whikélé, kapo dolopaae hyó muni fóo, kapo beléli dolopaae hyó muni fóo yalepó.

¹⁶ Atima atéro fóló bituraalu, hasi fosópaaekélé, kapo fakepaaekélé duraalu, “Kolokó dorowouraalu dą tęiyane dere ape. Ti noatepae, tęteróló kaae tare tikimó betere sekęné kelepaaró *Sipsip* hupu maaletamoné fopaae bole alatamo dąné kelaęsóró kinae.

¹⁷ Ti noatepa meipó. Atimaamoné doakale fopaae butu kwia matere be dę ai sókó wale ape. Atétere be dęmó de daanére? Mo daayókélé enénipa wiyae,” du betalepó.

7

144,000 so whi sirirale fo

¹ Ai ala yóló kęlipaae i douró hae kwiamó douró *ensel* dokę yóló daapa kelalepó. Atéro daalu, haepaaekélé, doasi węi kęlapaaekélé, besę tiki waęsóró, atima dokę feané sesętu beterepó.

²⁻³ Atéro, *ensel* me kae suka hoteró ę daalepaae wou betępa kelalepó. Ai *ensel*-né mo ti betere Kótóné siriró betere ęła tarepó. Ai *ensel*-né haekélé, węi kęlakélé,

doraaire fotokọ bole douró *ensel-rape* paae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné kutó diratere so whiné kutirimó siripi eraaipa, hae tikikélé, wẹi kẹlakélé, nirapekélé, hapale doréni kaae tawae,” yalepó.

⁴ Ai sirirale so whi dosąatepa yało wos-aletei i ape. 144,000 so whița, Israel faker-*apetórótípó*.

⁵⁻⁸ Juda fake dosąayóló sirirale so whi dokọ sóró touróturaalu 12,000-rópó.

Ruben-né fake touróturaalu 12,000,
Kad-né fake touróturaalu 12,000,
Aser-né fake touróturaalu 12,000,
Naptaliné fake touróturaalu 12,000,
Manasené fake touróturaalu 12,000,
Simeon-né fake touróturaalu 12,000,
Lipainé fake touróturaalu 12,000,
Isakar-né fake touróturaalu 12,000,
Sepulun-né fake touróturaalu 12,000,
Josep-né fake touróturaalu 12,000,
Benjamin-né fake touróturaalu 12,000-
rópó.

So whi hąle ọla kaae deji kuti deróló daae mole fo

⁹ Ai ala yóló kemetepa kese faralemó, so whi mo hąle ọla kaae daae molepó. Ai daae mole so whița, betą be huluamó maaté wenipó. Kae kae *Gavman*-né tẹteróló kaae tare so whikélé, kae kae tiki daale so whikélé, kae kae be fo bole so whikélé, kae kae fake so whikélé, kale tẹteróló kaae tare tikimó mole *searó Sipsip* hupu male-tamo betere hosaamó daae mupa kelalepó. Atéro daae mulu, deji deróló sókó fatere kutirape deróo, olóu dąarape tawóo erepó.

¹⁰ Téro, ai daae mole so whiné doasi fo fakeyóló duraalu,

“Tẹteróló kaae tare *seamó* betere Kótóró *Sipsip* hupu maletamoné dą mo ti aluyaqsóro tao su betere beteta, mo atimaamotórótípó,” yalepó.

¹¹ Ai daae mole *ensel-rape* fea, tẹteróló kaae tare doasi betere tikikélé, kale whi disirapekélé, kale douró betere ọlarapekélé, bopéróló daae molepó. Tẹteróló kaae tare doasi betere *sea* molepaae fetée fóló, Kótó betere aqmó deraapisa fóló fió mulu duraalu,

¹² “Mo dapó.

Téyópóló yae! yóló, hale sóró horatere alakélé, mo deji ala wisikélé, tué tiki fosó fosó yóló dotoróę fole alakélé, mo kée du betere alakélé, doakale doi mulópóló du betere alakélé, fea ala yaaire fotokọ sumó bole alakélé dą tẹteróló kaae tare Kótópaae betere dokọ fea yó tanópóló yae.

Mo kée. Téyópóló yae!” du betalepó.

¹³ Téro, kale tẹteróló kaae diliki yó mole whi disirapekó betané ẹpaae woseturaalu, “I deji ọlo kuti deró betere so whirape-a, demaaté? Mopaae wale so whię?” yóló wosalepó.

¹⁴ Ti fo depa yało ąpaae tokọ mótu duraalu, “Doa whi-ó, naao ai tuére ape,” depa, kale sekéné ẹpaae duraalu, “I daae mole so whi atimata, doasi sekeji ala hąle beleté waletiné atima deró betere kutikélé *Sipsip* hupu male sameané fokale tikimó mo deji ai erapa kelere?

¹⁵ Atéyale tikimó, “Tẹteróló kaae tare Kótó ama *seamó* betepa, atima ą beterepaae kese anóló bitu, ama momatere bemó mole ala dẹtamokélé, dikitamokélé, hąle erótu beterapó. Até du betepa, tẹteróló kaae tare doasi ą betere tikimó bituraalu, ama atima wisiyóló beterópóló, kuti be tẹnótu betaalopó.

¹⁶ Atéru, wote dere alaró wẹi nokole dere alatamo momó kae yaalomei ai ape. Suka supunékélé, mo hąle supunékélé atimané tiki mo doraalomeipó.

¹⁷ Ti noatepae, tẹteróló kaae tare doasi betere tuamó daale *Sipsip* hupu maleta, hupu kaae tare whiné dere kaae, atima mo wisi yóló kaae tarapó.

Atima dape sóró mo ti betere bete tuamó wó tare wẹi nópóló ąlisóro faalo ai ape.

Atéro betepa, Kótóné atima kelemó dorowou betere wole kaae fea helekóló kópuraalopó,” yalepó.

8

*Wẹike diriróló kinó betere ọla tukóló ter-
aaiale fo*

¹ Téro, kale *Sipsip* hupu malené kinó betere wẹike ọla tukóló teraayalemó, ó hepen bemó fo mo sawakélé ini, hąle hipa fi betepa suka keke 30-*minit* kemeyalepó.

² Atépa kelalemó, Kótó betere felekemó daae mole wẹikeró *ensel*-rapepaae ukulumó wuti betą betą yóló melalepó.

³ Atéro kelalemó, me *ensel*-né *kold kapané* aleale okopoi nuku tarepó. Ai nuku tómóta, felé kẹlaa wale fetera kaae ọla belerótua dapó. Ai ọla só wóló, simó sukọlaa daróló momatere tikimó daapa, si keletómó biliratepa felé kẹlaa wisi wale ọla mené ąpaae mo dekéro malepó. Ai felé kẹlaa wale ọlaró Talené kae betero betere so whinė dere momatamo touróló, doasi betere *sea* molepaae anóló, *kold kapané* aleale momatere tikimó, Talepaae melaai sóró walepó.

⁴ Téro, kale felé kẹlaa wisi sukuli kaae, *ensel*-né naase taaróló, Kótó beterepaae holalepó.

⁵ Téro, kale *ensel*-né okopoi nuku taruraalu, kale momatere tikimó duku betere si kelerape kaae sóró nuku ąanóló, i haepaae taae deralepó. Téyalemó, epée fitąa yóo, doasi be sapalaa dorowóo, bao doasi yóo yalepó.

Kale wẹikeró ukulumó wutirapené haleraletei

⁶ Wẹikeró *ensel*-rape ukulumó wuti haleraai donoróló daae molepó.

⁷ Kale kolosale *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, hali *ais* kane kaae alée fóló dorowóo, simiró sameatamo hosekéyóló dorowóo, yalepó. Atéyaleteiné hae kwia sore moletei betą siné dukuraalu, tamo hae kwia hąle muni felepó. Nirapekélé atétóro yalepó. Nerapeta, fea siné doló sukọlaa dalepó.

⁸ Téro, kale kolosale noma *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, doasi hasi fosó kaae ọla siné doló kuló di wẹi kẹla tópaee taae deralepó. Atéyalemó, ai wẹi kẹla sore maanetei, tamo hąle belene furaalu, betą samea alée felepó.

⁹ Wẹi kẹla tuámó sore betere ọla fake betą dóló sukunóturaalu tamo betepa taaralepo. Doasi wẹi tómó kotere nukukélé tamo mupa taalóturaalu betą fake doralepó.

¹⁰ Téro, dou noma *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, ąamó daale doasi họre betą i haepaae si kaae dukulé dorowóló, doasi fole wẹiró ąmale wẹitamó tópaee dorowalepó. Atéyale tikimó, sore fake maanetei betą fake doróturaalu, tamo taaralepó.

¹¹ Ai dorowale họrené doita, Hakesąapó. Ai hakesąare wẹirape nale tikimó, mo dekéro so whị sisiraae felepó.

¹² Téro, kale dou *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, suka ke sore fake dẹretei, betą fake dalemó dilikiyalepó. Họrekélé, wéliékélé atétóro yalepó. Be dẹtamokélé tamo fake dẹpatei, betą fake dilikiyóo, diki-tamokélé, tamo fake sawa dẹpatei, betą fake mo ti diliki yóo yalepó.

¹³ Téro, ọlo kaae tapatei, betą dukaa ó ą tuámó sé kutu bitu fo fakeyóló duraaalu, “Kale hąle bitị fale sore *ensel*-né ukulumó wuti haletepa, i haemó betó mole so whịpaae sekei ala waaiemó mo doasi, ‘Wió yae! Wió yae!’ I haemó betó mole so whịrape-ó, dią mo wió yae!” du betalepó.

9

¹ Téro, kale apo *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, take ó ąamó i haepaae tokó dorowale họrepaae mo apaae derepale wosono dolo tu *ki* mené ąpaae matepa kelalepó.

² Téro, ai sekéné mo apaae derepale wosono dolo tukiyalemó, kutó néli bilitepa, hotere sukuli kaae sokalepó. Atéro holale sukuliné sukaró ątamó kinóló, be mo dilikiyalepó.

³ Téro ai sukuli dolomó, ero nusurape haepaae dorowalepó. Atimané whị tukó nukupa dotopo dẹretei, tọ serekené tukó nukupa dere kaae yópóló, mené ą doasi fotokọ melalepó.

⁴ Ai erorapepaae i fo yóló mulalepó. “I haemó yó mole nerape ó mepaae ere ọlarape ó nirape momókó doraąse. I hae kwiamó betere atima kutirimó Kótóné siri erénire so whị maaté tukó nae,” yóló mulalepó.

⁵ Ai ero nusupaae melale fotokọta, so whị mo ti sukópóló tukó néni, doasi dele sóró kaketu beterópóló, aporó wéliémó tuámó turukóló nukulé fu betae. Atétepa,

dere dotopota, tų serekené tukó nukupa, dere kaae yaalopó.

⁶ Atétere sukamó, so whį fea sukąaitere tų kekąalotei, sukutere ala kelaalomeipó. Atima mo ti sukunée deté fu betaalotei, ai tuąmó sukutere ala mo muaalomeipó.

⁷ Téró, kale ero nusurape kelalemó, bóe deęle faairaału, *hos* hupurape donoróló biture kaae erepó. Atimané topomóta, kale tųteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao kaae deróo, atimané kelepaakélé mo whįné kelepa kaae daayóo erepó.

⁸ Téró kale ero nusurapené topo niki kélé, sorapené niki kaae daayóo, atimané sekékélé *laiyonné* seké kaae daayóo epa kelalepó.

⁹ Atimané bopémó yąle sene waąsóró, *aiyon kapa* wase kaae dakeró beterepó. Atima burą furaalu dere sépi haleta, *hos* hupuraperó atimané sįyóló só kotere ęlatamo bóe daai furaalu, dere diri fake hale kaae yalepó.

¹⁰ Atima disalené whį tukó nukupa dere dotopota, tų serekené tukó nukupa dere kaae dapó. Atimané so whį tukó nukuraalu, fe deę daalatero dotopomó kaketé fu betepatei, wélié aporó kemeyaalopó.

¹¹ Atima tųteróló kaae tare topo whįta, mo apaae derepale wosono dolomó betere *ensel* daalapó. Ai *ensel*-né ama doi Hıbru foné Apadonipó. Krik foné Apolıyonipó.

¹² Folosóró waaire sekémó, wió yae yale ala kemeyalepó. Tépatei, tamo waai hale mulapó.

¹³ Téró kale apomi *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, Kótó betere felekemó *kold kapané* aleale momatere tiki kwia dokómó daaté fale sekęrapemó sókó wale fota, mo whįné dere fo kaae depa wosalepó.

¹⁴ Atéro yale foné kale ukulumó wuti tare apomi *ensel*-paae duraalu, “Kale doasi Yupretis fole węimó dokóló muló betere douřó *ensel*-rape hale fópóló sókó daalae,” yalepó.

¹⁵ Atima ai douřó *ensel*-rapeta, ba fomókélé, wéliémókélé, be demókélé, sukakelemókélé, mo tukóló mulóló donoró betere be demótóró i hae kwiamó betó

mole so whį sore fake beteretei, betą fake dópóló dotonalepó.

¹⁶ Atéro, bóe daai kale *hos* hupu tómó betóló fele whįrape fea, dokų sóró touróturaalu, 200 *milion*-pó (200,000,000) depa wosalepó.

¹⁷ Yąlo nokenaró dere kaaené i ala epa kelalepó. Kale *hos* hupu tómó betó mole whįrape atima bopémó sere bóe wase mo si kele kaae sonaa yóo, mepaae sukuta yóo, mepaae ti *sulpa* kaae, whé yóo, erepó. Ai *hos* hupuné topota, mo *laiyonné* topo kaae daalepó. Ai hupurapené kólómó, simiró sukulitamokélé, si dokole kane *sulpa*-kélé atimané kólómó sókó walepó.

¹⁸ Ai sore ęlarape atimané kólómó sókó wouraalu, i haemó betó mole so whį sore fake beteretei tamo taaróló, betą fake dóló kemeralepó.

¹⁹ Ai *hos* hupurape atimané fotokęta, kólóró disaletamomó bulapó. Atimané disalerape mo wuli tiki kaae daalu, ama disale kwiamó topo daalapó. Ainé so whį tukó nukupa, doasi dele sua dapó.

²⁰ Kale whį dele ęlané dóló mepaae taarale so whį atima naasené aleale kapala kótópaae tuę tiki tiratere ala taaréni, hale yó tarepó. Ti ai kapala kótórapeta, *kold kapanékélé*, *silpa kapakélé*, *brons kapanékélé*, mo kaponékélé, ninékélé, aleyóló daaló betepatei, atima kotere ala ó, wosetere ala ó, keletere alamo dumipó.

²¹ Atimané whį dele alakélé, kae kae hosų fokélé, nópu nokole alakélé, ęlémi nokole alakélé fea taaróló kisipa feteni, hale yó tarepó.

10

Aşere sóku belekąa male doasi fotokę bole ensel-né daęe faróló tare fo

¹ Téró, me doasi fotokę bole *ensel* hepen be taaróló, i haepaae dorowou betepa yąlo kelalepó. Ai sekéné ama kutita, mo sąkotóró deróo, ama topo tó sikimó sikipa douř filıpa yóo, ama kelepaakélé, mo suka de kaae yóo, ama hęleke tamokélé, doasi ni tikimó si dukutere kaae dó tawóo erepó.

² Ai sekéné ama naasené belekąamale aşere sóku daęe faróló tarepó. Ama turu

hąleke doasi węi kęła tó mó daalóo, fę hąleke hae tó mó daalóo epa kelalepó.

³ Atéru, ai sekéné ama dere fọ faketa, *laiyon*-né keteré kaae yalepó. Ama atéro fọ faketeremó, węikeró be sapalaané whinė fọ kaae depa wosalepó.

⁴ Atéro węikeró be sapalaané yale fọ yąlo asę yaai yalemó, ó hepen bemó sókó wale foné duraalu, “Kale węikeró be sapalaané yale fọ asęni kinae,” yalepó.

⁵ Take me hąleke węi kęła tó mó daalóo, me hąleke hae tó mó daalóo, epa kelale *ensel*-né ama turu naase ó hepen-paae horó beterepó.

⁶ Atéru, sęró hepen-tamokélé, haekélé, węi kęlakélé, ai sore tikimó ere ala ó mole ąlatamo, fea aleyale mo ti betó tare Talené doi yóló malotu duraalu, “Kaae taté fole ala momó kae yaalomeipó.

⁷ Tépatei, nalo kale węike *ensel*-né ama ukulumó wuti hale yaaire be dę teópa kaae taru, i ala yaalopó. Kótóné kinóló mole ala i ape yóló ama kutó diratere kóló whįrapepaae deté wale fọ dokonóturaalu, mo eróló kemeraalopó,” yalepó.

⁸ Téró, take hepen bemó sókó wapa wosale fonétei ępaae momó duraalu, “Kale węi kęlaró haetamomó hó daaló betere *ensel*-né dęae faróló tare asęre sóku sene fae,” yalepó.

⁹ Atétepa, ę kale *ensel* daalepaae fóló, naao ai tare asęre sóku kwia sawakó ęmale melaaloé yóló wosalepó. Tétepa ępaae duraalu, “Tao sóró nae. Atéro nukupa, naao kólómóta, meke fę felé kaae yaalotei, depe tuąmó feléni doyaalopó,” yalepó.

¹⁰ Atétepa, kale asęre sóku sawatamo ama naasené tapa, yąlo tao sóró nalemó, kólómó meke fę felé kaae yaleteti, depe tuąpaae bitį durupuraalu, yąlo depe mo doyaalopó.

¹¹ Téró, ępaae duraalu, “Kae kae tiki daale so whįkélé, kae kae *Gavman*-né tęteróló kaae tare so whįpaaekélé, kae kae be fọ buó mole so whįpaaekélé, kae kae tęteróló kaae tare topo whįrapepaaekélé, mo so whįpaaekélé, Kótóné eraaire ala i ape yóló, momó yó melae,” yalepó.

11

Kótóné yaaire ala i ape yóló yó matere whį tamoné yale ala

¹ Téró, dąle sere ąla kaae, kape siki mené ępaae melóló duraalu, “Yą fóló, Kótópaae momatere beró Talepaae simó sukųlaa dalatere tikitamo dąle sene fae. Téturaalu, ai be tuąmó touróló bitu, Kótóné doi sóró horótu betere so whįkélé dokų sae,” yalepó.

² Tépatei, kale momatere be bolaare tipii tuą betą dąle saęse. Ti noatepae, ai belata, Juda meire fake so whįmó meló betereiteinépó. Kótóné ama mo kae tęne be hulua wisinaale Juda meire fakené folokoleróló, hąko kutu betepatei, 42 wélié kemeyaalopó.

³ Téró, yąlo du betere ala yó matere whį tamo yąlo fotokų matepa, atimaamo dekęmó deratere yei kuti deróló, Kótóné diąpaae dere fọ i ape, yóló yó maté kutu betepa, 1,260 be dęrape kemeyaalopó.

⁴ Ti ai sekę tamota, i hae kwia fea tęteróló kaae tare Tale betere felekemó daale *Olip* ni tamo kaae daayóo, są diri tamo kaae daayóo erapó.

⁵ Mepaae whį denétamo atimaamo doraa du betepa, ti atimaamoné kólómó sókó wale siné atima dó sóró mo ti aluraalopó. Mepaae whį dené ai sekę tamo doraa kisįpa mutepa, ti atimané ai dere alamó atimatei sukųalo ai ape.

⁶ Kale sekę tamoné bole fotokų etéropó. Kótóné atimaamopaae dere fọ mo so whįpaae yó matere be dęmó, hali waęsóró kinaaire fotokųkélé sųmó bolepó. I haemó belere węikélé samea alée falóo, yaaire fotokųkélé sųmó buóo, erepó. I haemó betó mole so whįpaae kae kae dowi sekęi alarape atimaamoné hękesere be dęmó sųmó eranérapó.

⁷ Atimaamoné kelale ala yó maté fóló kemerateremó, mo a dolopaae derepale wosono dolomó betere dowi syaae kaae ąla sókó huturaalu, bóe dóló atimaamo tęteróló mo ti sukųpóló daalo ai ape.

⁸ Téró, ai sekę tamoné tiki doasi doi mole be hulua tu hąkeamó muaalopó. Ai be huluamótóró atimaamo tęteróló kaae tare Tale filipaa ni tó mó oleróló dalepó. Ai

be huluapaae dó faróló, Sodom beró Isip haetamo kaaepó.

⁹ Atimaamoné tiki atéro hąle mupa, kae kae tiki daale so whınékélé, kae kae fake so whıkélé, kae kae be fo bole so whınékélé, kae kae *Gavman*-né teteróló kaae tare so whınékélé, sore be de kemeyóló dou be dené suka tuámó kęleta yópólópa दौरա့se.

¹⁰ I hae kwia feamó betóló fale so whinė duraalu, “Atimaamo Kótóné kóló whı bitu, da dóló susupurótu betale sekę tamo ti mulapa kelae yóló doka doka yaalopó. Téturaalu mo kée yóló, atimasisi wisi wisi ęla u mótu i mótu du betaalopó,” yalepó.

¹¹ Tétu betaalotei, sore be de kemeyóló dou be dené suka tuámó daapa, Kótó betemó sókó wale fomo atimaamoné tiki tuąpaae bitı derepaalopó. Téturaalu, kale sekę tamo turukó holóló daane hotere kil-itu, kale so whı atima winé sukóló diri furu furu yalepó.

¹² Atéro turukó holóló daapa, ó hepen bemó atimaamopaae fo fake yóló duraalu, “Ipaee holae!” deremó, atimaamoné bóe whırapené kaae dilikiyó mupatei, hepen-paae huturaalu, sąko dolomó buó deyalepó.

¹³ Até yale sukakelemótóro doasi bao duraalu, naase tamo be hulua eretei betą kolokó doropuraalu, aporó kemeyóló, me naase दौरó be hulua fake hąle erepó. Ai bao yaleteiné be kąaturaalu, doló kemerale so whı fea dokó sóro touróturaalu 7,000 so whıpó. Até deremó, dini hąsókó fele so whı atima winé sukutu, ó hepen bemó betere Kótó mo daalapóló doi sóro horótu betalepó.

¹⁴ Kale kolosale noma wió yae yale sekę wóló kemeyaletei, dou noma wió yae yale sekę betą mo felekemó waalo ai ape.

Węike dakeróló ukulumó wuti hale yaletei

¹⁵ Téro, kale węike *ensel*-né ama ukulumó wuti haleralemó, ó hepen bemó atimané doasi fo fakeyóló duraalu,

“Take i hae mené teteróló kaae taretei, fasó sóro mió da teteróló kaae tare Taleró ama so whı teteróló kaae tare whı Kerisotamoné teteróló kaae tarapó.

Ai sekéné ama kaae tare ala kementi, hąle yó tawaalopó,” yalepó.

¹⁶⁻¹⁷ Téro Kótó felekemó betere 24 whı disirape, atima teteróló kaae taru betere sea taaróló, haemó deraapisa fóló mulu Kótóné doi sóro horóló duraalu,

“Mo doasi fotokę bole Tale Kótóo, yaąa take bitiré wóló, miókélé hąle betereteiné dané yaąpaae mo kée dapó.

Ti noatepae, naao doasi bole fotokęné teteróló kaae tare ala kaae salepó.

¹⁸ I hae kwia feamó betó mole so whinė fopaae butu betepa, naao fopaae bole ala sókó walepó.

Sukąle so whıkélé, naao kutó diratere kóló whırapekélé, naao kae beteró betere so whıkélé, yaąpaae wiyóló naao doi sóro horótu betere so whıkélé, mepaae doi munire so whı ó doi mole so whı fea tale yóló kwia melaaire be de sókó wóló i mole ape.

Ai be demótóro i hae dorótu betere so whıkélé kwia melóló, दौरaalopó,” yalepó.

¹⁹ Atéyale kılıpaae Kótóné hepen-mó tene momatere be tu tukwę fóló molepó. Atépa kelalemó, ai be tuámó ama so whı tao saalopóló, mo dirii fo aseyóló muló betere bokis molepó. Téro, epée fitąa yóo, be są kili kili yóo, doasi sapalaa dorowóo, bao doasi yóo, *ais* kaporó doasi besę tikitamo dorowóo yalepó.

12

Dowi wuli disóro betą sotamoné yale ala

¹ Mo doasi bete mole ala yaaiemó, me alapaae dó faróló hepen-mó epa kelale ala wisinaale i ape. Betą soné ama deró betere kutita, ti mo sukatóroti deróo, ama hó aqmó wélié daayóo, 12 hęrerape ama topo tao deróo, epa kelalepó.

² Téro kale soné ama ere naale ęlumétepa saairaalu, kakóló sisó nuku beterepó.

³ Téro kale dere kaae, hepen-mó me alapaae dó faaróló depa kelaletei me i ape. Sonaai wuli doasi disó kaae betepa kelalepó. Ama topo węikeró daayóo, sekę naase tamo daayóo, węikeró toporapemó

doasi teteróló kaae tare topo whiné der-
atere topo tao kaae deróo, yó molepó.

⁴ Ai sekéné ama disale fépo yaletikimó,
şamó daae mole hōrerape tamo fake
hale daapatei, beta fake haepaae torokó
dorowalepó. Atéró, kale soné ere naale
seretamotóró tao sóró nó deraairaalu, mo
felekemó melaa yóló beterepó.

⁵ Atépatei, kale soné naale só mulalepó.
Ai naalenéta, *aiyon kapa* fake nópulu
tawóló daalu, i hae kwia kae kaemó betóló
fale so whi ama teteróló kaae tawaalopó.
Kale soné ama naale seretamotóróti mo
hapale Kótóné tao sóró ama teteróló kaae
tare doasi betere tikimó atamo betamó
titiyóló beterallepó.

⁶ Téró kale so a whikélé bitini, hale wópu
mole haepaae botokó felepó. Ai haeta, kale
so a naale detepa, 1,260 be de tuamó mené
a wisiyóló kaae tawópóló, Kótóné tukóló
mulale tikipó.

⁷ Atéró, ó hepen bemó doakale bōe du
betalepó. Maikel-né ama *ensel*-rape ipaae
kayáo, kale disó kaae wuliné ama *ensel*-
rape upaae kayáo, yóló bōe du betalepó.

⁸ Téyaletei, Maikel-ró ama *ensel*-
rapetamoné fotokōné kale disó kaae
wuliró ama *ensel*-rapetamo doló teteróló
hepen-mó betere alakélé mo ti ke-
meralepó.

⁹ Atéró, kale disó kaae wuli i haepaae
sóró taae deralepó. Ai wulita, mo taketi
bitiré walepó. Ama doita, bōe dele dowi
kepe ó Satan-pó. Ai sekénétóró, i hae
kwia feamó betó mole so whi, dowi tupaae
ālisóró fu beterepó. Ai sekéro ama *ensel*-
rapetamo i haepaae taae deralepó.

¹⁰ Téró, hepen bemó etei fo fakeyóló depa
wosalepó.

“Dā teteróló kaae tare Kótóné tao sere
alakélé, fotokō bole alakélé, ama so
whi teteróló kaae tare alakélé, ama
sóró betero betere whi Kerisoné
teteróló kaae tare alakélé, mió wóló
mulapó.

Ti noatepae, betere dokō Kótóné
keletómó dané ne norape detamokélé,
dikitamokélé só derótu betere seké
ākélé sóró taae deró beterepó.

¹¹ Kale *Sipsip* hupu malené samearó Tal-
ené atimané betere bete tuapaae

erótu betere alatamo hakeamó yó
mótu betalepó.

Atétu beterepó, atima dupakélé
wiyóló taarēni, Kótóné ala beta hale
eraté fu betaletēni, ne norapetamo
bōe du betale seké mo ti dóló
teteralepó.

¹² Atéremó, hepen be tuamó betó mole whi
diā mo kēe yóló hainé sinitu betae.

Tépatei, a hepen be taaróló diātamo
haepaae bitī dorowaleteiné diā
haemó betó mole so whiró doasi wēi
kēla tuamó betere so whitamo diā
fea ‘Wió fo du betae!’

Ti noatepae, ai sekéné ama yaaire ala doa
be demó yaalo meipóló kisipa mutu,
a doasi fopaae butapó,” yalepó.

¹³ Kale dowi disó kaae wuli a i haepaae sóró
taae deró betepa kisipa mutu, kale naale
deale so daai sya felepó.

¹⁴ Ai so a bitī fópóló, Talené taketi donoróló
muló betere whikélé bitini, hale wópu mole
tikipaae sé fópóló, doakale dukaané baase
tamo a melalepó. Atéró fóló betepa, wuliné
a me ala yaqsóró mepaae whirapené a mo
wisiyóló kaae taté fóló, ba fo sorené dou ba
fo tuamó tukóló kemerópóló malepó.

¹⁵ Kale so atéró fupa, a só fópóló dowi
wuliné ama kōlómó doasi fotokōi wēi tiki
siriyó analepó.

¹⁶ Atéyalemó, kale so tao suraalu, haenētei
kōló ḥasóró holóló, ai wēi tiki nó deralepó.

¹⁷ Atéteremó, disóné kale sotamo mo
doakale fopaae buturaalu, ai soné ama
mepaae naale senaaletamo bōe daai
felepó. Ti aita, Kótóné ama yae yóló muló
betere foró, Yesuné ama yale alatamo
mopóló erótu betere naale senaaletamopó.

¹⁸ Téró, kale disó kaae wuli a fóló, wēi
fókumó daalepó.

13

*Doasi wēi kēla tuamó sókó holale syaae
kaae q̄la*

¹ Téró ai wēi kēla tuamó syaae kaae
q̄la sókó hotepa kelalemó, topo wēikeró
daayáo, sekērapekélé naase tamo daayáo,
erepó. Ai sekērape tómó teteróló kaae
tare doasiné deratere topo taorape deró
beterepó. Ai toporape dokōmó Kótó

faletere doirape aseýóló dakerótua yó molepó.

² Ai syaae kaae ọlata, mo *leapat* kaae aọrutei, ama họleke ti *beané* họleke kaae daayóo, ọlókéle, *laiyonné* ọlóló kaae daayóo erepó. Téro, kale wuli disóné fotokọkélé, ama tẹteróló kaae tare alakélé, fea ala yópóló, sóró betero betere alakélé, ai kale weimó sókó holale ọlapaae malepó.

³ Ai kale syaae kaae ọlané toporapekó betamó, mo ti sukunei tọ daayaletai, momó duniyale siri mupa kelalepó. Atére ala kilitu i hae kwia feamó betó mole so whị feané “Haió” yóló siraturaalu, kale syaae kaae ọlané ama dere alapaae tuẹ tiki tiróló sya felepó.

⁴ Ai kale disó kaae wuliné kale syaae kaae ọlané doasi fotokọi ala yópóló sóró daalatare ala kolóló, so whị feané ai kale disó kilituraalu, “Ata mo doa Taletóró,” hịtipó yóló, atima ọ daale aomó sukóló bituraalu, ama doi hale horalepó. Atétu yale kaae, “I kale weimó sókó horale syaae kaae ọlatamo de sure? Atamó mené bọe dele alakélé mo enénipó,” yóló dukirótu betalepó.

⁵ Téro, ai kale syaae kaae ọlané bopé fake dere fokélé, Kótó faletere fokélé, so whị tẹteróló kaae tare alakélé, yópóló mené ọ fotokọ sumó melalepó. Ai seké ọ ai ala yópóló sóró beteratepa, eraté fu bituraalu, 42 wélie tuamó eróló kemerópóló tẹ melalepó.

⁶ Ama ọlómó dere foné Kótó eratare fokélé, Kótóné doi họko eróló faletere fokélé, Kótóné ama hepen bemó ọtamó betere whirape faletere forapekélé du betalepó.

⁷ Téturaalu, Kótóné atima dowi ala kemeróló kae betero betere so whitamó bọe daairaalu, keteke buló só deraaitapa seseni, ama yaaire ala betọ yópóló taalalepó. Kae kae fakekélé, kae kae tiki daae mole so whikélé, kae kae be fo bole so whikélé, tẹteróló kaae dilikiyó mole hae kwiarapekélé, mo fea ama tẹteróló kaae tanópóló mené ọpaae fotokọ malepó.

⁸ I hae kwia feamó betó mole so whinė, kale syaae kaae ọla aomó sukóló bitu, “Yata Talepó,” du betaalo ai ape. Ti atimata,

kale *sipsip* hupu malené mo ti betó tare *buk*-mó doi asenire so whipó. Ti ai *Sipsip* hupu maleta, i hae kwia keké naaipatei, dópólópó yóló muló betere hupu malepó.

⁹ Mepaae whị de woséli daapata, ti i dere fo wosóló tuẹ muópóló yae.

¹⁰ Whị me detamo bọe duraalu, wae sóró *dipula* beteraalopóló tukóló muló betepa, ti mo atétóró yaalopó.

Whị me de bọe whinė bọe dele sepa-kené dópólópó yóló muló betepa, ti mo sepakenétóró daalopó.

Até yaairemó, Kótóné kae betero betere so whipaae sekéi alarape wapakélé, haepaae derepéni, diriyóló bitu, Talené ama ala betọ keteke buóló eró tawae.

Hae tuamó sókó holale syaae kaae ọla

¹¹ Téro ọlọ kelalemó, hae dolomó syaae kaae ọla me sókó horalepó. Ai sekéné ama topomóta, *Sipsip* hupu malené seké kaae daalutei, ama dere fo wosalemó, kale wuli disóné fo kaae yalepó.

¹² Kale haemó sókó horale syaae kaae ọlapaae folosóró weimó sókó horale sekéné ama tẹteróló kaae tare ala melalepó. Atétepa, nalo wale sekéné ama tẹteróló kaae taru, kale folosóró wale sekéné doi eróturaalu, i haemó betó mole so whị feané kale sukitei tokóló doasi siri mole seképaae Tale-ó, yóló doi sóró horópóló setu betalepó.

¹³ Ai kale sekéné amatei mo doakale kae kae kelemei alarape eróturaalu, so whị feané keletómó sikélé ó hepen be taaróló i haepaae dorowópóló erótua yalepó.

¹⁴ Kale folosóró wale sekéné doi doasi mulópóló mené ọ fotokọ sumó matepa, kae kae kelemei alarape erótu betalepó. Téturaalu, i hae kwiamó betó mole so whị fea dilikóló kọpaae falatua yalepó. Téro, kale haemó sókó holale sekéné i haemó betó mole so whipaae duraalu, sepake daayale tikimó doasi siri mole sekéné ama doi doasi muópóló, ama aso suróló aleale ọla daalae, yóló mulalepó.

¹⁵ Téro, kale folosóró wale seké suróló aleale ọlané fo yópóló, fomo bulaaire fotokọ mené haeró sókó holale seképaae malepó. Atépa, i hae kwiamó betó mole so whinė ai asopaae, Tale-ó yóló doi sóró

horénitere so whi dópóló, haemó sókó horeale sekéné fotokó sümó bulalepó.

¹⁶ Ai sekéné, doasi doi mole whi ó doi munire whipaaekélé, néli whi ó yoleale whipaaekélé, hąle kọleaané betó mole whi ó wae sóró kutó diratere whipaaekélé, atimané turu naasemó ó kutirimó siri erópóló yae yóló so whi feapaae seyalépó.

¹⁷ Ai siritamo munipa, ti ọla dupu dere alakélé, ó dotonaterere alakélé, mo yaalo meipó. Ti ai sirita, kale syaae kaae ọlané ama doi ó ama doipaae fó faróló ere *nambapó*.

¹⁸ Ti etei alata, mo hąle whiné tuęyaalo meitei, mo tuę tiki fosó fosó yóló doktoró fale whiné betą sümó taleyóló bete tuénérapó. Whi me detamo, ama tuę tiki fosópa, ti kale syaae kaae ọlané *namba* taleyóló bete tuénérapó. Ti ai *nambata*, mo whiné *namba*-pó. Ai sekéné ama *nambata* 666-pó.

14

Sipsip hupu maleró 144,000 so whirapetamoné yale ala

¹ Téró yąlo kelalemó, ę daale felekepaae anóló Saion hasi fosómó kale *Sipsip* hupu male daapa kelalepó. Aimó 144,000 whirapekélé, atima betámó daae molepó. Ai whirape atimané kutirimóta, kale hupu malené doikélé, Alimané doikélé aseýóló dakeró beterepó.

² Téró yąlo wosalemó, hepen bemó sókó wale haleta, wẹi dou kąatu dere hu kaaeró be sapalaa dorowale hale kaaetamo depa wosalepó. Meta, *kita* kaae ọlarapené dere hale kaae depa wosalepó.

³ Téró, u kale whirape atimané kale teteróló kaae tare doasi betere tikipaaekélé, ą bopéróló betó mole douro betere ọlarapepaaekélé, whi disirapepaaekélé, kese anóló daae muluraalu, kae kisi wole fo du betalepó. Ai wole fota, hąle mo whiné tuę yóló enénipó. I haemó dowi kwia saqsóró Kótóné tao sóró dupurale 144,000 whirapené betą tuę yóló enérapó.

⁴ Ti ai daae mole whirapeta, sorapetamo folokolei ala initu detere kaae, i haemó mole alatamo hosekénire whirapepó. Ti

noatepae, atimané betere ala folokole yaqsóró ó me alatamo hoseké yaqsóró mo hotowayóló kaae tawaleteinépó. Ti ai whirapeta, *Sipsip* hupu malené dere ala sya fóló erótu beterepó. Ai whirape atimata, hąle mo so whi kuamó betó mupa, dupuróló Kótóró *Sipsip* hupu maletamopaae kale kutómó folosóró ọlumé dere ọla, Talepaae hąle matere kaae yóló melale 144,000 whirapepó.

⁵ Atimata, kapala fo sawakélé muniru, me hasókó fole alakélé inire whirapepó.

Sore ensel-rapéné yale ala

⁶ Téró yąlo kelalemó, *ensel* me kae ó sámó sẹ kutu betepa kelalepó. Ai sekénéta, mo titóroti hąle betó tawaaire kisi fo wisi, i hae kwia feamó betó mole so whipaae yó melaairaaalu, tarepó. Ti ai fota, betą fake so whipaae maaté yó melaai mei, kae kae *Gavman*-né teteróló kaae tare so whipaaekélé, kae kae fake so whipaaekélé, kae kae be fo bole so whipaaekélé, kae kae tiki daae mole so whirapepaaekélé, yó melaaire fo wisipó.

⁷ Téró ama fo fake yóló duraalu, “Kótópaae winé sukuturaalu, ama doi betą doasi doi muópóló erae. Ti noatepae, ama fo tokótamo yóló taleturaalu, kwia melaaire suka kele i sókó wale ape. Téra, ą aqmó sukóló bituraalu, ‘Aya Tale doasi-ó,’ yóló, ama doi betą sóró horótu betae. Ti amata, hepen beró sathamokélé, haekélé, doasi wẹi kẹlakélé, fole wẹirapekélé aleyóló muló betereiteinépó,” yalepó.

⁸ Ai fo yale *ensel* folosóró fi tikimó, *ensel* me kae nalo sya fu bitu duraalu, “Kolokóló dorowóló a mole ape. Doakale doi mole Babilon be hulua kolokóló dorowóló mulapó. Ti ai nópu nokole so Babilon-néta, ama nópu nokole alané aleale keyaa fole *wain* wẹi hae kwia kae kaemó betó mole so whi feané nópóló melótua yale so, mió kolokó dorowóló ai mole ape,” yalepó.

⁹⁻¹⁰ Téró kale dere kaae, ai *ensel*-tamo fi tikimó, *ensel* me kae sya fu fo fakeyóló duraalu, “Mepaae whi detamo, kale syaae kaae ọlapaae ó ama aso kaae ọlapaae, ‘Doa Tale-ó,’ yóló aqmó sukóló bitu, atima kutirimó ó naasemó, ai ọlané siri eró betere whirape ama doakale fopaae buló kwia

matere wẹi nópóló melaalo ai ape. Ai *wain* wẹi mo wẹitamo hoseké ini, mo *wain* wẹitóró Kótóné fopaae butu kwia melaairetei, wutimó tepeyóló mulapó.

¹¹ Atéró atima duku bituraalu, hotu betere sukulita, mo hąle holótóró tawaalopó. So whi de kale syaae kae ọlaró ama aso kaae ọlatamoné, doi sóró horóo, ama doi mole siri sóo, ere so whi atima dẹtamo ó dilikitamokélé, sąa nóló betere ala mo yaalomeipó,” yalepó.

¹² Kótóné kae beteró betere so whiné, ama yae yóló muló betere fo aqomó sukóló bitu, Yesuné ala eraté fu betaalopó. Ai tuamó i kale bope yale sekẹi alarape wapakélé, haepaae doropóló taaréni, hąle beleté fu betereteiné ai ala mo sumó er-anérápó.

¹³ Téró, hepen bemó i fo depa yało wos-alepó. “I fo aseya. Mo mió kaae sóró Tale-tamo betamó betere so whi sukutepa, ti atima Talené mo wisiró beterapó,” yalepó. Kale Dẹi Kepe Wisiné duraalu, “Mo dapó. Ti atimané depe tukó wei ala du beteretei taaróló, sąa nóló bituraalu, atimané yale alamó dupu saaire ala felekemó yaalo ai ape,” yalepó.

Haemó yó mole ọla ọlumétepa turukóló saairetei

¹⁴ Téró yało kelalemó, ẹ daalepaae anóló mo dẹi sąko tómó, whiné naalema kaae betepa kelalepó. Ama topomó, tẹteróló kaae tare doasiné deró betere *kold kapané* aleale topo tao deró bituraalu, ama naasené ọla ọlumétepa turukó suatere hekemée wei fosói sepake tarepó.

¹⁵ Tépa, me *ensel* momatere bemó sókó wóló, kale sąko tómó betere seképaae fo fakeyóló duraalu, “Naa tare sepakené kale ọlumére ọlarape turukóló sae. Ti noatepae, mió ọla ọlumépa saaire be dẹ i sókó wale ape,” yalepó.

¹⁶ Tétepa, kale sekéné tare sepakené i haemó ọlumé yó mole ọlarape fea felesé yóló turukó salepó.

¹⁷ Téró, me *ensel*-nékélé, hekemée wei sepake fosói tawóló, hepen-mó tẹne momatere bemó sókó walepó.

¹⁸ Atépa, Talepaae matere ọla sukulaa dalatere tikimó si kaae tare *ensel* sókó

wóló, kale sepake tare *ensel*-paae fo fakeyóló duraalu, “Naa ai tare sepake fosóné i haemó yó mole *wain* képi durape ọlumérapa, sepemó tukóló siré kwęae,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ama sepakené i haemó yó mole *wain* képi du felesé yóló turukó siré kwęyóló, kale képi du dọtere doasi tikipaae taae derale fae. Ti kale képi du dọtere tikita, Kótóné ama fopaae bole ala kwia melaairaalu, dọtu betere tikipó.

²⁰ Doasi be hulua aqró *wain* wẹi dọtere tikipaae taae deratepa, atimané tẹiya tẹiya yaletikimó, samea doasi sókó felepó. Atéró sókó fele sameata, wẹi kaae dukulé holóló, *hos* hupuné fało aqomó depa sale dąleta, 300 kilomita supó.

15

Wẹikeró ensel-rapené wẹikeró doasi sekẹi alarape tapa kelaletei

¹ Téró yało kelalemó, hepen bemó mo doasi bete mole ala wisinaale yaairemó dere ala epa kelalepó. Ai kale kelale alata, i ape. Wẹikeró *ensel*-rape dokọ mo kemeróturaalu so whi feapaae dowi sekẹi ala melaaire wẹikeró tapa kelalepó. Ai kemeróturaalu dere fota, ti Kótóné ama fopaae buóló kwia melaaire alarape mo ti kemeróturaalu, i wẹikeró alarapené kemer-aalopó.

² Téró yało kelalemó, *klas*-ró sitamo hosekéróló aleale wẹi kẹla kaae belerepó. Ai wẹi fóku demóta, so whi mo fea hąle ọla kaae daae mupa kelalepó. Ti aimó daae mole so whita, kale syaae kaae ọlaró ą suróló aleale asotamokélé, ama doimó sere *namba*-kélé, ai alarapetamo bóe dóló tẹteróló wale so whipó.

³ Kótóné ai daae mole so whipaae male *kita* kaae ọlarape taruraalu, Kótóné kutó diratere whi Moses-ró kale *Sipsip* hupu maletamo doląanóló du betale wole fọ i ape.

“Mo doasi fotokọ bole Tale Kótóo, naa du betere alata, mo doasi sira yaai dere ala du beterapó.

Take keké nale alimó kaae sóró bitiré waletaikélé, mió i alimó bitiré faaireteikélé, tẹteróló kaae tare

Tale-ó, yąta, naao ere alatóró sya furaalu, mo dono taletu beterańpó.

⁴ Tale-ó, whı me de yąpaae winé sukutu, naao ere alamó naao doi doasi muaalomeipóló de?

Beta whıkéle yą kaae bitini, yąta dowi alakéle muni, mo kae betere Taleńpó.

Kae kae hae kwiamó betó mole so whı yą beterepaae wóló, yą ańmó sukóló bitu, Doa Tale-ó yóló dukirótu be-taalo ai ape.

Ti noatepae, naao mo donoyóló taletu betere alarape take hiróló mualetei, mió so whı feané kolóńpóló hąkeamó muló beterańpó,” yaleńpó.

⁵ Ai alarape yóló kemetepa kelalemó, ó hepen-mó momatere be tu tukweń fóló moleńpó. Ai momatere beta, Kótóné ama so whı tao saalopóló dirii fo muló betere kuti bepó.

⁶ Téró kelalemó, kale weńkeró *ensel*-rape atimané weńkeró sekeń alarape tawóló ai momatere bemó sókó waleńpó. Atimané deró betere kutita, mo deń tekée fóló kasa kasai *linen* kuti deróo, *kold kapané* dokale to atimané deró betere kuti teńteróló bopemó sóo, epa kelaleńpó.

⁷ Téró, kale douń deró betere ńlarapekó betané kale weńkeró *ensel*-rapepaae *kold kapané* aleale weńkeró okopoi nukurape dokńraleńpó. Ai nukurapemó, mo ti betó tare Kótóné ama kwia melaaire fopaae butere ala faayóló moleńpó.

⁸ Kótóné ama ere ala wisinaale hąkearatere alaró ama doasi fotokńtamóné momatere be dolomó sukuli kaaróló fańaneteiné, whı fókéle mo enénipó. Kale weńkeró *ensel*-rapené tare weńkeró dowi sekeń alarape melóló kemenipatei, ai be dolopaae folo hapale honénipó.

16

Kótóné fopaae bole ala belere okopoi nukurape

¹ Téró yąlo wosalemó, momatere bemó sókó wale foné kale weńkeró *ensel*-rapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné fopaae buluraalu kwia melaaire ala okopoi nukumó beleróló diaaq ai taretei, haepaae sunée derąle fae,” yaleńpó.

² Ai fo depa, kale kolosale *ensel* fóló ama tare okopoi nukumó belere ńla sóró fóló, haepaae sunée deralemó, kale syaae kaae ńlané siri eróló, ama aso ańmó sukóló betó mole so whıné tikimó, dotopo yóló mo doasi dele su betaaire sonaalei humu fulu deraleńpó.

³ Téró kolosale noma *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ńla doasi weń keńlapaae sunée deralemó, kale weń mo sameatóró alée feleńpó. Ai sameata, mo ti sukąle whıné samea kaae hńkoloipó. Até yaletikimó, weń keńla tuamó betó mole ńlaraperó ere ńlarapetamo mo fea sisiraae feleńpó.

⁴ Téró, kale douń noma *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ńla, doasi fole weńró amale weńrapetamopaae sunée deralemó, samea alée feleńpó.

⁵ Téró yąlo wosalemó, kale doasi fole weńrape kaae tare *ensel*-né duraalu, “Naao taletere alata, mo donotóro tale yóló kwia materetei mo wisirapó.

Ti noatepae, yąta takekéle betóo, miókéle betóo iru, dowi ala mo betąkéle munire Tale beterańpó.

Téru, fo tokńtamo yóló tale yóló kwia matere alata, mo donoyólótórońti ai yale ape.

⁶ Ti noatepae, naao kae beteroń betere so whıró naao fo eratere kóló whırapetamo dale kwia tokń móturaalu ai sókó fele samea nńpóló materetei, mo donorapó,” yaleńpó.

⁷ Téró yąlo wosalemó, Talepaae moma yóló simó sukąlaa dalatere tikimó etei fo yaleńpó.

“Mo doakale fotokń bole Tale Kótó-ó, yąta mo fotóro bulu, naao tale yóló kwia matere alakéle mo donotóroń dapó,” yaleńpó.

⁸ Téró, kale douń *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ńla suka betepaae sunée deralemó, siné so whı dolo baalu sorokó faaire fotokń mené sumó melaleńpó.

⁹ Atéroń dokole si supuné atima tiki turó baalu sorokó feleńpó. Até dere supumó, Kótóné doi doróló ą eratere fo du betereńpó. Atimapaae atei kaae susupui ala eratepatei, atimané du betere dowi ala taaróló, tuń tiki fetenipó. Téruaalu, Kótóné

doi doasi muópoló eraaire alakélé hýyóló, dowąae fu betalepó.

¹⁰ Kale apo *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla, kale syaae kaae ąlané tẹteróló kaae tare tikimó sunée deralemó, ai hae kwia fea dilikiyó felepó. So whı supumó atéró kakutu bitu, atimané hapetei turukóló nuku betalepó.

¹¹ Atimané tikimó daae mole humu doto-poró siné dale deteraatamomó kakutu bituraalu, hepen bemó betere Kótóné doi doróló, tekani fo du betalepó. Tétu, atimané yale dowi ala taaróló tuę tiki feteyóló betaalo hýyóló, dowi ala yaaitei dowąae fu betalepó.

¹² Kale apomi *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla doasi fole Yupretis weıpaae sunée deralemó, kale suka hoterepaeróló tẹteróló kaae dilikiyó mole topo whırape waaire tu mulóturaalu, kale weı tiki dikąlepó.

¹³ Téró yąlo kelalemó, sore dowi keperape sepéerape kaae beterepó. Ai dowi kepe atima, me wuli disóné kólómó sókó wóo, me syaae kaae ąlané kólómó sókó wóo, me Kótóné fopóló kapala fo yó matere whıné kólómó sókó wóo, yalepó.

¹⁴ Ti ai keperapeta, kae kae kelemei alarape erótu betere sekérapepó. Doa fotokọ bole Tale Kótóné ama tukóló muló betere doasi be demó, Taletamo bóe daaire whırape mei yaqsóro, i hae kwia feamó tẹteróló kaae dilikiyó mole topo whırapepaae bóe daalopa ape yóló, dape siré kutu berterapó.

¹⁵ “Térapa ęta, ąlémi nokole whı kaae waalo ai ape! Atéyaalopa, whı me de noke fió muni turukó holóló bitu, ama deratere kuti ą betere tikimótóróti muló betae. Atétere whı ą Talené wisiró berterapóló hajné sukąalo ai ape.

Ti noa yaqsóro mei, ama tiki daapi hąle furaalu hale yaqsóro dapó,” yalepó.

¹⁶ Téró, atima fóló kale topo whırape dape siré kweyóló, Israel fake so whıné Hibru foné doi muló betere, Armakedon haepaae tourąle walepó.

¹⁷ Téró kale weıke *ensel*-né ama tare okopoi nukumó belere ąla są tó tuąmó

sunée deralemó, kale momatere be tuąmó tẹteróló kaae tare doasi betere tikimó fo fakeyóló duraalu, “Mió ai kemeyale ape!” yalepó.

¹⁸ Ai fo yalemó, epée fitąa yóo, be są kili kili yóo, doasi sapalaa dorowóo, mo doasi bao yóo, yalepó. Take i haemó betale so whıné etei kaae bao depa mo kilinipó.

¹⁹ Ai bao duraalu, kale doasi be hulua tekeyóló sore fake daane fóo, i hae kwia feamó tẹ mole doasi be huluarapekélé kolokóló doropóo, yalepó. Kótóné kale doasi doi mole Babilon tuę muturaalu, ama dowi fopaae bole *wain* weı wutimó tepeyóló, kale so nópóló melalepó.

²⁰ Weıné bopéróló daae mole hae kwia fea daani, alu yó molepó. Doasi daae mole hasi fosórapekélé kelalemó daani, aluyó molepó.

²¹ Ó sąmó doasi *ais* kapo du kaaené whırape tẹiya yaai dorowalepó. Ai dorowale *ais* kanerape sekę dąleta, 50 *kilogram*-pó. Atimapaee atei mo dowi sekęi ala erateremó, Kótó eróló tekani fo du betalepó.

17

Syaae kaae ąla tómó betere somó yale fo

¹ Téró, kale weıkeró okopoi nuku tare *ensel*-rapekó betą ę beterepaee wóló duraalu, “Kale weırape tómó betere doasi doi mole nópu nokole soné dere alamó, kwia melaairetei yąlo yąpaee yó melaalopa ape.

² Ai sota, i hae kwia fea tẹteróló kaae tare topo whırapetamo nópu nuku betalepó. Téró, kale soné i hae kwiamó betó mole so whıkélé, nópu nokole *wain* weı melale tikimó topo doyóló keyaa fu betalepó,” yalepó.

³ Téró, ę kale Dęi Kepe Wisi tuąmó betepa, *ensel*-né so whıkélé bitini hąle kópu kąae fi tikipaae beleyóló sóro felepó. Aimó bituraalu kelalemó, betą so mo sonaaı syaae kaae ąla tómó beterepó. Ai syaae kaae ąlané ama tiki turó, Kótó aąratere doirape aseýó bopéroo, weıkeró toporape daayóo, naase tamo sekérape daayóo, epa kelalepó.

⁴ Kale soné ama kutita, mo sonaaıró sukutąitamó deróo, ama aure ąlarapekélé,

kold kapané alealeteiné hore hore yoo, mo doasi *moniné* sere kasa kasai kaneró du dui meleketamo sóo, erepó. Ama naasené tare *kold kapané* aleale wuti dolomó kelaalokélé mo sonaalei ularaperó ama nópu nokole alané bólutamó deyóló fąanó beterepó.

⁵ Ama kinóló mole doi kutirimó asęretei i ape.

DOASI BABILON-TA, NÓPU NUKU BETERE
SORAPERÓ I HAEMÓ MOLE KELAALO MO
SONAALEI ALARAPETAMONÉ HAMAPÓ.

⁶ Téro yąlo kelalemó, Kótóné ama kae betero betere so whi atimakótei, mepaae Yesuné yale ala i ape yóló yó melateremó dale so whiné samea naletikimó kale so ą topo doyóló keyaa fu beterepó. Atétere ala kolóló, ę sira yale sypó.

⁷ Atétepa, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “Yą noatepa siratu bitute? Ai weikeró topo daayoo, naase tamo seké daayoo, ere syaae kaae ularó ama sisó tómó betere sota-moné kinóló mole ala bete yąlo yąpaae hąkearóló yó matapa wosae.

⁸ Naa kelale syaae kaae ąlata, take betaleteti, mió bitinipó. Tépateti, take mo apaae derepale wosono dolomó sókó holóló, ą doraai dąle muló betere tikipaae faalo ai ape. Mepaae so whi i haemó bitu, atimané doi take keké nale alimótei mo ti betere *buk*-mó munipó. Atére so whiné kale syaae kaae ąla kilituraalu, doasi sira yaalopó. Ti noatepae, take ą betepa koloo, mió bitini alu yoo, nalo momó sókó woo dereteinépó.

⁹ Naa ai kelale alata, mo kisipa tiki fosó fosoyóló dotoroę fale whiné betą bete tokóló kolóló tuęnerapó. Kale weikeró toporapeta, ti kale soné ama ero dée daalóló betere weikeró hae durapepó.

¹⁰ Me beteta, ti kale teteróló kaae tare weikeró doasi topo whirapepó. Ai weikeró whirapekó, aporó whirape atimané teteróló kaae tare ala kemeyalepó. Até yóló betą whiné teteróló kaae tare ala betą hąle erapó. Atépa, nalo me whi wouraalu, ama teteróló kaae tare ala sawa sukamó maaté kaae tawaalopó.

¹¹ Ai kale syaae kaae ąla take betaleteti, mió bitinipó. ąta kale teteróló kaae tare weikeró doasi topo whirapekótei, ąkélé atimatamo touróturaalu bokówalerópó.

Ai weikeró topo whirapetamo betamó betereitei, ą doraai tukóló muló betere alapaae fu beterapó.

¹² Naa kelale naase tamo sekęrapené beteta, naase tamo teteróló kaae tawaaire doasi topo whirapepó. Ti mió atimané teteróló kaae tawaaire ala sini, téyópó. Take atima doasi doi muópóló mené sóró beteraalopó. Atéro sóró beteratepa, kale syaae kaae ąlatamo betą bitu, sawa sukamó teteróló kaae tawaalopó.

¹³ Atima fea mo betą kisipatóró muóló, kale syaae kaae ąlapaae naaotóro kaae tawae yóló, fotokoro teteróló kaae tare alatamo melaalopó.

¹⁴ Ai fakerape atima touyóló kale *Sipsip* hupu maletamo bóe daalopó. Téyaalotei, kale *Sipsip* hupu malené atimatei dóló teteraalopó. Ti noatepae, ąta i haemó betó mole talerape teteróló kaae tare Tale betoo, mepaae hae kwia teteróló kaae tare topo whirape teteróló kaae tare topo whi betoo, erapó. Atéru, ą sya fóló ama ala eró tare so whita, ti ątamo betamó betaalopó. Atimata, ama ape yóló sókó su yóló, kae betero betere so whipó,” yalepó.

¹⁵ Téro, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “Kale nópu nokole so betere weirapené beteta, i ape. Kae kae tiki daae mole so whikélé, kae kae touró betere fakekélé, kae kae *Gavman*-né teteróló kaae tare so whikélé, kae kae be fo bole so whikélé mo fea tómó, ai so ą beterapó.

¹⁶ Kale syaae kaae ularó naase tamo sekęrapetamoné kale nópu nokole so hóróló, bóe daalopó. Atéturaalu, ama kuti fea sorokóló taae faróló tiki daapi hąle betepa, ama tiki mi fea sorokóló nóló diri hąle simó sukulaa dópóló biliraalopó.

¹⁷ Ti noatepae, kale naase tamo sekęrape atima fea fo dokóló betą tuę mutu, atima teteróló kaae tare fotokọ kale syaae kaae ąlapaae melaalopó. Até yaaire alata, Kótóné ama eraalopó yóló muló betere fo dokonótu mo erópóló, atima tuąpaae bu-laalopó.

¹⁸ Naa ai kelale sota, i haemó betó mole topo whirape teteróló kaae tare doasi doi mole be huluapó,” yalepó.

18

Babilon kolokóló derepele fo

¹ Ai ala yóló kemetepa, me *ensel* hepen bemó dorowou betepa kelalepó. Ai sekéné, fea ala ama teteróló kaae tawóló beterópóló, mené ą sóró beteró beterapó. ą tuámó ere kokóné sini dę wisinaale i hae kwia feapaae dęralepó.

² Téro, kale sekéné mo doasi fo fakeyóló fotokőiné duraalu,

“Ai kolokó dorowóló mole ape! Kale doasi doi mole be hulua Babilon kolokóló dorowóló mulapó.

Ti ai sota, dowi keperape betere be alée fóo, mepaae kae kae dowi keperaperó hókolo yóló kelaalo mo sonaalei barapetamo, betere tiki alée fóo erapó.

³ Ti noa betené mei, hae kwia kae kaemó betó mole so whi ai soné ama nópu nokole ala tokóló yateiné *wain* węi nóló, keyaa fu dere kaae du be-talepó.

I hae kwiamó betó mole so whi teteróló kaae tare topo whirapekélé, kale sotamo nópu nukua yalepó.

Ai soné ama doasi nélire alané, i hae kwiamó ęła ęła dotonóló duputu betere so whiné *moni* mo dekéró siré feleteiné néli whi betalepó,” yalepó.

⁴ Téro hepen bemó me i fo depa wosalepó. “Yąło so whi-ó, ai sotamo betere so whi kua dolomó betereitei taaróló sókó ape.

Ama du betere dowi alarape diąpaae tokó melóturaalu, ama saaire dowi sekęi alarape diąkélé saqsórópa, taaróló ape.

⁵ Ti noatepae, ai soné Kótóné yóló muló betere fo tikale dowi ala muté holóló, hepen bepaae sókó horapó.

Atéremó, melaaire dowi kwia Kótóné keteréni, kisipa hąle yó tarapó.

⁶ Kale soné ama melatua yale węi ąpaae tokó mótu, ama male sų tó mó me beleróló ątei nópóló melae.

⁷ Kale so ą doasi doi mulapóló, wisi wisi ęła dekeró nuku betale sųtóró, susupui alaró dekęné sukutere alatamo sópóló melae.

Ama tuę tiki tuámó bopé fake dere ala bulu, ‘Ęta, mo doasi teteróló kaae tare topo so betereiteiné ę wulia so betepapakó woletere ala enénipóló,’ kisipa mutu beterapó.

⁸ Atéreteiné, mo betą sukamó ama sópóló dąle muló betere sekęi alarape hąsókó feni, mo saalo ai ape.

Ai alarapeta, i ape. Sukutere alakélé, dekęné sukuturaalu wole yaaire alakélé, woténé sukutere alakélé, tiki siné dóló sukųlaa dokole alakélé, ai ala fea mo amatóró saalo ai ape.

Ti noatepae, ai somó dowi kwia melaaire Tale Kótóta, mo doasi fotokő bole bete Talepó,” yalepó.

⁹ Ai sotamo nópu nokole ala yóo, ama wisi wisi ęła sóo, du betere teteróló kaae tare topo whirapené ai kale so dukuraalu, hotere sukuli kelalepó. Atétepa, atima kale so dekęné sukóló woletu betaalopó.

¹⁰ Kale so atéró duku bitu, susupu sóró kaketu betere alamó, atima wituraalu, tika mo umó daae mulu, i fo yaalopó.

“Mo doa wió! Doasi doi mole be hulua-ó, wió yae!

Doasi fotokő bole be hulua Babilon, yą doraalopóló tukóló muló betere alata, betą sukakelemótóró mo ti doróló ai kemeyale ape.”

¹¹ I hae kwia feamó ęła ęła dotonóló duputua yale whirapené kale so dokole kolóló, dekęné sukuturaalu, moló-u yaalopó. Ti noatepae, atimané ęła ęlarape take yale kaae whirapené momó kae duputimipó.

¹²⁻¹³ Atimané atéró dotonótu betere ęła ęlarape i ape. *Kold kapa*, *silpa kapa*, doasi *moni* sere kasa kasai kanerape, meleke kaae, du dui ęła, *linen* kuti wisinaale, sukutai kuti, *silk* kuti, sonaai kutikélé, fetera kaae ęła *sitron* nikélé, hupu sekęné aleale kae kae ęlakélé, doasi *moni* sere nikélé, *brons kapa*, *aiyon kapa*, be teterere kane fake wisinaalekélé, *sinamon* fetera kaae ęlaró mepaae kae kae fetera kaae ęlatamokélé, simó bilitepa felé kęlaa wale ni sekaę kaae ęła mura ni fękélé, *frenkensense* ni fękélé, *wain* węikélé, *Olip* ni duné aleale *welkélé*, *flawa* wisinaaleró *whit*-tamokélé, *bulmakau* hupuró *sipsip*

huputamokélé, *hos* hupuró ama sįyóló só kotere ęlatamokélé, wae sóró kutó diratere so whįró hąle mo betere so whįtamóné tikiró asotamokélé dupu yaalopó.

14 Atimané i fo yaalopó. “Naao senée du betale ni du mo ti aluyalepó. Naao wisi wisi ęlaró néli butukutu betale ala wisinaaletamo aluyaletainé momó kae ke-laalomeipó.”

15 Téró, ai kale dosąayale ęla ęlarape dotonóló néli botokó fu betale whįrape atima kale so doasi susupu sóró kaketu betere alamó, atima wituraalu, tumó daae mulu, deķené sukóló fakeyóló etei wole fo yaalopó.

16 “Doasi wió yae! Doi mole doasi be hulua-ó, yą tuąmó betó mole so whįné aure ęla ęlarape i ape. *Linen* kuti wisi-naalekélé, sukutąi kuti, sonaai, *kold kapa*, doasi *moni* sere kaporó du dui melekerapetamoné au wisinaale yóló néli whį betaletai, mió wió yae.

17 Doasi *moni* sere wisi wisi ęla fea hąleke sukamótóró doyóló ai kemeyale ape. Doasi wẹi nuku só kotere so whįkélé, ai nukumó kotere so whįkélé, nuku tuąmó kutó diterere so whįkélé, *moni* saaire kutó diterere so whįkélé, mo fea tumó kese anóló daae muaalopó.”

18 Kale so dukuraalu hotere sukuli kolóló, atimané i fo yaalopó. “Atei kaae doi mole doasi be hulua wisinaaleta, me kae mei, mo betątóró tęnapó,”

19 Atétepa, deķené sukuturaalu, atima hae diyóló, etei wole fakeyóló du betaalopó.

“Wió! Doasi doi mole be hulua-ó, wé! naao teyae.

Ai soné doasi wẹi nuku talerape atima *moniné* doasi néli whį beteralepó.

Téyale sotei, hąleke sukamó ą mo ti doyalepó.

20 Ó hepen bemó betó mole doasirape-ó, ai sopaae eraterere alamó dią hąiné sukutu betae.

Kótóné dowi ala kemeróló kae beterale so whįkélé, *aposel* whįrapekélé, Kótóné fo eraterere kóló whįrapekélé, hąiné sukutu betae.

Ti noatepae, ai soné diąpaae erale seķęi alamó, kwia Kótóné ąpaae tokó melalepóló, dią hąiné sukutu betae.”

21 Téró, doasi fotokę bole *ensel*-né mo doasi kane fake tao sóró doasi wẹi kęla tópaae taae deróló duraalu,

“I doasi kane taae derótu dere kaae, kale doi mole Babilon be hulua kolokó dorowóló, mo ti doratere be, momó kae tęyaalomeipó.

22 Yą tuąmó *kita* kaae ęlané halekélé, wole fokélé, fó wutiné haleró *kapané* aleale ukulumó wutiné haletamo momó kae wosaalomeipó.

Be tętere ala ó nuku wisiratere ala ó kae kae fosó fosótere whįrape mo feata, Babilon yą tuąmó mo kolókélé yaalomeipó.

Whiti o du derąketuraalu, kane fakené halekélé, momó kae wosaalomeipó.

23 Kale *lamp* sáné deķótu beteretei, momó kae deķaalomeipó.

Soró whįtamo dokóló ęla deturaalu, hękese detere fo momó kaae wosaalomeipó.

Naao ęla ęla dotonóló duputua dere whįrapeta, i haemó doasi doi mole whįrapepó.

Naao isi whįné dere alané kae kae *Gavman*-né tęteróló kaae tare aqmó betó mole so whįkélé, fea kópaee ąlisóró fu betaalopó.

24 Kale so tuąmó, Kótóné fo eraterere kóló whįrapekélé,

Kótóné ama kaae beteró betere so whįkélé,

bóené mepaae i haemó betó mole so whį dale sameakélé ą tuąmó mupa ke-lalepó,” yalepó.

19

Talené doi hale sóró horópoló yae!

1 Ai ala yóló kemetepa wosalemó, ó hepen bemó so whį mo hąle ęla kaae wó muluraalu fo tiki whaa du betaalopó. Atéró duraalu,

“Talené doi hale sóró horae.

Mo ti aluyaqsóró tao sere alakélé, ama ere alané doasi doi mole alakélé, fotokę doasi bole alakélé, bete Tale dąné Aya Kótó ątórótípó.

Ti noatepae, ama taleyóló só deratere ala hoko ini, mo alatóró sya furaalu, dono taletua dapó.

² Atéturaalu, kale doasi doi mole nópu nokole soné ama du betale alané i haemó betó mole so whi kópaae faróló doralepó. Até yale alamó, Kótóné ama kutó diratere whirape dóló sókó fale sameamó kwia tokó malepó,” yalepó.

³ Téró atimané momómo fo fakeyóló duraalu,
“Talené doi hale sóró horae.
Kale so duku bituraalu hotere sukuli tukókélé ini, hąle holótóróti tarapó,” yalepó.

⁴ Ai fo deremó, kale 24 whi disiraperó kale douro betere ąlarapetamo kale tetéróló kaae tare doasi betere tikimó draapisa fóló fió mulu fo fakeyóló duraalu,
“Mo kée, Talené doi hale sóró horópoló yae!” yalepó.

⁵ Tétepa, kale tetéróló kaae tare doasi betere tikimó sókó wale foné duraalu,
“Talené kutó diratere so whirape-ó, dią ąpaae winé sukóló, doasi doi mole so whiró doi munire so whitamó feané da tetéróló kaae tare Kótóné doi hale sóró horótu betae,” yalepó.

⁶ Tétepa ąalo wosalemó, so whi mo hąle ąla kaae wó muluraalu dere fo tiki whaata, mo doasi weį dou kąatu dere hu kaaeró doasi be sapalaa dere kaaetamo yóló duraalu,
“Talené doi hale sóró horae.

Da kaae tare doasi fotokó bole Kótóné ąla ąla fea amatóró tetéróló kaae tareteiné ama doi hale sóró horae!

⁷ Da fea hąiné sukóló hekeseturaalu, ama doi doasi muópoló hale sóró horaalopa siępe.

Ti noatepae, kale *Sipsip* hupu malené so dokaaire be de sókó wapa, kale sekéné dokaaire soné ama auyaaire ąla ąla donoróló muló beterapó.

⁸ Kale so ą derópoló, fokó fale deį *linen* kuti wisinaale melalepó,” yalepó.

Ti ai kale deį *linen* kuti wisinaaleta, Kótóné ama kae betere so whirapené du betale mo donoi alapaae dó faróló erapó.

⁹ Tétepa, kale *ensel*-né ępaae duraalu, “I fo aseyaie. Kale *Sipsip* hupu malené so dokaairaalu, ąla deyaalopa ape,” yóló dape sere so whi mo doa hąiné sinópoló yae. Téró ama duraalu, “Ita, Kótóné ama kólómó sókó wale fotóró dapó,” yalepó.

¹⁰ Até deremó, ę ama hó aómó draapisa fóló fió mulu, ąpaae moma yaai yalepó. Atéyalemó, ama duraalu, “Atékese! Ęta, ąaró Yesuné yale ala mopóló eró tare so whirapetamo da betą kutó diratere seképoló. Tétepa, Kótó aómó sukóló bitu, ąpaae betą moma yae. Ti noatepae, Yesuné yale ala etérópoló yó matere alané Kótóné kóló whirapené dere fo fea bete hąkearótu beterapó,” yalepó.

Deį hos hupu tómó betą seké whi betepa kelale fo

¹¹ Téró ąalo kelalemó, hepen be tu tukwe fóló, deį *hos* hupu ę daalepaae anóló daalepó. Ai hupu tómó betere whi mo foné betetóró bitu, Talené ala eró tare Seképoló dua dapó. Ai sekéneįta, fo tokóló taletere alaró bóe dele alatamo, mo donotóró dua dapó.

¹² Ama keleta, mo si mi kaae buóo, ama topomó kale tetéróló kaae tare doasiné deró betere topo taorape deróo, erepó. Ama tikimó aseýóló muló betere doita, mo whi betąnekélé tuęni, ama betą tuęrapó.

¹³ Ama deró betere kutita, samea belere dolopaae deróló sókó sale kuti deró beterepó. Ai sekéneįta, ti Kótóné fopó.

¹⁴ Hepen bemó bóe dele *amirape* atimané deró betere kutita, mo fokó fale tikimó deį *linen* kuti wisinaale deróló, deį *hos* hupurape tómó betóló, kale sekéneįta sisómó wó tarepó.

¹⁵ I hae kwia feamó betó mole so whitamó bóe dóló teteraairaalu, bóe dele fosói sepake ama kólómó sókó wapa kelalepó. “Amata, *aiyon kapané* aleale nópulu taru, haemó betó mole so whi fea ama tetéróló kaae tawaalopó,” Ai sekéneįta, mo doasi fotokó bole Kótóné dowi fopaae buló, kwia melaaire *wain* képi du weį dętere tikimó teįya teįya du beterapó.

¹⁶ Ama deró betere fłoi kutiró *fasatamomó* etei doi aseęrapó.

TĘTERÓLÓ KAAE TARE WHĪRAPE KAAE TARE
DOASI BETÓO,
I HAEMÓ DOASI ỌLA ỌLA TALERAPE TĘTERÓLÓ
KAAE TARE TALE BETÓO,
erapó.

17 Téro ọalo kelalemó, betą *ensel* suka ke tómó daalu, kale sikimó sẹ kotere barapepaae fo fakeyóló duraalu, “Kótóné ama doasi ọla deyaalopa, dią fea betąpaae tourale ape.

18 Ti hąle mei, Kale teteróló kaae tare doasi whįrapekélé, diki tare whįrapené topo whįrapekélé, mo doasi fotokọ buló bóe dele whįrapekélé, *hos* hupuraperó ai hupu tómó betóló kotere whįrapetamokélé, mo hąle betere so whįraperó wae sóró betere so whįrapetamokélé, mo doasi doi mole whįraperó doi muni hąle betó mole so whįrapetamokélé, i dosąayale so whįrapené tiki mirape dią naasepólópa, tourale ape,” yalepó.

19 Téro ọalo kelalemó, kale *hos* hupu tómó betóló wale whįró ama bóe dele *amirapetamo* atima daae molepaae, kale syaae kaae ọlaró hae kwia fea teteróló kaae dilikiyó mole doasi topo whįrapetamokélé, atimané bóe dele whįrapekélé touyóló, bóe daai wou betepa kelalepó.

20 Téyaletei, kale syaae kaae ọlaró, Kótóné ama kọló whįpóló kapala fo yó matere whįtamo tawóló dokóló mulalepó.

Ti ai kale kapala fo yó matere kọló whįné kale syaae kaae ọlané doi doasi muópóló kae kae kelemei alarape erótu betalepó. Ti ama ai kelemei alarape yó melaletikimó, syaae kaae ọlané siri sóo, ama aso aqómó sukóló bituraalu, dukiratere fo yóo, du betale so whįrape kọpaae fópóló dilikitu betale whįpó. Téro, ai kale dokóló mulale seké tamo, betepatei doasi *sulpa* si duku betere wẹi kẹla belerepaae taae deralepó.

21 Téturaalu, atimaamoné bóe dele whįrapeta, kale *hos* hupu tómó betóló wale whįné kọlómó sókó wale sepakené mo fea dóló muó mupa, barapené tiki mi nóló depe watamo fua yalepó.

1,000 ba fo tuqámó yaaire ala

1 Téro ọalo kelalemó, ó hepen bemó *ensel* dorowou betalepó. Ai sekéné ama naasenéta, mo apaae derepale osono dolo tu kinaaire kiró mo doasi *sein* képitamo tarepó.

2 Ai *ensel*-né kale wuli disó botokọ sóró tawalepó. Ai disóta, mo taketi bitiré wale wulipó. Ama doita, Satan ó Kótótamo bóe du betere dowi kepepó. A dokóló muló betepa 1000 ba fopi kemeraairaalu dokalepó.

3 Téro, *ensel*-né kale wuli disó tawóló, mo apaae derepale osono dolopaae sóró taae deróló, tu kinóló diriratere ọlané mo ti diriralepó. Ti aita hąle mei, i hae kwiamó betó mole so whį ama momó kae dilikóló kọpaae falaqsóró, 1000 ba fo tuqámó hąle beteralepó. Ai ba forape kemetepa, kılipaae sawatamo sukamó maaté a sókó daalóló, hąle beterópóló eraalopó.

4 Téro ọalo kelalemó, teteróló kaae tare doasi betere *searapemó* fo tokóyóló taletere whįrape betó molepó. Aimó, Yesuné yale alarape i ape, yóló yó matere foró Kótóné fotamo yó materemó, depa tikale so whįné keperapekélé, betó mupa kelalepó. Ti ai so whįrapeta, syaae kaae ọlaró ama asotamo aqómó sukóló bitu, dukiratere fo ini yóo, ama siri atimané kutirimó ó naasemó dakeratere hó dua yóo, yale so whįrapené keperapepó. Ai sekẹrape atimata, kepaayóló bituraalu, Yesu Kerisotamo betámó 1000 ba fo tuqámó teteróló kaae taté fópóló sóró beteralepó.

5 Téro, kale hąle sukale whįrape atima hapale kepaani, 1000 ba fo kemeyale kılipaae, ti kepaayóló betó muaalopó. Ti aita, folosóró kepaayóló betereiteipó.

6 Ai kale folosóró kepaayóló betere so whįta, Kótóné ama kae sóró beteró betereiteimó, mo hąné sukóló betó mulapó. Tamo dakoróló sukutere alané atimapaae me sekẹi ala eranénipó. Tényi, atima Kótóró Yesu Kerisotamopaae momaratere so whį bituraalu, atamo betámó teteróló kaae taté fóló 1000 ba fo kemeyaalopó.

7 Téro ai kale 1000 ba fo kemetepa, Satan ą *dipula* beteraletei fópóló sókó daalaalópó.

8 ą atéro sókó daalatepa furaalu, i hae detene fale douro kwiamó betó mole Kok fake so whıró Makok fake so whıtamokélé dilikóló, dape siré kwęyóló bóe daai, betąpaae tourąle waalópó. Ti ai so whı, fea touróturaalu, weı atiką sųpó.

9 Ai tourale *amirape* atima, delaapemó daayóló doasi mulure hae tiki mo sųróló wou, Kótóné ama so whı betere tiki boperóló betó molepó. Ai so whı betere tikita, ti Kótóné ama yaala sókó fóló mole be huluapó. Atima atéro be naai boperąle wóló betó molemó, ó hepen bemó si sókó dorowóló atima mo fea doló kemeralepó.

10 Ai kale siné doló kemerale so whı dilikąle Kótótamo bóe du betere dowi kepe ąta, kale *sulpa* si dó tare weı kęla belerepaae taae deralepó. Take kale syaae kaae ąlaró Kótóné ama kóló whıpóló kapala fo yó male whıtamo taae derale kaae ąkélé atéro taae deralepó. Atima atéro bituraalu, dikitamokélé, dętamokélé, doakale dele doasi sóró kaketu betere alata kemekélé ini, hąle yótóróti tawaalópó.

Sukąle so whıtamo fo tokóló tale yaaire fo

11 Téro, kale tęteróló kaae tare doasi betere dęi *sea* kolóo, ai *sea* tómó betere seké kolóo, yalepó. I haeró sątamota, ai kale doasi kilitu botokó feletei, kinaaire tiki meipó.

12 Téro ąalo kelalemó, take sisiraae fele doasi doi mole so whı ó doi munire so whı, doasi betere tikipaae anóló daae molepó. Atima atéro daae mole tuąmó, *buk-rape* dąae faróló muó molepó. Me dąae faróló mole *buk-ta*, mo titóróti betó tare *buk-pó*. Take kale sisiraae fele so whırape atimané yale alarape fea kale *buk-rapemó* aseyóló moletei, kolóló taleyalepó.

13 Kale weı nóló sisiraae fua yale so whıta, doasi weı kęlané dotonale holóo, mo sukutere so whırape fóló betere bemó betó mole so whıkélé, ti ai benétei dotonale wóo, sukutere alané tao tare so whırapeta, ti ai alanétei dotonale wóo yalepó. Atéro

wóló betó mupa, atima dokọ feané yale ala donotóro taletua yalepó.

14 Téro, kale sukutere alaró sukąle so whırapetamo betó mole tiki kale doasi si duku betere weı kęla belere dolopaae taae deralepó. Ti ai si duku betere weı kęlapaae taae deraleteita, tamoróló sukutere tikipó.

15 Téro, mo ti betere *buk-mó* doi munire so whı kale si dó tare weı kęla dolopaae taae deralepó.

21

Kisi Jerusalem be

1 Téro ąalo kelalemó, me i ala erepó. Take mole haeró hepen betamokélé kemeróturaalu doasi weı kęlakélé kemeralepó. Tęturaalu, kisi hepen beró haetamo sókó wóló mupa kelalepó.

2 Téro ąalo kelalemó, dowi ala betąkélé munire kisi Jerusalem be hulua wisinaale, Kótó betere hepen be taaróló dorowou betalepó. Ai be huluané ama ere alata, so seimale ą whıtamo dokaaı kolóló kokóné sukı kuti wisinaale derótu dere kaae erepó.

3 Téro ąalo wosalemó, kale tęteróló kaae tare doasi betere tikimó fo fakeyóló duraalu, “Mió, Kótó ą betere be dorówóló so whıtamo muóo, ąkélé atimatamo betóo, yaalópó. Atéru, atima ama so whıtóro betepa, Kótó atimatamo betąmó bitu, atima tęteróló tare Tale betaalópó.

4 Atéro, so whı feané wole kaape ai sekéné helekóló kópuraalópó. Tétu, sukutere alakélé, dekené sukóló wole dere alakélé, moló hu dere alakélé, dele sere alakélé, momó kae yaalomeipó. Ti noatepae, folosóro yale alarape fea mo ti kemeró betereteinépó,” yalepó.

5 Téro kale tęteróló kaae tare tikimó betere doasiné duraalu, “Fea ąla fea ąalo kae kisi aletu beterałó! Térapa, ąalo i yale fo nao aseyae. Ti noatepae, i dere fota, mo yaai dere ala dapóló diaaą tuę tiki tiranérapó,” yalepó.

6 Téro ama ępaae duraalu, “Ai alarapeta, fea ai yóló kemeyale ape. Ęta, *Alaparó Omekatamo* bituraalu, kaae sereteiró kemeratereteitamo, mo ętórótípó. Whı me de weı nokole depa, mo ti betó tare tikimó wó

tare węi me ęlané dupuni, haęe nópóló yaęo melaalopó.

⁷ Whi me de a tu wisipaae faai feęalemó, sesétepakélé hepée taae faróló wale whinė i ęla ęlarape fea take ama saalopó. Téturaalu, ę a teęeróló kaae tare Kótó betóo, a yaęo naale betóo yaalopó.

⁸ Téretei, atimapaae me seęei ala eraęsóró witu, ę taaróló fele so whikélé, whinė sotamo dere ala kaae yóló whi hamomatamotei dowi ala du betere so whirapekélé, whi dele whirapekélé, nópu nokole so whikélé, kapo nipaae momatere alaró herei whétamoné whi dele so whikélé, kapala fo dere so whikélé, mo fea atima betaaire tikita, *sulpa* si duku betere węi ęęla ai ape. Ti aita, atima tamoróló sukąaire alapó,” yalepó.

⁹ Mo kemeróturaalu melaaire węikeró seęei alarape belere nuku tare węikeró *ensel*-rapekó betané ępaae duraalu, “Kale *Sipsip* hupu malené dokaaire so, yaęo yaępaae yó melaalopa, kelaai ape,” yalepó.

¹⁰ Ai fo deremó, Deęi Kepe Wisiné ę fotokę bulatepa, kale *ensel*-né mo doasi sokore hasi fosópaae beleyóló sóró holalepó. Atéró sóró holóló beteró bituraalu, dowi ala mo betąkélé munire be hulua Jerusalem, Kótó betere hepen be taaróló ai dorowou beter-apa, kelaę yóló yó malepó.

¹¹ Tétepa yaęo kelalemó, ai kale be huluata, Kótóné ama ere deę wisinaale deęyó faralepó. Atéró ere deęta, mo doasi *moni* duputere kanené kasa kasare deę kaae erepó. Mo haęe kaponé ere deę kaae mei, *jaspa* kanené deę kaaetórótipó. Mo hųkukélé ini, *klas* kasa kasa kaae yó fi *jaspa* kane wisinaalené ere deę kaaepó.

¹² Ai be huluata, doasi dopóku ópaae horóló deęyóló boperó beterepó. Ai dopóku tuąmóta 12-tuę dolorape móo, ai tuę kaae diliki yóló 12-*ensel*-rape daa yóo, ai tuę serekemó 12-Israel fakené doirape aę yóo, erepó.

¹³ Ai dopókumó suka hoterepaaeróló tuę sereke sore muóo, suka doropolepaaeróló tuę sore muóo, *saot* deępaaeróló sore muóo, *norti* deępaaerólókélé, sore muóo erepó.

¹⁴ Ai kale be hulua boperóló dere dopóku 12-ró kapo fakerapené mukuté mulaté

horepó. Ai 12 mukuté mole kane fake tómó, kale *Sipsip* hupu malené sóró beteró betere 12 *apospel* whirapené doi aęęrepó.

¹⁵ Ętamo kale fo yale *ensel*-né kale be huluakélé, dopóku dereteikélé, tuę serekerapekélé fea sųróló daęe saairaalu *kold kapané* aleale dotó tiki tarepó.

¹⁶ Ai be huluata etéró teęyóló muló beterepó. Filipaaró betereteiné daęleró doló faló betereteiné daęletamota, ti mo betą kaaetórótipó. Kale seęéné ama daęe saai tare dotó tikiné be hulua sųróló daęe saleteita, doló faló betereteikélé, filipaaró betereteikélé, ópaae horeteikélé, mo betą kaaetóró 2200 *kilomitapó*.

¹⁷ Téro kale dopóku hapólu eretei ama daęe saleteita, 65 *mita*-pó. Ti ai *ensel*-né ama daęe sere alata, me kae mei, mo whinė dere kaaetóró yalepó.

¹⁸ Ai kale be hulua boperóló dere dopókuta, *jaspa* kanené aleyóo, be huluata, ti *kold kapa* wisinaalené aleyóo erepó. Ai kale *kold kapata*, hųkukélé ini, mó kasa kasa yó fipó.

¹⁹⁻²⁰ Ai be hulua boperóló dere dopóku mukuté mulaté hore kapo fakerape aurairaalu, mo doasi *moniné* duputere kae kae kasa kasai kanerapené auró beterepó. Folosóró kaae suraalu, muló betere mukuté *jaspa* kanené auróo, 2 ti *sapaia* kanené auróo, 3 ti, *kalsitoni* kanené auróo, 4 ti *emerald* kanené auróo, 5 ti *sadoniks* kanené auróo, 6 ti *kanilian* kanené auróo, 7 ti *krisolait* kanené auróo, 8 ti *berl* kanené auróo, 9 ti *topas* kanené auróo, 10 ti *krisopres* kanené auróo, 11 ti *jasint* kanené auróo, 12 ti *ametes* kanené auróo, erepó.

²¹ Kale ai dopóku 12 tuę serekerapeta, 12-du dui meleke *perl*-né alée molepó. Ai tuę sereke dokęta, mo betą *perl* doasiné alée mulapó. Be hulua tuąmó fale tuęta, *kold kapa* wisinaale mo kasa kasai *klas* kaaené aleyóló molepó.

²² Ai be hulua tuąmó Kótópaae momatere be betą kilinipó. Ti noatepae, doasi fotokę bole Tale Kótóró kale *Sipsip* hupu male atimaamota, ti ai be hulua tuąmó ere momatere betórótipó.

²³ Ai be huluamó Kótóné ama ere alané deęró kale *Sipsip* hupu malené deętamo eró

betereteiné, suka dęró wélié dętamo mo yaąa inipó.

²⁴ Ai be huluamó dęyó fale dęné, i haemó betó mole so whį fea diliki dolomó kutu betaşóró, ai dęné dęraalopó. I haemó tęteróló kaae tare topo whįrape, atima mo kelaalo kokoné sini ala wisinaale sóró wóló ai be tuamó mulaalopó.

²⁵ Ai be hulua tuąpaae faaire tųrape kinókélé ini, mo hąle tukwe faróló muló betaalopó. Ti noatepae, aimó diki dere ala muni, dętóró yó tareteinépó.

²⁶ Kae kae hae kwiamó betó mole so whįné doasi doi mutere alaró, kelaalo kokoi ala wisinaaletamo sóró wóló ai be hulua tuamó mulaalopó.

²⁷ Dowi ala mole whį ai be hulua tuamó sókó faalomeipó. Halei ala dere whįraperó, kapala dilikitere so whį betąkélé ai be hulua tuąpaae mo sókó faalomeipó. Kale *Sipsip* hupu malené mo ti betere *buk*-mó doi mole so whį betą ai be huluamó fóló betaalopó.

22

Mo ti betó tawaaire weį

¹ Téró, kale *ensel*-né ępaae mo ti betó tawaaire fu betere kikisi weį kelaai ape yóló yó melalepó. Ai fole weįta, Kótóró kale *Sipsip* hupu maletamoné tęteróló kaae tare doasi betere tikimó sorokó wóló, ai be hulua tuamó fale tų seraa fu betepa kelalepó.

² Ai weį fóku uté dęró, ité dętamomó mo ti betó tare ni daalepó. Wélié dokų fea ai niné du oletua dapó. Ai niné ama sókuta, i hae kwiamó betó mole so whį tuamó mole kae kae sekeį alarape fea i ni sóku fotokoné şumó wisiranérapó.

³ Take so whįné yale dowi alamó Kótóné erale sekeį ala ai be huluamó momó kae muaalomeipó. Kótóró *Sipsip* hupu maletamoné tęteróló kaae tare tiki ai be huluamó mupa, ama kutó diratere so whįné ama erae dere ala erótu betaalopó.

⁴ Atimané ama kelepa kolóo, ama doi atimané kutirimó aşę yó fóo, yaalopó.

⁵ Aimó be dikitere ala momó kae muaalomeipó. Atima suka dę ó şa dękélé, yaąatere ala mo enénipó. Ti noatepae, atima dę tuamó beterópóló Tale Kótóné ama ere dęné dęró betaalopó. Atéro

bituraalu, betere dokų fea atimanékélé, fea ala fea tęteróló kaae taté fu betaalopó.

⁶ Tale ąta, ama kóló whįrapené keperape tęteróló kaae tare Kótó beterapó. Atéro, mo felekemó eraaitere ala ama kutó diratere so whįpaae ene fópóló, ama *ensel* atima beterepaae dotęyalepó, yalepó.

Yesu walapóló ere fo

⁷ “Ę mo felekemó waalo ai ape. Kótóné i ala eraalopóló i *buk*-mó aşere fo eró tare so whįta, Kótóné atima wisiralepóló, hajné sukutu betaalo ai ape,” yalepó.

⁸ I yale forape wosóo, yale alarape kolóo, yale whįta ę Jon-pó. I alarape yó male kılıpaae ai yó male *ensel* daale tikimó ąpaae moma yaai deraapisa fóló fió mualepó.

⁹ Téyalemó, ama ępaae duraalu, “Atékese! Ęta tale mei, dąmo wusuró Talené kutó diratere whįpó. Nonaaorape Kótóné kóló whįrapekélé, kale i *buk*-mó mole fo eró tare so whįkélé, dą fea betą kutó diratere fakepó. Térapa, Kótó aomó sukóló bitu, ama doi betą sóró horótu betae,” yalepó.

¹⁰ Téró, kale dere kaae ępaae momó duraalu, “Kótóné i ala eraalopó ere fo hąkearóló i *buk*-mó aşeyóló muló betere fo kinóló mulaşse.

¹¹ Dowi ala du betere so whįta, atima ai alatóró yó tanópóló yae. Kae kae mo kelaalo sonaalei dowi ala du betere so whįta, ti ai alatóró du beterópóló yae. Mo donoi ala wisi du betere so whįta, ti atimané ai du betere wisi alatóró yó tanópóló yae. Me dowi alatamo hosekény, Kótóné ama kae betero betere so whį ti atima ai betere kaaetóró betó tanópóló yae,” yalepó.

¹² “I dere fo wosae, ę mo felekemó waalo ai ape!

So whį dokų feané yale alamó tokų melaai yało i tare duputa, ę wouraalu melaalo ai ape.

¹³ Ęta, *Alaparó Omekatamopó*. Folosóró kaae sóró betaleteiró, kemerąle foloteitamota ętórótipó.

Ọla ọla fea keké nale betekélé, fea ala touróló kemeratere betekélé, ti mo ętórótipó.

14 Deróló sókó fatere ƚłoi kutu fokotu betere so whįta, Kótóné wusiró beterapa hajné sukutu betae.

Ti atétere so whį be dopóku tų serekemó doasi be huluapaae sókó fóo, mo ti betere ni du tokó nóo, yaairetei, mo sųrapó.

15 Kale dopóku aqró haqrape betó mulapó.

Ai haqrapeta i ape. Whéró hereitamóné whį dele alakélé, kae kae hosó fo ó isi whįné dere alakélé, nópu nokole alakélé, whį dele alakélé, kapala kótóraperó keperapetamopaae momatere alakélé, kapala fo yóló whį dilikaai ekęle du betere alakélé, i dosąayale alarape du betere so whį atima feata, dopóku aqró betó mulapó.

16 Ęta, Yesupó. I kelale alarape Keriso fake so whįné dosąayóló tuę yópóló, diąpaae yó male fae yóló yąło *ensel* dotęyalepó.

Ęta, Depit kaayale beteró ama deté fele naalené naaletamopó.

Atéru, hįka be dęteretamo dęyó tare hęrepó,” yalepó.

17 Kale Dęi Kepe Wisiró whįné dokaai du betere sotamoné duraalu, “Ape,” du

beterapó. Mepaae i dere fo wosetere so whįnékélé “Ape,” yópóló yae. Mepaae whį de węi nokole depa, ę beterepaae wópóló yae. Mepaae whį dené węi nenée du betepa, mo ti betó tawaaire węi dupuni, hąle sóró nale wópóló yae.

18 Kótóné i ala eraalopóló, *buk*-mó asęere fo wosetu betere so whį feapaae dirii ma fo i dapa wosae. Mepaae so whį denétamo i *buk*-mó mole fo tómó me kae beleróló depa, ti Kótóné i *buk*-mó bopetu betere seķęi alarape ai so whįpaae mo turó eraalo ai ape.

19 Mepaae whį dené Talené i ala eraalopóló *buk*-mó mole fo mepaae kwia tokóló aluratepa, ti Kótóné atétere whįmó melaalopóló i *buk*-mó bopeyale mo ti betere ni du nóo, kae tęne be huluamó beteróo, yaai yale alatamo ama fasó saalopó.

20 I kale asęyóló muló betere alarape kelale whįné duraalu,
“Mopó. Ę felekemó walapó,” fo dapó.

Tétepa duraalu,

“Mo kée Tęyópóló yae.

Tale Yesu-ó, yą ape,” dapó.

21 Tale Yesuné hąle tao sere ala wisinaale Kótóné so whįpaae wópóló yae. Mo kée. Tęyópóló yae.